

*This volume
Botany 1296*
CAROLI LINNÆI

*Equit. aur. de Stella polari;
Archiatr. Reg. Med. & Botan. Profess. Upsal.
Acad. Upsal. Holm. Petrop. Berol. Imper.
Lond. Monsp. Tolos. Flor. Soc.*

*LINNÆI
OK91
C1280
1749-69
V. 4, c. 1*

AMOENITATES
ACADEMICÆ;

SEU

DISSERTATIONES VARIÆ
PHYSICÆ, MEDICÆ,
BOTANICÆ,

ANTEHAC SEORSIM EDITÆ,

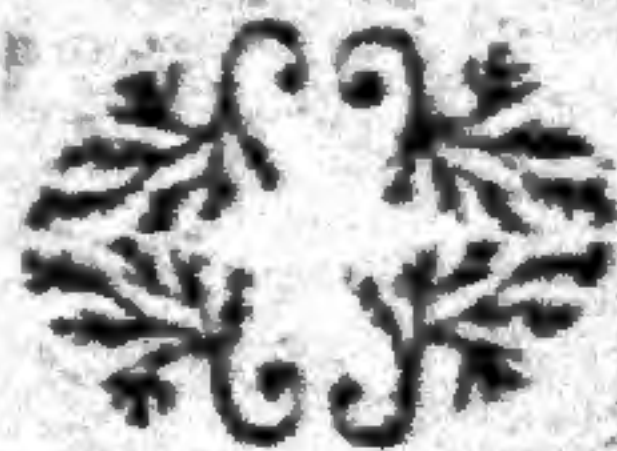
NUNC COLLECTÆ ET AUCTÆ,
CUM TABULIS ÆNÆIS.

VOLUMEN QUARTUM.

Mo. Bot. Garden.

Cum Grat. & Priv. S. R. Majestis Svec.

H O L M I Æ,

Sumtu & Literis Direct. LAURENTII SALVII

1759.

K

PERILLUSTRI & GENEROSISSIMO

DOMINO,

D: NO JOHANNI
GEORGIO
LILLJENBERG,

UPLANDIÆ GUBERNATORI,

DE STELLA POLARI EQUITI

ob infucatam gratiam & sincera beneficia

boc

ut perennius quoddam exstaret grati-

tudinis documentum

Sacerum voluit

Upsaliæ 1759.

Novemb. 16.

CAR. LINNÆUS.

DISSERTATIONES
IN QUARTO VOLUMINE
CONTENTÆ.

LI.	Plantæ Officinales.	Nic. Gabn.	1.
LII.	Censura Simplicium.	G. J. Carlbohm.	26.
LIII.	Canis familiaris.	E. M. Lindcrantz.	43.
LIV.	Stationes plantarum.	And. Hedenberg.	64.
LV.	Flora Anglica.	J. O. Grufberg.	88.
LVI.	Herbarium Amboinense.	Ol. Stickman.	112.
LVII.	Cervus Tarandus.	C. F. Hoffberg.	144.
LVIII.	Ovis Arics	Is. Palmærus.	169.
LIX.	Mus Porcellus.	J. J. Nauman.	190.
LX.	Horticultura Academ.	J. G. Wollratb.	210.
LXI.	Chinensia Lagerström.	J. L. Odbelius.	230.
LXII.	Centuria I. plantarum.	A. D. Juslenius.	261.
LXIII.	Centuria II. plantarum.	Er. Torner.	297.
LXIV.	Somnus plantarum.	Pet. Bremer.	333.
LXV.	Fungus melitensis.	Job. Pfeiffer.	351.
LXVI.	Metamorphosis plantar.	N. E. Dahlberg.	368.
LXVII.	Calendarium Floræ.	A. M. Berger.	387.
LXVIII.	Flora Alpina.	N. N. Åman.	415.
LXIX.	Flora Palæstina	B. J. Strand.	443.
LXX.	Flora Monspelienfis.	T. E. Nathborst.	468.
LXXI.	Fundamenta Valetud.	Pet. Engström.	496.
LXXII.	Specifica Canadensia.	Job. v. Colln.	507.
LXXIII.	Acetaria diætetica.	Hier. von der Burg.	536.
LXXIV.	Phalæna Bombyx.	Job. Lyman.	553.
LXXV.	Aves migratoriæ.	C. D. Ekmarck.	565.

LI.

PLANTÆ OFFICINALEs,

sub

PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Proposite a

NICOL. GAHN, Henrici Fil,
Fahluna-Dalekarlo.

Upsaliæ d. 15 Decemb. 1753.

D. D.

§. I.

Medici recentiores, per totam fere qua patet Europam, ut PHARMACOPOLIA, majori, quam hucusque factum est, accusatione instruerentur atque adornarentur, summa ope adnisi sunt. Hunc in finem *Dispensatoria* consignarunt, in quibus non pauca veterum Simplicia, Præparata & Composita e foro medico exulare iussa sunt, prout videre est ex Pharmacopoeis nuperrime in lucem editis, *Wurtembergensi, Edinburgensi, Londinensi, Parisiensi, Madritensi*; quo factum est, ut Pharmacopolæ jam demum non opus habeant, segetem inutilium Medicamentorum sibi conquirere, quæ veteres, sinistris decepti observationibus, adoptarunt, quæque antecessores, prisca nixi auctoritate, civitate medica donarunt.

§. II.

Ut Nobiliss. Archiater D. D. *ABR. BÆCK*, a S:a R:a Majestate Præses Regii Collegii Medici constitutus est, pro incomparabili sua, qua pollet in omnibus medicinæ partibus, scientia, in id imprimis suas intendit curas, ut Pharmacopolia, etjam intra patriam nostram, pondere inutilium medicaminum liberarentur, inque eorum loca, nova, quorum usus, seculo quo vivimus, infallibili experientia exploratus est, suggererentur. Hac mente Regio Collegio Medico cogitationes suas aperuit, quod, probe perspicuens, quanti momenti hæc ipsa res esset, omnes per Patriam Medicos & Pharmacopolas rogatos voluit, ut, ante finem hujus anni, quid optimum factu censerent circa officinalia, tam Simplicia, quam Composita & Præparata Regio Collegio significarent. Hæc ipsa res, digna quæ ab omnibus perpendatur, tantum mihi arrisit, ut Speciminis academici loco, Simplicia ex Regno Vegetabili, in Pharmacopoliis nostris vel dudum recepta, vel post-hæc recipienda, recensere constituerim.

§. III.

Propositum vero nostrum, si feliciter succedat, ante omnia SPECIES PLANTARUM, ex quibus medicamenta elici solent, ad unguem cognosci debent, ne Pharmacopolæ erroneas nobis porrigant plantas, &, ut loqui solent, *QVID PRO QVO* obtrudant, quod tristi experientia frequenter fieri comperimus; dum apud nos e. g. *Hypochoeris maculata* pro *Arnica*, *Centaurea scabiosa* pro vera *Scabiosa*, *Clinopodium vulgare* pro *Calamintha* sæpius venditæ, fuerunt; *) Hinc contigit, ut multæ plantæ apud Medicos in defuetudinem abierint, cum, quam desiderarunt, vim non exseruere; nescientes culpam, quam tribuerunt plantis, Pharmacopolis unice adscribendam

*) Confer. it. *Scan.* pag. 398.

bendam esse; raro enim ex decocto aut infuso composito cognosci poterit, utrum Pharmacopœus officio suo rite satisfecerit, nec ne.

Quoniam brevitatis simul & perspicuitatis ratio habenda fuit, nomina *specierum TRIVIALIA*, quæ plantarum genera, differentias, Synonyma & loca natalia indicant, ex *N. D. Præsidis Speciebus plantarum* mutuatus sum.

<i>Abelmoschus</i>	Hibiscus Abelmoschus	Sem.
<i>Abies</i>	Pinus Abies	Frond. Resin.
<i>Abrotanum</i>	Artemisia Abrotanum	Herba
<i>Absinthium vulgare</i>	Artemisia Absinthium	Rad. Herba
<i>Ponticum</i>	Artemisia pontica	Herba
<i>Acacia vera</i>	Mimosa Senegal	Succ. Gummi
<i>nostras</i>	Prunus spinosa	Cort. Flor. Fruct.
<i>Acetosa vulgaris</i>	Rumex Acetosa	Rad. Herba Succ.
<i>hispanica</i>	Rumex Acetosa	Rad. Herba
<i>rotundifolia</i>	Rumex scutatus	Herba
<i>Acetosella</i>	Oxalis Acetosella	Herba
* <i>Acmella</i>	Verbesina Acmella	Herba
<i>Acorus verus</i>	Acorus Calamus Verus	Rad.
<i>Palustris</i>	Iris Pseud Acorus	Rad.
* <i>Actæa</i>	Actæa racemosa	Rad.
<i>Adiantum rubrum</i>	Asplenium Trichoman.	Herba
<i>aureum</i>	Polytrichum commune	Herba
<i>Agaricus</i>	Boletus	Fungus
<i>Ageratum</i>	Achillea Ageratum	Herba
<i>Agnus castus</i>	Vitex Agnus castus	Sem.
<i>Agrimonia</i>	Agrimonia Eupatoria	Herba
* <i>Alcanna vera</i>	Lawsonia inermis	Rad. Fol.
<i>spuria</i>	Lithosperm tinctorium	Rad.
<i>Alchemilla</i>	Alchemilla vulgaris	Rad. Herba
<i>Alkekengi</i>	Physalis Alkekengi	Herba, Bacc. Sem.
<i>Allium</i>	Allium sativum	Rad.
* <i>Alliaria</i>	Erysimum Alliaria	Herba
<i>Aloë</i>	Aloë perfoliata	Succ. Gummi
	Ficus? <i>Rumph. 3. p. 539.</i>	Lign. (Resin.)
<i>Althæa</i>	Althæa officinalis (t. 90.	Rad. Herba. Flor.
<i>Ammi verum</i>	Sison Amomum	Sem. (Sem.)
<i>Ammoniacum</i>	- - - -	Gummi-Resin

<i>Anomum</i>	-	Sem.
<i>Amygdalus</i>	<i>Amygdalus communis</i>	Nuclei dulc. Nuclei amar.
* <i>Anacard. Orient.</i>	<i>Avicennia officinalis</i>	Fruct.
<i>Occident.</i>	<i>Anacardium occident.</i>	Fruct.
<i>Anethum</i>	<i>Anethum graveolens</i>	Herb. Summ. Sem.
<i>Angelica alpina</i>	<i>Angelica Archangelica</i>	Rad. <i>Herba</i> . Sem.
<i>sylvestris.</i>	<i>Angelica sylvestris</i>	Rad.
* <i>Anime</i>	<i>Hymenæa Courbaril</i>	Resin.
<i>Anisum vulgare</i>	<i>Pimpinella Anisum</i>	Sem.
<i>stellat.</i>	<i>Illicium anisatum</i>	Fruct.
<i>Anserina</i>	<i>Potentilla Anserina</i>	Herba
<i>Antirrhinum</i>	<i>Antirrhinum majus</i>	<i>Herba</i>
<i>Anthophylli</i>	<i>Caryophyllus aromat.</i>	Fruct.
<i>Anthora</i>	<i>Aconitum Anthora</i>	Rad.
<i>Apium</i>	<i>Apium graveolens</i>	Herba, Sem.
<i>Aquilegia</i>	<i>Aquilegia vulgaris</i>	<i>Herba</i> , Flor. Sem.
<i>Arabicum</i>	<i>Mimosa Senegal</i>	Gummi
<i>Aristolochia fabacea</i>	<i>Fumaria bulbosa</i>	<i>Rad.</i>
<i>longa</i>	<i>Aristolochia longa</i>	Rad.
<i>rotunda</i>	<i>Aristolochia rotunda.</i>	Rad.
<i>vulgaris</i>	<i>Aristolochia clematitis</i>	Rad.
<i>Armoracia</i>	<i>Cochlearia Armoracia</i>	Rad.
<i>Arnica</i>	<i>Arnica montana</i>	Herba, Flor.
<i>Artemisia</i>	<i>Artemisia vulgaris</i>	Herba
<i>Arum</i>	<i>Arum maculatum</i>	Rad. <i>Herba</i>
<i>Asarum</i>	<i>Asarum europæum</i>	Rad. Fol. Sem.
<i>Aspalathum</i>		Lign.
<i>Asparagus</i>	<i>Asparagus officinalis</i>	Rad. Sem.
<i>Asphodelus</i>	<i>Asphodelus ramosus</i>	<i>Rad.</i>
<i>Assa foetida</i>	<i>Ferula Assa foetida</i>	gummi-resin.
<i>Atriplex sativa</i>	<i>Atriplex sativa</i>	<i>Herba</i> , Sem.
<i>sylvestris</i>	<i>Chenopodium rubrum</i>	<i>Herba</i>
<i>Avena</i>	<i>Avena sativa</i>	Sem.
<i>Aurantium</i>	<i>Citrus Aurantium</i>	Cort.
<i>Auricula judæ</i>	<i>Tremella Auricula</i>	Fungus
<i>muris</i>	<i>Hieracium Pilosella</i>	Herba
<i>Balaustia</i>	<i>Punica Granatum</i>	Flor. Cortex. Sem.
<i>Balsamum mecha</i>		Balsam. Lign.
<i>Copaiva</i>		Balsam. (Fruct.
<i>Peruvian.</i>		Balsam.
<i>Balsamita</i>	<i>Tanacetum Balsamita</i>	Herba
<i>Bardana</i>	<i>Arctium Lappa</i>	Rad. Herba, Sem.

Basilica	Ocymum Basilica	Herba, Sem. gummi-resin.
Bdellium		
Beccabunga	Veronica Beccabunga	Herba
Behen album	Centaurea Behen	Rad.
rubrum	Statice Limonium?	Rad.
Oleum	Gvilandina Moringa	Lign.
* Belladonna	Atropa Belladonna	Bacc. Fol.
Bellis pratensis	Crysanthem. Leucanth.	Herb.
minor	Bellis perennis	Flor.
Benzoë	Laurus Benzoe?	Resin.
Berberis	Berberis vulgaris	Cort. Bacc. Succ.
Beta	Beta vulgaris	Herba* (Sem.
Betonica	Betonica officinalis	Herba, Flor.
* Betula	Betula alba	oleum per de-
Bistorta	Polygonum Bistorta	Rad. (scensum
Boletus cerv.	Lycoperdon Tuber	Fungus
Bombax	Gossypium herbaceum	Sem.
Bonus henricus	Chenopod. Bonus henr.	Herba
Borrago	Borago officinalis	Herba, Flor.
Botrys	Chenopodium Botrys	Herba, Sem.
Branca ursi	Acanthus mollis	Herba
Brassica rubr.	Brassica oleracea	Sem.
Brasilia	Cæsalpina brasiliensis	Lign. luteum,
* Britannica	Rumex aquaticus.	Rad. (purpur. rubr
Bryonia	Bryonia alba	Rad. Baccæ, Sem.
Buglossa	Anchusa officinalis	Rad. Herb. Flor.
Bursa pastoris	Thlaspi Bursa	Herba
Buxus	Buxus sempervirens	Lign.
Cacao	Theobroma Cacao	Fruct.
Calamintha	Melissa Calamintha	Herb.
Calamus aromatic.	Acorus Calamus vulg.	Rad.
Calendula	Calendula officinalis	Herba, Flor. Sem.
* Campechianum	Hæmatoxylon Camp.	Lign.
* Camphorata	Camphorosma monsp.	Herba
Camphora	Laurus Camphora	Resin.
Canariense	Phalaris canariensis	Sem.
Canella alba	Canella Winterana	Cort.
Cannabis	Cannabis sativa	Sem.
Capparis	Capparis spinosa	Cort.
Caprifolium	Lonicera Periclymen.	Herba
Capillus veneris	Adiantum Capillus Qris	Herba
Caranna		Resin.
Cardiaca	Leonurus Cardiaca	Herba
Cardamomum	Amomum Cardamom.	Fruct. Sem.

<i>Cardopatia</i>	<i>Carlina acaulis</i>	Rad.
<i>Cardus Marie</i>	<i>Cardus marianus</i>	Herba * Sem.
<i>Benedictus</i>	<i>Onicus benedictus</i>	Herba, Flor. <i>Semi-</i>
<i>Carica</i>	<i>Ficus Carica</i>	pingvis (na
<i>Carpobalsamum</i>		Balsam. Lign.
<i>Carthamus</i>	<i>Carthamus tinctorius</i>	Flor. Sem. (Fruct.
<i>Caryophyllata</i>	<i>Geum urbanum</i>	Rad.
<i>Caryophyllus</i>	<i>Caryophyllus aromatic.</i>	Fruct. anthophylli
<i>Carvi</i>	<i>Carum Carvi</i>	Sem.
<i>Cassia Caryophyllata</i>	<i>Myrtus caryophyllata</i>	Cort.
<i>Lignea</i>	<i>Laurus Cassia</i>	Cort.
<i>Fistula</i>	<i>Cassia fistula,</i>	Siliqua, Pulpa.
<i>Castanea</i>	<i>Fagus Castanea</i>	<i>Fructus.</i> Cort.
<i>Cataputia minor</i>	<i>Euphorbia Lathyrus</i>	<i>Sem.</i>
<i>major</i>	<i>Ricinus communis</i>	Sem.
<i>Cascarilla</i>	<i>Clusia Cascarilla</i>	Cort.
<i>Catecu</i>	<i>Areca Catecu</i>	Terra <i>succus</i>
* <i>Ceanothus</i>	<i>Ceanothus americanus</i>	Rad.
<i>Centaurium minus</i>	<i>Gentiana Centaurium</i>	Herba, Flor.
<i>Centumnodia</i>	<i>Polygonum aviculare</i>	<i>Herba</i>
<i>Cepa</i>	<i>Allium Cepa</i>	Rad. (Gummi
<i>Cerasus rubr. nigr.</i>	<i>Prunus Cerasus</i>	Fruct. <i>Nuclei</i>
<i>Cerifolium</i>	<i>Scandix Cerifol.</i>	Herba <i>Sem.</i>
<i>Ceterach</i>	<i>Asplenium Ceterach</i>	Herba
<i>Chamædrys</i>	<i>Teucrium Chamædrys</i>	Herba
* <i>Chamæmorus</i>	<i>Rubus Chamæmorus</i>	Bacc.
<i>Chamæpithys</i>	<i>Teucrium Chamæpithys</i>	Herba
<i>Chamomilla vulgaris</i>	<i>Matricaria Chamomilla</i>	Herba, Flor.
<i>romana</i>	<i>Anthemis nobilis</i>	Herba, Flor.
<i>Chebula</i>		Fruct.
<i>Cheiri</i>	<i>Cheiranthus Cheiri</i>	Flor.
<i>Chelidonium majus</i>	<i>Chelidonium majus</i>	Rad. Herba
<i>minus</i>	<i>Ranunculus Ficaria</i>	Rad. <i>Herba</i>
<i>China cortex</i>	<i>Cinchona officinalis</i>	Cort.
<i>Radix</i>	<i>Smilax China</i>	Rad.
<i>Cicer</i>	<i>Cicer arietinum</i>	Sem. alb., rubra
<i>Cichorium</i>	<i>Cichorium Intybus</i>	Rad. <i>Herba, Flor.</i>
<i>Cicuta</i>	<i>Cicuta virosa</i>	Herba (Sem.
<i>Cicutaria</i>	<i>Chærophyllum sylvestre</i>	Herba
<i>Cinnamomum</i>	<i>Laurus Cinnamomum</i>	Cort.
<i>Cina</i>	<i>Artemisia Santonicum</i>	Sem.
<i>Citrus</i>	<i>Citrus Medica</i>	Cort Flavedo Ca-
<i>Citrullus</i>	<i>Cucurbita Citrullus</i>	Sem(ro, Sem, Succ,
<i>Cocculi</i>	<i>Menispermum Cocculus</i>	Fruct.

<i>Coccognidium</i>	<i>Daphne Mezereum</i>	Sem.
<i>Cochlearia</i>	<i>Cochlearia officinalis</i>	Herba, Sem.
<i>Coffea</i>	<i>Coffea arabica</i>	Sem.
* <i>Collinsonia</i>	<i>Collinsonia canadens.</i>	Rad.
<i>Colocyntthis</i>	<i>Cucumis Colocynt.</i>	Pulva. Sem. Resin.
* <i>Colubrina</i>	<i>Ophiorhiza Mungos</i>	Radix
<i>Consolida major</i>	<i>Symphytum officinale</i>	Rad. Herba Flor.
<i>media</i>	<i>Ajuga pyramidalis</i>	Herba
<i>regalis</i>	<i>Delphinium Consolida</i>	Flor.
<i>Contrajerva</i>	<i>Dorstenia Contrajerva</i>	Rad.
* <i>Conyza</i>	<i>Inula dysenterica</i>	Herba
<i>Copaiva</i>		Balsam
<i>Copal</i>	<i>Rhus copalinum</i>	Resin.
<i>Coriandrum</i>	<i>Coriandrum sativum</i>	Sem.
* <i>Coris</i>	<i>Coris monspeliensis</i>	Herba
<i>Corylus</i>	<i>Corylus Avellana</i>	Lign.
<i>Costus</i>	<i>Costus arabicus</i>	Rad.
* <i>Cotula foetida</i>	<i>Anthemis Cotula</i>	Herba, Flor.
<i>Crepitus lapi</i>	<i>Lycoperdon Bovista</i>	fungus
<i>Crocus</i>	<i>Crocus sativus officinal.</i>	stigma
<i>Cubebe</i>	<i>Piper</i>	Fruet.
<i>Cucumis</i>	<i>Cucumis sativus</i>	Sem.
<i>asininus</i>	<i>Momordica Elaterium</i>	Rad. Resin. alba,
<i>Cucurbita</i>	<i>Cucurbita lagenaria</i>	Sem. (Elaterium
<i>Cupressus</i>	<i>Cupressus sempervirens</i>	Lign. Nuces,
<i>Curcuma</i>	<i>Curcuma longa</i>	Rad. (Strobili po- tius
<i>Cuscuta</i>	<i>Cuscuta europæa</i>	Herba
<i>Cyanus</i>	<i>Centaurea Cyanus</i>	Flor.
<i>Cydonia</i>	<i>Pyrus communis</i>	Fruet. Cort. Sem.
<i>Cyclamen</i>	<i>Cyclamen europæum</i>	Rad. (succ,
<i>Cuminum</i>	<i>Cuminum Cuminum</i>	Sem.
<i>Cynoglossum</i>	<i>Cynoglossum officinale</i>	Rad.
<i>Cyperus longus</i>	<i>Cyperus longus</i>	Rad.
<i>rotundus</i>	<i>Cyperus rotundus</i>	Rad.
<i>Dactylus</i>	<i>Phoenix dactylifera</i>	Fruet. ossa, Nuclei
* <i>Datura</i>	<i>Datura Stramonium</i>	Sem. (potius
<i>Daucus creticus</i>	<i>Athamanta</i>	Sem.
<i>sativus</i>	<i>Daucus Carota</i>	Sem.
<i>sylvestris</i>	<i>Daucus Carota</i>	Sem.
<i>Dentaria</i>	<i>Plumbago europæa</i>	Rad.
<i>Dictamnus creticus</i>	<i>Origanum Dictamnus</i>	Fol.
<i>albus</i>	<i>Dictamnus albus</i>	Rad.
* <i>Diervilla</i>	<i>Lonicera Diervilla</i>	Herba

<i>Doronicum</i>	<i>Doronic. pardalianch.</i>	Rad.
<i>Draconis sanguis</i>	<i>Pterocarpus</i>	Succ.
* <i>Dulcamara</i>	<i>Solanum Dulcamara</i>	Stipites
<i>Dulcis siliqua</i>	<i>Ceratonia Siliqua</i>	Siliqua.
<i>Eberus</i>	<i>Uvaria</i>	Lign.
<i>Ebulus</i>	<i>Sambucus Ebulus</i>	Cort interior, Fol. (Flor. Bacc Sem, Resin.
<i>Elemi</i>		
<i>Endivia</i>	<i>Cichorium Endivia</i>	Herba. Sem.
<i>Enula</i>	<i>Inula Helennium</i>	Rad. Flor.
<i>Epibimum</i>	<i>Cuscuta europæa Epith.</i>	Herba
<i>Equisetum</i>	<i>Equisetum arvense</i>	Herba
<i>Eruca</i>	<i>Brassica Eruca</i>	Sem.
<i>Eryngium</i>	<i>Eryngium campestre</i>	Rad. Herba
<i>Erysimum</i>	<i>Erysimum officinale</i>	Herba
<i>Esula</i>	<i>Euphorbia palost. is</i>	Rad. Cort. Herba
<i>Eupatorium</i>	<i>E. palost. ca. nadinum</i>	Herba
<i>Euphrasia</i>	<i>Euphrasia officinalis</i>	Herba
<i>Euphorbium</i>	<i>Euphorbia officinarum</i>	Gummi-Resin.
<i>Faba</i>	<i>Vicia faba</i>	Flor. Sem. Farina,
* <i>Fagopyrum</i>	<i>Polygonum Fagopyrum</i>	Sem.
<i>Fagus</i>	<i>Fagus sylvatica</i>	Fruct. Cineres (clavellati,
<i>Farfara</i>	<i>Tussilago Farfara</i>	Rad. Herba
<i>Fernambucum</i>		Lign.
<i>Filix</i>	<i>Polypodium F. mas</i>	Rad.
<i>Fœnu græcum</i>	<i>Trigonella Fœnu-Græc.</i>	Sem.
<i>Feniculum</i>	<i>Anethum Fœniculum</i>	Rad. Herba, Sem.
<i>Fragaria</i>	<i>Fragaria vesca</i>	Herba
<i>Frangula</i>	<i>Rhamnus Frangula</i>	Cort.
<i>Fraxinus</i>	<i>Fraxinus excelsior</i>	Lign. Cort. Fol.
<i>Fumaria</i>	<i>Fumaria officinalis</i>	Herba. Sem. (Sem,
<i>Galanga</i>	<i>Kæmpferia</i>	Rad. Majoris, (Minoris
<i>Galbanum</i>	<i>Bubon macedonicum</i>	Gummi Resin.
<i>Galega</i>	<i>Galega officinalis</i>	Herba
<i>Gallitricum</i>	<i>Salvia Sclarea</i>	Herba
* <i>Galium lat.</i>	<i>Galium verum</i>	Herba
<i>Genista</i>	<i>Genista tinctoria</i>	Herba, Flor. Sem.
<i>Gentiana alba</i>	<i>Laserpitium latifolium</i>	Rad.
<i>rubra</i>	<i>Gentiana lutea</i>	Rad.
<i>Gentianella</i>	<i>Gentiana Amarella</i>	Herba
<i>Geranium moschat.</i>	<i>Geranium cicutar. mosch.</i>	Herba
<i>Robertian.</i>	<i>Geranium robertianum</i>	Herba

PLANTÆ OFFICINALES.

2

* <i>Germ</i>	<i>Geum rivale</i>	Rad.
* <i>Ginseng</i>	<i>Panax quinquefolium</i>	Rad.
<i>Gnaphalium</i>	<i>Gnaphalium dioicum</i>	Flor.
<i>Gossypium</i>	<i>Gossypium herbaceum</i>	Sem. Bombacia
<i>Gramen</i>	<i>Triticum repens</i>	Rad. (Lana)
<i>Granatus</i>	<i>Punica Granatum</i>	Flor. Cort. Sem.
<i>Gratiola</i>	<i>Gratiola officinalis</i>	Herba
<i>Gvajacum</i>	<i>Gvajacum officinale</i>	Cort. Resin.
<i>Gummi gutta</i>	<i>Cambogia gutta</i>	Gummi-Resin.
<i>Hedera arborea</i>	<i>Hedera Helix</i>	Lign. Fol. Resin.
<i>Terrestris</i>	<i>Glechoma hederacea</i>	Herba. (Bacc.
<i>Helleborus albus</i>	<i>Veratrum album</i>	Rad.
<i>Niger</i>	<i>Helleborus niger?</i>	Rad.
<i>Hepatica alba</i>	<i>Parnassia palustris</i>	Herba, Flor.
<i>nobilis</i>	<i>Anemone Hepatica</i>	Herba, Flor.
<i>Hermodactylus</i>	<i>Iris tuberosa?</i>	Rad.
<i>Herniaria</i>	<i>Herniaria glabra</i>	Herba
<i>Hirundinaria</i>	<i>Asclepias Vincetoxicum</i>	Radix, Herba
<i>Horminum</i>	<i>Salvia Horminum</i>	Sem.
<i>Hordeum</i>	<i>Hordeum vulgare</i>	Sem.
<i>Hyoscyamus</i>	<i>Hyoscyamus niger</i>	Rad. Herba, Sem.
<i>Hypericum</i>	<i>Hypericum perforatum</i>	Herba Flor. Sem.
* <i>Hypocistis</i>	<i>Asarum Hypocistis</i>	Succ.
<i>Hyssopus</i>	<i>Hyssopus officinalis</i>	Herba, Sem.
<i>Jalapa</i>	<i>Mirabilis Jalapa</i>	Rad.
<i>Jasminum</i>	<i>Jasminum officinale</i>	☉ <i>florum</i>
* <i>Ignatii</i>		Faba
<i>Imperatoria</i>	<i>Imperatoria Ostrutium</i>	Rad.
<i>Indigo</i>	<i>Indigofera tinctoria</i>	Succ.
<i>Ipecacuanba</i>	<i>Lonicera</i>	Rad.
<i>Iris Florentina</i>	<i>Iris Florentina</i>	Rad.
<i>Iris nostras</i>	<i>Iris germanica</i>	Rad.
<i>Juglans</i>	<i>Juglans regia</i>	Nuces, dissepi-
<i>Jujube</i>	<i>Rhamnus Zizyphus</i>	Bacc. (mentum)
<i>Juniperus</i>	<i>Juniperus communis</i>	Lign. Bacc. Resin.
<i>Lacmus</i>	<i>Croton tinctorum</i>	Succ.
<i>Lactuca</i>	<i>Lactuca sativa</i>	Herba, Sem.
<i>Ladaxum</i>	<i>Cistus</i>	Resin.
* <i>Lamium</i>	<i>Lamium album</i>	Herba
<i>Lapathum acutum</i>	<i>Rumex acutus</i>	Rad. Herba, Sem.
* <i>sanguineum</i>	<i>Rumex sanguineus</i>	Rad. Succ. Sem.
<i>Lavendula</i>	<i>Lavandula Spica</i>	Flor. Sem.
<i>Laurus</i>	<i>Laurus nobilis</i>	Bacc. Fol.
* <i>Lauro-Cerasus</i>	<i>Padus Laurocerasus</i>	Fol.

<i>Lens</i>	<i>Ervum Lens</i>	Sem.
<i>Levisticum</i>	<i>Ligusticum Levisticum</i>	Rad. Herba, Sem.
<i>Lilium album</i>	<i>Lilium album</i>	Rad. Flor. An-
<i>Convallium</i>	<i>Convallaria majalis</i>	Flor. (thera.
<i>Limonia</i>	<i>Citrus</i>	Cort. Sem. Flave-
		do, Caro, Succ.
• <i>Linnaea</i>	<i>Linnaea borealis</i>	Herba.
<i>Linaria</i>	<i>Antirrhinum Linaria</i>	Herba
<i>Linum sativum</i>	<i>Linum usitatissimum</i>	Sem.
* <i>cathartic.</i>	<i>Linum catharticum</i>	Herba
<i>Liquiritia</i>	<i>Glycyrrhiza glabra</i>	Rad. Succ.
<i>Lithospermum</i>	<i>Lithospermum officinale</i>	Sem.
• <i>Lupinus</i>	<i>Lupinus albus</i>	Sem.
<i>Lupulus</i>	<i>Humulus Lupulus</i>	Coni
<i>Macis</i>	<i>Myristica</i>	Cort.
<i>Majorana</i>	<i>Origanum Majorana</i>	Herba, Sem.
<i>Malabathrum</i>	<i>Laurus</i>	Folium
<i>Malacorium</i>	<i>Punica Granatum</i>	Cort.
<i>Malva arborea</i>	<i>Alcea rosea</i>	Flor. Sem.
<i>Vulgaris</i>	<i>Malva rotundifolia</i>	Rad. Herba, Sem.
<i>Mandragora</i>	<i>Mandragora officinalis</i>	Rad.
<i>Manna</i>	<i>Fraxinus Ornus</i>	Manna calabrina,
<i>Marrubium</i>	<i>Marrubium vulgare</i>	Herba (granulata
<i>Marum verum</i>	<i>Teucrium Marum</i>	Herba, Fol.
<i>Mastix</i>	<i>Pistacia Lentiscus</i>	Resina alba, granu-
<i>Matricaria</i>	<i>Matricaria Parthenium</i>	Herba, Flor. (kata
<i>Matrisylva</i>	<i>Asperula odorata</i>	Herba
<i>Mecha</i>		Balsam.
<i>Mecboacanna</i>	<i>Convolvulus</i>	Rad.
<i>Melilotus alb. citr.</i>	<i>Tritol. Melilot. officinal.</i>	Herb. Flor. Sem.
<i>Melissa citrina</i>	<i>Melissa officinalis</i>	Herba, Sem.
<i>turcica</i>	<i>Dracoceph. Moldav.</i>	Herba, Sem.
* <i>Canariensis</i>	<i>Dracoceph. canariense</i>	Herba
• <i>Melitenis</i>	<i>Cynomorium coccin.</i>	Fungus
<i>Melo</i>	<i>Cucumis Melo</i>	Sem.
<i>Mentha crispa</i>	<i>Mentha crispa</i>	Herba
<i>sylvestris</i>	<i>Mentha spicata</i>	Herba
* <i>piperita</i>	<i>Mentha piperita</i>	Herba
<i>Mercurialis</i>	<i>Mercurialis annua</i>	Herba
<i>Mespilus</i>	<i>Mespilus germanica</i>	Fruct. immat.
<i>Meum</i>	<i>Athamanta Meum</i>	Rad. (Sem.
<i>Mozereum</i>	<i>Daphne Laureola</i>	Cort.

Morus

*Mentha tubra frequentissima intra patriam, loco Menthae piperitis
superiorum substitui potest.*

<i>Millefolium</i>	<i>Achillea Millefolium</i>	Herbs.
<i>Morsus Diaboli</i>	<i>Scabiosa Succisa</i>	Rad. Herba
<i>Morus</i>	<i>Morus nigra</i>	Bacc.
<i>Muscus arboreus</i>	<i>Lichen plicatus</i>	Herba
* <i>caninus</i>	<i>Lichen caninus</i>	Herba
* <i>camatilis</i>	<i>Lichen aphtosus</i>	Herba.
<i>clavatus</i>	<i>Lycopodium clavatum</i>	Herba, Farina
<i>erectus</i>	<i>Lycopodium Selago</i>	Herba (Poll.)
* <i>Islandicus</i>	<i>Lichen Islandicus</i>	Herba
<i>Pyxidatus</i>	<i>Lichen cocciferus</i>	Herba.
<i>Myristica</i>	<i>Myristica</i>	Nux.
	<i>Bellirica</i>	<i>Fructus</i>
	<i>Chebula</i>	<i>Fructus</i>
<i>Myrabol.</i>	<i>Citrina</i>	<i>Fructus</i>
	<i>Inda</i>	<i>Fructus</i>
	<i>Emblica</i>	<i>Fructus</i>
<i>Myrrba</i>	<i>Phyllanthus emblica</i>	Gummi-Resin.
<i>Myrtus</i>	<i>Myrtus communis</i>	Fol. Bacc.
<i>Brabantica</i>	<i>Myrica Gale</i>	Fol.
<i>Myrtilli</i>	<i>Vaccinium Myrtillus</i>	Bacc.
<i>Napba</i>	<i>Citrus aurantium</i>	Flor.
<i>Napus</i>	<i>Brassica Napus</i>	Sem.
<i>Nardus</i>	<i>Lagurus Nardus</i>	Rad.
<i>Nasturtium aquatic.</i>	<i>Sisymbrium Nasturt. aqu.</i>	Herba
<i>bortense</i>	<i>Lepidum Nasturtium</i>	Herba
<i>indicum</i>	<i>Tropæolum majus</i>	Herba
<i>Nepeta</i>	<i>Nepeta Cataria</i>	Herba
<i>Nepbriticum</i>	<i>Gvilandina Moringa</i>	Lign.
<i>Nigella</i>	<i>Nigella sativa</i>	Sem.
<i>Ninfi</i>	<i>Sium Ninfi</i>	Rad.
* <i>Norlandica Baccæ</i>	<i>Rubus arcticus</i>	Baccæ conditæ.
<i>Nummularia</i>	<i>Lyfimachia Nummular.</i>	herba
<i>Nux aquatica</i>	<i>Trapa natans</i>	Fruct.
<i>Nymphaea</i>	<i>Nymphaea lutea</i>	Rad. Flor.
<i>Olea</i>	<i>Olea europæa</i>	Fruct.
<i>Olibanum</i>	<i>Juniperus</i>	Resin. granulata.
<i>Ononis</i>	<i>Ononis spinosa</i>	Rad. Herba.
<i>Opium</i>	<i>Papaver somniferum</i>	Opium Gummi- (Res.)
<i>Opopanax</i>	<i>Pastinaca Opopanax</i>	Gummi-Resin.
<i>Orchis</i>	<i>Orchis bifolia</i>	Rad.
<i>Origanum creticum</i>	<i>Origanum creticum</i>	Herba, Spicære-
<i>nostras</i>	<i>Origanum vulgare</i>	Herba (Æius)
<i>Orleana</i>	<i>Bixa Orellana</i>	Fæculæ

<i>Orobus</i>	<i>Ervum Ervilia</i>	<i>Farina</i>
<i>Oryza</i>	<i>Oryza sativa</i>	<i>Sem.</i>
<i>Pœonia</i>	<i>Pœonia Officinalis</i>	<i>Rad. Sem. Flor.</i>
<i>Papaver</i>	<i>Papaver somniferum</i>	<i>Sem. Capitula.</i>
<i>Pareira brava</i>	<i>Cissampelos Pareira</i>	<i>Rad.</i>
<i>Paradisi grana</i>	<i>Amomum</i>	<i>Sem.</i>
<i>Parietaria</i>	<i>Parietaria officinalis</i>	<i>Herba.</i>
<i>Passula</i>	<i>Vitis vinifera</i>	<i>Passulæ majores,</i> <i>longæ</i>
<i>Pastinaca</i>	<i>Pastinaca sativa</i>	<i>Herba, Sem.</i>
<i>Pavana</i>	<i>Croton Tiglium</i>	<i>Lign.</i>
* <i>Pedicularis</i>	<i>Pedicularis palustris</i>	<i>Herba</i>
<i>Pentapbyllum</i>	<i>Potentilla repens</i>	<i>Rad. Herba,</i>
* <i>Peragua</i>	<i>Cassine Peragua</i>	<i>Fol.</i>
<i>Perfoliata</i>	<i>Bupleurum rotundifol.</i>	<i>Herba, Sem.</i>
<i>Persica</i>	<i>Amygdalus Persica</i>	<i>Flor. Nuclei,</i>
<i>Persicaria</i>	<i>Polygonum Hydropiper</i>	<i>Herba</i>
<i>Peruvianum</i>		<i>Balsam.</i>
<i>Petasites</i>	<i>Tussilago Petasites</i>	<i>Rad. Flor.</i>
<i>Petroselinum nostras</i>	<i>Apium Petroselinum</i>	<i>Rad. Herba, Sem.</i>
<i>Macedonicum</i>	<i>Bubon Macedonicum</i>	<i>Sem.</i>
* <i>Peucedanum</i>	<i>Peucedanum officinale</i>	<i>Rad.</i>
<i>Phaseolus</i>	<i>Phaseolus vulgaris</i>	<i>Sem.</i>
<i>Phu</i>	<i>Valeriana Phu</i>	<i>Rad. Herba.</i>
* <i>Phytolacca</i>	<i>Phytolacca americana</i>	<i>Succ.</i>
<i>Pimenta</i>	<i>Myrtus Pimenta</i>	<i>Fruct.</i>
<i>Pimpinella Italica</i>	<i>Sanguisorba officinalis</i>	<i>Rad.</i>
<i>nostras</i>	<i>Poterium Sanguisorba</i>	<i>Herba, Sem.</i>
<i>sylvestris</i>	<i>Pimpinella Saxifraga</i>	<i>Rad.</i>
<i>Pinus sativa</i>	<i>Pinus Pinea</i>	<i>Nuces, Nuclei</i> <i>(mundati,</i> <i>Turiones, Resin.</i>
<i>sylvestris</i>	<i>Pinus sylvestris</i>	<i>Fruct.</i>
<i>Piper rotundum</i>	<i>Piper nigrum</i>	<i>Fruct.</i>
<i>longum</i>	<i>Piper longum</i>	<i>Fruct.</i>
<i>Indicum</i>	<i>Capficum annuum</i>	<i>Fruct.</i>
<i>Pisum</i>	<i>Pisum sativum</i>	<i>Sem.</i>
<i>Pistacia</i>	<i>Pistacia vera</i>	<i>Nuces, Nuclei</i> <i>(mundati</i> <i>Rad. Herba, Sem.</i>
<i>Plantago</i>	<i>Plantago major</i>	<i>Herba.</i>
<i>Polium</i>	<i>Teucrium creticum</i>	<i>Rad.</i>
<i>Polypodium</i>	<i>Polypodium vulgare</i>	<i>Succ. liquidus.</i>
<i>Poraa Bostorphanza</i>	<i>Pyrus Malus</i>	<i>Oculi, gemma</i>
<i>Populus</i>	<i>Populus nigra</i>	<i>Sem. (redius</i>
<i>Porrum</i>	<i>Allium Porrum</i>	<i>Portu-</i>

<i>Portulaca</i>	<i>Portulaca oleracea</i>	<i>Herba, Sem.</i>
<i>Primula veris</i>	<i>Primula veris officin.</i>	<i>Rad. Herba, Flor.</i>
* <i>Profluvium</i>	<i>Nerium antidysenteric.</i>	<i>Cort.</i>
<i>Prunella</i>	<i>Prunus domestica</i>	<i>Fruet.</i>
<i>Prunus</i>	<i>Prunella vulgaris</i>	<i>Herba</i>
<i>Psyllium</i>	<i>Prunus domestica</i>	<i>Pulpa.</i>
<i>Ptarmica</i>	<i>Plantago Cynops</i>	<i>Sem. Mucilago.</i>
<i>Pulegium</i>	<i>Achillea Ptarmica</i>	<i>Herb. Flor.</i>
<i>Pulmonaria maculos.</i>	<i>Mentha Pulegium</i>	<i>Herba</i>
<i>arborea</i>	<i>Pulmonaria officinalis</i>	<i>Herba</i>
<i>Pulsatilla</i>	<i>Lichen pulmonarius</i>	<i>Herba</i>
<i>Pyrethrum</i>	<i>Anemone Pulsatilla</i>	<i>Herba</i>
<i>Pyrola</i>	<i>Buphtalmum Pyrethrum</i>	<i>Rad.</i>
<i>Quercus</i>	<i>Pyrola rotundifolia</i>	<i>Herba</i>
<i>Ranunculus albus</i>	<i>Quercus Robur</i>	<i>Cort cupulae,</i>
<i>Rapa</i>	<i>Anemone nemorosa</i>	<i>Flor. (glandes</i>
<i>Raphanus</i>	<i>Brassica Rapa</i>	<i>Sem.</i>
<i>Rhabarb. verum</i>	<i>Raphanus sativus</i>	<i>Rad. Sem.</i>
<i>Monaeb.</i>	<i>Rheum Rhabarbarum</i>	<i>Rad.</i>
<i>Rhaponticum</i>	<i>Rumex alpinus</i>	<i>Rad.</i>
<i>Rheas</i>	<i>Rheum Rhaponticum</i>	<i>Rad.</i>
<i>Rhodia</i>	<i>Papaver Rheas</i>	<i>Herba, Flor.</i>
<i>Rhodiam</i>	<i>Rhodiola rosea</i>	<i>Rad.</i>
* <i>Ribes nigrum</i>		<i>Lign.</i>
<i>rubrum</i>	<i>Ribes nigrum</i>	<i>Herba, Bacc.</i>
<i>Ricinus vulgaris</i>	<i>Ribes rubrum</i>	<i>Baccæ conditæ</i>
<i>major</i>	<i>Ricinus communis</i>	<i>Sem.</i>
<i>Rosa</i>	<i>Jatropha Curcas</i>	<i>Sem.</i>
	<i>Rosa</i>	<i>Flor. rub. albi. pal-</i>
		<i>lidi, Fruet. Sem.</i>
		<i>Succ.</i>
<i>Rosmarinus</i>	<i>Rosmarinus officinalis</i>	<i>Herba. Flor. Sem.</i>
<i>sylvestris</i>	<i>Ledum palustre</i>	<i>Herba</i>
<i>Ros solis</i>	<i>Drosera rotundifolia</i>	<i>Herba</i>
<i>Rubia</i>	<i>Rubia tinctorum</i>	<i>Rad.</i>
<i>Rubus</i>	<i>Rubus idæus</i>	<i>Fol. Baccæ</i>
<i>Ruscus</i>	<i>Ruscus aculeatus</i>	<i>Rad. Sem.</i>
<i>Ruta hortensis</i>	<i>Ruta grayeolens</i>	<i>Herba, Sem.</i>
<i>muraria</i>	<i>Asplenium Ruta muraria</i>	<i>Herba.</i>
<i>Sabina</i>	<i>Juniperus Sabina</i>	<i>Herba</i>
<i>Saccharum</i>	<i>Saccharum officinarum</i>	<i>Saccharum</i>
<i>Sagapenum</i>		<i>Gummi-resin.</i>
<i>Sagu</i>	<i>Cycas circinal.</i>	<i>Fœces granulatae,</i>
<i>Salix</i>	<i>Salix alba</i>	<i>Fol. (granula</i>
		<i>Salvia</i>

<i>Salvia</i>	<i>Salvia officinalis</i>	<i>Herba, Flor. Sem.</i>
<i>Sambucus</i>	<i>Sambucus nigra</i>	<i>Cort. interior, Fol. (Flor. Bacc. Sem. Resin.</i>
<i>Sandaraca</i>	<i>Juniperus</i>	<i>Resin.</i>
<i>Sanguis draconis</i>	<i>Pterocarpus</i>	<i>Gummi-Resin.</i>
<i>Sanicula</i>	<i>Sanicula europæa</i>	<i>Herba</i>
<i>Santalum citr.</i>	<i>Santalum album</i>	<i>Lign.</i>
<i>Sanctum</i>	<i>Gvajacum sanctum</i>	<i>Cort, Resin.</i>
<i>Santolina</i>	<i>Santolin, Ch. Cyparissus</i>	<i>Herba</i>
<i>Santonium</i>	<i>Artemisia Santonium</i>	<i>Sem.</i>
<i>Saponaria</i>	<i>Saponaria officinalis</i>	<i>Rad. Herba, Sem.</i>
* <i>Saponaria</i>	<i>Sapindus Saponaria</i>	<i>Nuces</i>
<i>Sarcocolla</i>	<i>Penæa Sarcocolla</i>	<i>Gummi-Resin.</i>
<i>Sarsaparilla</i>	<i>Smilax Sarsaparilla</i>	<i>Rad.</i>
<i>Sassafras</i>	<i>Laurus Sassafras</i>	<i>Lign Cort.</i>
<i>Satureia</i>	<i>Satureia hortensis</i>	<i>Herba, Sem.</i>
<i>Satyrium</i>	<i>Orchis bifolia</i>	<i>Rad.</i>
<i>Saxifraga alba</i>	<i>Saxifraga granulata</i>	<i>Rad. Herba. Flor.</i>
<i> rubra</i>	<i>Spiræa Filipendula</i>	<i>Rad. Herba (Sem.</i>
<i>Scabiosa</i>	<i>Scabiosa arvensis</i>	<i>Rad. Herba Flor.</i>
<i>Scammonium</i>	<i>Convolvulus Scammo-</i>	<i>Gummi-Resin.</i>
<i>Sclarea</i>	<i>Salvia Sclarea (nia</i>	<i>Herba</i>
<i>Schoenanthus</i>	<i>Lagurus Schoenanthus</i>	<i>Herba</i>
<i>Scolopendra</i>	<i>Asplenium Scolopendr.</i>	<i>Herba</i>
* <i>Scrophularia aquat.</i>	<i>Scrophularia aquatica</i>	<i>Fol.</i>
<i> fatida</i>	<i>Scrophularia nodosa</i>	<i>Rad.</i>
<i>Scordium</i>	<i>Teucrium Scordium</i>	<i>Herba</i>
<i>Scorzomera</i>	<i>Scorzomera humilis</i>	<i>Rad. Sem.</i>
<i>Sebestena</i>	<i>Cordia Myxa</i>	<i>Drupa</i>
<i>Sedum minus</i>	<i>Sedum acre</i>	<i>Herba</i>
<i>Sempervivum</i>	<i>Sempervivum tectorum</i>	<i>Herba</i>
<i>Senna</i>	<i>Cassia Senna</i>	<i>Fol. folliculli</i>
* <i>Senega</i>	<i>Polygala Senega</i>	<i>Rad.</i>
* <i>Serpentinum lignum</i>	<i>Ophioriza Mungos</i>	<i>Lign.</i>
<i>Serpentaria virgin.</i>	<i>Aristolochia Serpentaria</i>	<i>Rad.</i>
<i>Serpillam</i>	<i>Thymus Serphyllum</i>	<i>Herba</i>
<i>Sesamum</i>	<i>Sesamum orientale</i>	<i>Sem.</i>
<i>Seseli cretic.</i>	<i>Tordylium officinale</i>	<i>Sem.</i>
<i>Sigillum Salomonis</i>	<i>Convallaria Polygonat.</i>	<i>Rad.</i>
<i>Siler montan.</i>	<i>Laserpitium Siler</i>	<i>Sem.</i>
* <i>Simaruba</i>	<i>Pistacia Simaruba</i>	<i>Lign. Cort.</i>
<i>Siliqua dulcis</i>	<i>Ceratonia Siliqua</i>	<i>Siliqua</i>
<i>Sinapi</i>	<i>Sinapis nigra</i>	<i>Sem.</i>
* <i>Soja</i>	<i>Dolichos</i>	

<i>Solanum nigr.</i>	<i>Solanum nigrum</i>	Herba
<i>Soldanella</i>	<i>Convolvulus Soldanella</i>	Herba
<i>Sophia</i>	<i>Sisymbrium Sophia</i>	Sem.
* <i>Sophora</i>	<i>Sophora heptaphylla</i>	Rad.
<i>Sorbus domestica</i>	<i>Cratægus Aria</i>	Bacc.
<i>aucuparia</i>	<i>Sorbus aucuparia</i>	Bacc.
<i>Souda</i>	<i>Salicornia europæa</i>	Sal.
<i>Spica nostras</i>	<i>Lavandula Spica</i>	Flor.
<i>Celtica</i>	<i>Valeriana celtica</i>	Rad. Flor.
<i>Indica</i>	<i>Lagurus Nardus</i>	Rad.
<i>Spinacia</i>	<i>Spinacia oleracea</i>	Sem.
<i>Spina cervina</i>	<i>Rhamnus catharticus</i>	Bacc. succus viri-
<i>Spongia</i>	<i>Spongia officinalis</i>	Cineres (dis
<i>Squilla</i>	<i>Scilla maritima</i>	Rad.
<i>Staphisagria</i>	<i>Delphinium Staphisagr.</i>	Sem.
<i>Stæchas arabica</i>	<i>Lavandula Stœchas</i>	Flor. spica re-
<i>citrina</i>	<i>Gnaphalium arenarium</i>	Flor. (Eins
<i>Storax Calamita</i>	<i>Styrax officinale</i>	Resin.
<i>liquida</i>	<i>Liquidambar styraciflua</i>	Resin.
<i>Suber</i>	<i>Quercus Suber</i>	Cort.
<i>Sumach</i>	<i>Rhus coriaria</i>	Flor. Sem.
<i>Tabacum</i>	<i>Nicotiana Tabacum</i>	Herba, Sem.
<i>Tacamabaca</i>	<i>Populus</i>	Resin.
<i>Tamarindus</i>	<i>Tamarindus indica</i>	Fruet. Pulpa.
<i>Tamariscus</i>	<i>Tamarix gallica</i>	Cort. Radicis, Lign Folia.
<i>Tanacetum</i>	<i>Tanacetum vulgare</i>	Flor. Sem. Herba,
<i>Taraxacum</i>	<i>Leontodon Taraxacum</i>	Rad. Herba
<i>Telephium</i>	<i>Sedum Telephium</i>	Rad.
<i>Terebinthina comem.</i>	<i>Pinus sylvestris</i>	Resina liquida
<i>Cypria</i>	<i>Pistacia Terebinthus</i>	Resina liquida
<i>Veneta</i>	<i>Pinus Larix</i>	Resina liquida
<i>Tblaspi</i>	<i>Thlaspi arvense</i>	Sem.
<i>Thea</i>	<i>Thea chinensis</i>	Fol.
<i>Tbus</i>	<i>Juniperus</i>	Resina, granulata
<i>Thymiana</i>		Cort.
<i>Thymus creticus</i>	<i>Satureja capitata</i>	Herba
<i>hortensis</i>	<i>Thymus vulgaris</i>	Herba, Sem.
<i>Tiglia</i>	<i>Croton Tiglium</i>	Grana
<i>Tilia</i>	<i>Tilia europæa</i>	Cort. interior,
<i>Tolu</i>	<i>Toluifera Balsamum</i>	Baltam. (Flor.
<i>Tormentilla</i>	<i>Tormentilla erecta</i>	Rad Herba
<i>Tragacantha</i>	<i>Astragalus Tragacantha</i>	Gummi-alb. nigr.
<i>Trichomanes</i>	<i>Asplenium Trichomanes</i>	Herba

<i>Trifolium album</i>	<i>Trifolium repens</i>	Flor.
<i>quaienum</i>	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Herba.
<i>Tanica</i>	<i>Dianthus Caryophyllus</i>	Flor, Sem.
<i>Turpetum</i>	<i>Convolvulus Turpeth.</i>	Rad.
<i>Tussilago</i>	<i>Tussilago Farfara</i>	Flor.
<i>Valeriana minor</i>	<i>Valeriana officinalis</i>	Rad.
<i>Vanilla</i>	<i>Epidendron Vanilla</i>	Siliqua
<i>Verbascum</i>	<i>Verbascum Thapsus</i>	Herba, Flor.
	<i>Verbascum nigrum</i>	Rad.
<i>Verbena</i>	<i>Verbena officinalis</i>	Herba,
<i>Vernix</i>	<i>Rhus Vernix</i>	Resin.
<i>Veronica</i>	<i>Veronica officinalis</i>	Herba
<i>Victoralis long.</i>	<i>Allium Victoralis</i>	Rad.
<i>Vinca pervinca</i>	<i>Vinca minor</i>	Herba
<i>Vinteranus</i>	<i>Laurus Vinterana</i>	Cort.
<i>Viola</i>	<i>Viola odorata</i>	Flor. Sem.
<i>Violaria</i>	<i>Viola odorata</i>	Herba
<i>Virga aurea</i>	<i>Solidago Virga aurea</i>	Herba
<i>Viscum</i>	<i>Viscum album</i>	Lign.
<i>Vitis idæa</i>	<i>Vaccinium Vitis idæa</i>	Rob.
<i>Vinifera</i>	<i>Vitis vinifera</i>	Folia
<i>Ulmus</i>	<i>Ulmus campestris</i>	Cortex medius
<i>Ulmaria</i>	<i>Spiræa Ulmaria</i>	Rad. Herba,
<i>Vomica</i>	<i>Strychnos Nux vomica</i>	Nux
<i>Utrica major</i>	<i>Urtica dioica</i>	Rad. Herba, Sem.
<i>romana</i>	<i>Urtica pilulifera</i>	Sem.
<i>Usnea</i>	<i>Lichen saxatilis</i>	Herba
* <i>Uva ursi</i>	<i>Arbutus Uva ursi</i>	Fol.
<i>Uvalaria</i>	<i>Ruscus Hypoglossum</i>	Herba,
* <i>Vulvaria</i>	<i>Chenopodium Vulvaria</i>	Herba
<i>Xanthium</i>	<i>Xanthium strumarium</i>	Sem.
<i>Xylobalsamum</i>		Lign.
<i>Zedoaria</i>		Rad.
<i>Zingiber</i>	<i>Amomum Zingiber</i>	Rad.

Cum, incitiam Pharmacopolarum disciplinæ Botanices, haud raro accidat, ut Pharmacopolia herbis alienis scateant; quæ, postquam exsiccatae sunt, ægre sub examen revocari possunt, quo magna in Medicinam redundant incommoda; optandum esset, ut Candidati Pharmacopœorum tantam sibi acquirerent cognitionem Botanices, qua plantas suas officinales

vivas

Vivas cognoscant, quantam in arte præparandi medicamenta sibi comparare laudabiliter solent, & ut hanc publico demonstrarent examine, antequam ad Pharmacopoliorum Præfecturam admitterentur. Dolendum maxime est, haud pauca medicamenta exotica a multis retro seculis, in Pharmacopoliis nostris adservari, de quorum plantis, ne minimam quidem cognitionem habemus, qua propter nec earum Speciem determinare potui; sint exempli loco: *Bals. Opobalsamum, Copaivæ, Peruviane; Gummi Myrrhæ, Bdellii, Sagapeni, Elemi, Garannæ, Anoniaci, Lignum Aspalathi, Fernambuci, Rhodii; Semina Anomi; Faba Ignatii; Nux Myristica, Myrabolaninda, Bellirica, Chebula, Citrina.* Et cum medicamenti notitia dari nequeat, nisi familia ejus sit cognita, omnes eos rogatos volumus, quibus aliquam harum plantarum videre contigerit, quique in scientia naturali, quantum satis est, versati sunt, ut, in salutem communem, huic rei lucem quandam affundere non intermittant; ne in posterum ejusmodi de hisdem recurrant dubia. Mirari sane convehit, florem *Anisi stellati* hucusque a nullo Botanico visum esse nisi forte a *Kempfero* solo, cujus tamen fructus frequentissime a Medicis in usum vocatur. Nec minori culpa accidit, ut nucis *Myristicæ* flos, cujus arborem & fructum bene perspectum habemus, non adhuc satis descriptus sit, ut multa alia reticeam.

In hocce Simplicium vegetabilium catalogo, eas plantarum partes, *minutioribus* notavi *characteribus*, quibus, sine damno, nos carere posse censui; interim ea penitus exterminare tanto minus ausim, quanto lubentius, meam hac de re sententiam, aliorum censuræ subjiciam.

§. IV.

Cum in *Collectione Simplicium*, enormes sæpe errores committant Pharmacopolæ, utus vita & sa-

nitas hominum agatur, sequentia circa hanc rem, observanda duxerim.

RADICES, sub veris initium, antequam folia prorumpant, eradicandæ sunt; radiculæ adhærentes amputari debent, truncus autem descendens unice adhibendus est.

LIGNA potissimum, tempore hiemali abscindantur, oportet.

STIPITES autumnis, dum præstantissima eis inest vis, desumi debent.

CORTICES ex fruticibus vulgo tempore autumnali excoriantur; ex arboribus autem tempore vernali, dum facillime a ligno removeantur; tum vero minimam vim medicam habent.

TURIONES colligendi, priusquam folia eorum se explicuerint.

HERBÆ decerpendæ, cum florere incipiunt, & priusquam matureseunt, tum enim delicatissimæ sunt, si vero scopus corroborandi intendatur, paulo serius desumantur.

FOLIA legenda, postquam defloruit, sed antequam maturuit planta.

FLORES prius legendi, quam pollen antherarum demittant; plurimi, quorum præcipua vis in corolla sita est, sedulo a calycibus & pistillis, liberandi, e. g. *Rosa*, *Lilium*, *Cyanus*, *Viola* &c.

FRUCTUS colligendi, postquam maturuere, ut propediem sese disseminent.

SEMINA, quæ in aquam demissa, natant, nec fundum petunt, rejicienda sunt, inde enim perspicere potest, ea corrupta esse, ad quod pauci attendunt.

Pleræque herbæ in *umbra*, ut exsiccentur, suspendi debent, & ne putrescant, reticulis imponantur.

Neminem quidem fugit, multos spectatæ industriæ Pharmacopolas, non sine laude, quotannis plantas medicinales lerere, ne grandem pecuniæ summam effundere, neve foris medicamina acquirere necessum habeant; Si autem errores & vitia, quæ circa hanc rem committi solent, respiciamus, optandum esset, ut certi quidam homines negotio huic plantandi & plantas colligendi perficerentur, quum Pharmacopolæ hanc spartam frequentissime candidatis suis, nulla harum rerum cognitione imbutis & imperitis tyronibus, qui plantas nec satis cognoscunt, nec de genuinis & veris Speciminibus valde sunt solliciti, committant; qui id solum intendunt, ut ingenti multitudine corrâsa, desiderio Domini sui satisfaciant. Plantis tandem conquisitis, repositoria nec apta, nec latis ampla in primariis oppidis inveniri solent, unde corrumpuntur & effœtæ evadunt plantæ; huc etiam & illud accedit mali, quod, cum plantationes ad ejusmodi urbes instituuntur, ubi operæ conductitiæ & solum justo majoris constant, medicamenta pauperioribus haud vendibilia evadant.

§. V.

Plantæ, quæ desiderata copia & SPONTE sua in patria proveniunt, ab exteris emi non debent, hinc enim fit, ut non tantum pecuniæ, in hunc usum citra necessitatem erogatæ, intra patriam conserventur, sed etiam quod magis est, ut Medicamenta recentiora, & majori cautione collecta, comparari possint, Hæ sunt:

Abies
Absinthium
Acacia nostr.
Acetosa nostr.
hispan.
Acetosella

Adiantum aur.
-rubr.
Agrimonia
Alchemilla
Alliaria
Angelica sylv.

Anserina
Artemisia
Auricula muris
Bardana
Beccabunga
Bonus henricus

Britannica	Hepatiea nob.	Quercus
Bursa pastoris	alba.	Ranunculus alb.
Cardiaca	Herniaria	Rhoeas
Carvi	Hyoscyamus	Ribes nigr.
Cariophyllata	Hypericum	Rosa
Centumnodia	Juniperus	Rosmarinus sylv.
Chamæmorus	Lamium alb.	Ros solis
Chamomilla nostr.	Lapathum acut.	Rubus idæus
Conyza	Lilium conval.	Salix
Cotula foetida	Linaria	Sanicula
Chelidonium maj.	Linum cathartic.	Satyrium
minus	Malva vulgar.	Saxifraga alb.
Cicuta	Marrubium alb.	rubr.
Cicutaria	Mentha sylvestr.	Scabiosa
Consolida med.	Millefolium	Scrophularia
regalis	Morsus diaboli	Sedum minus
Corylus	Myrtillus	Serpillum
Crepitus lupi	Myrtus brabant.	Sigillum Salom.
Cuscuta	Muscus arboreus	Solanum
Cyanus	caninus	Sophia
Cynoglossa	cumatilis	Sorbus aucuparia
Cynosbatos	clavatus	Taraxacum
Daucus sylvestr.	erectus	Telephium
Dulcamara	Islandic.	Thlaspi
Equisetum	pyxidat.	Tilia
Erysimum	Nepeta	Tormentilla
Eupatorium	Nymphaea	Trichomanes
Euphrasia	Origanum	Trifolium alb.
Tussilago	Pentaphyllum	aquat.
Filix	Pedicularis	Tussilago
Fragaria	Persicaria	Valeriana minor
Fraxinus	Pimpinella	Verbascum
Fumaria	Pinus	Veronica
Galium	Plantago	Vitis idæa
Gentiana alb.	Polypodium	Ulmus
Gentianella	Primula	Ulmaria
Geranium Robert.	Prunella	Urtica major
Gnaphalium	Pulmonaria mac.	Usnea
Gramen	Pulsatilla	Uva ursi
Hedera terrestr.	Pyrola	Vulvaria
Angelica sativ.	ex alpihus Lapponicis	
Rhodia		

Arnica	}	e Westrogothia, Smolandia
Scorzonera		
Spina cervina		
Bellis minor	}	e Scania campestris.
Cichorium		
Ononis		
Stœchas citrina		
Bryonia	}	e Scania.
Calamus arom.		
Consolida maj.		
Matrisylva		
Norlandicæ bacc.	}	e Norlandia.
Tanacetum		
Linnæa		
Coccognidium		
Ebulus	}	ex Oelandia.
Hirundinaria		
Esula		
Sorbus sat.		

Porro, ex his, quæ dicta sunt, prono, ut dicitur, fluit alveo, nec eas plantas foris acquirendas esse, quæ in HORTIS nostris culinaribus, abundanter & parvo sumtu propagari queunt; ejusmodi sunt:

<i>in agris</i>	Brassica	Abrotanum
Triticum	Rapa	Abſinthium pont.
Avena	Portulaca	Balsamita
Hordeum	Spinacia	Tanacetum crisp.
Linum	Atriplex	Salvia
Cannabis	Acetosa rom.	Thymus
Lupulus	Nasturtium ind.	Anethum
<i>in cultis</i>	Petroselinum	Matricaria
Allium	Apium	Coriandrum
Porrum	Basilica	Daucus
Cepa	Majorana	Pastinacia
Lactuca	Satureia	Levisiticum
Beta	Hyssopus	Faba

Pisum	Sinapi	Asparagus
Phaseolus	Cerefolium	Raphanus
Pimpinella ital.	Amoracia	

Nec sicco, ut ajunt, pede, prætereundam duco, turpem nationis nostræ desidiâ in plantandis variis plantis officinalibus, quæ tamen non minus sub nostro climate crescere & luxuriare possent, ac in Germania & Hollandia fieri videmus. In hisce locis, plura hominum millia, harum plantatione, non tantum vitam sustentant, sed etiam frequenter, magnas contrahunt divitias; vendunt enim eas nobis aliisque arctois nationibus, non contemnendum inde obtinentes lucrum, licet sæpe corruptas plantas pro recentibus tradant. In Scania, Provincia nostra maxime australi, *) ea præsertim parte, quæ juxta mare sita, æque miti climati, ac unquam Hollandia, subjacet, omnes fere plantæ æstate ad maturitatem pervenire, & hiemis vim ferre possent quas in Hollandia vigere novimus; inprimis circum Scanoram, Heleburgum & Ystadium, ubi si HORTUS quidam PHARMACEUTICUS fundaretur, bene nobis consultum foret.

Ejusmodi plantationi instituendæ, determinata agri area adsignanda est, quæ tali situ gaudeat, ut elevata versus boream, depressa vero & aquosa versus austrum esset. Sic contingeret, ut plantæ, quas tam notus, quam aquilo afflat, in aridis juxta ac humidis locis ad votum crescerent. Hortus autem hicce Pharmaceuticus, prius topiario vivo densoque cingendus est, vel ex *Oxyacantha*, quæ optime flatum fert, vel ex *Sambuco*, quæ in campis felicissime provenit, vel denique ex *Salice viminali*, quæ commodissimam adfert umbram. Intra hoc topiarium, porticus ex *Ulmo* aut *Fraxino* facienda est, quæ emineat, ut flatum urentesque solis radios ar-

CCAT

ceat a tenellis plantis. In Hortum aqua limpida adducenda erit, illa enim, quæ ex puteis & fontibus hauritur, ob acrimoniam ei insitam minus apta est; fluvialis autem fini huic in solidum responderet. Hunc in modum, horto nostro munito, frigidarium ad partem borealem extrui deberet, in quod, sub frigidissimis brumæ diebus, plantæ tenellæ, ut ab hiemis injuria defendantur, inferri possent. Plantator perspectum habeat, qua terra quoque solo quævis planta lætissime progerminet; ut sciat e. gr. *Asarum*, *Arum*, *Dictamnus albus* &c. in umbrosis serenda esse; *Lilium album*, *Lavendulam*, *Thymum*, *Rutam*, in arenosis; *Rhabarbarum* in argillois; *Scordium*, *Pulegium* in locis subhumidis &c. &c.

Plantæ, in ejusmodi Hortum introducendæ, vel perennes sunt, vel annuæ; harum tanta copia, quanta Pharmacopolis nostris sufficere possit, serenda.

<i>Arbores</i>	<i>Chamæphytis</i>	<i>Xanthium</i>
Populus nigra	Cicer	Geranium mosch.
Morus	Citrullus	Carduus mariæ
Berberis	Coris	benedict.
Genista	Cyminum	<i>Perennes</i>
Lauro-cerasus	Cucurbita	Ageratum
Buxus	Elaterium	Alcanna spur.
Sabina	Eruca	Alkekengi
Caprifolium	Ervum	Anthora
Cerasus	Fœnum græc.	Aristolochia
Ribes varium	Lupinus	Arum
Juglans	Lens	Asphodelus
<i>Annue</i>	Melissa turc.	Bella donna
Ammi	Mercurialis	Bistorta
Anisum	Nigella	Branca ursi
Antirrhinum	Papaver	Chamomilla rom.
Botrys	Psyllium	Chamædryas
Canariense	Piper ind.	Calaminta
Camphorata	Perfoliata	Ceterach
Carthamus	Calendula	Crocus
Cataputia	Nasturtium aquat.	Cyclamen

Cheiri	Mentha spicat.	Sclarea
Dentaria	crispa	Seseli
Dictamnus alb.	Melilotus	Santolina
Doronicum	Mandragora	Stoechas arab.
Elaterium	Meum	Tunica
Endivia	Pœonia	Vinca
Enula	Parietaria	Uvularia
Fœniculum	Peucedanum	Betonica
Galega	Phu	Aquilegia
Gratiola	Phytolacoa	Aristolochia fab.
Gallitricum	Pollum	Asarum
Helleborus alb.	Pyrethrum	Enula
Horminum	Pulegium	Lithospermum
Imperatoria	Rosmarinus	Numularia
Iris nostras	Rosa	Petasites
Lilium alb.	Raponticum	Pimpinella Ital.
Lobelia	Rhabarbara mon.	Scolopendra
Lapathum sangv.	Rubia	Scordium
Lavendula	Ruta	Sempervivum
Liquiritia	Ruscus	Verbena
Marum	Saponaria	Conyza
Malva arborea	Scrophularia aquat.	Esula
Melissa canariens.	Siler	Viola
citr.	Soldanella	

Illæ denique restant plantæ, quæ, ut nulla industria in patria ali queunt, ita omnes ab exteris comparandæ sunt.

<i>Asiaticæ.</i>	Cassia lignea	Assa foetida
Zingiber	cariophyllat.	Vomica
Cardamomum	Myristica	Anacardium
Paradisii grana	Anisum stellat.	Santalum
Costus	Malabatum	Behen oleum
Cureuma	Ignatii Fab.	Rhabarbarum
Galanga	Camphora	China rad.
Zedoaria	Aloë	Thea
Piper	Sanguis dracon.	Sagu
Cubebo	Gutta	Coffea
Acmella	Opium	<i>Africanæ.</i>
Caryophyllus	Euphorbium	Myrrha
Cocculi	Catechu	Bdellium
Cinnamomum	Indigo	Sagapenum
Proquv.	Benzoe	Ammoniacum

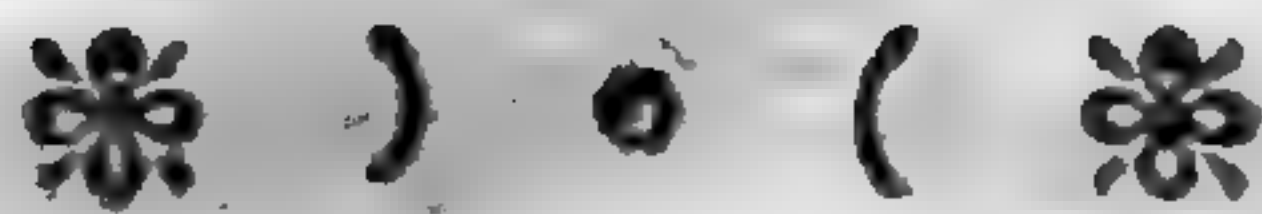

PLANTÆ OFFICINALES.

25

Opobalsamum	China	Cacao
Olibanum	Cascarilla	Vanilla
Storax	Sassafras	Saponaria Nuc.
Galbanum	Winteranus	<i>Europæ.</i>
Scammonium	Campechia	Oliva
Sarcocolla	Brasilia	Capparis
Tamarindus	Gvajacum	Ladanum
Sesamum	Copaiva	Tragacantha
Cinæ sem.	Tolu	Mastix
Acacia vera	Peruvianum bals.	Terebinth. cypria
Cassia fistul.	Senega	Hypocistis
Spica ind.	Collinsonia	Siliqua dulcis
Schœnanthus	Simaruba	Pistacia
Alcanna	Ceanothus	Spica celtica
Sebestena	Orleana	Balaustina
<i>Americana.</i>	Styrax liquid.	Cynomorium
Contrajerva	Tachamahaca	Camphorata
Ipecacuanha	Animi	Senna
Jalappa	Elemi	Scilla
Meehoacanna	Caranna	Gentiana
Sarsaparilla	Peragua	Suber
Ginseng	Cassine	Agaricus
Senega	Anacardium ocoïd.	Spongia

LII.

CENSURA SIMPLICIUM,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Proposita a

GUSTAV. JAC. CARLBOHM,
Holmens.*Upsaliæ d. 19 Dec. 1753.*

CAPUT PRIUS.

§. I.

Si varias illas consideremus infirmitates, quibus corpus humanum sæpissime laborat, statim apparet, Medicinam non solum summe utilem, verum etiam plane necessariam esse scientiam; hujus enim beneficio corpus nostrum in statu sanitatis conservatur, hujus beneficio contra morbos munitur, hujus denique beneficio restituitur valetudini, dum morbis laborat, atque sic hujus ope conservatur, quod a natura nobis carissimum & pretiosissimum est datum. Hac igitur arte quid dignius? quid utilius? quid magis necessarium cogitari potest?

§. II.

Sed ut nihil simul inventum atque perfectum est, ita nec almæ nostræ Medicinæ ad debitæ perfectio-

fectionis fastigiūm ascendere licuit; Sed a primordiis sat exiguis magis magisque incrementa cepit. Non itaque negamus, veteres æque ac recentiores, variis calamitatibus pressos, egregia multa suaque non defraudanda laude invenisse Medicamenta. Hæc tamen, Seculis barbaris, qua magnam partem, oblivionis caligine sepulta fuerunt, idque eam imprimis ob causam, quod vetustioris ævi Mystagogiarum nondum didicissent, Res Naturales adeo distinte & complete definiendi, ut inter se probe distinguere possent, unde postea factum, ut non confundenda contunderentur. Accedit, quod Medicina veterum, cognitione inprimis Empirica fundata erat, quam quidem rationem artem medendi stabiliendi, nos non rejicimus; Sed eandem potius tanta, quanta subtilem unquam theoriam dignam judicamus laude. Quidquid tamen sit, hac ratione evitari non potuit, quin, partim ob malam morborum delineationem & classificationem, partim ob fidem auctoribus non satis habendam, partim etiam ob naturam ægroti Medicamento imputatam, interdum irrepsissent fallaciæ.

§. III.

Tenebris demum pulsas Scientiarum, ille tandem illucescere coepit dies, quo Auctores, *Medicamentorum Simplicium* Historiam e Scriptis veterum colligerent, simulque ostenderent, quænam Plantæ, sub hoc vel illo nomine, a veteribus indicarentur; At magna difficultas, non tam facile superanda, hic sese obtulit, partim inde, quod Plantæ, uti antea dictum, nec rite definitæ, nec in formam redactæ essent Systematicam, partim quoque inde, quod Græcorum plantæ auctoribus ad manus non essent. Hinc facilis est conclusio, quam incertæ tunc temporis fuerint plantarum determinationes, dum inter Auctores ipsos infinitæ de hac re intercesserunt controversiæ; Varias deinde Plantas, ob insignem quen-

dam

dam usum Medicum in Pharmacopolia introduxerunt; recentiores Medici, quarum utilitatem Theoria non solum, sed & Experientia comprobavit.

§. IV.

Erroneæ & superstitiosæ illæ, quas Medici olim de influxu *Siderum* in Plantas, de *Signatura externa* & quæ sunt reliqua, foverunt sententiæ, certis herbis, in certis sanandis morbis, aliam majoremque attribuerunt vim & efficaciam, quam qua revera instructæ fuerunt. Et has præconceptas opiniones, aliorumque data exempla, tam valida fuisse experti sumus, ut nonnullæ Sectæ, Medicamenta quoque **HEROICA**, e. g. *Opium*, *Mandragoram*, *Cbina-Cbinae corticem* aliaque prescripserint, horumque in locum nulla alia, quam insipida, inodora, inertia, oleracea & effœta, e. g. *Beccabunga*, *Bellidis Herbam* aliasque substituere sint ausi. Annon itaque experimenta a mediæ ævi Medicis instituta, digna sunt, quæ severissimam subeant censuram, dum non nisi composita longasque remediorum formulas præscripserunt, cum tamen *Species morborum* ad *Genera* referre, nedum eas a se invicem distinguere noverint, licet *species diversæ unius ejusdemque generis*, agnoscant causas longe diversissimas, ut una eademque medicina nequeat valere semper in eodem genere. Si itaque Medicinam ad perfectionem unquam ascendere oportet, hoc, ut principium & lex sancte servanda, assumendum est, *Species morborum inter se quam accuratissime distinguendæ, nec nisi simplicia prescribenda Medicamenta*. Interim hanc metam prius forte attingere non licebit, quam usu receptum fuerit, non nisi simplicibus solum, quantum fieri potest, uti Medicamentis. Quasdam etiam hac in re habemus prærogativas veteribus ignotas, plura scilicet experimenta & majorem de affinitatibus plantarum cognitionem, tandemque uberius percepimus, quomodo

modo sensus, olfactus puta & gustus, virtutibus vegetabilium investigandis, inserviant, adeo ut, ordine cujuscunque plantæ naturali cognito & collato cum odore ejusdem & sapore, non adeo facile nobis persuadeamus, hanc vel illam herbam alienam ab illa exercere virtutem, quæ sensuum ope investigata fuit.

§. V.

Hæc omnia considerantes non possumus non a REGIO COLLEGIO MEDICO petere, ut ÆSCULAPII Satellites, primo præcipueque *Species morborum cognoscere*, secundo, *quantum fieri potest, Medicamentis uti simplicibus*, tertio denique, *justa & sufficienti dosi simplicia præscribere jubeantur*. A Medicamentis enim heroicis, narcoticis, vomitoriis & purgantibus, satis superque edocti, novimus, quantum periclitemur, si justo major sumatur dosis, nec non quam incassum foret, ea, dosi retracta, præscribere. Non sine ratione itaque metuimus, ne mitiora sæpissime Medicamenta tam parva dosi præscribantur, ut naturam haud immutent; sed suspendendo curam ægroti expectando agant. Hujus rei veritatem plurimis corroborarem argumentis, nisi a scopo alienum esset. Quantum denique præconcepta illa opinio, de omnibus excludendis VENENATIS, incrementa Medicinæ impediverit, incredibile est dictu, cum tamen optimum Medicamentum, majori Dosi sumtum, in venenum sæpius vertatur, & præsentissimum vicissim venenum, justa dosi adhibitum, præstantissimam Medicinam ferat.

§. VI.

Atque pauca hæc, quæ jam allata sunt, abusui ostendendo Medicamentorum sufficient; Si vero ad Officinas nostras regrediamur, videbimus tabernas earum multitudine, quod dolendum est, Medicamentorum gravatas esse, quibus Medici nunquam
utun-

utuntur, quid? quod multa horum Pharmacorum nomine insigniri non debent. Multas quoque Pharmacopolaë colligunt asservantque partes plantarum inutiles, non considerantes, præstantissimam virtutem in una tantum earundem parte residere.

EXCLUDENDA.

ACETOSÆ HISPANICÆ *Radix* superflua, ratione Radicis Acetosæ nostratis.

ACETOSÆ ROTUNDIFOLIÆ *Herba*, Nostrate *Herba* debilior, adeoque illam merito rejicimus.

ACORI VERI *Radicem* ex India accersere opus non est, dum Europa Calamum vulgarem nobis copiosissime offert.

ADIANTHI AUREI *Herba* valde inutilis.

AGERATI *Herba* destitui possumus, cum meliores habeamus.

AGNI CASTI *Semina* nimis dubia & incerta.

ALKEKENGII *Herba*, *semina* superflua, Baccæ vero sufficientes.

ALTHEÆ *Semina* Radicis vi carent.

ANGELICÆ SATIVÆ *Herba* inusitata, præcipua enim vis latet in Radice & Seminibus.

ANTIRRHINI *Herba* superstitione introducta.

ANTOPHYLLORUM vis eadem ac Cariophyllorum Officinarum adeoque superflua.

AQUILEGIÆ *Herba* dubia & suspecta.

ARI *Herba* valde inutilis est.

ASARI *Semina* ambigua sunt.

ASPALATHI *Lignum* superfluum.

ASPHODELI *Radice* carere possumus.

ATRIPLICIS SATIVÆ *Herba* (Sicca) uti non debemus, viridis vero *Herba* culinaria.

- ATRIPLICIS SYLVESTRIS** *Herba* dubia.
- BECCABUNGÆ** *Herba*. Succus ejusdem e viridi *Herba*, uti reliqui Succus expressi, suam præstare potest utilitatem oleraceam, non videmus autem quo jure *herba* exsiccata usui Medico inservire possit, licet a quibusdam magnopere laudata fuerit.
- BEHEN ALBI** *Radix* in Arabum tantum compositionibus adhibita fuit.
- BEHEN RUBRI** *Radix* hujus ævi Medicis inusitata; adstringentia nobis sufficientia prostant.
- BORRAGINIS** *Herba*, *Flores*, conspicua quadam vi Medica non gaudent.
- BRASSICÆ RUBRÆ** *Semina* minus necessaria.
- BRYONIÆ** *Baccæ*, *Semina* dubia.
- BUGLOSSI** *Radix*, *Herba*, *Flores* abesse possunt, Medica enim eorum virtus ambigua.
- CALENDULÆ** *Semina* inutilia.
- CANARIENSE** *Semen*, præstans avium nutrimentum, Myropolis relinquendum.
- CARDUI BENEDICTI** *Semina* minus probata.
- CARPOBALSAMI** *fructus* rarus & virtute medica vix conspicuus.
- CASTANÆÆ** *Fructus* culinares, *Cortex* vero anceps.
- CATAPUTIÆ MINORIS** *Seminum* usus haud fidus, hodie exolevit.
- CENTUM NODIÆ** *Herba* præcipua quadam non pollet virtute Medica.
- CEREFOLII** *Semina* in morbis nunquam usurpantur.
- CHELIDONII MINORIS** *Herba* oleracea.
- CICHOREI** *Semina* nullius usus.
- COCHLEARIÆ** *Semina* vix tanti momenti.

CONSOLIDÆ MAJORIS *Herba & Flores*, eadem qua
Radix non pollent virtute, adeoque inutiles.

CONSOLIDÆ MEDIÆ *Herba* incerta.

CONSOLIDÆ REGALIS *Flores* inusitati in locum Flo-
rum Violarum substitui non debent.

CUPRESSI *Lignum* nullam meretur fidem.

CYANI *Floribus* commode caremus

CYPERI ROTUNDI *Radix* abesse, LONGI vero
Radix eadem pollens virtute, asservari potest.

DAUCI SYLVESTRIS & SATIVÆ *Semina* (distincta).
minus necessarium ducitur, utriusque distincta ser-
vare semina, ex alterutra tantum collecta suffici-
unt, cum iisdem gaudeant viribus.

ENDIVIÆ *Semina* inutilia.

ENULÆ *Flores* vi Radicis non pollent.

ERYNGII *Herba* excludenda, *Radix* tantum asser-
vanda.

ESULÆ *Herba* supervacanea. *Radix* una cum *Cortice*
ejusdem sufficiens.

EUPHRASIÆ *Herba* valde dubia.

FAGI *Fructus* rejiciuntur.

FUMARIÆ *Semina* obsoleta.

FUNGUS BEDEGUAR Pharmacum dubium.

GALANGÆ MAJORIS *Radix* rejici quidem potest, &
Minoris tantum *Radix* asservari, cujus vis & major
est & suaveolentior.

GALEGÆ *Herba* a Medicis magnopere quidem lau-
data fuit, nescio tamen, an satis fida sit?

GRANA PARADISI & Cardamomum ea inter se jum-
guntur affinitate, ut a Medicis promiscue usurpa-
ri possint.

GRANA TIGLIÆ vel TILLI drastica & inusitata.

HEPATICÆ ALBÆ *Herbæ Florumque* vis incognita.

HEPATICÆ NOBILIS *Flores* præcipua quadam vi Medica non innotuerunt.

HERMODACTYLI *Radix* tanquam specifica in Rheumatismo & Amaurosi laudata, vis autem ejus nondum satis approbata fuit.

HIRUNDINARIÆ *Herba* eradicanda & *Radix* tantum servanda.

HYOSCYAMI *Radix* Medicamentum omnino incertum.

HYSSOPI *Semina* nunquam usurpantur.

LACTUCÆ *Herba* culinaria.

LAPATHI ACUTI *Herba* superflua.

LAVANDULÆ *Semina* minus necessaria.

LILII *Antberis* instar insignis Emmenagogi utuntur quidem Medici, nobis tamen aliis ejusdem virtutis debiliores sunt.

LITHOSPERMI *Semina* incerta porrigunt Medicamenta.

MAJORANÆ *Semina* nunquam præscribuntur.

MALVÆ ARBOREÆ *Flores & Semina* omnino abesse possunt.

MALVÆ VULGARIS *Semina Radicis* vi carent.

MELISSÆ CITRINÆ *Semina* inutilia.

MELISSÆ TURCICÆ *Herba; Semina* superflua.

MENTHÆ SYLVESTRIS *Herba* rejicienda, quatenus satis Menthæ Crispæ habemus.

MILII *Semina* tanquam inutilia in Medicina rejicienda.

MORSUS DIABOLI *Herba & Radix* tanta vi Medica prædita non fuerunt, quin hisce meliora haberi possint Pharmaca.

MYROBALANI facile omnes, a nobis præscribi non debent

debent, rarius enim iis utimur, & præterea corrupti plerumque ad nos mittuntur.

NASTURTHI INDICI *Herba* culinaria cedat.

NUCES AQUATICÆ culinariae potius quam Medicæ.

PASTINACÆ *Radix*; Hac carere omnino possunt Pharmacopola.

PAVANÆ *Ligno* carere possumus.

PENTAPHYLLI *Herba* superflua.

PERFOLIATÆ *Herba*, *Semina* sat fida non sunt Pharmaca.

PETASITIDIS *Flores* incerti.

PHASEOLI *Semina* culinaria relinquenda.

PIMPINELLÆ ITALICÆ *Herba*, *Semina* ambigua.

PIMPINELLÆ ITALICÆ *Radix* adstringens quidem, sed quoniam multitudo fortius adstringentium Pharmacopolia replet, ejusque vis in Hydrophobia nondum explorata satis fuit, ea quoque excludenda.

PLANTAGINIS LATIFOLIÆ *Radix*, *Herba* (sicca) superflua, *Semina* vero ob vim suam adstringentem remanere possunt.

POLII CRETICI *Herba* vix locum meretur, licet a Capivaccio valde laudata fuit.

PORTULACÆ *Herba* culinaria, *Seminum* vero vis minus explorata.

PRIMULÆ *Herba* magis oleracea quam Medica.

PRUNELLÆ *Herba* adstringens quidem; superflua tamen.

PTARMICÆ *Herba* exul fiat, quatenus Millefolium eadem vi gaudet.

PULMONARIÆ *Maculose* *Herbae* vis nondum satis explorata.

PULSATILLÆ *Herba* ceteris periculosior, & præterea

terea vis ejus non adhuc satis distincte demonstrata fuit.

QUERCI *Glandes* rejici possunt.

RAPÆ *Semina* supervacanea.

RAPHANI *Seminibus* nec utuntur.

RHOEADIS *Herbam* missam facimus.

RICINI MAJORIS *Semina* incerta.

RORIS MARINI binæ in Officinis asservantur species, Hortensis una, Altera Hispanica; satis esset alteram retinere; alteram ejusque semina excludere, cum iisdem viribus polleant.

RORIS SOLIS *Herba* adhuc in morbis incerta, quamvis vi gaudeat singulari.

RUBI IDÆI *Folia* omnino abesse possunt, ad conciliandam enim nigredinem capillorum nunquam præscribuntur.

RUSCI *Semina* incerta sunt Medicamenta.

SALVIÆ *Flores & Semina* rejicienda, *Folia* tantum colligenda.

SANTALUM ALBUM supervacaneum, Citrino debilius.

SAPONARIÆ *Semintum* vis incognita.

SATUREJÆ *Semina* obsoleta.

SAXIFRAGÆ ALBÆ *Radix, Herba, Flores, Semina* incertæ virtutis.

SAXIFRAGÆ RUBRÆ *Herba* minime necessaria, *Radix* quoque valde incerta.

SCABIOSÆ *Flores* satis incerti.

SCORZONERÆ *Semina* supervacanea.

SENNÆ *Folliculi* commode rejiciuntur, & *Folia* tantum adoptantur.

SISSELI CRETICI *Semina* ambigua simulac superflua.

SILERIS MONTANI *Semina* superflua, plura namque eadem vi habemus præstantiora.

SPINACIÆ *Semina* qua virtutem ambigua.

TABACI *Semina* superflua.

TARMARISCI *Folia*, sufficiente *Ligno & Radicis Cortice*, omittenda.

TARAXACI *Herba* absit.

THYMI CRETICI *Herba* raro quidem usurpatur, licet Thymo Vulgari fortior, qui tamen sufficit.

THYMI VULGARIS *Semina* inusitata.

TORMENTILLÆ *Herba* effoeta

TUNICÆ *Semina* a Medicis non usurpantur.

TUSSILAGINIS *Flores* incerti.

URTICÆ ROMANÆ *Semina* destitui possumus.

USNÆ *Herba* superstitiosa.

VERBASCI *Flores* *Herba* imbecilliores, adeoque inutilis.

VERBENÆ *Herba* superstitione Veterum introducta, sat fidorum experimentorum expers.

VERNICIS *Resina* pictoribus relinquenda, nisi servaretur pro Hæmorrhoidibus.

VICTORIALIS LONGÆ *Radix* superstitione introducta.

VIOLARIÆ *Herba*, minus tutum Laxans.

VITIS *Folia* præcipua quadam virtute nondum confirmata.

CAPUT POSTERIUS.

§. VII.

Hiscæ exclusis, variæ adoptari possunt Plantæ, quarum vis recentioribus experimentis tam nota & patefacta fuit, ut de veritate eorundem ulterius dubitare

bitare haud fas sit, Quidam vero hanc forsitan injicerent objectionem, eas scilicet herbas *difficulter obtineri*, quæ in reliquis Europæ Officinis non reservantur, forsan quoque aliorum *experimenta in dubium* trahere velint, cum satis experimentorum a nobis institutorum deest. Prius obstaculum facile superatur, si, solutis pecuniis, quibus omnia veneunt, locus Plantarum natalis cognitus fuerit; posterius vero haud approbandum esse existimamus, quatenus plurimum Nationum testimoniis, ut & Virorum eruditissimorum certissimis experimentis superstructum est: Sin minus, quæ detecta & patefacta sunt in scientiis, nullius essent utilitatis. Præterea quoque Medicorum officium erit, omnem navare operam, ut, in morbis mortiferis, tam præstantia sibi acquirant Pharmaca, ut commodo generis humani sufficiant.

Hanc ob causam Regii Collegii Medici censuræ sequentia Medicamenta, e regno Vegetabili deprompta, submittere ausus sum, quæ antea a Pharmacopœis nostratibus recepta non fuerunt, ut:

ACMELLA ex Insula Zeylon, ob vim diureticam & virtutem in *Calculo* singularem Seculo præterlapso satis cognita fuit, & si hæc deficeret, *Sigesbeckia* ejus in locum substitui potest.

ACTEÆ Radix in *Asbenia* sive Languore frigido, unicum tantum est Medicamentum, cujus, Americam septentrionalem inhabitantes, effectum detexerunt, teste Coldenio.

ALKANNÆ Radix, e Gallia Narbonensi, a Lithospermo Tinctorio desumpta, minime prætereunda est, ob speciosam illam Tincturam, nec ejusce in locum *Anchusæ Officinalis Radicem* ab exteris accersere opus est.

BACCÆ NORLANDICÆ refrigerantes &

simul cordiales sine pari, in febribus putridis eximia, nobis propriae.

BELLADONNÆ *Baccæ* a Gesnero dudum in *Dysenteria* contagiosa usurpatæ fuerunt, nec veneni metus dissuadeat, dum moderata solum adhibeatur Dosis. *Folia* in Cancero nuper inclaruere opera Cl. Lambergen.

BRITANNICÆ *Radix*, juxta aquas crescens, in ulceribus Cachoëticis specifica, per totum Regnum hodie cognita & approbata, virtute ejusdem a Nobiliss. D: NO PRÆSIDE demonstrata.

CHAMÆMORI *Baccæ conditæ*, quas Patria nobis offert, uti Pharmacum in Febribus ardentibus, Scorbuto aliisque humectans & refrigerans eximium, minime negligendæ sunt, imprimis, quoniam præstantius ejusdem virtutis medicamentum haud detectum est, quin magis acidum, adeoque magis debilitans sit.

CAMPESCANUM *Lignum* a recentioris ævi Medicis in *Dysenteria* magnopere laudatum.

CAMPHORATÆ *Herba* e Gallia Narbonensi, in *Hydrope*, teste Magnolio & Burleto, notissima, ut & in *Asthmate* humido, ex Actis Parisinis in *Rheumatismo*, *Hysteria* aliisque, eximia vi diuretica calida & sudorifera.

CASSINÆ *Folia*, *Variolis* optimum Medicamentum, fermentationem sanguinis nimis vehementem cohibens, nec tamen facultatem expulsivam penitus ligans; expectorationem promovet, pulmones tutatur, & impedit, ne invadant variolæ caput aut guttur. *Marlow* apud *Dale Phamcop.* p. 348. Magnam sane Medicamenti elogium, quod intactum non relinquunt Medici.

CEANOTHI & LOBELIÆ *Radices* optimæ in *Siphilitide*, a noveboracensibus sylvestribus Nationibus

nibus usitatissimæ, detectæ per D:NUM Profess.
KALM.

COLLINSONIA e Philadelphia, Canada, tanquam
specifica in *Colica puerperarum*, a D:NO Coldenia
laudata, a Barthramio vero confirmata.

CORIDIS *Herba* e Gallia Narbonensi, Planta ama-
rissima, Arabum Catholicum in *Siphilitide*, teste
Shavio.

CONYZÆ *Herba* europæa, tanquam divinum quod-
dam Pharmacum in *Dysenteris* æstimanda, confir-
mata a Ruthenis in expeditione contra Turcas.

COTULÆ *Herba* in passione *Hysterica*, *Hydrope*,
Asthmate & *Scrophulis* eximia, teste Fullero.

DIERVILLA in *Siphilitide* satis proficua, quam
D:NUS Prof. KALM detexit.

DULCAMARÆ *Stipites*, apud nos frequentes. Fo-
lia Solani in usum Pharmaceuticum olim collecta
fuerunt, minoris autem utilitatis: sed per aliquot
jam annos, magno cum levamine usurpati fuerunt
Stipites, tanquam Medicamentum Sanguinem
mundificans, in *Decoctis Mundificantibus* & *Lochia*
pellentibus, ut & in morbis *Arthriticis* præscripti.

ELATERIUM ALBUM, Heroica Medicina, a
veteribus usitatissima, diu neglecta ob veneni su-
spicionem, revocata per Listerum, hodie famam
& auctoritatem assecuta est.

FABA IGNATII, ex Insulis Philippinis, in *sebr-*
ibus exanthematicis, & intermittentibus, inque
morbis *soporosis*, *Asthmate* & *Ecclampsia* egregium
Medicamen.

FUNGUS MELITENSIS e Sicilia, Melita, Mau-
ritania, cujus vis in *prostraviis Sanguineis* cetera
magnopere superat Pharmaca, laudatus a Bocco-
ne, confirmatus vero in Actis Bononiensibus.

GALIUM LUTEUM *cujus coma florifera* Anton Jussæus quotidie in *Passione Hysterica* cum fructu usus est.

GEUM PALUSTRE ab incolis Americae septentrionalis in *febris intercurrentibus*, loco Chinae, magno cum fructu usurpatur, teste D. Prof. KALMRO, confirmatum experimentis M. D. Bergii. In gratiam pauperum omnino colligendum esse existimamus.

HYPOCISTIDIS Succus ex Europa Australi & imprimis Hispania, in morbis *evacuatoriis* insignis.

JUGLANDIS Fructus contra *vermes*; & *dissipimenta* quoque *fructuum*, apud Hibernos olim in *Dysenteria castrensi* specifica, negligenda non sunt.

LAPATHI SANGINEI Radix inter omnia *Lapatha* maxime tonica, in *Dysenteria* eximia, facillime in hortis nostratibus crescens.

LAURO-CERASI Folia per Belgium usitatissima pro infuso in *morbis pulmones depascentibus*.

LINI CATHARTICI Herba laxans, in *morbis Nephriticis*, *febris intercurrentibus*; ut & in *Hydrope* præstans, Medicorum libris notissima.

LINNÆÆ Herba per Norlandiam in *doloribus Rheumaticis*, *Ischiaticis* interne & externe usitatissima, ideoque in Dania officinas, pharm. intravit.

MELISSA CANARIENSIS, ab odore ejus fragrante Camphorato, ad virtutem ejus maxime resorbentem facile concludere possumus.

MENTHA PIPERITA cum in hortis nostris facillime proveniat, & reliquis speciebus scopo resolvente & refrigerante antecellat, minime sit negligenda.

MONARDÆ *Herba* ad sedandas *Febres intermittentes* in America Boreali per totam Nationem usurpatur teste D. KALMIO.

MUSCUS CANINUS tanquam specificus in *Hydrophobia*, a Sloaneo & aliis proclamatus.

MUSCUS CUMATILIS contra *vermes* intestinorum, rusticis nostratibus tritissimus & heroicus.

MYRTI BRABANTICI *Herba*, in *Scabie Euporiston* Simonis Pauli.

PEDICULARIS *recens* imprimis & *viridis*, quondam in *fistulis* & *ulceribus sinuosis* a Schwencckfeldio demonstrata, nuperrime vero in Act. N. C. confirmata.

PERAGUÆ *Folia*, vomitoria, purgantia & sudorifera ratione Doseos, a Robinsonio in *Colica Nephritica* & a Marlovio in *Diabete* tanquam specifica approbata sunt, locum sane merentur.

PHYTOLACCÆ *Succus* specificus in *Cancro*, per totam Europam nuper innotuit.

PROFLUVII *Radix* in *alvo fluente*, confirmata a Societate Edinburgensi, ex Asia petenda.

RIBES NIGRUM, cujus vis pellens singularis plane & in Medicina Boum decantatissima, a Pharmacopœis colligi debet.

SABADILLÆ *Semina* Pediculos infantum præ omni alia medicina occidunt, ideoque non rejicienda, quamvis planta e qua desumantur lateat.

SAPONARIÆ *Nuclei* in *Chlorosi* Specifici, adoptari possunt.

SCROPHULARIÆ AQUATICÆ *Herba*, : Ut corrigens Sennæ, ex Actis Parisinis, Boerhaviio aliisque laudata.

SENEGÆ Radix, e Virginia, contra *febres inflammatorias* & *morsus Serpentum* valde præstans, satis superque demonstrata a Tenent. Laus ejusdem Medicamenti, a singulari suo sapore, acidulo nempe & calidissimo, confirmatur.

SERPENTUM Radix, Ophiorhiza dicta, ligno Colubrino in Pharmacopoliis præferenda, *Amen. acad.*

SOPHORA ex India, omnium præstantissimum in *Cholera* Pharmacum, a Rumphio demonstrata.

UVÆ URSI Folia tanquam Pharmacum corroborans & adstringens validissimum.

VITIS IDÆÆ Baccæ indigenæ quoque & maxime refrigerantes.

VULVARIÆ vis in passione *Hysterica* a Fullero usitata.

LIII.

CANIS
FAMILIARIS,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Propositus ab

ERICO M. LINDECRANTZ,

O-Gotho.

Upsalæ d. 21 Dec. 1753.

I. N. 7.

PRÆFATIO.

Nihil in rerum natura existit, quo mentes hu-
 manæ magis delectentur, animique mor-
 talium in admirationem excitentur, quam
 consideratio innumerarum illarum dotum, quibus
 Omnipotens Creator *Quadrupedia* instruxit; mirum
 itaque mihi videtur, quod illorum historia, fere in
 hunc usque diem, dum reliquæ scientiæ, recentio-
 rum industria, veterum se exuerunt fabulis, Zoolo-
 gia nempe *Quadrupedum*, adhuc coacta fuerit, in
 pannosis suis vestimentis sese ostendere.

Animal illud notissimum, quod merito Martyr
 Medicorum dicitur, CANEM scilicet, cujus de-
 scriptionem qualemcunque cum historia, heic trade-

re constitui, non ineptam esse materiam, Specimenis Academici loco, edendam, & a nemine mihi vitio vertendam, puto; nec dubitavit illustrissima Regia Scientiarum Academia Londinensis *Canem* in suum insigne eligere.

Hic idem Canis, apud omnes fere nationes, tantam invenit gratiam, ut in ædibus illarum adoptetur, & propriis earum eduliis nutriatur; immo nobiliores Domicellæ atque Matronæ illum in deliciis gentis humanæ sæpe habent, cum Melitæi catelli, Clientum instar ipsis sunt. Nec quisquam credat, hoc argumentum sat esse pertractatum, quamquam *Cajus* de Canibus Britannicis, & *Paullinus* in *Cynographia* sua prolixè de Canibus scripserint, ut alios taceam, quos Benevolus Lector sibi familiares reddat, si multa hac in re scire cupiat. Instituti ratio jam mihi non permittit plura hac de re proferre, quam quæ in primis ad historiam naturalem attinet, nam si omnia ad historiam Litterariam, anatomiam comparatam, Medicamentorum compositiones &c. pertinentia, commemorare vellem, opella hæc in volumen aderesceret, & vix finem attingerem.

§. I.

GENUS.

CANIS est *quadrupes* ordinis *Ferini*, cui *Dentes Molares superiores* seni, inferiores septeni.

Primores superiores sex: lateralibus longioribus. inferiores sex: extimis, latere extimo, denticulo instructis.

Canini solitarii: superiores distantes a primoribus: inferiores distantes a molaribus.

§. II.

SPECIES.

Ad hoc genus, præter *Canem* nostrum *domesticum*, pertinent quoque, *Lupus vulgaris*, & *aureus*, *Hyæna*, *Vulpes campestris* & *vulgaris* atque *alba*, quos aliis relinquo; nam primam speciem mihi satis superque sufficiat pertractasse.

Canis hic, in systemate naturæ N. D. Præsidis, a reliquis speciebus hujus generis distinguitur *Cauda sinistrorsum recurva*, quæ nota characteristica in hac specie tam singularis est, ut inter quadrupedia vix unquam unum reperiat, quod caudam hoc modo reflectat; cum enim sub cursu non recta incedat, sed latus dextrum antice obvertat, necesse est, ut cauda a latere adverso seu contrario reflectatur, ne aeri resistat; sin autem unus ex centum caudam dextrorsum flectat, non magis variat rem, quam homo digitis sex, suam speciem. Exempla ex anatomicis habemus, e quibus satis convinci possumus, quod structura corporum, tam animalium quam hominum, præternaturalis & interdum plane inversa fuerit, idque eo ordine, ut ventriculus cordis sinister fuerit dextrorsum & dexter sinistrorsum, & sic per totum corpus reliquæ partes ordinem servarunt perversum. Nulla mihi data fuit occasio ejusmodi *Canem* aperiendi, qui caudam flectit dextrorsum, quapropter aliis observandum relinquo, annon scilicet *Ren dexter*, qui alias sedem suam superne habet, apud tales inferius collocetur.

§. III.

VARIETATES.

VARIETATES canum fere innumeræ sunt, & prorsus plures, quam reliquorum animalium. Præcipuæ

cipuæ apud auctores & quæ communiter nominantur, sunt sequentes.

1. *Canis domesticus* s. *villaticus*, magnitudine vulpis, Auriculis erectis, Cauda subtus fere lanata. Nostratibus *Husbund*.

2. *Canis Sagax*, vulgo *Vestigator*, Auriculis pendulis, Cauda minus recurvata, digito spurio ungviculato ad tibias posticas, Occipite prominulo, vulgo *Venaticus* dictus. *Jagtbund*.

3. *Canis Grajus* magnitudine Lupi, Rostro attenuato, Dorso convexo, Abdomine angustato, Cauda lævi, Pedibus angustis. Nostratibus *Wimbund*. Ob miram alacritatem in currendo, licet minus latret, in venationibus magna festinatione factis, usui est.

4. *Canis Mastivus* seu *Molossus*, magnitudine Lupi, undique torosus, crassus, Labiis inferioribus ad latera laxis & propendentibus. Ejusmodi sæpe inveniuntur in macellis & ad pecora a Lupis servanda apti. Nostratibus *Blodbund*.

5. *Canis aquaticus*, apud nos *Anglicus* dictus, notabilis Pilo nigro longo crispo, instar ovis. Hic præ ceteris docilis & fidelis; faciliusque aquam intrat. Nostratibus *Dogg*.

6. *Canis Melitæus*, est pygmeus, magnitudine Sciuri, Domicellarum oblectamentum, quem secum portant dum ambulant, in sinum excipiunt dum quieteunt & in lectum dum dormiunt. Nostratibus *Knábund*. Hic parvus fit, dum catuli spina dorsalis spiritu vini & oleis acris inungitur, & inedia premitur.

7. *Canis fricator* distinguitur Naso retuso, resimo, brevissimo, nigro; Corpore flavo, brevi, quadrato; Auribus pendulis. Communiter reliquis mi-
tior

tior & hoc ævo apud nos vulgatissimus evasit. Nostratibus *Mops*.

8. *Canis Vertagus* distinguitur Pedibus brevissimis, curvatis & trunco longiore, in patriam introductus non ita pridem a gloriosissimo Rege FRIEDERICO I; facilius cryptas & antra Vulpium, Melum, & Cuniculorum intrat. Nostratibus *Hanse*.

9. *Canis extrarius s. Hispanicus* nuper etiam apud nos & imprimis ad aulas procerum & magnatum gratiam invenit, distinctus Corpore parvo, lævi, Auriculis longis, propendentibus, lanatis. *It. Wgot. 117.*

10. *Canis avicularius*, Corpore sæpius variegato, Cauda truncata, quæ catulo adolescente putredine & tabe corripitur ac decidit, superstite basi vix palmari. Nostratibus *Rappbõnsbund*.

11. *Canis ægyptius nudus & depilatus*, sæpius absque omni pilo, Cute nigra instar Morionis. Nostratibus *Nakenbund*.

§. IV.

DESCRIPTIO.

Describendis quadrupedibus haud mediocris sufficit exercitatio, nam sæpissime apud auctores observo cetera animalia, quam accuratissime, Quadrupedia vero quam pessime esse descripta.

Varietates Canum, ut nuper ostensum, quam plurimæ sunt; Permulti eam foverunt opinionem, ab initio plures fuisse Species; alii autem per partum hybridum & generationem æquivocam cum aliis Feris, tot varietates exstitisse. Si vero attentius inspiciamus speciem, unam eandemque esse, facile constabit.

Caput horizontale, ante oculos angustatum, pi-
lis

lis brevioribus tectum. Cranium elevatum vertice carinato.

Dentes Primores superiores sex, recti, paralleli: lateralibus remotis.

- - *Primores inferiores 6, paralleli: exterioribus lobulo laterali instructis.*

- - *Canini ubique solitarii; subulati, majores: superiores utrinque remoti; inferiores tantum postice remoti.*

- - *Molares superiores sex utrinque; inferiores septem, acuti, sublobati.*

Labium superius obtusum, fornicatum, lateribus tegens inferius, antice lacuna longitudinaliter connivente excavatum,

- - *Inferius margine laterali occultato; nudo, molli, obtuse denticulato instar cristæ.*

Mustaces labii superioris ex vibrissis rigidiusculis; antrorsum flexis, quinque vel sex ordinum horizontalium, insidentibus papillis verrucosis: superiore ordine remotiore. Labium inferius antice plurimis papillis setiferis adpersum est.

Nasus prominet ultra labium, obtusus, nudus, rugosus, humidiusculus. Navium foramina rotunda, extrorsum recurvata sinu lunari.

Oculorum Iris grisea, Pupilla nigra, Membrana Nictitans intra canthum oculi majorem, brevis. Supercilia vix ulla, quamvis pili in palpebra superiori, versus canthum minorem, promineant.

Auriculae pilosæ, oblongo-ovatae, margine basos superiore reflexo, margine postico versus basin duplicato: interiore bilobo.

VERRUCÆ faciei septem.

a) *Unica utrinque supra canthum oculi majorem.*

b) *Uni-*

β) *Unica* utrinque in medio utriusque Malæ.

γ) *Unica* utrinque extra dentes molares.

δ) *Unica* impar, sub gula.

Lingua lævis, obtusa, planiuscula, longitudinaliter canaliculata. *Palatum* transversim profunde sulcatum.

Collum teretiusculum, longitudine fere capitis.

Truncus teretiusculus, versus abdomen postice attenuatum.

SUTURÆ *velleris* distinctissimæ & singulares sunt XIII.

α) *Unica* utrinque ab auricula, per latera colli, flexuosa descendit ad basin sterni & connectitur cum opposita, ubi vorticem non minus format, quam in medio itinere ad latus utrinque colli.

β) *Unica* impar a basi sterni, ad eisdem apicem ducta, adnexa priori.

δ) *Unica* a flexura cubiti ad palmam.

θ) *Unica* ad anum brevis, transversalis.

η) *Unica* cingit anteriora aures, arcuata.

ζ) *Unica* ab umbilico, latera abdominis utrinque ambiens, ad inguina desinens.

ε) *Unica* ab ano ad poplites.

ξ) *Unica* brevissima ad Canthum oculi minorem.

Suturæ & verrucæ totidem, Canem familiarem a Lupo diversissimam speciem esse, & omnes varietates ejusdem speciei, absolute evicunt.

Pedes antici Digitis quinque, semipalmati, vestiti: Digitis duobus intermediis æqualibus, longioribus; duobus lateralibus æqualibus, brevioribus; Pollice ad latus interius tarsi brevissimo. *Calcaneum* sub basi carpi, digiti forma, muticum, apice nudum.

Pedes postici anticis simillimi, sed absque pollice.

Ungues convexi, modice compressi, obtusi, in omnibus digitis fixi, quos vix retrahit, hinc obtusiores evadunt.

Cauda cylindrica, pedum fere longitudine, sinisterorsum recurvata, pilis vestita, quam hilaris recurvat, timidus vero inter femora inflectit.

Scrotum vestitum quoad partem. Præputium prominulum, vestitum.

Mammæ in foemina decem, quorum sex in abdomine, quatuor in pectore. At in Masculo Mammæ tantum sex in abdomine, in pectore vero nullæ.

Tot notæ speciales canis, satis superque ostendunt varietates datas non constituere distinctas species. Ex datis etjam colligitur *Verrucas* naturales & *Suturas* velleris, minime uti hucusque a Zoologis omnibus factum, in descriptione Animalium, prætereundas esse.

§. V.

INGESTA.

Ex dentium structura facile concludere possumus, quod animal sit carnivorum; non vero omnes appetit Carnes; testatur quotidiana experientia cum Aves viroso odore infectas non tolerare: e. g. *Colymbus arcticus* globo perfossus, ex aqua non apportatur a Cane aquatico, qui quidem primo insultu avidè illumprehendit, mox tamen ob odorem adversum demittit; sic osibus anserum non vescitur, & multo minus *Accipitre*, *Corvo*, *Cornice*, aliisque. Naturæ Auctor, sapientissime hoc modo odoras has aves, & imprimis rapaces, a morfu Ferarum convivarum & rapacium liberavit, quæ alias illis sæpissime cibus essent commodus. Teste D. D. HASSELQUIST, iter. palæst. 232 in urbe Cajro, singulis annis, canibus stipendia dantur, quibus quoti-

de-

die caro emitur, & extra urbem in Canum & Vulturum alimentum ejicitur, quo hi sustententur, qui conjunctis viribus cadavera consumant & aërem purificent, ubi inter se amicissime conspirant Canes, & Vultures, ut non tantum in eodem nido pullos educant, sed & ex eodem cadavere cibum assumant amicissimi.

Cadavera etiam putridissima illis tanquam deliciae sunt. Canis enim, etiam si in aula educatus, invenitur nullus, qui foetidissimum cadaver, data occasione non vorat. Prædam non vulnere inhiando, sed trahendo dilacerat, & dum esurit, ipsa ossa integra deglutire valet, quæ tamen, mirum dictu, in ventriculo solvuntur, ita ut nullum animal mihi notum sit, quod tam firma possidet organa Chymificationis; inopia carnis, Pisces, fructus, herbæ succulentæ & omnia ex farina parata, cibo inserviunt; vix ac ne vix quidem Olera cruda & pure vegetabilia illum edere observamus.

Si ægrotat, ut sæpissime evenit ingruente tempestate, quod ex nausea & odore foetido, quem spirat, colligitur, folia quorundam Graminum præsertim *Triticæ repentis*, aut *canini*, vel *Dactylis glomerati* assumit, quibus vomitus excitatur, sicque curatur. Satur cibus aut nausea correptus Canis, invidus ad pastum adigitur, si alius accersetur Canis, quem ringente ore & dentibus denudatis, oculis fulgentibus & erectis pilis dorsalibus cum murmure irato repellit. Si clanculum cibum abstulerit, quasi facti conscius, cauda demissa & incurvata in fugam se conjicit.

Potus ejus est aqua, & quidem in parva dosi, quam lingua exserta solum lambendo haurit, quia natus ejus prominens hauriendo bibere non sinit, ne narium foramina demergantur.

§. VI.

EXCRETA.

Excrementa plerumque sunt scybala dura, & quando ossa in cibum sibi assumit, *alba*, quæ a Pharmacopœis *album Græcum* sive *Magnesia animalis*, appellantur.

Natura eum docuit, ne promiscue sua deponat excrementa, uti cetera animalia, sed supra stipites & lapides; vel alia sterilia loca, idque non sine causa; nam hæc excrementa, nunquam vegetabilia a-lunt, sed omnimodo destruunt, quod imprimis apud Canes catenarios videtur, ubi omnes pereunt plantæ, exceptis *POLYGONO aviculari* & *SISYMBRIO Sopbia*. Insecta ne hæc quidem excrementa attingunt, quoniam maximam vim septicam possident, quod olim perspicacissimus Listerus observavit, siquidem, dum quis calcavit excrementa nuper deposita, calceamenta, licet recentissima & fortissima, intra octiduum in eodem loco corrupta evadunt.

Urinam quoque ad parietes, lapides vel stipites libenter reddit, præprimis, si alius Canis antea eundem locum Urina irroraverit, idque femore elevato, & si plures conveniant superbi Canes erectis in cer-vice pilis, alternatim naso anum alterius olfaciunt ac si inde familiam hariolarentur, & iteratis vicibus vel centies sæpe adspergunt sua urina, ut mirari liceat unde tantam urinæ copiam acquirant, quod tamen Catelli imitari non possunt; qui caligas ex pilis Canum habent, hæc incommodum & contumeliam, ut ita dicam, pati imprimis coguntur.

§. VII.

MOTUS.

Canis expedite currit & multa vestigia irrita facit. Dominum suum proficiscentem facile sequi potest,

est, idque per totum fere diem, & licet roridus evadat, tamen non sudat. Sub motu vehementiori exferit ultra os lingvam, cujus extensione magna & repetita retractione, tantum frigidi aëris haurit, ut sangvinem fervidum refrigerare possit. Aquæ facile innatat, sæpe panem ex aqua petit natando,

§. VIII.

QUIES.

Cubitus iturus semel vel bis plerumque circumvadit, ut commodum sibi eligat locum, & quam sæpissime supra pectus capite ad latus reflexo, vel etiam Capite supra pedes anteriores, quasi supra pulvinaria jacet.

§. IX.

SOMNUS.

Somnus admodum parvus & minime securus, licet sæpius cum stertore; quamvis enim dormiat, ad omnia, inprimis noctu, fere melius, quam si vigilet, attendit. Ideoque custodes nulli aptiores esse possunt his, qui etiam minutissima observant, & *levisomna canum, fido tum pectore, corda. Lucret.* Singulare est quod oscitet cum evigilat. *Somnia* sese sub somno insinuare apud canes evincunt pedum motitatio & lævis latratus; præsertim in junioribus.

§. X.

PROPAGATIO.

Catuliens femina, statim menstruat, vulva intumescit & sic sequitur libido. Canes vicini gregatim congregantur & illam circumquaque sequuntur; ad domum advigilant, & se invicem mordent, ubi parvuli Canes semper cedere coguntur, & quicumque succumbit crudeliter, ab omnibus procis, moribus appetitur; succumbens autem se in dorsum

prosternt eulatu miserrimo, nec alii, uti reliqua animalia, opem ferunt in angustiis constituto, sed eundem morfu magis destruere conantur. Sub noctibus exeunte femina, audito sono a remotissimis licet canibus, mox exeunt, replent plateas ululatu miserrimo, ut hominibus vix somnus concedatur. Rabidæ Libidinis Catula admodum sollicita, hinc illinc discurret, procos initio mordet, at illi eam, morfu licet maxime lacesiti, nunquam adgrediuntur, nisi sint castrati. Sub libidine sua, quæ per novem solenniter dies durat, varios admittit Canes; dum mas semper sub copula, per aliquot horas, foeminæ ad eo cohæret, ut vix separari possint. Mares admodum salaces, more libidinosorum hominum, in senectute cœcutiunt; nullam gerunt illi curam suæ sobolis, quoniam foemina est Polygama; quæ lex in regno naturæ fere generalis est.

Per sexaginta vel sexaginta tres dies gravida est foemina, & dum connexa fuit grosso Cane, quem præ ceteris præoptat, quasi naturalem ac suæ speciei debitam conservare vellet magnitudinem, majores, quamvis magno dolore, parit catellos. Ipsa obstetrix est, umbilicum dentibus abscindit sine metu hæmorrhagiarum, & secundinam comedit.

Catelli cœci nascuntur & intra undecim dies visum non assequuntur, quo sub tempore & quamdiu matris sugunt ubera, genitrix urinam & excrementa illorum haurit, ne minima impura macula nidum contaminet; ceterum de catulis suis valde sollicita illos defendit & multum lingit.

Quovis partu sæpius octo, interdum decem, edit catellos, quos, si disjiciantur, mater iterum perquirat, magnaque prudentia, illos in ore ad nidum portat, & quod attentionem meretur, semper optimum primo refert catellum, quem venatores potissimum

simum conservant, Ex diversa structura pullorum, uno eodemque partu enixorum, qui referunt varietates patrum, facile colligitur, matrem una eademque libidine sæpe concipere a variis maritis.

Observatu dignum est, quando Canicula Aquatica e cane Lævi fœcundata, quod illi solummodo catuli, crispata evadant, qui sexus sunt tœminei; ita quoque, dum fœmina glabra, e cane aquatico imprægnata, catuli masculini solummodo crispi fiunt. Hoc phænomenon quoque obtinet, quando gallinæ Crispæ cum glabris nuptias celebrarunt, quæ experimenta generationi lucem aliquam adfundunt.

Dum Catelli discurrere incipiunt, calceos arrodunt & quidquid illis occurrit, gestant & trahunt, signo eos dentitione laborare. Intra anni spatium debitam habent magnitudinem, quo sub tempore alacriores & jucundiores sunt. Sexus sequior, sæpe intra annum, marem admittit.

§. XI.

SONUS.

Sonus Canibus admodum sonorus & singularis est, præsertim quem irati ebuccinant, *Latratus* dictus, qui magis sonorus & promptus quam alius cujusdam animalis, quique e longiquo exaudiri potest; eo tanquam minis, peregrinos & hostes omnes excipiunt & prosequuntur, ac si quovis momento inhiarent. Solent autem facillime repelli, si quis manu expansa unguis ostendat, vel manu terram versus prehendat, quo se in fugam conjiciunt, quamvis mox recurrant timidi & circumspecti, ne lapidem sumserit homo, & si lapidem conjiciat, dimittit Canis hostem, dum morfu lapidem apprehendit. In insula Americæ australis & imprimis Juan Fernandez consuetudinem latrandi omnino obliti erant canes, idque ita ut cum anno 1743 capti essent a nautis & inter

illorum Canes, qui latrare possent, positi, magna cum difficultate ab illis artem discere potuerunt. *Ulloa itin. T. 2. p. 25.*

Idem etiam in Urbe Cachao observatum, hinc canes ab Europa sumunt, ut horum indicio latronum insultum avertant. *Collect. d' Hist. Gen. des voyages T. VIII. p. 211.*

Lappis & Dalekarlis est arcanum, nobis ignotum, furiosissimum Canem latrantem in momento in fugam conjicere, ut taciturnus caudam inter femora flectat & se recipiat ocissime, quod vocant *Sugsa*.

Ejulante Hero, ejulat & canis fidelis, sono miserabili, quem etiam dum campanas pulsari & tibias inflari audiunt, exclamant, signo eos musica minime delectari.

§. XII.

ÆTAS.

Ætas ad annum duodecimum vel decimum quintum communiter se extendit.

§. XIII.

MORES.

Ingenii analogo inter bruta animantia acriori pollet, quare & docilior est, quam aliud quodcunque animal; hinc discere potest foras ad exonerandam alvum ire; villam ab animalibus ignotis liberare; vigilantia sua domum servare; domesticis, si quid periculi adsit, latrando signum dare, si videlicet fures vel ignoti homines præsto sint. Ob has suas virtutes a rusticis, quam sæpissime ligatur ad portam, ut latrando indigitet, quando quis accedit. Trahæ vel curru adest & commissas merces in via publica, Domino absente, quam fidelissime defendit.

Apud exteros sæpe in culina coquo inservit, cum in rota versatili, veru extremitati adfixa, ambulando efficit, ut caro rite agitata ante focum affetur, & peracto labore, portiuncula affaturæ ei porrigitur instar fostri. Pedibus posterioribus erectus ambulare, sedere, choreas agere, & dum pecunia ei porrigitur, panem emere; rem deperditam Domini, quamvis longe distet, perquirere; literas adportare &c. addiscit: & quis omnia enumerare queat, quæ Canes discere possunt? summa fidelitate prosequitur Dominum, quem sequitur quorsum & quamdiu iter faciat, læpius in via constitutus respicit, num Dominus adveniat; alacris præcurrit, lassus autem insequitur. In bivio vero constitutus, si prior currat canis, expectat quoad Herus aderit, ut videat, quæ via sit capessenda; Domino contra adversarios quovis auxilium ferre conatur.

Herus, cum domum redit, excipitur a Cane, qui adsiliendo lætitiâ ostendit summam; cum liberis colludit & domesticis non allatrat, nedum mordet. Mendicos summo prosequitur odio, tanquam suos competitores. Cum alieni adveniunt Canes ipse in domo vult dominari, peregrinus licet major cedit minori, qui domesticus est. Canes, qui ab Indis educantur, Hispanos cohabitantes odio habent, & vice versa. *Ulloa itin. T. 1. p. 465.*

Dolorem & fidelitatem suam mortuo Domino sæpissime monstrat, immemor enim alimentorum, tristis adsidet funeri, quamdiu ei permissum fuerit; ad mensam quotidie servit, ut ossa aliaque accipiat, & gestibus suis novit mendicare, præsertim si caro adsit.

Canes pecuarii commissam gregem per totum sequuntur diem, hostes latrando profligant & Boves vel Oves a Feris defendunt, contenti modica cibi

portione, quæ eis mane saltem & vesperi porrigitur. De cetero ova, pullos avium & leporum in sylvis investigant, & ad venatorum magnam indignationem auferunt. Mirandum sane est, quam prudenter natura genus gallinaceum sylvestre a Feris tectum esse voluerit, illo enim tempore quo Tetraonum species in sylvis ova fovent supra ipsam terram, omni carent odore, adeo ut Canis, etiamsi sagacissimus, æque ac reliquæ Feræ, Urogallum & Tetricem minorem inscius præterire cogatur. *It. Scenic. 358.*

• Apud Gallos aliosque, pecora, quæ prope agros pascuntur, sequi solent Canes, ut ista impediunt, ne segetem attingant, unde sumtum & laborem sepius exstruendis impendere non tenentur incolæ.

Eodem Canum beneficio utuntur *Lappones*, quorum *Tarandi* uno cœtu aliter non continerentur, sed huc illucque currebant; canes hi, Pastoris socii, inter ordinandam gregem Mures Lemmos, qui ibi ad magnam copiam inveniuntur, edunt.

§. XIII.

OLFACTUS.

Odora vi magna Canis Dominum suum investigat, persentiendo exhalationes ex ejus vestigiis, ut inter multa millia hominum illum inveniat, in templo, foro, aliisque.

Venaticus Canis, naso attento, multo facilius sequitur vestigia, quam alius visu in ipsa recenti nive; & quod peculiare est, illa sæpissime vestigia odoratur, quæ ante diem pressa sunt, quo vero propius accesserit ad bestiam, eo crebrius & vehementius signum latrando dat, ne abscondere se audeat animal.

Venatio vix hominibus esset oblectamento, nisi canes haberemus, qui incomparabili suo olfactu, &

voce

voce sonora nobis hac in re usui sunt. Mirum multis videtur, quod ingenia hominum inde delectentur, quod insidiosè vitam timidi & inermis leporis, auxilio omni destituti, extinguere queant, qui coetu canum gulosorum circumdatus est.

In Norlandia & Lapponia alio plane modo venari solent, quam nostrates; Canis enim ibi adligatur ad Cingulum venatoris, postomide adposita, ne latret, & cum Canis taciturnus naso elevato, persentiscit animalis odorem ab aëre adductum, venatorem ad feram ducit.

Immo tanta odorandi vis canibus inest, ut Canis avicularius possit latrando designare, quod avis in hac vel illa arbore sedeat; sic quoque stando indicat, ubi Perdices in agro jaceant, eas denique ad mandatum venatoris lente pellit & tandem perterret.

Collectis viribus Ursum & Leonem tenet; Taxum e speluncis expellit, & ubi ad litora repit, Anates, quæ in aquis natantes illum mirantur, propius ad se alliecit, ut venator eas globo feriat; dum animalculo cuidam supervenit, venatori signum dat, ut alia taceam. Tubera apud exteros canum ope in sylvis investigantur, quæ levi latratu & terræ fossione indicant.

§. XV.

Apud Siberiacos plures Canes rhedam trahunt, uti apud nos Equi & Tarandi, quibus viatores ab uno diversorio ad alterum proficiscuntur, & peregrinatores, qui ibi versati sunt, asseverant omnes, antequam viatores veniant, per totum diem illos ululare, signo tanquam infallibili incolis, quod quis iter facturus, proxime appropinquet.

In urbe Lima canes sunt tanquam *Vaticinatores*, nam antequam terræ motus eveniat, ululando latrandoque

doque illum annunciant. *Ulloa itin. tom. I. p. 465.* Apud Nos, Matres familiarum, ex Canum multo latratu, se posse vaticinari credunt, quod peregrinus quis adventurus sit.

Præsides Chili, in Insula Juan Fernandez appellata, canes plantaverunt ad Capras extirpandas, quarum causa hostes hanc insulam invisere cœperunt. *Ulloa itin, v. II. p. 21.*

§. XVI.

MORBI.

Morbi Canum varii, præcipui vero sunt:

Alopecia & scabies, dum se ipsum supra dorsum comedit; hoc imprimis fit dum permultum edit carnis, fieri quoque dicitur, si sanguinem humanum hauriat; morbus frequentior in Regionibus calidis & imprimis ubi canes se non lavent.

Tenia raro carent, dum aquam turbidam bibunt.

Cæcitate & Copiosi mares imprimis laborant.

Rabies cum Hydrophobia est morbus, qui proprie generi Canino competit, furibundi fiunt, & notissimos, sive homines sive animalia fuerint, mordent, quæ eodem inficiuntur morbo; mirum profecto phænomenon, quod si homo vel animalia alia, solummodo a dente Canis lacerentur, eodem imbuantur genio, ut mordeant, latrent, linguam exporrigant, anhelent, &c. adeoque canis naturam imitari studeant, quæ historia ex libris Medicis tritissima. In america meridionali canes cuidam morbo venereo, variolis haud dissimili, subjecti sunt, qui ab incolis *Pestis* appellatur. *Conf. Ulloa itin. Tom. I. p. 243.*

Exulceratio dorsi a pulicibus incipit, demum in ulcera cachoetica degenerat lethalia.

Acarus Fn. Sv. 1193.

Hippobosca Fn. Sv. 1043.

Pulex Fn. Sv. 1171. canibus magnam adferunt molestiam, tempore imprimis æstivo. Sed

Sed neque Pathologiam, neque Medicinam canum heic demonstrare animus mihi est, nam per se hæc perampla est scientia.

Meminisse saltem sufficit experimentum singulare, quod si oleum quoddam distillatum Terebinthinæ, Juniperi &c. aliquot guttis caudæ apici instilletur, misere inde vexantur canes, latrando, currendo, caudam mordendo, dolorem summum indicant, qui per plura minuta durat.

§. XVII.

U S U S.

Albo Græco Chirurgi utuntur in cataplasmatibus, tanquam optimo Medicamento septico, dum scopus est, ut tumor necessario aperiatur. N. D. Præses dudum de hac vi sua propria experientia convictus fuit, quod nihil præstantius & huic in tali casu anteponendum.

Adeps canina quasi emolliens, in morbis pectoris, vulgo innotuit.

In *Colica* a quibusdam canis vivus supra stomachum imponitur, felici cum successu.

Canes juvenes a *Podagricis* adhibentur, ut pedes illorum perpetuo lingant, & eo modo materiam podagricam auferant; varii hoc modo valetudinem recipere pristinam. Exemplum recentissimum in *Quæstore Holmiæ Ascbelin* habemus, qui summe podagricus a Cane Melitæo lambente pedes curatus, unde Canis podagram accepit & mortuus fuit. Hic idem *Ascbelin* per duos annos liberabatur a Podagra, iterato tamen laborabat morbo, quare alium canem sibi acquirebat, cujus lingendi opera, iterum sanitati restitutus est.

Tibialia e pilis canis aquatici omnium calidissima sunt, hinc arthriticis solatium.

Si quis a Cane mordente pilos desumit, & vul-
neri

neri ab eodem Cane facto imponit, facilius curari vulgo creditur.

Ulcera manantia Canes lambendo curant.

Vellere Canino pro fimbriis circa mitras hyemales Rustici nostrates persæpe utuntur.

Coriarii *albo græco* utuntur, ad coria præparanda.

Sic quoque canes super antra, ubi Lupi capi solent, ponuntur, ut latrando vel ululando Lupos illuc invitent.

§. XVIII.

Omnia illa emolumenta, quæ hi Martyres Medicorum anatomicis præstiterunt, heic enumerare supersedeo; adferam solummodo experimentum *Albelli* in detegendo *vasa lactea*; *Pecqueti* in demonstrando *Ductum thoracicum*; *Harvæi* in *Circulationem sanguinis*, *Loveri* aliorumque in *Transfusionem & Infusionem*, illudque experimentum, quod, ligato vel secto nervo recurrente, latratu omni destituatur; sic quoque ex *Canicidiis*, *Tæniæ* naturam dilucide perspecta est. Qui canicidam infamem habent, misere errant, nec perpendunt, quam exigua sit differentia inter Canem & Lupum s. Vulpem, quibus quivis venator sine ignominia corium detrahere potest.

§. XIX.

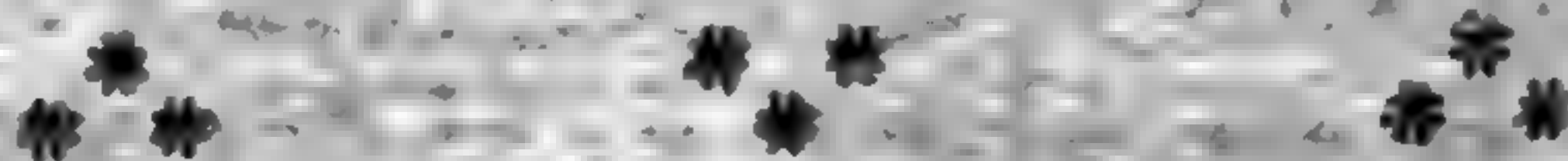
Olim Romani Catellos summa cum voluptate manducarunt, quodque Chineses hodie faciunt. Non exinde tamen sequitur, neque ego contendo, illos vel alias ejusmodi feras in alimentum laudabile hominibus cedere.

§. XX.

Cuique notissimum, quo amore Canes ab hujus

ævi formosissimis Domicellis curentur, colantur, blandæque compellantur, immo quam absurde, basia sæpissime dentur illis, qui eadem cum sociis nuperime per partes corporis posteriores commutarint, & vulvam caniculæ linxerint, sive olida cadavera ederint; admittunt tamen venustissimæ Virgines & Matronæ, ut in omnium præsentia os illarum lingant, ad fastidium & nauseam spectatorum; ut reticeam, quod locum his fricatoribus secum relinquunt in lectis pretiosissimis; a quo amore, si quis pudor, abstineant & caveant, ne Rabiem & Hydrophobiam a contubernali reportent, quod tristissimo eventu sæpius factum novimus; ne dicam quod Canes socii, immundis pedibus & urina, pretiosissima aulea, sellia & vestimenta conspurcent.

LIV.

STATIONES PLANTARUM,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Proposita ab

ANDRÆA HEDENBERG,

Holmens.

Upsalæ 1754. Apr. 3.

§. I.

Res herbaria, a pluribus quidem incepta, a ne-
mine vero ad umbilicum perducta est, ob-
stat enim partium, eandem ingredientium,
multitudo. At scientia hæc novissimo ævo cum
excoleretur, & a systematum conditionibus luci ex-
poneretur, factum est, ut variæ considerationes plan-
tarum sepositæ sint, neque id mirandum, quod o-
mnia uno temporis puncto fieri nequeunt. Usus Her-
barum multiplex, variis & innumeris rebus inservi-
ens, alia atque alia ratione ut considerentur, facit.
Etenim idem Systematico non est tractandi modus,
ac descriptori; aliter ab eo pensitari debent Plantæ,
qui Medicinæ, aliter qui coloribus induendis, & ali-
ter ab eo qui usui œconomico eas tribuendas velit.

§. II.

Fuit, cum Botanici Plantas in methodum, fructi-
ficationi conformem & legitimam, redigere nondum
didi-

didicerant. Quidam, ratione DURATIONIS, in *Arbores, Perennes, Biennes & Annuas*, easdem divisere. Multi ratione TEMPORIS, secundum *menses*, quibus maxime essent floriferæ. Nonnulli denique ratione LOCI, quo nascuntur & habitant, in *Aquaticas, Palustres, Pratenses, Sylvaticas &c.* dispescuerunt. Omnes quidem hæ divisiones, scitu necessariae sunt, si Plantarum usus rite investigandus erit, Systemati licet Botanico exinde conficiendo sint ineptæ.

§. III.

Plantas nostras *indigenas* pertractare, ego cogitavi, secundum SOLUM earundem NATALE, quo crescunt. Quemadmodum enim animalia cujuslibet generis certis vescuntur plantis, sic & quævis Planta suo nutritur solo. Ergo qui solum Aridum & Sabulosum requirunt, in Paludibus & Uiginibus non possunt persistere; & quæ in Campis Rupibusque crescunt, obscuras, tranquillas & umbrosas Sylvas omnino averfantur, & contra. Omniscius autem Creator, cui libet speciei, certum, quo debita capiat incrementa ac lætius vigeat, proprium solum destinavit, ne una Planta alteram excludat, neve ulla loca suis destituantur vegetabilibus. Sit Regio 500 plantas proferens; hæ facile minores suffocarent; si vero dividantur inter 20 stationes; singula statio tantum ex his 25 alat; adeoque minus coacervantur; Cumque hæ plantæ extra suas stationes disseminatæ mox languescant, suffocantur facile a Soli istius propriis herbis, vel etiam languidæ ab insectis consumuntur, uti videre est in Nemorensibus: Pulmonaria, Dentaria &c. quæ in loco aprico satæ mox a Chrysomela nemorum consumuntur.

§. IV.

Etsi non dubitamus hocce argumentum a pluribus pro leviori habitum iri, sciant, tamen adcuratis-

simam id sibi deposcere notitiam Rei Herbariae, quantam e libris haurire non licet, sed ex longa etque quotidiana experientia. Optandum itaque esset, vellent Florarum Scriptores, omnibus suis Plantis solum natale adsignare, propter commoda permagna inde ad rem publicam universam redundatura.

§. V.

USUS notitiæ, de plantarum solo natali, est quidem multiplex & varius, at sequentia tantummodo nos enumerabimus.

1:0 Unicum & solidum recte Solum hoc natale vocatur fundamentum, quo omnis nititur *Horticultura*, adeo ut non alius, quam qui solum vegetabilium natale perspectum habet, idemque imitari novit, huic muneri sit admovendus. Quod *D. D. Pres.* pluribus exposuit in *Actis Reg. Acad. Scient. A. 1739. Experim. I.* Nempe quando semina exotica in hortis Academicis propaganda sunt, omnia experimenta incerta evadent, si plantarum earundem solum ignoramus: Botanici idcirco Professoris est, de hac re erudire hortulanum, qui alias haud dubie in cæcorum experimentorum versatur caligine; Quid? quod Horticultura talis mera empirica fiet & obscura notitia. Hortulanum igitur, diversas plantarum species, in Horto suo alere cupientem, ad hanc amussim hortum instruere oportet, nimirum varias soli, ut ita dicam Species & Climates præstabit. Horticultura solidum illud fundamentum agnoscens, in coetu eruditorum hucusque desideratur, atque nostro tempore, accuratissimi hortulanorum libri, cujusvis plantæ historiam atque tractationem amplam exhibent. Hi libri, ad volumina, ulla alia plantarum historia majora increfcere possunt; quæ tamen omnia, in Compendia succincta reduci, ibidemque Classibus nonnullis, clare & sufficienter proponi secundum solum natale deberent.

2:do Postquam populares nostri assidui, non sine arduo labore, Oeconomiam instruere cœperunt, quid quæsiō, familiarius, quam quod vel Gramina exotica arcessant in usum pratorum, vel etiam e repositoriis semina fœni colligant, quibus iterant campos? Hoc tamen plerumque incassum evadere comperimus; causa est quod nesciant, quonam oriunda & consequenter, quonam serenda solo. Sic semina, ex palustribus plantis defumta, si campis aridis lata fuerint, agricolam nunquam ditabunt & contra. Vidimus semina plantarum quarundam papilionacearum, in locis nemorosis læte viridantium & a pecoribus maxime appetitarum, quæ sub spe ejusdem fertilitatis, sed fallaci, in pratis apricis lata fuerunt. Unde tot populares meos, Rem Herbariam nondum ita propositam fuisse, ut Oeconomiae quoddam emolumentum afferret, conquestos audiui. Est hoc quod etiam mihi ansam præbuit opusculum: adornandi, uti spero Oeconomis nostris, in pratis curandis occupatis, haud sane exiguo futurum utui, Iquippe non solum edocebit, quid serendum sit in pratis apricis & elevatis, verum etiam paludibus & stagnis, sylvis & locis nemorosis. Oeconomorum nostrorum experimenta eo nondum, propter Botanices inscitiam, collineavere, cum tamen posterius æque ac prius, scitu necessarium sit.

Nitraria 20 circiter annos in hortis nostratibus viguit, nec floribus familiam suam detexit; at vero adjecto tale proximo anno flores protulit, quod aliquin continuo recusasset.

3:do A Botanicis in lucem editæ sunt Floræ cujuslibet ferme Europæ Regionis, ut Botanicæ operam dantibus prodesse, imo aliis, unde quævis plantæ comparari possint, nosse cupientibus, palmarium vero ex ejusmodi eruendum Floris, quod una provincia ab altera divertis plantis differat, nullius fere æstimationem mereri, multis visa est, eam ob

causam, quod Plantas, ratione soli natalis, non consideraverint, e. gr. Comparatione inter *Monspeliensem* & *Svevicam* instituta Floram, vix plures reperio communes plantas, quam *Aquaticas* & *Nemorenses*. Verbo: hæc consideratio plantarum secundum stationes erit mensura omnis floræ ad alteram quamcunque, secundum quam Flora judicari debet.

PI. AQUATICÆ, nostro frigidissimo hiemali tempore, radicibus in imo aquarum demersis, quod a glacie intactum relinquitur, æque bene conservantur ac in India vel in Tepidario, quo punctum congelationis nunquam extenditur quamobrem etiam Pl. aquaticæ, littori propius, ubi a glacie destruuntur, non accedunt, hasque aquaticas plantas Europæas, easdem cum Indicis communes deprehendimus.

PI. NEMORENSES, quæ inter frutices nascuntur, flores primo vere & ante vernationem s. frondescentiam arborum expandunt, autumno autem melius quam in ullo frigidario frondibus delapsis conteguntur, quæ vento removeri non possunt, & nive tandem cadente, arenæ instar volatilis, acervis ejusdem nivis frutices abscondentibus, cumulantur, ne gelu radices earum attingat. Non sine admiratione in hortis nostris intuemur, primis autumnigelidis noctibus, quibus Indicæ tenerrimæ plantæ destruuntur, veluti *Tagetes*, *Amarantus*, *Celosia*, *Phaseolus*, *Tropæolum*, *Mirabilis*, *Cucumis*, *Helianthus* &c. quod iisdem etiam e nostris indigenis, frigore urantur *Echium*, *Anagallis*, *Bryonia*, *Parietaria*, *Helxine*, *Xanthium*, *Impatiens*, imo vel lapponicus *Sonchus Alpinus* si loco aprico consistant, sin vero subter frutices crescant, usque ad ultimum autumnum perdurant; Quod ipsum significat, Nemoribus peculiarem aliquam & ignotam inesse virtutem frigori resistendi. Imo unica Arbutula Svecica gemmis carens,

rens, est *Rhamnus Frangula*, quam nemo in regione ubi gelu hiemale dominatur, vigere posse crederet; hæc tamen aperto nunquam nascitur campo, sed nemorosis & aquosis. Alias igitur Europæ australis plantas, quam quæ vel aquis vel nemoribus protegantur, in nostra regione hiemem salvas transigere haud posse, hinc liquet.

4:0 Botanico Herbarium sibi paranti, vel alius cujuspiam usus & meditationis gratia plantas ad manum habere volenti, vel cuicumque denique Medico & Pharmacopœo in Medicina adornanda vel alii necessitatis urgentis causa, certas desideranti plantas, haud parum proficuum erit, ubi reperiatur planta desiderata, statim cognoscere, quæ loco natali sibi debito quæratur & non alibi. Et idem ille Botanicus Plantam Quæstionis sine mora inveniet, quam sæpe alius quis diutissime, licet vicinam, frustra venatus fuerit.

5:0 Cum omnes herbæ in solo natali optime vigeant, hinc necessario concludi potest, illas maxima ibidem gaudere virtute & qualitates veram præstare efficaciam. Quamobrem Pharmacopœus, vires Plantarum in medicamentis præstiturus, quantum possit fieri, licet ipse easdem ex solo debito nequeat colligere, in solo tamen non alieno colat. Herbæ *Alpine* longe majori, ex ipsis alpibus delatæ, gaudere vulgo censentur virtute, quam cum extra Alpes cultæ fuerint.

Vera Archangelica, sponte in alpibus juxta rivulos nascens, quæ alias in hortis nostris plantatur facillime, duplam quantitatem præbet resinæ, si ipsis alpibus oriunda fuerit, quam si nostris enata fuerit hortis, & summis labris degustata Archangelica alpina, longe præstantiorem præ hortensi inesse sentimus vim, & sic in cæteris.

Apium officinarum in australi oritur Europa juxta paludes & aquas, ubi foetidissimum est, tanquam naribus, quam labris maxime ingratum; solo autem sicciore, in nostris viridariis satum, majorem partem & saporis & odoris perdit, quo statu vocatur *Apium vulgare* & inter fercula nostra sapida numeratur. Idcirco quicumque hanc herbam medicamini adhibere vult, locis aquosis eam serere debet, quibus sua sponte gignitur.

Scorzonera hispanica, quæ communiter in Pharmacopæiis nostris asservatur, ex hortis delumta fuit, ubi evanuit dulcis & mitis *Triagopogonis* instar, medicamenque sit valde debile, si comparetur cum ea, quæ ex australibus advchitur regionibus, quibus sponte gignitur & amarior est, quæque sola usibus medicis ad moveri deberet. Hæc cum rarius comparari possit, in ejusdem locum succedat aptius nostra *Scorzonera humilis*, cui communis cum Hispanica inest vis, nec per culturam mitigata s. dulcificata est.

Par ratio cum *Cichorio* est, cujus virtus in hortis nostris & solo alieno æque corrumpitur; sed ex campis allata fortis persistit.

§. VI.

Quales Solum quotidie plantas producat comperimus, quomodo nimirum pleræque plantæ in AQUOSIS sint acriores & corrosivæ; in MARITIMIS salsae ut *Salicornia*, *Salsola*, *Glauca*, *Kakile*, *Tripolium*, *Triglochin*; in APRICIS sapidae; in MONTOSIS fragrantæ; in NEMOROSIS tetræ, ut *Stachys foetida*, *Actæa spicata*, *Aurosa*, *Bella donna*, & quotidie in fructibus boreis, quod in aprico mitigentur, umbra vero acerbentur sentimus: ut taceamus *Uvas*, e quibus vinum exprimitur, quæ omnino ejusdem sunt speciei, ex solo vero totidem existunt differentia, quot vinis usdem accedunt, remoto enim hoc,

ut

ut omnia vina sive Rhenanum, sive Gallicum, sive Burgundicum, Hispanicum, Capense &c. fuerit, ejusdem forent saporis.

Artemisia maritima, nostris qui oritur litoribus, adeo eximia pollens fragrantia, ut vel cum ipsa Lavandula certare videatur, haud quidem ægre in Hortis plantari potest, tantum vero grati odoris ibi amittit, ut ne vix quidem Artemisiam Absinthium dictam superet. Itaque, hujusce plantarum natalis soli notitia, haud exiguum medicinæ nostræ præbet usum, & digna videtur, quæ accuratius pensitetur medicis, nimium plerumque Pharmacopolis confidentibus, qui persæpe de effectu parum sunt solliciti, modo speciem petitam præstare possint, ideoque quod citius parari possit porrigunt.

§. VII.

Opus quidem perlongum foret, id quod arctis paginarum limitibus compellinequit, si rationes perscrutarer, cur certæ plantæ tractu specialis soli circumscribantur, at otium in his nobis fecit D. D. P:s, partim in ejus *Philos. Bot.* p. 265, partim in ejus *Itin. Olandico, Gothlandico, Westrogotbico, Scanico*: e. g. quomodo plantæ maxime lætæ, imo amœnissimæ, depresso nascantur solo pratisque apertis, ad solum vero unius bombardæ jactum altius ascendentes, non nisi aridissimas inveniamus macilentasque herbas, quæ communes sunt Sylvarum, quam maxime sterilium, in remotiori nostro septentrione *It. Wgotb.* p. 74.

Primo etiam intuitu mirum videtur, quod ipse plantæ ALPINÆ, ex Alpibus Lapponicis in Hortos nostros translatae, raro persistant, sed hiemali frigore destruantur; cum tamen maximam frigoris vim in Lapponia, præsertim inter juga alpium nostratum dominari novimus, ut jurare quis posset her-

bam Lapponicam apud nos ob frigus non posse emori. Horum vero montium structuram altius pensitantibus ratio perspectu facillima est: in Alpibus Lapponicis quando breve tempus vernale principio mensis Julii denudavit loca inferiora, adeo ut plantæ alpinæ ibidem nasci, flores expandere & fructum perficere potuerint, ineunte Augusto primum nocturnum gelu adstringit terram, quæ postmodum cumulis niveis cooperta sit ingentibus, quos frigus non penetrare valet, & sic plantæ servantur a gelu ad solstitium usque proximum æstivum. Maxima deinde pars nivis (inter juga montium) intervallo octo dierum, in aquas resolvitur, plantisque gelu nocturno liberis, illico germinandi est Facultas. Contra apud nos Ver diuturnum frigus hiemale cum diebus serenis & amœnis commutat sæpissime, noctibus vero summum grassatur frigus, teneras plantas comburens, radicesque evellens, ut nudæ in superficie terræ jaceant & instante die solis æstu arifiant, quare etiam Pl. Alpinae, quæ has vicissitudines contrarias pati non valent, extra Alpes non nisi in paludibus cæspitosis conspiciuntur, quæ licet alpi- bus repugnare videantur, arcta cognatione easdem contingunt, grossiore enim constant humo, & ægre congelantur; quod nostrates passim confirmant, quibus hiemali tempore tali via iter faciendum & tandem congelatæ, gelu suo vix destituuntur ante medium æstatis, quo omne frigus aërem reliquit,

§. VIII.

PI. SUCCULENTÆ aridissimis tantummodo nascuntur rupibus, ubi summa cum admiratione contemplamur easdem parcissimo, ut fere nullo, alimento pingvescere & ab Hortulanis cultas & sufficienter irrigatas statim putrescere. Ex aëre has maximum attrahere alimentum hinc colligi potest, quod e. gr. *Aloe perfoliata* libræ unius ponderis, si radice carens

in

in cubiculo subter tectum suspendatur, tantum capit incrementi, ut sæpius intra anni spatium, prioram amplitudinem & pondus duplicato vincat. Sic Creator Sapientissimus herbas maxime succulentas macilento constituit solo, cum demum emortuæ & corruptæ transeant in fertilissimam humum & alimentum plantarum validum, ejusmodi locis summe necessarium.

§. IX.

Hoc argumentum evidentius ut redderetur, FLO-
RAM tantum SVECICAM pertractandam suscepimus & plerasque herbas nostras Svecicas secundum solum natale divisimus, cui operi brevioram nactus sum viam ex *nominibus Trivialibus in Speciebus plantarum* traditis.

Ex hoc catalogo agricola emendationis pabulorum suorum cupidus, plantas tantum percurrat sub eo collatas solo, quas ut fructus feliciter proferat optat, visurus quæ fini suo obtinendæ inservire possint; Et sic, si easdem simili debitoque conserverit solo, non potest non messem copiosam reportare.

STATIONES.

AQVATICÆ

1. Marinæ
2. Maritimæ
3. Lacustres
4. Palustres
5. Inundatæ
6. Uliginosæ
7. Cæspitolæ

ALPINÆ

8. Ætherea

9. Occlusæ

UMBROSÆ

10. Nemorosæ

11. Sylvaticæ

CAMPESTRES 12. Arvenſes
 13. Cultæ
 14. Ruderales
 15. Pratenſes
 16. Arenariæ
 17. Argillaceæ
 18. Cretaceæ

MONTANÆ 19. Glabretosæ
 20. Collinæ
 21. Rupeſtres

PARASISTICÆ 22. Arborææ
 23. Herbaceæ
 24. Radicales

1. MARINÆ. Maris aqua falſa perpetuo mota refluxu.
Planta continuo teſte, mota, abſque radicibus per poros nutritæ.
2. MARITIMÆ. Littora Maris arenosa falſa perflata, aqua maris interdum irrigata.
Planta falſæ, ſubſucculenta, coarctata.
3. LACUSTRES. Lacuum Aqua dulcis pura, adeo profunda ut Gelu fundum non attingat.
Planta laxa, leves, ſæpe foliis natantes, radicibus ſecura; hinc ſæpe cum indicis communes.
4. PALUSTRES. Aqua minus profunda, Luto laxo reſerta, gelu obnoxia.
Planta ſæpius acres, glabræ.
5. INUNDATÆ. Loca hyeme & ſub imbribus inundata, æſtate exſiccanda.
6. ULIGINOSÆ. Loca aqua intercute laborantia, humo groſſiore, æſtate ſiccanda.
7. CÆSPITOSA. Loca Humo groſſiori cruda tumentia, ſpongioſa, turfoſa, aquoſa, ſero regelanda.
8. ÆTHEREÆ. Alpes altiffimæ ſylvas inter & Nivem perennem, montosæ, duræ, apricæ, perflatæ, hyeme nive obvallatæ, ſero regelanda.
Planta macres, humiles.

9. OCCLUSÆ. Alpium latera sylvis densis cooper-
ta, humo profunda succulenta.
Plantæ altæ, frigoris impatientes.
10. NEMOROSÆ. Loca Nemorum sub arboribus fron-
dolis, humo laxa, frondibus per
hyemem tecta, æstate foliis ob-
umbrata.
*Plantæ fragiles, florentes vere ante
frondescentiam*
11. SYLVATICÆ. Loca sylvarum aspera, radicibus ex-
hausta, sterilia, umbrosa.
Plantæ duræ.
12. ARVENSES. Agri terra culta mota. frumento pas-
sim tecta, tranquilla.
13. CULTÆ. Hortorum terra exculta mota ster-
corata pinguis.
14. RUDERALES. Loca dura ab animalibus sterco-
rata calcata.
*Plantæ fructibus sæpius adhar-
entibus.*
15. PRATENSES. Loca subaprica, a pecoribus æstate
seclusa, foliis arborum irrigata.
16. ARENARIÆ. Loca Arena puriore siticulosa fria-
bili.
17. ARGILLACEÆ. Loca Argilla tenace semper humente.
18. CRETA. Loca Calcaria siccissima aridissima
rigida, aprica.
19. GLABRETOSÆ. Loca elevata siccissima arida plani-
uscula, a sole arefacta.
20. COLLINÆ. Montium latera declivia sicca.
21. RUPESTRES. Petrarum fissuræ arctæ siccæ.
Plantæ succulenta, abstemiæ.
22. ARBOREÆ. Insidentes arboribus absque radici-
bus, tamquam insitione prognatæ.
23. HERBACEÆ. Insidentes Herbis radiculis illis in-
fixis.
24. RADICALES. Insidentes Plantarum radicibus ra-
dice dentata.
Plantæ exsiccatione nigricantes.

I. AQUATICÆ.

1. MARINÆ

Confervæ variæ.
 Chara tomentosa.
     bispida.
     flexilis.
 Najas marina.
 Ulva intestinalis.
     compressa.
     latissima.
     Lactuca.
     Linza.
 Fucus serratus.
     vesiculosus.
     ceranoides.
     spiralis.
     inflatus.
     nodosus.
     siliquosus.
     saccharinus.
     palmatus.
     fastigiatus.
     Filum.
 Zostera marina.
 Potamogeton maritimum.
 Ruppia marina.
 2. MARITIMÆ.
 † Hippophæ Rhamnoides.
     Atriplex portulacoides.
 † Scirpus maritimus.
     Rumex maritimus.
     Aster Tripolium.
     Glaux maritima.
     Eryngium maritimum.
     Arenaria peploides.
     Statice Limonium.
     Artemisia maritima.
     Plantago maritima.
         Coronopus.
 † Triglochin maritimum.
     Crambe maritima.
     Lotus maritima.
     Pisum maritimum.

Ligusticum scoticum.
 Veronica maritima.
 © Salicornia europæa.
 Salsola Kali.
 Chenopodium maritimum.
 Atriplex littoralis.
     laciniata.
     hastata.
 Bunias Cakile.
 Arenaria rubr. marit.
 Samolus valerandi.
 Isatis tinctoria.
 Cochlearia danica.

LACUSTRES.

Spongia lacustris.
 Isoetes lacustris.
 Sparganium natans.
 Nymphaea lutea.
     alba.
 Trapa natans.
 Potamogeton natans.
     ● perfoliatum.
     lucens.
 Myriophyllum spicatum.
     verticillatum.
 Ceratophyllum demersum.
 Scirpus acicularis.
     lacustris.
 Typha latifolia.
     angustifolia.
 Arundo Phragmites.
 Equisetum fluviatile.
 Lobelia Dortmanna.
 Subularia aquatica.
 Elatine Hydropiper.
 Limosella aquatica.
 Plantago monanthos.
 Ranunculus reptans.
 3. PALUSTRES.
 Potamogeton crispum.
     inundatum.
     compressum.
 Pota-

Potamogeton *pectinatum*,
gramineum,
pusillum.

Zannichellia *pallustris*.

Callitriche *verna*,
autumnalis.

Lemna *trisulca*,
minor,
gibba,
polyrrhiza.

Utricularia *vulgaris*,
minor.

Stratiotes *aloides*.

Hydrocharis *Morsus*.

Ranunculus *aquatilis*

Sagittaria *sagittifolia*.

Butomus *umbellatus*.

Alisma *Plantag. aquat.*
natans,
Ranunculoides.

Hottonia *palustris*.

Hippuris *vulgaris*.

Elatine *Alfinastrum*.

Phellandrium *aquaticum*.

Oenante *fistulosa*,
crocata.

Cicuta *virosa*.

Sium *latifolium*,
nodiflorum.

Sison *inundatum*.

Iris *Pseudacorus*.

Polygonum *amphibium*.

Fontinalis *antipyretica*.

Acorus *Calamus*.

Calla *palustris*.

Menyanthes *trifoliata*.

Ranunculus *Lingua*.

Aira *aquatica*.

Poa *aquatica*.

Festuca *fluitans*.

Montia *fontana*.

Veronica *Beccabunga*.

Nasturtium *aquaticum*.

Pilularia *globulifera*.

Rumex *aquaticus*.

Phalaris *arundinacea*.

Scirpus *palustris*.

Othonna *palustris*.

Osmunda *regalis*.

Lythrum *Salicaria*.

Lycopus *europæus*.

Senecio *paludosus*.

Arundo *Calamagrostis*.

Lyfimachia *thysiflora*,
vulgaris.

Eupatorium *cannabinum*.

Scutellaria *galericulata*,
bastata.

Mentha *aquatica*.

Hydrocotyle *vulgaris*.

Coreopsis *Bidentis*.

Hieracium *paludosum*.

Apium *graveolens*.

Teucrium *Scordium*.

Carex *PseudoCyperus*.

Sparganium *erectum*.

Acrostichum *Thelisplens*.

Sisymbrium *amphibium*.

4. INUNDATÆ.

h Betula *Alnus*.

Salix *pentandra*.

fragilis.

aurita.

incubacea.

Salix

Submersæ : Spongia, Isoetes, Myriophyllum, Ceratophyllum, Hottonia, Stratiotes, Potamogetones, Zannichellia, Utricularia, Lemna trisulca, Pilularia,

Natantes Nymphaea, Hydrocharis, Potamogeton natans, Polygonum amphibium, Callitriche, Lemnae, Sparganium natans, Sagittaria, Menyanthes, Nymphoides, Pistia,

Amphibia Sisymbrium amphib. Polygonum amphibium.

- Salix repens.
 2 Juncus articulatus.
     bulbosus.
 Triglochin palustre.
 Sanguisorba officinalis.
 Cornus suecica.
 Spargula nodosa.
 Solanum Dulcamara.
 Epilobium palustre.
 Veronica serpyllifolia.
     scutellata.
 Agrostis stolonifera.
 Alopeccorus geniculatus.
 Festuca decumbens.
 Carex caespitosa.
     acuta.
     vesicaria.
     vulpina.
     uliginosa.
     dioica.
 Caltha palustris.
 Cardamine amara.
 Ranunculus auricomus.
 Epilobium hirsutum.
 Gentiana Pneumonanthe.
 Lychnis floscuculi.
 Holcus odoratus.
 Cardamine pratensis.
 Equisetum palustre.
 Juncus bulbosus.
 Cochlearia Armoracia.
 Erysimum Barbaraea.
 Cerastium aquaticum.
 Trifolium fragiferum.
 Lythrum Salicaria.
 Lycopus europaeus.
 Centunculus minimus.
 Lycopodium Selaginoides.
     mandatum.
 Thalictrum flavum.
 Lathyrus palustris.
 Chrysopeonium aiterisfol.
 Aconitum Napellus.
 © Gnaphalium uliginosum,
- Juncus bufonius.
 Peplis Portula.
 Bidens tripartita.
 Gentiana Centaurium.
 Poa annua.
 Tilia aquatica.
 Inula pulicaria.
 Sagina procumbens.
 Linum Radiola.
 Veronica Anagallis.
 Ranunculus sceleratus.
     ULIGINOSÆ.
 5 Viburnum Opulus.
 Potentilla fruticosa.
 Myrica Gale.
 Vaccinium uliginosum.
 2 Aira ceruica.
 Cynosurus ceruleus.
 Geum rivale.
 Valeriana dioica.
 Primula farinosa.
 Beilis perennis.
 Anthericum officinale.
 Parnassia palustris.
 Ophrys Monochris.
 Spiraea Ulmaria.
 Valeriana officinalis.
 Comarum palustre.
 Senecio Jacobaea.
 Galium boreale.
 Carex flava.
     leporina.
     maricata.
     globularis.
     filiformis.
     capillares.
     flavescentes.
 Carduus arvensis.
     heterophyllus.
     palustris.
 Inula salicina.
 Euphorbia palustris.
 Convallaria bifolia.
 Angelica sylvestris.
 Galium

Galium palustre.
 uliginosum.
 Ranunculus Flammula.
 Juncus squarrosus.
 Nardus stricta.
 Pedicularis palustris.
 sylvatica.
 6. CÆSPITOSÆ.
 Sphagnum palustre.
 Bryum caespiticium.
 Splachnum rubrum.
 luteum.
 ampullaceum.
 Scirpus caespitosus.
 Eriophoron vaginatum.
 polystachion.
 alpinum.
 Carex pulicaris.
 limosa.
 Juncus conglomeratus.
 effusus.
 filiformis.

Schœnus albus.
 Rubus Chamætorus.
 Andromeda polifolia.
 Erica Terralix.
 Empetrum nigrum.
 Ledum palustre.
 Vaccinium Oxycoccus.
 Drosera rotundifolia.
 longifolia.
 Pingvicula vulgaris.
 Selinum palustre.
 Equisetum limosum.
 Ophrys paludosa.
 Corallorhiza.
 Pingvicula vulgaris.
 Saxifraga hirculus.
 Læselii.
 Schœnus mariscus.
 nigricans.
 ferrugineus.
 Scheuchzeria palustris.

II. ALPINÆ.

ÆTHEREÆ.

β Betula nana.
 Salix lapponum.
 glauca.
 myrsinites.
 reticulata.
 herbacea.
 Azala procumbens.
 lapponica.
 Arbutus alpina.
 Andromeda cœrulea.
 hypnoides.
 tetragona.
 γ Dryas octopetala.
 Sibbaldia procumbens.
 Veronica alpina.
 Alchemilla alpina.
 Diapensia lapponica.

Rhodiola Rosea.
 Saxifraga cernua.
 nivalis.
 oppositifolia.
 aizoides.
 rivularis.
 Cotyledon.
 caespitosa.
 Cucubalus acaulis.
 Ranunculus glacialis.
 nivalis.
 lapponicus.
 aconitifolius.
 Trollius europæus V: 1.
 Arnica montana V: 1.
 Pedicularis lapponica.
 hirsuta.
 flammæ.

Pedicularis *Scept. Carol.*

Bartsia *alpina.*

Lychnis *apetala.*
alpina.

Rumex *Acetosamajor.*
digynus.

Gnaphalium *alpinum*

Erigeron *uniflorum.*

Hieracium *alpinum.*

Draba *incana.*

Arabis *alpina.*

Cardamine *bellidifolia.*

trifolia.

Draba *alpina.*

Astragalus *alpinus.*

Phaca *alpina.*

Campanula *uniflora.*

Stellaria *biflora.*

Cerastium *alpinum.*

Thalictrum *alpinum.*

Epilobium *alpinum.*

Serratula *alpina.*

Potentilla *nives.*

Satyrium *nigrum.*

Ophrys *alpina.*

Viola *biflora.*

montana.

Cypripedium *bulbosum.*

Pinguicula *alpina.*

villosa.

Anthericum *calyculatum.*

⊙ Saxifraga *stellaris.*

rivularis.

Gentiana *nivalis.*

Angelica *Archangelica.*

Lichen *nivalis.*

croceus.

† Aira *alpina.*

Poa *alpina vivip.*

Festuca *ovina vivip.*

Carex *atrata.*

canescens.

saxatilis.

Juncus *trifidus.*

spicatus.

triglumis.

biglumis.

Agrostis *spicata.*

4. OCCLUSÆ.

Tussilago *frigida.*

Sonchus *alpinus.*

Aconitum *Lycostosum.*

III. UMBROSÆ.

1. NEMOROSÆ.

h Fagus *sylvatica.*

Fraxinus *excelsior.*

Coryllus *Avellana.*

Tilia *europæa.*

Acer *Platanoides.*

Rhamnus *catbarticus.*

Prunus *Padus.*

Cornus *sanguinea.*

Evonymus *europæus.*

Ribes *alpinum.*

rubrum.

nigrum.

Daphne *Mezerium.*

Rhamnus *Frangula.*

Rosa *eglantaria.*

Rubus *fruticosus.*

z Lathræa *Arblatum.*

Ophrys *Nidas avis.*

Dentaria *bulbifera.*

Milium *effusum.*

Poa *nemoralis.*

Bromus *giganteus.*

Circaea *lutetiana.*

alpina.

Sanicula *europæa.*

Actæa *spicata.*

Stachys *sylvatica.*

Galeopsis *Galeobdolon.*

Mercurialis *perennis.*

Stella-

Stellaria nemorum.
Convallaria verticillata.
                   majalis.
Allium arvense.
Ranunculus Ficaria.
Stellaria Holostea.
Ornithogalum luteum.
                   minimum.
Adoxa Moschatellina.
Fumaria bulbosa.
Lunaria rediviva.
Lathyrus latifolius.
                   beterophyllus.
Vicia sylvatica.
                   dumetorum.
                   sepium.
Anemone ranunculoides.
Orobus vernus.
Pulmonaria officinarum.
Primula veris.
                   angustifolia.
Paris quadrifolia.
Glechomahederacea.
Asarum europæum.
Astragalus glycyphyllos.
Geum urbanum.
Campanula latifolia.
                   Trachelium.
                   persicifolia.
Cnicus oleraceus.
Viola hirta.
                   mirabilis.
                   odorata.
Serratula tinctorum.
Geranium lacidum.
Hedera Helix.
Thalictrum Aquilegifolium.
Asperula odorata.
Osmunda Struthiopteris.
Asplenium Scolopendrium.
Polypodium Dryopteris.
                   Phegopteris.
 (7) (annuæ)
Impatiens Noli tangere.
Tomus Quartus.

Cardamine Impatiens.
Melampyrum nemorum.
Arenaria trinervia.
Veronica beederacea.
Draba muralis.
 2. SYLVATICÆ.
Pinus sylvestris.
                   Abies.
Taxus baccata.
Juniperus communis.
Berberis vulgaris.
Betula alba.
Populus tremula.
Vaccinium Myrtillus.
 4 *Pyrola rotundifolia.*
                   secunda.
                   uniflora.
                   umbellata.
Oxalis Acetosella.
Anemone Hepatica.
                   nemorosa.
Prenanthes muralis.
Linnæa borealis.
Trientalis europæa.
Juncus pilosus.
Aira montana.
Carex loliacea.
                   elongata.
Hypnum proliferum.
Geranium sylvaticum.
Lycopodium clavatum.
                   annotinum.
                   complanatum.
Erica vulgaris.
Vaccinium Vitis Idea.
Ajuga pyramidalis.
Solidago Virga aurea.
Agrostis arundinacea.
Veronica officinarum.
Pteris aquilina.
Orchis bifolia.
Stellaria graminea.
Polytrichum commune.
Equisetum sylvaticum.

Hieracium *murorum.*
 Bromus *pinnatus.*
 Arundo *Epigejos.*
 Anemone *vernalis.*
 Prunella *vulgaris.*
 Orobus *tuberosus.*
 Viola *canina.*
 Osmunda *Lunaria.*
Spicant.

Polypodium *F. mas.*
F. femina.
 Equisetum *hyemale.*
 Arenaria *serpyllifolia.*
 Melampyrum *sylvaticum.*
 Tormentilla *erecta.*
 Verbascum *Thapsus.*
 Gnaphalium *sylvaticum.* *

IV. CAMPESTRES.

I. ARVENSES.

† Rubus *caesus.*
 † Ononis *spinosa.*
 Triticum *repens.*
 Stachys *palustris.*
 Serratula *arvensis.*
 Allium *Scorodoprasm.*
 Convolvulus *arvensis.*
 Sonchus *arvensis.*
 Centaurea *Scabiosa.*
Jacea.
 Mentha *arvensis.*
 Vicia *Cracca.*
 Artemisia *vulgaris.*
 Centaurea *Scabiosa.*
 Scabiosa *arvensis.*
 © Papaver *dubium.*
 Agrostema *Githago.*
 Fumaria *officinalis.*
 Vicia *sativa.*
 Melampyrum *arvense.*
 Galeopsis *Tetrabit.*
 Carduus *crispus.*
 Pisum *arvense.*
 Centaurea *Cyanus.*
 Delphinium *Consolida.*

Veronica *triphyllor.*
 Chrysanthemum *segetum.*
 Myagrum *sativum.*
 Sinapis *arvensis.*
 Brassica *campestris.*
 Raphanus *Raphanistrum.*
 Rhinanthus *Cristagalli.* (‡)
 Lapsana *communis.*
 Ranunculus *arvensis.*
 Matricaria *Chamomilla.*
 Anthemis *arvensis.*
 Lithospermum *arvense.*
 Lycopsis *arvensis.*
 Erysimum *cheiranthoides.*
 Thlaspi *arvense.*
 Spergula *arvensis.*
 Anagallis *arvensis.*
 Sherardia *arvensis.*
 Ervum *birsutum.*
tetraspermum.
 Conium *maculatum.*
 Euphorbia *belioscopia.*
 Papaver *Argemone.*
Rhoeas.
 Potentilla *norvegica.*
 Cerastium *arvense.*

Antitr-

* Farinaceo-arenosis *Erica vulgaris, Iberis nudicaulis.*
Anemone vernalis, Arbutus Uva ursi.
 Glaucofis, *Verbascum Thapsus, Gnaphalium sylvaticum,*
Ajuga pyramidalis.

Antirrhin. *Orontium*.
 Veronica *peregrina*.
 Dianthus *Armeria*.
 Tordylium *Anthriscus*.
 Calendula *officinalis*.
 Chenopodium *album*.
 Polygonum *Convolvulus*.
 Avena *fatua*.
 Agrostis *Spica venti*.
 Lolium *annuum*.
 Bromus *secalinus*.
           arvensis.
 Panicum *Crus galli*.
       2. CULTÆ.
 2 Tulipa *sylvestris*.
   Ægopodium *Podagraria*.
   Ranunculus *repens*.
   Leontodon *Taraxacum*.
 © Galium *Aparine*.
   Alfene *media*.
   Æthusa *cynapium*.
   Sonchus *oleraceus*.
   Chenopodium *polyspermum*.
           Valvaria.
           viride.
           hybridum.
   Thlaspi *Bursa pastoris*.
   Viola *tricolor*.
   Lamium *purpureum*.
           amplexicaule.
   Veronica *arvensis*.
           agrestis.
   Geranium *cicutarium*.
           rotundifolium.
           dissectum.
           columbinum.
           molle.
   Urtica *arsens*.
   Cynofurus *panicus*.
   Euphorbia *Peplus*.
   Amaranthus *Blitum*.
   Verbascum *lychnitis*.

3. RUDERALES.
 † Ulmus *campestris*.
   Sambucus *nigra*.
           Ebulus.
   Ribes *Uva crispa*.
 2 Urtica *dioica*.
   Marrubium *album*.
   Ballota *nigra*.
   Nepeta *Cataria*.
   Chenopod. *Bonus Henric*.
   Artemisia *Absinthium*.
   Erysimum *Alliaria*.
   Chelidonium *majus*.
   Scrophularia *nodosa*.
   Plantago *major*.
   Rumex *crispus*.
   Galium *Mollugo*.
   Bryonia *alba*.
   Chærophyllum *sylvestre*.
   Verbascum *nigrum*.
   Dactyls *glomerata*.
   Arctium *Lappa*.
   Agrimonia *Eupatoria*.
   Anchusa *officinalis*.
   Potentilla *argentea*.
 © Cynoglossum *officinale*.
   Xanthium *strumarium*.
   Myosotis *Lappula*.
   Solanum *nigrum*.
   Chenopodium *rabrum*.
                   urbicum.
                   murale.
                   glaucum.
   Leonurus *Caraiaca*.
   Cheiranthus *erysimoides*.
   Senecio *viscosus*.
   Erysimum *officinale*.
                   hieracifolium.
   Datura *Stramonium*.
   Hyoscyamus *niger*.
   Sinapis *nigra*.
   Sisymbrium *Sophia*.

Asperugo procumbens.

Anthemis Cotula.

Carduus nutans.
acanthoides.

Hordeum murinum.

Scandix Anthriscus.

Lepidium ruderale.

Senecio vulgaris.

Cochlearia Coronopus.

Carduus lanceolatus.

Polygonum Persicaria.
Hydropiper.

Onopordum Acanthium.

Polygonum aviculare.

Verbena officinalis.

Lamium album.

Atriplex patula.

Veronica Chamedrys.

Echium vulgare.

Reseda Luteola.

Malva sylvestris.

4. PRATENSES.

♣ *Pyrus communis.*
Malus.

♣ *Lolium perenne.*

Campanula rotundifolia.

patula.

Geranium pratense.

Trollius europæus V: 11.

Hypericum quadrangulare.

Trifolium pratense.

Carum Carvi.

Heracleum Sphondylium.

Lathyrus pratensis.

Lotus corniculata.

Spiræa Filipendula.

Dianthus superbus.

Rubus arcticus.

Aira cespitosa.
trivialis.

Cynosurus cristatus.

Poa pratensis.

Avena flavescens.

Carex panicea.

Lychnis dioica.

Equisetum arvense.

Rumex Acetosa.

Chrysanthemum Leucanth.

Phleum pratense.

Alopecurus pratensis.

Festuca elatior.

Leontodon autumnale.

Scorzonera humilis.

Ranunculus acris.

polyanthemos.

Rumex acutus.

⊙ *Rhinanthus Cristagalli. (β)*

Briza media.

Linum catharticum.

Crepis biennis.

Turritis glabra.

birsuta.

Tragopogon pratense.

Cardamine hirsuta.

Medicago lupulina.

Melampyrum pratense.

5. ARENARIÆ.

Salix birta.

♣ *Spartium scoparium.*

Genista tinctoria.

pilosa.

Ligustrum vulgare.

Ely-

Pratenses pingves: *Festuca elatior, Trifolium pratense, Carum Carvi, Heracleum Sphondylium, Lychnis dioica, Briza media, Tragopogon pratense, Ranunc. polyanthem.*

Pratenses ad versuras: *Lolium perenne, Phleum pratense, Galium luteum, Medicago lupulina, Chrysanth. leucanth.*

Pratenses toridæ: *Trollius europæus, Scorzonera humilis, Linum catharticum, Cardamine hirsuta, Lathyrus pratensis, Alopecurus pratensis*

Elymus	<i>arenarius.</i>	Aphanes	<i>arvensis.</i>
Arundo	<i>arenaria.</i>	Arabis	<i>thaliana.</i>
Garex	<i>arenaria.</i>	Brassica	<i>Napus.</i>
Dianthus	<i>arenarius.</i>	Galeopsis	<i>Ladanum.</i>
Herniaria	<i>glabra.</i>	Myagrurn	<i>paniculatum.</i>
Artemisia	<i>campestris.</i>	Sisymbrium	<i>arenosum.</i>
Scieranthus	<i>perennis.</i>	Filago	<i>pyramidata.</i>
Asparagus	<i>officinalis.</i>		<i>montana.</i>
Allium	<i>arenarium.</i>		<i>arvensis.</i>
	<i>carinatum.</i>	Jasione	<i>montana.</i>
Thymus	<i>Serpyllum.</i>	Carlina	<i>vulgaris.</i>
Potentilla	<i>verna.</i>	Trifolium	<i>arvense.</i>
Pimpinella	<i>saxifraga.</i>	Arenaria	<i>purpurea.</i>
Antirrhinum	<i>Linaria.</i>	Draba	<i>verna.</i>
Hieracium	<i>umbellatum.</i>	Iberis	<i>nudicanlis.</i>
Erigeron	<i>acre.</i>	Bromus	<i>tectorum.</i>
Gnaphalium	<i>dioicum.</i>	Viola	<i>tricolor.</i>
Statice	<i>Armeria.</i>	Alyssum	<i>incanum.</i>
Astragalus	<i>arenarius.</i>	Gypsophila	<i>muralis.</i>
Hypochaeris	<i>radicata.</i>	Hyoseris	<i>minima.</i>
Veronica	<i>spicata.</i>	Thymus	<i>Acinus.</i>
Rumex	<i>Acetosella.</i>	Valeriana	<i>Locusta.</i>
Festuca	<i>ovina.</i>	Myosurus	<i>minimus.</i>
Poa	<i>angustifol. media.</i>	Scleranthus	<i>annuus.</i>
Lichen	<i>apsaliensis.</i>	Phleum	<i>arenarium.</i>
	<i>nivalis.</i>	Aira	<i>canescens.</i>
	<i>islandicus.</i>		<i>præcox.</i>
⊙ Gnaphalium	<i>arenarium.</i>	6. ARGILLACEÆ.	
Cerastium	<i>semidecandrum.</i>	Tussilago	<i>Farfara.</i>
	<i>viscosum.</i>	Anthyllis	<i>Vulneraria.</i>
Myosotis	<i>scorpioides.</i>	Potentilla	<i>repens.</i>
Saxifraga	<i>tridactylites.</i>		<i>Anserina alb.</i>
Androlace	<i>septentrionalis.</i>	Plantago	<i>media.</i>
Lepidium	<i>petraeum.</i>	Thlaspi	<i>campestre.</i>
Veronica	<i>verna.</i>	Cichorium	<i>Intybus.</i>
Antirrhinum	<i>minus.</i>	Inula	<i>dysenterica.</i>

V. MONTANÆ.

I. GLABRETOSÆ.		Rosa	<i>canina.</i>
♣ Salix	<i>caprea.</i>	♣ Athamanta	<i>Libanotis.</i>
Prunus	<i>spinosa.</i>	Medicago	<i>falcata.</i>
Cratægus	<i>Oxyacantha.</i>	Tanacetum	<i>vulgare.</i>
Lonicera	<i>Xylosteum.</i>	Trifolium	<i>repens.</i>

Alchemilla	vulgaris.	Dianthus	deltoides.
Allium	oleraceum.	Geranium	sanguineum.
Campanula	glomerata.	Scabiosa	columbina.
Cucubalus	Beben.	Cistus	ælandicus.
Fragaria	vesca.	Anemone	Pulsatilla.
Chrysocoma	Linofyris.	Athamanta	Oreoselinum.
Leontodon	hispidum.	Juncus	campestris.
Ranunculus	illyricus.	Polygonum	viviparum.
	bulbosus.	Saxifraga	granulata.
Plantago	lanceolata.	Silene	nutans.
Hieracium	Pilosella.	Sedum	sexangulare.
	auricula.		annuum.
Phalaris	phleoides.	Polygala	vulgaris.
⊙ Avena	pratensis.	Campanula	Cervicaria.
Anthemis	tinctoria.	Lithospermum	officinale.
Daucus	Carota.	Achillea	Millefolium.
Thlaspi	campestre.	Hieracium	præmorsum.
Echium	vulgare.		dubium.
Crepis	tectorum.	Ophioglossum	vulgatum.
Euphrasia	Odontites.	Melampyrum	cristatum.
Gentiana	campestris.	Thesium	alpinum.
Trifolium	agrarium.	Euphrasia	officinalis.
Holcus	lanatus.		
● 2. COLLINÆ.		3. RUPESTRES?	
♣ Quercus	robur.	♣ Mespilus	Cotoneaster.
Cratægus	Aria.	Rubus	idæus.
Sorbus	aucuparia.	Coronilla	Emerus.
Prunus	domestica.	♣ Sedum	Telephium.
Lonicera	Periclymenum.		rupestre.
Rosa	spinosissima.		reflexum.
	villosa.		album.
Carpinus	Betulus.		acre.
Acer	campestre.	Semperviv.	tectorum.
♣ Arnica	montana.	Polypodium	vulgare.
Hypochaeris	maculata.		fragile.
Adonis	vernalis.	Asplenium	Trichomanes.
Orobus	niger.		Ruta muraria.
Trifolium	montanum.	Acrostichum	septentrionale.
Lathyrus	sylvestris.		ilvense.
Lychnis	Viscaria.	Antherium	ramosum.
Hypericum	perforatum.		Liliago.
Laserpitium	latifolium.	Allium	scœnoprasum.
Cucubalus	Viscosus.	Convallaria	Polygonatum.
			multiflora.

<i>Asclepias Vincetoxicum.</i>	<i>Hypericum hirsutum.</i>
<i>Asperula tinctoria.</i>	<i>montanum.</i>
<i>Origanum vulgare.</i>	<i>Cistus Fumana.</i>
<i>Clinopodium vulgare.</i>	<i>Rubus saxatilis.</i>
<i>Geranium robertianum.</i>	<i>Aira flexuosa.</i>
<i>Potentilla rupestris.</i>	<i>Melica nutans.</i>
<i>Dracoceph. Ruyschiana.</i>	<i>ciliata.</i>
<i>Hieracium murorum.</i>	<i>Poa compressa.</i>
<i>Globularia vulgaris.</i>	<i>Epilobium angustifolium.</i>
<i>Gypsophila fastigiata.</i>	<i>montanum.</i>
<i>Artemisia rupestris.</i>	<i>⊙ Silene rupestris.</i>

VI. PARASITICÆ.

1. ARBOREÆ.

Viscum.

2. HERBACEÆ.

Cuscuta.

3. RADICALES.

*Monotropa Hypopithys.**Lathræa Squamaria.**Orobanche major.**Musci varii.**Lichenes varii.**Fungi varii.*

D. D.

LV.

F L O R A A N G L I C A,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Proposita ab

ISAAC OLAI GRUFBERG,

Holmens.

Upsalix 1754. Apr. 3.

C A P U T P R I M U M.

Scientia *Botanices* est illa pars *Philosophiæ Naturalis*, quæ propter plantarum infinitam varietatem, odore, sapore, colore & structura omnium oculos allicit, & propter multiplicem plantarum usum in arte Medica, Oeconomica & Vita communi, omni fere exculta fuit ævo.

Recentiori ævo ob has rationes etiam *Professiones Botanice cum Hortis*, infinita facile plantarum varietate superbientibus, ad præstantissimas Europæ Academias sunt ab Imperantibus institutæ, ut scientia amcenissima simulque utilissima late per regna disseminaretur, faciliusque addisceretur in usum & oblectamentum commune.

Successit hoc institutum felicissime, ut non modo plures eruditi in hac arte evaserint, quam ullo
antea

antea tempore, sed etiam ut artis gnari, per plerasque regiones Europæ, sponte nascentes plantas investigaverint & enumeraverint in Libellis *Floris* dictis, quibus docemur de plantis cujusvis regionis propriis aut communibus; Unde etiam ingens copia plantarum rariorum hodie evasit detecta & notissima.

Ejusmodi *Floræ*, ut *Compendia*, ita haud parvo quidem sunt subsidio incolis, aliisque, qui intra ejusdem regionis plagas degunt, plantasque illius terræ sibi familiares redere gestiunt; deinceps in illis itidem videre licet, quasnam & quam diversas quævis terra gignat producatque plantas, pro ratione *situs* atque *soli*, unde, uti *Regionum*, ita & plantarum mutua & haud parva differentia originem trahat sui.

Circa ejusmodi *Floras* dolent plurimi, quod eadem plantæ a diversis Auctoribus sint indigitatæ nominibus sæpe diversissimis, cum aliis placuerit hujus Auctoris, aliis vero alterius nomina adhibere; ut hæc nomina non ab aliis, quam qui vel instructissima Bibliotheca Botanica sunt instructi, vel etiam longa experientia in arte demum evasere doctissimi facile intelligentur.

Mecum consentientes hac in re certe habebo, quotquot carent rarissimo libro PETIVERII *Herbario Britannico* dicto; quo destitutus plurimas plantas anglicas seponere debui.

Huic morbo facile mederentur artis periti, si omnes *Floræ* iisdem nominibus proponerentur, circa easdem plantas, tamquam communi lingua, ne opus esset unicuique ob novam & diversam *Floram* evolvere Synonyma, & quasi e novo artem addiscere, sed dignoscerentur æque facile nomina ac individua ejusdem speciei plantarum.

Glaciem igitur in hac parte Botanices soluturus,

FLORAM ANGLICAM, in se perquam prolixam, succincte explicandam suscepi, modo quo omnes exoptavi Floras propositas; quod enim si fieret cum reliquis Europæ Floris, nullus sane dubitarem, quin longe luculentiori luce illucesceret tandem *Botanice*.

Quod ad obtinendum inceptum, eo breviorē inveni viam, quo longe compendiosiora aptioraque nobis porrigant *Species plantarum*, nuper editæ, nomina TRIVIALIA, quæ juxta plantas non modo definitas, sed & selectioribus Synonymis adornatas, offendimus; quo ipso non tantum dubia de planta quæstionis sæpissime profligantur, sed etiam definitiones, ob novas plantas interdum mutandæ, nullæ obicem ponunt.

Brevitatis causa, etiam ad quodlibet *nomen triviale* adposui numerum *paginae & paragraphi*; e *Raji Synopsi stirp. Britannicæ*, edit. 3:ia; ut si quis desideraret harum plantarum locum natalem proprium, aut aliud quid, ut e. gr. Synonyma, Observationes &c. facilius ipsum librum evolvat.

Plantas has anglicanas enumeravi secundum *Systema sexuale*, ut commilitones concives facilius *Floram Anglicam* cum *Svecicæ* conferre queant, & inde perspiciant discrimen, quod *Anglicanas & Svecicæ* intercédit, quodque ut eo felicius obtineretur, *Species illas Plantarum*, quæ sponte, nostra hac in SVE-CIA, non inveniuntur, literis minusculis, quæ communiter alioquin nominantur *literæ Cursoriæ*, exaravi; Unde mox patebit ducentas circiter *Species plantarum*, in ANGLIA sponte nascentes dari, quæ per *Sveciam* nusquam occurrunt; totidem etiam in SVE-CIA, quæ in *Anglia* non sint obviæ.

Muscos & Fungos quoque prætermisi, nimix prolixitatis evitandæ gratia, quippe cum plerique *Musci Dilleniani* in Anglia reperiantur, ut &, cum *Fungi*
ob

ob infinitam varietatem mutabilitatemque suam hoc tempore difficulter determinantur.

CEREALES plantas, quas uti spontaneas Floræ suæ inseruit Rajus, jure omni exclusi, cum hæc omnino sint extraneæ, uti *Hordeum*, *Triticum*, *Secale*, *Avena*, *juglans*.

CAPUT SECUNDUM.

BRITANNIÆ nomine continetur *Anglia*, *Scotia* atque *Hibernia*, quæ sunt insulæ, sitæ in Oceano Atlantico, intra 50 & 61 gradus in latitudine, & intra 12 & 19 gradus in longitudine; porrigitur ergo BRITANNIA, a plaga boreali ad frigidas, & a Meridionali ad calidas Europæ regiones, quo ipso efficitur, ut varia tamque diversa vegetabilia in *Anglia* crescere seu vigere possint; nimirum, tum illa, quæ communiter in Meridionalibus, tum etiam illa, quæ in Europæ Septentrionalibus nascuntur. Præterea, cum hæc terra undique circumdetur mari, ita major inibi reperitur copia plantarum *Marinarum* atque *Maritimarum*, quam ulla in alia regione EUROPAE.

Anglia hæc constat partim sylvis & nemoribus, partim campis & apricis, & heic præcipue locorum occurrunt varii campi & monticuli CRETACEI, quos circa variæ etiam plantæ terram amantes siccam; humidam vero atque putridam prorsus respuentes, crescunt, ut e. gr. *Hedysarum*, *Hipocrepis*, *Reseda*, *Rubia cynanchica*, *Verbena* &c.

De cætero, dantur etiam hisce in Regionibus variæ altissimæque ALPES, quæ per altitudinem loci, & perennem nivem, plantas producunt *Alpibus* proprias, quales sunt in WALLIA *Snowdon* & *Caderidin*, in JORCKSCHIRE *Ingleborough*, *Hardknott*, nec non in ARRONIA, WESTMORLANDIA, ut & in SCOTHIA *Betaik*, atque in HIBERNIA

NIA *Mangarton & Sligo*, quibus in locis diversæ plantæ mere *Alpinæ*, ut: *Saxifraga*, *Rhodiola*, *Papaver*, *Serratula*, *Dryas*, *Arbutus*, *Alchemilla*, *Sibbaldia* aliæque se sistunt.

Hæc regio præstat cuilibet alii multitudine specierum *Menthe*, plurimisque gaudet *Euphorbiæ* speciebus. Nonnullæ etiam heic occurrunt plantæ, in aliis terris Europæis perquam raræ, ut: *Potentilla fruticosa*, *Sibthorpia europæa*, *Dianthus glaucus*, *Cistus surrejanus*, *Bartsia viscosa*, *Erica cantabrica*, *Sisymbrium monense*, *Mentha piperita*, *Euphorbia portlandica*, *Smyrnum cornubiense* *Lychnis drubensis*, *Polypodium cambricum*, *Trichomanes tunbringensis*.

Gnaphalium margaritaceum, & *Dactylis cynosyroides* incola alias AMERICÆ septentrionalis, in Anglia jus civitatis obtinuerunt.

CAPUT TERTIUM.

Differunt inprimis Plantæ SUECIÆ ab ANGLICANIS.

I:o Quod longe plures plantæ ALPINÆ per *Laponiam Sveciæ* occurrant, quam in alpibus *Britannicis*. E. gr.

<i>Saxifraga</i>	<i>Betula</i>	<i>Erigeron.</i>
<i>Pediculares</i> 3.	<i>Diapensia</i>	<i>Tussilago.</i>
<i>Azaleæ</i> 2.	<i>Veronica</i>	<i>Sonchus.</i>
<i>Junci</i> 2.	<i>Lychnis</i>	<i>Ophrys.</i>
<i>Ranunculi</i> 3.	<i>Astragalus</i>	<i>Rubus.</i>
<i>Andromedæ</i>	<i>Phaca.</i>	
<i>Violæ</i> 2.	<i>Arabis.</i>	

II:o, Quod plures etiam, nescio quam ob causam, plantæ NEMOROSÆ in *Sveciæ* se sistant, quam per *Angliam* e. gr.

<i>Acer platanoides.</i>	<i>Convallaria bifolia.</i>
<i>Fumaria bulbosa.</i>	<i>Anemone Hepatica.</i>
<i>Pulmonaria officinalis.</i>	<i>Orobus vernus.</i>

III:o,

III:o, Quod Plantæ plures CAMPESTRES, *Arenarie* & *Aprice* in *Svecia* sponte occurrant, quam in *Anglia*

Lonicera Xylosteum
Asclepias Vincetoxicum
Laserpitium latifolium
Trifolium montanum
Anchusa officinarum

Mespilus Cotoneaster
Arbutus Uvaursi
Orobus niger
Androsace septentrion.
Alysson incanum

IV:o, Quod Plantæ pauciores MARINÆ & *maritimæ* in *Svecia*, quam in *Anglia* hucusque detectæ sint.

Convolvulus Soldanella.
Beta vulgaris.
Crithmum maritimum
Frankenia pulverulenta.
Polygonum maritimum
Artemisiæ maritimæ variæ
Inula crithmoides.

V:o, Plantæ in terra CRETACEA nascentes sæpe exulant in *Svecia*, ubi *Creta* vix occurrit, contra vero in *Anglia*, ubi colles cretacei frequentissimi.

CAPUT QUARTUM.

Initio proxime præcedentis Seculi putabant *Botanici* nationem *Anglicanam* minus aptam, immo prorsus alienam esse a *Studio Botanices*; exitus vero ejusdem seculi contrarium satis superque probabat, dum plures in *Anglia*, quam alias per totam *Europam*, uno eodemque tempore exorti sunt *Botanici*, qui tam multas, tamque varias detegebant plantas, tam per *Britanniam*, quam per *Indias* nascentes, ut universus terrarum orbis literatus horum indefessum studium & Rei herbariæ peritiam admiraretur. Quod qui *Raji*, *Morisoni*, *Bobarti*, *Plukeneti*, *Petiveri* aliorumque scripta evolvit, adeo ex omni parte sufficienter demonstratum comperiet, ut nil supra.

RAJUS (*Johannes*), *Collegii trinitatis Cantabrigie* Socius, erat inter primos, qui Botanicam infinita industria heic loci excoluit, cujus rei testes, *Historia ejus plantarum* trium voluminum in folio, & *Observationes ejus Topographicæ* sunt claræ & invincibiles.

Ille primo aggressus est, plantas circa *Canthabrigiam* nascentes indagare, quas edidit in *Catalogo Plantarum circa Canthabrigiam nascentium. Cantabr. A:o 1660. in 8:vo.* Una cum appendice *A:o 1663, & 1685.* Quo circa non dum adquiescebat, sed ulterius cœpit omnes in Anglia nascentes colligere plantas, atque primam *Floram Anglicam* edidit, sub titulo: *Catalogi plantarum Angliæ & Insularum adjacentium. Lond. A:o 1670 & 1677. in 8:vo. auctam.*

Alteræ ejus *Flora: Synopsis methodica stirpium Britannicarum* dicta, adhuc magis aucta, *Lond. 1690 & 1696 in 8:vo*, 250 herbis ditata est.

Post obitum *Raji*, edita fuit hæc *Flora Britannica* tertia vice, opera *Job. Jac. Dillenii* sub nomine: *Synopsis methodicæ stirpium Britannicarum, editionis 3:ie. Lond. 1724. in 8:vo* Tabulis 24; aucta 450 speciebus,

Recentior hæc *Flora*, omnium *Florarum* usque ad hunc diem existentium habetur perfectissima, quippe cum nulla alia, majori diligentia seu plurium unanimi studio collecta & enucleata sit; in ea enim reperiuntur, non modo quæ *Rajus* ipse indefesso labore investigare potuerit, verum etiam quæ *Petiverus*, *Plukenetius*, *Morisonus*, *Bobartus*, *Soane*, *Sberardus*, *Dillenius*, *Dale*, *Rand*, *Buddle*, *Doody*, *Lawson*, *Lbwyd*, *Newton*, *Stonestreet*, *Camden*, *Brown*, *Vernou*, *Nicholson*, *Robinson*, *Jonson*, *Du Bois*, *Manningham*, *Richardson*, *Sibbald* observaverint; Quorum *Plukenetius*, *Sberbardus*, *Richardson*, & *Dillenius* primum merentur locum.

CAPUT QUINTUM.

Ultima hæc *Flora*, ea præcise est, quam mihi jam adsumsi enucleandam, etenim ut ut pleræque plantæ facile extricari possunt, occurrunt tamen non pauca, quæ omni illa opera, quam Botanici Angliæ navarunt, adhuc dum obscuriores certe mihi persistunt, imprimis cum Herbario Petiveriano destituor, idque maxime in Graminum familia intricatissima, quam ob causam necesse etiam habui, has ad finem hujus dissertatiunculæ proponere, certa spe fretus, Botanicos hodiernos Angliæ, eas propius introspectas, characteribus suis a congeneribus distinctas proposituros, quo ipso Botanices pomoeria extenduntur & Regionis Historia Naturalis illustratur. Sententiam enim de non visis plantis ferre, nixum dubiis Auctorum testimoniis, nimis periculosum esse satis superque inter omnes constat, quippe cum persæpe inde contingat, ut varietates loco distinctarum specierum obtrudantur, & contra species pro varietatibus sumantur.

CLASSIS I.

MONANDRIA.

MONOGYNIA.

Salicornia europ. herbac. 136-1.
fruticos. -2.

Hippuris vulgaris. 136-1.

DIGYNIA.

Callitriche autumnalis 290-3.
verna 289-1.

CLASSIS II.

DIANDRIA.

MONOGYNIA.

Ligustrum vulgare 465.-1.

Circæa lutetiana 289.-1.

Veronica spicata 279.-2.

officinalis 281.-13.

hybrida 279-1.

serpyllifolia 279-3.

Beccabunga 280-8.

Anagallis ∇ . 280-9.

scutellata 280-10.

Chamædryas 281-11.

montana 281-12.

agrestis 279-4.

arvensis 279-5.

hederifolia 280-7.

triphyllus 276-6.

Pinguicula vulgaris 281-1.

villosa 281-1.

Utricularia vulgaris 286-1.

minor 286-2.

Verbena officinalis 236-1.

Lycopus europæus 236-1.

Salvia pratensis 237-1.

verbenaca 237-1.

MONO-

DIGYNIA.

Anthoxanthum odorat.	398-1.
Bufonia tenuifolia	346-1.

CLASSIS III.

TRIANDRIA.

MONOGYNIA.

Valeriana officinalis	200 - 1.
dioica	200 - 3.
Locusta	201 - 1.
Iris	Pseud Acorus 374-1.
	fœtidissima 375-3.
Schoenus	Mariscus 426 - 4.
	nigricans 430-10.
	ferrugineus 430-9.
	compressus 425-14.
	albus 427 - 6.
Cyperus	longus 425 - 1.
Scirpus	palustris 429-7.
	acicularis 429-8.
	fluitans 431-12.
	lacustris 428-.1.
	Holoscœnus 429-6.
	mucronatus 429-5.
	setaceus 430-11.
	cœspitosus 429-9.
	sylvaticus 426-5.
	maritimus 426-3.
Eriophorum polytach.	435-1.
	vaginatum 436-2.
Nardus stricta	393-2.

DIGYNIA.

Panicum glaucum	393-1.
sanguinale	399-2.
Crus galli	394-1.
Dactylon	399-2.
Phalaris phleoides	398-2.
arundinacea	400-1.
Phleum pratense	398-1.
nodosum	398-3.
arenarium	398-4.
Alopecurus pratensis	396-1.
geniculatus	396-2.
Milium effusum	402-1.

Agrostis spica venti	405-17.
rubra	394-4.
stolonifera	402-2.
Aira	cœrulea 404-8.
	cristata 396-3.
	aquatica 402-3.
	cœspitosa 403-5.
	canescens 405-16.
	præcox 407-10.
	flexuosa 407-9.
	caryophyllea 407-7.
Melica nutans	403-6.
Poa aquatica	411-13.
pratensis	409-3.
angustifolia	409-4.
trivialis	409-1.
annua	408-1.
compressa	409-5.
rigida	410-8.
Briza media	412-1.
minor	412-2.
Dactylis glomerata	400-2.
cynosuroides	393-4.
Cynosurus cristatus	398-2.
ecbinatus	397-5.
cœruleus	399-4.
panicus	394-3.
Festuca ovina	410-9, 11.
duriuscula	413-4.
decumbens	408-11.
fluitans	412-17.
marina	395-4.
amethystina	411-16.
myurus	415-12.
bromoides	415-13.
Bromus secalinus	414-8.
arvensis	413-5.
sterilis	412-1.
tedorum	414-7.
pinnatus	392-1.
giganteus	415-11.
Stipa pennata	393-3.
Avena fatua	389-7.
spicata	405-1.
	flavel-

	<i>flavescens</i>	407-5.
	<i>elatioꝝ</i>	406-3-4.
Arundo	<i>phragmites</i>	401-1.
	<i>calamagrostis</i>	401-2.
	<i>arenaria</i>	393-1.
Lolium	<i>perenne</i>	395-2.
	<i>temulentum</i>	395-1.
Elymus	<i>arenarius</i>	390-1.
Triticum	<i>repens</i>	390-1.
	<i>caninum</i>	390-2.
Hordeum	<i>murinum</i>	391-1.

TRIGYNIA.

Montia	<i>fontana</i>	352-1.
---------------	----------------	--------

CLASSIS IV.

TETRANDRIA.

MONOGYNIA.

Dipsacus	<i>fullonum</i>	192-1, 2.
	<i>pilosus</i>	192-3.
Scabiosa	<i>arvensis</i>	191-1.
	<i>columbaria</i>	191-2.
	<i>Succisa</i>	191-3.
Sherardia	<i>arvensis</i>	225-1.
Asperula	<i>odorata</i>	224-1.
	<i>cynanchica</i>	225-1.
Galium	<i>palustre</i>	224-2.
	<i>uliginosum</i>	225-3.
	<i>verum</i>	224-1.
	<i>Mollugo</i>	223-1.
	<i>?boreale</i>	224-3.
	<i>Aparite</i>	225-1.
	<i>parisiense</i>	225-4.
Rubia	<i>tinctorum</i>	223-1, 2.
Plantago	<i>major</i>	314-1, 2.
	<i>media</i>	314-3.
	<i>lanceolata</i>	314-5.
	<i>maritima</i>	315-7.
	<i>Coronopus</i>	315-8.
	<i>?Læstingii</i>	316-10.
	<i>uniflora</i>	316-11.
Sanguisorba	<i>officinal.</i>	203-2.
Cornus	<i>sanguinea</i>	460-1.
	<i>suecica</i>	261-1.
Alchemilla	<i>vulgaris</i>	158-1.
	<i>alpina</i>	158-2.

Tomus Quartus

DIGYNIA.

Aphanes	<i>arvensis</i>	159-1.
Cuscuta	<i>europa</i>	281-1.

TETRAGYNIA.

Ilex	<i>Aquifolium</i>	466-1.
Potamogeton	<i>natans</i>	148-1.
	<i>lucens</i>	148-2.
	<i>perfoliatum</i>	149-4.
	<i>ferratum</i>	149-6.
	<i>crispum</i>	149-7.
	<i>compressum</i>	149-8.
	<i>marinum</i>	150-13.
	<i>gramm.</i>	149-9-10.
	<i>pusillum</i>	150-15.
Ruppia	<i>maritima</i>	134-1.
Sagina	<i>erecta</i>	344-1.
	<i>procumbens</i>	345-2.

CLASSIS V.

PENTANDRIA.

MONOGYNIA.

Myosotis	<i>scorpioid.</i>	229-1-4.
Lithosperm.	<i>officinale</i>	228-1.
	<i>arvense</i>	227-3.
	<i>purpureo.</i>	229-2.
Anchusa	<i>semperviv.</i>	227-2.
Cynoglossum	<i>officin.</i>	226-1.
Pulmonar.	<i>angustifol.</i>	226-1.
	<i>maritima</i>	228-4.
Symphytum	<i>officinale</i>	230-1.
Borago	<i>officinalis</i>	223-1.
Asperugo	<i>procumb.</i>	228-1.
Lycophis	<i>arvensis</i>	227-1.
Echium	<i>vulgare</i>	227-1.
	<i>Lycopsis</i>	227-2.
Primula	<i>veris officin.</i>	284-3.
	<i>elatioꝝ</i>	2.
	<i>acaulis</i>	1.
	<i>farinosa</i>	285-1.
Mentyanthes	<i>trifoliata</i>	285-1.
	<i>Nymphoides</i>	363-2.
Hottonia	<i>palustris</i>	285-1.
Lymnache	<i>vulgaris</i>	282-1.
	<i>thyrsiflora</i>	283-3.
	<i>Nummular.</i>	283-1.

G

nemo

<i>memorum</i>	282-5.	<i>murale</i>	154-2.
Anagallis arvensis	282-1.	album	154-1.
Convolvulus arvensis	275-2.	<i>serotinum</i>	155-9.
<i>sepium</i>	275-1.	hybridum	154-5.
<i>Soldanella</i>	275-5.	glaucum	155-7.
Polemonium cæruleum	288-1.	viride	155-12.
Campanula latifolia	276-1.	polyspermum	156-18.
Trachelium	276-2.	Vulvaria	156-13.
glomerata	277-3.	<i>fruticosum</i>	156-16.
patula	277-4.	Beta vulgaris	157-1.
rotundifolia	277-5.6.	Salsola kali	159-1.
<i>hederacea</i>	277-7.	<i>sedoides</i>	156-14.
<i>Speculum</i> ♀	278-1.	Vlmus campestris	468-1.
Phyteuma orbicularis	278-1.	Gentiana Pneumonant.	274-1.
Samolus valerandi	283-1.	amarella	275-2-3.
Lonicera Periclymen.	458-1-2.	campestris	275-4.
Verbascum Thapsus	287-1.	Centaurium	286-1.
<i>plumoides</i>	287-2.	<i>perfoliata</i>	287-1.
Lychnitis	287-3.	Eryngium <i>campestre</i>	222-1.
nigrum	288-4.	<i>maritimum</i>	222-2.
Blattaria	288-1.	Hydrocotyle vulgaris	222-1.
Datura Stramonium	266-1.	Sanicula europæa	221-1.
Hyoscyamus vulgaris	274-1.	Bupleurum <i>rotundifol.</i>	221-1.
Solanum nigrum	265-4.	<i>tenuissimum</i>	221-2.
Dulcamara	265-1-2.	Echinophora <i>spinosa</i>	220-1.
Ramnus catharticus	466-1.	Tordylium <i>maximum</i>	226-1.
Frangula	465-1.	<i>latifolium</i>	219-2.
Evonymus europæus	468-1.	<i>officinale</i>	219-2.
Ribes rubrum	456-1.	Anthriscus	219-4.
alpinum	456-2.	<i>nodosum</i>	220-6.
nigrum	456-4.	Caucalis <i>leptophylla</i>	219-1.
Hedera Helix	459-1.	Daucus Carota	218-1.
Illecebrum <i>verticillatum</i>	160-1.	Bunium <i>Bulbocastan.</i>	209-1.
Glaux maritima	285-1.	Conium maculatum	215-1.
Thesium Linophyllum	202-1.	Athamanta <i>Meum</i>	207-1.
Vinca minor	268-1.	Libanotis	218-1.
<i>major</i>	268-2.	Peucedanum <i>officinale</i>	206-1.
DIGYNIA.		<i>Silaus</i>	216-0.
Herniaria glabra	160-1.	Crithmum <i>maritimum</i>	217-1.
<i>hirsuta</i>	160-2.	Heracleum <i>Sphondyl.</i>	205-1,2.
<i>lenticulata</i>	161-1.	Ligusticum <i>scoticum</i>	214-1.
Chenop. Bonus Henr.	156-15.	<i>cornubiense</i>	209-2.
urbicum	155-11.	Angelica Archangelic.	208-1.
? rubrum	154-3.	<i>sylvestris</i>	208-2.
		Sium	

Sium	latifolium	211-3.
	nodiflorum	211,5.
Sison	<i>Amonum</i>	211,1.
	<i>segetum</i>	211-2.
	<i>inundatum</i>	212-6.
Oenanthe	<i>fistulosa</i>	210-1-2.
	<i>crocata</i>	210-3.
	<i>pimpinelloides</i>	210-4.
Phellandrium	<i>aquaticum</i>	215-1.
Cicuta	<i>virola</i>	212-7.
Æthusa	<i>Cynapium</i>	215-2.
Scandix	<i>Anthriscus</i>	220-7.
	<i>Pecten</i> ♀	207-1.
Chærophyllum	<i>sylvestre</i>	207-1.
	<i>temulentum</i>	207-1.
Pastinaca	<i>fativa</i>	206-1-2.
Smyrniacum	<i>Olasatrum</i>	208-1.
Anethum	<i>Feniculam</i>	217-1.
Carum	<i>Carvi</i>	213-1?
Pimpinella	<i>saxifraga</i>	213-1, 2.
Apium	<i>- graveolans</i>	214-1.
Ægopodium	<i>Podagraria</i>	208-3.
TRIGYNIA.		
Viburnum	<i>Lantana</i>	460-1.
	<i>Opulus</i>	460-1.
Sambucus	<i>nigra</i>	461-1.
	<i>laciniata</i>	3.
	<i>Ebulus</i>	461-4.
Staphillæa	<i>pinnata</i>	463-1.
Alfene	<i>media</i>	347-6.
TETRAGYNIA.		
Parnassia	<i>palustris</i>	355-1.
PENTAGYNIA.		
Statice	<i>Armeria</i>	203-1.
	<i>Limonium</i>	201-1.
Linum	<i>usitatum</i>	362-1-2.
	<i>perenne</i>	362-3.
	<i>tenuifolium</i>	362-5.
	<i>catharticum</i>	362-6.
	<i>Radiola</i>	345-1.
Drosera	<i>rotundifolia</i>	356-1.
	<i>longifolia</i>	356-2.
Sibbaldia	<i>procumbens</i>	256-1.
POLYGYNIA.		
Myosur.	<i>minimus</i>	251-1.

CLASSIS VI.
HEXANDRIA.

MONOGYNIA.

Narcissus?	<i>poeticus</i>	371-2.
	<i>pseud Narcissus</i>	371-1.
Bulbocodium	<i>autumn.</i>	374-1.
Allium	<i>ursinum</i>	370-5.
	<i>vineale</i>	369-1.
	<i>oleraceum</i>	370-3.
	<i>Ampelobras.</i>	370-4.
Ornithogalum	<i>luteum</i>	372-3.
	<i>umbellatum</i>	372-2.
	<i>pyrenaicum</i>	372-1.
Scilla	<i>bifolia</i>	373-2.
	<i>autumnalis</i>	372-1.
Antheric.	<i>offifragum</i>	375-1.
	<i>calyculatum</i>	375-2.
Asparagus	<i>officinalis</i>	267-1-2.
Convallaria	<i>majalis</i>	264-1-2.
	<i>Polygonatum</i>	26, -1-2.
	<i>multiflora</i>	263-3.
Hyacinthus	<i>non script.</i>	373-2.
Acorus	<i>Calamus</i>	437-1.
Juncus	<i>acutus</i>	431-1.
	<i>effusus</i>	432-4.
	<i>conglomerat.</i>	432-5.
	<i>filiformis</i>	432-6.
	<i>sqvarrosus</i>	432-7.
	<i>stygus</i>	427-6.
	<i>articulatus</i>	433-8.
	<i>bulbosus</i>	434-11.
	<i>bufonius</i>	434-12.
	<i>campestris</i>	416-1-2.
	<i>pilosus</i>	416-3.
Berberis	<i>vulgaris</i>	465-1.
Frankenia	<i>levis</i>	338-3.
	<i>pulverulenta</i>	352-13.
Peplis	<i>Portula</i>	368-1.
TRIGYNIA.		
Rumex	<i>aquaticus</i>	140-1.
	<i>obtusifolius</i>	141-2.
	<i>crispus</i>	141-3.
	<i>acutus</i>	142-7.
	<i>persicarioides</i>	142-9.

<i>pulcher</i>	142-8.
<i>sanguineus</i>	142-11.
<i>Acetosa</i>	143-12.
<i>Acetoseila</i>	143-13.
<i>digynus</i>	143-14.
<i>Triglochin palustre</i>	435-1.
<i>maritimum</i>	435-2.
<i>Colchicum autumnale</i>	373-1.
POLYGYNIA.	
<i>Alisma Plantago</i> ▽	257-1.
<i>Damascenium</i>	272-1.
<i>ranunculoides</i>	257-2.

**CLASSIS VII.
HEPTANDRIA.**

MONOGYNIA.

<i>Trientalis europæa</i>	286-1.
---------------------------	--------

**CLASSIS VIII.
OCTANDRIA.**

MONOGYNIA.

<i>Epilobium angustifolium</i>	310-1.
<i>hirsutum</i>	311-2.
<i>montanum</i>	311-4.
<i>tetragonum</i>	311-5.
<i>palustre</i>	311-6.
<i>alpinum</i>	311-7.
<i>Vaccinium uliginosum</i>	457-1.
<i>Myrtillus</i>	467-2.
<i>Vitis idæa</i>	457-3.
<i>Orycoccus</i>	467-1.
<i>Erica vulgaris</i>	470-1.
<i>cinerea</i>	471-3.
<i>Tetralix</i>	471-4.
<i>multiflora</i>	471-5.
<i>Daphne Laureola</i>	465-1.
TRIGYNIA.	
<i>Polygonum aviculare</i>	146-1.
<i>maritimum</i>	147-5.
<i>Perficaria</i>	145-4.
<i>pensylvanic.</i>	145-6.
<i>Hydropiper</i>	144-1.
<i>amphibium</i>	145-9.

<i>Bistorta</i>	147-1.
<i>vivipara</i>	147-2-3.
<i>Convolvulus</i>	144-2.
DIGYNIA.	
<i>Mœhringia muscosa</i>	345-3.
TETRAGYNIA.	
<i>Paris quadrifolia</i>	264-1.
<i>Adoxa Moschatelina</i>	267-1.
<i>Elatine Alsinastrum</i>	346-1.

**CLASSIS IX.
ENNEANDRIA.**

HEXAGYNIA.

<i>Butomus umbellatus</i>	273-1.
---------------------------	--------

**CLASSIS X.
DECANDRIA.**

MONOGYNIA.

<i>Monotropa Hypopitys</i>	317-1.
<i>Andromeda polifolia</i>	472-1.
<i>Arbutus Uvedo</i>	464-1.
<i>alpina</i>	457-1.
<i>Pyrola rotundifolia</i>	363-1.
<i>minor</i>	363-1.
<i>secunda</i>	363-3.
DIGYNIA.	
<i>Chrysoplen. alternifol.</i>	158-2.
<i>oppositifolium</i>	158-1.
<i>Saxifraga granulata</i>	356-6.
<i>aizoides</i>	353-2.
<i>stellaris</i>	354-1.
<i>nivalis</i>	354-5.
<i>tridactylites</i>	354-4.
<i>bypnoides</i>	354-3.
<i>autumnalis</i>	355-2.
<i>oppositifolia</i>	353-1.
<i>Scleranthus annuus</i>	159-1.
<i>perennis</i>	160-2.
<i>Saponaria officinalis</i>	339-6-7.
<i>Dianthus deltoides</i>	335-1.
<i>glauca</i>	336-2.
<i>Armeria</i>	337-4.
<i>prolifer</i>	337-5.

TRIGY-

TRIGYNIA.

<i>Cucubalus baccifer</i>	267-1.
Behen	337-2-1.
viscaria	340-12.
<i>Orites</i>	340-15.
acaulis	341-16.
<i>Silene</i>	
anglica	339-10.
nutans	340-11.
noctiflora	340-13.
<i>Armeria</i>	
amœna	337-1.
conica	341-18.
<i>Stellaria holostea</i>	346-1.
graminea	346-2.
nemorum	347-5.
<i>Arenaria peploides</i>	351-12.
trinervis	349-2.
serpyllifolia	349-1.
saxatilis	350-4.
tenuifolia	350-3.
rubra	351-9-10-11.
PENTAGYNIA.	
<i>Cotyledon Umbilicus</i>	271-1.
<i>Sedum Telephium</i>	269-1-?
rupestre	269-1-2.
villosum	270-4.
acre	270-5.
album	271-7.
dasyphyllum	271-8.
<i>Oxalis Acetosella</i>	281-1-2.
<i>Agrostema Githago</i>	338-5.
<i>Lychnis Flos cuculi</i>	338-4.
dioica	339-8.
viscosa	340-14.
<i>Cerastium tomentosum</i>	349-6.
vulgatum	349-4.
alpinum	349-5.
viscosum	348-3.
arvense	248-1.
femidecand.	348-2.
aquaticum	347-4.
<i>Spergula arvensis</i>	351-8.
pentandra	351-8.
nodosa	350-5.

CLASSIS XI.

DODECANDRIA.

MONOGYNIA.	
<i>Asarum europæum</i>	158-1.
<i>Lythrum Salicaria</i>	367-1.
<i>Hyssopifolia</i>	367-2.
DIGYNIA.	
<i>Agrimonia Eupatoria</i>	202-1.
TRIGYNIA.	
<i>Reseda Luteola</i>	366-2.
lutea	366-1.
<i>Euphorbia Peplus</i>	313-9.
Peplis	313-10.
<i>Helioscopia</i>	313-8.
platyphyllos	312-4.
verrucosa	312-3.
segetalis	312-5.
exigua	313-7.
portlandica	312-6.
Paralissus	312-4.
Chararias	312-2.
amygdaloides	312-1.
DODECAGYNIA.	
<i>Semperviv. tectorum</i>	269-1.
CLASSIS XII.	
ICOSANDRIA.	
MONOGYNIA.	
<i>Prunus Cerasus</i>	463-1.
Padus	463-1.
spinosa	462-1.
DIGYNIA.	
<i>Cratægus Aria</i>	453-1.
terminalis	453-2.
<i>Oxyacantha</i>	453-3.
TRIGYNIA.	
<i>Sorbus aucuparia</i>	452-2.
domestica	452-1.
PENTAGYNIA.	
<i>Mespilus germanica</i>	453-1.
<i>Pyrus Malus</i>	451-1-2.
communis	452-1-2.
<i>Spiræa Filipendula</i>	259-1.
Ulmaria	259-1.
POLY-	

	POLYGYNIA.		<i>surrojanus</i>	341-2.
Rosa	<i>canina</i>	454-1.	<i>guttatus</i>	341-1.
	<i>eglanteria</i>	454-3.	TRIGYNIA.	
	<i>spinosissima</i>	455-5.	Delphinium Consolida	272-1.
Rubus	<i>fruticosus</i>	467-1.	PENTAGYNIA.	
	<i>cæsius</i>	467-3.	Aquilegia vulgaris	273-1.
	<i>idæus</i>	467-4.	HEXAGYNIA.	
	<i>saxatilis</i>	261-2.	Stratiotes Aloides	290-1.
	? <i>Chamæmorus</i>	260-1.	POLYGYNIA.	
Fragaria vesca		254-1-2.	Anemone nemorosa	259-1.
	<i>sterilis</i>	254-3.	<i>apennina</i>	259-2.
Potentilla argentea		255-2.	Pulsatilla	260-1.
	<i>reptans</i>	255-1.	Clematis Vitalba	258-1.
	<i>opaca</i>	255-3.	Thalictrum flavum	203-1.
	<i>rupeltris</i>	255-1.	<i>minus</i>	203-2.
	<i>fruticosa</i>	256-4.	<i>alpinum</i>	204-4.
	<i>Anserina</i>	256-5.	Adonis annua atrorub.	251-1.
Tormentilla erecta		257-1.	Ranunculus flammul	250-7.
	<i>reptans</i>	257-2.	<i>Lingva</i>	250-8.
Geum urbanum		253-1-2.	<i>Ficaria</i>	246-1.
	<i>rivale</i>	253-3.	<i>bulbosus</i>	247-2.
Dryas octopetala		253-4.	<i>acris</i>	248-4.
	? <i>pentapetala</i>	254-5.	<i>reptans</i>	247-1.
Comarum palustre		256-1.	<i>auricomus</i>	248-1.
			<i>sceleratus</i>	249-1.
			<i>parviflorus</i>	248-5.
			<i>hederaceus</i>	249-2.
			<i>aquatilis</i>	249-3-4-5.

CLASSIS XIII.**POLYANDRIA.**

	MONOGYNIA.		Trollius europæus	272-1.
Actæa spicata		262-1.	Helleborus viridis	271-1.
Chelidonium majus		309-9.	<i>foetidus</i>	271-2.
	<i>hybridum</i>	309-8.	Caltha palustris	272-1.
	<i>Glaucium</i>	309-7.	CLASSIS XIV.	
Papaver somniferum		308-1.	DIDYNAMIA.	
	<i>Rhæas</i>	308-2.	GYMNOSPERMIA.	
	<i>Argemone</i>	308-3.	Teucrium Cham. epitys	244-1.
	<i>hybridum</i>	308-4.	<i>Scorodonia</i>	245-1.
	<i>dubium</i>	309-5.	<i>Scordium</i>	246-1.
	<i>sambriçum</i>	309-6.	Ajuga reptans	245-1.
Nymphaea lutea		368-1.	<i>pyramidalis</i>	245-2.
	<i>alba</i>	368-3.	Nepeta Cataria	237-1.
Tilia europæa		473-1-2-3.	Betonica officinalis	238-1.
Cistus Helianthemum		341-1.	Men-	

<i>Cardamine pratensis</i>	299-2.	<i>rotundifolium</i>	358-8.
<i>hirsuta</i>	300-4.	<i>pusillum</i>	359-9-10.
<i>amara</i>	299-1.	<i>lucidum</i>	351-19.
<i>impatiens</i>	299-3.	<i>columbinum</i>	359-12.
<i>petraea</i>	300-6.	<i>dissectum</i>	360-13.
<i>bellidifolia</i>	300-5.	<i>molle</i>	359-11.
<i>Sisymbrium Nasturt.</i>	300-1.	<i>robertianum</i>	358-6.
<i>amphibium</i>	301-1-2.	<i>cicutarium</i>	357-2-3.
<i>sylvestre</i>	297-1.	<i>moschatum</i>	358-4.
<i>monense</i>	297-2.	<i>maritimum</i>	356-1.
<i>Sophia</i>	298-3.	POLYANDRIA.	
<i>Irio</i>	298-2.	<i>Althæa officinalis</i>	252-1.
<i>Erysimum officinale</i>	298-4.	<i>Malva sylvestris</i>	251-1.
<i>cheiranthoides</i>	298-1.	<i>rotundifolia</i>	251-2.
<i>Barbarea</i>	297-2.	<i>parviflora</i>	251-3.
<i>Alliaria</i>	291-2.	<i>Aleca</i>	252-1.
<i>Arabis thaliana</i>	294-3.	<i>Lavatera arborea</i>	252-4.
<i>Cheiranthus Cheiri</i>	291-2.	CLASSIS XVII.	
<i>sinuatus</i>	291-1.	DIADELPHIA.	
<i>Hesperis Matronalis</i>	293-1.	HEXANDRIA.	
<i>Turritis glabra</i>	293-1.	<i>Fumaria officinalis</i>	204-1.
<i>hirsuta</i>	294-2.	<i>claviculata</i>	335-1.
<i>Brassica oleracea</i>	293-1.	OCTANDRIA.	
<i>Napus</i>	295-1.	<i>Polygala vulgaris</i>	287-1-2.
<i>Rapa</i>	294-1.	DECANDRIA.	
<i>orientalis</i>	263-2.	<i>Spartium scoparium</i>	474-1.
<i>Erucastrum</i>	297-1.	<i>Genista tinctoria</i>	475-1.
<i>Sinapis nigra</i>	295-1.	<i>anglica</i>	476-1.
<i>alba</i>	295-3.	<i>Ulex europæus</i>	475-1.
<i>arvensis</i>	295-2.	<i>Ononis spinosa</i>	332-1-2.
<i>Raphanus Raphanistrum</i>	296-1.	<i>repens</i>	332-3.
<i>Bunias Cakile</i>	307-1.	<i>Anthyllis Vulneraria</i>	325-1.
<i>Isatis tinctoria</i>	307-1.	<i>Pisum sativum</i>	118-1-4-3.
<i>Crambe maritima</i>	307-1.	<i>maritimum</i>	319-6.
CLASSIS XVI.		<i>Lathyrus latifolius</i>	319-1.
MONADELPHIA.		<i>sylvestris</i>	319-2.
DECANDRIA.		<i>pratensis</i>	320-1.
<i>Geranium sanguineum</i>	360-14.	<i>hirsutus</i>	320-4.
<i>pratense</i>	360-17.	<i>palustris</i>	320-5.
<i>sylvaticum</i>	361-18.	<i>Aphaca</i>	329-1.
<i>phaeum</i>	361-21.	<i>Nissolia</i>	325-1.
<i>nodosum</i>	361-20.	<i>Vicia sativa</i>	320-1.
			<i>dumc-</i>

	<i>dumetorum</i>	320-2.
	<i>angustifolia</i>	327-5.
	<i>lutea</i>	321-6.
	<i>Cracca</i>	322-1.
	<i>sylvatica</i>	322-4.
	<i>Faba</i>	323-1-2.
Ervum	<i>tetraspermum</i>	322-2.
	<i>hirsutum</i>	322-1.
	<i>solanense</i>	321-7.
Orobus	<i>tuberosus</i>	324-2.
	<i>sylvaticus</i>	324-1.
Glycyrrhiza	<i>glabra</i>	324-1.
Ornithopus	<i>pusillus</i>	326-1.
Hippocrepis	<i>comosa</i>	325-1.
Hedysarum	<i>Onobrychis</i>	327-1.
Astragalus	<i>glycyphyllus</i>	326-1.
	<i>arenarius</i>	326-2.
Trifolium	<i>Melilot offic.</i>	331-1.
	<i>Ornithopodioides</i>	331-1.
	<i>repens</i>	327-1.
	<i>subterraneum</i>	327-1.
	<i>squamosum</i>	329-8.
	<i>pratense</i>	328-4.
	<i>medium</i>	328-7.
	<i>glomeratum</i>	329-10.
	<i>scabrum</i>	329-11.
	<i>fragiferum</i>	229-12-13.
	<i>arvense</i>	330-14-15.
	<i>agrarium</i>	330-16.
	<i>procumbens</i>	330-17.
	<i>filiforme</i>	330-18.
Lotus	<i>corniculata</i>	334-1-2.
	<i>tetragonolobus</i>	334-5.
Medicago	<i>falcata</i>	333-1.
	<i>lupulina</i>	331-2.
	<i>polymor. arab.</i>	331-1.
	<i>minima</i>	333-2.
	- - -	333-3.
	- - -	333-4.
	- - -	333-5.

CLASSIS XVIII.

POLYADELPHIA.

POLYANDRIA.

Hypericum	<i>perforat.</i>	342-1.
	<i>quadrangulum</i>	344-7.
	<i>elodes</i>	344-8.
	<i>hirsutum</i>	343-4-5.
	<i>montanum</i>	343-5.
	<i>humifusum</i>	343-3.
	<i>palcbrum</i>	342-2.
	<i>Androsæmum</i>	343-6.

CLASSIS XIX.

SYNGENESIA.

POLYGAMIA EQUALIS.

Tragopogon	<i>pratense</i>	171-1.
Picris	<i>ecbiodes</i>	166-13.
	<i>hieracioides</i>	160-15.
Sonchus	<i>olerac</i>	162-1-2-3-4.
	<i>arvensis</i>	163-7.
	<i>palustris</i>	163-8.
Lactuca	<i>vireosa</i>	161-1.
	<i>seriola</i>	161-1.
	<i>saligna</i>	162-4.
Prenanthes	<i>muralis</i>	162-5.
Leontodon	<i>Taraxacum</i>	170-1.
	<i>autumnale</i>	164-1.
Hieracium	<i>Pilosella</i>	170-1.
	<i>alpinum</i>	169-10.
	<i>paludosum</i>	166-11.
	<i>murorum</i>	168-6.
	<i>umbellatum</i>	168-3.
	<i>fabaudum</i>	167-1.
Crepis	<i>biennis</i>	166-12.
	<i>tectorum</i>	165-9.
	<i>fœtida</i>	165-7.
Hyoseris	<i>minima</i>	173-1.
Hypochaeris	<i>maculata</i>	167-17.
	<i>radicata</i>	165-6.
	<i>glabra</i>	166-14.
Lapsana	<i>communis</i>	173-1.
Cichorium	<i>Intybus</i>	172-1.
Arctium	<i>Lappa</i>	196-1.
	<i>Serra-</i>	

<i>Serratula tinctoria</i>	196-1.	<i>Aster</i>	<i>Tripolium</i>	175-2.
<i>arvensis</i>	194-3.	<i>Solidago</i>	<i>Virgaurea</i>	176-1.
<i>alpina</i>	193-3.	<i>Inula</i>	<i>Helenium</i>	176-1.
<i>Carduus marianus</i>	194-12.		<i>dysenterica</i>	174-1.
<i>lanceolatus</i>	194-8.		<i>Pulicaria</i>	174-2.
<i>eriphorus</i>	194-11.		<i>Crithmoides</i>	174-1.
<i>dissectus</i>	193-1.	<i>Bellis</i>	<i>perennis</i>	184-1.
<i>helenioides</i>	193-2.	<i>Chrysanth. segetum</i>		182-1.
<i>nutans</i>	193-1.		<i>Leucanthem.</i>	184-1.
<i>crispus</i>	194-2.	<i>Matricaria</i>	<i>Parthenium</i>	187-1.
<i>acanthoides</i>	194-3.		<i>Chamomilla</i>	184-1.
<i>palustris</i>	194-4.		<i>inodora</i>	186-6.
<i>acaulis</i>	194-7.		<i>maritima</i>	186-7.
<i>Onopord. Acanthium</i>	196-14.	<i>Anthemis nobilis</i>		185-2.
<i>Carlina vulgaris</i>	175-1.		<i>Cotula</i>	185-3.
<i>Bidens tripartita</i>	187-1.		<i>maritima</i>	186-5.
<i>cernua</i>	187-2.		<i>arvensis</i>	185-4.
<i>Eupator. cannabinum</i>	179-1.		<i>tinctoria</i>	183-1.
POLYGAMIA SUPERFLUA		<i>Achillea Millefolium</i>		183-1.
<i>Tanacetum vulgare</i>	188-1.		<i>Piarnica</i>	183-1.
<i>Artemisia vulgaris</i>	195-1.	POLYGAMIA FRUSTRANEA.		
<i>campestris</i>	190-1.	<i>Centaurea nigra</i>		198-2.
<i>maritima</i>	188-2.		<i>Scabiosa</i>	198-1.
<i>Absinthium</i>	188-1.		<i>Cyanus</i>	198-1.
<i>Gnaphalium dioicum</i>	181-1.		<i>Solstitialis</i>	196-16.
<i>margaritaceum</i>	192-2.		<i>Calcitrapa</i>	196-15.
<i>luteo-album</i>	182-3.	POLYGAMIA NECESSARIA.		
<i>sylvaticum</i>	180-2.	<i>Othonna palustris</i>		174-3.
<i>uliginosum</i>	181-6.		<i>integrifolia</i>	178-4.
<i>Conyza squarrosa</i>	179-1.	<i>Filago</i>	<i>maritima</i>	180-1.
<i>Erigeron acre</i>	175-3.		<i>pyramidata</i>	180-3.
<i>canadense</i>	175-1.		<i>montana</i>	181-4.
<i>Tussilago Farfara</i>	173-1.		<i>gallia</i>	181-5.
<i>Petasites</i>	179-1.	MONOGAMIA.		
<i>hybrida</i>	179-2.	<i>Jasione montana</i>		278-2.
<i>Senecio vulgaris</i>	178-1.	<i>Lobelia Dortmanna</i>		287-1.
<i>viscosus</i>	178-2.	<i>Viola odorata</i>		364-1.
<i>montanus</i>	178-3.		<i>canina</i>	364-3.
<i>sylvaticus</i>	177-2.		<i>palustris</i>	364-6.
<i>Jacobæa</i>	177-1.		<i>hirta</i>	364-8.
<i>paludosus</i>	176-2.		<i>tricolor</i>	364-9.
<i>Sarracenus</i>	177-5.	<i>Impatiens Noli tangere</i>		316-1.

CLASSIS XX.

GYNANDRIA.

	DIANDRIA.	
Orchis	mascula	376-2.
	morio	376-2.
	militaris	378-10.
	ustulata	377-5.
	pyramidalis	377-6.
	bifolia	380-18.
	conopsea	381-21.
	latifolia	380-19.
	maculata	381-20.
	abortiva	383-1.
Satyrium	hircinum	376-1.
	viride	381-22.
Ophrys	ovata	385-1.
	cordata	385-2.
	paludosa	378-9.
		385-3.
	lilifolia	382-1.
	Monorchis	378-7.
	spiralis	378-8.
	antropophora	379-12.
	insectifera	379-13.
	arachnites	380-16.
	Nidus avis	382-1.
Serapias	Helleborine lat.	383-1.
	longifolia	384-5.
	palustris	384-6.
Cypriped.	Calceolus	385-1.
	POLYANDRIA.	
Arum	maculatum	266-1.
Zostera	marina	52-1.

CLASSIS XXI.

MONOECIA.

	MONANDRIA.	
Zanichellia	palustris	135-1.
	DIANDRIA.	
Lemna	minor	129-1.
	polyrhiza	129-2.
	trifurca	129-3.

TRIANDRIA.

Carex	dioica	425-15.
	capitata	425-15.
	pulicaris	424-13.
	leporina	422-2.
	vulpina	422-8.
	canescens	424-10.
	muricata	424-13.
	brizoides	423-6.
	pilulifera	422-20.
	flava	421-13.
	vesicaria	420-14.
	patescens	419-12.
	hirta	418-7.
	panicea	418-3.
	acuta	417-1.
	Pseudo-Cyp.	419-12.
	axillaris	424-11.
	distantis	420-16.
Typha	latifolia	436-1.
	angustifolia	436-2.
Sparganium	erectum	437-1.
	natans	437-3.

TETRANDRIA.

Betula	alba	443-1.
	Alnus	442-1-2.
Buxus	sempervirens	445-1-2.
Urtica	dioica	139-1.
	urens	140-2.
	pilulifera	140-3.

PENTANDRIA.

Xanthium	strumosum	140-1.
Amarantus	Blitum	157-1.

POLYANDRIA.

Ceratoph.	demersum	135-1-2.
Myriophyl.	spicatum	151-17.
	verticillatum	316-1.
Sagittaria	sagittifolia	258-1.
Poterium	Sanguisorba	203-1.
Quercus	Robur	440-1.
Fagus	sylvatica	439-1.
Carpinus	Betulus	451-1.
Corylus	Avellana	439-1.

MONA-

MONADELPHIA.

Pinus	Abies	441-2.
	? sylvestris	441-2.
	? Picea	441-1.

SYNGENESIA.

Bryonia	alba	261-1-2.
---------	------	----------

CLASSIS XXII.

DIOECIA.

DIANDRIA.

Salix	alba	447-1.
	arenaria	447-3.
	fragilis	448-8.
	amygdaloides	448-9.
	pentandra	449-12.
	rosmarinifolia	447-2.
	herbacea	448-7.
	reticulata	449-13.
	repens	448-6.
	caprea	449-15.
	viminalis	450-21.
	purpurea	450-22.

TRIANDRIA.

Empetrum	nigrum	444-1.
----------	--------	--------

TETRANDRIA.

Vitis	album	464-1.
Hippophaë	Rhamnoides	445-1.
Myrica	Gale	443-1.

PENTANDRIA.

Humulus	Lupulus	137-1.
---------	---------	--------

HEXANDRIA.

Tamus	communis.	262-1.
-------	-----------	--------

OCTANDRIA.

Populus	tremula	446-3.
	nigra	446-1.
	alba	446-2.

Rhodiola	Rosea	269-4.
----------	-------	--------

ENNEANDRIA.

Mercurialis	perennis	138-1.
-------------	----------	--------

	annua	139-2.
--	-------	--------

Hydrochar.	Morsus ranae	290-2.
------------	--------------	--------

MONADELPHIA.

Juniperus	communis	444-1-2.
-----------	----------	----------

Sabina

444-1.

Taxus	baccata	445-4.
-------	---------	--------

SYNGENESIA.

Ruscus	aculeatus	262-1.
--------	-----------	--------

CLASSIS XXIII.

POLYGAMIA.

MONOECIA.

Holcus	lanatus	404-14.
--------	---------	---------

	moilis	404-15.
--	--------	---------

Valantia	Cruciata	223-1.
----------	----------	--------

	Aparine	225-2.
--	---------	--------

Parietaria	officinarium	158-1.
------------	--------------	--------

Atriplex	hastata	151-1.
----------	---------	--------

	patula	151-2.
--	--------	--------

	maritima	152-8.
--	----------	--------

	pedunculata	153-10.
--	-------------	---------

	portulacoid.	153-11.
--	--------------	---------

	littoralis	153-12.
--	------------	---------

Acer	PseudoPlatan.	470-1.
------	---------------	--------

	campestre	470-2.
--	-----------	--------

DIOECIA.

Fraxinus	excelsior	469-1.
----------	-----------	--------

CLASSIS XXIV.

CRYPTOGAMIA.

FILICES.

Equisetum	arvense	130-2.
-----------	---------	--------

	sylvaticum	130-4.
--	------------	--------

	palustre	131-7-9.
--	----------	----------

	fluviale	130-1.
--	----------	--------

	limosum	131-10.
--	---------	---------

	hyemale	131-11.
--	---------	---------

Ophiogloss.	vulgatum	128-1.
-------------	----------	--------

Osmunda	regalis	125-4.
---------	---------	--------

	Lunaria	128-1.
--	---------	--------

	Spicant	118-1.
--	---------	--------

Acrosticum	septentr.	120-1.
------------	-----------	--------

	ilvense	118-1.
--	---------	--------

	Thelypteris	121-6.
--	-------------	--------

Pteris	aquilina	124-1.
--------	----------	--------

Asplenium	Scolopendr.	116-1.
-----------	-------------	--------

	Ceterach	118-1.
--	----------	--------

mari-

<i>maritima</i>	119-2.	<i>Adiantum Capillus ♀</i>	123-1.
<i>Trichomanes</i>	119-1.	<i>Trichom. tunbrigensis</i>	123-2.
<i>Trich. ramos.</i>	119-2.	<i>Pilularia globulifera</i>	136-1.
<i>Ruta muraria</i>	122-1.	<i>Isoetis lacustris</i>	306-1.
<i>Adiant. nigr.</i>	126-10.	MUSCI	
<i>Polypodium vulgare</i>	117-1-2.	<i>Lycopodium Selago</i>	106-1.
<i>cambricum</i>	117-3.	<i>Selaginoides</i>	106-1.
<i>Lonchitis</i>	118-2.	<i>clavatum</i>	107-1.
<i>Filix mas</i>	120-1.	<i>annotinum</i>	107-2.
<i>aculeatum</i>	121-2.	<i>alpinum</i>	108-3.
<i>Phegopteris</i>	122-8.	<i>inundatum</i>	108-4.
<i>Dryopteris</i>	125-6.	<i>denticulatum</i>	108-1.
<i>fragile</i>	125-7.		

OBSCURÆ.

137. <i>Salicornia</i>	3	<i>myosuroides procumbens.</i>
	4	<i>ramosior procumbens.</i>
	5	<i>cupressiformis erecta.</i>
141. <i>Lapathum</i>	5	<i>minimum. C. B. Pet. 2. 3. f. 4.</i>
	6	<i>viride. Pet. 2. 2. f. 6.</i>
	10	<i>aureum Pet. 1. 2. f. 7. Lob. 286.</i>
145. <i>Persicaria</i>	2	<i>minor C. B. Moris. 2. f. 5. t. 29.</i>
	3	<i>angustifolia C. B.</i>
	10	<i>subtus incana Pet. 2. 13. f. 10.</i>
148. <i>Potamogeton</i>	3.	<i>fol. pellucido gramineo.</i>
	12.	<i>folio longissimo.</i>
	14	<i>tenuifolium Pet. 2. 5. f. 12.</i>
151. <i>Myriophyllum.</i>	18	<i>minus Moris. 3. f. 15. 1. 4. f. 7.</i>
152. <i>Atriplex.</i>	3	<i>maritima angustifolia C. B.</i>
	4	<i>angustifolia laciniata Raj.</i>
	7	<i>marina valerandi F. B.</i>
154. <i>Chenopodium</i>	6	<i>procumbens lucidam. Moris.</i>
	8	<i>erect. chrysanth. folio.</i>
	9	<i>ficus folio Pet. 8. f. 3.</i>
	10	<i>folio subrotundo. Pet. 8. f. 4.</i>
	13	<i>oleo folio.</i>
	17	<i>Sedum frutic. minus, alt. C. B.</i>
162. <i>Lactuca</i>	3	<i>sylvestris latifolia Pet. 15. 1.</i>
163. <i>Sonchus</i>	5	<i>rotundo folio Pluk. 61. f. 5. Pet. 14. 1.</i>
	6	<i>aphyllocaulis Pluk. 62. f. 4.</i>
165. <i>Hieracium</i>	16	<i>saxatile C. B. prodr. 66. Col. 1: 243.</i>
	2	<i>frutic. latif. glabr. C. B.</i>
	7	<i>Pulmonaria angustifolia.</i>

	13.	fruticos. alpinum.
	14.	flore singulari. <i>Pluk.</i> 37. f. 3.
171. Leontodon	4.	Hierac. mont. ang. <i>C. B.</i>
186. Chamæmelum	5.	
	8.	marinum. <i>J. B.</i>
189. Artemisia	5.	tenuifol. narbonens. <i>J. B.</i>
	6.	anglica maritima.
217. Peucedanum	1.	minus <i>C. B.</i>
226. Cynoglossum	2.	sempervirens.
232. Mentha	4.	crispa verticillata <i>C. B.</i>
	8.	aromatica. <i>tab.</i> 10. f. 1.
242. Sideritis	3.	hirsuta lutea. <i>Pet.</i> 33. f. 10.
244. Scutellaria	2.	fl. purpurascens. <i>T.</i>
254. Caryophyllata	5.	pentaphylla. <i>J. B.</i>
255. Potentilla	3.	
	4.	repens aureum.
270. Sedum	6.	non acre album. <i>t.</i> 12.
286. Centaurium	2.	luteum minimum.
294. Turritis	4.	exilis <i>Pluk.</i> 80. f. 2.
301. Nasturt. aquat.	2.	præcoius <i>Pet.</i> 47. f. 3.
303. Cochlearia	3.	folio sinuato <i>C. B.</i>
306. Subularia	2.	repens. <i>Dill. musc.</i> <i>t.</i> 81.
321. Vicia	4.	semine rotundo nigro <i>C. B.</i>
328. Trifolium	3.	ochroleucum.
	9.	glomerulis mollioribus <i>t.</i> 13.
334. Lotus	2.	fruticosior.
	3.	flore majore <i>C. B.</i>
336. Dianthus	3.	sylvestris. 3. <i>Lob.</i> 443.
342. Cistus	3.	<i>Dill. elth.</i> <i>t.</i> 145. f. 173.
	4.	<i>Dill. elth.</i> 4. 145. f. 172.
349. Cerastium	4.	hirsut. mag. flore <i>C. B.</i>
356. Drosera	3.	4. 5. perennis.
367. Reseda	2.	polygalæ folio.
369. Allium	2.	bicorne proliferum.
377. Orchis	5.	obsoure purpurea.
	23.	pusilla alba.
	24.	speciosa.
	25.	rubra <i>C. B.</i>
386. Ophrys.	3.	minor <i>Pluk.</i> 247. f. 2.
391. Grameu	4.	foliis pungent. <i>Pluk.</i> 33. f. 4.
	6.	spica foliacea. <i>C. B.</i>
396. -	4.	alopecurus maximus.
397. -	3.	Myosuroides nodosum <i>t.</i> 26. f. 4.
404. -	15.	paniculat molle.
411. -	14.	arundinac. aquatic. 15. ne-

413. *Festuca*
 15. nemorosum.
 2. spicis erectis.
 3. paniculis confertis.
 9. elatior.
 10. avenaceum dumetorum.
418. *Carex*
 4. spadiceo viridis.
 5. spica recurva.
 9. spicis teretibus.
 10. sylvarum tenuinus.
 13. spic. pend. longiore.
 15. spic. 3. subrotundis.
 16. spic. longissime distant.
 17. spica divulsa.
 19. folio molli.
- 422
 1. palustre elatius.
 4. spica multitera.
 9. spicis compactis.
447. *Salix*
 4. inferne lanuginosa.
 5. inferne cinerea.
 11. foliis subcæruleis.
 14. fol. longissimis viridibus.
 17. fol. rotund. minore.
 18. caprea pumila.
455. *Rosa*
 6. pomifera, fructu spinoso.
471. *Erica*
 2.
 6. cantabrica. *Pet. gaz. t. 27. f. 4. Raj. dendr. opp. 98.*

LVI.

HERBARIUM AMBOINENSE,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Proposuit

OLAVUS STICKMAN,

Smolandus.

Upsalia 1754 Maj. 9.

§. I.

Exente præcedenti seculo, detectis plerisque in Europa plantis, summum fastigium attingisse Rem Herbariam plurimis visum fuit; at vero eo ipso tempore curiosorum industria demum *INDIAS* penetravit, quo ipso novus orbis plantarum, priori longe amplior, Botanicorum imperio subjectus fuit.

Vastissimi plantarum exercitus ex distitis hisce oris in Europam allati, constabant maximam partem plantis exsiccatis, quibus præ reliquis *Plukenetius* famam & auctoritatem, nunquam morituram, sibi comparavit.

Quum vero non facile aliis, quam rudi plebeculæ nautarum, Indias adire licuit, corrasæ fuerunt plantæ, quæ in ora maritima sese primo intuitu sistebant,

basit, sæpe absque floribus & fructu, unde factum, ut imperfecta specimina *sicca*, absque selectu collecta, Botanicorum pomœria auxerint.

Non cuivis enim contingit adire has terras, nec omnibus volupe est longinquum iter suscipere; navigatio enim inter procellas periculosa, mutationes climatum, plurium annorum commoratio inter barbaras gentes in causa fuere, quod pauci Botanici, immo paucissimi pulcherrimos flores tanti emere voluerint. Eo itaque majori laude & honore cumulandi sunt *Peregrinatores* Botanici, qui ejusmodi pericula flocci habuere, quo nobis uberiores reddere rarissimarum plantarum Indicarum notitiam, dum easdem vivas, in solo natali, colligere, intueti & describere non grave duxerint; inter quos primo loco nominandi: HERMANNUS, qui *Caput bonæ spei & Zeylonam*; SLOANE, qui *Jamaicam*; BANISTER *Virginiam*; KÆMPFERUS *Japoniam*; PLUMIERUS *Galliam æquinoctialem*; RHEEDE *Malabariam*; RUMPHIUS *Amboinam*; & inter recentiores, FEVILLEUS, qui *Peruviam*; KALMIUS *Canadam*; HASSELQUIST *Palaestinam*; OSBECK *Chinam*; ADANSON *Africam*; LOFLING *Americam australem*, BROWNE *jamaicam*, ut reliquos taceam, adiere.

§. II.

INDIA orientalis dividitur in *Indiam veterem* & *aquosam*.

VETUS india est vel india *INTRA GANGEM*: *Indostana*, vel *EXTRA GANGEM* quæ complectitur *Alia* minoris partem ab orientali Gangis parte usque ad mare: *Benghala*, *Aracana*, *Malacca*, *Siam*, *Cambodia*, &c.

AQUOSA india comprehendit ceteros india tractus, ad partem australem & orientalem *Malaccæ*,

ex innumeris insulis constantes; hæc incipit a *Sumatra* per *Javam*, insulas *Moluccas* & *Philippinas*. In extrema hac india tria sunt imperia: *AMBOINA*, *MALACCA*, *BANDA*. Plantas hujus Indiae aquosæ Rumphius collegit, examinavit & exhibuit; vide Præfation. Auctoris ad librum primum.

§. III.

RUMPHIUS (Georgius Evarhardus) *Medicine Doctor*, natione *Hanavensis*, *Mercator senior* & in *Amboina Consul*, *Natura curiosorum Plinius indicus*, in orbe erudito adeo celebris est, ut ejus historiam & vitam heic enarrare supervacaneum foret. Hic in *Amboina* vixit, ut ipse testatur, per totos quadraginta duos annos, multaque passus non modo *Rei familiaris*, sed ipsius sanitatis discrimina. Amisit enim hic non tantum carissimam conjugem *Susannam* cum duobus liberis, sub horrendo terræ motu, qui *Amboinam* quassabat anno 1674, die 17 Febr. stylo novo *); verum etiam sub ardenti firio, indefessus plantas inquirens, cataractam contraxit, qua reliquis viginti quinque annis, quibus dein in *India* vixit, oculis privatus in densissimis tenebris senectutem transigere coactus, usque dum circa annum 1706, natus 69 annos, esse desiit. Nullus indefesso magis studio atque diligentia *Indiae Gazophylacia naturæ* perquisivit, cujus rei lucentissimum testimonium exstat *MUSEM AMBOINENSE*, quod in *Concilio-rum* historia reliquis omnibus, quæ de *Testaceis* prodire, longe palmam præripuit.

Plantas itidem *Indiae aquosæ* infinita diligentia investigavit, conquirit, descripsit & delineavit, cum earum *Nominibus*, *Locis*, *Utu* & *Viribus*, tam medicis, quam œconomicis; quæcunque de plantis

tis

*) Procella ejusmodi horrenda 1754 mense Decembris *Indiam* quassavit & in *soia Zeylona* 150 naves diffregit.

eis audivit, vidit, aut indagavit indefessus auctor, semper candide, modeste, nulli gravis, sincere notavit, & in *HERBARIO* suo *AMBOINENSI* exposuit.

§. IV.

BURMANNUS (Johannes) *Medicinae Doctor*, in *horto Amstelodamensi Botanices Professor*, *natura curiosorum Socius*, Orbem Botanicum non uno documento sibi obstrictum reddidit. Hic vastissima quotidie per populosissimam urbem Amstelodamensem obrutus praxi clinica, vix ullam elabi sinit horulam, quin scientiam Botanices suis curis & laboribus splendide locupletet. Vir amplissimus ab interitu vindicavit & illustravit *Hermannii* plantas posthumas *Zeylanicas* in *MUSEO ZEYLANICO*, idem plantas rarissimas *Capitis bonae spei* nitidissimis descriptionibus & figuris cum Rei herbariae cultoribus communicavit, in *DECADIBUS PLANTARUM AFRICANARUM*; ille etiam *RUMPHII HERBARIUM AMBOINENSE* in domo societatis Indiae Orientalis Amstelodami per 30 annos alte sepultum, blattis tineisque certans investigavit, eruit, & suis observationibus & synonymis illustravit ac publice edidit. quod alioquin vix ac ne vix quidem unquam lucem adspexisset.

§. V.

Sic prodiit *RUMPHII HERBARIUM AMBOINENSE* completens plantas, quae in *Amboina* & adjacentibus insulis reperiuntur, Amstelodami ab anno 1741 ad annum 1750, in folio, Latine & Belgice. Volum. VI comprehensum, praeter *Auctarium*.

In hoc opere proposuit semper laudandus Auctor circiter mille plantas Indicas, easque Figuris 1010 illustravit.

Inter has plantas, nullas observamus Europaeas, sed exoticas omnes.

Ex hisce pleræque sunt *Arbores* aut *Frutices*, paucissimæ autem *Herbaceæ*, quum in India non hyemes plantas quotannis destruant, uti apud nos in Europa, ubi plures sunt herbæ, quam arbores.

Arbores hæc facile omnes sunt *Sempervirentes*, in cunctis Indiæ locis, circa æquatorem sitis, excepta *Arbore rediviva* (Vol. 3. t. 104.) quæ unica, sub finem pluviatorum *) mensium, folia dimittit, & post mensis spatium nova regerminat fronde; quod incolis hisce, uti Europæis adsvetum, mirum videtur, arborem sine foliis vivere posse.

Sylvæ intertextæ sunt plurimis fruticibus scandentibus, qui arbores adscendunt, & ex arbore in arborem migrant longissimo itinere, quibus ita connectuntur summitates & paniculæ arborum, ut cæcis caudicibus, non cadant; Sic numerosissimi *Calami* funes hamosos sæpe ad longitudinem nongentorum pedum e singula sua fronde emittunt, sylvasque sic connectunt, ut plane imperviæ evadant; sic *Lens phaseloides* aliæque scandentes irretiant.

Sylvæ indicæ in æthera, nudo caudice, attollunt comas frondosas, ut silva tamquam tectum irretita coma altissimis fulcimentis elevatum appareat, ubi nulla securis vim arboribus intulit. Sub hoc tecto viridi homines obambulant in vaporoso elemento, ne solis radii eorum Capita exsiccant & Herbas exhaustant. Hæc ubicunque se vertit audit incola strepitus, clamores, cantus & sonos, sed supra se omnia, cum Aves sonoræ, loquacesque Psittaci ubique resonant; in hoc elemento superterraneo incolarum vices numerosæ *Simiæ* gerunt, quæ cum aviculis cohabitant, nec tamen ova in earum nidis destruunt.

Hæc

---

*) Pluviosus mensis hæc sunt Majus, Junius, Julius. Rumph. amb. 169.

Hæc arborum sempervirentium concatenatio facit, ut sylvæ neque exuri, neque disseccari queant, quo campi aperiantur & Tigrides aliæque feræ expellantur, quæ incolis sæpe summam cladem inferunt.

GENERA quam plurima in hoc opere occurrunt rarissima, hodie obscura, simulque amplissima, satis scite expressa; in

Vol. 1. *PALMARUM* historia egregia.

Vol. 2. *CANARII* species & Citri varietatns.

Vol. 3. *RHIZOPHORÆ* XVI & *FICUS* XIII. species.

Vol. 4. *PANDARI* plurimi.

Vol. 5. *CALAMI* numerosi & *DIOSCOREÆ* variæ.

Vol. 6. *EPIDENDRA* & *GLOBRÆ* pulcherrimæ.

Plurima in hoc opere occurrunt dignissima & vere stupenda e. gr.

DIOSCOREÆ (V. t. 122.) radix contortuplicata, serpenti adeo similis, ut quivis facile primo intuitu exhorresceret & extimesceret serpentem vivum.

HERNANDIA (II. t. 85.) cujus truncus intus inhabitatur plerumque ea copia Formicarum, ut vix aliquis arborem propius accedere, multo minus eandem obtruncare audeat.

EPIDENDRUM (VI. p. 120.) cujus bulbus in magnitudinem rapi excrescit, ut Formicis commodam aulam & domicilium præbeat.

SOPHORA *heptaphylla* seu *Anticholerica* (IV. 22.) cujus usus specificus in Cholera, Pleuritide, Colica, Dysuria.

SCITAMINA quæ comprehendunt *Galangam*, *Zedoariam*, *Zingiberem*, *Zerumbet*, & affines, pulchre

ehre illustrata reperiuntur (Tom. V:to), quamvis nondum sufficienter explicata.

CASSIA alata tamquam infallibile specificum contra *Herpetem acutam* laudatur p. 37.

FUCUS natans (VI. p. 188.) ejusque migrationes variæ, ab eo tempore quo indias adire inceperint Europæi, memoria dignissimæ, ut cetera taceam; vide *Acoft. arom.* 293.

Cum pretiosissimum opus ad oras nostras nondum pervenerat, dum D. D. Præses *Species suas plantarum* edidit, factum, ut hujus Synonyma, quæ maxime illustrarent plantas indiæ rarissimas non potuerint assumi, proinde operam meam non displicituram fore Botanicis crediderim, dum *plantas Rumphii* cum D:ni Præsidis Herbario contuli, ut *Synonyma* eruerem & connecterem. Acquiescere debui in hoc opusculo plantis evidentissimis, multasque seponere, cum Auctor, non beneficio Seculi quo vixerat, noverat partes minutissimas fructificationis describere & delineare, in quo solum cedit Horti Martabarici Auctoribus.

TOMUS I.

TAB.

1. 2. 3	<i>Calappa.</i>	<i>Cocos nucifera.</i>
4	<i>Pinanga.</i>	<i>Areca Catechu.</i>
5. 6. 7	<i>Pinanga sylvestris.</i>	
8.	<i>Saribus.</i>	<i>Corypha umbraculifera.</i>
9.	<i>Licuala.</i>	
10.	<i>Lontarus domestica.</i>	<i>Borassus Abellifer (a)</i>
11.	<i>Lontarus sylvestris.</i>	
12.	<i>Lontarus altera.</i>	
13.	<i>Saguerus.</i>	
14.	<i>Sagvaster major.</i>	<i>Caryota urens.</i>
15.	<i>Sagvaster minor.</i>	
16.	<i>Nypa.</i>	

19 Sa-

(a) E lacrymis conficitur Saccharum. (b) Hæc arbor est genuina e qua Sagu esculentum conficitur teste Auctore.

17. <i>Sagus (b).</i>	
19. <i>Sagus filaris.</i>	
20. 23. <i>Olus caloppoides.</i>	<i>Cycas circinalis.</i>
25. 26. <i>Manga domestica.</i>	<i>Mangifera indica.</i>
27. <i>Manga sylvestris.</i>	
28. <i>Manga foetida.</i>	
29. <i>Durio.</i>	
30. <i>Soccus arb. major.</i>	<i>Nanca H. M. 3. t. 26.</i>
31. <i>Soccus arb. minor.</i>	<i>Ansjeli H. M. 3. t. 32.</i>
32. <i>Soccus granosus.</i>	
33. <i>Soccus granosus.</i>	
34. <i>Soccus sylvestris.</i>	
35. <i>Prunum stellatum.</i>	<i>Averrhoa Corambola.</i>
36. <i>Blimbingum teres.</i>	<i>Averrhoa Bilimbi.</i>
37. <i>Jambosa domestica.</i>	<i>Eugenia.</i>
38. <i>Jambosa nigra.</i>	<i>Eugenia malaccensis.</i>
<i>Jambosa aquea.</i>	<i>Eugenia racemosa.</i>
39. <i>Jambosa sylv. alba.</i>	<i>Eugenia Jambos.</i>
40. <i>Jambosa sylv. parvifol.</i>	<i>Blatti H. M. 3. t. 40.</i>
41. <i>Jambosa coramica.</i>	
42. <i>Jambolana.</i>	<i>Jambolifera pedunculata?</i>
43. <i>Mangostana.</i>	<i>Garcinia Mangostana.</i>
44. <i>Mangostana celebica.</i>	<i>Garcinia celebica.</i>
45. <i>Anona.</i>	<i>Annona reticulata.</i>
46. <i>Anona tuberosa.</i>	<i>Annona squamosa?</i>
47. <i>Cujavus domestica.</i>	<i>Psidium Guajana.</i>
48. <i>Cujavus agrestis.</i>	<i>Psidium Cujavus.</i>
49. <i>Cujavillus.</i>	<i>Psidium.</i>
50. 51. <i>Papaja.</i>	<i>Carica Papaja.</i>
54. <i>Lantium.</i>	<i>Averrhoa acida?</i>
55. 56. <i>Lantium sylvestre.</i>	
57. <i>Cussambium.</i>	<i>Ponga H. M. 4. t. 35?</i>
58. <i>Pomum draconum.</i>	
59. <i>Pom drac. sylvestre.</i>	
60. <i>Condondum.</i>	<i>Chrysobalanus Icaco.</i>
61. <i>Condondum malacc.</i>	
62. <i>Cynomorium.</i>	<i>Cynometra cauliflora.</i>
63. <i>Cynomorium sylvestre.</i>	<i>Cynometra ramiflora.</i>
64. <i>Sandoricum.</i>	
65. <i>Gajanus.</i>	
66. <i>Atunus.</i>	

67. Vidoricum.	Strychnos Nux vomica. 37?
68. Calappa.	Adamarum H. M. 4. t. 3. 4.
69. Cassuvium.	Anacardium occidentale.
70. Cassuvium sylvestra.	
71. 72. Gnemon domestica.	Mala-Elongi H. M. 5. t. 55.
73. Gnemon sylvestris.	Mail-Kombi H. M. 5. t. 55.
74. Morunga.	Guilandina Moringa.
76. Turia.	Robina grandiflora.
77. Tæri-mera.	
78. Olus album.	Bœm Mœnja H. M. 5. t. 58.
79. Olus alb. insulare.	
Sojar volubilis.	Plukenetia volubilis.
80. Triophorus javana.	Bombax pentandrum.
81. Bilacus.	Cratæva Marmelos.
82. Bilacus taurinus.	Cratæva Tapia?

TOMUS II.

1. 2. 3. Caryophyllum.	Caryophyllus aromaticus.
4. Nux Myristica.	Myristica.
5. Nux Myristica mas.	Panom-palka. H. M. 4. t. 57
6. Palata secunda.	
7-9. Palalazertia.	
Agallochum.	
10. Agalloch. secundarium.	
Agalloch. spurium.	
Lignum moschatum.	
11. Sandalum.	Santalum album.
Sandalum rubr.	
12. Pseudosandal. amboinens. (Arb. mirabili umbella.)	
Lignum papuanum.	
13. Caju Galedupa.	Connarus?
Cortex Quinius.	
14. Cortex caryophylloides.	Laurus Culitlawan.
Sindoc.	
15. Lauraster amboinensis.	Laurus.
16. 17. Arbor alba.	Myrtus Leucadendra.
18. Myrtus amboinensis.	
19. Pigmentaria.	Bixa Orellana.
20. Alliaria.	
21. Cassia fistula.	Cassia fistula.
22. Cassia fist. sylvestr.	Castia.
23. Tamarindus.	Tamarindus indica.
24. Malum Granatum.	Punica Granatum.

24:2; 26:1, 3; 27; 28; 29; 30; 33;	Citrus <i>Aurantium</i> ,
35; 25; 26:2; 34.	Citrus <i>Medica</i> .
36. <i>Malum indicum</i> .	Rhamnus <i>Fujuba</i> .
37. <i>Vidara litorea</i> .	Rhamnus <i>Napeca?</i>
38. <i>Lignum colubrinum</i> .	Strychnos.
39. <i>Radix deipara</i> .	Gmelina <i>asiatica?</i>
40. <i>Radix deipara spuria</i> .	
41. <i>Rex amaroris</i> .	Ophioxylon <i>serpentinum</i> ,
42. <i>Anisum moluccanum</i> .	<i>Umbellata</i> .
43. <i>Anisifolium</i> .	Schinus <i>Limonia</i> .
Saponaria.	
44. <i>Pharmacum sagueri</i> .	
Capraria.	
45.46. <i>Songium</i> .	<i>Dillenia indica</i> .
47. <i>Canarium vulgare</i> .	
48. <i>Canarium zephyrinum</i> .	
49. <i>Canarium sylvestre</i> .	
50.51. <i>Canarium odoriferum</i> .	
52.53. <i>Dammara nigra</i> .	
54. <i>Canarium minimum</i> (c).	
55. <i>Canarium decumanum</i> .	
56. <i>Dammara zelanica</i> .	
57. <i>Dammara alba</i> .	
<i>Dammara celebica</i> ,	
58. <i>Camirium</i> ,	
59. <i>Pangium</i> .	
60. <i>Fructus musculiformis</i> .	
61. <i>Ampacus latifolius</i> .	
62. <i>Ampacus angustifolius</i> .	
63. <i>Flos cuspidum</i> .	<i>Mimusops Eleugi</i> .
64. <i>Tanionus litorea</i> .	
65. <i>Cananga</i> .	<i>Uvaria</i> .
66. <i>Cananga sylvestris</i> .	<i>Uvaria zeylanica</i> .
67. <i>Sampacca</i> .	<i>Michelia Champaca</i> .
68. <i>Sampacca sylvestris</i> .	
69. <i>Arbor violaria</i> .	<i>Magnolia</i> .
70. <i>Lingoum</i> .	<i>Pterocarpus. Fl. Zeyl. 417.</i>
71. <i>Bintangor maritimum</i> .	<i>Calophyllum Inophyllum</i> .
72. <i>Bintangor sylvestris</i> .	<i>Calophyllum Calaba</i> .
73. <i>Novella</i> .	<i>Hibiscus tiliaceus</i> .
74. <i>Novella litorea</i> .	<i>Hibiscus populneus</i> .

H 5

75. No

(c) *Canarium* est distinctum genus. Cal. 2. fidus. Petala 6. Stami-
9. Stylus cylindricus capitatus. Drupa siccæ: Nucleus subtrigonus.

75. <i>Novella nigra.</i>	<i>Cordia Sebestena.</i>
76. <i>Gelala litorea.</i>	<i>Erythrina Coralloendr.</i>
77. <i>Gelala alba.</i>	<i>Erythrina variegata.</i>
78. <i>Gelala aquatica.</i>	
79. 80. <i>Arbor excæcans.</i>	<i>Excœcæria Agallocha.</i>
81. <i>Arbor lactaria.</i>	<i>Cerbera Manghas.</i>
82. <i>Lignum scholare.</i>	<i>Tabernæmontana citrifolia.</i>
83. <i>Arbor pingvis.</i>	
84. <i>Lactaria salubris.</i>	
85. <i>Arbor regis.</i>	<i>Hernandia sonora? (sed fructus</i>
86. <i>Arbor vernicis.</i>	<i>alienus.)</i>
87. <i>Arbor toxicaria.</i>	

TOMUS III.

1. <i>Ebenus.</i>	
2. <i>Ebenus molucca.</i>	
3. <i>Ebenus alba.</i>	
4. 5. <i>Arbor nigra.</i>	<i>Uvaria zeylanica?</i>
6. <i>Hebenaster.</i>	<i>Diospytos.</i>
7. <i>Metrosideros vera.</i>	<i>Myrtus.</i>
8. <i>Metrosider. macassarens.</i>	<i>Mimusops Kauki? Manilkara</i>
10. <i>Metrosider. amboinens.</i>	<i>Cassia. H. M. 4. t. 25.</i>
11. <i>Metrosideros molucca.</i>	
12. <i>Metrosideros.</i>	
13. <i>Metrosideros spuria.</i>	<i>Ochna Jabotapita.</i>
14. <i>Cofassus.</i>	
15. <i>Cofassus citrina.</i>	
16. 17. <i>Dabanus.</i>	
18. <i>Jatus.</i>	<i>Theca H. M. 4. t. 27.</i>
19. <i>Samama.</i>	<i>Cephalanthus? orientalis?</i>
20. <i>Tittius.</i>	
<i>Tittius litorea.</i>	
21. 22. <i>Sicchius.</i>	
23. <i>Ulassium.</i>	
24. <i>Laharus.</i>	
25. <i>Nessatus.</i>	
<i>Morfalla.</i>	
26. <i>Lignum emanum.</i>	
27. <i>Cotius.</i>	
28. <i>Lignum murinum.</i>	<i>Mimosa.</i>
29. <i>Carbonaria.</i>	
<i>Carbonaria altera.</i>	
30. <i>Lignum cornum.</i>	<i>Garcinia?</i>
	31. <i>Man-</i>

31.	<i>Mangium sylvestre.</i>	Mangifera.
32.	<i>Folium acid. majus.</i>	
33.	<i>Folium acidum min.</i> <i>Lignum salus minus.</i>	
34.	Ulet	
35.	<i>Lignum curinum.</i>	
36. 37.	<i>Sirii folia.</i>	
38.	Arupa.	
39.	Surenus.	
40. 42.	<i>Machillus.</i>	Laurus.
43. 44.	<i>Lignum leve.</i>	Laurus.
45.	<i>Lignum leve alterum.</i>	Laurus.
46.	<i>Lignum equinum.</i>	Bignonia <i>Nar-pongelion. H. M.</i>
47. 48.	<i>Arbor rubra.</i>	Myrtus. 6. 2. 29
	<i>Arb. rub. reliqua.</i>	Myrtus.
49.	<i>Arb. facum major.</i>	
50.	<i>Caja Lape Lape.</i>	
51.	<i>Arbor facum minor.</i>	
52.	<i>Perticaria ferrea.</i>	Myrtus.
53.	<i>Jambosa litorea.</i>	Eugenia.
54.	<i>Arbor noctis.</i>	
55.	Boncalus.	<i>Cephalanthus orientalis.</i>
56.	<i>Quercus moluccam.</i>	<i>Quercus Molucca.</i>
57.	<i>Casuarina litorea (d)</i>	
59.	<i>Arbor nuda.</i>	
60.	Pulassarius.	
61. 62.	<i>Granatum litoreum.</i>	
63.	<i>Atunus litorea.</i>	
64.	<i>Lignum clavorum.</i>	<i>Calophyllum Calaba? Burma.</i>
65. 66.	<i>Arbor palorum.</i>	
67.	Vertifolia.	
68.	<i>Mangium celsum.</i>	<i>Rhizophora gymnorhiza.</i>
69.	<i>Mangium minus.</i>	<i>Rhizophora cylindrica.</i>
70.	<i>Mangium digitatum.</i>	
71. 72.	<i>Mangium candellarium.</i>	<i>Rhizophora Mangle.</i>
73. 75.	<i>Mangium caseolare.</i>	<i>Rhizophora caseolaris, foliis ovatis obtusis, floribus solitariis, fructibus orbiculatis depressis mucronatis.</i>
76.	<i>Mangium album.</i>	Rhizophora.
77.	<i>Mangium corniculatum.</i>	<i>Rhizophora corniculata, foliis ovatis, floribus confertis, pedunculis bistris, fructibus arcuatis acuminatis.</i>
		78. Man-

(d) Generis proprii, singularis arbor, Equiseti Structura.

78. Mangium <i>cariophylloides</i> .	Rhizophora.
79. Mangium <i>ferreum</i> .	Rhizophora.
80. Arbor <i>versicolor</i> .	
81. Mangium <i>montanum</i> .	Rhizophora.
82. Umbraculum <i>maris</i> .	Rhizophora.
83. Mangium <i>floridum</i> .	Rhizophora.
84. Varinga <i>latifolia</i> .	Ficus <i>racemosa</i> .
85. 86. Varinga <i>repens</i> .	Ficus <i>pumila</i> .
87. 88. Grossularia <i>domestica</i> .	Ficus <i>indica</i> .
89. Grossularia <i>sylvestris</i> .	Ficus.
90. Varinga <i>parvifolia</i> .	Ficus.
91. 92. Arbor <i>conciliorum</i> .	Ficus <i>religiosa</i> .
93. Caprificus <i>amboinensis</i> .	Ficus <i>benghalensis</i> .
Caprificus <i>chartaria</i> .	
94. Caprificus <i>aspera</i> .	Ficus <i>Teregam</i> H. M. 3. t. 60?
95. Caprificus <i>viridis</i> .	Ficus <i>Peru Tereg.</i> H. M. 3. t. 61?
96. Ficus <i>septica</i> .	Ficus <i>Hondir-Alou.</i> H. M. 3. t. 59
97. Arbor <i>glutinosa</i> .	<i>Cordia Myxa</i> .
98. Bancudus <i>angustifolia</i> .	
99. Bancudus <i>latifolia</i> .	<i>Morinda citrifolia</i> .
100. Arbor <i>aluminosa</i> .	
101. Ganitrus.	<i>Elæocarpus serrata</i> .
102. Ganitrum <i>oblongum</i> .	
103. Lignum <i>momentaneum</i> .	
104. Arbor <i>rediviva</i> .	
105. Fructus <i>Bobæ</i> .	
106. Arbor <i>spiculorum</i> .	
107. Clompanus <i>major</i> .	<i>Sterculia foetida</i> .
107. Clompanus <i>minor</i> .	<i>Sterculia Balangbat.</i>
108. Folium <i>mappæ</i> .	<i>Ricinus Mappa</i> , foliis <i>peltatis</i> <i>integris</i> .
109. Corallaria <i>parvifolia</i> .	<i>Adenanthera pavonina</i> , foliis <i>u-</i> <i>trinque glabris</i> .
111. 112. Clypearia <i>rubra</i> .	<i>Adenanthera falcata</i> , foliis <i>sub-</i> <i>tus tomentosis</i> .
113. Catti- <i>maris</i> .	
114. Butonica.	<i>Eugenia</i> .
115. Butonica <i>terrestris</i> .	<i>Eugenia acutangula</i> .
116. Butonica <i>sylvestris</i> .	<i>Eugenia racemosa</i> .
Olus <i>calappanicum</i> .	
117. Malaparius.	
118. Vidoricum.	
119. Restiaria <i>alba</i> .	<i>Muepungia Bartramia</i>
Restiaria <i>nigra</i> .	

12. <i>Gossypium Capas.</i>	<i>Gossypium herbaceum.</i>
13. <i>Gossypium latifolium.</i>	<i>Gossypium arboreum.</i>
14. <i>Gossypium demonis.</i>	<i>Hibiscus zeylanicus?</i>
15. <i>Granum moschatum.</i>	<i>Hibiscus Abelmosch.</i>
16. <i>Herba crinalium.</i>	<i>Hibiscus surattensis.</i>
17. <i>Cyprus Alcanna.</i>	<i>Lawsonia spinosa.</i>
18. <i>Lagondium vulgare.</i>	<i>Vitex trifolia.</i>
19. <i>Lagondium litoreum.</i>	<i>Vitex Negundo.</i>
<i>Lignum longævitatit.</i>	
20. <i>Crista pavonis.</i>	<i>Poinciana pulcherrima.</i>
21. <i>Lignum Sappan.</i>	<i>Cæsalpina Sappan.</i>
22. <i>Anticholerica.</i>	<i>Sophora heptaphylla (f).</i>
23. <i>Flos flavus.</i>	<i>Cassia.</i>
24. <i>Gajatus.</i>	<i>Æschynomene indica.</i>
25. <i>Codiaeum chrysochlorum.</i>	<i>Croton variegatum.</i>
26. <i>Codiaeum tenosum.</i>	<i>Croton.</i>
27. <i>Codiaeum sylvestri.</i>	<i>Croton variegatum.</i>
28. <i>Gendarussa vulgaris.</i>	
29. <i>Gendarussa femina.</i>	<i>Justicia nasuta.</i>
<i>Involucrum cusci.</i>	
30. <i>Folium bracteatum.</i>	<i>Tsudi marcan. H. M. G. t. 60.</i>
31. <i>Scutellaria prima.</i>	
32. <i>Scutellaria secunda.</i>	<i>Aralia?</i>
33. <i>Scutellaria tertia.</i>	<i>Bubon.</i>
34. <i>Terminalis alba.</i>	<i>Convallaria fruticosa. foliis petiolatis sparsis lanceolatis, racemis ramosis, caule fruticoso.</i>
35. <i>Terminalis angustifol.</i>	
36. <i>Cauda felis.</i>	<i>Plumeria alba.</i>
37. <i>Cauda felis agrestis.</i>	<i>Nyctanthes.</i>
38. <i>Flos convolutus.</i>	<i>Euphorbia. neriifolia.</i>
39. <i>Flos manilbanus.</i>	
40. <i>Ligularia.</i>	
<i>Ricinus albus.</i>	
41. <i>Ricinus ruber.</i>	<i>Ricinus communis.</i>
42. <i>Granum moluccum.</i>	<i>Croton Tiglium.</i>
43. <i>Folium polypi.</i>	

44. Fru-

(f) Planta argenteo vix solvi potest ob quotidianum ejus usum & auxilium in periculosis quibusdam morbis, præsertim vero specificum est remedium in omni Cholera, & fluxu Cholerico, ad enormes vomitus sedandos, in hunc enim finem aque ejus grana seu officina quam radices conducunt, illa vero amarissima sunt, quorum tria vel quinque supra porphyritum cum aqua conterantur ac propinantur. Radix itidem cum aqua conteritur, cujus cyathus simul adsumitur, conducunt etiam ad pleuritidem spuriam.

44. Frutex aquos. mas.	<i>Aralia chinensis?</i>
45. Frutex aquos. femina.	
46. Flamma sylvarum.	<i>Ixora coccinea.</i>
47. Flamma sylvar. peregr.	<i>Pavetta indica.</i>
48. Petalites amboinensis.	
49. Petalites agrestis.	<i>Clerodendron.</i>
50. Caryophyllast. litoreus.	<i>Ptelea viscosa.</i>
51. Folium principissa.	<i>Mussaenda frondosa.</i>
52. Folium Crocodili.	<i>Hedyсарum umbellatum.</i>
53. Frutex lintearius.	
54. Buglossum litoreum.	<i>Lobelia Plumieri.</i>
55. Buglossum lanuginosum.	<i>Tournefortia foetidissima?</i>
56. Perlarius primus.	
57. Perlarius alter.	
58. Mamanira.	
59. Mamanira alba.	
60. Frutex ceramicus.	
61. Cortex piscatorum.	<i>Celtis.</i>
62. Frutex carbonarius I.	
Frutex carbon. asper.	
63. Folium politorium.	<i>Ficus? Teregam H. M. 2. t. 60</i>
64. Folium calcosum.	
65. Frutex excaecans.	
66. Cortex saponarius.	<i>Mimosa.</i>
67. Capsicum sylvestre.	<i>Contorta.</i>
68. Frutex cerasiformis.	
69. Pharmacum papetarium.	<i>Melastoma.</i>
70. Lignum aquatile.	
71. Fragarius ruber.	<i>Melastoma aspera.</i>
72. Fragarius niger.	<i>Melastoma octandra.</i>
73. Blimbingum sylvestre.	
74. Pandanus verus.	
75. Pandanus spurius.	
76. Pandanus humilis.	
77. Pandanus sylvestris.	
78. Pandanus latifolius.	
79. Pandanus moschatus.	
80. Pandanus ceramicus.	
Folium Baggea verum.	
81. Folium Baggea marit.	
Pandanus repens.	

82. Pan-

(g) Pandanus genus est nondum constitutum Monœcis, Bromeliæ forte affine, fructu Ambrosiæ.

82. Pandanus *funicularis*.
 Pandanus *caricosus*.

TOMUS V.

1. Folium <i>linguae</i> .	<i>Bauhinia scandens</i> .
2. Funis <i>viminalis</i> .	<i>Securidaca? volubilis</i> .
3. Funis <i>quadrifidus</i> .	
4. Faba <i>marina</i> .	<i>Lens pbosecoliodes; proprii ge-</i>
5. Petrana <i>rubra</i> .	(<i>neris</i> .
6. Lobus <i>litoralis</i> .	<i>Kaku-valli. H. M. 8. t. 36.</i>
7. Funis <i>gnemoniformis</i> .	
8. Gnemon <i>funicularis</i> .	<i>Tali. H. M. 7. t. 22.</i>
9. Funis <i>arens</i> .	<i>Tragia scandens.</i>
10. 11. Funis <i>papias</i> .	<i>Contorta.</i>
12. Funis <i>cratium</i> .	<i>Contorta.</i>
13. Lacca <i>Lignum</i> .	
14. Spina <i>vaccarum</i> .	
15. Cudranns.	
16. Limonellus.	
17. Camunium.	
18. Camunium <i>sinense</i> .	<i>Vitex?</i>
Camunium <i>japonense</i> .	<i>Vitex pinnata.</i>
19. Cortex <i>consolidans</i> .	
20. Pulassarium.	
21. Lignum <i>scholare</i> .	<i>Contorta.</i>
22. Tuba <i>baccifera</i> .	<i>Menispermum Cocculus.</i>
23. Tuba <i>radicum</i> .	
24. Tuba <i>flava</i> .	<i>Menispermum flavum, foliis o-</i>
25. Folium <i>lunatum</i> .	<i>Menispermum carolinum. (va-</i>
25. Tuba <i>siliquosa</i> .	(<i>tis glabris.</i>
26. Pharmacum <i>magnum</i> .	<i>Piper.</i>
27. Sirium <i>decumanum</i> .	<i>Piper decumanum, foliis corda-</i>
28. Sirium <i>arborescens</i> 3.	<i>Piper Malamiris. (tis,</i>
<i>Piper caninum</i> .	<i>Piper.</i>
29. Sirioides.	(<i>Saururus</i>
Flos <i>pergulans</i> .	(<i>grutescens,</i>
30. Flos <i>Manora</i> .	<i>Nyctanthes Sambac.</i>
31. Flos <i>caeruleus</i> .	<i>Clitoria Ternatea. (Plum. t. 76.</i>
32. Abrus <i>frutex</i> .	<i>Glycine Abrus.</i>
33. Viscum <i>amboinicum</i> .	
34. Funis <i>uncatus latif.</i>	
35. Funis <i>unc. laxosus</i> .	
Funis <i>maranarum</i> .	

36. Funis convolutus.	Melastoma octandra:
Complanus funicularis:	
38. Quis qualis:	
39. Sinapister.	
Amara litorea:	Croton.
40. Olius crudum.	Contorta:
41. Funis butonicus.	
42. Funis musarius.	Uyaria?
43. Rudens sylvaticus:	
44. Funis felleus.	
45. Crusta arborum.	
46. Jasminum litoreum.	Volkameria inermis
47. Rubus moluccus 1.	Rubus parvifolius.
Rubus moluccus 2.	Rubus moluccanus:
48. Frutex globulorum:	Guilandina.
49. Globuli majores:	Guilandina.
50. Nugæ sylvarum.	Guilandina.
51. Palmijuncus Calappat:	Calamus.
52. niger:	Calamus.
53. albus.	Calamus:
54. verus.	Calamus:
55. viminalis:	Calamus.
56. equestris.	Calamus.
57. Zalacca:	Calamus.
58. Draco.	Calamus.
59. levis.	Flagellaria indica.
Cantharifera:	Nepenthes distillatoria
60. Musa.	Musa paradisiaca.
61. Musa aranoscopos:	
simiarum.	
62. Folium mensarium.	
Folium buccinatum.	
63. Galanga major & min.	Maranta?
64. Lampurjum.	Amomum Zerumbet.
65. Cardamomum minus:	Amomum Cardamomum:
Bangleum.	
66. Zingiber majus.	Amomum Zingiber.
Zingiber minus:	
67. Curcuma.	Curcuma longa.
68. Zerumbet.	Curcuma rotunda: figura rotunda
69. Zerumbet claviculatum:	Kæmpferia rotunda.
Soncorus.	Kæmpferia Galanga:
Gandasulum.	
71. Galanga malaccensis.	
Tomus Quartus:	

	<i>Cannacorus.</i>	<i>Canna angustifolia.</i>
72.	<i>Alcorum.</i>	<i>Acorus Calamus: vernus.</i>
	<i>Schœnanthum amboinic.</i>	<i>Andropogon Schœnanthus.</i>
73.	<i>Gladiolus odoratus.</i>	
74.	<i>Arundo saccharifera.</i>	<i>Saccharum officinarum.</i>
75.	<i>Ova piscium.</i>	<i>Coix Lacryma.</i>
	<i>Lacryma Jobi.</i>	
74.	<i>Sorgum.</i>	<i>Holcus saccharatus.</i>
	<i>Oryza.</i>	<i>Oryza sativa</i>
75.	<i>Panicum.</i>	<i>Panicum italicum.</i>
76.	<i>Sesamum indicum.</i>	<i>Sesamum indicum.</i>
77.	<i>Cannabis indica.</i>	<i>Cannabis sativa.</i>
78.	<i>Ganja sativa.</i>	<i>Corchorus capsularis.</i>
	<i>agrestis.</i>	<i>Corchorus olitorius.</i>
79.	<i>Ramium majus.</i>	<i>Urtica nivea.</i>
	<i>Cnicus indicus.</i>	<i>Carthamus tinctorius.</i>
80.	<i>Indicum.</i>	<i>Indigofera tinctoria.</i>
	<i>Tabacus.</i>	<i>Nicotiana.</i>
81.	<i>Anassa.</i>	<i>Bromelia comosa.</i>
82.	<i>Blitum indicum.</i>	<i>Amaranthus tristis.</i>
83.	<i>Blitum spinosum.</i>	<i>Amaranthus spinosus.</i>
	<i>Blitum frutescens.</i>	<i>Achyranthes.</i>
84.	<i>Amaranthus.</i>	<i>Celosia cristata.</i>
85.	<i>Trongum hortense.</i>	<i>Solanum Melongena.</i>
86.	<i>Trongum agreste.</i>	<i>Solanum indicum.</i>
	<i>Trongum album.</i>	
87.	<i>Stramonia indica.</i>	<i>Datura Metel.</i>
88.	<i>Capficum indicum.</i>	<i>Capficum fruticosum.</i>
89.	<i>Mirabilis.</i>	<i>Mirabilis Falappa.</i>
90.	<i>Laeca herba.</i>	<i>Impatiens Balsamina.</i>
91.	<i>Matricaria suensis.</i>	<i>Chrysanthem. indicum.</i>
	<i>Artemisia latifolia.</i>	<i>Artemisia.</i>
92.	<i>Basilicum indicum.</i>	<i>Ocymum.</i>
	<i>Basilicum agreste.</i>	<i>Ocymum gratissimum.</i>
93.	<i>Ozimum citratum.</i>	<i>Ocymum tenuiflorum.</i>
	<i>Mentha crispa.</i>	
	<i>Levisticum indicum.</i>	
	<i>Carum.</i>	<i>Umbellata.</i>
	<i>Semperviv. majus.</i>	
94.	<i>Aloë americana.</i>	<i>Aloë vivipara.</i>
95.	<i>Planta anatis.</i>	<i>Cotyledon laciniata.</i>
	<i>Oxys latea ind.</i>	
96.	<i>Crotalaria.</i>	<i>Crotalaria retusa.</i>
	<i>Laganfa 1.</i>	<i>Gleome icosandra.</i>
	<i>Laganfa 2.</i>	

	<i>Sinapi sinense.</i>	<i>Cleome viscosa.</i>
97.	<i>Gallinaria 1.</i>	<i>Cassia Sopbera.</i>
	<i>Gallinaria 2.</i>	<i>Cassia Tora.</i>
98.	<i>Amica nocturna.</i>	<i>Potianthes tuberosa.</i>
99.	<i>Flos sasanne.</i>	<i>Orchis sujanne.</i>
100.	<i>Flos impius.</i>	<i>Pentapetes phœnicea.</i>
	<i>Flos globosus.</i>	<i>Gomphrena globosa.</i>
101.	<i>Majorana rubra.</i>	<i>Ocimum frutescens.</i>
102.	<i>Melissa lotoria.</i>	
	<i>Marrubium album.</i>	<i>Nepeta indica.</i>
	<i>Majorana aurea.</i>	
103.	<i>Sonchus amboinicus.</i>	<i>Cacalia fœnchifolia.</i>
	<i>Sonchus volubilis.</i>	
104.	<i>Herba sentiens.</i>	<i>Oxalis sensitiva.</i>
105.	<i>Tulipa javana.</i>	<i>Amaryllis zeylanica.</i>
106.	<i>Arum fativum.</i>	<i>Arum arborescens?</i>
107.	<i>Arum sylvestre.</i>	<i>Arum sagittifolium.</i>
108.	<i>Arum aquaticum.</i>	<i>Arum ovatum.</i>
109.	<i>Arum aegypticum.</i>	<i>Arum colacalia.</i>
110.	<i>Caladium aquatile.</i>	<i>Arum esculentum.</i>
	<i>Arisarum amboinic.</i>	<i>Arum trilobum.</i>
111.	<i>Arisarum esculentum.</i>	<i>Arum peregrinum.</i>
	<i>Dracunculus amboinic.</i>	<i>Arum divaricatum.</i>
112.	<i>Tacca sativa.</i>	<i>Dracontium polyphyllum.</i>
113.	<i>Tacca pballifera.</i>	
114.	<i>Tacca litorea.</i>	<i>Dracontium.</i>
115.	<i>Tacca montana.</i>	
116.	<i>Piper longum.</i>	<i>Piper Amalago.</i>
	<i>Sirii folium.</i>	<i>Piper longum.</i>
117.	<i>Siriboa.</i>	<i>Piper Siriboa.</i>
118.	<i>Sirium sylvestre.</i>	<i>Piper Malamitis.</i>
119.	<i>Sirium terrestre.</i>	<i>Piper.</i>
	<i>Sirium frigidum.</i>	<i>Piper.</i>
120.	<i>Ubiium vulgare.</i>	<i>Dioscorea oppositifolia.</i>
121.	<i>Ubiium digitatum.</i>	<i>Dioscorea oppositifolia.</i>
122.	<i>Ubiium anguinum.</i>	<i>Dioscorea oppositifolia.</i>
123.	<i>Ubiium anniversarium.</i>	<i>Dioscorea oppositifolia.</i>
124.	<i>Ubiium pomiferum.</i>	<i>Dioscorea bulbifera.</i>
	<i>Ubiium ovale.</i>	<i>Dioscorea bulbifera.</i>
126.	<i>Combilium.</i>	<i>Dioscorea aculeata.</i>
127.	<i>Ubiium quinquefolium.</i>	<i>Dioscorea pentaphylla.</i>
128.	<i>Ubiium sylvestre.</i>	<i>Dioscorea triphylla.</i>
129.	<i>Ubiium polypoides.</i>	<i>Atragene?</i>
130.	<i>Batatta.</i>	<i>Convolvulus Batattas.</i>

131. <i>Batatta mammosa.</i>	<i>Convolvulus.</i>
132. <i>Glans terrestris.</i>	<i>Dolichus erosus.</i>
<i>Cacara bulbosa.</i>	<i>Dolichus tetragonolobus.</i>
133. <i>Lobus quadrangularis.</i>	<i>Dolichoh sinensis.</i>
134. <i>Dolichus chinensis.</i>	<i>Dolichus ensiformis.</i>
135. <i>Lobus macheroides.</i>	<i>Cytisus Cajan.</i>
<i>Phaseolus balicus.</i>	<i>Dolichus lignosus.</i>
136. <i>Cacara perennis.</i>	
137. <i>Cacara alba.</i>	<i>Dolichos unguiculatus.</i>
138. <i>Cacara nigra.</i>	<i>Phaseolus cylindricus.</i>
139. <i>Phaseolus minor.</i>	<i>Phaseolus radiatus.</i>
<i>Phaseolus minimus.</i>	<i>Phaseolus Max.</i>
140. <i>Cadelium.</i>	
141. <i>Cacara litorea.</i>	<i>Dolichus Lablab?</i>
<i>Phaseolus maritimus.</i>	
<i>Cacara pilosa.</i>	<i>Dolichus pruriens.</i>
142. <i>Cacara pruritus.</i>	<i>Cucurbita Pepo.</i>
143. <i>Camolenga.</i>	<i>Cucurbita lagenaria.</i>
144. <i>Cucurbita lagenaria.</i>	
145. <i>Cucurbita vulgaris.</i>	<i>Cucurbita Citrullus.</i>
146. <i>Anguria indica.</i>	
<i>Cucumis sinensis.</i>	<i>Momordica Luffa.</i>
147. <i>Petola.</i>	<i>Cucumis anguinus.</i>
148. <i>Petola angvina.</i>	<i>Cucumis acutangulus.</i>
149. <i>Petola bengalensis.</i>	
150. <i>Petola sylvestris.</i>	<i>Momordica indica.</i>
151. <i>Amara indica.</i>	<i>Momordica Balsamina?</i>
152. <i>Amara sylvestris.</i>	<i>Momordica trifolia.</i>
<i>Olus vespertilionis.</i>	
153. <i>Poppya.</i>	<i>Solanum Lycopersicon.</i>
154. <i>Pomum amoris.</i>	<i>Basella rubra.</i>
<i>Gandola.</i>	<i>Convolvulus Medium.</i>
155. <i>Olus vagum.</i>	<i>Ipomœa Quamoclis.</i>
<i>Flos cardinalis.</i>	<i>Verbesina.</i>
156. <i>Seruneum aquaticum.</i>	<i>Arachis hypogea.</i>
<i>Chamaebalanus japonica.</i>	<i>Convolvulus peltatus.</i>
157. <i>Convolvulus lev. maj.</i>	<i>Convolvulus.</i>
158. <i>Convolv. levis minor.</i>	
<i>Convolv. taruleus.</i>	<i>Convolvulus Pes capra.</i>
159. <i>Convolvulus marinus.</i>	
<i>Convolvulus riparius.</i>	
160. <i>Convolvulus foetidus.</i>	

161. Pseudochina. <i>amboinens.</i>	<i>Contorta.</i>
162. <i>Ubi</i> <i>nummularium.</i>	<i>Smilax China.</i>
163. <i>Funis crepitans.</i>	<i>Dioscorea villosa?</i>
164. <i>Vitis alba.</i>	<i>Cissus vitiginea.</i>
<i>Folium caufonis.</i>	<i>Bryonia cordifolia.</i>
167. <i>Labrusca molucca.</i>	<i>Vitis trifolia.</i>
168. <i>Radix vesicatoria.</i>	<i>Plumbago indica.</i>
169. <i>Pes equinus.</i>	<i>Hydrocotyle asiatica.</i>
<i>Empetrum acetosum.</i>	<i>Begonia obliqua.</i>
170. <i>Serratula amara.</i>	<i>Scutellaria indica.</i>
<i>Crusta olla.</i>	<i>Ruellia antipoda.</i>
171. <i>Cucumis marinus.</i>	
172. <i>Corona ariadnes.</i>	<i>Contorta.</i>
173. <i>Suffueta esculenta.</i>	<i>Contorta.</i>
174. <i>Olus crepitans.</i>	<i>Contorta.</i>
175. <i>Nummularia major.</i>	<i>Contorta.</i>
176. <i>Nummularia minor.</i>	<i>Contorta.</i>
175. <i>Pustula arborum 3.</i>	<i>Mirabilis planta, foliis amplexi-</i>
<i>Peponaster.</i>	<i>(caulibus & sulcimentis</i>
177. <i>Radix pæcoronila.</i>	<i>Aristolochia indica. (adnascenti-</i>
178. <i>Oculus astaci.</i>	<i>Cissus. (tibus.</i>
<i>Olus crepitans mal.</i>	<i>Contorta.</i>
179. <i>Funis toacca.</i>	<i>Contorta.</i>
180. <i>Olus sanguinis.</i>	<i>Dioscorea sativa.</i>
181. <i>Adpendix arborum.</i>	<i>Pothos latifolius,</i>
182. <i>Adpendix procellanica.</i>	<i>Pothos.</i>
<i>Adpendix erecta.</i>	
183. <i>Adpendix cuscuarina.</i>	
<i>Adpendix laciniata.</i>	
184. <i>Adpendix duplofolia.</i>	<i>Pothos scandens.</i>
<i>Cassuta.</i>	<i>Cassytha filiformis.</i>

TOMUS VI.

1. <i>Cyperus rotundus.</i>	<i>Cyperus.</i>
2. <i>Cyperus longus.</i>	
3. <i>Cyperus dulcis.</i>	
<i>Gramen capitatum.</i>	<i>Scirpus glomeratus.</i>
4. <i>Gramen vaccinum.</i>	<i>Cynosurus aegyptius.</i>
<i>Gramen repens.</i>	
<i>Gramen supplex.</i>	
5. <i>Gramen aciculatum.</i>	
<i>Hippogrostis amboinica.</i>	<i>Panicum colonum.</i>
<i>minor.</i>	

6. Gramen arguens. Calamagrostis.	
7. Gramen polytrichum. Gramen cariosum vulpinum.	Eriocaulon setaceum. Panicum vulpinum.
Phœnix montana.	
8. Carex amboinica. Lithospermum amboin. Arundinella.	Coix Lacryma job, antea V. 75. Commelina.
10. Cratægomum amboin.	Spermacoe.
11. Auris canina.	Achyranthes lappacea.
12. Herba memoria.	Achyranthes aspera.
13. Prunella hortensis.	
14. Senecio amboinicus. Olus scrofinum.	Conyza chinensis. Conyza cinerea.
15. Olus squillarum. Agrimonia molucca.	Gomphrena sessilis. Bidens bipinnata.
16. Majorana foetida.	Alopecuro Veronica Fl. Zeyl. 411.
17. Herba maroris alba. Herba maroris rubra.	Phyllanthus Niruri. Phyllanthus Urinaria.
18. Ecliptica. Silagurium angustifol.	Verbesina. Sida spinosa.
19. Silagurium vulgare.	Sida alba folia.
20. Urtica mortua. Urtica decemmana.	Tragia Mercurialis. Urtica interrupta.
21. Herba vitiliginum.	Justicia suffruticosa.
22. Follum tinctorum.	Justicia trivalvis.
23. Esula esculenta.	Euphorbia hirta.
24. Halicacabus indicus.	Cardiosperm. Halicacabum.
25. Lappago laciniata.	Urena signata.
26. Halicacabus minor. Halicacabus baccifer.	Physalis pubescens. Solanum nigrum.
27. Palmifilix.	
28. Filix aquatica.	
29. Filix esculenta. Filix amboinica.	
30. Louchitis amboin.	
32. Dryopteris triplex.	Ophioglossum scandens.
33. Adiantum volubile.	Ophioglossum flexuosum.
34. Capillus veneris.	Adiantum.
35. Filix florida.	Osmunda.
36. Polypodium indicum.	Polypodium quercifolium.
37. Phyllitis amboinica.	

	Scolopendria.	Ophioglossum <i>pendulum</i> ,
38.	Filix <i>calamaria</i> .	Lycopodium <i>plumosum</i> ?
39.	Muscus <i>fruticescens</i> .	Lycopodium <i>canaliculatum</i> .
40.	Cingulum <i>terre</i> .	Lycopodium <i>cernuum</i> .
	Barba <i>saturvi</i> .	Renalmia <i>usceoides</i> .
	Muscus <i>capillaris</i> .	Lycopodium <i>Pblegmaria</i> .
43.	Equisetum <i>amboin</i> .	
	Folium <i>petolatum</i> .	
42.	Angræcum <i>scriptum</i> .	Epidendrum.
43.44.	Angræcum <i>album</i> .	Epidendrum <i>amabile</i> .
	Angræcum <i>rubrum</i> .	Epidendrum.
	Angræcum <i>quintam</i> .	Epidendrum.
45.	Angræcum <i>flavum</i> .	Epidendrum.
46.	Angræcum <i>survum</i> .	Epidendrum.
47.	Angræcum <i>caninum</i> .	Epidendrum.
48.	Angræcum <i>nervosum</i> .	Epidendrum.
49.	Angræcum <i>saxatile</i> .	Epidendrum.
	Angræcum <i>purpureum</i> .	Epidendrum.
50.	Angræcum <i>purpur</i> .	Epidendrum.
	Angræcum <i>terrestre</i> .	
51.	Herba <i>supplex</i> .	
53.	Involucrum.	
52.	Flos <i>triplicatus</i> .	Orchis.
54.	Orchis <i>major</i> 3.	Orchis <i>stratematica</i> .
	Orchis <i>minor</i> 2.	Orchis <i>cubitalis</i> .
55.	Nidus <i>germinans</i> ex	Formicis <i>monstrosus</i> bulbis.
58.	Macuerus.	Urtica.
59.	Lomba.	Piper <i>peltatum</i> .
60.	Globba <i>longa</i> (b)	
61.	Globba <i>crispa</i> .	
	Globba <i>uniformis</i> .	
	Globba <i>aeris</i> .	
62.63	Globba <i>sylvestris</i> .	vide <i>Merian-surinam</i> .
64.	Herba <i>spiralis</i> .	
65.	Abece <i>daris</i> .	Verbesiana <i>Aemella</i> .
66.	Phaseolus <i>montanus</i> .	Hedysarum <i>gangeticum</i> .
67.	Amœna <i>mœsta</i> .	Cassia <i>nictitans</i> .
	Pilosella <i>amboin</i> .	
	Terebinthina.	
68.	Menthastrum <i>amboin</i> .	
	Ophioglossum <i>simplex</i> .	Ophioglossum <i>vulgatum</i>
	Ophiogloss. <i>laciniatum</i> .	Ostunda <i>zeylanica</i> .

(b) Globbæ genus singulare, Menandris trilocularibus affinis.

69. Radix toxicaria.	Crinum asiaticum.
70. Ceba sylvestris.	Pancratium amboinense.
Lilium javanicum.	Pancratium zeylanicum.
71. Aquifolium indicum.	Acanthus illicifolius.
72. Crithmum indicum.	Sesuvium Portulacastrum.
73. Nymphaea major.	Nymphaea Nelumbo.
73. Nymphaea minor.	Menyanthes indica.
74. Millefolium aquat.	Acrostichum siliquosum.
Plantago aquatica.	Pistia Stratiotes.
75. Olus palustre.	Pontederia.
76. Sargassum pelagicum.	Fucus natans.

TOMUS VII.

1. Myrabolanus Emblica.	Phyllanthus Emblica.
2. Nagassarium Nagassari.	
3. Boa	Massy
4. Radix	Etter
5. Morus	indica.
6. Cortex	igneus
Caju	panu
7. Cortex	foetidus.
8. Camean	
Arbor	Nussalavica.
9. Oleander	sinicus.
Parens	muscarum.
10. Arbor	vespertilion.
11. Pauw.	
12. Xylophyllus ceramica.	Phyllanthus Epiphyllanthus
13. Hystrix frutex.	Barleria Prionitis.
14. Mandorium	Asclepias gigantea.
Cathjopiri.	Varneria angusta.
15. Luffa	Radia.
16. Radix	Mustela.
17. Fructus	Regis.
Cheramelo.	Ophioxylon serpentinum.
18. Herpetica.	Helicteres Isora.
19. Spina	Averrhoa acida.
Oxyacantha javana.	Cassia alata.
20. Terminalis rubra.	Convallaria.
21. Radix	
Tiutsjau	sinica.
javanicum.	
22. Stachas	pilosa.
Toeboe	Ananas.

23. Tingulong.
 Nanium Calapparium.
 24. Malum aruanum.
 Caju gora aruani.
 N. moschata sylvestris.
 25. Carandas.
 26. Flos siamicus.
 Scrotum cussii.
 27. Machilus angustifolius.
 Verbena rubra.
 28. Tsjikin Lagerströmia chinensis.
 29. Offifraga lactea. Euphorbia Tirucalli.
 30. Smilax R. China. Smilax China.

FLORA AMBOINENSIS.

MONANDRIA,

TRIANDRIA.

MONOGYNIA.

- Canna angustifolia. 5-71.
 Amomum Zingiber 5-66.
 Zerumbeth. 5-64.
 Cardamomum 5-65.
 Maranta? - - 5-63.
 Curcuma longa 5-67.
 rotunda 5-68.
 Kämpferia Galanga 5-69.

MONOGYNIA.

- Tamarindus indica 2-23.
 Commelina - - - 6-9.
 Cyperus - - - 6-12.
 Scirpus glomeratus 6-3.
 Cassytha filiformis 5-184.

DIGYNIA.

- Saccharum officinar. 5-74.
 spicatum 6-7.
 Panicum italicum 5-75.
 vulpinum 6-7. f. 2. B.
 Cynosurus ægyptiacus 6-4.
 exaltatus 5-76. f. 2.

DIANDRIA.

MONOGYNIA.

- Nyctanthes Sambac. 5-30.
 Justicia bivalvis. 6-22.
 nasuta 4-29.

TRIGYNIA.

- Piper Amalago 5-116.
 Malamiris 5-118.
 5-28.
 longum 5-116.
 Siriboa 5-117.
 peltatum 6-59.
 decumanum 5-27.
 - - 5-28.
 - - 5-119.
 - - 5-119.

TRIGYNIA.

- Eriocaulon setaceum 6-7.

TETRANDRIA.

MONOGYNIA.

- Cephalanthus orient. 3-55.
 Spermacoe hispida? 6-10.
 Ixora coccinea 4-46.
 Pavella indica 4-47.
 Cissus vitiginea 5-164.
 Ptelea viscosa 4-50.

PENTANDRIA.

MONOGYNIA.

Tournefortia foetidissima?	4-55.
Menyanthes indica	6-72.
Plumbago indica	5-168.
Mirabilis Jalapa	5-89.
Ipomoea Quamoclit	5-155.
Convolvulus peltatus	5-157.
Pes caprae	5-159.
Batatas	5-130.
Medium	5-155.
- - -	5-158.
- - -	5-131.
Datura Metel	5-87.
Solanum nigrum	6-26.
Lycopersicon	5-154.
Melongena	5-85.
indicum	5-86.
Physalis pubescens	6-26.
Capficum frutescens	5-88.
Mussaenda frondosa	4-51.
Morinda integrifolia	3-99.
Rhamnus Jujuba	2-36.
Mangifera indica	1-25-26.
- - -	3-31.
Cordea Myxa	3-97.
Sebestena	2-75.
Vitis indica	5-167.
trifolia	5-166.
Celosis cristata	5-84.
- - -	4-36-37.
Achyranthes aspera	5-83.
lappacea	6-11.
Plumieria alba	4-38.
Cerbera Manghas	2-81.
Warneria angusta	7-14.
Tabernaem. citrifolia	2-82.
Asclepias gigantea	7-14.
Gomphrena globosa	5-100.
sessilis	6-15.
Hydrocotyle asiatica	5-189.
TRIGYNIA.	
Ticus	3-133.
- - -	3-134.

Basella rubra 5-154.

PENTAGYNIA.

Aralia chinensis	4-44.
- - -	4-32.
- - -	4-33.

HEXANDRIA.

MONOGYNIA.

Bromelia comosa	5-81.
Renealmia usneoides	6-40.
Crinum asiaticum	6-69.
Amaryllis zeylanica	5-105.
Pancreatium amboin.	6-70.
zeylanicum	6-70.
Polygonum tuberosa	5-98.
Convallaria fruticosa	4-34.
Aloe vivipara	5-94.
Acorus Calamus	5-72.

TRIGYNIA.

Flagellaria indica.	5-59.
Menispermum Cocculus	5-22.
carolinum	5-25.
flavum	5-24.

OCTANDRIA.

MONOGYNIA.

Santalum album	2-11.
Lawsonia spinosa	4-17.
Mimusops kauki	3-18.
Elengi	3-63.

TRIGYNIA.

Cardiosperm. Halicacab. 6-24

ENNEANDRIA.

MONOGYNIA.

Laurus	3-40-41.
- - -	3-42-4.
- - -	3-43.
- - -	4-45.
- - -	2-11.
- - -	2-14.
- - -	2-15.

DE.

DECANDRIA.

MONOGYNIA.

Pterocarpus		2-70.
Sophora	heptaphylla	4-21.
Bauhinia	scandens	5-2.
Poinciana	pulcherrima	4-20.
Cæsalpinia	Sappan	4-21.
Cassia	Fittula	2-21.
	Sophera	5-97.
	Tora	5-97.
	procumbens	6-67.
	- - -	3-10.
	alata - -	7-18.
Guilandina		5-48.
		5-49.
		5-50.
	Moringha	4-74.75.
Adenantha	pavonina	3-109.
	falcata	3-112.
Cynometra	cauliflora	1-62.
	ramiflora	1-63.
Anacardium	occidentale	1-69.
Jussiaea	fruticosa	6-41.
Barthramia	- - -	3-119.
Melastoma	aspera	4-71.
	octandra	4-72.
		5-35.2.
	malabattrica	5-35.1.
Schinus	Limonia	4-43.

PENTAGYNIA.

Oxalis	sensitiva	5-104.
Cotyledon	laciniata	5-95.
Averrhoa	carambola	1-35.
	Blimbingi	1-36.
	acida	7-17.
Spondias	Mombin	1-60.

DODECANDRIA.

MONOGYNIA.

Rizophora	gymnorhiza	3-68.
	cylindrica	3-69.
	Mangle	3-71-72.
	cafeolans	3-73-74-75.
Cratæva	corniculatum	3-77.

Marmelos 1-81.82.

Garcinia Mangostana 1-43.
celebica 1-44.

TRIGYNIA.

Euphorbia neriifolia 4-40.
hirta 6-23.
Tirucalli 7-29.

ICOSANDRIA.

MONOGYNIA.

Punica Granatum 2-24.
Eugenia acutangula 3-115.
racemosa 3-116.
- - - 3-114.
malaccensis 1-37.38
Jambos 1-39.40.
pedunculata 1-42.
- - - 3-53.
Leucadend. 2-16.17

Myrtus - - 3-7.
- - - 3-47.
- - - 3-48.
- - - 3-52.

Psidium Guajava 1-47.
Cajanus 1-28.

POLYGYNIA.

Rubus parvifolius 5-47.
moluccus 5-43.

POLYANDRIA.

MONOGYNIA.

Nymphaea Nelumbo 6-73.
Lagerströmia chinens. 7-28.
Calophyllum Inophyll. 2-71.
Calaba 2-72.
Eleocarpus ferrata 3-101.
Ochra Jabotapita 3-13.
Microcos lateriflora 3-36.
Caryophyll. aromat. 2-1.2.3.
Corchorus olitorius 5-78.
capsularis 5-78.
Bixa Orellana 2-19.

Mimo

Mimosa - - 3-28.
4-66.

TRIGYNIA.

Sesuvium *Portulacastrum* 6-72.

POLYGYNIA.

Dillenia indica 2-45.46.

Michelia Champacam 2-67.68.

Magnolia - - 2-69.

Uvaria - - 2-65.66.

- - 3-4-5.

- - 5-42.

Anona reticulata 1-45.

squamosa? 1-46.

Atragene - - 5-129.

DIDYNAMIA.

ANGIOSPERMA.

Nepeta indica? 5-120.

Ocimum frutescens 5-101.

gratissimum 5-92.

tenuiflorum 5-93.

Scutellaria indica 5-170.

ANGIOSPERMIA.

Bignonia - - 3-46.

Sesamum indicum 5-76.

Ruellia - - 5-170.

Barleria antipoda 5-170.

Prionitis 7-13.

Clerodendrum - - 4-49.

- - 3-20.

Volkameria inermis 5-46.

Vitex trifolia 4-18.

Negundo 4-19.

Acanthus ilicifolius 6-71.

TETRADYNAMIA.

SILICULOSA.

Cleome icofandra 5-96.

viscosa 5-96.

MONADELPHIA.

PENTANDRIA.

Bombax pentandrum 1-80.

POLYANDRIA.

Sida - - 4-10.

4-11.

spinosa 6-18.

alnifolia 6-19.

Pentapetes phoenicea 5-100.

Gossypium herbaceum 4-12.

arboreum 4-13.

Urena sinuata 6-25.

Hibiscus tiliaceus 2-73.

populneus 2-74.

Rosa chinens. 4-8.

mutabilis 4-9.

Abelmosch. 4-14.

furrattensis 4-14.

zeylanicus? 4-14.

DIADELPHIA.

DECANDRIA.

Crotalaria retusa 5-96.

Securidaca? volubilis 5-2.

Æschynome indica 4-24.

Erythrina Corollod. 2-75.

variegata 2-76.

Glycine Abrus 5-32.

Clitoria ternatea 5-31.

Phaseolus radiatus 5-139.

ungviculatus 5-138.

Max. 5-140.

Dolichos erosus 5-132.

tetragonolob. 5-133.

ensiformis 5-138.

lignosus 5-136.

pruriens 5-142.

Lablab? 5-141.

chinensis 5-132.

Hedysarum umbellat. 4-52.

gangeticum 6-65.

Indigofera tinctoria 5-80.

Arachis hypogea 5-156.

POLY.

POLYADELPHIA.

ICOSANDRIA.

Citrus	Aurantium	2-24.
		2-26:1.13.
		2-27.
		2-28.
		2-29.
		2-38.
		2-33.
		2-35.
Medica		2-25.
		2-26.
		2-34.

SYNGENESIA.

POLYGAMIA AQUALIS.

Carthamus	tinctorius	5-79.
Cacalia	sonchifolia	5-103.
Bidens	bipinnata?	6-15.

POLYGAMIA SUPERFLUA.

Artemisia		5-91.
Conyza	cinerea	6-14 f. 1.
Conyza	sinensis	6-14 f. 1.
Chrysanthem.	indicum	5-91.
Verbesina		5-156.
		6-18.
		6-65.

MONOGAMIA.

Lobelia	plumierii	4-54.
Impatiens	Balsamina	5-90.

GYNANDRIA.

DIANDRIA.

Orchis	susannæ	5-99.
	cubitalis?	6-5.
	strateumatica	6-54.
Epidendrum	amabile	6-43.
		6-42.

TETRANDRIA.

Nepenthes	distillatoria	5-59.
-----------	---------------	-------

HEXANDRIA.

Aristolochia	indica	5-177.
Pistia	stratiotes	6-74.

DECANDRIA.

Helicteres	Isora	7-17.
------------	-------	-------

POLYANDRIA.

Arum	arborescens?	5-106.
	sagittifolium	5-107.
	ovatum	5-108.
Colocasia		5-109.
	esculentum	5-110.
	trilobum	5-110.
	peregrinum	5-111.
	divaricatum	5-111.
Dracont.	polyphyllum	5-112.
		113.
		114.
Pothos	scandens	5-184.
	latifolius	5-181.
		182.

MONOECIA.

TRIANDRIA.

Coix	Lacryma job.	5-75.
	Lacryma job.	6-9.
Hernandia	sonora?	2-85.
		3-123.
Tragia	mercurialis	6-20.
Phyllanthus	Niruri	6-17.
	Urinaria	6-17.
	Emblemica	7-1.
	Epiphyllanth.	7-12.

TETRANDRIA.

Urtica	nivea	5-79.
	interrupta	6-20.
Morus	indica	7-5.

PENTANDRIA.

Amarantus	tristis	5-82.
	spinofus	5-83.

POLYANDRIA.

Quercus	molucca	3-56.
---------	---------	-------

MONADELPHIA.

Ricinus	communis	4-41.
	Mappa	3-108.
	tamaris	3-121.
Sterculia	foetida	3-197.
	Balang-	

Croton	Balanghas	3-107.
	Tiglium	4-42.
		5-39.
		3-126.
		3-127.
	variegatum	4-25.
		27.
		4-26.
Plukenetia	volubilis	1-79.
SYNGENESIA.		
Momordica	Luffa	5-147.
	Charantia	5-151.
	Balsamina	5-152.
	trifolia	5-152.
		5-153.
Cucurbita	Pepo	5-143.
	lagenaria.	5-144.
	Citrullus	5-146.
Cucumis	anguinus	5-148.
	acutangulus	5-149.
Bryonia	cordifolia	5-166.

DIOECIA.

TRIANDRIA.

Excoecaria	agallocha	2-79.
------------	-----------	-------

PENTANDRIA.

Cannabis	fativa	5-77.
----------	--------	-------

HEXANDRIA.

Smilax	China	5-161.
--------	-------	--------

		7-30.
--	--	-------

Dioscorea	fativa	5-180.
-----------	--------	--------

	oppositifolia	5-120.
--	---------------	--------

121.

122.

123.

	bulbifera	5-124.
--	-----------	--------

125.

	aculeata	5-126.
--	----------	--------

	villosa	5-162.
--	---------	--------

	pentaphylla	5-127.
--	-------------	--------

	triphylla	5-128.
--	-----------	--------

DECANDRIA.

Carica	Papaja	1-50.51.
--------	--------	----------

POLYGAMIA.

MONOECIA.

Musa	paradisiaca	5-60.
------	-------------	-------

Andropogon	schoen.	5-72.
------------	---------	-------

Holcus	saccharatus	5-75.
--------	-------------	-------

Cecitis		4-61.
---------	--	-------

Ophioxylon	serpentin.	2-41?
------------	------------	-------

7-16.

Begonia	- -	5-169.
---------	-----	--------

DIOECIA.

Diospyros	- -	3-6.
-----------	-----	------

POLYOECIA.

Ficus	taceinosa	3-84.
-------	-----------	-------

	pumila	3-85.
--	--------	-------

86.

	indica	3-87.
--	--------	-------

88.

	religiosa	3-91.
--	-----------	-------

92.

4-63.

CRYPTOGAMIA.

FILICES.

Ophiogloss.	scandens	6-32.
-------------	----------	-------

	flexuosum	6-32.
--	-----------	-------

	vulgatum	6-68.
--	----------	-------

Osmunda	zeylanica	6-68.
---------	-----------	-------

6-35.

Polypodium	quercifol.	6-36.
------------	------------	-------

Adiantum	- - -	6-34.
----------	-------	-------

Acrostichum	siliquos.	6-74.
-------------	-----------	-------

MUSCI

Lycopod.	phlegmaria	6-41.
----------	------------	-------

	cernuum	6-40.
--	---------	-------

	canaliculat.	6-39.
--	--------------	-------

	plumosum	6-39.
--	----------	-------

ALGÆ.

Fucus	natans	6-76.
-------	--------	-------

6-76.

APPENDIX.

PALMÆ.

Cocos	nucifera	I-1. 2. 3.
Borassus	farifera	I-10.
Areca	Cathecu	I-4.
Corypha	umbraculifera	I-8.
Cycas	circinalis	I-22. 23.
Caryota	urens	I-14.

SINGULARES.

Soccus	- -	I-30-34.
Durio	- -	I-29.
Canarius	- -	2-47-54.
Casuarina	equisetifolia	3-57.
Canarium	indicum	2-47-56.
Lens	phaseoloides	5-4.
Alopecuro-veronica	Fl. Zeyl.	6-16.
Myristica	- - -	2-4. 5. 6. 7. 8. 9.
Pseudo-sandalum	- -	2-12.

LVII.

CERVUS TARANDUS,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Propositus a

CAROL. FRID. HOFFBERG,

Stockholmiensis

Upsalæ 1754 Octobr. 23.

PRÆFATIO.

Paucissimæ per terrarum orbem regiones occurrunt, aut caloris, aut frigoris vehementia adeo infestatæ, ut homines eas habitare, vitamque in illis sustentare nequeant. Vastissima deserta Zonæ torridæ, propter aquæ penuriam quasi adusta, Pomonæ ac Cereris ministeria quidem recusant, ita tamen sterilia non sunt, quin Pastores greges suos etiam in his possint alere. Et quamquam lætas segetes optimamque messem in horrea colligere, illis non licet, qui intensissimo Zonæ Frigidæ hieme vexantur, aut in Alpibus, quæ sub calidissima etiam Zonæ gelu rigent, sedes & domicilia collocarunt, pecuariæ tamen rei feliciter operam dant & armentorum opibus aluntur. Operosum nimis foret, accurate instituta comparatione pronunciare, utrum felicicio-

liciores censendi sint, qui ardentis solis calori exponuntur, an qui gelu undique & altis nivibus obruuntur. Homines, qui olivas premunt & uvas calcant, infelices judicant utrasque illas Gentes; mihi vero arduum videtur & perdifficile voluptates atque otia Pastoritiæ vitæ cum labore & sudoribus Agricolarum ita conferre, ut satis pateat quodnam ex duobus vitæ generibus sit alteri præferendum. Largior equidem Pastorem macilentum esse, pinguem contra & obesum agricolam; at est ille tamen liber sui dominus, dum hic contra quotidianæ servitutis jugo atteritur & redeuntium quotannis laborum continua serie distinetur. Namque agros hic sepibus munit, proscindet, resulcabit, stercoreabit, occabit, lirabit, conferet, inarabit, complanabit, runcabit, frugum manipulos colliget, exsiccabit, inferet, flagellabit, granorum acervos ventilabit & frumentum tandem dimetietur; atque in his omnibus summa licet adhibita diligentia & opera, vel tota vel quod ad partem sæpius irrita spes cadit, si in tempestivum gelu, humiditas nimia, siccior tempestas, grando, imber, ventus, maturitas celerior, mures, aves, insecta, alique haud prævisi casus ingruerint. Ut reticeam frumenta vannandi, cribrandi, siccandi, molendi necessitatem, ceterorumque laborum articulos, quibus toto anno Cereris cultores fatigantur; ut solum panem obtineant. Secus sentiendum de vagante, quorsum libuerit, Pastore, qui absque aratro & labore vivit, cuique aliud fere agendum nihil est, quam ut tibiis ludat, ceterisque, dum in opimis pascuis sua comitatur pecora, innocentiæ vitæ oblectamentis fruatur. Hinc, quoniam nullus ille rei magnopere appetens, animo tranquillo ætatem degit; dum prementibus sub curis & molestiis quotidie gemit Agricola, mortalium antiquissimi ad ætatem argenteam, hoc est beatiorem, pastoritiæ vitæ genus reulerunt.

Gentis, quæ terram sub gelidissima Arcto habitat, pecuaria res omnis ab animali pendet, quod Rheno vel Rangifer vulgo appellatur, totaque illius Gentis œconomia & vivendi ratio eo nititur. Felicitatem hujus terræ & incolarum qui cognoscere voluerit, ante omnia sibi naturam & indolem familiarem reddat Animalis, quod australibus in partibus Europæ, immo Patriæ etiam nostræ insolens & minus frequens solet occurrere. Amore igitur adductus quo feror in Historiam naturalem & præcipue Zoologiam, Animal hocce potissimum mihi describendum elegi, qualecunque editurus specimen; neque rem actam me acturum arbitratus sum, si de Animali agerem, quod a Scheffero quidem & ceteris *), qui historiam Lapponiæ tradidere, non adeo sufficienter descriptum est. Varia de natura hujus Animalis in Flora Lapponica exposuit Nob D. Præles, & Itinerarium Lapponicum a Se confectum in Manuscripto adhuc latens, mecum perbenigne communicavit, ut ex illo colligerem, quæ ad hoc argumentum spectant. Hæc pro meo modulo in ordinem cum illis, quæ mihi met ipsi observare licuit, redigere conatus sum. Si Historia succincta Alcis, quam dudum Leopoldus dedit, meruit applausum eruditi orbis, spero me non displiciturum eruditis, si Animal Alci proximum exposuero.

§. I.

N O M E N.

R H E N O ab antiquis etiam *Rangifer* & *Tarandus* nuncupari sivevit: Synonyma ejus sunt:

C E R V U S cornibus ramosis teretibus: summitatibus palmatis. *Faun. Svec.* 39.

Gesn.

*) Hulden *Phil. multifaria utilitatis Rangifer* Jen. 1696. quart. se-
re omnia sua habet a Scheffero, omnesque ejus errores.

Gesn. quadr. 130. Rangifer.

Aldr. bisulc. 859. Tarandus.

Fonston. quadr. t. 39. Cervus palmatus.

t. 36. Cervus mirabilis.

t. 34. Tragelaphus.

t. 34. Hippelaphus.

Olear. mus. 16. t. 10. f. 3. Rhangifer.

Raj. quadr. 88. Cervus Rangifer.

Charl. onom. 9. Rangifer & Tarandus.

Svevis Rhen.

Lappis Boëtsoi.

§. II.

GENUS.

Quod Rheno sup genere CERVI militare debeat, adeo manifestum est & liquidum, ut ea de re dubitare nemo umquam possit. Absentia enim primorum dentium in superiori maxilla, satis superque ostendit ad *Pecora* eum pertinere. Cornua vero, quæ polyporum instar excrescunt, in apicibus primum mollia & tota quanta obducta hirta cute, deciduaque ut induruerunt ipsa cornua, quæque pariter quotannis decidunt & renascuntur, ad finitatem proximam Rhenonis cum Cervo evidenter demonstrant.

§. III.

SPECIES.

Species hæc a congeneribus difficillime distinguitur, ita ut alia haud facile occurrat differentia, qua a reliquis Cervis distinguatur, quam quæ cornuum a structura desumitur. Cornibus enim & mares & feminae inter Rangiferos instruuntur, quum in aliis Europæis Cervis observentur feminae cornibus plane carere. Præcipua autem differentia specifica Rhenonis in eo consistit, quod, cornua ejus ramosa, trunco non compressa, ut in *Damis*, sed

summitatibus tantum palmata sint, quodque anticus insuper ramus, ad basin supra frontem exsertus, itidem palmatus sit & in ramulos compressus,

§. IV.

LOCUS.

Solum natale Rhenonis præter Asiæ & forte Americæ boreales partes, in Europa præcipue est Lapponia. Dividitur autem Lapponia in Alpinam & Silvaticam. Alpes illæ vastæ, Svecis *Fjellen*, & Norvegia Sveciam determinant, & ad Russiam usque versus Mare album extenduntur sæpe ultra 12. milliaria in latitudinem. Altera s. orientalis pars, *Silvatica* est & distinguitur a finitimis Norrlandiæ provinciis Silva (a) lapidosissima, sterilissima, arboribus antiquis acerifoliis dense tecta, eo in primis singularis, quod Pinetum maxime umbrosum Lichene filamentoso copiosissimo nigricat, dum terra subjacens nivea appareat, Lichenibus albis obducta. Inter hanc silvam & Alpes interjecta regio, Lapmarkia silvatica, L. deserta Sv. Lapmark appellatur, quæ ad XXX vel XL milliaria in latitudinem diffusa horret inculta silva, campis arenosis, siccissimis, planis, iisque variis, interstinctis vastis paludibus, montibusque assurgentibus. Per hunc asperrimum tractum, in primis ubi fulmine aut fortuito incendio vastatus fuerit, terra intœcunda candidum producit Lichenem rangiferinum, qui etiam humiliora tegit Alpium declivia. Itaque æstivo tempore versatur Rangifer in Alpibus, supremo sub aëre, inter æternas nives & perpetuos ventus, quo non calor tantum & densitas pellis eum ducit atque allicit, sed & cogunt Insecta diptera, Culices, Tabani & imprimis Oestri. At hieme, hospitium ei amplius præbere nequeunt, aërei & gelidissimi montes, sed ad Deserta iterum revertendum est & inter Lichenes esca quærenda.

§. V.

(a) *Fl. Lapp. p. 346.*

§. V.

DESCRIPTIO.

Rheno cicur, a calce ad extremitatem dorsi plerumque est ulnam $1\frac{1}{2}$ altus; longitudo ejus a cornibus ad caudam ulnarum 2; ab umbilico, ad spinam dorsi ulnæ $\frac{3}{4}$.

Pilos, quum primum deposuit, fuscus est, quo propius autem advenerint caniculares dies, eo magis incipit canescere, donec colorem albo quam proximum obtineat. *Oculorum* regio semper nigricans. *Collum* subtus pilis longioribus, quam in reliquo corpore, hirtum est. *Os* albicat, ut & *Cauda* cum perineo & abscondita regione ani. *Pedes* ubi inseruntur ungulæ, albo quodam annulo cincti sunt. *Pili* in corpore tam dense stipantur, ut si studiose separare anitaris, cutis nusquam nuda appareat; quapropter etiam, ut in reliquis Cervis, erecti, licet multo densiores, exstant; quumque quotannis cadunt, non diffluunt soluta basi, ut in aliis quadrupedibus, sed reapse in fragili basi abripiuntur.

Cornua ad ulnam $1\frac{1}{2}$ in longitudinem extenduntur; in medio recurva, teretia cum brevi ramo in postica parte; Summitates compressæ & plurimis digitis palmatæ. Ante frontem ramus unus, raro duo, e basi fere cornu, recti prominent, capitis sæpe longitudinem æquantes, apice compressi & in plures ramulos divisi. In summitate a se invicem distant cornua spatio æquali ei, quod eorundem efficit longitudo. *Feminis*, cornua sunt ejusdem structuræ cum maribus, minora tamen, tenuiora & minus ramosa. *Cornua*, quum verno tempore erumpunt, mollia sunt instar polypi, & eodem modo ac reliquum corpus, cute atque pilis obducta; In apicibus crescunt, non in basi, ut aliis pecoribus solemne est; Intus plurimis constant vasculis sanguiferis, eorum-

que apices sensu exquisitissimo gaudent, ut ne levissimum quidem attactum ferant; at circa auctumnus, postquam induruerit ipsa cornua, nondum incepto venis æstu, rumpitur cutis & decorticantur cornua. Mas cornua amittit mox a pruritu sine Novembris; femina ad initium.

Femina retinet cornua usque dum pariat; si vero sterilis sit, amittit ea hyeme, unde sterilitatem judicat Lappo.

Castrati amittunt raro cornua ante novum annum; quo melius valent eo prius amittunt, quoque serius retinent, eo pejus; unde etiam judicat sanitatem eorum Lappo.

Quod *Schefferus* & *Hulden* asserunt, castratos non amittere cornua, omnino error est evidentissimus; uti etiam id, quod dum amittere cornua latebras sylvarum quærant.

Nares sunt oblique oblongæ. *Ungulae* ratione reliquarum corporis partium sat magnæ, interiori latere excavatæ, ut extremitates margine se invicem contingant. *Pedum* ungulae veræ & succenturiatæ, ut in congeneribus.

Cauda vix ad ulnæ quartam partem excrescit.

Præputium maris propendens, cylindricum, duos pollices longum.

Mammæ femina IV habet veras, II. spurias.

Rhenones feri, qui suæ spontis sunt, cicuribus evadunt multo majores, quemadmodum feri boves seu Uri, quibus tauri multo cernuntur & mansuetiores & minores.

§. VI.

CIBUS.

Æstivo tempore, dum in alpibus versantur Rangiferi, variis vescuntur vegetabilibus; intacta vero quæ solent relinquere, hæc sunt:

<i>Anthoxanthum odoratum.</i>	<i>Ranunculus acris.</i>
<i>Dactylis glomerata.</i>	<i>Caltha palustris.</i>
<i>Avena pratensis.</i>	<i>Trollius europæus.</i>
<i>Convolvulus arvensis.</i>	<i>Stachys silvatica.</i>
<i>Chenopodium Bonus henricus.</i>	<i>Antirrhinum Linaria.</i>
<i>Parnassia palustris.</i>	<i>Pedicularis Sceptum carol.</i>
<i>Erica vulgaris.</i>	<i>palustris.</i>
<i>Vaccinium Myrtillus.</i>	<i>Linnaea borealis.</i>
<i>Vitis idæa.</i>	<i>Thlaspi arvense.</i>
<i>uliginosum.</i>	<i>campestre.</i>
<i>Paris quadrifolia.</i>	<i>Serratula arvensis.</i>
<i>Andromeda cærulea.</i>	<i>Tanacetum vulgare.</i>
<i>hypnoides.</i>	<i>Artemisia Absinthium.</i>
<i>Arbutus alpina.</i>	<i>Tussilago frigida.</i>
<i>Alfene media.</i>	<i>Erigeron acris.</i>
<i>Filipendula Ulmaria.</i>	<i>Satyrion viride.</i>
<i>Potentilla Anserina.</i>	<i>nigrum.</i>
<i>verna.</i>	<i>Serapias Helleborine.</i>
<i>erecta.</i>	<i>Cypripedium Calceolus.</i>
<i>Dryas octopetala.</i>	<i>Carex vesicaria.</i>
<i>Aëta spicata.</i>	<i>Pinus sylvestris.</i>
<i>Aconitum lycoctonum.</i>	<i>Abies.</i>
<i>Anemone Hepatica.</i>	<i>Myrica Gale.</i>

ut observavit & in sua Jemtlandia memoriæ prodi-
dit Exp. D. D. Hagström.

Per hiemem varii quidem Lichenes nutrimento
sunt Rangifero, primarium vero pabulum ei præbet
Lichen Rangiferinus (a), cujus duæ observantur va-
rietates. Una quæ *silvestris* appellatur, valde fre-
quens in sterilissimis Lapponiæ desertis & præcipue
in campis ejus arenosis & glareosis, qui nivis instar
albi ex eo lucent, quemadmodum similiter paludes
cespitem plenæ in hac regione vastissimæ & rupes
aridæ ejusdem albedine incanæ redduntur. Altera
heic quoque, licet minus ubique frequens, inveni-
enda varietas, quæ implicatis ramulis major existit,
alpinus dicitur, propterea, quod ubi arbores exue-
rint Alpes, tota terra hoc Lichene contegatur, qui
tamen in altissimis earum cacuminibus vix reperitur.

(a) Fl. Lapp. 333.

Quando nimis luxuriant silvæ, ipse Lappo, nisi fulminis tactu comburantur arbores, eas ultro forte accendit, quippe qui probe novit, consumptis ita ab igne vegetabilibus pinguiorique humo, in ea quæ relinquitur sterili & exsucca terra, rangiferinum Lichenem firmas denique radices acturum & se multiplicaturum, etiam si VIII. vel X. annorum moram requirat, antequam in justam staturam adoleverit. Felicem se judicat Lappo, cui ampla sunt & hujus Lichenis feracia deserta; tum enim hæc prata ejus quasi nivibus ubique obducta nitent; nec ingruente hieme ei opus est in horreis collectum habere fœnum, quod haud facile gustant Rangiferi, nisi forte Equisetum fuerit Fl. Lapp. 393; sed perumpunt hæc pecora nivem veluti sues pascuum mollius, & sua industria optimum sibi colligunt pabulum: nimirum quo glacialis crusta, quæ nivem superius contegit, illis impedimento non foret, cutem duram & arcte corpori adfixam, in fronte, naribus & pedibus sapientissimus naturæ Auctor tribuit, unde etiam ex his partibus rangiferini corii conficiuntur tenacissimi illi calcei, quos in pretio habent Lappones. At si acciderit, quod tamen rarius solet evenire, ut irruat hiems (a) cum pluvia, quam gelu mox indurat, terra crusta glaciali obducitur omnis, antequam nix deciderit, in ea delitescit Lichen hicce, summaque adeo calamitas oritur Rangifero & annonæ infelix caritas Lapponi; qua in necessitate, aliud huic reliquum nihil est, quam ut vetustas pinus, Lichenibus filamentosis gravidas, securi succidat, parum licet sufficientibus, si major grex fuerit, fame maximam partem periturus.

Quum autem, ut patet ex iis, quæ commemoravimus, ipse sibi escam quærat Rangifer, non necesse est Lapponi, ut hiemale pabulum illi colligat, sed ut cum grege suo quotannis & quotidie, non æ-

state

(a) Fl. Lapp. 397.

state solum, verum hieme pariter, die noctesque, vastissimis in silvis, intensissimo licet frigore, immo sub ipsa bruma oberrare oporteat. Periret tantis difficultatibus vexandus Pastor, nisi natura largiente haberet solatia, quibus erectus omnia vincat. Splendent longam per noctem sidera & ipsa nix demissos cœlo radios reflectit. Chalmata omni nocte mille figuris cœlum & aëra illuminant. Vestes e pellibus hirsutis rangiferinis confectæ, manicæ item & calcei ex eadem materia facti, hique *Carice vesicaria* Fl. Lapp. 330. repleti, cum immunem servant contra vim omnem frigoris. In ipsis nivium acervis quiescit Pastor oberrans per deserta silvarum, fumo tabaci se oblectat, dumque canibus cum suis ludit, æque contentus & animo tranquillo vivit, ac Tityrus olim sub fagi tegmine, licet nos quidem horrore percutiamur, si vel fando alicubi audiverimus, quanta in vehementia frigoris versetur; adeo a teneris advescere, multum est.

§. VII.

LAPPONIA.

Dividuntur vulgo Lappones in Alpinos & Silvaticos, quibus accedunt sic dicti Mendici, extra Laponiam nostris in silvis oberrantes, nullo licet modo confundendi cum genuinis illis Laponibus, utpote quum ab his non vitæ solum genere, sed & mixtione sæpenumero cum aliis nationibus se magno-pere alienarint. *Lappones Alpini* certas sibi tributas in Alpibus habent terras, in quibus æstate vitam agunt, duarum sæpe aut trium casarum juncta societate. Hi fere semper tranquillo hilarique sunt animo, majores habent greges & circa auctumnum coguntur in Deserta migrare, ut totam per hiemem versentur inter Silvaticos, nam Mensibus Decembri, Januario & Februario, nullum in Alpibus animal sustentare potest vitam, nisi fuerit *Totus Lagopus Al-*

pinus Fn. Sv. 169. *Mus norvegicus* Fn. Sv. 26. *Valpes alba* Kalm. it. bahus. 236, ipse enim *Passer nivalis* Fn. Svec. 194. necessum habet sibi mitius clima quaerere. *Silvatici* Lappones suas sibi proprias in Desertis inhabitant terras, remotis plerumque a se invicem casis, ut unam juxta alteram rarissime invenias; minorem possident hi Lappones copiam Rangiferorum, & æstate in magnis fluviis hujus terræ frequenti se piscatu alunt; pauperes ut plurimum, animoque tristes & melancholici, quum solitariam degant vitam. Numquam fere Alpes petunt, nisi forte plures Rhonones quispiam habuerit, quod tamen rarius contingit. Quum enim Alpinus trecentos vel quadringentos; immo mille interdum possidet, Silvatico contra ultra centum vix adsunt.

§. VIII.

CULICES.

Ceterum soluta in Desertis nive, & qua partem etjam liquecente in Alpibus circa solstitium æstivum, calor in Desertis vehemens incipit urgere, tumque simul durissima, qua Lappones vexantur calamitas, Culicum (*Culex pipiens*) petulantia increbescit. Ingentes per hiemem in Alpibus coacervatae nives, usque a glacialibus altissimis jugis incipiunt liquecere, diffluere & congregari, unde amplissima, copiosissimaque flumina inundantur; magna simul pars hujus aquæ, in terram se insinuat & convallibus excipitur, unde stagna, paludes & fontes efficiuntur plures, quam in alia, mihi quidem nota, regione. Illas igitur paludes, commodissimas veluti sedes, occupant Culices, quos ova sua stagnanti aquæ immittere, vitamque in ea maximam partem agere sub forma larvarum & puparum, Natura jubet; unde etjam tam immensam eorum multitudinem Laponia progignit, ut major in alia parte orbis forte
nulla

nulla reperitur; quum æstivo tempore transmutatæ,
 e stagnis evolant, aërem pulveris instar implent, a-
 deo ut Lappo in desertis sub dio constitutus, faciem
 & manus, liquida pice, cui plerumque lactis aliquid
 admixtum est, inungere quotidie necessum habeat,
 ne ab hisce Insectis corrochantur. Vix ei sub dio lo-
 qui licet aut hiscere, quin nares & fauces ejus in-
 trent, nec in casa sua, eorundem ab injuria tutus
 est, nisi ex putridis truncis & caudicibus perennem
 focum struxerit, cujus fumo copiose per casam dis-
 perso, detestabiles sibi Culices abigat. Neque ta-
 men ita nocet Lapponi famelica ista turba, ut in Na-
 turæ universæ administratione non aliqua ex parte
 plurimum illi subserviat; atque me judice fame pe-
 rirent Lappones facile omnes, si perirent in ejus pa-
 tria culices. Etenim Aves aquaticæ omnes relinquunt
 circa auctumnum suos lacus, jam glacie tegendos,
 & ad loca meridionalia contendunt, at primo iterum
 vere, densissimis agminibus, nostrum supra horizon-
 tem videmus eas versus septentrionem pergere, do-
 nec subsistant maximam partem in Lapponia, ubi vi-
 ctum abundantissimum, innumeris ex larvis & pupis
 culicum, altrix paravit Numinis munificentia. Hæ
 aves ob calorem, quem plumulæ, inter pennas ubi-
 que interjectæ, generant, non ferunt æstum regio-
 num meridionalium, adeoque, ad boreales frigidas
 plagas pelluntur. Quum sint polygamæ, nullam
 feminis in excludendis ovis & alendis pullis opem fe-
 runt mares, adeoque necesse illis est, postquam ova
 texerint plumulis, quas per æstatem deponunt, ab
 ovis tantisper divagari, dum escam quærant, immo
 illis necesse est, alimentum in promptu habere, quan-
 tum satis non sibi tantum fuerit, sed & pullis suis re-
 center exclusis, iisque bene multis, quod etiam in
 aquis his, ex culicum pullulis ubique inveniunt. Sic
 etiam Tetraones, quibus heic est patria, quæque ad
 multa usque millia, no dicam myriadas quotannis ca-
 pian-

piuntur & Stockholmiæ missæ divenduntur, horum inquam pulli, maximam partem Culicibus nutriuntur ad auctumnum usque, ubi baccas invadunt Vaccinii, Myrtilli, Vitis idææ & Juniperi. Tum vero laqueis a Lappone ea in copia occiduntur, ut auctumnale ejus alimentum conficiant, quemadmodum ovis aquatiliū avium verno tempore saginatur. Præterea pisces, quos in fluviis & lacubus Laponiæ vastissimis, copiose capiunt Accolæ, quibusque escam suppeditant iidem illi Culices, qui Rangifero tantam exhibent molestiam; nempe hirsuta Rangiferi cornua, quæ verno tempore exerescunt, continue punguntur & mordentur a Culicibus illis non minus, quam a *Tabanis Tarandi*, nec ulla ab *Oestris* ei quies relinquitur. Redeunt igitur Rhenones quotidie ad casam Laponis, ubi Agaricos arborum accendit, quo eorum perpetuo fumo, aliquo saltem momento a suis insectatoribus liberetur. Deinde discedentes a casa Rhenones, postquam fumum exceperunt, & ubera præbuerunt, in Alpium summa juga contendunt, ne ab *Oestris* conficiantur. Namque in summis cacuminibus Alpium, ubi rigidum perennat gelu, venti continuo fere sæviunt, dumque aër se comprimit simul super altissima juga, difficilius versari ibi possunt insecta. Verum quidem est, in Alpibus etiam reperiri Culices, & ejusdem pariter generis, quo vexantur *Deserta*, at majores illi sunt, nec poros inquirunt dum pungent, sed cutem mox solum perstringunt. Observantur etiam minori in copia, & fere Alpium in vallibus, ubi tranquillus est aër inter frutices & rupes, hincque facile evitandi a Rhenone, quum loca celsiora petit.

§. IX.

OESTRUS.

Gravissimum incommodum Rangifero adfert
Oestrus

Oestrus Tarandi, a Nob. D. Præside variis in locis (a) descriptus & *Gurbma* Lapp. appellatus, quem præ alia calamitate reformidat Rheno. Ex ovo in dorso ejus deposito, generatur hoc Insectum, & æstate media, dum pilos mutat, e dorso ejus elabitur; quumque hoc tempore alii non reperiantur in Desertis Rangiferi, quam quos possident pauperes, qui, ob paucitatem gregis, operæ pretium hæud ducunt, eos in alpes ducere, patet evidenter, in Alpibus Oestrorum majorem, quam in Desertis, apparere numerum oportere, quatenus scilicet ibi, Rangiferi sint plures (b). Ut primum prodiit Oestrus, volitat supra Rhenonem, unice intentus, ut ovum deponat inter erectos pilos; Rhenones contra adeo prudenti percelluntur metu, ut si vel mille sint congregati, singuli jactitent cornua & quatiant totum corpus, ubi unica modo debilis & inermis mulca adfuerit. Quoniam vero vituli, primo vere non mutant pilos, sed hos decumbentes gerunt, nullum potest inter illos cadere ovum, & propterea secundo vere destituuntur ulceribus, quæ ad latera spinæ dorsi generantur a latitantibus œstris; persistentia vero in dorso ova illa, & exclusa, cutem perforant, & Rangiferum tertio potissimum anno emaciant & consumunt. Ex his quoque est, quod pelles Rangiferinæ in dorso plurimis scateant cicatricibus.

Quum æstivo tempore a casa sua, ubi Rhenones mulserat Lappo, in pascua eos ducet, magna inter eos & canes, quos excitat Pastor, oritur controversia. Rheno enim contra ventum, altissima alpium perennique nive obbucta cacumina petere nititur, ibique jejunos totam peragere diem mavult, quam œstris conflictari. Lappo vero eos in convalles cogit, ne nimium discurrant, nulla habitatione Oestrorum.

(a) Fl. Lapp. p. 360, Fn. Sv. 1025. Act. Ups. 1736. p. 31. Act. Holmens. 1739. p. 121.

(b) Cfr. ii. Westg. p. 202.

strorum, quos parum intelligit. Nullum gregi suo stabulum exstruit Lappo, nullum, ut commemoravimus, illi colligit in hiemem pabulum, sed die nocteque totum per annum cum illo oberrat, stans licet servatis vicibus, quibus ab uno in alterum pascendi labor transit. Lapponum singuli suum habent canem, qui incitanti domino paret, optimeque novit coercere pecora, ne dissipentur, aut a pastore longius secedant. *Cornices* prosequuntur Rhennonem, ut Oestra dorso inhaerentia extrahant & deglutiant, quod quamvis Rheno non facile admittit, fatigatus famem, ferre saepius coactus est, ut mihi narravit *Dn. Er. Fjellström*, in Lapponia ipse natus.

§. X.

L A C.

Femina parit in medio mensis Maji & lac praebet a. d. 24. Junii, usque ad festum Michaelis vel medium Octobris. Matutino & vespertino tempore quotidie per totam aetatem ad casam gregem ducit Pastor, exeunt domestici, tuniculum longissimum ita convolvunt, ut ambos ejus terminos manuteneant, eoque in Rhenonis feminae collum injecto, ad sese trahunt, tractamque mulgent. Quaelibet libram circiter lactis praebet. Postquam Rhenones ita mulsit Lappo, excrementa in terram delapsa, ancilla colligit, hisque ubera inungit, ne lactent vituli; haec dein siccantur & absterguntur, dum proxima vice mulgetur femina. Singulari amore vitulum Mater prosequitur, sique eum forte amiserit, variis in locis quaerit & saepe ad casam percurrit, porcae instar grunniens, nec quiescit, priusquam recuperet. Rangiferinum lac, bubulo magis tenue videtur esse, at validius & saporis fere lebacci. Lac nuper emulsum & in lebete calefactum, coagulatur ope coaguli, quod e vitulis, vel maectatis, vel casu per

per æstatem mortuis sumitur, aut ex intestinis piscis *Caregoni Thymalli* *Fn. Sv.* 314. In parvis calathis premuntur casei, siccantur super scala quadam, quæ juxta vaporarium posita est in casa. Non heic observantur casei a vermiculis corrumpi, procul dubio propterea, quod *Musca fimetaria* ibi non reperiatur; saltem hæc N. D. Præsidi, in Lapponia dum versabatur, non apparuit. Caseus gratissimum & valde nutriens cibi genus, præcipuum quoque alimentum suppeditat per Lapponiam proficiscentibus. Quanta sit pinguedine, facile observatur, dum assaturante focum, tum enim copiose exstillat oleum, quod præsentaneum est adversus Perniones medicamentum. *Serum* a confectione caler residuum, recoquitur, & spissum instar lactis cum ovis cocti evadit; eo præcipue per æstatem ad meridiem & coenam adjuntur Lappones; grati quidem est saporis, sed non diu fatiat eos, qui assumerunt. *Butyrum* e rangiferino lacte, non conficitur, valde enim exigua copia inde obtinetur; album insuper, & sevi instar insipidum.

Lac non servatur apud Lappones, ut accescat, neque ex eo varias, uti nos solemus, conficiunt epulas, si exceperis, quod *Kappatialmas* (a) sua sermonum nuncupant. Hoc paratur ex cremore, qui lacti post coctionem refrigerato inducitur, & detrahitur in sufficienti copia, dein colligitur & augetur immixtis baccis Myrtilli, siccatur postea in modum casei & asservatur. *Lac Hyperboreum* Juemo-melke (b) sequenti modo conficiunt: Folia Rumicis acetosæ, quæ in Alpibus, quadruplo majora, quam apud nos excresecunt, recentia colligunt, ahenum illis replent, aqua superinfusa agitando coqvunt, dein serum lactis adfundunt, recoqvunt, coctum doliolis vel rangiferinis ventriculis immittunt in terram recondendum, ac edunt tempore hiberno aut vernali.

(a) *Flor. Lapp. p. 108.*(b) *Fl. Lapp. 95.*

§. XI.

PRURITUS.

A festo Matthæi usque ad Michaeleni, venere æstuant Rangiferi, quo tempore cutem deponunt cornua & graviter feriunt Rhēnones. Sæpe usque eo procedit libido, ut hac exhausti, macie plane extabescant & nonnunquam inde moriantur. Femi-næ majores & fortiores mares præ ceteris admittunt, ad eos aufugiunt a junioribus agitatae, qui hos in fugam conjiciunt. Primo anno mares haud patiuntur feminæ, raro secundo, postea vero quotannis. Neque ante hoc tempus feminis se jungere mares solent. Tricesima tertia post congressum hebdomade, id est circa diem Erici in Majo parit femina, duos sæpius vitulos quolibet partu.

Mares magnam partem, dum adhuc teneriores fuerint, castrant Lappones hoc modo: postquam frenulo eos ligarunt, scrotum dentibus mordent, ut contendantur testiculi, postea inter digitos eos magis magisque interne comminuunt, ita tamen, ut non vulneretur scrotum. Rangiferis ita castratis, qui reliquis robustiores evadunt, ad vecturas utuntur demigraturi Lappones cum familia a loco in locum. Pingvescunt hi, si cessent a laboribus, alias admissarii plerumque sunt pingviores.

§. XII.

ÆTAS.

Ultra annos XIV. vel XVI. raro extenditur ætas Rhēnonis. Quum circa auctumnū pingvescere incepit mas justæ ætatis, aut sterilis evasit femina, mactantur, nam alias lege ipsius naturæ per-eunt. Ex hoc tam exiguo vitæ curriculo Rhēno-num facile colligi potest, quanto errore veteres statuerint Cervum, inter omnia animantia, summam ætatem

ætatem attingere, immo ad mille annorum spatium vitam ejus continuari. Etenim, si illud tempus, quo in utero vel extra illum a matre fovetur ova, comparetur cum eo tempore, quo adolescit in justam staturam juvenis, ætas ordinaria animalium plerumque invenitur. Huc accedit adfinitas congenerum, qua Rangifero tam propinquus est Cervus vulgaris, ut facillime adducamur ad credendum, ætatem hujus XXX. annos haud superare.

§. XIII.

USUS.

Rhenones antequam incipiunt prurire mactant Lappones, ne macie confecti, minorem usum præbeant. Carnes suspensæ exponuntur aëri, ut siccantur; vel etiam gelu aut fumo durantur, in rhedis dein condendæ, donec Alpes relinqui oporteat; tum enim in promptuariis quæ *Staburer* Incolæ appellant, hoc est, casulis fundo planis, trunco cuidam ad trium ulnarum altitudinem impositis, ne Ursi aut Gulones eas visitent, conduntur & servantur ad festum Matthæi, quo tempore ab æstris graviter vexati Rhenones commode mactari nequeunt; totam vero per *hiemen* mactantur, hac plerumque habita ratione, ut unus Rheno IV personis qualibet hebdomade consumendus tribuatur. Contra ea *verno tempore*, quoad fieri possit, ab illis mactandis parçitur, & pilcibus recentibus suppletur victus. *Pariter æstate*, Sero, post expressum caseum relicto, contentus vivit Lappo, & *autumno*, avibus e Tetraonum genere, quas jaculatur globulo, aut capit laqueis. In mactando Rhenone inter primas colli vertebrae cultro penetrat Lappo usque in Medullam spinalem, qua læsa mox animal delabitur; postea latus thoracis in cor usque transfoditur; sanguis colligitur in Thoracis cavitate. Pellis separatur ab utraque parte abdominis. Ex corio, quo frons & pedes te-

Et fuerant, utpote firmiori & tenacioribus instructo pilis, optimi conficiuntur calcei hirsuti Lapponum absque calcaneis, de quibus antea diximus. Omnibus fere partibus, quæ in Rhene comedi possunt, vescitur Lappo, excepto cerebro & genitalibus. E pene, ut valde tenaci, ligamentum conficitur, quo prora rhedæ colligatur.

Cornua in acervos cumulantur juxta casas. Sciuri & Vulpes rodunt eorum apices. — Gluten hodie ex cornibus concoquitur præstantissimum, & Pharmacopœi e Rasuris C. Rhenonis loco C. C. gelatinam conficiunt; sed rasura majori labore obtinetur, & gelatina diutius coquenda.

Qui æstate moriuntur vituli, excoriantur, eorumque e *pellibus*, quippe quæ sentiuntur molliores, vestes interiores mollioresque parantur, siquidem linteas ignorat Lappo. Immo singula vestimenta, quæ sunt toga (Lappmudd), femoralia & calcei, rangiferinis constant pellibus, hirsuta parte extrorsum versa. Harum calor præcipue debetur confertæ densitati pilorum. In casa etiam ad utrumque latus foci, pelles Rangiferinas sternunt Lappones, frondibus Betulæ nanæ substratis, ut, juxta ignem mollior decumbant.

Pallia e pellibus rangiferinis pulchre confecta venduntur quotannis per australiores provincias Sveciæ, quibus hyeme frigus egregie pellitur & ideo etiam a nobilioribus sæpe portantur.

Vituli, qui morbo periere, canibus objiciuntur, præter coagulum, quod servatur.

Sanguis e mactatis Rangiferis in doliolis reconditur, ex quo vere ineunte, jusculum cum aqua & medulla ossium paratur. Sanguinem hunc iter facientes secum ducunt in vesiculis servatum, atque est ille gravi sapore, uti suillus.

Lingua,

Lingua, admodum pinguis, egregie palato aridet, quare etiam exsiccatae *Linguae* rangiferinae quotannis ad australiores *Sveciæ* provincias deferuntur & venduntur.

Botuli ex sanguine cum adipe sat pingves parantur.

Hepar quod magnum est, destituitur vesica fellea, coctum editur.

Pulmones interdum siccantur & eduntur, plerumque tamen canibus relinquuntur.

Intestina pingvia sunt, discinduntur, lavantur, coqvuntur & *Lapponibus* sapidum præbent cibum.

Solea Rangiferi, s. pars sub *ungulis* pedes tegens, quæ cocta mollis & gelatinosa evadit, a *Lappone* editur, rejecta superiori duriorique parte.

Carnes in aqua sine aliis additamentis coqvuntur, æque ac pisces, at vero, ut pisces diu coquit *Lappo*, ita carnes tam parum, ut ab ossibus haud sejungantur.

Aleps despumatur in vasculis ligneis & circummittitur inter convivandum, ut sibi quisque assumat unum vel alterum cochlear.

Medulla ossium grati est saporis & aphrodisiaca.

Vesica plerumque usurpatur loco lagenæ ad servandum spiritum trumenti.

Unico tantum cibi genere fere semper contentus est *Lappo*.

Tendines *Rhenonum* siccantur in sole, in filamenta finduntur pene innumera & contorquentur radente maxillam manu. Hoc fili genere ad vestimenta pellicea consuenda linteis aptius est. Illis etiam circumvolvunt feminæ stannea filamenta, quibus per foramen cujusdam ossis, dentium ope ductis, vestes venuste ornant variis in locis. Porro ex ossibus etiam *Rangiferinis* cochlearia faciunt.

Femine Lapponicæ vestes conficiunt.

Mares mulgent pecora & caseos quotidie premunt.

§. XIV.

Pinguedo hujus animalis, non ut in aliis pecoribus frustatim cohæret, sed intime est admixta fibrillis carneis.

Quum identidem pedem movet Rheno, semper *crepitat* uti nuces, idque ex eo provenit, quod ut primum incedet, ample diducat ungulas versus terram pressas, dumque eas extollet, apices earum ad se invicem allidantur cum crepitatione.

Ruminare Rhenonem æque ac alia Pecora, dubium non est, quod quotidie perspicitur, quum quiete sit ad casam circa fumum, adeo ut Rajus ex analogia congenerum hoc rectius conjecerit, quam negavit Schefferus ex professo de hoc agens animali, & ejus epitomator *Hulden*.

§. XV.

MORBI.

Morbi, quibus adficiuntur Rhenones, sunt varii.

I. *Oestrum*, *Curbma* Lapp. cujus supra mentionem fecimus. Hoc maxime debilitantur & tertio vitæ anno non pauci moriuntur, quum secundo anno ab illo sint immunes.

II. *Vermiculi* in palato & sinu frontis generantur eodem modo ac in equis & ovibus. Hi tempore hiberno, ubi vehementius ad currendum agitur animal, sternutatione ejiciuntur. *Trumbe* hi Lappis dicuntur, qui deponunt ova in larynge Tarandi, quæ exclusa in vermiculos verno tempore expellentur per nares, unde etiam plures moriuntur, quam a *Curbma*.

III. *Vertigo*, *Ringjuka*, qua dum laborant Rhe-

nones, in gyrum aguntur. Si dextrorsum cursitent, medicabilem esse morbum existimat Lappo; sin contra sinistrorsum, quasi amissa omni spe salutis, ægri mactantur.

IV. *Anorexia* seu cibi fastidium, morbus junioribus imprimis frequens, ut non comedant, sed subsistant atque ruminent.

V. *Fissura mammarum*, ut sanguinem, si mulgeantur, emittant. Nesciunt Lappones inungere succo Pingviculæ, ut diu in Alpibus exteris soliti fuere Pastores ovium & vaccarum, licet copiose in Lapponia crescat hæc planta.

VI. *Herpes* seu *exanthemata* minutissima, quæ etiam in uberibus nascuntur, ibique late serpunt, a quibus non quidem moriuntur feminae, at ore vitulorum eas lactentium, ulceribus inficiuntur, ita ut quum se non possint alere, intereant.

VII. *Paronychia*, *Klöf-Sjuka*. Pedes intumescentes circa marginem unguularum & putrescentes, ex quo claudicat animal, ut gregem subsequi nequeat. Oritur hoc malum præsertim solis æstu per aliquot dies vehementius sæviente. Forte Oestro quoque debetur, secundum observationem, quam Itineri Westg. p. 202. inseruit N. D. Præses.

VIII. *Cachœte*, *Peckekattja-tacka*, *Fällsjuka* est ulcus in musculosis partibus femoris oriundum, quod parvo tumore incipiens, sicubi deinde aperitur, pus copiose emittit. Postea dum nigrescit & sphacelo quasi corripitur, particulae carnis variae separantur & decidunt: quæ si sanatae succreverint, animal hoc malo liberatur, alias vero moritur. Ulcus, si lixerint Rhenones, internis ulceribus sæpe afficiuntur & pereant. Morbus est epidemicus.

IX. *Cachexia epidemica*, *Sudda-tacka*, *) *Träs-sjuka*,

L 3

*) In Lapponia Tornœnsi Perna-tauti dicitur lingua fennica.

Sjuka, *Miåltfot*, est inter pestifera & maxime perniciofa mala, quibus non æstate modo, verum & hieme vexatur Rheno, qui morbus augeri & multiplicari magis quam minui perhibetur, & ante annos XII vel XIV in Lappmarkia Lulensi plane incognitus fuit morbus, nunc maxime contagiosus, per 5 annos spoliavit Lapponiam Tornensem, & omnes fere Rhenones sylvaticos occiderit. Ut primum hoc malo corripitur animal, incipit præter consuetudinem gravius respirare. Nares quasi dilatantur & majores evadunt. Oculos extendit & per aliquot momenta expansos tenet. Tanta tum est ferocia, ut omnes cornu petat & prosternat. Comedit tamen ut sanus, at non ruminat. Decumbit sæpius quam ceteri. Omnes hoc infecti morbo pereunt, nec ullum ejus detectum est remedium; quapropter simulac vel minimum ejusdem morbi signum observaverit Lappo, animal mactat, si aliquem e pellibus usum habeat, quæ in hac consumtis tabe, chartæ instar tenues evadunt. Si aperiantur hoc morbo confecti, apud varios materia quædam spumosa reperitur in Cerebro & circa Pulmones, in omnibus vero omnia viscera sunt laxa & flaccida, præ ceteris vero Lien quam maxime cernitur laceratus, parvus & enervatus.

His in morbis, dorsum Rhenonis liquida pice unguere solet Lappo, qua licet non profligentur omnia mala, impediuntur tamen œstri, ne deponant ova, cutem animalis perforantia.

§. XVI.

NOMENCLATURA.

Nomina, quæ Rangiferis imponunt Lappones, partim propria sunt, partim ætatum.

Nomina secundum annos ætatum hæc habent.

Anno 1) *Messi* utriusque sexus.

2) *Orrya* mas, *Wbenial* femina.

3) *Watt*.

Anno 3) *Wattja* femina fecunda, at sterilis *Whunial*
rotbe. Wubbers mas.

4) *Koddutis.*

5) *Koffrus.*

6) *Machanis.*

7) *Nammatappatachis.* Ad plures annos vix
perveniunt admiffarii Rhenones, quippe qui post ve-
neris æstum plerumque moriuntur; castrati vero diu-
tius possunt vivere. Ceterum haud parum mirari
convenit, quod adeo facile quemlibet Rhenonem in
grege inter centum & plures a se invicem dignosce-
re & proprio nomine appellare queant Lappones, li-
cet colorem & pilos pro varia tempestate anni mu-
tent, & præcipue cornua, quæ quotannis diversam
induunt formam. Nec verosimile est, quod de
Cervo narravit Aristoteles, videlicet, si castratur
eo tempore, quo destitutus est cornibus, nullis post-
ea instructum iri, aut, si tum habuerit, eadem non
amplius amissurum, quandoquidem castratus Rheno
cornua & accipit & amittit quotannis eodem tempore
ac reliqui.

Excrementa hujus animalis æstate molliora sunt,
ut boum: hieme duriora, ut ovina vel caprina.

Hiberno tempore rhedam trahit Rangiter, fune
inter pedes medio & regitur loro cornibus adnexo:
Unicam tantum personam aut X librarum pondus fer-
re potest, gravius enim raro sustinet. Si urgetur,
X vel XII milliaria potest currendo emetiri, at tum
mox mactandus est, quoniam fatigatus immodico
cursu vivere amplius haud solet. Et est sæpe obser-
vatum, eum continuo cursu per VI vel VII mill.
iter carpere, licet vix ullo momento sub itinere qui-
escat. In dorso debilis est, ut ephippium si impo-
neretur, non ferat. Itaque asserculum qualibet a
parte dorsi injungunt Lappones & lævi onerant pon-
dere, dum æstate ab uno in aliam locum promo-
vent.

§. XVII.

FERI.

Feri Rhenones cicuribus duplo sunt majores & duriores habent pellem. In Alpibus, quas habitant Lappones, ita quidem illi sunt extirpati, ut rarissime nisi in Kemensibus observentur, verum in Alpibus Dalekarlicis, quæ Incolis carent, centeni sæpe catervatim vagantes apparent.

§. XVIII.

EPILOGUS.

Ita Rangiferino suo circumdatus grege, omnia habet Lappo, quæ ad vitam sustentandam ei sunt necessaria. Lappo qui possessor 500 ad 1000 Rhenones possidet, dives respectu rusticum adjacentium censendus est, quum ille possideat totidem imperiales belgicos; & potest quotannis reportare fructum dimidium totius, quod nulli in Svecia. In gelida & infœcunda terra summa degit vitam tranquillitate animi; non extimescit Bellonæ furores & crudelitates; quæ florentissima imperia prosterunt, a perpetuo servitutis jugo, sub quo nostri gemunt Agricolaë, liber est; a furibus & incendiis fere nihil timet; myriadas morborum ignorat, aliis gentibus communes; non illi opus est innumera emere venena, quæ melle dulciora sentiuntur, at viscera corrodunt. Scilicet: *non qui multa possidet, sed qui paucis indiget, dives est.*

LVIII.

OVIS,

sub

PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Quam proposuit

ISACUS PALMÆRUS, Nic Fil.

O-Gothus.

Upsalæ 1754. Octobr. 30.

PROEMIUM.

OVium cultura, quæ pristinis temporibus adeo contempta fuit, ut indoctis & incultis tantum esset relicta; nunc temporis, dum œconomia justum in patria nostra obtinuit locum, tanti est pretii, ut inter optimas, quæ felicitatem regni amplificent, artes, haud immerito numeretur. Quantum vero adferat utilitatis, suo exemplo demonstrat satis Anglia, cui oves plus profuisse, quam aurifodinas Potasi Hispaniæ, contendunt varii. Antea fere omnia, quæ ad vestimenta erant necessaria, ab exteris emebamus, donec observabamus id nobis tantum æris detrahere, quantum emolumentum inde hauriebant alii. Cordatis igitur nostris œconomis visum est, huic morbo sanando non aptius accommodari posse remedium, quam ut in patria instruerentur opificia, vestitum nobis suppeditatura, quod quidem feliciter successit, sed quamdiu lana ab

L 5

exteris

exteris invehebatur, tamdiu instituta fastigium non attingerent. Itaque viri de publico bene meriti, rem paulo adcuratius introspicientes, satis superque deprehendebant necessitatem Ovium culturæ intra patriam. Præ ceteris Consiliarius Commerciorum ac Eques, per sua in patriam universam merita, immortalis memoria dignissimus, Nobilissimus D: nus JONAS AHLSTRÖM, qui, tanto cum studio, opificia pœne innumera instruxit, huic operi etiam manum admovit; ille enim non solum variis in lucem editis scriptis modum civibus patefecit, quo curam horum animalium gererent; sed etiam rei necessitatem, vividis depictam coloribus, Ordinibus regni subjecit, quo res feliciter jam eo est perducta, ut pastores, ovium culturam edocti, in plerisque regni provinciis sint constituti. In hac arte demum nostrates adeo profecere, ut exteris facile palmam præripiant: unde libellus, *Beskrifning om fullgoda Får*, a *Friderico W. Hassfer*, nuper editus, non tantum statim in linguam Germanicam Gœttingæ est translatus; verum & illo cum elogio, in Actis illorum recensitus, ut ne Tournefortus quidem, omnibus suis plantis instructus, cum eo conferri posset; utinam merito.

Scientiam hanc æquiori & justa perpendens lance, observe multum certe adhuc restare, inprimis autem illam partem, quæ a scientia naturali lucem mutuatur, & sine qua ovium cultura feliciter absolvi nequit. Electurus idcirco argumentum speciminis Academici, diu multumque mecum deliberavi, utrum quod ad medicinam proprie spectaret, an vero ex parte quadam scientiæ naturalis quid pertractandum sumerem, unde publica res quid captura esset commodis; sed prævaluit illud in pectore monitum: *Salus patriæ, Lex summa.*

I. DESCRIPTIO.

Caput: Rostrum compressum, antèrius nudum.

Dentes primores, in inferiori tantum maxilla, VIII, incisores, prominentes, margine laterali acuti, apice subtransversi, interius paulo excavati; in superiori vero maxilla primores nulli.

Canini defunt in utraque maxilla, & spatium edentulum inter primores & molares.

Molares in utraque maxilla, sinuato acuti.

Os s. Bucca papillis albis, cartilagineis interne vestitum.

Labium superius a naribus ad os nudiusculum, lacuna exaratum.

Inferius seu Mentum subrotundum, convexum, molle, margine inflexo denticulato.

Vibrizæ oris superiores per quatuor ordines inæquales digestæ.

Pilus distinctus supra nares, longus.

Narium foramina oblonga, sinu vel margine superiori medio gibbo; sinu vero posteriori obtusiori.

Oculi subcærulei, glauci, in prominentia sincipitis ovali. *Pupilla* de die oblonga.

Cilia superiora tantum; inferiora nulla; sed horum loco, pili rari tenuiores.

Cavitas quasi digito impressa, ante canthum oculi anteriorem, profunda, gluten secernens; & alia minus profunda pone canthum oculi posteriorem, quarum usus nos fugit.

Lingua mollis nec scabra, sulco longitudinali notata.

Vertex prominens, inter cavitates depressas pone oculos.

Aures oblongæ margine integro: superiori versus basin inflexo; intra aures lineæ tres, elevatæ, longitudinales.

Cornua spiraliter retorta, rugosa, introrsum angulata, plana, apice complanata.

Collum compressum, capite longius, lanatum.

Dorsum latum, teretiuseulum, circa lumbos tamen latius.

Pectus prominulum, pilis brevibus tectum.

Abdomen plano-convexum:

Mammæ ingvinales, nudæ, binæ, coalitæ, & præterea duæ Papillæ spuria ad basin anticam.

Scrotum mamillis duabus notatum.

Cauda teres, genubus brevior, pilisque tecta.

Pedes: *Femora* compressa. *Genua* crassiora in anticis pedibus; in posticis vero prominentia. *Tibiæ* antica teretiuseulæ; posticæ magis compressæ,

Ungulæ geminæ: margine exteriori convexo; interiori vero acuto, concavo.

Ungulæ succenturiatæ in parte postica pedis circa tarsum, geminæ, minores, rugosæ.

Liquor glutinosus secernitur e foramine parvo intra sinum supra ungulas anticæ, fere ad earum basin, cujus usum etiam ignoramus.

Vellus constat pilis contortis s. crispatis, mollissimis: longis in dorso, lateribus & collo; at brevioribus, rectis, imbricatis & lævibus in capite ante oculos & cornua, in auribus, pectore, ventre & pedibus.

Satura in ingvibus spiralis.

II. SPECIES.

Species ovium, quæ vulgo sunt notæ, numerantur sequentes:

1. OVIS (*Aries*) cornibus compressis lunatis.
Favn. Svec. 43. Syst. nat. 10. p. 70.

Ovis *Gesn. quadr. 138. Aldrov. bisulc. 370. Jon-
 ston. quadr. 60. tab. 22. fig. 1, 2, 3.*

Ovis domestica *Raj. quadr. 73.*

2. OVIS (*gvinensis*) auribus pendulis, paleari-
 bus laxis pilosis, occipite prominente. *Syst. nat.
 10. p. 71.*

*Aries gvineensis s. angolensis. Margr. bras. 264.
 Raj. quadr. 75.*

*Cornua curva deorsum usque ad oculos incurvata
 & quasi torta. Juba sub collo pendula. Pili breves
 hirti.*

3. OVIS (*Strepsiceros*) cornibus erectis spirali-
 bus. *Syst. nat. 10. p. 71.*

Strepsiceros cretensis. Bell. itin. 20.

Aries cretensis Aldrov bisulc. 407.

Ovis *Strepsiceros cretica Raj. quadr. 75.*

Hujus magni greges aluntur in Ida Crete.

*Cornua erecta, ambitu canaliculata, cochleæ in mo-
 dum contorta, confr. Aldrov. quadr. bisulc. 406.*

III. VARIETATES.

Varietates ovis communis, quas mihi pertractare
 satis est, variæ sunt; præcipuæ autem VI, uti:

1. LATICAUDA, *Platyceros s. arabica*. Huic
 cauda crassissima, triginta sæpe librarum, a summis
 ad imum magis magisque latefcens. Pastores po-
 stella fabricant, ad quæ cauda alligata nititur & sus-
 tinetur. cfr. *Aldrov. bisulc. 496. 404.*

Animal frequens est in Oriente, Armenia, Sy-
 ria, Arabia & Ægypto.

2. AFRICANA *Raj. quadr. 75.* pro lana pilis
 brevibus hirta.

3. HIS-

3. HISPANICA, quæ a reliquis differt cornibus contortis, spira extrorsum dilatata, lana circum oculos copiosa, adeo ut oculi illa pœne sint operiti, & quasi profunde intra cranium intrusi. (*it. W-Gotb. 59. Scan. 61.*) Lana his mollior (*it. W-Gotb. 58.*), copiosior, sæpe novem librarum & pingvior (*it. Scan. 156.*) Semel annis singulis has tantum tondere licet, quippe quæ frigus minus ferunt. (*it. Scan. 61.*)

4. ANGLICANA vulgo dicta. hæc cornibus caret, at gaudet cauda crassiori, quæ una cum scroto ad genua usque pendet.

5. RUSTICA cornuta fere semper est, & lanam brevior, minus crispam & rigidior, quam in præcedentibus (1, 3, 4.) habet. Cauda & scrotum non attingunt genua.

6. POLYCERATA. Arietes cornibus quatuor, rarius vero sex gaudent, quorum interiora erecta, lateralia vero revoluta (*it. Gott. 248.*). Habent hæc cornua analogiam quandam cum plenitudine florum, & sunt quasi bipartita aut tripartita cornua, quorum itaque latera exteriora rigidiora contorquentur; unde illorum divaricatio (*Aldrov. bisulc. 408.*)

IV. PHYSIOLOGIA.

Oves sunt *Pecora* ruminantia & nullos dentes incisores in superiori maxilla habent; itaque pastum euntes, gramina ac herbas evellunt, cibum in ventrem magnum deglutiunt, & ibi maceratum iterum regurgitant meliusque remandunt; unde pingvedo ovium, uti reliquorum hujus ordinis animalium, in sebum convertitur. Habent enim hæc animalia in abomaso acidum, quod oleum in sebum transmutat.

Post diem Aug. 24. prurire quidem incipiunt, sed ad copulam non debent admitti, nisi post tempus

S. Michaëlis, ut verno tempore enixi pulli non graviore affligentur frigore. Unus mas viginti feminis sufficit. Tempus graviditatis per 150 dies durat; quo transacto, oves rusticæ sæpius unum, exoticæ vero sæpius duos pariunt foetus; in Batavia sæpe tres & quatuor, ubi illius reperiuntur magnitudinis oves, ut possessoribus lanam sæpe decem ad sedecim librarum ferant, teste *Ablst. p. 2. §. 1.*

Illi pulli, qui die a nativitate tertia collo pallide rufescente, pilis erectis longioribus inter lanam hic illic sparsis, crassisque artibus gaudent, præstantiores communiter habentur. Ovis, quæ duos habet agnos, uni horum vix ubera præbet, nisi alter etiam adsit. Itaque mortuo altero, ne superstes fame pereat, alium, mortui cute, adhuc sanguine madente & calida, per noctem circumdant, & matri offerunt, quæ, doli ignara, illum ut suum assumit & nutrit. Mater enim ex odore in innumeris foetum cognoscit, & pullus matrem.

Quidam pastorum præcipiunt colostrum esse emulgendum, ne, uti noxium & validum purgans, vim suam in tenerrimos agnos exerceat; at fallunt & falluntur; nam hæc purgatio, lege ipsius naturæ præscripta, ad sanitatem illorum multum confert. Ii, quorum mos est oves mulgere, agnosque non materno, sed alio lacte nutrire, de propagine bona minus sunt solliciti. Novimus enim vitulum aliumque foetum, qui ipse e maternis mammis lac expressit, inque suum convertit succum ac sanguinem, alieno enutrito semper fieri robustiorem.

Ubi sui sunt juris oves, aluntur a matre usque ad tempus autumnale, cum mater pruriens illos abs se expellit. Ut arceantur a matrum uberibus pulli, utuntur ruricolæ capistris e mucrone ligneo aut pelle Erinacea. (*ist. Scan. 219.*)

Anniciæ oves pruriunt, concipiunt & pariunt, sed proles tenella evadit, præstantior enim ea est, quam adultiores utriusque sexus procrearint. Verum ab anno secundo, usque ad septimum, ad propagandum genus inprimis sunt admittendæ; Excedentes autem octo annos minus aptæ (*Aldrov. bisulc. 422.*)

Quos castratos volunt, illorum testes die a natiuitate nona circiter sunt exsecandi, ubi non solum & majores & pingviores evadunt, sed & lana his est copiosior & mollior (*it. Scan. 268.*); nam libido pilos efficit rigidiores.

A dentibus ovium ætas facillime numeratur. *Primo* enim anno, octo dentibus incisoriis acutis instructæ sunt, quos per hunc usque ad *secundum* retinent, dum duos intermedios amittunt, & illorum loco duos latiores & apice fere obtusiores obtinent; alios duos primores *tertio* mutant. *Quarto* iterum alios duos, & *quinto* denique duos exteriores & ultimos, qui magis magisque fiunt obtusi & dilatati. Hos dentes tum salvos conservant usque ad annum *octavum*; dum primi abeunt, *nono* secundi, & sic porro duo quotannis cadunt, adeo ut *undecimo* nulli dentes primores supersint; unde tum mactandæ, quippe cum vita sine magna molestia amplius sustineri nequeat.

Oves præsertim rusticanæ bis quotannis pilos emittunt, tempore scilicet vernali, dum educuntur, & autumnali, dum hybernacula ingrediuntur; quapropter his temporibus tondendæ sunt. Hic tamen distingvendum inter illas, quarum pili semel, & quarum sæpius abraduntur. Nam tonsura illarum sine mensis Maji; harum vero vere autumnoque, sed non prius, quam frigus minuitur, celebrari debet. Lana, quæ vere reportatur, inferior est æstivali; æstate enim crescit nobilior. Antequam autem tondentur, in aqua pura laventur, lotionisque peracta, in

in loco quodam calido claudantur, ut sudor optime excutiatur, dum lana tertio die ab hac lotionē abscindenda; hinc enim pingvis fit & succida aptiorque manibus eam tractaturis.

Quo propius abtendentur pili, eo crispior inde evadit lana; scimus enim pueros aliosque, quorum capita raduntur, vel crines sive capilli post morbum sponte decidunt, magis contortos & crispiores deinde obtinere. Quam ob rem in Heracles, optimam lanam nobis subministrante, manibus evellere lanam in usu est: nam quemadmodum pratum, cujus gramina ac herbae propius terram descendantur, gramine densiori & teneriori repletur; ita lana hoc modo efficitur densior & tenerior; quare a pastoribus etiam commendatur.

De bonis ac genuinis ovibus comparandis sollicitus, & masculum & feminam optimae frugis sibi comparare debet, maxime autem de mare solliciti sunt pastores; novimus enim externa semper patri similia evadere, & sic ex viliori matre praestantiores consequi credunt soboles. Sunt qui asseverare audent praestantio-rem hanc progeniem non ultra abnepotes descendere, adeoque quarto quovis anno novos ex Hispania Arietes introduci, ut servetur praestantior haec prole.

Uti lana alba est praestantior, ita in eligendis ovibus summa cura est adhibenda, ne diverso colore tinctas nobis comparemus, ne proles nigra, cinerea aut variegata procreetur.

Licet haec animalia cornibus sint praedita, adeo tamen mites sunt oves ac imbelles, ut vix contra alia animantia, nisi quae suae sint speciei, eis utantur, tum vero regrediuntur & horizontaliter cornibus hostem petunt. Et quoniam haec fere inermes sunt, ita currendo fuga auxilium quaerunt, ut Ca-

nis melitæus totum gregem possit propellere & dissipare, dum quo una, reliquæ etiam eunt; unde tritum illud: *raro una errat, raroque revertitur una.* Tandem ubi animus illis accessit, calcando pedibus anterioribus, & urinam reddendo, adversario minantur, usque dum de se iterum agi animadvertunt. Idem faciunt, cum Lupus quandam earum rapuit; quare tanto facilius ab eo trucidantur.

Vulpes agnos semper, raro autem apud nos adultas oves devorat. At Lupus nemini harum parcit. Itaque ne totus grex pessum eat, pastores sequantur, qui utuntur Canibus sic instructis, ut feras amoveant. Ast eundem finem sæpius obtinemus, si filum, cui fasciculus pulvis pyrii sit connexus, ad collum ovis alligemus; non enim eo procedunt audaciæ feræ, insidias sibi structas extimescentes, ut illam attingant. In Flandria instruuntur canes, ut oves comitentur, quo eos partim abs agris arceant, partim coëerceant, uti rangiferos canes lapponici. Si hoc in patria nostra in usu esset, sepibus minus indigeremus, quibus magna silvarum pars impenditur.

V. PASCUA.

Solum ovibus aptissimum sunt loca aprica, sicca & perflata, quæque etiam sponte semper eligunt, ibique egregie valent. In insulis nostris Carolinis, ubi optime valent oves, per totam æstatem, altum, planum & aridum campum depascunt, & ne proterunt quidem, multo minus comedunt densissimum illud & magnum gramen, quod in locis depressis ejusdem insulæ copiose nascitur.

Est profecto summa admiratione dignum, quod sapientissimus Creator hæc animalia, ut Hottentotos, pilis crispis vestiit, quippe quæ tanto calori ac æstui sunt exposita, cum fortan in finem, ut, hac contortuplicatione pilorum, duplicem quasi umbram eisdem conciliaret.

Plantæ in umbrosis habitantes semper sunt nudæ; at maxima pars herbarum, in apertis locis & ad parietes, ubi radii solares fortius æstuant & exsiccant, crescentium tomentosa; uti *Gnaphalium*, *Pilosella*, *Verbascum thapsus*, *Marrubia* & *Sideritides*. Sic videmus *Salviam canariensem*, *Marrubium nigrum* aliaque ejuscemodi vegetabilia in Caldario, juxtaque illud latus, quod ad solem vergat, posita, lana prolixa vestita, hirsutissima evadere. Lana præterquam quod ab æstu vel calore solis, a vehementiori quoque flatus vi conservat & tuetur; unde plerasque plantas maritimas pilosas animadvertimus, ut: *Zomex*, *Medicago*, *Artemisia maritima*, & quæ sunt reliquæ in litoribus maris habitantes, ubi vis ventorum acrior adflat. In apricis illis & maceris locis, gramina quidem minora, at pingviora crescunt; omnesque fere herbæ succulentæ in sterilissimis locis occurrunt.

Herbæ & gramina patriæ, ovibus escam præbentia, numero 387. ut & 141 quæ intacta relinquunt, recensentur a Pane Suecico in *Amœnitatibus Academicis vol. 2:do*, quas OVES NON EDUNT sunt

Salicornia	europæa.	Elymus	arenarius.
Hippuris	vulgaris.	Montia	fontana.
Ligustrum	vulgare.	Sherardia	arvensis.
Veronica	maritima.	Potamogeton	natans.
	spicata.		perfoliatum.
	Anagallis ▽.	Myosotis	Lappula.
	Chamædrys.	Cynoglossum	officinale.
Pingvicula	vulgaris.	Dispensia	lapponica.
	alpina.	Anagallis	arvensis.
	villosa.	Hyoisycamus	niger.
Iris	Pseudo-Acorus.	Datura	Stramonium.
Eriophorum	polystachion.	Verbascum	Thapsus.
Scirpus	palustris.		Lychnitis.
Agrostis	lacustris.	Solanum	nigrum.
	spica venti.		Dulcamara.
Arundo	phragmites.		

Lonicera	Periclymen.	Scrophularia	nodosa.
	Xylosteum.	Linnæa	borealis.
Asclepias	vincetoxic.	Thlaspi	arvense.
Salsola	kali.		campestre.
Sambucus	Ebulus.	Cochlearia	officinalis.
Anthericum	osifragum.		danica.
	calyculatum.		Armoracia.
Acorus	Calamus.	Isatis	tinctoria.
Alisma	Plantago ▽	Erysimum	Alliaria.
Vaccinium	Vitis idæa.	Geranium	robertian.
	Oxycoccus.	Malva	moschatum.
Polygonum	Hydropiper.	Leontodon	autumnale.
	Convolvulus.	Arctium	Lappa.
Butomus	umbellatus.	Onopordon	Acanthium.
Pyrola	rotundifolia.	Carduus	lanceolatus.
	secunda.		nutans.
	uniflora.	Cnicus	oleraceus.
Andromeda	cærulea.	Serratula	tinctoria.
	hypnoides.	Eupatorium	cannabinum.
Arbutus	Uva ursi.	Artemisia	vulgaris.
Ledum	palustre.		campestris.
Saxifraga	granulata.		maritima.
Chrysoplen.	alternifol.	Senecio	vulgaris.
Arenaria	serpyllifolia.	Inula	Helenium.
Cerastium	viscosum.		Dysenteric.
Sedum	Telephium.	Bellis	perennis.
	acre.	Viola	tricolor.
Potentilla	argentea.	Impatiens	noli tangere.
Dryas	octopetala.	Satyrium	nigrum.
Nymphæa	lutea.	Sparganium	erectum.
Chelidonium	majus.	Urtica	dioica.
Aconitum	Napellus.		urens.
Ranunculus	Flammula.	Xanthium	strumarium.
	auricomus.	Myriophyllum	spicatum.
	sceleratus.	Corylus	Avellana.
	aquatilis.	Pinus	Abies.
Caltha	palustris.	Bryonia	alba.
Trollius	europæus.	Myrica	Gale.
Ajuga	pyramidalis.	Empetrum	nigrum.
Ballota	alba.	Equisetum	hyemale.
	nigra.	Pteris	aquilina.
Marrubium	vulgare.	Polypodium	vulgare.
Pedicularis	palustris.		Filix mas.
Malampyrum	arvense.	Asplenium	Trichomanes.

Paucis tamen agendum nobis est de præstantissimo earum pabulo in nostris oris. *Festuca ovina* primum est gramen, quo delectantur oves, licet parvum, succulentum tamen, & copiosissimum in omnibus pascuis, ovibus aptis. In australi parte Gottlandiæ nihil fere gramine hoc nominato copiosius crescit, & ibi etiam pingvissimæ oves evadunt; hinc caro ovina Gottlandica aliis hujus carnis generibus palmam apud nos merito præripit. (*H. Gott.* 284. 256. *Oel.* 92.) Gaudet gramen hoc foliis succulentis, quæ præ reliquis eligunt oves; culmos vero & spicas instinctu naturæ intactas relinquunt, ne pereat & extirpetur. Ubi hoc gramen feliciter & copiose crescit, ibi etiam oves facillime sese sustentant; contra vero ubi deficit, sæpius pessum eunt.

In campis, *Erica* refertis, notum est oves facillime se alere, quapropter Ericis hoc adscribere nonnulli, rati Ericam alimentum eis subministrare saluberrimum, aptissimum; sed vereor, ne errent; in usum enim suum non nisi recentes Ericæ hujus turiones vertunt; nullo autem modo antiquiores ramulos. Itaque solent pastores adultiora Ericeta igne consumere, & anno peracto, pascua ovina inde obtinent perampla, *Festuca ovina* & *Erica tenella* repleta.

Arva quoque illis valde sunt grata, adeo ut in circumjacentia prata ire nolint; quod certe tribuendum est *Burse pastoris*, in locis hisce copiose apud nos obviæ, ut ipse sæpissime observavi; rejiciebant autem in arvis *Serratulam arvensem* & *Tblaspi arvensis*, *Bursam* vero eligentes ad terram usque comedeant. Si oves ergastulis, in arvis collocatis, per noctes incarcerantur, agrum stercore saginant, modo mutantur & per totum agrum a loco in locum translocantur. Radicitus magis herbas graminasque carpunt oves; quam alia pecora quæcunque; unde

Batavis in proverbium, quod, ubi quatuor boves pascua consumserint, ibi duo equi sufficiens habeant alimentum, & post hos quatuor oves adhuc vitam sine dispendio sustinere possint. Cavendum itaque est, ne oves una cum bobus uno alantur loco, proverbium enim nostratibus receptum, veritati est congruens: *Fåret gnager ut ógat pá koen.*

Ovium carnes ratione alimentí commutantur; nam in Anglia *Rapis* saginatae fere insipidae, aliisque locis *Absinthia* comedentium caro, tam ingrato inficitur odore & sapore, ut edi non possit; sed ab omnibus rejiciatur. In Hispania vero, ubi *Rosmarinus* & *Thymus* illis præbet nutrimentum, omnium sapidissimæ evadunt carnes.

Recensitis sic *Gratissimis* ovibus plantis, paucis herbas illis *Noxias* sumus commemoraturi. Hæ quidem variæ sunt, at omnibus enumerandis opella non sufficeret; peculiare tamen sunt:

1. *Equisetum arvense*, quod si comedant primo vere, eas inde abortire observarunt Batavi *ist. Oel.* 116. *W-Getb.* 63.

2. *Ranunculum*, *Flammula* dictum, ovibus nocere, statuerunt pastores, gravissimæ vero nobis dubitandi subsunt rationes, num in escam eam unquam convertant. Idem valet de *Drosera* & *Pinguicula* vid. *Barth. act.* 4. p. 162.

3. *Anthericum ossifragum*, quod ossa illarum emolliat, forte potius oves ipsas enervat, adeo ut ambulare non valeant. (*Barth. act.* 2. p. 266. 232.) Idem quoque contendunt rustici Smolandi (*Flor. lap.* 136 B)

4. *Kalmia latifolia* in Virginia ovibus præsentaneum est venenum (*Flor. virg.* 160.) & *Kalmia angustifolia* in Noveboraco maxime est ovibus pestife-

ra (*Act. Upsl.* 1743. n. 100.), cum vero hæ plantæ consanguinitatis quasi vinculo cum *Andromedis* sint conjunctæ, facile crederem paludes, *Andromeda polifolia* tectas, ovibus alendis minus esse adcommo-
 das: multo minus alpes nostrates, ubi quatuor *Andromedæ* diversæ speciei copiosissime crescunt.

5. *Myosotis scorpioides arvensis* ab ovibus quidem non estur (*it. Scan.* 62.), & si devoretur, crediderim illam minus nocere. At plantæ pleræque in aquosis evadunt acriores. In *Vifingsöfontem* quendam circumsepsere rustici, in quo *Myosotis scorpioides palustris* copiose occurrebat, cum observarunt incolæ oves ab ea ingurgitata multoties mortuas esse (*it. Gott.* 335.)

6. *Anemone nemorosa* respuitur ab ovibus in locis sylvaticis natis vel educatis. Oves autem, quæ a teneris non addidicere abstinere a planta, uti campestres in sylvas delatæ, hanc *Sanguinalem* herbam devorant, ac in dysenteriam incurrendo pereunt. (*it. Scan.* 249. 379.)

7. *Mercurialis perennis* (*it. Oel.* 146. *W-Goth.* 66) & *Cicuta aquatica*, communi omnium pastorum consensu, ovibus noxiæ sunt. (*it. W-Goth.* 99.)

8. *Prunus spinosa*, quæ ut noxia est respicienda, quod ovibus lana spinis avellatur. (*it. Scan.* 136.)

Cum ita per æstatem horum animalium justam gessit curam pastor, cordi ei erit sufficienti & salubri per hiemem eis prospicere nutrimento. Hieme igitur nutriantur fœno, necesse est, quod in siccis & apricis pratis crevit, foliisque variarum arborum, ultimis diebus Julii abscissis, ut *Betulae* Flor. Sv. 776. *Alni* 775. *Ulni* 219. *Salicis* 292. *Fraxini* 830. *Populi* 819. & *Tiliae* 432. Attamen libentius *Alni incani*, *Humuli*, *Helxinis*, *Pisi*, *Trifolii* & *Medicaginis falcatae*. Peregrinæ præstantiori cibo alantur, ne-

que tempore vernali educantur, frigore adhuc regnante, sed domi remaneant, ne vel sanitatis suæ faciant jacturam, vel degenerent. Et hic imprimis latitat ratio, cur homines plebeji magis sint ovibus rusticis contenti; quod scilicet plus meliusque ad oves præstantiores, Anglicanas & Hispanicas, alendas requiratur pabulum, quam ad oves rusticas; quod illæ pluribus morbis sint obnoxia, & proinde facilius moriantur; quod pelles earum ad vestes minus tenaces sint; quodque demum diutius intra ovile sint alendæ & a frigore diutius defendendæ. Has vero rationes alii refellere solent, quod ab ovibus Rusticis lanæ una, vix vero duæ libræ, ab Hispanicis Anglicanisque novem libræ obtineantur (*ist. W-Gorb. 59.* quodque lana nobilior duplo vel triplo pretio veneat.

Ovibus nostris rusticis per hiemem vehes una foeni datur; Hispanicis vero & Anglicanis hæc vix sufficit; uti enim majoris sunt magnitudinis, ita vehes una cum dimidia cuique harum destinari debet.

Oves parum bibunt, optimeque ab aqua pluvioli l. fluviali valent, stagnans autem pestilentissimum illis est venenum, unde sæpius copiosissime pereunt. Æstate aquosa innumeris fere morbis jactantur oves, quibus pabulum & cibum minus humidum destinavit naturæ auctor. Hieme potus eis non singulis, sed alternis diebus conceditur, æstate vero quoties sitiunt. Præcipiunt quidam Opilionum, ut ab aqua octo vel quatuordecim dies abstineant, & credunt se hoc modo pluribus morbis posse medelam adferre (*Abist. p. 22. §. 7.*)

Ut Solum illarum, quod initio capitis ostendimus, est siccum & perflatum, ita in locis clausis, vapore & nimio æstu repletis, incolumes vivere nequeunt. Exemplum rei lucem adfundet observatio, quam adferunt Scani, quod quum consuleret quispi-

am,

am, ut oves in conclavi per noctem clauderentur, ad expellendos *cimices*, clausis fenestris & janua, deprehendebantur omnes oves altero die mortuæ & suffocatæ (*it. Scan. 136.*); Male igitur rebus consulunt suis, qui caulas arcte clausas & calidissimas locis humidis & depressis exstruunt, unde non modo sæpius abortiunt oves, sed & consumuntur.

VI. MORBI.

Oves variis multisque morbis laborant, quorum vulgares & præcipui in nostra patria hi sunt:

Scabies, quæ etiam nomine variolarum apud nos insigniri solet, & dignoscitur facile labiis tumidis & pustulis copiosis. Est hic morbus tam contagiosus, ut, dum una hoc vexatur, reliquæ ab illa immunes vivere non possint, eoque modo totus grex aliquantulo temporis spatio intereat, necesse est. Inter varia medicamina, quibus huic malo obviam eamus, primas merito tenet partes *Moschus orientalis*, cujus gr. V. ad VI. infectæ pro dosi, idque diebus duobus, porriguntur. Sed hæc medicina pretiosior est, quam ut pauperiores facile emerent; itaque præservationis scopo omnia fere amara commendantur, inprimis *Herba Cardui benedicti* (*it. W-Goth. 145.*)

Hepatitis, est inflammatio hepatis sæpe cum ictero, qui albumine oculi cuteque flava dignoscitur, sæpe etiam in Hydropem degenerans. Est hic morbus maxime fatalis, qui ovibus & frequens est, & unde pleræque pereunt. Causam hujus morbi existimant nonnulli, nimium aquæ potum esse, quem in locis depressis hauserunt. Me vero iudice, causa non proprie in aqua, sed in contentis aquæ quærenda; cum enim hoc morbo emortuæ cultro anatomico subjiciantur, plurimi vermiculi in hepate sæpissime occurrunt, qui sunt *FASCIOLA hepatica*.

Vermes hi in omnibus fere rivulis & paludibus foliis herbarum lapidibus frequenter adhærent (*it. Gott. 182.*); In ventrem ovium ingurgitati vigent & hepar per ductum fellis ingressi rodunt ac destruunt, unde inflammationes, obstructions, exulcerationesque demum lethales. Omnes Opiliones Sal ovibus in deliciis esse, novere, quodque oves inde valeant, unde sal gemmæ ad lingendum illis sæpius præbent, uti medicamentum, quod orexin acuat & viscera roborat; viderunt certe effectum, causam vero vix ac ne vix attigerunt. Verum nodus hic gordius haud ita pridem a D:no *Schæffero*, in libro de *Hirudine limacis*, est solutus, qui observavit vermes hos in aqua muriatica confestim destrui & occidi.

Peculiaris proinde scopus, quem hoc meo opusculo intendi, est, ut oves eriperem a fatali hocce morbo, fere quotannis, infinita strage, animalia hæc vexante, quod in eo consistit, ut aqua muriatica ex sale culinari s. gemmæ in sufficienti & larga copia præbeatut ovibus, quatuor aut quinque vicibus omni anno, ut hausta destruat vermes, hepar ovium rodentes. Non enim sufficit ovibus lambere tantillum aliquoties, ut inde pereant vermiculi omnes; sed debent haurire tantum, quantum eis placet. Ponam centum & mille prædia in nostro regno, & quodlibet horum unoquoque anno unam ovem, forte aliquando viginti, quotannis hoc morbo amittere; crediderim me, si hoc meo consilio illas servarem, rem non minus gratam, quam utilem civibus meis præstitisse.

Phtisis & Tussis, inprimis apud oves, oritur a pulvere terrestri, inspiratione hausto; Cujus signa sunt lana defluens, gingivæ pallidæ & pedes calidiores, fide *Ablst. p. 39. §. 20.*

Vertigo, plerumque Epidemicum malum, sæpe pro causa agnoscit hydatidem inter meninges & cerebrum, uti Joh. Jac. Scheuchzerus in Rupicapris Alpium observavit (*it. Alp.*), qui morbus facillime innotescit eo, quod circummeant semper ad idem latus. Cura peragitur sæpe colapho, qui latere, ad quod eunt, impingatur ægrotis. Ut reliquos morbos taceam, qui Medicinam ovium jam tradere non constitui.

INSECTIS vexantur oves insuper variis, ut:

Pediculus ovinus, qui pellitur decocto *Tabaci* & pulvere seminum *Apii* & *Sabadille*.

Hippobosca aptera, quæ inficit lanam viridi colore (*it. W-Goth. 59.*)

Acarus, suctice *Fästing* (*Faun. Sv. 1192. it. Oel. 62.*) minus apud nos frequens.

Oestrus (*Fa. Sv. 1027.*), qui sinui frontis adhærens, mortem ovium quam sæpissime efficit. (*it. Scan. 128.*)

VII. USUS.

Lana est, ex qua vestimenta tam procerum quam aliorum parantur. Et ut nemo non nostrum ejusmodi cultu indiget, nullo negotio intelligitur, quot pecunias huic rei impenderit majores nostri, quicam ab exteris emerint. Præparatio lanæ, antequam pannus perfectus inde evadat, videatur in *it. Scan. 206.*

Rusticane Tunice, quibus contra vim frigoris se conservat vulgus, ex cute pilosa ovium confectæ sunt, ita tamen ut latus pilosum introrsum vertatur. Item *fimbriæ* femorum feminarum Scanensium (*it. Scan. 274.*) *Tibialia* vulgi hyberna, nec non *Pilei* facile omnium ex lana fiunt.

Fimbria circum mitras *Muscovitarum* & *Persarum*

rum sumitur ab embryone, quod occasione dedit fabulæ de agno Scythico s. Baromez.

Ex cute molli præparata conficiuntur *Femoralia* rusticorum, aliæque vestes, nec non *Cbirotbecæ*, præcipue tamen a lævigatis, quarum hæ apud nos in majori pretio habentur, quæ cum cortice Salicis capræ præparatæ sunt (*it. Scan. 202.*)

Cornua ferro ignito attrita illud servant, ne facile obducatur ærugine. Apud rusticos quoque in usu est soleas *Calceorum* laminibus horum cornuum tegere, ut diutius durent (*it. Oel. 114.*)

Caro, præsertim vervecum, saluberrima est, quippe facillime omnium transpirat, teste *Sanctorio* in *statica*; unde alius carnis citius nos tædet, quam ovina.

Assata caro agnina plerisque gentibus in deliciis est; quapropter agnus mensstruus mense Januarii Amstelodami venditur sedecim florenis, cum adulta quatuor tantummodo constet. Agni *Pisis* concoctis lacteque mixtis optime saginantur, nec non *Brassica* & *Rapa*.

Testiculi excoriati in incisus & botulis rarius a plebe assumuntur, vulvam & sumen veterum Romanorum tamen non admittente.

Lac rarius occurrit coctum & recens; sed præparatum & acidulum frequentius Scanis in usu, refrigerans & sapidum est. Præparationem vid. *it. Scan. 219.*

Caseus albus & sapidissimus evadit. *Serum*, a confectione casei residuum, coctum concrescit, esturque ab rusticis Scaniae (*it. Scan. 219.*)

Butyrum album insipidumque esse fertur, quod non vidi.

Oesypus est lana sudore pingvi succida, quæ luxatis contusisque opitulatur.

Stercus interne a rusticis in Ictero assumitur; externe vero Ambustis imponitur, *Aldrov. bisulc. 598.*

Fimus

Fimus ovinus pingvissimus, optimeque in satis plantas lætificat. Usurpatur præsertim ad *Nicotianæ* & *Humuli* plantationes; unde etiam in Opiliones magisterium culturæ *Nicotianæ* & *Humuli* derivatum est.

Nihil itaque in ovibus invenitur, quod non utilitatis quid secum ferat. Hinc judicant nonnulli, ovium culturam plus prodesse rusticis, quam saginationem boum. Etenim quinque ovibus alendis non plus impenditur pabuli, quam unico bovi, sed tamen magis profunt, nam ducentæ oves dant quotannis lanam præstantiorem s. autumnalem 10 lb; vilio-rem vero s. vernam, (quæ *Lôdis* vulgo dicitur) 10. lb. Lanam agninam quoque 10. lb. (adeoque 30 lb.) Unaquæque libra ad 24. ob. facit 450 thal. argenteos. Adde agnos ducentos, quilibet ad 2. th. facit 400. Summa 850. thal. argent: Si vero alamus Anglica- nas, ex quibus & copiosior & præstantior lana, qua- stus adhuc major redundat. *ii. Scan. 371.*

Uberior quidem heic esset occasio, ovium cul- turam pertractandi, sed vetant id chartæ angustia & proposita brevitatis. Coronidis loco, commendo claustra illa scæni, quæ descripta atque delineata in *itin. W-Goth. p. 61.* reperiuntur.

LIX.

M U S P O R C E L L U S,

S U B P R Æ S I D I O

D. D. C A R. L I N N Æ I,

Propositus a

J O H A N E S J U S T. N A U M A N,

O Gothus.

Upsalix 1754. Novembr. 20.

C. I.

Cum Animalium, præ omnibus, quæ Tellus producit, consideratio sit multo jucundissima, tum præcipue Quadrupedum historia insigni se commendat amœnitate, quippe quæ naturæ Auctor fabrefecit absolutissima.

Veteres dudum bifariam Animalia dispescuisse constat, in *perfectiora* scilicet & *imperfectiora*. Hæc autem distinctio recentioribus se minus probavit, quibus omnia animalia visa sunt, saltem in suo genere, perfecta. Ast ut ut horum veram largiamur esse sententiam, contendimus tamen non absouam esse illorum adsertionem, cum animantia consideramus comparate; sic jure enim meritoque optimo ea nuncupamus perfecta, quæ pluribus instructa sunt sensoriiis, quibus res discernant; adeo ut quæ oculis, auribus, naribus & ceteris sensibus, quibus cer-

nant,

nant, audiant, olfaciant, sunt prædita, perfectiora sine aliis, quæ iisdem destituuntur facultatibus: Atque hoc respectu Quadrupeda nobis audiunt perfectiora.

Hæc ipsa QUADRUPEDA diversimode se suaque curant; sollicitudo illa, qua foetus suos educant, qua alimenta comparant, vitam tutantur, hostes vitant vel agrediuntur, & ratio, qua hæc atque alia, quæ ad œconomiam ipsorum spectant, perficiunt, adeo in variis est varia, ut ne stupidissimus quidem, nisi summa cum admiratione, instinctus ac mores eorundem pensitare possit. Hinc mirabundus indignatus sum scientiam hanc, quæ res tractat multo curiosissimas & amœnissimas, quæ sapientissimam Sapientissimi Conditoris institutionem nos condocet, esse adhuc in illarum numero, quas dilucide minus expositas esse, dolet genus humanum.

Historiam quidem Animalium ALEXANDRI dudum Magni munificentia elaborari cœptam fuisse, idque ante jacta a Theophrasto Botanices fundamenta, non diffiteor, attamen vix digna judicata est, quæ in scientiarum numerum ab eruditis reciperetur, & jacuit fere, usque quo seculare illud ingenium, GESNERUS in Helvetia, ipsam in lucem proferret, & hominibus denuo exponeret.

Affiduis ille Italus ALDROVANDUS, quo hanc scientiam locupletaret, collegit incredibile pene labore omnia, quæ de animantibus indagare potuit commemorata, quo tamen ipso tantum abfuit, ut integra conderetur scientia, ut potius plurimum ceperit detrimenti, eum fabulis veterum ac commentis tota quanta deformaretur. Hanc talem JONSTONUS quidem suscepit repurgandam, verum ad augeæ stabulum repurgandum non Pygmæus quidem, sed Hercules requirerebatur.

RAJUS Angliæ illud decus, hanc etiam venti-landam sumfit, verum enim vero, inanibus paleis dissipatis, parum integri solidique remansit.

Hodieque, quicumque hanc scientiam proponunt Auctores, variis ei ac conquisitis undique veterum fabulis ornatum conciliare student, unde tam reddita est deformis atque invisa, ut eruditi vel ipsum Zoologiæ nomen averfentur. Ast cum de genere humano, ceteras historiæ naturalis absolvendo partes, plurimum meritus sit Nob. Dn. Præses, tum de discipulis suis præcipue, quibus hanc privatim tradidit historiæ, qua auditorum adeo cepit animos, ut nemini displiciturum confidam, quod carptam hanc ex legentis ore Historiæ naturalis particulam elegerim, specimen eruditionis academicum editurus.

Observationes nuperrime institutæ evincunt, posse utique & debere hanc scientiam alia prorsus methodo, quo nitorem, quem insitum habet, & honorem, quem meretur, etiam assequatur proponi. Sic e. g. delineatus est. *URSUS Lotor Act. Stockb. 1744. MURES Lemmi Act. Stockb. 1740. CANIS familiaris in Cynogr. Dn. Lindekrantz &c.*

Incrementa Historiæ naturalis debemus maximam partem Medicis, qui, quod plurima medicamenta suppeditat regnum vegetabile, Botanicen præcipue coluerunt. Ast cum pauciora longe subministret regnum animale, illis non est succensendum, si hoc curiosius lustrare tantisper neglexerint. Fateor equidem hujus notitiam non magis a Medico, quam ab aliis exigi posse, attamen intinimul medici indagine hanc inprimis dignam esse urgeo, cum ansam præbeat, animum adluefaciendi ad instituendas observationes. Is enim dubio procul in medica arte egregia præstabit, qui obvia quævis attentissime observare didicerit. Quod si perpenderit quon-

luminis temporibus novissimis accesserit huic animalium historiae, fateamur ultro, necesse est, eam haud minoris, quam reliquas scientias, esse faciendam, licet nondum auctoritate publica constitutum sit, ut in academiis proponatur discentibus a propriis Do- centibus.

Historiam AVIUM industrie a WILLUGBÆO pertractatam egregie dehinc excoluerunt RAJUS, ALBINUS, EDVARDUS, CATESBÆUS, Angli, quibus hoc nomine summas debemus gratias. His etiam accensendus est FRISCHIUS Germanus.

Historiam PISCIUM princeps explanavit WILLUGBÆUS & ejus Epitomator RAJUS, quæ tandem ab ARTEDIO nostrate reformata, in formam disciplinæ redactata est, atque a CATESBÆO demum aucta.

Ad historiam INSECTORUM illustrandam pro rata contulerunt MOUFFETUS, GOEDARTUS, MERIANA, ALBINUS, RÖSLER, WILKES, SWAMERDAM, LISTER, FRISCH, sed præprimis Gallæ illud decus REAUMURIUS, cujus laudabilia vestigia laudabili studio pressit Nobiliss. DE GEER nostras.

Historia VERMIUM silet adhuc, quamvis *Tessacea*, per KIRKERUM, BONANNUM, LISTERUM, RUMPHIUM, GUALTIERUM, ARGENVILLIUM, exposita sit non perfunctorie.

Immo vero Principum jam Europæorum maxima est voluptas, ut Musea instituant, atque illis se oblectent, præsertim cum hæc dilucidissime infinitam Dei optimi maximi loquantur sapientiam ac potentiam.

Itaque, uti ex antecedentibus id patet, historia Quadrupedum minimum est elaborata, licet cæteris hæc longe excellant animantibus; Mihi, cum hac tempestate latius exspatiari non liceat, unum omnino animalculum attentius considerare proposui, cu-

jus descriptionem neque a scopo alienam esse, neque specimine Academico indignam judico. Eleginempem MUREM PORCELLUM, qui interdum, quamvis rarius, in nostra Svecia cultus visitur, & a naturæ quidem curiosis, licet voluptatis magis quam lucri ergo, diligitur, atque eam inprimis ob causam, quod, quamquam ab omnibus quibuscunque obviis hic vulgo discernitur, a Zoologis tamen Europæis non nisi obiter forte descriptus sit; quod meum propositum, ut æqui rerum censores æqui bonique consulant, enixe rogo.

II.

Pertinet vero hoc animal ad ordinem *Quadrupedum*, qui *Glires* continet, cum utraque ejus maxilla, & superior & inferior, non instructa sit nisi duobus dentibus incisoriis, nullis autem caninis, sed pluribus molaribus.

Errant itaque, qui ad Suillum genus, in ordine jumentorum, hoc referunt, eo quod instar porcelli grunniat, & collum superne tectum sit setis rigidioribus, unde id *Porcum maritimum*, falso nomine, appellarunt.

Porro ad genus *Marinum* spectat, neutiquam vero ad leporinum, sub quo militant Cuniculi, quamvis id opinati sint Maregravius & Piso. Cuniculus enim satis evidenter distinctus est ab adfinibus eo, quod dentes bini primores maxillæ superioris duplicati sint, sive, quod a parte interiori succenturiati sunt dentes duo minores; quod idem & in Lepore, & in Cuniculo obtinet.

Quod si character a dentibus molaribus desumeretur, fateor hos proxime ad Castoris dentes accedere, cum molares hi serie duplici sint ita locati, ut quasi in maxilla quidem superiori divaricati, in inferiori convergent. Sed dentes primores Castoris cum
apice

apice transversi sunt, tum superiores introrsum excavati, quod in nostro aliter invenitur. Neque vero ad familiam Sciurorum commode reduci potest, quippe qui dentibus maxillæ inferioris primoribus instructi sunt compressis, at Mus Indicus non ita. Præterea ipse corporis habitus hoc satis discriminat, quo & Castor sub aquis optime degit, & Sciurus saltu se perniciosissimo in arborum ramis exercet; quorum neutrum Muri Indico competit. Patet itaque ad Mures accedere hoc animalculum, quibus cum & facie externa & moribus, & dentibus congruit.

Latissime autem, post numerosam Simiarum gentem, patet genus hocce murinum, & completitur Quadrupedia minutissima. Mures quidem vilissima atque abjectissima esse animalcula opinatur vulgus, ut non nisi cum fastidio de his loquatur, & tantum non omnes mirantur stupendas Indiorum beluas, Elephantos, Rhinocerotas &c.; ast equidem credidero, minutiora non minus, quam majora, summi opificis sapientiam & potentiam testari luculenter; Etenim, quod hæc præstant mole, id illa multitudine; quod hæc robore, id illa incredibili velocitate perficiunt. Itaque si Elephas vasto corpore & robore sit formidabilis, utpote qui ædes hominum concutere ac proculcare potest; exiguus, quem spernimus, Mus easdem ubique perforare valet; adeo ut unicum hoc sit animal, quod intra ligneos parietes contineri nequeat. Elephas unum omnino singulo triennio, si bene agitur, foetum parit, ast Mus innumerabili prole foecundus est. Et si cui volupe fuerit hæc animalia minuta eorumque effectus computare ac majoribus illis conferre, næ dubius is hærebit, utra alteris sint præferenda; ut taceam fibram minimam Muris esse æqualem fibræ Elephantis, si quidem fides habenda observationibus Leuwenhœkianis.

Præterea non minori cum admiratione excipimus historias vulgatissimorum Murium, quam historias rarissimorum animalium Indorum, e. g. *Mus* ille alpinus *Marmota* dictus, tanta cum velocitate terram vel duriores perfodit, quanta vix posset robustus instrumentis armatus putearius; & hic quidem per Europam circumfertur, & instar portentosi ostentatur spectandus, perinde ac si ab Indiis inde esset arcessitus.

Mures Lemni ex alpibus nostris egrediuntur, adjacentesque regiones inundant tanta copia, ut numerosa Artaxerxis ipsius agmina numero superent, & majores nostri, cum e nubibus excuti hanc turbam putarent, metu perculsi, publicos Diis supplicationum dies decreverint, ut averruncarent, quam nullis inquam remoris periculisve cedere stupebant.

Mus jaculus in Act. Upsal. A:o 1750. a D:re HASSELQUIST descriptus, lectoribus admirationem incutit; scilicet animal quadrupes, non nisi duobus incedens pedibus & pernitate incredibili ad instar jaculi locum mutans.

Glires, cognata Muribus animalia, apud Romanos quondam, quando luxuria jam mores eorum corruerat, in deliciis numerabantur, ut tandem usus eorum edicto censorio vetaretur. Atque hæc exempla adduxisse sufficiat, ut constet errare illos, qui hæc animantia aliis, majoribus licet, inferiora ac viliora esse judicant.

III.

SPECIES Murium cum plurimæ sint, imprimis distinguvi & discerni possunt notis a Cauda & Pedibus desumptis, quibus species hæ, præ aliis omnibus quadrupedibus, ab invicem mirum quantum discrepant.

Cauda quibusdam: 1. est nulla. 2. aliis brevis & quasi truncata, ut Muri Lemmo, Citillo. 3. in nonnullis

nullis ipsum corpus longitudine superat, & hæc vel nuda est, vel pilis tecta, extremitate floccis ornata, ut in Mure Jaculo.

Pedes anteriores plerisque sunt tetradactyli, at *posteriores* pentadactyli, qui tamen iidem quibusdam sunt etjam tridactyli, uti v. g. Muri Jaculo, Muri Porcello, Muri leporino.

Auriculae quibusdam sunt nudæ, aliis pilosæ, nonnullis breviores, aliquibus nullæ, e. g. Criceto.

Jam, ut ad *Murem* nostrum *Porcellum* veniam, observamus, 1:mo nullam ei esse caudam, 2:do pedes posteriores esse tridactylos, 3:tio auriculas esse magnas, rotundas, nudas. Has notas si tenueris, utique ab aliis omnibus facile dignosces hunc.

IV.

Ut Scriptorum monumenta evolventibus constet, quibus alias Nominibus venire soleat, lubet illa ipsa, ne inter legendum hæsitent, obiter adferre: Sic vocatur.

MUS cauda nulla, palmis tetradactylis, plantis tridactylis. It. *W-Gotb.* 244. *Syst. Nat.* 10. p. 59.

Cuniculus Indicus Gesn. *quadr.* 367.

Porcellus indicus s. *Cuniculus indicus.* *Jonst. quadrup.* 161. *tab.* 63. *fig.* 6.

Mus seu Cuniculus americanus gvineensis porcelli pilis & voce. *Raj. quadr.* 223.

Cavia Cobaija. *Marcgr. bras.* 224. *fig.* 224. *Pis. bras.* 102. *f.* 3.

Patria hujus animalculi est America australis, præsertim Brasilia, uti & Africa atque imprimis Gvinea. Nos vero id in ædibus nostris alimus, cum & frigoris sit impatiens, & felium insultibus expositum, quæ & genus ejus discernunt sagacissime & persequuntur acerrime.

DESCRIPITIO: Caput ovatum, crassiusculum: *Ro-*stro obtuso, rotundato, undique pilis tecto. *Labium su-*perius bipartitum, sed clausum. *Labium inferius* longe minus superiori & brevius, unde os sub rostro apparet. *Vibrizæ* plurimæ, capite breviores, utrinque ad latera rostri. *Setæ* circiter tres supra canthum oculi anteriorem, & totidem pone aut fere infra canthum oculi posteriorem.

Nares minimæ, curvatæ, transversæ. *Oculi* fusci, prominentes.

Palpebræ margine nudo. *Auriculæ* pilis paullo longiores, rotundatæ, obtusissimæ, repandæ, extus nudæ, ut venæ pelluceant; intus subpilosæ. *Collum* brevissimum & fere nullum. *Truncus* cylindricus, æqualis & gibbus. *Pedes* ratione magnitudinis breves. *Manus* metatarsis incedentes, quadripartitæ, digito extimo breviorè, *Ungvibus* acuminatis armatæ; Subtus autem manus nudæ sunt, cum calcaneo obtuso. *Pedes posteriores* paullo longiores, plantis magis oblongis, angustioribus, calcaneis sive tarsis incedentes, subtus nudi: *Digitis* fere æqualibus, tribus, profundius partitis: *Ungvibus* longioribus, teretioribus. *Cauda* omnino nulla, & ne vestigium quidem. *Pili* absque vellere, conferti, minus molles supra collum, seu potius a vertice capitis ad scapularum regionem longiores, erectiores, rigidiores.

Genitalis externe vix distinguunt sexum. *Mammae* in femina tantum duæ, in singulo inguine singula, subulata, extrorsum flexa.

Color in hoc genere adeo varius est, ut dictu sit multo difficillimum, qui huic animanti sit peculiaris, cum vix duos, sibi invicem omnia similes, conspicere detur. Sunt tamen plerique variegati, mistis scilicet ex albo, rubro, nigro diversimode coloribus! Quæ res in animantibus eicuribus est frequentissima,

tissima, cum in feris sit rarissima. Ast in hoc genere id memorabile est, quod, nempe, Marcgravius colorem observaverit in sylvestribus æque esse inconstantem, ac in mansuefactis.

Magnitudine accedunt proxime ad Glires, Sciuris enim obesiores sint & Cuniculis multo minores, ita ut medium inter utrosque tenere videantur; Sed varia est etiam statura. Visi enim sunt alibi terrarum duplo majores his, quos in Horto Botanico apud N. D. Præsidentem descripsi.

Ex antecedentibus colligitur facile, non esse huic animanti pedes anteriores hexadactylos, & posteriores pentadactylos, ut tradidere GESNERUS, PISO, ALDROVANDUS &c. recte enim a RAJO in Syn. quadrup. descripti inveniuntur.

Anatomiam hujus animalis proposuit, teste RAJO, GEORGIUS ENTIUS, apud Charletonum, in Mantissa anatomica, quo otium mihi hac in re fecit, ast cum scripta ista non sint in promptu, ex L. B., quæ inde excerpta adduxit RAJUS.

Pulmones utrinque in lobos divisi erant, quorum duo admodum parvi. (D. Entius ternos tantum in utrovis latere lobos pulmonibus attribuit, quorum infimus valde exiguus; superior autem bifidus cernebatur.) *Hepar* in septem dividebatur, e quibus itidem duo perexigui. *Fel* ex albo lutescebat, *Porum cholidochum* & *meatum* cysticum habebat; *Intestina* longa convoluta: *Excrementa* ut in leporibus & cuniculis in pilulas coacta; (D. Entio Scybala nucleorum pineorum instar oblonga sunt) qualia nempe murium, qualiaque ipsi hi cuniculi excernunt. Hujus autem rei hanc, inquit, causam arbitror, quod colon, alicubi acuto angulo curvatum arcteque complicatum, durefcenti jam stercore ductum longiorem non concedat; *Cæcum* ingens, et jam ventriculo majus, extrema tamen parte gracilescens, in cel-

lulas ligamentorum validorum ope divisum, quemadmodum colon in homine. Juxta cœcum *appendix* seu tuberculum parvum cernebatur; *Intestinorum* longitudo a ventriculo ad cœcum 65 erat digitorum (D. Entio 58); ab ano ad coli partem illam, ubi excrementa in pilulas formari incipiunt, digiti erant 26 (D. Entio 25 $\frac{1}{2}$); E glandulis juxta anum alba & foetida materia exprimitur. *Penis* ingens, deorsum caudam versus reflecti videtur, juxta meatum, per quem genitura exit, foramen est, in cujus fundo glandulae duae, albae, aequales, molles; inter anum & penem magna cavitas est, ut in lepore, e cujus lateribus alba & foetida materia exprimitur. Moriens ejecit crassum liquorem, amyli similem. Sub vesicae urinariae collo. Vesiculae feminales extendebantur, cornibus uteri similes, unciam longae, exiles & extremitatibus suis intortae.

Dentes primores in superiori maxilla duo, incurvi, truncati & fere trigoni, sed anterieus s. exterius rotundati. *Dentes primores inferiores* rectiores, introrsum compressi, apice subacuminati.

Dentes Molares superiores duplici phalange palatum occupant, anterieus valde approximati & fere contigui, constat etiam singula series ex quatuor dentibus, ad latera extrorsum vergentibus, truncatis & quasi e duobus dentibus singuli compositi.

Dentes molares inferiores utrinque quatuor, introrsum conniventes, & horum anteriores longiores & apice fere contingentes, singuli quasi ex duobus dentibus cum tertio intermedio angustiori constructi, unde non illepide dentes molares litteram W exprimere statuunt Auctores. *Canini* autem omnino nulli sunt. *Crani* vero figura magis accedit ad Cuniculi quam ad Sciuri aut Castoris figuram, cum sit oblonga, attamen oculorum orbita minus elevata est.

V.

Inter illa, quæ in Zoologia tradi solent, *MORES* præcipue atque ingenia animalium delectare solent lectores curiosos, illos nempe, qui huic se scientiæ non totos dederunt, sed animi tantum gratia historiam solum oculis pererrant, de principiis systematicis parum solliciti. Et fateor equidem lubentissime, etiam eos, qui circa illam historiæ animalium partem subsistunt, intuituros esse mirabilissimam prorsus & infinitis modis variatam supremi Numinis institutionem. Cum occasionem non habuerim hæc animantia in patria ipsorum considerandi, sat habebō mores illorum domesticos, in hospitio, quo illa excipimus, observatas levi penicillo adumbrare.

Cibus quidem varius est, sed ex vegetabilibus tamen fere omnis desumptus e. g. Hordei grana & Secalis, Pulticulæ, Panis vel masticatus vel aqua aut lacte maceratus, Gramen recens vel siccum, Dactylis glomerata imprimis & Sonchus oleraceus, Cortices, Rami, Folia arborum, ut Betulæ, Pini & Abietis, folia Lactucæ, Brassicæ &c. Victum autem hibernum & quidem optimum præstant Dauçi radices & Frumenta varia. Quod si Oleribus diu nimis alantur & imprimis Brassica fimbriata, observavi diarrhœa eos colliquativa correptos periisse. Adeoque ut secunda valetudo sustentetur, ita instituenda est diæta, ut iis interdum succulenta, interdum sicca exhibeantur, hos enim, ut & homines varietas delectat. Hinc sæpe, dum suavissimos Dauçi gustant radices, mox hos relinquunt & sicca frumenti grana comedunt appetenter, vicissimque hæc aspernantur & Fœnum vel aridos stipites eligunt, ipsa quasi natura his monstrante, qua ratione alia aliis temperari debeant. Quocirca dum aptiora desunt edulia, Chartam masticant, vel Vestes linteas laneasve; unde, si in ædes recipiuntur, sedulo videndum,

dendum, ne, vestimenta arrodendo, hospiti damnum inferant. Inter edendum aliquoties quidem bibunt, sed postea diutius masticant cortices, stipites vel culmos, atque alia sicca, levis nutrimenti edulia. Cum Frumenti illis grana porriguntur, unum omnino granum ore recipiunt, quod dentibus primoribus incidunt, antequam molaribus conterant. Caput inter masticandum surlum & deorsum motitant, & granum istud diligenter mansum tandem deglutiunt. Edentes autem nunquam stant, sed sedent. Sedent etiam semper, nisi vel ambulent vel currant; a pastu læpe diutius sedentes quiescunt, tum vero ritu leporum ruminant, quo assumpta in liquidiorum & subtiliorem chymum redigant. Potum illis gratissimum præstat Lac recens, licet & Aqua contenti sint. Aqua pro potu debet esse limpida & pura; Si vero hyeme aqua stagnans, sub glacie sæpe foetida, e piscinis ipsis propinetur, inde febre & diarrhoea corripiuntur & pereunt, uti jactura plurimum constitit. Quidquid autem potulenti sit, illud exserta lingua instar felium forbillant, interdum frequentioribus deglutationibus, interdum capite bis vel ter inter deglutiendum elevato.

Motus: rarissime lento gradu incedunt, currunt vero satis velociter, pedes posteriores parum elevantes, situ corporis horizontali. Conjugem plerumque ante se agit maritus. In discurrendo parietes potissimum legunt, latebras, angustias, speluncas inquirunt. Quod si foenum aut stramen ipsis adponitur, in ipso cuniculos agunt, in quibus quietissimi delitescunt. Securitate si frui liceat, omni scilicet strepitu remoto, summa cum agilitate aliquot passus procurrunt, mox subsistunt, arrectisque auribus auscultant, numquid periculi subsit, tum vero, si quid vel levissime crepuerit, perniciosissimo se cursu ad latebras conferunt. Singuli semper fere incedunt,

dunt, ita ut unus alterius vestigiis insistat. Nonnunquam, dum fame premuntur neque strepitu terrentur, in pedes posteriores se erigunt, quibus tantisper insistentes, huc illuc caput circumducunt, sagaciter odorantes & indagantes, quo cursum dirigant, ut alimenta inveniant. Quod si frigus illos urat, cursum ultro citroque intendunt, ut intensiori exercitio calorem sibi concilient.

Ceterum in hoc fere unice cura eorum versatur, ut semet ornent comantque. Pedes lingua labrisve contrectant, leviter moritent, lambunt atque eluunt; pilos ordinant pectuntque; ad modum felium faciem perfricant pede uno, vel binis ut sciurus, lepusve. Crebro corpus fricant vel pone aures, sub ventrem & armos, vel alibi, idque pedibus & anterioribus & posterioribus; prout scilicet requirit corporis situs atque occasio. Aliquando se invicem comunt & pectunt. Sæpe alteruter alterum hujus officii commonefacit, & quidem sequenti modo: Femina primoribus blande labris pererrat pilos masculi, semel atque iterum eos contrectando, uti Mas feminam. Quod si hæc admonitio frustranea est, severiorem adhibendam judicat; Quocirca rostrum ori ejus admovet, voce minaci atque iram indicante. Et tum quidem Mas illam comere solet. Sed cum id faciat sæpe invitus, adeo duriter villos ejus ac pellem vellicat, ut ira incandescat, fremat, & more equi calcitret, dentibus eum petat mordica, atque dolens recurrat. Ast catulos suos patienter comit mater, præsertim fetas colli dorisque studiose poliens. Difficulter scandunt; Præcipitia vix petunt, asserem latitudinis semipedalis raro superant; raro quoque saltu se exercent, agili tantum inter currendum subsultu corpus jactant. Sepimentis arctis tamen coerceri respuunt, sic enim adversa subito valetudine tentantur, sed spatiofas ædes desiderant.

derant. Neque vero clausa nimis domicilia atque angusta inhabitant, multo minus pecorum aut jumentorum stabula, cum aerem purum & ventilatum ament, stagnantem oderint. Lectus eis sæpius, saltem octava quavis die, fœno novo & sicco est sternendus, & conclave ab omni spurcitie & sordibus mundandum: Frigus cum non ferant, calorem inquirunt, atque ubi ædes sunt calidissimæ, ibi versantur libenter. Maxime vero eos juvat, ante focum instructum recubare. Calidas, sicubi possunt & molles culcitrae eligunt, somno vel quieti indulgentes; adeoque vix alibi somnum capiunt, quam ubi fœnum vel stramen invenerint, equo cubilia formant.

Corporis autem situm, quem eligunt cibum capientes, servant etiam dormituræ, pedes tamen anteriores elevationi loco reponere gestiunt; Idcirco pluries se in gyrum vertunt, dum ad quietem membra componunt, quod situm nactæ sint commodissimum. Ast dormituræ primo tantisper mandunt, deinde vel ore se vel pedibus comunt & tandem obdormiscunt. Et quamquam tantus sæpe sopor fessos gravet, ut caput deorsum reclinetur, oculi tamen aliquantulum aperti manent, ut, ne quid periculi ingruat, circumspiciant, quod etiam mox persentiscunt. Adeoque inter dormiendum lumina frequenter attollunt & circumferunt. Quod si tum altiori non abruantur somno, caput elevatum tenent, nitantes tamen & nutantes, idque tamquam convulsi agitant. Ubi vero somnum penitus excusserunt, atque oculos aperuerunt, oscitant rictu ampliato, mandunt, pandiculantur, pedes inprimis posteriores, quoad possunt, extendentes, murmurantque paucillum. Mas & femina nunquam fere simul dormiunt, sed mare dormiente, foemina excubias agit, cum silentio tamen, quiete, & facie ad dormientem adversa. Tum vero aliquando grunnit femina, ut experiatur, num

num iille percipiat; quem, si expergefactum fenferit, adcurrit, pilos ejus vellit, abigit, locumque occupat & ad fomnum fe componit, marito, uti par eft, excubias tum agente. Quod fi nihil quietem eorum interturbet, per femi horam & ultra dormiunt. Somno recreati vel cibum extemplo petunt vel paulisper ludentes quafi curfant, atque tum demum paffum fe recipiunt. Quiefcentes podici infident & armis fe fulciunt, parte corporis poftica in orbem quafi convoluta, caput erigunt, & pedibus pofterioribus nituntur, pipiunt parum vel & omnino filent, & in eodem loco remanentes mandunt, ruminantque.

Generatio. Sexum in junioribus præcipue diftinguere, haud ita eft proclive. Quinta vero a natiuitate feptimana mafculum fonus gravior prodit. Cavendum ne plures mares una fint, cum major natu minoris dorfum adeo adffigere folet mordicus, ut hemiplegia correptus, partem pofteriorem ægerime trahat, & misere tandem pereat. Mares incredibiliter lascivi funt, & foeminas perfequendo, cum grunntu atque adoratione ad venerem follicitant. Foeminae feniores marem rariffime admittunt, licet quædam fatis diu foecundæ mancant. Adultæ vero nunquam ad libidinem funt proniores, quam ea die, qua partum funt enixæ. Tum vero difficillime a maris confuetudine arcetur, neque vero opus eft, ut diutius contineatur, quam ut occasio ei detur prolem lingendo a fordibus eluendi. Hoc factò denuo concipit. Sic unum hoc animal, quantum quidem mihi conftat, qua die parturiendi labores exantlavit, eadem novos celebrat hymenæos. Dum uterum gerit, pilos cæteris evellit & deglutit, quod facile inducor, ut credam, ei prodeffe, cum alias id nunquam faciat. Pica quoque gravidarum more, eam tunc, laborare crederes, cum obvia quævis, ut
corti-

cortices, calceos, libros, vestes &c. arrodant crebro, nisi diligentius asserventur.

Cum femina peperit multis immixta sociis, mox a reliquis seponenda, ne adultiores aliorum accedant pulli, qui hauriunt ubera puerperæ & lac eripiunt recent natis, cum mater non distinguat proprios a reliquis, ubi omnia communia sunt. Præter lapsis quinque a conceptione hebdomadibus, parit foetus gemellos ut plurimum, ternos non nunquam, aut vix supra quatuor. Labore ingruente pipiens se contrahit convulsa, & primo unum ore protrahit catulum, cujus umbilicalem dentibus ocysime amputat funiculum, non sine dolorifico sensu pulli, quem pipiendo indicat, & lambendo eum abluit. Quo facto ad reliquos eadem ratione protrahendos festinat. Et pilis catuli & oculis instructi in lucem prodeunt, & post 12 jam horas velocitate pedum matrem æmulantur. Cum non nisi duobus ornata uberibus sit mater, parcam nimio erga pullos fuisse primo intuitu crederes naturam; attamen inde facile agnoveris eandem satis benignam fuisse, quod hos producat perfectiores, ut, licet recens nati, varia tamen alimenta adsumere & digerere valeant. Non tamen diffiteor sæpissime contingere, ut, nisi lacte nutriantur, vix plures, quam duo perdurent. Quando partus instat, prospiciendum est sedulo, ut foenum matri in promptu sit idque molliusculum, in quo sobolem reponat, nam si in sordes prolabi contingat foetus, in tantum eos averfatur, ut misere intereant. Præterea a marito tamdiu separanda femina est, quoad progeniem mundaverit. Hoc enim ipsi otium non concedit Mas nimis salax, si ejus habuerit conveniendæ potestatem. Faciendum etiam in primis hieme est, ut, primo ab enixu nycthemero, in loco calido versetur mater cum prole tenera, quæ aerem frigidiorum fert ægerrime.

Patbeniata: Porro adfectibus hoc tantillum animal agitari diversis, & primo quidem invidiæ atque iracundiæ tormento vexari observatur. Etenim si vel parum suppetit alimenti, quod alteruter sexus forte arripuerit, vel alteruter sedem occupavit commedionem, alter id fert molestissime, tumque iisdem tanguntur invidiæ stimulis, quos in cane taxat tritum sermone proverbium. Neque enim unustum alteri cedit æqua mente partem, neque eodem in loco, etiamsi ambo commode caperet, hic illum una conquiescere patitur. Pleræque vero rixæ suboriuntur de loco calidiori, quem, utut fœmina prima occupavit, plerumque tamen, utpote debilior, cedere cogitur marito, qui eam repellit cum voce rauca, atque viam indicante. At si annis illa ac fœtura fuerit conspicua, vir plerumque loco cedere necessum habet. Fœmina enim aggressorem excipit aliquot ictibus, quibus pilos ei & pellem vellicat, ut, dolore coactus & summa cum ira calcitrans, aufugiat. Pugnæ autem hoc fere genus est: alter pilos alterius in collo dentibus primoribus adprehendit, & crebris vellicationibus vexat. Hoc qui patitur, agiliter partem posteriorem vertit ad adversarium, ac Equi instar crebris calcitationibus factis, exertisque ungvibus cutem lateris obversi lacerat. In primis vero mares si una fuerint, in se invicem læviunt morsitando, ut alterutrum ore, auribus, &c. vulneratum conspicias, qui & loco cedere cogitur. Iræ vero tum & pugnæ signum exhibet dentium stridor satis acutus, quo edito, proelium ineunt.

Quamvis irascantur sat vehementer, iidem tamen sunt perquam meticulosi, atque ad omnia pavidi. Arrecto capite, num quid metuendum ad sit, auscultant attentissime, perspicacissimeque inspicantur. Ac si vel levissimum perceperint strepitum, velocissime aufugiunt. Hinc ægre cicurantur, nisi

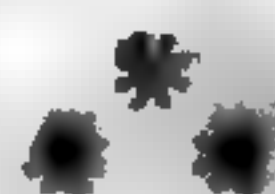
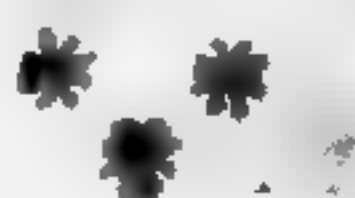
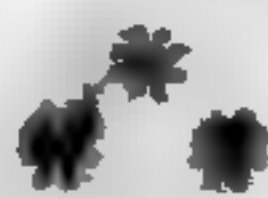
in iisdem, quibus homines, versentur ædibus. Ei vero, qui pastum subministrat, ita adhærent, ut edulia de manu ejus recipiant. Fame etiam pressi, dum eum accedentem vident, adcurrunt, querula voce salutantes, atque ab eo, ut porcelli, allici se sinunt. Tractantur vero manibus innocue, cum neque unguibus, neque dentibus homines infestent.

Sonus: Mas Cinclum gravi voce imitatur, & ille facile a foemina dignoscitur, qui stridulum magis sonum profert. Et quando eam pruriens sectatur, divaricatis fremebundus incedit cruribus. Cæteroquin semper loquaces blaterant, ut nunquam fere conticescant, nisi superveniens somnus silentium imposuerit. Famelici, aut a ministro, alimenta præbente, allecti, se proripiunt ultro, & gallica voce *ovi*, quam distincte satis pronuntiant, præsentiam & desiderium suum indicant. Si quando gratioribus eos vescialimentis accidit, voluptatem suam produnt certo Sono, diverso ab illo, quem alias proferrunt; hic enim vocem gallinæ glocientis utcumque exprimit. Foemina ut plurimum præcedere solet, tanquam gallina canens, quam mas comitatur frequens, pedibus posterioribus subsultans & clunes nunc huc, nunc illuc, ad cinædi instar versans, ut reliquos mores taceam, quos infinita attentione una mecum observavit Doctiss. Dom. E. EKELUND.

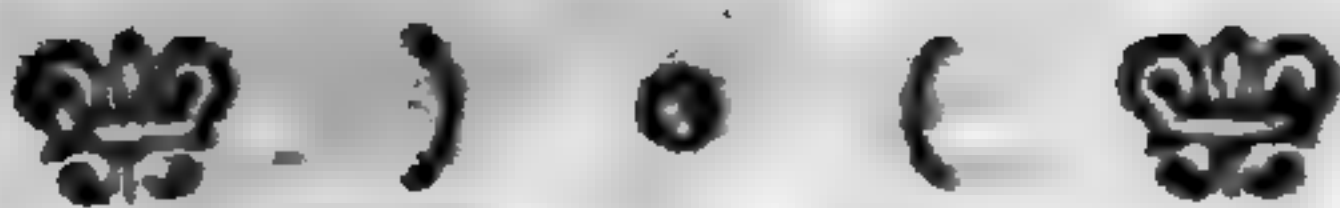
Usus. Excipiuntur ab Europæis passim hospitio hæc animalia, ut jucundo spectaculo, quod lusingando ac cursitando præbent, otii tædia fallant, oculosque domini gesticulationibus suis lepidis oblectent. Ast non hac solum voluptate adficiunt hospites suos. Qui enim horum multos alunt, madant atque eodem modo, quo porcos solent mulierculæ nostræ, pilis nudatos, assant. Sic enim parati cibum

bum exhibent, ipsis pullis gallinaceis, qui vel delicatiori palato tenera se ac sapida carne valde probant, multo gratiorem, suaviorem. De hujus carnibus in cibo ita habet *Mundius* in oper. physico medic. p. 213. Porculus guineensis s. indicus *carnes habet carne Cuniculi minus candidas, humidiores, in cibo suaves & pingues, subflava adipe, larde Suum fere simili; is comestus Marmotæ carniū qualitates imitatur.*

LX.

HORTICUL- TURA ACADEMICA,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Proposita a

JOHAN. GUST. WOLLRATH,

Nericio.

Upsalix 1754 Decemb. 18.

CAPUT PRIMUM.

§. I.

Naturam foetus suos sponte proferentem ars in tribus Naturæ Regnis imitari studet. In regno Lapideo instituuntur *CRYPTÆ*, undique vestitæ *Marcasitis* sive *Pyritis*, *Crystallis*, *Stalactitis*, *Corallis*, *Micis*, aliisque lapidibus, singulari figura & splendore conspicuis. In regno Animali *VIVARIA* instruuntur, quibus Animalia exotica includuntur. *ORNITOTROPHIA*, seu cavæ majores, *Avibus* peregrinis, illisque speciosis & dulci ut plurimum cantu aures nostras demulcentibus, impletæ sunt. *PISCINÆ*, in quibus vivi aluntur *Pisces*. In regno autem

autem Vegetabili feruntur, coluntur, ac servantur plantæ. Ars vero, vel scientia, quæ circa has versatur educandas, vocatur HORTICULTURA, quæ nihil aliud est, quam cultura vegetabilium.

§. II. *HORTICULTURA*, ad plantas in univ-
sum omnes se extendens, pro variis, quos intendit,
finibus, varia quoque sortitur nomina (3-11.)

§. III. *CERES* continet plerumque vegetabilia
unius ejusdemque speciei. Sic Ager proprie Grami-
na gerit, quæ dicuntur Cerealia, *Oryzam* scilicet,
Triticum, *Secale*, *Hordeum*, *Avenam*. Improperie ve-
ro itidem vocantur Agri, qui *Pisum*, *Viciam*, *Ra-
pam*, *Myagræm* &c. ferunt.

§. IV. *POMONA* varias alit arbores, Fructi-
bus homini esculentis conspicuas. Tales sunt Arbo-
res *Pomiferae*, *Drupiferae* aut *Bacciferae*, ut *Pyrus*,
Prunus, *Ribesia*. Huc spectant Horti unam fere Ar-
borum speciem continentes, ut *Palmæta*, *Olivæta*,
Vineta &c.

§. V. *HESPERIDES* sunt Horti, qui arbori-
bus constant Sempervirentibus, quæ viriditate per-
petua dominos suos delectant, quales plerumque
sunt *Citri* sive *Aurantia*, *Lauri*, *Laurocerasi*, *Tini*,
Neria &c.

§. VI. *TANTALI* nomine veniunt Horti ambu-
lacræ & sepibus, artificiose in speciem murorum,
pyramidumve, fornicum seu angiportuum, forma-
tis, qui possessores quidem suos grato conspectu ob-
lectant, sed non locupletant.

§. VII. *ADONIS* vocatur Hortus, qui in ter-
ris frigidioribus, intra parietes & fenestras vitreas,
calore artificiali, varias fovet plantas extraneas, e
calidioribus terris adductas, quæ regiones gelidas
perferre nequeunt, sed hic, velut ætate perpetua,
vel climate indico, gaudent.

§. VIII. *SEMIRAMIDES* seu Horti pensiles, ubi vegetabilia in urnis collocantur ad parietes, vel in ipsis tectis, ut Horti florentis faciem, jucundo spectaculo, domus referat.

§. IX. *MACELLA* vocantur Horti, ubi Oleæ, culinis inservitura, coluntur, ut *Brassica*, *Daucus*, *Sisarum*, *Lactuca*, *Spinacia*, Plantæ Altiles, ut *Asparagus*, *Cynara*, *Melones*, *Cucumeres*, &c.

§. X. *ANTHOPHYLLACIA* seu Horti floribus speciosis ornati, qui, renovata quotidie florum varietate, spectantium blandiuntur oculis. Ejusmodi sunt *Tulipæ*, *Fritillariæ*, *Amaryllides*, *Lilia*, aliæque bulbosæ, vel etjam *Primulæ*, *Delphinia*, *Pæoniæ*, aliæque perennes; aut etjam *Tagetes*, *Diantbi*, *Calendule*, *Nigellæ* & aliæ plantæ annuæ.

§. XI. *PARADISI* vocari solent Horti, in quibus varii generis coluntur plantæ exoticæ, quotquot scilicet undique conquiri possunt, ut plerasque Plantas simul, velut in compendium redactas, videre, & unam cum altera conferre liceat. Ejusmodi Horti, nostro ævo, ad præstantissimas Academias sunt instructi, ut plura simul vegetabilia videre queat studiosa Juventus, quam antea multi, qui totam ætatem, operamque omnem, Botanicæ addiscendæ impenderunt. Ejusmodi Hortus, qui vulgo dicitur *Academicus* vel *Botanicus*, plurimum artis requirit, cum tot tamque varia vegetabilia hic servari debeant, & Horticultura hic instituenda, theoriam & praxin supponit vastissimam, quippe quæ singulorum, quos supra recensuimus Hortorum culturam involvit, si quidem omnibus numeris absoluta censenda est. Itaque in hac exponenda mea jam qualiscunque versabitur opera.

§. XII. *LIBROS* quidem de HORTICULTURA plurimos prodiisse fatemur, ut iis vel enumerandis volu-

volumen vix sufficeret. Editi autem sunt variis linguis Europæis, diversisque regionibus adcommo-
dati. Ex his, quidam plantas tantum tractant ole-
raceas; esculentas & culinæ dictas (7); quidam
tantum arbores fructu grato foetas (2); alii Hesper-
rides (3) tantum & flores amabiles (8); adeo ut,
in tanta copia & varietate librorum, qui ad horticul-
turam pertinent, eos desideremus, qui tractent
Hortos Academicos seu curam generalem omnium
Plantarum.

§. XIII. Plerique Hortulani, qui sua nobis
scripta reliquerunt, rudes fuere atque indocti, &
ideo partim observationes suas speciales, partim cir-
ca cognitionem Empiricam hæserunt, & plerumque
alii, sæpe non experti, aliorum vestigia presserunt,
inclarescendi magis, quam publicæ inserviendi stu-
dio, ducti. Nonnulli secuti sunt aliarum regio-
num indolem, & quæ illis convenere inepte ad suam
regionem traduxerunt, unde quam sæpissime aliena
prorsus congesserunt. Hinc factum est, ut scien-
tia hæc utilissima atque jucundissima omnium bar-
barie adhuc laboret, quasi farrago opinionum esset,
quæ incertis nitatur experimentis, firmisque funda-
mentis destituatur,

§. XIV. Celebris ille Hortulanus PHILIPPUS
MILLER in horto Chelseiano, juxta Londinum
Anglorum, edidit Horticulturam, quæ hodie,
qua rationem proponendi culturam plantarum exo-
ticarum, censetur optima; unde etiam ex Anglica
in Gallicam, Germanicam, aliasque lingvas est trans-
lata. Plurimas ille plantas exteras sigillatim e-
numerat, & docet quomodo unaquæque curari de-
beat. Pulcrum hoc sane opus reliquis omnibus in
hac arte palmam præripiens ob eximias observatio-
nes & species numerosissimas est.

§. XV. Horticulturam eo plus curæ & circum-
spectiois postulare, quo frigidius clima fuerit, ubi

instituitur, manifestum est. Hinc in terris Europæ Australioribus & calidioribus hortos instruere tam facile est, quam idem in Borealibus & frigidis difficile. Qui igitur hanc artem rite cupit addiscere, in terris frigidioribus Horticulturæ studeat, necessum est. Ut vero Horticulturæ inter scientias nobiles suus relinquatur locus, firmis utique principiis & fundamentis est superstruenda. Fundamentum autem desumendum est a scientia Botanica, quæ cum Horticultura arctissime connexa est, cum utraque versetur circa plantas, tanquam commune objectum. Auctores, quot in hoc argumento invenire potui, sedulo evolvi, ut in aliquo saltem illorum prima quasi vestigia reperirem, quæ ducerent ad certa ejusmodi, de quibus loquimur, principia. Nihil autem penes hos omnes deprehendi, quod in hac re usui mihi foret, præter unicam illam observationem, Actis Reg. Academiæ Scientiarum 1739. a N. D. Præsidente insertam. Et cum hæc dubio procul suppeditet præstantissimum simul ac solidissimum principium, Specimine id Academico paullo copiosius explanare constitui, quam in brevi illa observatione explicari potuit.

CAPUT SECUNDUM.

§. XVI. **H**orticultura, non est nisi naturæ imitatrix in vegetabilibus producendis. Huic igitur negotio aptissimus est, qui optime perspexit naturam vegetabilium, modumque, quo sponte procreentur, educuntur & maturescant, intelligit. Vegetabilia in genere contemplantibus observamus eorundem diversa esse loca natalia: nam in calidis alia, alia in frigidis progignuntur terris, & utrobique omnia juxta se invicem non crescunt, sed unumquodque aptissimum sibi deligit situm. Differunt igitur plantæ ratione CÆLI & SOLI. Itaque, quo feliciter quis vegetabilia colat, ante omnia scire debet,

debet, quid intelligitur per COELUM & SOLUM, cum diversis eorum divisionibus, secundum observationes a Botanicis circa solum herbarum collectas. Plerique, qui recentiori ætate herbas accuratissime descripserunt in Floris suis, Locum præsertim & Solum, ubi reperiuntur, determinarunt. Præcipue autem hoc observatum invenio a N. D. Præsidente in Horto Cliffortiano, Upsaliensi, & quæ instar omnium sunt, in Speciebus Plantarum. Itaque, quam primum paulisper progressus es, & quam culturæ rationem postulet quævis planta pervidisti, firmam experiere thesin, quæ hic adsumitur, *Vegetabilia scilicet, quæ sub eodem COELO & in eodem SOLO reperiuntur, eadem ratione coli posse.*

§. XVII. COELUM dispescitur in plagas, quæ climata dici solent, ratione plantarum sequentia (18--25).

§. XVIII. INDICUM, inter tropicos Asiæ, Americæ & Africæ est. Nulla sub hoc climate hiems est, neque tantum unquam hic frigoris dominatur, ut aquam congelari contingat, vel halitus oris in vapores oculis manifestos condensari videatur; Hic plantæ sub gr. 28-32 caloris, bis plerumque quotannis florent, & compluribus in locis interdiu dimidio anno pluit; in hortis nostris videmus plantas hujus climatis vere & autumno magis vegetas, media autem æstate & hieme languescere & quasi feriari, licet folia non dimittant.

§. XIX. ÆGYPTIACUM, quod a proxime superiori ipsa discriminavit natura, cum æstu vehementissimo squaleat, adeo ut ova Struthionum in arena deposita excludi possint, & homines sub meridiem humum retorridam pedibus attingere nullo modo sustineant. Hanc plagam nulla per anni dimidium pluvia humectat, idcirco pleræque hic arbores, radices bulbosas nactæ sunt, quo diutius sine aqua vivere possint.

§. XX. *AUSTRALE* ab Æthiopia usque ad Caput Bonæ Spei sese extendit, atque læta æstate gaudet, quando nos dira hiems vexat; Plantæ hujus climatis, dum apud nos coluntur, non facile a consueto florescendi tempore recedunt; Flores enim circa solstitium hybernium plerumque emittunt. Ceterum, nec hiemes nostras, nec æstates Indicas ferunt, sed aëre admodum temperato, inter gradum scilicet caloris 12:mum ad gradum 18:vum, delectantur. Americæ australis plantæ, *Peruviana* & *Brafilenses*, cum plantis *Capitis Bonæ Spei* simul plerumque haberi atque educari possunt.

§. XXI. *MEDITERRANEUM* continet vegetabilia Europæ meridionalis: *Hungaria*, *Gallie Narbonensis*, *Hispania*, *Lusitania*, *Italia*, *Archipelagi*, *Medie*, *Armenia*. Buxbaum. Cent. 2. p. 25. observavit *Medie* deserta easdem ac *Hispanie* deserta, *Armeniam* easdem ac *Georgiam* & *Italiam* alere plantas, immo etiam *Byzantium* proferre plerasque plantas *Montpelienses* & *Pannonicas*.

§. XXII. *BOREALE* continet Europam Septentrionalem a Lapponia ad Lutetias Parisiorum, ut *Sveciam*, *Russiam*, *Poloniam*, *Borussiam*, *Germaniam*, *Helvetiam*, *Daniam*, *Belgium*, *Angliam*, *Flandriam*, &c. quarum plerumque Plantæ in nostris hortis absque cura bene valent, inter gradum 30 caloris & 30 frigoris.

§. XXIII. *ORIENTALE* complectitur Asiam Septentrionalem: *Sibiriam*, *Tartariam* & , qua partem, *Syriam*, plantasque profert majori ex parte *Vernales*.

§. XXIV. *OCCIDENTALE* comprehendit Americam Septentrionalem, *Canadam*, *Philadelphiam*, *Virginiam*, *Carolinam*, *Japoniam*, quarum herbæ in nostris hortis mensibus Octobri & Novembri florere inci-

incipiunt, &, cum serotinae & autumnales sint, vix apud nos fructum ferunt.

§. XXV. *ALPINUM* comprehendit Alpes omnes totius orbis, nive per æstatem passim tectas, in quibus hyemem longissimam æstas brevissima absque vere & autumno excipit, in quibus plantæ brevi enascuntur, florent, fructumque maturant infixæ terræ duriori, apricæ, & grossiori humo adpersæ.

§. XXVI. *SOLUM* stationes plantarum completitur in Dissertatione de *Stationibus Plantarum* nuper expositas. Duo autem hic observanda, *TERRA* nempe & *Locus*.

§. XXVII. *TERRÆ* sunt *Arena*, *Argilla*, *Humus*, *Creta*, ad *Ochram* enim Horticultura non attenditur, cum vix ullam plantam proferat. Terrarum vero enumeratarum variæ sunt mixturæ. Quam sollicitè herba quælibet propriam requirat terram vidimus proxime præterlapso anno in Horto Academico: *Cardamine* enim *Lunaria*, Spec. plant. 656. N. 15. in urna plantata, nulla ratione, omni licet adhibita cura, adigi potuit, ut vigeret; sed simul ac a N. D. Præside *Argilla nilotica*, Mus. Tess. pag. 100. N. 5, in pulverem redacta, urnæ inspergebatur & aqua statim irrigabatur, intra paucos dies, novam adeptam vitam, floruit fructumque tulit.

§. XXVIII. *ARENÆ* multæ sunt species; hic vero maxime respicimus ad α) *Arenam mobilem*, Syst. Nat. p. 208. N. 2. 3. 4., in quæ certæ aluntur plantæ, ut *Spartium scoparium*, *Elymus arenarius*, *Carex arenaria*, *Dianthus arenarius*, *Gnaphalium arenarium*, quæ sine hac arena vix proficiunt.

β) *Arena farinacea*, Syst. Nat. pag. 208. N. 1. paucas nutrit plantas, quæ non etiam alia in terra crescunt, ut imprimis *Iberis nudicaulis*, *Anemone vernalis*; hanc ergo arenam sicco pede prætereo.

γ) *Arena heterogenea* seu Sabulum, *Syst. Nat. p.* 208. *N. 7.* ab aliis arenis, qua effectum, differt. Ubi enim cum alia terra miscetur eam compingit atque duriores reddit, in qua variæ vigent plantæ terram molliorem spernentes, ut *Verbascum Thapsus*, *Anemone Pulsatilla*, *Arabis thaliana*, *Gnaphalium dioicum*, *Cistus Helianthemum*, *Thymus Serpyllum*.

§. XXIX. ARGILLA suas sæpe habet herbas in alia terra vix crescentes, inter quas sunt, *Potentilla reptans*, *Tblaspi arvense*, *Tussilago Farfara*, *Anthyllis Vulneraria*, *Cichorium Intybus*, *Salvia glutinosa*. Argillæ duæ sunt species maxime notabiles: nimirum *Argilla cerulescens*, quæ quamdiu humet, tenax est, sicca vero dura evadit; & *Argilla calcarea*, quæ humida tota dissolvitur, siccata vero friabilis est, & fatiscit. Hæc, utpote Creta vel Calce mixta, accensentiam a quavis terra arcet.

§. XXX. CRETA inter terras maxime sicca, continet herbas aliquot alibi vix conspicendas, ut *Hedysarum Onobrychyn*, *Hippocrepin comosam*, *Reseda luteam*, *Trifolium scabrum*.

§. XXXI. HUMUS communissimum plantarum est pabulum, quæ, dum admodum subtilis est, pleraque vegetabilia nutrit. Stercoratio igitur ope hujus terræ peragitur, cum fimus resolvatur in humum subtilissimam, quæ tot nutrit ac saginat herbas.

§. XXXII. LOCUS, qui pars est SOLI, aërem & aquam respicit, plantasque in *Aquaticas* (33-39), *Umbrosas* (40), *Campestres* (41-45), *Montanas* (46), & *Parasiticas* (47) dispescit.

§. XXXIII. MARINÆ, quæ crescunt in aqua salia, & sine radiculis; hæc ut plurimum per poros sub aqua nutriuntur, nec punctum congelationis ferunt, uti *Fuci*, *Ulvæ*.

§. XXXIV.

§. XXXIV. *MARITIMÆ* in litoribus maris proveniunt, ubi multis expositæ sunt ventis: Harum quidem radices aquam non moleste ferunt, ast, possunt tamen hac copiosiore, sine detrimento, carere cum sæpe in ipsa arena mobili observentur. Salsa ipsis aqua est optima, quam aliæ fere respiciunt.

§. XXXV. *LACUSTRES* perpetuo radicem sub aqua recondere volunt, nec facile punctum congelationis tolerant. Aquam etiam altius exsurgentem poscunt.

§. XXXVI. *PALUSTRES* in humida quidem, sed molli tamen & grossiori terra habitant.

§. XXXVII. *INUNDATÆ* radices suas aqua per hiemem tegi gestiunt, sed quæ æstiva evaporatione evanescat.

§. XXXVIII. *ULIGINOSÆ* acidam & sterilem poscunt terram sine humo subtili.

§. XXXIX. *CÆSPITOSÆ* terram requirunt acidam dictam, levi musco tectam, ex radiculis contextam, atque hæ verno tempore tarde renascuntur. Plantæ in hac humo nascentes, verno tempore probe Muscis obtegendæ, ne gelu nocturnum earum radices extrahat, ideoque nec radices facile ante solstitium aëri exponendæ.

§. XL. *UMBROSÆ* terram levem in tranquillo sub umbra arborum incolunt, camposque apertos fugiunt & primo vere florescunt.

§. XLI. *CAMPESTRES* sunt variæ, quæ silvarum umbram non sustinent, sed libera & aperta aura libenter vescuntur ut (42. 43. 44. 45.)

§. XLII. *ARVENSES* optime inter segetes in terra pingvi & sulcata crescunt.

§. XLIII. *CULTÆ* pingvissimam terram & maxime friabilem postulant.

§. XLIV.

§. XLIV. *RUDERALES* crescunt ad villas, parietes, & agros, ubi pecudes stercorent terram, quam tamen desiderant duram densamque.

§. XLV. *PRATENSES* diligunt prata & quidem herbas confertim crescentes, rore humectari optant.

§. XLVI. *MONTANÆ* elevatum, aridum & firmum poscunt solum.

α) *Glabretosæ*, quæ in clivis crescunt durioribus.

β) *Collinæ*, quæ ad latera collium vigent, ubi pluvia minime stagnat.

γ) *Rupestres*, in rimis montium, radicibus arctè compressis, habitant, ne acidum admittant; aqua hæ pariori contentæ sunt.

§. XLVII. *PARASITICÆ* non in terra, sed in aliis arboribus & plantis sedem eligunt, atque ab his alimenta hauriunt.

CAPUT TERTIUM.

§. XLVIII. **N**atalia Plantarum, quæ descripsimus, Hortulano scitu sunt necessaria, ut in Horto eadem imitari possit, nam ceteroquin finem sibi præfixum feliciter obtinere nequit. Hortum igitur ita instruat, ut omnia hæc requisita præstare valeat.

§. XLIV. Itaque pro parando horto eligendus est locus versus septentrionem elevatus, & si fieri possit, montosus, soli meridiano expositus, ad paludem, lacum, flumen, vel saltem cisternam, declivis. Latus cingi debet porticibus ex proceris atque patulis arboribus, quæ tonsione reddantur densiores, ut sub illis umbram habeant plantæ umbrosæ sufficientem. Intra eas serie continua plantari debent

bent frutices, instar sepi, quarum latera concinne tondenda sunt, ut densentur ramuli, superne vero in varias formas opera topiaria fingendæ, quo ornamentum scilicet & decorem Horto concilient. Sed insuper hi frutices præstant, ventorum arcendo vehementiam, ut herbæ non quassentur nimis. In medio autem Horti campus debet esse apertus, plantis campestribus aptus.

§. L. Horto sic instructo plantisque Borealibus, Orientalibus, Occidentalibus & Mediterraneis accommodato, arte obtinendum est id, quod natura sponte non porrigit. Necessaria igitur conquirantur subsidia, sine quibus herbæ quædam in climate communi non vigent.

§. LI. *FIMUS* in acervum congerendus est, ut per annos aliquot ibi putrescat, sic enim plantis multa stercoratione egentibus, alimentum efficitur delicatissimum, in primis vero herbis parvulis, quæ e semine producuntur.

§. LII. *ARENA MOBILIS* terræ nimis tenaci admiscenda, ut consistentiam aliqualem habeat, sine tenacitate tamen. (28. α)

§. LIII. *SABULUM* sistendum vegetabilibus, quæ firmum amant solum & per hiemen servabuntur, nam sine hoc facile putrescunt. (28. γ)

§. LIV. *ARGILLA*, si aliquantulum humici admixtum fuerit, humores diutius retinet, ne aqua tam cito dissipetur. (29.)

§. LV. *CRETA*, si copia ejus sufficiens haberi potest, vel saltem Argilla calcarea, adhiberi debet ad illas plantas, quæ ne minimum quidem acidi ferre possunt. (30.)

§. LVI. *HUMUS* e trabibus putrefactis, maxime e Quercu, Salice & Fago, utilis est Hortulano, si qui-

siquidem bulbos plantare visum fuerit. Hos enim arenæ insertos ejusmodi terra tegere conducit.

§. LVII. *AQUA* ad rigandum quærenda, quæ sit salubris, quamobrem adhibenda, quæ viva dicitur. *Fontana* enim plerisque plantis nimis est frigida. *Putealis* durior. *Aqua stagnans* putredine terram inficit, quam, præter palustres & uliginosas, aliæ herbæ non ferunt. Si vero plantæ in urnis hyberne tempore irrigentur aqua putrida foetidaque e piscinis stagnantibus desumpta, terra induit crustam muscosam cum desumtione plantarum. Ex lacubus vero & fluviiis desumitur optima.

§. LVIII. *SAL* plantis maritimis (34.) aptum, sine quo marcescunt.

Pro plantis marinis (33) Amstelædamenses trabes, ad modum linternium, excavant, quibus aqua bene salsa impletis plantas commissas alere student, sed frustrato sæpius cum successu.

§. LIX. Plantis autem Calidis *HYBERNACULA* adsignanda sunt, quæ æstivo tempore calorem augeant radiis solaribus per fenestras declinatas congregatis, hieme vero frigus arceant fornacibus, defectum caloris solaris compensantibus. Hæc autem plantarum Hybernacula in tria saltem conclavia dividi debent, in *Caldarium* scilicet, *Tepidarium* & *Frigidarium*.

§. LX. *CALDARIUM* contineat plantas *Indicas* (18) & *Ægypticas* (19), hujus calor nunquam eum gradum caloris superet, quo aves ova sua excludant, nec infra decimum quartum aut quintum gradum caloris descendat, adeo ut halitus cerni possit. Sic autem moderandus est calor, ut tepescat tantum hiberno tempore, & quando tempestas est nubila, ne vegetabilia turiones emittant; Jove autem sereno augeatur calor.

§. LXI. *TEPIDARIUM* hieme nec infra tertium gradum caloris refrigeretur, nec supra 12:mum caloris incalescat, ne herbae nimis crescant. Æstate vero fenestræ aperiantur, aut plantæ exponantur & ante parietes collocentur, ut calore solari satis fruantur. Hoc conservat plantas *Succulentas* & *Australes*. (20)

§. LXII. *FRIGIDARIUM*, in quo non finendum est, ut hieme frigus infra punctum congelationis increascit, nec supra 6:tum gradum calor, ne vegetabilia sine motione aëris, unde teneræ & debiles evaderent, augmentum capiant. Hybernaculum hoc servat *Hesperides* (5) & plantas *mediterraneas* (21), quæ hiemes nostras sub divo non ferent.

Præter hæc *Vaporaria* institui debent, in quibus fimus equinus, vel si mavis, Cortices Coriariorum compinguntur, parum refert utrumvis eligatur, modo materia sit ad calorem concipiendum idonea. In his vaporariis, tamquam in ventre equino, collocantur tenellæ plantæ vel semina plantarum *Indicarum*, quæ multum caloris possunt, in urnis quælibet suis; est vero horum superficies Arena bene undique operianda, ne calor dissipetur; ipsum autem vaporarium fenestris tegendum. Hic amœnissimo spectaculo semina, velut ova sub gallina, excluduntur, & parviæ plantæ, sicut pulli sub alis matris, refocillantur. Cavendum hic ne æstus calorem Gallinæ incubantis superet, nec sol meridianus plantas tenellas exurat. Priori in casu urna est loco elevanda & fenestræ paululum aperiendæ, in posteriori autem fenestræ velo vel stragulo circa meridiem, quando æstus accenditur, obducendæ.

§. LXIII. *Sub Dio* persistant plantæ *Boreales* (22) & *Orientalis* (23) quæ absque cura humana ferunt clima, nec non *Occidentales* (24), *Alpine* (25) & partem *Mediterraneæ*, quarum tamen radices ob-
tegen-

tegenda, ne vehementius gelueas adurat. Monspe-
liensi in Horto fovea est, quam minus apte Laby-
rintum dicunt, 40 circiter pedes profunda, spatiosa
& sicca, in quam scalis terrenis juxta quadratam fo-
veam descendunt, in cujus fundo est cisterna; in
hac asservantur plantæ frigidæ, alpinae, Filices, te-
ste C. Sauvagesio.

§. LXIV. *Mediterranearum* (21) & *Occidentali-
um* (24) plantarum, quæ hiemis nostræ sævitiam
non facile tolerant, radices hiberno tempore musco,
frondibus Abietis, vel quod melius est, foliis qua-
rumlibet arborum deciduis tegantur, ne bruma illis
noceat. Hæ apud nos rarius ad frugem perveniunt,
cum æstas duobus mensibus brevior in nostris regi-
onibus, illis non sufficiat.

§. LXV. *Alpine* (25) Plantæ, quando ver in-
gruit, tegantur nive copiosa & frondibus pini super
impositis, ut nix quam diutissime super illis retine-
atur, saltem donec, vernali tempore, prætereant
omnes noctes gelidæ.

Ubi semina germinarunt & herbæ longitudinem
digiti attigerunt *transplantari* debent, ut alimentum
sufficiens habeant atque spatium in quo libere cre-
scant.

§. LXVI. Plantæ *Succulentæ* Montanæ & Ru-
pestres sunt, ubi terra siccissima est, cum ibi aqua
retineri non possit. Plantari igitur debent in urnis
minoribus & parce admodum rigari, aqua enim ni-
mia adfusa putrescunt & moriuntur, licet pluviam
optime ferant. Idcirco virent hæ, per totum sæpe
annum, abscissæ, vel sub tecto suspensæ.

§. LXVII. Curandum quoque ut plantæ dia-
tam servent accuratam. Plantæ, quibus parum da-
tur alimenti, parvæ fiunt & macilentæ, sed illarum,
quæ nimium accipiunt, folia quidem luxuriant, flo-
rent vero parcius, fructumque raro maturant.

§. LXVIII.

§. LXVIII. Plantæ, quarum radices vel late se extendunt, vel etiam multum serpunt, florent parcius, si terram sufficientem & commodam inveniunt, si vero angustiis premantur, citius fructum producunt, uti *Vinca*.

§. XLIX. Vegetabilia in urna nimis angusta pusilla fiunt, nec naturalem servant faciem & structuram.

Consumpta in urnis per radices subtilissima humo plantæ vix crescunt, nisi in aliam terram fuerint transplantatæ.

§. LXX. Quando sudat extus urna, & mucorem contrahit, indicium est terræ acescentis, morbumque plantæ imminere, quæ tamen, si mature translata fuerit in terram salubrem, ab imminente fato eripitur.

§. LXXI. Urnæ rigari debent secundum naturam plantarum, quæ vel magis vel minus sitiunt. Nam a nimia humectatione acidum, a defectu vero marasmus existit. Quod, si quis urnam averso digito pulsat statim patescit, utrum aqua indigeat, clangor enim sitim prodit, potæ vero silent.

§. LXXII. Fundus urnæ perforatus sit, ne aqua ibi collecta stagnet & corrumpatur, nisi plantam contineat inundatam vel cæspitosam (37).

§. LXXIII. Inter rigandum aqua prope ad caulem plantæ, ceu ad ipsum vitæ primordium, adfundi non debet, sed circumcirca, ita tamen, ut terra etiam cauli proxima humectetur, quod in majoribus vasis terebra experiri licet; plantæ vero minime perfundantur imbre artificiali, ne humus a radicibus abluatur. Aqua pluvialis pro irrigatione omnium est præstantissima.

§. LXXIV. Commutatio aëris & lux diurna tam necessaria vegetabilibus sunt, quam ipsum ali-

mentum. Si enim plantæ loco angusto & clauso servantur, altiores quidem, at imbecillæ & graciles fiunt, sed in aëre libero, soli & ventis expositæ, videntur, firmantur, & dilatantur, quamvis humiliores existant. Quæ in *umbra* invitæ collocantur pallidiores fiunt, quemadmodum videre licet in iis, quæ in cellis & hypogeis servantur: harum enim folia albescent, insipida evadunt, inodora & tenera. Hinc olera, ut *Cichorium*, *Leontodon*, *Cynara* humo obruantur, & *Asparagorum* radices profundius demerguntur, ut longiores emittant turiones eosque albos & molles.

§. LXXV. Si plantæ hieme, in calore diutino, sine usura solis & aëris servantur, uti quando valvæ hybernaculi ob nivem diu cadentem occlusæ sunt; folia dimittunt. Omnes enim plantæ foliis ornatae poscunt saltem lucem irruentem, unde interiores in hybernaculo recessus pleræque aspernantur, exceptis illis, quæ succulentæ sunt, & foliis destituuntur, quæ radiis etjam luminis oblique incidentibus quadantenus contentæ sunt.

§. LXXVI. Plantæ nimio frigori expositæ contrahunt foliorum extrema & ad caulem deflectunt, sic *Ocymi fruticosi* folia in solo frigidiori redduntur convexa, margine angustiore, & reflexa ad caulem. *Euphorbia Latyrus*, & *Asclepias curassavica* hieme & autumno deflectunt folia ad caulem & eum quasi operiunt. Illarum contra, quæ calore nimio laborant, folia evadunt molliora & remissa vel languida.

§. LXXVII. Plantæ ædibus inclusæ, adeoque atmosphæræ mutatione & ventorum adflatu destitutæ, languescunt, phtiriasi laborant, hoc est ab Aphidibus sive Coccis adfliguntur, & marcent penitus. Sed remedio ipsis est apricatio, si æstate aëri, soli, flatibus, pluviis & refrigerio exponantur.

INSECTA Hybernaculis pessima sunt: *Onisci* qui tenellas plantas rodunt. *Aphides*, quæ tenellos ramulos foliaque tegunt & exhauriunt; *Cocci* qui cortici & foliis arborum infixi emaciant. *Acari Sirones* qui corcula plantarum dehiscentibus seminibus rodunt, sed pessimum omnium *Acari telarii*, qui ramulos foliaque filis suis irretiant & suffocant.

§. LXXVII. Plantæ, aut flore pleno, aut foliis Crispis luxuriantes terram requirunt subactam & sedem a ventorum violentia remotam.

§. LXXIX. Semina hiberno & æstivo tempore tamquam ova servari debent, ne vel gelu corrumpantur, vel calore exsiccantur & rancescant.

§. LXXX. Serantur redeunte sole, cum terra turget & ad procreationem est aptissima, idque ante initium mensis Maji; semina terræ mandata cooperiantur humo teneriori ad eminentiam pollicis, duriora vero semina antea aqua macerentur per aliquot dies, vel etiam autumno terræ committantur. Ubi semina germinarunt, studiose videndum, ne inter has infelix lolium & steriles dominantur avenæ, quæ teneras & imbecillas cito suffocarent.

§. LXXII. Aëris quævis injuriæ prudenter cavendæ sunt; hinc delicates campane vitrea, umbrosæ olla undique dissecta incarcerandæ sunt.

§. LXXXIII. *HORTULANUS* hoc sibi datum putet negotii.

1. Ut terram *fodiendo, pastinando, stercoreando*, ad recipienda semina satis præparet.

2. Semina justo tempore & in solo quævis suo & loco convenienti spergat; iterumque autumno nova legat, dum gelu primum ea adurere incipit.

3. Plantas runcabit, ne spontaneæ sativas suffocent.

4. Depangat plantas in selecta humo, arena pura mixta, nec eas statim rigabit, sed in umbra servabit usque dum adsuescant aëri, easque fulciet palo a radice remoto.

5. Vegetabilia *submersione, ablatione, delibratione, insitione, circumpositione, separatione* propaget.

6. *Adminiculis* herbas scandentes erigat, debiles fulciat, luxurientes putet.

7. *Irriget* justo tempore, non circa vesperam ubi gelidæ metuuntur noctes; nec statim post transplantationem, aut media die.

Circa 16 augusti ad ejusdem finem, ne *noctes ferreæ* dictæ gelu adurant plantas teneriores, sub dio nascentes, antequam semina maturuerint, sedulo prospiciat, & cessante vento tegat.

8. *Vaporaria* nova instruat, quæ calorem supeditent veteribus jam frigescentibus.

9. *Fenestris* meridie apertis calorem dissipari sinat, qui intensus læderet plantas; claudat vero easdem vesperi, ne frigus itidem obsit. In clauso hibernaculo promovebit foecundationem, sub clausis foenestris, in plantis declinis, adspergendo pistillis pollen, ut in *Momordicis, Passifloris, Jatrophis*.

10. Hortum etjam ornare sciat arcis pulcre ordinatis atque in agellos æquatos divisis, Buxoque marginatis, nec non densis sepibus varia arte topiaria circumtonsis. Vias quoque latiores, planas & arena contactas paret, & ambulacra instructa servet æqualia & pura. Autumno semina, ubi maturuerunt, colligat, antequam frigore adurantur.

§. LXXXIII. INSTRUMENTA maxime neces-
 saria sunt: Campana solaris (Glasfloeka), Carrus (Stott-
 fôrta), Crates arundinaceæ (Mattor), Culter (Knif),
 Forfex (Sax), Guturnium (Watufanna), Harpax
 (Apelpläctare), Ligo (Spade), Olla umbratilis (Styggo
 fläcka), Rastrum (Nässa), Rutum (Näsa), Sarculum
 (Häcka), Scala (Stega), Tribulus (Fotangel), Tri-
 dens (Grep), Trulla (Keller), Vellis (Järnsör),
 Vehiculum (Bår), &c.

LXI.

CHINENSIA LAGERSTRO- MIANA,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Proposita a

JOHANN LAUR. ODHELIO,
W Gotho,*Upsalæ 1754. Decembr. 23.*

§. I.

SCIENTIÆ pro ratione seculorum & temporumvolvuntur & mutantur, ita ut una ætate hæc, alia autem ætate alia scientia hominibus magis arrideat. Multorum opera ad id fastigium ascendunt scientiæ, ut ex onere tandem suo sæpenu-mero vacillent. Cognitio NATURÆ, quæ hominibus præscribit quicquid ipsorum in hac vita necessitatibus inserviat, earum ex numero scientiarum est, quæ novissimis hisce temporibus insignia cepit incrementa. Quæ hujus pars est ZOOLOGIA, quæquæ antehæc omnium minime exculta fuit, præ- senti seculo, & maxime intra viginti annorum spa- tium, caput attollere cœpit, ut summo in pretio habita

habita sit. Id ipsum opera *Artedii, Reaumuril, Catesbeji, Wilkes, Roefelii, Edwardi, Frisebii*, abunde testatum eunt. Præcipue vero minimorum animalculorum indoles & natura, quando cum iisdem usque ad plantas in *Polypis*, & ad lapides in *Coralliis* itum fuerit, in censum venere. Hinc universis & honore & ingenio claris, in deliciis esse cœperunt rerum naturalium MUSEA, idque non immerito, quum isthæc omnium evidentissime stupenda miracula Omnipotentis hominibus ante oculos ponant.

Hanc scientiam Nostrates non minus, ac aliæ nationes, feliciter colunt, imprimis cum nuperrime ipsa R:a Majestas, ipsi Auctoritatem conciliaverit; Scilicet REX noster Potentissimus in arce Ulrichsdahl, maximum, quod orbis unquam viderit, Museum instruendum curavit varii generis *Quadrupedibus, Avibus, Amphibiis, Piscibus*; Ast REGINA nostra clementissima, tantum in arce Drottningholm adparatum instituit *Insectorum, Conchyliorum, Coralliorum, Crystallorumque*, ut facile dubites, an quid ultra cogitari possit. Ne plures memorem, qui singuli in id incumbunt, ut quam plurima quisque creatoris miracula promere queant. Regis Regnique Senator, Illustrissimus Comes, C. G. TESSIN, eam instituit *Conchyliorum, Lapidumque* collectionem, quacum certe paucissimæ comparari possint; cujus *Museum Tessinianum* præterito anno typis mandatum, præstantissimos certe lapides insinuat. Cubicularius Regius D:n DE GEER in Leufstadio suo tantum coegit numerum, tum animalium exoticorum, cum *Insectorum, indigenorum præprimis*, ut nemo in his ipsi palmam præripiat; ut præteream illi dudum in possessionem cessisse & *Icones Avium Rudbeckii filii*, & prelo olim destinatos *Campos Elyssios Rudbeckii Patris*.

MUSEUM ACADEMIÆ nostræ Upsalien-
sis, a N. D. Præsīde adornatum, non infimum lo-
cum meretur, accedentibus Museo Principis, *Amphi-*
bis Gyllenborgianis, Surinamensibus Grillianis, Chinen-
sibus Lagerströmianis, alios ut sileam, qui huic colle-
ctioni cumulum addidere. Priora ista oculis eruditi
orbis ab aliis dudum subjecta sunt, at meum propo-
situm circa considerationem CHINENSIVM LA-
GERSTRÖMIANORVM, in præsentī versabi-
tur; mihi sufficeret, si eam Benevoli Lectoris at-
tentionem circa hæc mea experiri mihi liceat, quam
illi, qui cætera ante me ediderunt, sibi gratulati
sunt.

§. II.

D: nus MAGNUS LAGERSTRÖM, *Colle-*
gii commerciorum Consiliarius, Director societatis merca-
torie indiae orientalis, Reg. Acad. Scient. Stockholm
Membrum, & R:æ Societatis scient. Ups. socius, qui
primis inde ab annis, solida in omni eruditionis ge-
nere jecit fundamenta, acerrimo insuper ingenio
præditus, omnia sua publicæ utilitati destinavit,
quod aliis commemorandum relinquo, qui egregiè
viri merita vivis coloribus delineare suscipiunt; mi-
hi sufficiat in memoriam revocare optimi viri merita
in nostram Academiam; nostramque Scientiam.

Antequam nostrates non ita pridem manum Re-
bus ad scientiam naturalem spectantibus admovere
incoeperunt, debuimus quæcumque nova in hisce
sacris detegerentur, ab exteris nationibus, commer-
ciis per Indias servantibus, mutuari, uti in primis
ab actis Gallorum, Anglorum, aliorumque; instituta
autem *societate indiae Orientalis* apud *Gothoburgenses*,
ne otiosi in his diutius persisteremus spectatores, a-
nimum subiit desiderium experiundi, qua ratione
nostrates etiam, aliquid ad scientiam conferre pos-
sent; cum itaque Regiæ Cancellariæ simulque Re-
giæ

giæ tunc temporis Scientiarum Academiae Præses, Excellentissimus Comes D: nus *C. G. Tessin*, qui scientias elegantiores apud nos omni semper favore promovere nunquam intermisit, cum societate Indica convenit, ut quotannis cum navibus liceret mittere juvenem, Naturæ sacris initiatum, in indias, societatis hujus impensis; quod quamvis ut initio inveltum, ita tamen facile evenit, opera & favore Amplissimi nostri Lagerströmii, qui nunquam societatis indicæ negotiis defuit, & non modo summo favore amplexus est ejusmodi naturæ curiosos, sed & in mandatis dedit Navium Gubernatoribus, ut his interservirent quacumque liceret ratione, ut finem obtinerent propositum; imo quod magis est, jussit societati subjectis sociis, suis propriis impensis emere quæcumque in china occurrerent singularia & portentosa, ad locupletandam scientiam præstantissimam. Ipsi itaque imprimis debemus, quæ *Ternströmius*, *Torenius*, *Bradius*, & instar omnium *Osbeckius*, observarunt & ex indiis conquiverunt in Re naturali. Quæcumque obtinuit, ipse publico consecravit, partim ea mittendo ad museum Academicum, partim ad N. D. Præsidem, ad Acad. Reg. scientiarum, imo etiam ad ipsius Regis nostri serenissimi museum.

Quum autem omnia ea recensere, quæ in augmentum musei Academici generosa manu contulit vir eximius, mihi nimis prolixum esset, acquiescam tantum in consideratione earum, quæ in unica Arca musei asservantur, inde deprompturus præcipua, ita tamen ut seponam, non modo quæ antea descripta sunt in Amphibijs Gyllenborgianis, Museo Principis, Surinamensibus Grillianis, & Musei Regii tomo primo, sed & ea omnia, quæ ad prelum parata & destinata pro Tomo 2:do Musei Regis, ut & Museo Serenissimæ Reginae, ne falcem in alienam messem injiciam; reliqua quæ in cæteris arcis musei asservantur, aliis enumeranda relicturus.

PLANTAS Indicas easque plurimas & rarissimas, quas partim *siccas* dudum speciebus Plantarum inseruit N. D. Præses, partim vivas horto Academico ejusque hybernaculis intulit, quales sunt, *Cocos*, *Phœnix*, *Cycas*, *Saccharum*, *Pentapetes*, *Hibisci varii*, *Sanguis draconis*, *Bombu*, *Arum chinense*, *Coryza*, *Amaranthi*, &c. in nullo horto Svecico antea vivas, sicco pede transeo.

BOTANICON CHINENSE, lingua & typis chinensibus impressum, constat XXXVI voluminibus in octavo, quorum duo figuras continent, in primis plantarum, nec non nonnullas animalium & lapidum, in singulis paginis quatuor, iconibus Cubæ simillimis, reliqua vero continent naturam & usus plantarum, quo Bibliothecam N. D. Præsidis auxit Mæcenus artis nostræ; hoc ut lubenter explicarem, vetant characteres & lingua, mihi prorsus ignota.

CORNU itidem RHINOCEROTIS, in quo summa Artis vestigia chinensium relucet, insculptis imaginibus Persicæ, Mespili, Sagittariæ, Nelumbi, Potos, Labruscæ, cum Igvanis, tam eximiis, ut vix simile unquam viderim, inter stupenda N. D. Præsidis propria collectanea, ab optimo nostro mæcenate missum.

CONCHYLIA varia, *Umbilicos veneris*, *Nautilos* pulcherrime inscriptos, cum aliis plurimis mitto; sed mihi sufficiat in præsentem, adferre ea quibus scientiam naturalem in primis locuplitari sciam.

PLANTAS itidem MEDICAS omnes, quæ in officinis pharmaceuticis chinensium asservantur, adferri suis impensis curavit illustris Lagerstrom. Erant hæc omnes decerptæ a tenellis ramulis nuper germinantibus, & absque fructu floreque exsiccata, quæ numero circiter mille erant diversæ; singulæ pugilli quantitate & mensura. Chinenses, qui im-

primis

primis simplicibus delectantur medicamentis, in eo certe nostris feliciores, norunt sine Medici auxilio ex officinis suis in quocumque morbo, poscere propriam plantam instar specifici, cujus sæpius solum infusum hauriunt, quod si frustrari eos contigerit, fatum suum expectant. Hoc experimento illustris vir cordatis medicis aperuit, quantum lucri medicinæ accederet, si Medicus solida eruditione Machaonia & Botanica instructus, hæc medicamenta sibi redderet familiaria, quibus Res medica, de medicamentis specificis etiamnum incognitis, in ægrotantium salutem, tam multa acquireret, quam doleret se carere, si ignota essent omnia ea, qui beneficio seculi hodie cognita sunt. Hinc medico omni, imprimis vero Regiis Collegiis Medicis commendamus, ut nulli parcant labori nullisque sumtibus, antequam hæc notitia ipsis evadat familiaris.

Ex his & aliis plurimis observationibus satis superque patet, quid ad augmentum scientiarum videatur deesse: institutis stipendiis publicis & privatis, studiosi exoticas adeundi quotannis Academiis, occasionem habuere, sibi familiares reddendi scientias varias, eoque eruditi evadere; quum vero pleræque scientiæ apud nos tam feliciter ac apud exterarum florent, in votis esset, ut aliquis fortunæ bonis valens, ejusmodi daret stipendia naturæ curiosis, qui eorum ope adire possent nationes extra Europam degentes, quas dicimus barbaras; unde certe longe majora, in omnibus disciplinis practicis, redundarent Europæis augmenta, quam hic rite explicare liceat; & insimul natio nostra, non minus quam ipse institutor famam, nullo tempore succubituram, attingeret,

CLASSIS I.

QUADRUPEDA.

1. MANIS pentadactyla.

Descripta & delineata, in *actis* Academiae regiae
Scientiarum *Holmensis* 1749 *Tab. VI. Fig. III.*

CLASSIS II.

AVES.

2. PSITTACUS (alexandri) *macrourus viridis*, pe-
ctore sanguineo, gula nigra.

E Java attulit *P. Osbeck*.

Corpus magnitudine *Turtulis*, totum supra, una cum
Abdomine, nitidissime viride. *Tectrices* alarum in
medio flavescentes.

Rostrum incarnatum. *Gula* nigra.

Pectus & *Collum* subtus rubra.

Remiges virides, latere interiori fuscae.

Cauda cuneiformis, corpore longe brevior: *Rectri-*
cibus supra viridissimis, subtus flavescentibus.

3. PSITTACUS (Galgulus) *brachyrus viridis*, pe-
ctore uropygloque coccineis, vertice caeruleo. *Edw.*
p. 6. tab. 6.

Corpus magnitudine passeris: *Capite*, *Collo*, *Dor-*
so, *Abdomine*, *Femoribus*, *Alis*, *Cauda* viridibus.

Rostrum plumbeum, figura ut in congeneribus;

Vertex capitis macula rotunda cyanæa notatus.

Pectus ante sternum macula rotunda coccinea sa-
turatissima ornatum.

Uropygium pennis coccineis, longitudine fere cau-
dæ, tectum.

Remiges virides, immaculatæ, lateribus occultatis
magis fuscescentibus.

Cauda brevissima, rotundata, virescens.

Pedes pallidi, figura ut in congeneribus.

Mira & singularis admodum proprietes hujus aviculæ, quod dum somnum capit, spendat se pendulam omnino, altero pede, sub ramo, ne aves rapaces nocturnæ hanc facile observent, & sic a natura conservatur.

2. BUCEROS (bicornis) fronte ossæ, plana, antice bicorni. Calao Petiv. gaz. 43. t. 28. f. 6. & t. 81. f. m. Willughb. ornith. t. 17. f. 1.

Rostrum hoc, inter maxima omnium est avium, si crassitiem præsertim attendamus, leve tamen admodum, utraque maxilla arcuatum, dorso cultratum ut in congeneribus, colore incarnatum, versus apicem præsertim; mandibulæ antrosum serratæ; *Nates* pone rostrum, & non in ipsis mandibulis. Supra caput *Calvaria* nuda, oblonga, planiuscula, in duos angulos antrosum prominens, & hocce os mandibulæ superiori tam arête accretum, ut contiguum unum evadat, postice vero ad occiput valde gibbum, & rotundatum, ubi totum cranium a parte superiori tegit. *Rostrum* præterea ad basin mandibulæ inferioris nigrum, & sub prominentiis anticis calvariæ atrum. *Lingva* abest, ut an pennacea nec ne, dijudicare non possum. *Tempora* capitis, sive regio circa oculos, pennis tecta, nigra est. Ex figura nostri, serraturis mandibularum & levitate, hanc speciem generis *Ramphastos* proximam judico, quanquam lingua mihi deficiat. *Petiver*, unum anticum & duos posticos in suo pingit digitos.

5. MEROPS (viridis) dorso ferrugineo, pectore alisque viridibus. Hanc avem e Java attulit P. Osbeck. *Rostrum* nigrum, crassiusculum, cultratum, parum arcuatum.

Ferruginea sunt Caput supra, Dorsum inter humeros & Alæ subtus.

Viridia sunt Pectus & Alæ supra.

Cerulea sunt Gula, Uropygium & Cauda supra.

Abdomen pallide virescens.

Remiges supra virides, margine anteriori & subtus ferrugineæ, apice nigræ; remigum omnium rachis ferruginea & omnes remiges subtus fuscæ.

Rectrices XII, æquales, intermediis duabus longioribus, attenuatis, omnes apice obtusæ, emarginatæ, præter intermedias duas; omnesque supra cærulescentes, margine interiori fuscæ, sed extrema *Rectrix* utroque margine fusca est.

Pedes nigri, tetradactyli, digitis tribus primoribus coadunatis ultra medium absque membrana.

6. **LANIUS** (*jocosus*) *ano sanguineo, palpebra inferiori purpurea.*

KâukaiKânn chinensibus

E China attulit Petrus Osbeck.

Rostrum nigrum, modice cultratum, maxilla superiore infra apicem utrinque emarginata.

Caput supra nigrum, lateribus & gula album.

Dorsum griseo-fuscum.

Collum subtus cinereum fascia fusca.

Pectus & Abdomen subcinerea.

Ani regio sanguinea.

Alæ rotundatæ *Remigibus* fuscis.

Rectrices subæquales, minus rigidæ, nigricantes: exterior apice interiori alba.

Pedes nigri, tetradactyli, postico crassiore.

7. **PELECANUS** (*Aquilus*) *cauda forcipata, corpore nigro, capite abdomineque albis.*

Albitros. Grew. mus. t. 6. f. 1.

Man of war, Sloan. jam. 1. p. 30. Edw. av. t. 88.

Magnitudo fere anseris, *Dorsum* fusco-ferrugineum.

Alæ ferrugineæ, *Remigibus* nigris, longissimis, ut inter extremitates alarum VI pedes sint.

Cauda forficata: *Rectricibus*, XXII, nigris.

Caput album; *Gula* unda; *Pectus* & *Abdomen* alba.

Rostrum fuscum, capite longius, edentulum, apice incurvo, superioris maxillæ admodum arcuato & acuto.

Pedes tetradactyli, parvi, digitis omnibus communi junctis membrana.

Avis in insula *Ascensionis* a *P. Ojbeck* capta, ubi homines accedentes metuere nescit, quod commune est avibus, altum mare & insulas ejus inhabitantibus.

8. PELECANUS (piscator) *rostro serrato, cauda cuneiformi.*

a Anseri bassano affinis fusca avis. *Sloane jam.*

Raj. av. 191. Catesb. carol. 1. p. 87. t. 87.

B Anseri bassano congener cinereo-albus. *Sloan. jam pref. 31. t. 6. f. 1. Raj. aves 191.*

Bubbi chinensibus.

hujus duo adfunt sexus.

MAS (*α*) totus niger, abdomine canescente.

FEMINA (*β*) tota albida, remigibus nigris.

Rostrum utrisque gibbum, in fœmina præcipue sanguineum, margine tenuissime retrorsum serrato.

Gula nigra

Corpus magnitudine Anatis majoris.

Pedes sanguinei, magni, tetradactyli, digitis omnibus communi membrana junctis; unguis intermedii margo interior dilatatus & fere pectinatus.

Alæ utriusque sexus subtus albicant.

Rectrices caudæ XIV, interioribus sensim longioribus, in fœmina etiam parum fuscescentibus.

Quantum ex Peregrinatoribus per chinam, eorum que diariis, conjicere licet, hæc illa sit avis, quam chinenses domitam in naviculis suis conservant, & ad pisces capiendos quotidie emittunt, quos domino suo adfert, quum eos ob annulum collo im-

posi-

positum deglutire nequeat avis; singulare piscaturæ genus!

9. STERNA (stolidia) nigra, fronte albicante, cauda cuneiformi.

Hirundo marina major, capite albo. Sloan. jam. 1, t. 6. f. 2.

Catesb. carol. 1. p. 88. t. 88.

Corpus magnitudine sternæ marinæ, totum fuscum; Frons a rostro ad verticem capitis cinereo-albicans.

Remiges nigrae.

Rectrices nigrae, quarum laterales paulum breviores, Rostrum subulatum, parvum, declive, apice compressum, carina vix manifeste gibba; Nares oblongae, perviae.

Pedes tetradactyli, digitis tribus membrana palmatis.

10. PROCELLARIA (capensis) albo fuscoque varia.

Edw. t. 90.

Columba capensis vulgo. Pintados Lusitanis.

Est avis gregaria pelagica, ad elevationem 30 graduum australium, inter Caput bonæ spei & novam Hollandiam obvia, ubi naves & puppim sequitur.

Capta a P. Osbeck.

Magnitudo Columbæ.

Caput totum nigrum.

Dorsum & rectrices alarum albicantia, maculis sparsis, fuscis. Subtus tota avis Collo, Pectore & Abdomine alba.

Remiges primores nigrae, latere interiore albæ; Remiges secundariæ albæ, apicibus nigris.

Cauda integra; Rectricibus XIV, a basi ultra medium albis, & dein apicem versus nigris.

Rostrum atrum, cylindrico-depressum; maxilla superiori apice adunca, inferiori apice compressa, canaliculata, obtusa. Nares supra medium rostri prominentes instar cylindri truncati.

Pedes

Pedes tridactyli, palmati: Unguibus nigris; Digtus posticus nullus, sed ejus loco tantum unguis. Rostrum & Pedes, eorumque figura, evidenter docent hanc avem ad genus Procellariæ pertinere.

11. **CORVUS** (faustus) *griseus subtus ferrugineus, linea alba ad latera capitis, cauda rotundata.*

Whåmmaj chinensibus.

E China attulit P. Osbeck.

Magnitudo Turdi vulgaris, supra tota grisea, subtus ferruginea.

Alæ rotundatæ: Remigibus subfuscis, extrorsum griseis, lineolis transversis fuscis vix manifestis.

Cauda rotundata, fuscescens, fasciis transversis, numerosis, obsoletis, saturatius fuscis.

Ab oculis versus occiput lineola alba, e pennis albis pluribus, pulchre notat hanc avem.

Rostrum & Pedes pallidi.

12. **EMBERIZA** (militaris) *atra, pectore coccineo.*

Mus. Reg. 18. Edw. ornith. p. 83. t. 82.

Magnitudo & statura Turdi aut Sturni.

Corpus atrum, subtus gula & Pectus abdomen usque ruberrima, ut & flexura alarum antica.

Rostrum nigrum, modice convexum, fere ut in Sturno, longius & acutius quam in congeneribus, ut figura rostri propius accedat ad Turdos, quam ad Emberizas. Rostri maxilla superior, basi angulo acuto, capiti inserta, & quasi ad basin curva, fere ut in Loxiis, sed rostrum magis angustum quam in Loxiis nobis cognitis; Nares juxta basin superne tectæ quasi squamula convexa. Vibrissæ nullæ.

Remiges nigræ, immaculatæ.

Rectrices XII, fere æquales, nigræ, immaculatæ, sed duæ intermediæ angustiores & apice fere setacæ.

Tomus Quartus.

Q

Pedes

Pedes pallide fusci: unguis posticus reliquis paullo longior & validior; unguis intermedius margine interiori latior; digiti laterales & ungues minores inter se æquales.

Avicula est speciosissima colore atro & coccineo.

13. LOXIA (Cardinalis) *rubra, fronte nigra.*

Willughb. ornith. 245. t. 44. f. 2.

Coccothraustes capensis ruber, rostro hiante, Pet. gaz. 16. t. 16. f. 7.

Coccothraustes rubra. Catesby carol. 1. p. 38. t. 38.

Frisch. aves 1. t. 4. f. 1.

Coccothraustes indica cristata. Albin. ornith 1. t. 57.

Magnitudo Loxiæ curvirostræ. Corpus fere totum sanguineum.

Frons, rostrum undique cingens, nigra,

Dorsum fusco-rufescens.

Remiges fusco-rufescentes, margine utroque purpurascetes.

Caput, Pectus, Abdomen & Pennæ sub cauda coccinea.

Cauda longa, integra, vel Rectrices laterales paullo breviores, omnes fusco-purpurascetes.

Rostrum incarnatum, crassissimum, gibbum, fronte calva; Nares ad basin rostri patulæ; Vibrissæ incumbentes, nigrae, ad basin rostri.

Caput non cristatum, licet pennæ rectrices versus occiput longiores sint, quas avis terrefacta erigit cristæ instar.

14. LOXIA (Dominicana) *nigra, capite gulaque coccineis, pectore abdomineque albis. Guiraciriba. Marcgr. bras. 211. Edw. av. 1. 127.*

Magnitudo Fringillæ. Corpus maximam partem nigrum, uti Dorsum, Alæ cum remigibus, & Cauda cum rectricibus.

Caput supra & subtus coccineum.

Jugulum sive *Collum* subtus itidem coccineum.

Pectus, *Abdomen*, *Femora*, *Collum* maximam partem alba.

Remiges margine anteriori minutissime & vix manifeste albi;

Rectrices æquales, quarum exteriores utrinque IV. apice albo & extrema margine laterali magis fusco, quam nigro.

Rostrum pallidum, breve & convexum, ut in congeneribus. *Nares* ante basin patulæ, & postice margine gibbo cinctæ; basis rostri in maxilla superiori, sinu obtuso capiti insertum, ut caput ad basin rostri nonnihil calvum evadat.

Pedes pallidi; *Ungvis* posticus validior & magis compressus.

15. LOXIA (sanguinirostris) rostro pedibusque sanguineis, corpore supra griseo, subtus pallido.

Corpus magnitudine Ligurini.

Rostrum crassum, saturate sanguineum, angulo nudo fronti insertum. *Nares* ad basin rostri semitectæ.

Frons plumis minimis nigris tecta, ut & gula,

Caput, *Collum*, *Dorsum* & *Alæ* supra fusco-grisea.

Pectus & *Abdomen* albido-flavescentia.

Flexura alæ albido-flavescentia.

Remiges fuscæ, margine exteriori vix manifeste flavescente.

Rectrices subæquales, margine exteriori minimo flavescente, & interiori vix manifeste albicante.

Pedes pallidius, quam rostrum incarnati. *Digitus* laterales æquales, posticus crassior.

16. LOXIA (oryzivora) fusca, temporibus albis,

Loxia remigibus rectricibusque nigris *Mus. Reg. 1.*

p. 18. Edw. t. 41.

Corpus magnitudine *Passeris canariensis*, fuscum.

Tempora alba, *Abdomen* & *Femora* grisea.

Remiges nigricantes.

Rectrices æquales, nigræ.

Rostrum crassissimum, angulo recto frontem capitis intrans, incarnatum. Nares ad basin rostri, a postica ejus parte, antice ruga rostrum exarantes.

Pedes pallidi: ungues compressi.

Pennæ rectrices inferiores Caudæ albicantes.

Fertur hæc avis mire distruere agros oryza consitos, in Java & ad Caput Bonæ Spei.

17. (LOXIA (flavicans) *flava*, dorso virescente, capite fulvo.

Corpus magnitudine passeris canariensis.

Caput, Collum, Pectus, Abdomen, Femora, Urrbopygium colore sulphureo sive flavo.

Caput supra pallide fulvum.

Luteo-virescentia sunt dorsum, alæ & cauda; alarumque flexura anterior margine & subtus flavissima.

Remiges fuscae margine externo & interno sulphureo.

Rectrices fuscae utroque margine flavescentes.

Rostrum brevissimum, convexum & crassum, maxilla superiori sinu caput intrante.

Pedes pallidi, Ungve posteriori validiori.

18. LOXIA (cyanea) *viridi-cærulea*, remigibus rectricibusque nigris.

Edv. av. t. 125.

Magnitudo Pyrrhulæ, vel fere Curvirostræ.

Corpus Capite, Dorso, Collo, Pectore, Abdomine tectum plumis fuscis, apice viridi-cæruleis, ita ut fuscus color ubique occultetur a pennis incumben- tibus; color autem cæruleus quasi viridi intime mixtus, ita ut, præsertim in capite, difficile sit determinare, utrum prævaleat color viridis aut cæruleus.

Regio inter rostrum & oculos nigra.

Rostrum breve, plumbeum, crassum, fronti angulo nudo insertum. *Nares* nudæ, subrotundæ.

Vibrissæ ad latera rostri paucae.

Pedes pallidi.

Remiges nigræ, immaculatæ.

Rectrices longiusculæ, subæquales, nigræ, immaculatæ.

19. LOXIA (fusca) *remigibus, a tertia ad nonam, basi omnino albis.*

Magnitudo Passeris canariensis, adeoque in suo genere facile minima.

Corpus supra *fuscum* Capite, Collo, Dorso, Alis, Cauda; subtus vero *pallidum*, scilicet Gula, Collo subtus & Pectore cinerescens. *Abdomen* albidum; Ani regione & tectricibus inferioribus caudæ albis.

Remiges fuscæ vel potius nigricantes, remex primus totus nigricans, tantum margine tenuiore versus basin albido.

Remiges 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. nigricantes, sed ab basin omnes totæ albæ, reliquæ nigricantes, sed latere tenuiori a basi ad medium albæ.

Rectrices nigricantes, subæquales, apice parum obsoletæ.

Rostrum breve, crassissimum, plumbeum, basi insertum fronti, angulo nudo; *Nares* subrotundæ ad basin rostri & a parte rostri postica; *Vibrissæ* parvæ, vix manifestæ.

Flexura alarum vix manifeste, præsertim subtus, albicans.

Pedes pallidi: Digitis lateralibus inter se æqualibus, posticus vero ungue crassiori armatus.

20. EMBERIZA (mixta) *grisea, pectore gulaque cæruleis, abdomine albo.*

Corpus magnitudine Ligurini.

Rostrum pallidum, crassiusculum, minus tamen quam in *Loxiis*; *Maxilla* inferior ad latera bascos valde gibba; *maxilla* superior basi nonnihil compressa, angulo acuto capiti inserta; *Nares* subrotundæ, a parte postica *maxillæ*; *Vibrissæ* nigræ, *Color* corporis supra in *Capite*, *Collo*, *Dorso*, *Alis* griseus, cum interlucentibus hinc inde subcæruleiscentibus pennis; ut mihi dubium sit, numne color griseus mutetur in cæruleum. *Caput* ad aures, *Gula*, *Pectus* & *Flexura* alarum *viridicæruica*; *Abdomen* album, tectum pennis ad basin fuscis.

Femora grisea, cum sparsis pennis cæruleiscentibus, *Remiges* fuscae, omnes margine tenuiore albicantes, sed primores margine exteriori tenuissimo, & vix manifeste cæruleiscentes.

Pedes pallidi, digitis longiusculis, lateralibus postico crassiore.

CLASSIS IV.

PISCES.

21. **LOPHIUS** (*Histrion*) *pinnis dorsulibus tribus*,
Mus. reg. 56. It. W goth. 137. t. 3. f. 5.

Corpus lividum, pictum maculis sive characteribus albis fuscisque, non modo ad latera, sed & in ipsis pinnis.

Pinna supra caput mollis, subulata, & ante hanc pinnam seta parva, cum ramento terminali.

Pinna supraperectoralis mollis, unico radio.

Pinna Dorsalis proprie sic dicta radiis XII mollibus, quorum duo posteriores bifidi.

Pinnæ Pectorales, pone ventrales, brachio instructæ, radiis X, pedes palmatos referentes.

Pinne Ventrals basi coalitæ, radiis V.

Pinna Ani radiis VII: duobus primis indivisis mollibus.

Pinna Caudæ rotundata: radiis IX, bifidis; extimo utrinque indiviso.

Corpus, sed præsertim abdomen & Gula, ramentis cutaceis adpersum. *Denticuli* in ore acerosi.

22. BALISTES (Vetula) *lineis nigro-cæruleis ab oculis radiantibus.* Turdus oculo radiato. *Catish. carol.* 2. t. 22.

Corpus ovatum, oblongum, compressum, tectum squamis rhombeis, scabris, in quincuncem dispositis cinereum, subtus albidum & magis scabrum.

Ab oculis lineæ nigræ undique radiant.

Linea latiuscula, nigra, a naribus versus pinnas pectorales descendens & alia ejusdem latitudinis, ab apice labii superioris, versus pinnas pectorales, cum priori parallela.

Pinna Dorsalis prior radiis III squamosis, quorum primus major & antice scaber.

Pinna dorsalis posterior antice acuminata radiis XXX, mollibus.

Pinne Pectorales radiis XVI; ante hos aculeus anteriorum protensus.

Pinna Ventralis longitudinalis, ad basin muricata: radiis XVIII spinosis, brevibus.

Pinna ani radiis XXVIII, mollibus.

Pinna caudæ bifurca, acuminata, radiis XII.

Verrucæ nullæ ad latera caudæ.

Plurima habet communia cum *Balista ringente*. *Mus. Reg.* 58.

23. TETRAODON (hispidus) *ventricosus, corpore toto muricato.*

In *amœnitatibus academicis*, vol. I. p. 330. t. 4. f. 4. piscis huic maxime affinis describitur, plane autem

distincta specie, hic enim corpore non levi est, non compresso, & ad nares insuper lamellis gaudet, totaque structura differt.

Corpus ovatum, ventricosum, tectum undique, excepto ore & cauda, setis rigidiusculis, brevissimis, obtusiusculis, unde admodum scabrum; insuper supra fuscum, subtus pallidum.

Labia crassa dentes tegunt.

Dentes primores duo, & totidem infra, uti in gliribus.

Oculi rotundi, palpebris crassiusculis.

Narium loco utrinque duo ramenta cutacea, mollia, oblonga, compressa, parallela.

Pinna Dorsi versus caudam sita, radiis VIII aut IX, mollibus, ramosis.

Pinnae Pectorales brevissimæ, latæ & obtusæ, radiis XVII vel XVIII sitæ, pone rimam respirationi dicatam.

Pinnae Ventrals nullæ.

Pinna Ani opposita pinnae dorsi, ejusdemque magnitudinis, radiis X.

Pinna Caudæ rotundata, radiis X.

Cauda brevis, pone pinnas dorsi & ani.

Piscis hic itaque proxime convenit cum *Ostracione ventricosa*; *Mus. Reg. I. p. 59.*

24. LABRUS (opercularis) fasciis decem, maculaque operculorum fuscis.

Corpus lividum, fere uti parallelograma extensum, fasciis transversis, plusquam 10 fuscis.

Caput a tergo maculatum, & macula fusca ad extremitatem operculorum branchialium.

Pinna Dorsalis radiis XX, quorum XIII primores breviores, spinosi. *Pinna* hæc apice in setam exit.

Pinnae Pectorales radiis XI.

Pinnae Ventrals radiis VI, primo spinoso; secundo in setam exeunte.

Pinna Ani radiis XXVIII, primis XV spinosis, brevioribus, omnibus simplicibus.

Pinna Caudæ radiis XVI, bifida.

25. CHÆTODON (pinnatus) *griseus, fascia frontali apiceque caudæ albis. Mus. Reg. 64. t. 33. f. 6.*

In hoc pisce *Pinna dorsi, ani, & ventrales* longissimæ, & ipsa cauda longiores, solis pinnis *pectoralibus* parvis; in pinna dorsi radios molles vix ultra XXX in nostro specimine observo.

26. CHÆTODON (argenteus) *pinnis ventralibus ex spinis duabus.*

Corpus figura *Zei vomeris. Mus. Reg. 1. p. 67,* compressum ut in *Pleuronecta*, latius quam longum, tectum squamis parvis, lævibus, minime argenteis.

Oculi sanguinei.

Maxillarum margines *dentibus*, vix conspicuis flexilibus exasperati. *Opercula* branchiarum argentea, lævia.

Membrana branchiostega radiis VI.

Pinna Dorsalis squamis tectæ, falcata, constans radiis XXXII, quorum 1. 2. 3. spinosi & sensim breviores; 4 simplex, mollior, longior reliquis sensim brevioribus, ramosis.

Pinne Pectorales ovatæ, radiis XVI, mollibus, quorum 12 sensim breviores.

Pinne Ventrals nullæ, quorum loco *spinæ* duæ, breves, rigidæ.

Pinna Ani magnitudine & figura dorsalis, falcata, & squamis tectæ, constans radiis XXXII, quorum 1. 2. 3. breves, sensim longiores, valide spinosi; 4 longior, simplex, mollis; 5 inter longissimos cum sequentibus brevioribus ramosis.

Pinna caudæ bifurca, radiis XVII.

27. SCOMBER (Trachurus) *linea laterali squamis lati, pinnata.*

Membrana branchiostega radiis VI.

Pinna Dorsi anterior radiis VIII, rigidis & spinosis.

Pinna Dorsi posterior, radiis XXXIV.

Pinnae Pectorales radiis XVIII, primo brevissimo & adnato.

Pinnae Ventrals radiis VI: primo indiviso.

Pinna Ani radiis XXX, præter spinas duas primores brevissimas, crassiores, spatio remotas.

Pinna Caudæ radiis XVII.

Corpus supra angulo acuto carinatum,

Linea lateralis, a capite ad caudam extensa, singularis omnino, squamis lateralibus utrinque ensiformibus pinnata, hæc in medio deorsum curvata, & dein magis carinata, spinis subulatis, imbricatis, ut piscis postice tetragonus evadat.

Os interne scabrum.

Opercula branchiarum lævia.

Oculi magni, a parte postica membrana lata nititante instructi, quæ dimidium fere oculi occupat.

28. GOBIUS (eleotris) *pinna ani radiis novem.*

Membrana branchiostega radiis V.

Lingua obtusa, lævis. *Dentes* in utraque maxilla parvi, acuminati. *Oculi* a tergo capitis.

Pinna Dorsi anterior radiis XI, acuminatis, mollibus, simplicibus.

Pinna Dorsi posterior radiis XI.

Pinnae Pectorales oblongæ, radiis circiter XX.

Pinna Ventralis radiis X, antice membranula connexa, ut fere infundibuliformis.

Pinna Ani radiis IX.

Pinna Caudæ integra, rotundata, radiis IX.

Piscis totus, una cum pinnis, nebulosus.

29. GOBIUS (pectinirostris) *dentibus maxillæ inferioris horizontalibus. Fig. 3.*

Corpus molle, squamis vix conspicuis, & fere nudum.

Mem-

Membrana branchiostega radiis III.

Maxilla superior *Dentibus* acerosis, minutissimis exasperata, sed nullis ad basin; *Canini* utrinque 3, longiores; *Primores* nulli.

Maxilla inferior fere plana, margine ciliata *Dentibus* setaceis, horizontalibus, patentibus extra maxillam, obtusiusculis & fere marginatis; *Canini* duo, inflexi; *Primores* nulli.

Lingua nuda.

Pinna Dorsalis anterior punctis albis adspersa, radiis V, simplicibus, mollibus in fetas exeuntibus.

Pinna Dorsalis posterior radiis XXVI, mollibus, simplicibus, ad basin maculis albis & nigris, versus apicem vero fascia longitudinali alba.

Pinnae Pectorales, radiis XIX, mollibus.

Pinnae Ventrals sub pectoralibus, postice connexæ, ut unum omnino constituent, constantes radiis XII.

Pinna Ani ab ano ad caudam fere extensa, radiis XXV.

Pinna Caudæ acuminata, radiis XV.

Oculi in vertice capitis admodum approximati.

30. CLUPEA (Triza) corpore ovato.

Corpus figura Cyprini compressum.

Membrana branchiostega radiis V,

Pinnae Dorsi in medio dorsi, radiis XIV.

Pinnae Pectorales radiis XIII.

Pinnae Ventrals radiis VIII.

Pinna Ani radiis XXVIII, distincta a pinna caudæ.

Pinna Caudæ bifurca radiis XXI.

Abdomen a gula anum usque carinatum & ferratum denticulis XXX.

Maxilla superior apice obtuso & brevior est.

Affinitate jungitur cum sequenti, quamvis specie diversissime, uterque *Clypeæ* affinis est, licet *membrana branchiostega* differat.

31. **CLUPEA** (*Mystus*) *corpore ensiformi*, Fig. 12.
Membrana branchiostega radiis IX.
Caput læve, superne inæquale, *Os* interne scabrum;
Maxillæ superioris spinæ capite longiores membra-
 naceæ, ensiformes, antice denticulatæ.
Branchiæ IV, singulari modo introrsum pectinatae.
Pinna Dorsæ in anteriori parte corporis, radiis XII,
 mollis, lanceolata.
Pinnae Pectorales longissimæ, radiis XVII, longitu-
 dine pertingentes ad apicem pinnae dorsalis.
Pinnae Ventrals brevissimæ, radiis VI.
Pinna Ani ab ano ad caudam extensa, & cum pinna
 caudæ coadunata, linearis, radiis LXXXIV.
Pinna Caudæ integra, radiis XI.
Corpus album, maxime compressum, læve; *Abdomen*
 a capite ad anum carinatum & serratum denticulis
 seu spinis minimis.
Piscis malacopterygius, figura cultri.
32. **CYPRINUS** (*auratus*) *Mus. Reg. p. 77. Act.*
Stockb. 1740. p. 403. t. I. f. 3. 8. Fn. Sv. 331. T. 2.
 Hunc piscem omnium fulgidissimum, a China vi-
 vum adferri curavit & diu alit Nobilissimus D.
 Lagerström.

CLASSIS V.

INSECTA.

33. **CANCER** (*Grapsus*) *brachiorus, fronte retusa,*
thorace lateribus transversim striato Fig. 10.
Pagurus maculatus. Catesb. car. 2. t. 36.
Corpus magnitudine pomi, totum cum testa & pe-
 dibus rufescens, maculis pallidis.
Testa rotundata, convexa, vertice dorsi transver-
 sim quasi rima depressa notato. *Latere* testæ læ-
 via, striis transversis, quasi antorsum imbricatis.
Caput supra verrucosum, antice valde retusum,
 cum duobus punctis prominulis in disco, margine
 infe-

inferiori obtuso, obsolete crenulato. Pone singulum oculum margo testæ duplici denticulo notatus, alias integer.

Antennæ brevissimæ, vix manifestæ.

Brachia brevissima, trigona, rugis imbricata, angulis inferioribus dentata.

Carpus supra verrucosus, latere interiori spina ovato-lanceolata auctus.

Chelæ rubræ, parvæ, supra duobus tribusve angulis muricatis.

Digiti obtusi, intus excavati, extus transversim infra apicem linea punctati.

Pedes utrinque quatuor: Femoribus compressiusculis ad apicem subdentatis. *Ungues* simplices, subulati, acuti, lateribus quadrifariam aculeati.

Cauda arcte inflexa, simplex.

34. JULUS (fuscus) *pedibus utrinque* CXXVIII.

Corpus crassitie pennæ cygnæ, spithameum, constans segmentis lividis LXIV, margine fuscis.

Pedes pallidi, CXXVIII parium.

Antennæ clavatæ, articulis VI.

35. JULUS (crassus) *pedibus utrinque* XCVI.

Corpus crassitie digiti, pallidum, constans segmentis XLVIII, margine flavescens, instructum

Pedibus XCVI parium, pallidis sive flavescens.

Antennæ flavescens, capitatæ, articulis VI.

36. JULUS (ovalis) *pedibus utrinque* XX. Fig. 4.

Corpus fere ovale, livido fuscens, glaberrimum, tectum segmentis XII, quorum primum & ultimum segmentum quartam globi partem refert.

Caput obtusum, fuscum, punctis excavatis adpersum.

Antennæ filiformes, crassiusculæ, articulis VI subglobosis constantes.

Pedes utrinque XX, compressi, terminati ungue incurvo, cum spina erecta a tergo.

CLASSIS VI.

VERMES.

37. HIRUDO (muricata) *Mus. Reg. 93. t. 8. f. 3.*
Animalculum in museo Regio descriptum & delineatum,
sicco pede transeo.

38. NEREIS (cærulea) *Mus. Reg. 1. p. 93.*
 Color huic omnino æneus.

Corpus refert julum, pedibus innumeris utrinque
notatum.

Vermes macrorynchoterus Rondel. Aldr. inf. 736.
t. 766. f. 1.

39. NEREIS (sacculo induta.) *Fig. 5.*

Hoc animal maxime singulare, quasi medium inter Hirudinem & Nereiden cæruleam, nitidum, altera extremitate attenuatum tubo cylindrico, brevi.

Corpus constat cylindro crassiore, induto membranæ pellucidæ, laxæ nec adhærenti, decussatim striato; Hujus membranæ altera extremitas, animali interiori longior, ventricosa, longitudinaliter striata.

40. HOLOTHURIA (Physalis) *Fig. 6.*

Animal hoc in altissimo tantum pelago occurrit & natat, Nautis, quibus notissimum, dictum *Bydevind-Seglare*. Hoc quod in museo reservatur, tota structura ita a reliquis animalibus omnibus differt, ut vix describi queat, optamus itaque ut aliquis vivum animal examinaret & delinearet; sed cum non omnibus liceat adire Corinthum, in structura externa conquiescendum.

Corpus oblongum, inflatum, membranaceum, fuscum dorso carinato, crenato; altera extremitate obtusum, & fere cavum; altera vero terminatum

Rostro

Rostro attenuato, recurvato; e medio ventris exit
Seta longissima, crassitie fili, basin versus crassior
& rugosa, cæterum lævis.

41. PRIAPUS (equinus) *Mus. Reg. I. p. 93.*
Descriptio data est in Museo Regio.

42. PRIAPUS (humanus) *cylindricus striis annulari-*
bus, glande striis longitudinalibus elevatis.

Corpus pallidum, penem quodammodo referens.

Truncus longitudine & crassitie pollicis, cinctus
striis annularibus XL.

Basis ipsa costat rugis CXI terminalibus, papillis
subulatis, mollibus.

Glans ovalis exarata striis XXIV, muricatis; Os
glandis cinctum ruga seu sulco profundo, in cujus
centro concavitas, cincta Ungvibus XII incurvis,
prominet rostro cylindrico, radiis composito.

43. MEDUSA (Porpita) *orbicularis, supra plana,*
subtus sulcata & villosa. Fig. 7. 8.

Rarissimum animal, ex indiis allatum, gelatinoso-
cartilagineum, magnitudine seminis lupini majoris.

Corpus orbiculatum, planum, integerrimum, supra

(fig. 7.) substriatum striis tuberculatis, ut tuber-

cula annulos concentricos obsoletos referant; sub-

tus (fig. 8.) convexum, centro concavo, sulca-

tum a centro versus marginem, & totum subtus

tectum quasi vellere mollissimo, ex papillis laceris.

Animal hoc, exceptis villis subtus, quoad magni-

tudinem, crassitiem, figuram, strias, sulcos, reli-

quaque omnia, petrificato *PORPITES (fig. 9.) di-*

cto, & in amœn. Acad. I. p. 91. t. 4 f. 5. depicto,

tam simile, ut ectypum suo Protypo non melius

responderet. Nemo igitur inficias forsitan ibit, quin

Porpites sit petrificatum hujus animalis, quan-

quam ex india allatum sit, & porpites apud nos

vulgatissimus. Generationem itaque porpitarum,

ex materia calcarea, stellas madreporæ simplicis implente, non opus est fingere, inde enim porpites, nec in latere inferiori concavitatem centram, nec in latere superiori, radios obsoletos vel puncta annularia concentrica, nactus esset; de quo in museo Tessiniano p. 96. ad *Helmintholithem Porpitem*: *Protypus hujus est Medusa parva, figura & magnitudine omnino Porpita. Animalculum ex india orientali inter sargazo lectum, allatum & museo Horti academici upsaliensis transmissum a N. D. Lagerström Consiliario Commerciorum, ut de lapide hoc, dubium, in posterum, non sit.*

44. **ASTERIAS** (lunata) *semiorbiculata* Fig. 14.

Corpus depressum, referens lunam dimidiatam, cum suis cornibus, adpersum undique punctis obsoletis, absque oris aut ani vestigio.

45. **ASTERIAS** (pectinata) *radiata, radiis & geminatis: superioribus pinnatis; inferioribus filiformibus.*

Stella chinensis perelegans, dupliciter radiata.

Pet. gaz. t. 4. f. 6.

Stella marina decacnemos fimbriata. Barrel. icon. t. 282. f. 1.

Corpus baseos vix manifestum, exserens *Radios* superiores & inferiores X: *Radii superiores* X, digitales, per paria ad basin conjuncti; singuli alternatim imbricati, radiati secundum totam longitudinem, radiis numerosissimis, sensim attenuatis, imbricatis; *Radii inferiores* breviores, filiformes, articulati, simplicissimi, angustiores.

46. **CHITON** (punctatus) *corpore punctato, testis octo.*

Corpus ovale, album, adpersum punctis excavatis. *Testæ VIII*, transversim oblongæ, lateribus rugosæ, limbo fusco, absque angulis.

47. **PENNATULA** (phosphorea) *rachi summitate undique pinnata. Mus. Reg. 1. p. 96.*

Corpus sanguineum, referens pennam avis, constans rachi

rachi longitudine digiti, crassitie pennæ anserinæ, inferne cylindrica, glabra, basi mollissima, pallidiora; superne scabra, pinata: radiis parallelis, compressis, approximatis, numerosissimis, secundis, latere interiori radiis minoribus, pectinatis; hi radii inferne minores sunt, & sursum sensim majores molles.

Dubius hærerem, utrum hoc corpus vegetabile vel animale esset, si non insequentem speciem, Lophio tumido insertam, pari modo ac Lernæa carassii *Fn. Sv.* 1282, & basi sua ad partem dimidiam corpus Lophii oblique penetrasse vidissem; unde verisimile concludere possum, & animal, & Serulariis affine esse, quanquam non articulatum. Shavius hanc in fundo maris, circa oras barbariæ, abundanter reperiri, ibique candelæ instar, per noctes lucere, ut pisces supernatentes & videri & numerari queant, commemorat; unde, hanc pennam, campanis urinatoriis loco candelæ inservire posset.

48. PENNATULA (Sagitta) *rachi apice nuda. Fig. 3.*
Corpus, vix pollicis transversæ longitudine, refert pennam seu potius sagittam pennatam, cujus Rachis cylindrica, baseos longior, levis, teres, inserta Lophio tumido; Sumitas vero radiata brevior, levis, angustior, pinnata utrinque radiis patentibus, simplicibus, filiformibus, pluribus. Apex nudus obtusiusculus.

49. PENNATULA (mirabilis). *Mus. Reg. 1. p. 96. t. 1. f. 4.* hæc Pennatulæ phosphoræ admodum affinis, alba tamen:

Basis lævis & parva; *Rachis* in dorso sulcata & *Radii* lunares, breves, pectinati, mollissimi, subrotundi, albi, distantes.

50. HYDRA (conglomerata). *Fig. 1.*

Crassities caulis pennæ tenuioris est, consistentia fili, longitudo pollicis, quæ basi tanquam radice adnectitur corpori solido, apex vero dividitur in ramos plurimos, inordinatos, brevissimos, irregulares, minime articulatos, qui iterum subdividuntur in ramulos pari ratione multifidos, summis apicibus obtusis, crassiusculis, conniventibus.

Inter Polypos hodie cognitos hic maximus est, nec ex aqua dulci extractus, sed de Pelago, cujus genuinam figuram exhibere non licet, nisi ex specimine vivo, quod nobis deest.

51. MADREPORA (polygama) aggregata, stellis cylindricis duodecim-radiatis, cum intermixtis majusculis convexis cavis. Fig. 15.

Hæc, ingentem valvulam Matricis perlarum, a latere exteriori, crassitie pollicum duorum, undique tegit; & constat stellulis parvis, intus dissepimentis XII, in loculamenta XII distinctis, inter quas aliæ stellæ majores, paulo magis elevatæ, in centro foramine ovali hiantes, & intus omnino cavæ, cavitate cylindrica ad testam usque perviæ. Corallium adeo peregrinum se nobis sistit, ut nullum autorem in memoriam revocemus, qui hujus mentionem fecerit.

Postquam historici naturales recentioris ævi, observarunt Madreporas a vermibus vel medusis, in societate viventibus, construi, minus alienum foret si conjiceremus in hoc Corallio, prout apud formicas & apes, diversos esse sexus; & animalia stellas majores inhabitantia fœcunda, & in minoribus neutra esse, quod heic tantum monemus, ut si oculati spectatores incidant in eandem Madreporam vivam, non prætermittant in hanc rem acutius inquirere.

52. CORALLIUM (chinense) alabastrinum polymorphon. Fig. 11.

Lapis hic a sinensibus, in vasculis & tapeziis illorum, in petrarum rupiumque perforatarum speciem, depictus ubique occurrit.

Lithologis incognitam adeo speciem lapidis e china huc transferri curavit, N. D. Lagerström; constat non rupe, sed lapide libero, spithami magnitudine, crasso & variæ structuræ, ut duo vix similes reperiantur; albidus est, semipellucidus ut alabastrum, cum aqua forti non effervesces, quo a reliquis differt coralliis; præterea nec poros, nec stellas habet, & cultro radi potest; substantia interna homogenæa, impalpabilis & æqualiter compacta, ut Tophus non sit; hinc inde maculæ inæquales, fuscæ, cum aqua forti effervescentes, in superficie externa occurrunt: lævis plerumque est, interdum rugis subparallelis, inæqualibus notatus. Ossi aliquantum similis, notabili tamen pondere, & omnino lapideus. In littoribus a mare ejectus reperitur & cavitates illius a zoophytis exsculptas esse, valde probabile videtur.

APPENDIX.

ALGÆ

53. FUCUS (Tendo) *Spec. Plant.* 1162. n. 27.

Fucus indicus teres, setam piscatoriam referens, longissimus. *Pluken. alm.* 160. t. 184. f. 8.

Fucus hic crassitie setæ suillæ, pallidus, longitudine VI vel VII pedum, teres, subdiaphanus, tenacissimus instar tendinis, basi angustissimus, & fere capillaris, apice vero crassiore terminatus granulato subovato mucilaginoso.

Singulare est productum maris, & quasi ab ipsa natura hominibus loco fili destinatum, quo & chinesis summa cum utilitate utuntur, quod in fila contorquent triplicata, tanti roboris, ut manibus

vix ac ne vix quidem, a validissimo queant rum-
pi, quorum specimina simul missa, in museo as-
servantur.

Planta hoc tempore, Botanicis minus est cognita.

T A B U L A.

1	Hydra	<i>glomerata</i>	50
2	Fucus	<i>Tendo</i>	53
3	Gobius	<i>pectinirostris</i>	29
4	Julus	<i>ovatus</i>	36
5	Nereis	<i>sacculo induta</i>	39
6	Holoturia	<i>Physalis</i>	40
7	Medusa	<i>Porpita</i>	43
8	eadem		43
9	Porpites	<i>lapis</i>	43
10	Cancer	<i>ruricola</i>	33
11	Corallium	<i>chinense</i>	52
12	Clupea	<i>Mythus</i>	31
13	Pennatula	<i>Sagittata</i>	48
14	Asterias	<i>lunata</i>	44
15	Madrepora	<i>polygama</i>	51

LXII.

CENTURIA I.
PLANTARUM,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Proposita a

ABRAH. D. JUSLENIO,

W-Gotho.

Upsalæ 1755 Februar. 19.

§. I.

Plantas, quæ inter omnia, humano generi maxime profuerunt, non in illis tantummodo rebus, quæ ad victum & amictum pertinent, sed & quæ ad forum medicum spectant, familiaria sibi reddere, sapientiores hominum, a primis quoque temporibus, solliciti fuerunt. Medicis, præ ceteris, maximam certe debemus gratiam, quod cognitionem plantarum in formam disciplinæ redegerint, nostrumque est scientiam hanc magis magisque excolere. Quantum luminis, nobilissimæ huic arti nostris temporibus accessit, omnibus notum est, adeo ut nullam plantam accurate descriptam & cognitam agnoscamus, priusquam illam ad proprium genus referre, atque adæquata differentia specifica ab aliis distingvere possimus. Nobiliss. Dom. PRÆSES doctrinam hanc in suis *Speciebus Plantarum* valde necessaria.

cessariis optime perpolivit, in quibus omnes illas plantas, quæ tunc temporis quoad fructum & reliquas partes satis perspectæ fuerunt, rite delineavit. Quot vero plantæ, in hance Floræ scenam, accuratis & concinnis descriptionibus ornatae postea prodire, in duobus Speciminibus Academicis, *Demonstrationibus Plantarum* scilicet & *Herbario Amboinense* videre licet, ubi sequentia ante oculum ponuntur.

Demonstr. Plant.

Monarda mollis.
Salvia agrestis.
Festuca barbata.
Avena nuda.
Crucianella patula.
Datura ferox.
Aclepias exaltata.
Eryngium tricuspdatum.
Eryngium trifidum.
Bupleurum semicompositum.
Erysimum repandum.
Malva parviflora.
Lathyrus annuus.
Trifolium retusum.
Micropus erectus.

Herbar. Amb.

Piper decumanum.
Convallaria fruticosa.
Menispermum flavum.
Adenantha falcata.
Rhizophora caseolaris.
Rhizophora corniculata.
Garcinia celebica.
Psidium Cajanus.
Myrtus leucadendra.
Dolichos tetragonolobus.
Dolichos pruriens.
Hernandia ovigera.
Ricinus Mappa.
Ricinus Tanarius.
Momordica trifolia.
Ophioglossum pendulum.

§. II.

Ex Speciebus Plantarum unicuique patet, quot plantæ peregrinæ & antea incognitæ ex indefesso labore nostratum, ut exteros reticeam, utpote Celebrissimi Aboensium Professoris KALM, OSBECK, LÖFLING, dudum innotuerunt. Hisce accedunt multæ, eaque exoticæ, quæ ultimis hisce annis ex industria Virorum, de re herbaria optime meritum, LÖFLING, b. m. Doctoris HASSELQUIST, SAUVAGES, AYMEN, MONNIER, reliquorum, inventæ & accurate descriptæ sunt. Unicuique igitur, qui nobilissimam hanc artem pretio habet, illam tam immobilibus superstructam fundamentis

mentis augere injunctum esse crediderim. Ego equidem, qui per aliquod temporis spatium studiorum gratia ad hanc amœnissimam Musarum sedem commoratus sum, & qui jucundissimam hanc doctrinam, primis tantum, ut ajunt, labiis tetigi, illam tanto amplexus sum amore, adeo ut plantam minus frequentem & rarissime obviam velut gemmam quandam præciosam æstimaverim, mihi que magis gratum fuerit, si illam rite explicare & accurate describere valuerim, quam si vel difficillimum problema resolverem, & quoniam mihi copia fuit, plurimas plantas exoticas atque nuperrime detectas, apud Nobilissimum Dominum PRÆSIDEM videndi, ipsum exoravi, ut mihi potestas daretur ex illis centuriam eligendi, eamque ut primum tirocinium botanicorum disquisitioni submittendi, quam L. B. æquibonique consulere dignetur, qua par est animi veneratione humillimus oro.

1. VERONICA (*montana*) racemis lateralibus paucifloris, calycibus hirsutis, foliis ovatis rugosis crenatis petiolatis, caule debili.

Veronica procumbens. Hall. gœtt. 2. p. 235. descr.

Chamædryas spuria adfinis rotundifolia scutellata.

Baub. pin. 249.

Alysson dioscoridis montanum. Col. ecphr. I. p. 286. t. 288.

Habitat in montanis Matthesii Italiae & Greismari Germaniae umbrosis.

2. ZIZIPHORA (*hispanica*) foliis ovatis, floribus racemoso-spicatis, bracteis obovatis nervosis acutis.

Habitat in Hispania. Læst. 144.

Descr. Caulis brachiatus. Folia ovata, petiolata; vix crenata. Spicae laxae, racemos caulemque terminantes, oblongae: Bracteis folio majoribus, obovatis, nervosis, acutis, integerrimis, ciliatis. Flores

terni intra singulam *Bracteam*, longitudine bractear.
Calyces cylindrici, inferne crassiores, sessiles, hispidi.
Corollæ limbo parvæ. *Stamina* duo.

3. IRIS (*pyrenaica*) corollis barbatis? foliis repandis.
 Iris humilis pyrenaica, foliis repandis, e luteo virescentibus.
Tournef. inst. 361.

Iris humilis pyrenaica, foliis repandis virescentibus cum lineis cœruleis.
Tournef. inst. 361.

Habitat in Pyrenæis.

4. SCHOENUS (*capensis*) culmo tereti ramosissimo vaginato, spicis ovatis nudis.

Canna capitis bonæ spei, spicis juliformibus. *Sebeuchz. gram.* 352.

Juncus e capite bonæ spei, paniculis fuscis juliformibus.
Breyn. cent. 1. t. 91.

Habitat ad Caput Bonæ Spei.

5. LYGEUM (*Spartum*). *Læfl.*

Spartum herba alterum. *Clus. hist.* 2. p. 220. f. 2.

Gramen sparteum secundum, panicula brevi, folliculo inclusa. *Baub. pin.* 5.

Habitat in Hispania. 2

6. PHALARIS (*aquatica*) panicula spiciformi ovato-oblonga, glumis carinatis lanceolatis.

Gramen typhinum phalaroides majus bulbosum aquaticum.
Barr. rar. 1200. t. 700. f. 1.

Gramen phalaroides hirsutum, spica longissima, *Buxb. cent.* 4. p. 32. t. 53.

Habitat in Ægypto & ad Tyberin.

Descr. Culmus arundinaceus, Foliis solidiusculis. E vagina folii supremi subventricosa Spica ovato-oblonga, glabra, vel potius panicula arcta. Glumæ lanceolatae, glabrae, carinatae, utrinque nervo exaratae.

7. PHALARIS (*bulbosa*) spica cylindrica, glumis carinatis.

Phalaris bulbosa, albo semine. *Sebeuchz. gram.* 53.

Habitat in oriente. 2

Descr.

Descr. Spica pollices duos longa: Glumis earinatis, ovatis, minoribus, arcte in spicam congestis.

8. POA (*rigida*) panicula lanceolata subramosa, floribus alternis secundis. *Royen. lugd bat.* 62. *Gustt. stamp.* 62. *Dalibard. paris.* 30.

Gramen arvense, filicina duriori panicula. *Barrel. icon.* 49.

Gramen loliaceum murorum duriusculum, spica erecta rigida. *Morif. bist.* 3. p. 182. s. 8. t. 2. s. 9.

Gramen panicula multiplici. *Baub. pin.* 3. prodr. 6.

Gramen exile duriusculum in muris & aridis proveniens. *Raj. angl.* 410.

Habitat in Gallia Anglia. ☉

9. BROMUS (*madritensis*) panicula rariore erecta, spiculis linearibus: intermediis geminis.

Bromus panicula spicata rarissima, spiculis linearibus alternis: pedicellis incrassatis. *Læsting.*

Gramen bromoides pumilum, locustis erectis majoribus aristatis. *Scheuchz. gram.* 260.

Bromos sterilis, erecta panicula, major. *Barr. icon.* 76. n. 1.

Habitat in Hispania.

Descr. Culmi bipedales, læves, geniculis tumidis. Folia latiuscula, mollia. Panicula laxa, rarior. Spiculae rectae, lineares, erectiusculae, ternae, sæpius propriis pedunculis, & quartus insuper pedunculus sæpius distachyos. Aristae longae, erectae.

10. BROMUS (*rubens*) panicula fasciculata, spiculis subsessilibus villosis, aristis erectis.

Gramen panicula molli rubente. *Baub. bist.* 2. p. 464?

Habitat in Hispania. Læsting.

Descr. Spiculae numerosae, oblongae, villoso-scabrae, glumis subulatis, longe aristatis, in fasciculum ovatum congestae, subsessiles. Gluma supra aristam acuta est; gluma exterior ciliata.

11. **BROMUS** (*scoparius*) panicula fasciculata, spiculis subsessilibus glabris, aristis patulis.

Habitat in Hispania.

Descr. Panicula ovata ex spiculis subsessilibus, ovato-oblongis, glabris; aristis non erectis, sed extrorsum versis; Gluma supra aristam obtusa est.

12. **STIPA** (*tenacissima*) aristis basi pilosis, panicula spicata, foliis filiformibus. *Læsing.*

Gramen sparteum I, panicula comosa. *Baub. pin. 5.*

Spartum herba Plinii. *Clusii hist. 2. p. 220.*

Habitat in Hispaniæ collibus sabulosis. 2

13. **TRITICUM** (*junceum*) calycibus truncatis quinque-floris, foliis involutis.

Gramen, tritici spica muticæ simili, angustifolium.

Baub. pin. 9. theatr. 132. prodr. 18. t. 17. Scheuchz. gram. 7.

Habitat in Helvetia, Oriente. 2

14. **ELYMUS** (*philadelphicus*) spica pendula, spiculis sexfloris: inferioribus ternatis, superioribus binatis.

Habitat in Pensylvania. Kalm. 2

Descr. Habitus & tota structura simillima E canadensi, sed Spica in hac omnino apice nutat ultra basin; at in illa spica parum obliqua persistit. Spiculæ in hac sexfloræ, in illa quadrifloræ, sed in primis spiculæ, & præcipue intermedia, in hac latus planum, uti triticum, culmo obvertit. In illa & reliquis latus angulatum scapo obvertit. Hæc aristas minus rectas, & parum flexuosas, etiam dum floret, illa vero rectas habet; hæc spicas magis villosas, quam illa gerit.

Spiculæ sunt patulæ, villosæ, aristatæ. Calyx spicula dimidio brevior.

15. SCABIOSA (*graminifolia*) corollulis quinquefidis, foliis lineari-lanceolatis integerrimis, caule herbaceo.

Scabiosa argentea angustifolia. *Baub. pin.* 270. *prodr.* 127. *f.* 127.

Scabiosa graminea argentea. *Baub. hist.* 3. *p.* 12.

Asterocephalus argenteus graminifolius, flore cæruleo. *Vaill. paris.* 248.

Habitat in alpibus Helveticis, Tridentinis, Baldi. &

16. CERINTHE (*orientalis*) foliis lanceolatis hispidis, seminibus quaternis distinctis, fructibus pendulis.

Symphytum orientale, echii folio minori. *Tourn. cor.* 6?

Habitat in Ægypto. b. m. D. Hasselquist.

Descr. Caules teretes, hispidi. Folia alterna, sessilia, integerrima, hispida pilis viridibus aut albicantibus. Ramus terminatus duplici racemo: Bracteis lanceolatis, angustioribus, hispidis. Flores pedunculati; Calycis foliola e cordata figura in linearem transeunt. Corolla quinquefida segmentis subulatis, acutis, patulis; Stamina subulata, longitudine corollæ. Differt ergo a Cerinthe echioides; quod non pilis flavescet; quod corolla non obtusa; quodque calyx fructus non erectus, nec foliolis lineari-lanceolatis.

17. MIRABILIS (*odorata*) caule dichotomo, floribus sessilibus erectis solitariis axillaribus.

Admirabilis Jasmin rossa *Clus. hist.* 2. *p.* 90.

Jalapa officinarum. *Mart. cent.* 1. *t.* 1.

Habitat in America. &

Descr. Similis Mirabili Jalappæ, sed Folia magis cordata & magis acuminata. Caulis & Rami dichotomi minores; Floribus e dichotomia. Corollæ limbo 5-fido & emarginato patente, nec erecto; Staminiibus pistillo sensim brevioribus, nec longitudine

dine æqualibus; Corollis odoratis, tubo corollæ subpiloso.

18. MIRABILIS (*longiflora*) foliis subvillosis, floribus confertis terminalibus longissimis nutantibus. *L. act. Stockh. 1755. p. 176. t. 6.*

Mirabilis caule foliisque villosis & glutinosi, tubo floris pedali. *Monnier.*

Alzoyath Mirabilis mexicana, *Hern. mex. 170. f. 2.*

Habitat in Mexico a D. Monnier. 2

Descr. Planta tota villosa, viscosa. Folia summa sessilia, cordata. Flores terminales, sessiles, fasciculati. Corollæ tubus filiformis, semipedalis, villosus, laxis, limbo albo, tubo brevior. Stamina & pistilla purpurascens: Antheris flavis: Stigma valde muricatum. Odor gratissimus.

19. SOLANUM (*pimpinellifolium*) caule inermi herbaceo, foliis pinnatis integerrimis, racemis simplicibus.

Habitat in Peru. ☉

Descr. Habitus & statura & omnia Solani Lycopersici. Fructus similes varietati β, at differt a 9. Sp. Pl. omnino, 1.) Caule lævi, nec ullis pilis, neque in pedunculis, adpersis uti illa. 2.) Foliis glabris, integris, cordatis, nec ullo modo incis, aut dentatis, uti illa. Cæterum forte orta ab illa, uti tota structura convenit. Pedunculi structura ut in 8. 9. 10. Sp. Pl. pedicellis etjam geniculatis, racemo nudo, ut 8. 9. ibid., nec folioso ut 10.

20. PHYLICA (*radiata*) foliis linearibus triquetris sparsis, caule piloso, bracteis apice coloratis glabrisque.

Chrysanthemum ericoides coronatum capitis bonæ spei. *Breyn. cent. 165. t. 82. Pluk. mont. 47. t. 454. f. 7.*

Habitat ad Caput Bonæ Spei. 5

Descr.

Descr. Frutex ramis tenuibus, pilis longis raris adspersis. *Folia* sparsa, linearia, triquetra, fere canaliculata, acuta, raris pilis sæpius adspersa. *Flores* aggregati, sessiles, solitarii, laterales, cincti radio albo, *bracteis* foliaceis, apice niveis, glabris. *Flosculi* sessiles, radio breviores, quinquefidi, cum *stamine* & *squamula petali* intra singulam laciniam corollæ; *stylus* simplex.

21. HERNIARIA (*fruticosa*) caulibus fruticosis, floribus quadrifidis.

Herniaria fruticosa, viticulis lignosis. *Tourn. inst.* 507. *Habitat in Hispania.* ☿

Descr. Calyx tetraphyllus. *Stamina* quatuor fertilia, & quatuor sterilia loco petalorum. *Læsting.*

22. BUPLEURUM (*frutescens*) frutescens, foliis linearibus, involucrio uniuersali partialibusque. *Læsting.*

Bupleurum fruticans angustifolium hispanicum. *Barr. rar.* 623. t. 1255.

Bupleurum hispanicum arborescens, gramineo folio. *Tourn. inst.* 310.

Habitat in Hispaniæ collibus altis. ☿

23. SELINUM (*Monnieri*) umbella conferta, involucrio uniuersali reflexo, seminibus quinque costis membranaceis.

Æthusa s. Cicuta minor hirsuta, semine parvo. *Mouner.*

Habitat in Gallia australi.

Descr. Planta Æthusam refert, sed folia tenerius tripinnata. *Caulis* pedalis, angulatus, lævis. *Rami* multi, alterni, subdivisi, caule altiores. *Folia* tripinnata, lævia, *segmentis* sublinearibus, obtusiusculis, planis, lævibus, non vero nitidis. *Pedunculi* uniuersales membranacei, amplectentes ramos. *Umbella* conferta. *Involucrum* uniuersale sim-

simplex, setaceum, reflexum, umbella brevius; involucria partialia setacea, longitudine umbellulae. Flores albi, pentapetali: petalis aequalibus, cordatis, acumine intermedio incurvato. Stamina alba. Styli duo, albi, filiformes, persistentes. Semina parva, ovata, quinquecostata, membranacea, longitudinaliter profunde sulcata ut fere membranaceo-alata, quemadmodum Laserpitii.

24. HASSELQUISTIA (*egyptiaca*.)

Pastinaca orientalis, foliis eleganter incisus. Buxb. cent. 3. p. 16. t. 27. male.

Habitat in Arabia. b. m. Doctor Hasselquist.

Descr. Planta bipedalis. Caulis rigidiusculus villis raris, albis. Umbella composita, nuda; umbellulae multiflorae; involucrio polyphyllo, minimo, angustissimo. Corolla pentapetala, emarginata; Flores in disco abortiunt. Semina alia orbiculata, glabra, pastinacae majora, in medio germine proprio foeta, margine membranaceo pallido cincta, ut in Pastinaca genuina. Praeterea sunt alia Semina hemisphaerica, glabra, latere hiantia, cava, margine cartilagineo coarctata, marginis basi adfixa, nec gemina. A Buxbaumio imperfecte picta. Differt ab omnibus duplici & diverso fructu, praesertim illo urceolato.

25. SMYRNIUM (*egyptiacum*) foliis floralibus binis cordatis integerrimis.

Habitat in Aegypto. D. Hasselquist.

Descr. Folia infra pedunculos communes bina, opposita, ovata, amplexicaulia, integerrima. Flores laterales; involucria nulla; magnitudo vulgaris.

26. PASSERINA (*dodecandra*) foliis lanceolatis glabris acuminatis, floribus lateralibus, staminibus quatuor inclusis.

Habitat in Æthiopia. D. Gronovius.

Descr. Planta fere herbacea, *Caulē* lævi, glabro, infra folia tereti, intra folia tetragono, rarius ramoso: *Folia* lanceolata, glabra, acuminata, sessilia, erecta, longitudine articulorum. *Bractæ* oppositæ ad singulum florem, tanquam *stipulæ* duæ lineares, folio breviores. *Flos* sessilis, tubo longitudine foliorum; *limbo* quadripartito; *Antheræ* octo, sessiles, barba cinctæ, tubo impositæ, limbo breviores; *antheræ* adhuc quatuor intra faucem tubi.

27. SAXIFRAGA (*geranioides*) foliis radicalibus reniformibus quinquelobis multifidis, caulinis linearibus; caule subnudo ramoso.

Habitat in Pyrenæis. Bursf. XVI. 86.

Descr. *Folia* Ranunculi, reniformia, petiolata, quinqueloba, lobis fissis. *Caulis* spithamæus, fere nudus, ad ramos foliolo lineari. *Rami* parum divisi. *Flores* magnitudine Saxifragæ granulatæ, *calyce* in fructum abeunte.

28. SAXIFRAGA (*ajugifolia*) foliis radicalibus palmato-quinquepartitis, caulinis linearibus indivisis, caulibus adscendentibus multifloris. †

Habitat in Gallo-Provinciæ montibus.

Descr. *Folia* ad radicem palmata, quinquepartita lobis ovato-lanceolatis, petiolata. *Caulēs* adscendentes, filiformes; foliis duobus vel tribus, linearibus, acutis, indivisis. *Flores* in summo tres ad quinque, pedunculati. *Stolones*, antequam folia emittant, hirsuti.

29. GYPSOPHILA (*tomentosa*) foliis lanceolatis subtrinerviis tomentosiss, caule pubescente.

Linum sylvestre latifolium, flore albicante. Barr. rar.

670. t. 1002.

Habitat in Hispania. Læsing.

Descr.

Descr. Planta bipedalis, erecta. *Caulis* subvillosus: *ramis* alternis, firmis. *Folia* lata, lanceolata, trinervia, obtusiuscula, tomentosa. *Flores* parvi, albo-purpurascens.

30. DIANTHUS (*superbus*) floribus paniculatis, squamis calycinis brevibus acuminatis; corollis multifido-capillaribus, caule erecto.

Caryophyllus simplex alter, flore laciniato odoratissimo. *Baub. pin.* 210.

Caryophyllus sylvestris VI. *Clus. hist.* 1. p. 284.

Habitat in Germania, Gallia Narbonensi, Dania. 2

Descr. Hæc planta, ita similis est *Hystopo* non florens, ut non opus habeat descriptione, sed mox ideo dignoscitur. *Caulis* sequepedalis, strictus, apice dichotomus, erectus. *Folia* viridia, nec glauca, latiora quam in reliquis speciebus *Petalis* multifidis; *Calycis squamæ* breves, ovatae, acutae. *Corollæ petala* purpurascens, profunde multifida, *verses unguis* supra griseo barbata, reflexa. *Calyces* obscure purpurascens. *Corolla* magis lacera, in capillaria segmenta, & fere ad basin, quam in reliquis, pulchro spectaculo; noctu odoratissima.

Differt hæc a *Diantho arenario* *Caule* erecto, nec declinato; *sesquipedali*, nec *digitali*; *Ramis* floriferis *marginibus* scabris, nec *teretibus lævibus*; *Petalorum macula* barbata *enervi*, nec *nervis 3* *superne conniventibus*; *Foliis* *latioribus* *marginibus* scabris, nec *lævibus*.

31. ARENARIA (*montana*) foliis lanceolato-linearibus scabris, caulibus sterilibus longissimis procumbentibus.

Alpine foliis linearibus lacuminatis *petalis* *florum* integris *calyce* duplo longioribus. *Monn. obs.* 127.

Habitat in Gallia australis montibus.

Descr.

Descr. Caules digitales, purpurascens, florentes erecti; Steriles rami procumbentes longis flagellis. Folia lanceolata, linearia, acuminata, scabra, margine & carina magis scabra. Pedunculi solitarii, folio longiores, uniflori, subhirti; Calyces acuti. Corollæ magnæ. Petala alba, ovata, nervosa. Stamina & Pistilla alba.

32. SEDUM (*hispanicum*) foliis teretiussculis acutis: radicalibus fasciculatis; cyma pubescente.

Sedum hispanicum, folio glauco acuto, flore albid. *Dill. elth.* 342. t. 256. f. 332.

Habitat in Hispania. 2

33. SEMPERVIVUM (*hirtum*) foliis caule petalorumque apicibus hirtis.

Sedum majus montanum, foliis dentatis. *Baub. pin.* 283.

Cotyledon altera montana. *Clus. hist.* 2. p. 63.

Habitat in Tauro Rastadiensi.

Descr. Folia radicalia acuminata, ciliata. Caulis subhirsutus, foliis ciliatis villosis. Petala valde longa, apice & margine subtus hirta.

34. PRUNUS (*insititia*) spinosa, foliis ovatis subtus villosis, pedunculis geminis.

Pruna sylvestria præcocia. *Baub. pin.* 444.

Prunus sylvestris major. *Raj. hist.* 1528.

Habitat in Anglia, Germania, Tyska Slân.

Descr. Arbor magnitudine Pruni domesticæ. Rami fusco-rubri, læves; ramuli nonnulli spina terminati. Stipule lineares, ciliatæ, acutæ, basi bifidæ, nec ut in P. domestica simplices & indivisæ. Folia ovata, supra glabra, nec ut in domestica subvillosa, subtus villosa. Gemme floriferæ promunt pedunculos duos, ut in domestica. Calyces glabri, nec villosi ut in domestica.

35. **POTENTILLA** (*opaca*) foliis radicalibus quinatis cuneiformibus serratis; caulinis suboppositis, ramis filiformibus decumbentibus.

Quinquefolio similis enneaphyllos hirsuta. *Baub. pin.* 325. *prodr.* 139.

Quinquefolium minus repens lanuginosum luteum. *Baub. pin.* 325.

Quinquefolium IV, flavo flore, 2 species. *Clus. hist.* 2. p. 106. t. 106.

Habitat in Helvetia, Baldo, Austria, Bohemia.

Descr. Radix nigra, fibrosa, e cujus capitulo fibræ nigræ foliorum rudimentis obvallatæ. *Pedunculis* plures, digitales, villosi, *Foliis* quinatis, raro septenatis, rarius novennatis: *Foliolis* cuneiformibus, retusis, profunde serratis secundum totam fere longitudinem, exterioribus sensim minoribus, *villis* vagis albis præsertim subtus adspersis, viridibus nec nitidis. *Caules* multi, spithamæi, filiformes, virides, villis raris longis, *bracteis* latis, bifidis, oppositis foliolis 3 sæpe in uno, sessilibus. *Petala* emarginata, flava. *Pistilla* pilosa. Similis *P. vernæ*, sed *Caulis* viridis, villosior. *Folia* radicalia septenata, magis villosa, majora; *Caules* magis filiformes; *Radix* atra.

36. **MIMOSA** (*pigra*) foliis bipinnatis opposite aculeatis: spina erecta longiore inter singula partialia.

Æschynomene spinosa quinta. *Comm. hort. I. p. 59. t. 30.*

Æschynomene foliis acaciæ latioribus, frondibus longissimos aculeos habentibus. *Breyn. cent. I.*

Habitat in America meridionali. †

Descr. *Caulis* adspersus aculeis geminis recurvis. *Folia* sæpius sexjuga: pinnis multijugis. *Aculei* in *petiolis* universalibus recurvati, inter singula partialia oppositi ad latus. At aculeus rectus, erectus, longior, inter singula paria partialium loco glandule.

Capi-

Capitula globosa. *Legumina* membranaceo-compressa, articulata, scabra.

37. **CISTUS** (*levipes*) suffruticosus adscendens exstipulatus, foliis alternis linearibus glabris, pedunculis racemosis.

Chamæcistus, ericæ folio, luteus elatior. *Bauh. pin.* 466.

Helianthemum tenuifolium glabrum erectum, luteo flore. *Bauh. hist.* 2. p. 18.

Habitat Monspelii, ♀

Descr. *Caulis* lignosus, adscendens, nudus. *Folia* alterna, remota, linearia, glabra, etiam margine; ex singulis alis *Folia* conferta, primordia ramorum, sed breviora. *Racemus* terminalis ramorum laxus, villoso-vilcidus. *Pedicelli* remoti, glaberrimi, longi. *Calyx* læviter hispidus.

Obs. Adeoque hujus synonyma non sunt *Cisti Fumanæ*.

38. **CISTUS** (*arabicus*) suffruticosus stipulatus, foliis alternis lanceolatis planis lævibus.

Habitat in Arabia. *D. Hasselquist.* ♀

Descr. *Planta* pedalis, suffruticosa, diffusa. *Folia* lanceolata, plana, glabra, acuta; tenella vero subpubescentia. *Stipulae* geminae, minimae. *Pedunculi*, ex alis foliorum superiorum, solitarii, uniflori. *Calyces* foliolis tribus, ovato-cordatis, acutis, magnis; duobus inferioribus linearibus, acutis, patentibus. *Fructus* nutat crassus.

39. **CLEMATIS** (*virginiana*) foliis ternatis: foliolis cordatis scandentibus serrato-angulatis.

Clematis virginiana pannonicæ similis. *Pluk. mant.* 51. t. 389. f. 4.

Clematis aquatica trifoliata late scandens, floribus albis odoratis. *Clayt. virg.* 62. n. 270.

Clematis floridensis, flore albo odoratissimo. *Albin, anatom.* 1. p. 79. t. 7.

Habitat in Pennsylvania. ♀

Descr. *Caules* scandentes, altissimi. *Folia* ternata: foliola rarius & profunde serrato-angulata, nuda, cordata, venosa; *Folia* floralia simplicia, sena, aut subverticillata, integerrima, triloba aut indivisa. *Pedunculi* simplices & triflori, mixti. *Corolla* tetrapetala, alba, patens, subtus tomentosa: *Petalis* ovato-oblongis, patulis, nec lanceolatis. *Stamina* & *Pistilla* albo-flavescentia. *Petioluli* foliorum compositorum se convolvunt & scandunt.

40. TEUCRIUM (*pumilum*) capitulis sessilibus terminalibus, foliis linearibus planis quadrifariis confertis, caule procumbente tomentoso. *Læfling.*

Polium hispanicum montanum pumilum, rosmarini folio, flore rubro. *Tourn. inst.* 267.

Polium montanum pumilum rubrum, viridi stœchadis folio, caule tomentoso. *Barr. is.* 192.

Habitat in Hispania.

41. OCYMUM (*americanum*) foliis sublanceolatis acuminatis serratis, racemis rotundis, caule subherbaceo.

Habitat in America. Miller. ☉

Descr. *Caulis* erectus, pedalis, strictus, teretiusculus, scaber, articulatus, lateribus oppositis canaliculatis. *Rami* oppositi, simplices, breviores. *Genicula* inter petiolos barbata. *Folia* opposita, petiolata, lanceolata seu lanceolato-ovata, acuta, nuda, argute sed vix manifeste serrata, basi canaliculata. *Petiolis* longitudine dimidii folii, pilis longis adspersi. *Racemi* terminales, solitarii: *Verticillis* rotundis, sexfloris, remotis, exceptis *bracteis* duabus, oppositis, caducis, ovato-lanceolatis, longitudine florum, pilis raris ciliatis. *Calyces* ante florescentiam reflexi: *Labio* superiore ovato, basi gibbo, piloso: inferiore quadrifido. *Corolla* alba, calyce

calyce duplo major; *Stamina* ocymi, alba, longitudine corollæ. *Stylus* incarnatus.

42. ANTIRRHINUM (*saxatile*) foliis lanceolato-linearibus sparsis villosis: inferioribus quaternis; caule decumbente piloso, floribus spicatis.

Linaria valentina saxatilis & perennis villosa, flore luteo. Tournes. inst. 169.

Habitat in Hispania. D. Monnier. 2

Descr. Radix perennis: *Caules* decumbentes, villosi, superne ramosi. *Folia* sublinearia, acuta, sparsa, pubescentia: inferiora quaterna. *Spicæ* terminales. *Bractæe & Calyces* villosi. *Corollæ* flavæ.

Differt ab *Antirrhino hirta* caulibus non erectis; Foliis angustioribus & confertioribus, Radice perenni; Floribus minoribus; Calycibus æqualibus.

43. ANTIRRHINUM (*glaucum*) foliis quaternis subulatis, caulibus erectis.

Linaria foliis confertis linearibus carnosis. Hall. gætt. 2. p. 306.

Linaria maritima foliis succulentis, Buxb. cent. 4. p. 23. s. 37?

Habitat in Hispania. ☉

Descr. Radix annua. *Caules* fere pedales, erecti, uti tota planta glauco-virides, teretes; *Folia* subulata, subtus planiuscula, succulenta, erecto-patula; superiora alterna, ramea. *Spica* rarior, terminalis. *Calyx* patulus apicibus reflexis uti *bractæe*. *Calycis* foliolum supremum duplo longius est. *Corollæ* flavæ, ad faucem fere fulvæ, glabræ, *labio* inferiori divaricato. *Calcar* longum, acutum, lineis cæruleis striatum. Similis *Linariæ arvensi*, sed *calyx* glaber, & *Corollæ* quadruplo majores.

44. ANTIRRHINUM (*juncum*) foliis linearibus alternis, caule paniculato virgato, floribus racemosis.

Habitat in Lusitania. Læsting. ☉

Descr. Caulis sesquipedalis, subangulatus: ramis teretibus, ramosissimis. Folia linearia, longa, subcarnosa, supra plana, subtus rotunda, Pedicelli setacei. Calyces racemosi, glabri, quinquefidi, æquales, acuti, margine membranacei, erecti. Corollæ flavæ, palato fulvo glabro; Calcar longum, acutum, flavum.

45. LEPIDIUM (*Cardamine*) foliis radicalibus pinnatis, caulinis lyratis. *Læsting.*

Habitat in Hispania ad margines viarum argillosas & aridas.

Descr. Folia radicalia omnino Cardamines, pinnata tribus seu quinque foliolis ovatis: extimo majori. Caules spithamæi, ramosi, terminati racemo. Folia caulina minora, pinnata ex quinque foliolis: impari majore ovato. Flores albi.

46. IBERIS (*arabica*) herbacea, foliis ovatis glabris aveniis integerrimis, siliculis basi apiceque bilobis. Thlaspi humile, spica purpurea. *Buxb. cent. 1. p. 2. t. 2. f. 1.*

Habitat in Cappadocia, Arabia. Hasselquist. ☉

Descr. Radix fibrosa. Caulis teres, lævis. Folia ovata, integerrima, acutiuscula, avenia, succulenta, glabra. Rami simplices ex alis foliorum infimis & summis, non vero intermediis. Flores corymbosi, parvi, rubri; utrum vero petala exteriora majora in specimine non vidi; ex facie huc retuli. Siliculæ magnæ lato margine membranaceo, apice fisso, basi etiam bilobæ. Semina duo in singulo loculo.

47. IBERIS (*pinnata*) foliis linearibus pinnatifidis. Thlaspi umbellatum, nasturtii folio, monspeliacum. *Baub. pin. 106.*

Thlaspi alterum minus umbellatum, nasturtii hortensis folio, narbonense. *Lab. ic. 218.*

Habi-

Habitat in Europæ maritimis.

Descr. Caulis spithamæus, superne ramosus, corymbosus. *Folia* linearia, pinnatifida, glabra. *Flores* corymbosi, *petalis* duobus exterioribus duplo majoribus.

48. **SISYMBRIUM** (*tenuifolium*) foliis integerrimis: infimis tripinnatifidis, supremis integris. *Guett.*

stamp. p. 150. Dalibard paris. 204. †

Sinapi erucæ folio. Baub. pin. 99.

Eruca tenuifolia perennis. Baub. hist. p. 861. Vaill. paris. 50.

Habitat in Gallia, Italia, Helvetia.

Obs. Conferantur Planta & Synonyma cum Sinapi sylvestri.

49. **SISYMBRIUM** (*Læselii*) foliis pinnato-hastatis acutis hirtis, caule retrorsum hispido.

Erysimum angustifolium majus. Baub. pin. 107.

Erysimum hirsutum, siliquis erucæ. Læsel. pruss. 69. t. 14.

Erysimum foliis pinnatis: extrema pinna triangula dentata, petiolis longis hirsutis. Hall. gætt. 2. p. 248.

Rapistrum montanum, irionis folio, macroleptocerton. Colum. ecphr. 1. p. 266. t. 268.

Habitat in Borussia, Gedani, in montanis Æquicolor. †

Obs. Adeoque Synonymum Columnæ in Sisymbrio altissimo excludatur.

50. **ERYSIMUM** (*hieracifolium*) foliis lanceolatis serratis. *Roy. lagdb. 342. Dalib. paris. 201.*

Leucojum luteum sylvestre hieracifolium. Baub. pin. 201. prodr. 102.

Leucojum sylvestre inodorum, flore parvo pallidiore. Raj. hist. 781.

Habitat in Gallia. †

51. CHEIRANTHUS (*maritimus*) caule ramoso diffuso; foliis lanceolatis acutiusculis, antheris eminentibus.

Hesperis maritima supina exigua. *Tourn. inst.* 223.

Leucojum maritimum parvum, folio virente crassiusculo. *Baub. hist.* 2. p. 877.

Habitat in Europæ australis maritimis. ☉

Descr. Differt a Cheirantho chio in paucis: *Caule* diffuso. *Foliis* lanceolatis acutis, vix utrinque unica serratura notatis, in Chio pluribus. *Staminibus* & *pistillis* extra tubum floris prominentibus.

52. BRASSICA (*chinensis*) foliis ovalibus subintegerrimis, floralibus amplexicaulibus lanceolatis, calycibus ungue petalorum longioribus.

Habitat in China. *Dn. Osbeck attulit semina.* ♂

Descr. *Folia* oblonga feu ovalia, simillima Cynoglossis, obtusa sed glabra; *caulina* amplexicaulia, oblonga, integerrima. *Flores*, ut in Brassica oleracea, lutei. *Calyx* ungue petalorum longior, unde hians & inter petala prominens. *Stamina* longiora. *Siliquæ* parum compressæ.

53. SINAPIS (*orientalis*) siliquis retrorsum hispidis, apice subtetragonis, compressis.

Sinapi orientale maximum, rari folio. *Tourn. cor.* 17.

Habitat in Oriente. ☉

Descr. Simillima planta Sinapi arvensi, sed tota planta retrorsum hispida; & *siliquæ* *valvulæ* trifariam retrorsum scabræ, cum in *S. arvensi* glabræ.

54. SINAPIS (*incana*) siliquis racemo appressis lævibus, foliis inferioribus lyratis scabris: summis lanceolatis, caule scabro.

Erysimum foliis subincanis, siliquis brevissimis. *Herm. parad.* 115. t. 115. *Vaill. paris.* 51.

Habitat in Gallia, Lusitania, Hispania. ☉

Descr.

Descr. *Caules* tripedales, ramosi, teretes, virides, scabri. *Folia* canescentia: inferiora pinnato-lyrata, repando-dentata, utrinque scabra: extimo ovato majori; caulina summa, lanceolata, serrata, petiolata. *Racemi* terminales. *Flores* lutei; *Calyces* colorati. *Petala* obtusa. *Stamina* lutea. *Siliquæ* compressæ, breves, scapo arcte adpressæ, ut in Erysimi officinali.

55. SINAPIS (*levigata*) siliquis lævibus patulis, foliis lyratis glabris: summis lanceolatis, caule lævi. Erysimi varietas. *Herm. parad.* 155.

Habitat in Lusitania, Hispania. ♂, ☉

Descr. Habitus & omnia antecedentis, sed *folia* glabra. *Caulis* glaber, lævissimus. *Siliquæ* scapo non adpressæ sed magis distantes a racemo. *Flores* majores.

56. CLEOME (*arabica*) floribus hexandris, foliis simplicibus subrotundo-ovatis, siliquis gladiatis.

Habitat in Arabia. *D. Hasselquist.*

Descr. Planta herbacea, erecta, hispido-viscida. *Folia* subrotundo-ovata, petiolata, integerrima, hispido-viscida. *Racemi* terminales, solitarii, longi. *Flores* hexandri. *Siliquæ* latiusculæ, compressæ, gladii figura, ad futuram inferiorem magis recurvatæ, supra basin glandula notatæ, hispido-glutinosa.

57. GERANIUM (*scabrum*) calycibus monophyllis, foliis palmato-laciniatis, caule fruticoso.

Geranium africanum noctu olens, flore ruberrimo, anemones folio latiore. *Pluk. alm.* 169. t. 186. f. 5?

Habitat ad Caput bonæ spei. *Burmännus.* †

Statura Germaniæ rigidæ. *Flores* rubri. *Folia* Anemones.

58. GERANIUM (*carnosum*) calycibus monophyllis, caule carnosogibboso, foliis pinnatifidis, petalis linearibus.

Geranium africanum carnosum, petalis angustis albicantibus. *Dill. elsb.* 153. t. 127. f. 154.

Habitat in Æthiopia. ☿

Descr. Differt a Geranio gibboso *Caule* carnosulo etjam inter articulos, ubi magis gibbus. *Corollæ* albæ, *petalis* angustis.

59. GERANIUM (*ciconium*) pedunculis submultifloris; calycibus pentaphyllis; floribus pentandris; foliis pinnatis pinnatifidis obtusis.

Geranium cicutæ folio, acu longissima. *Baub. pin.* 139. *prodr.* 138.

Geranium apulum coriandrifolium. *Col. ecphr.* I. p. 136. t. 135.

Habitat in Europa australi, Valesia Italiæ, Monspelii. ☉

Descr. Habitus & facies omnino Geranii gruini; sed huic *Folia* bipinnata, decurrentia, pinnatifida profunde, obtusa, incisa; nec ut gruini ternata, lobata, serrata. *Caulis* inclinatus; gruini vero caulescens est & erectus. *Petala* duo superiora magis divaricata; in gruino æqualia. *Glandule* in utrisque inter petala.

60. GERANIUM (*striatum*) pedunculis bifloris altero brevioribus, foliis quinquelobis: lobis medio dilatatis, petalis bilobis venoso-reticulatis.

Geranium romanum versicolor seu striatum. *Park. par.* 229. *Morif. biflor.* 2. p. 516. f. 5. t. 10. f. 24. *Raj. hist.* 1063.

Habitat in Italia. ♀

Descr. *Folia* hirsuta, quinqueloba s. triloba, lobis medio dilatatis, incisus maculis ferrugineis ad divisuras. *Petala* alba lineis purpureo-rubentibus, biloba. *Calyces* aristati, ante florescentiam reflexi.

61. GERANIUM (*difsectum*) pedunculis bifloris, foliis quinquepartito-multifidis, caute petalis emarginatis longitudine calycis, capsulis villosis.

Gera-

Geranium majus, foliis imis longis, ad usque pediculum divisis. *Moris. hist. 2. p. 511. f. 5. t. 3. f. 3. Vaill. parif. t. 15. f. 2.*

Geranium foliis ad nervum quinquefidis, pediculis brevioribus, caule erecto. *Hall. belv. 366.*

Habitat in Europa australiori.

Folia quinquepartita laciniis linearilanceolatis. *Petalis* emarginata, saturate purpurea. *Antherae* violaceae. *Pedunculi* erecti. *Calyces* fructiferi patentes.

62. *MALVA (tournefortiana)* foliis radicalibus quinquepartitis trilobis linearibus, pedunculis folio caulino longioribus, caule procumbente.

Alcea maritima galloprovincialis, geranii folio. *Tournef. inst. 98.*

Alcea tenuifolia humilis maritima galloprovincialis, foliis inferioribus nonnihil ad geranium accedentibus. *Pluk. alm. 13. t. 44. f. 4.*

Alcea minor maritima tenuifolia procumbens. *Herm. par. 9. t. 9.*

Habitat in Galloprovincia, Hispania. Læfling. 509. a.

Descr. *Folia* radicalia petiolata, parva, quinque-vel septempartita: foliolis trilobis, obtusis, linearibus, divaricatis. *Caules* filiformes, subdecumbentes, scabri, foliis duobus vel tribus tantum instructi, & ex singulis *pedunculus* folio longior, præter pedunculos plures ad summitatem plantæ omnes uniflori. *Calyx* inferior linearis, di vel triphyllus; interior quinquefidus, latus, scaber. *Stipulae* lanceolatae, villosae. *Corolla* albescens striis purpureis. Differt a *Malva moschata*, quod longe tenerior; pedunculis flore longioribus, foliis minimis, in caule tantum duobus vel tribus minus pinatifidis. *Figurae* Hermanni & Plukenetii ex planta culta, ubi folia nimis acuta pingunt.

63. GENISTA (*candicans*) foliis ternatis subtus villosis, pedunculis lateralibus subquinquefloris foliatis, leguminibus hirsutis.

Cytisus floribus lateralibus, foliis hirsutis, caule erecto striato. *Sæuv. monsp.* 191. *Sp. plant.* 740.

Cytisus monspessulana, medicæ folio, filiquis dense congestis & villosis. *Tournef. inst.* 648.

Cytisus sylvestris candicans. *Cæsalp. plant.* 113.

Habitat Monspeli *&* in Italia. *D. Sauvages.* 5

Descr. Rami angulati, villosi. Folia brevibus petiolicis ternata, ovalia, utrinque acuta, subtus multum villosa, supra minus. Ex *alis* superiorum foliorum pedunculi erecti, fere ramei, apice duobus vel tribus foliis minoribus instructi, intra quos Flores quinque vel septem in fasciculum collecti. Calyces flavescent. Corollæ Genistæ tinctoriæ. Legumina valde hirsuta.

65. PHASEOLUS (*nanus*) caule erectiusculo lævi, bracteis calyce majoribus, leguminibus pendulis compressis rugosis. *Hort. ups.* 213.

Phaseolus vulgaris Italicus humilis seu minor, albus cum orbita nigricante. *Baub. hist.* 2. p. 358. *Raj. hist.* 885.

Smilax filiqua sursum rigente, seu Phaseolus parvus italicus. *Baub. pin.* 339.

Habitat in India.

Descr. Variat flore albo & purpureo; Semine albo fusco maculis luteis. Vexillum duplo minus, quam in vulgari.

Idem e Carolina flore purpurascente vexilli lateribus ad basin striatis.

66. OROBUS (*sylvaticus*) caulibus decumbentibus hirsutis ramosis. †

Orobus sylvaticus nostras. *Raj. angl.* 3. p. 324. *suppl. hist.* 1892. *Act. Paris.* 1706. p. 87. t. 90.

Habitat in Anglia, Gallia. 2

Descr.

Descr. *Caules* ramosi, striati, decumbentes. *Foliola* sex-aut septemjugata. *Corollæ* extus rubentes, intus albæ lineis purpureis. *Legumina* compressa. *Semina* duo vel tria.

67. CORONILLA (*glauca*) fruticosa procumbens, foliolis cuneiformibus mucronatis septenis, stipulis lanceolatis.

Coronilla maritima, glauco folio. *Tourn. inst.* 650.

Colutea scorpioides maritima, glauco folio. *Baub. pin.* 397. *prodr.* 157.

Habitat in Gallia Narbonensi.

Foliolis tantum septenis glaucis cuneatis obtusissimis mucronatis; stipulis subrotundis.

Obs. Distincta a *Coronilla valentina* Caulibus non erectis.

68. TRIFOLIUM (*strictum*) capitulis globosis, leguminibus dispermis, caule erecto, foliis lanceolatis serrulatis, stipulis rhombeis. †

Trifolium pratense annuum erectum minimum, foliis longis angustis pulchre venatis & tenuissime serratis, floribus albis in capitulum congestis, siliquis minoribus dispermis. *Mitch. gen.* 29. t. 25. f. 7.

Habitat in Italiae pratis, pascuis. ☉

69. TRIFOLIUM (*uniflorum*) pedunculis communibus subtrifloris, stipulis foliorum brevioribus.

Trifolium vernum repens purpureum. *Buxb. cent.* 3. p. 17. t. 31. f. 1.

Trifolium vernum repens, flore albo exiguo. *Buxb. cent.* 3. p. 17. t. 31. f. 2.

Melilotus cretica humillima humi fusa, flore albo magno *Tournef. cor.* 28?

Spica trifolia. *Alp. exot.* 169. t. 168?

Habitat Constantinopoli, inque Syria, Arabia, Judæa, Hasselquist.

Descr.

Descr. *Caules* procumbentes, terræ adpressi, undique vestiti *stipulis* foliorum, tumidis, apice bifidis, e quibus *Folia* petiolis longis ternata, serrulata. *Pedunculi* ex singulis vaginis communes solitarii, brevissimi, terminati *pedicellis* duobus vel tribus longis, *stipulis* paullo longioribus, (unde flores quasi solitarii,) quibus singulis insidet flos simplex, nec capitulum, unde pedunculi communes bi- aut triflori. *Calyces* non hirti, sed oblongi, in quinque segmenta acuminata terminati.

70. TRIFOLIUM (*cherleri*) capitulis villosis hemisphæricis terminalibus solitariis, calycibus omnibus fertilibus.

Trifolium capitulis villosis globosis terminalibus bractea orbiculata terminatis. *Sauv. monsp.* 184.

Habitat in Hispania. ☉

Descr. Diverfa Planta a Trifolio globoso. *Caules* simplices, breves, adscendentes, pilosi, ut tota planta. *Capitulo* in singulo ramo unico, sessili, terminali, hemisphærico, exceptum *stipulis* latissimis orbiculum constituentibus, tanquam *calyce* capitulum amplectentibus & excipientibus, quarum altera foliolis tribus sessilibus, altera nullo gaudet. *Flosculi* omnes fertiles. *Calyces* setacei, villosi, *corolla* longiores, adpersi pilis albis nitidissimis, unde singularis calycis facies.

Observ. Adeoque synonyma *Trifolii globosi* Sp. Pl. 768. ad hanc revocantur, & in eorum loco *Trifolium orientale capite lanuginoso.* Tour. cor. 27. quod habitat in *Arabia & Syria.*

71. TRIFOLIUM (*alexandrinum*) capitulis pedunculatis, foliis infimis oppositis.

Habitat in Ægypto. D. Hesselquist.

Descr. Planta vix pedalis, erecta. *Caulis* inferne nudus, in medio *Folia* duo opposita, ternata: *stipulis*

lis lanceolatis, semibifidis, attenuatis. Petioli folioli paullo breviores, extrorsum fere latiores. Foliola lato-lanceolata, vix manifeste crenata. Pedunculus ex altera ala, nudus, longus. Capitulum oblongum, album. Caulis ex altera ala continuat, sed foliis alternis, cæterum similis. Calyces parum villosi. Habitus Trifolii montani.

72. HYPERICUM (*scabrum*) floribus trigynis, caule tereti suffruticoso muricato, foliis oblongis.

Hypericum orientale, caule aspero purpureo. *Tourn. cor. 19.*

Habitat in Arabia. D. Hasselquist. Mauritanica. b

Descr. Caules fruticosi, senescentes cortice deciduo rugosi, herbacei, rufescentes, adspersi punctis elevatis, unde scabri evadunt. Folia opposita, ovali-lanceolata, lævia, integerrima. Corymbi terminales, floribus parvis trigynis. Caulis punctis eminentibus ut in balearico, sed longioribus, folia autem absque glandulis mihi manifestis, & flores omnino trigyni distinguunt a balearico.

73. HYPERICUM (*repens*) floribus trigynis, caule tereti repente, foliis lanceolato-linearibus obtusis.

Hypericum orientale, polygoni folio. *Tourn. cor. 19.*

Habitat in Palæstina & adjacentibus. D. Hasselquist.

Descr. Radix perennis & lignosa supra radicem. Caules teretes, filiformes, repentes; ad gemmula radículas dimittentes. Folia lanceolato-linearibus, obtusa, integerrima, confertim satis opposita. Flores terminales tres, intermedio sessili. Calyx & bractæ punctis fuscis ad margines adspersi, non vero seriati.

74. LEONTODON (*lanatum*) foliis ensiformibus integris hirsutis, calyce erecto simplici.

Chondrilla altera. *Rauwolf itin. 217. t. 217.*

Chon-

Chondrilla bulbosa syriaca, foliis latioribus. *Baub.*
pin. 131.

Habitat in Arabia. *D. Hasselquist.*

Descr. *Radix* bulbosa. *Folia* lanceolato-lineararia, plurima, digitalia, utrinque lana alba hirsuta, radicalia. *Scapi* foliis paullo longiores, aphylli, in medio sæpe unico foliolo lineari minimo notati, hirsuti. *Flores* magnitudine *Pilosellæ*; *calyce* simplici, æquali, polyphyllo, longitudine fere corollæ, lanato. *Corolla* lutea.

75. *ANDRYALA (lanata)* foliis oblongo-ovatis lanatis subdentatis, pedunculis ramosis.

Hieracium montanum tomentosum. *Dill. elib.* 181.
t. 150. *f.* 180.

Habitat in Europa australi. 2

Descr. Planta pedalis, tota villis incanis lana incurva villosa hirsuta, ramosa. *Folia* ovato-oblonga, obsolete dentata. *Rami* multiflori. *Calyces* hirsutissimi foliolis æqualibus.

76. *EUPATORIUM (maculatum)* foliis quinque tomentosiss lanceolatis æqualiter serratis petiolatis venosis.

Eupatorium foliis lanceolato-ovatis serratis petiolatis, caule erecto. *Hort. cliff.* 396.

Eupatorium novæ angliæ, urticæ foliis, floribus purpurascentibus, caule maculato. *Herm. parad.* 158.
t. 158. *Moris. hist.* 3. *p.* 97. *f.* 7. *t.* 18. *f.* 3. *Raj. suppl.* 187.

Habitat in America septentrionali. 2

Descr. *Folia* quinque vel sex ad genicula, lanceolata, æqualiter serrata. *Caulis* tenuissime maculatus. Varietas *Eupatorii purpurei* ad hoc, ut & ejus synonyma & descriptio spectant. *Eupatorium* enim *purpureum* foliis quaternis, lanceolato-ovatis, inæqualiter serratis, rugosis est.

77. ARTEMISIA (*nilotica*) foliis bipinnatis, caule erectiusculo, pedunculis solitariis unifloris nudis filiformibus.

Habitat in Ægypto. D. Hasselquist.

Descr. Radix fibrosa. Caules pedales, herbacei, erectiusculi, subvillosi. Folia pinnata, pinnis pinnatifidis, facie Artemisiæ annuæ. Flores globosi, magnitudine & figura A annuæ, sed Pedunculi ex axillis foliorum, filiformes, aphylli, longitudine fere foliorum, uniflori.

78. GNAPHALIUM (*sanguineum*) foliis decurrentibus lanceolatis utrinque tomentosis planis, apiculo nudo terminatis.

Gnaphalium ægyptiacum, latiore flore, ramosius, flore ex albicante purpureo. *Pluk. mant. 91.*

Gnaphalio montano affinis ægyptiaca. *Bauh. pin. 264.*

Chrysocoma syriaca, flore atro rubente. *Breyn. cent. 146.*

Baccharis dioscoridis. *Rauwolf itin. 285. t. 285.*

Habitat in Palæstina, Ægypto. D. Hasselquist.

Descr. Caulis pedalis, non ramosus, teres, villosus. Folia lanceolata, decurrentia, utrinque tomentosa, apiculo vix conspicuo rufo terminata, præsertim inferiora. Corymbi terminales, saturate rubri, magnitudine & colore Gnaphalii dioicis; statura G. arenarii.

79. BACCHARIS (*dioscoridis*) foliis lato-lanceolatis dentatis sessilibus stipulatis.

Conyza major altera. *Bauh. pin. 265.*

Conyza dioscoridis. *Rauwolf itin. 54. t. 54.*

Habitat in Syria, Ægypto. D. Hasselquist.

Descr. Caulis erectus, purpurascens, striatus. Folia alterna, lato-lanceolata, sessilia, & fere semi-amplexicaulia, serrato-dentata, supra nuda, subtus vix manifeste villosa. Rami ex alis superioribus, caule altiores, erecti; Pedunculi terminales, corymbosi;

foliolis minimis, linearibus, integerrimis, acutis, ad divaricationes. Calyces subcylindrici. Corollae luteae.

80. ERIGERON (*graveolens*) ramis lateralibus multifloris, calycibus squarrosis. Sauvages.

Virga aurea minor, foliis glutinosis & graveolentibus.

Tournef. inst. 484.

Conyza femina Theophrasti, minor Dioscoridis. Bauh. pin. 261.

Conyza minor vera. Lobel. ic. 346.

Habitat Monspelii. ☉

Deser. Est Erigero viscoso decies minor. Folia integerrima, Rami multiflori. Flores pallide lutei.

81. VERBESINA (*nodiflora*) foliis oppositis ovatis serratis, calycibus oblongis sessilibus confertis caulinis lateralibus.

Bidens nodiflora, folio tetrahit. Dill. eltb. 53. t. 45. f. 53.

Chrysanthemum conyzoides nodiflorum, semine rostrato bidente. Sloan. jam. 126. bist. I. pag. 262. t. 154.

Habitat in Caribæis. ☉

Observ. Semina radii marginibus lateralibus dentato-ciliata sunt. Folia triplinervia. Floret primum ad radicem.

82. HELIANTHUS (*frondosus*) calycibus squarrosis undulatis frondosis, radiis octopetalis.

Habitat in Canada.

Deser. Statura Helianthi decapetali, a quo differt Corollis triplo majoribus, fere Helianthi multiflori; at radii vix ultra octo sunt. Flores erecti sunt. Caulis quadripedalis, solitarius. Folia argute ferrata, lata. Pedunculi scabri. Folia calycina divaricata, acuta, ciliata, hispida, undulate flexa, & infima squama

squama sæpe in folium enata. Sic differt ab Heliantho giganteo *caulo* duplo brevior. Ab Heliantho decapetalo *corolla* duplo majore. Ab Heliantho multifloro *radiis* paucioribus & *calyce* squarrolo.

83. COREOPSIS (*leucanthema*) foliis pinnatis serratis, radio diversicolore.

Bidens americana trifolia, leucanthemi flore. Tournefort. inst. 462.

Bidens pentaphylla, flore radiato. Plum. spec. 10.

Habitat in America. Miller. ☉

Descr. *Caulis* trium vel quatuor pedum, tetragonus, læviusculus: lateribus oppositis canalicularis. *Rami* oppositi. *Folia* opposita, pinnata: *Foliolis* quinque, rarius tribus, ovatis, indivisis, glabris, æqualibus, argute serratis, lævibus, extimis tribus sæpe confluentibus, latere exteriori fere decurrentibus, apice integerrimis. *Petioli* canaliculati, utrinque villo connexi. *Flores* terminales, alterni, duo vel tres; *pedunculis* longiusculis. *Calyx* quinquepartitus, *involucro* seu exteriori calyce pentaphyllo minore. *Corollæ* radiis sæpius pentapetalus, albus: *Petalis* ovatis, apice tridentatis, intermedio productiore; subtus trinerviis. *Discus* parvus, convexus, luteus. *Semina* coronam tridentatam, retrorsum hispida; *Seminum* discus pyramidalis evadit. *Planta* Bidentis frondosa. *Flos* Asteris annui.

84. CENTAUREA (*calcitrapoides*) calycibus subduplicato-spinosis, foliis amplexicaulibus lanceolatis serratis.

Carduus stellatus, foliis integris serratis. Magn. monsp. 292.

Habitat Monspeli, & in Palæstina, *D. Hasselquist.*

Descr. *Tota* planta Centauræ Calcitrapæ, sed *caulis* & *folia* minus hirsuta, & *folia* minime divisa, tenuissime serrata, acuminata, lanceolata, amplexicaulibus

lia. Calyces axillares, sessiles, omnino Calcitrapæ; sed ad basin lanuginosi. An planta hybrida?

85. CENTAUREA (*Verutum*) calycibus simplicissime spinosis: dentibus duobus oppositis, foliis lanceolatis integris decurrentibus.

Habitat in Palæstina. © D. Hasselquist.

Descr. Radix fibrosa. Caulis pedalis, simplex, angulatus, erectus. Rami breviores, simplices, ex alis superioribus. Folia lanceolata, integerrima, scabra, decurrentia. Flores terminales, solitarii. Calyces subtomentosi: Spinis simplicibus, flavis, striatis, calyce duplo longioribus; in eo singulares, quod quævis spina gerat in medio duas oppositiones ex spinis minimis, erectis nec patulis: ad basin vero spinæ flavescentes absque ferraturis aut aculeis. Corollæ flavæ.

86. CENTAUREA (*pumilis*) calycibus simplicissime spinosis, foliis dentato-pinnatis villosis, caule nullo. Carduus orientalis acaulos incanus & tomentosus, dentis leonis folio. *Tournef. cor. 31.*

Habitat in Ægypto. D. Hasselquist.

Descr. Simillima Centauræ acauli, sed calycis squamæ non ciliatæ. Radix dura. Calyces sæpius tres, radici arcte adnati, ovato-oblongi, glabri: squamis margine membranaceis, integris, apice ovatis, & in spinam subulatam, brevem, flavescentem, terminatis; Corollula oblonga. Flores neutri vix reliquis longiores. Folia linearia, dentato-pinnata: dentibus ovato-lanceolatis, latioribus suo folio, alternis sæpe parvis; omnia cinerea subvillosa, radici incumbentia.

87. SERIPHIMUM (*gnaphaloides*) floribus spicatis unifloris.

Habitat in Æthiopia. A. Royen.

Descr. Rami angusti. Folia linearia, sparsa, tomentosa, supranuda. Flores in spicam congesti, flavi, tristes, subtomentosi, cylindracci, continentes flosculum unum, cujus corollæ lacinæ acute reflexæ, & quasi uncinatæ.

88. CALLITRICHE (*androgyna*) foliis superioribus ovalibus.

Corispermum foliis oppositis. *Fl. Lapp.* 2. *Fl. Sv.* 3. *Hort. Cliff.* 3. *Gronov. virg.* 3. *Ray. lugdun.* 205.

Stellaria aquatica. *Baub. pin.* 141.

Stellaria foliis omnibus subrotundis. *Hall. gætt.* 2. p. 39. *Habitat in Europæ fossis, vere florens.*

89. CALLITRICHE (*hermaphroditica*) foliis omnibus linearibus, apice bifidis.

Stellaria foliis omnibus angustis, apice resecto. *Hall. belvet.* 198.

Lenticula palustris angustifolia, folio in apice dissecto. *Læsel. pruss.* 140. t. 138.

Habitat in Europæ fossis, autumnis florens.

Obj. Excludatur itaque Callitriche palustris in *Spec. plant.*

90. CAREX (*brizoides*) spica composita disticha nuda, spiculis androgynis oblongis contiguis patentibus, culmo nudo.

Carex spicis teretibus, acutis, alternis, se contingentibus. *Hall. helv.* 244.

Carex fibrata radice, angustifolia; caule exquisite triangulari. *Mich. gen.* 70. t. 33. f. 17.

Gramen cyperoides elegans, spica composita asperiore. *Raj. hist.* 1297. *Moris. hist.* 3. p. 245.

Habitat in Europa.

91. CAREX (*remota*) spicis ovatis sessilibus remotis androgynis, foliis caulinis culmum æquantibus. †

Carex spicis in foliorum alis sessilibus. *Guettard. stamp.* I. p. 151. *Dalibard. paris.* 151.

Cyperoides angustifolium, spicis sessilibus in foliorum alis. *Scheuchz. gram.* 483. *Raj. hist.* 1295. *Moris. hist.* 3. p. 243. f. 8. t. 12. f. 17. *Pluk. alm.* 178. t. 34. f. 3.

Habitat in Europæ umbrosis subhumidis. &

Obs. Spicæ vâde parvæ; inferiores sæpe pedunculo brevi.

92. CAREX (*paniculata*) racemo composito, spiculis androgynis.

Carex spica paniculata. *Hall. herb. 246.*

Cyperus longus inodorus sylvaticus. *Baub. pin. 14. theatr. 221.*

Cyperus alpinus longus inodorus, panicula ferruginea minus sparsa. *Scheuchz. prodr. 7. t. 8.*

Gramen cyperoides palustre, spica longiore laxa. *Rej. hist. 1296. Moris. hist. 3. p. 244. f. 8. t. 12. f. 23. Scheuchz. gram. 499.*

Habitat in Europæ australioribus uliginosis. ♀

93. AMARANTHUS (*polygamus*) spicis diandris ovatis sessilibus axillaribus, foliis lanceolatis acutis. *Habitat in India. ☉*

Descr. Caulis erectus, sesquipedalis, viridis, striatus, lævis. Folia lanceolata, petiolata, nuda, petiolis sub basi tumidiusculis; ex axillis ramus & capitulum, quod conitat pedunculo brevissimo, multifloro, utrinque ad basin ramo connivente in capitulum viride. Flores diandri. Spica terminalis, brevis, ovata, parva, fere uti capitula lateralia. Fl. hermaphroditi diandri digyni, & feminei trigyni, plures.

94. AMARANTHUS (*mangostanus*) spicis triandris glomeratis sessilibus axillaribus terminalibusque, foliis rhombeis obtusis.

Habitat in India. ☉

Descr. Caules pedales & ultra. Flores glomerati, virides, aristati, ad axillas & in spicam interruptam, terminalem digesti. Folia rhombea, obtusissima, latiora quam longa, viridia, basi cuneiformia, longis petiolis insidentia, longioribus ipso folio; folia apice sæpe parum emarginata.

95. THUJA (*aphylla*) strobilis quadrivalvibus: foliis turbinatis vaginantibus, hinc mucronatis frondibus imbricatis.

Cupressus fructu quadrivalvi, foliis equiseti in star articulatis. *Shaw. afric. 188. f. 188.*

Habitat in Ægypto. †

Descr. Habitus Tamarisci; *Fronde* filiformes, laxi. *Rami* articulati cincti vaginis minimis, foliaceis, truncatis, altero latere *apiculo* instructis, quæ vaginacea folia in tenellis frondibus imbricata, ut quasi *aphylla* conspiciatur. *Fructum* non vidi.

96. CUCUMIS (*prophetarum*) foliis cordatis quinquelobis denticulatis obtusis, pomis globosis spinoso-muricatis.

Colocynthis pumila echinata arabica, striis duodecim luteis & viridibus variegata. *Shaw. afric. 164.*

Habitat in Arabia. D. Hasselquist.

Descr. *Planta* habitu Melonis, sed parva. *Folia* ribesii cordata, obtusa, profunde triloba ultra medium, sinu obtuso: lobis lateralibus minus profunde bilobis; margine dentato, scabro, venis subtus magis hispidis. *Caulis* repens seu scandens, quinquangularis. *Pomum* subglobosum, undique spinis distantibus muricatum.

97. SALIX (*ægyptiaca*) foliis subserratis lanceolato-ovalibus nudis venosis, petiolis simplicibus exstipulatis.

Salix syriaca, folio oleagineo argenteo. *Baub. pin. 474.*

Calaf seu Ban. Alp. ægypt. 61. t. 62.

Habitat in Ægypto. D. Hasselquist. †

Descr. *Rami* crassi, rubri, læves. *Folia* alterna, figura *S. capreae*, ovalia, acutiuscula, utrinque nuda, subtus venis inæqualia, vix manifeste & remote serrata, petiolis brevibus insidentia. *Gemma* magnitudine fabæ, purpurea, univalvis. *Amentum* lanatum, figura *Salicis capreae*, *flosculis* diandris.

98. VALANTIA (*cucullaria*) fructificationibus singulis bractea ovata deflexa obtectis.

Cucullaria, *Buxb. cent. I. p. 13. t. 19. f. 2.*

Habitat in Cappadocia & Arabia montis. ☉

Descr. Planta palmaris, *Caulis* tetragonus, erectus, ramosus. *Folia* quaternaria, lanceolata, ad flores vero opposita. *Pedunculi* ramosi, multiflori, ex summis alis. *Supra singulum flosculum Bractea* ovata, membranacea, colorata, vexillum floris papilionacej referens, occultans semen & florem, dum pedunculus nutat.

99. ATRIPLEX (*glauca*) caule suffruticoso procumbente, foliis ovatis sessilibus integerrimis; inferioribus subdentatis.

Atriplex maritima hispanica frutescens & procumbens. *Dul. elik. 46. t. 6. f. 46.*

Polygonum incanum rotundifolium halimoides fruticans hispanicum *Barr. rar. 1145. t. 733.*

Habitat in Gallia australis & Hispania maritima. ☉

100. ATRIPLEX (*pedunculata*) caule herbaceo, divaricato, folis lanceolatis obtusis integris, calycibus femineis pedunculatis.

Atriplex maritima, semine lato. *Raj. angl. 3. p. 153.*

Atriplex maritima Halimus dicta, humilis, erecta; foliis in latitudinem expansis & utrinque recurvis, longo pediculo insidentibus. *Pluk. alm. 61. t. 36. f. 1.*

Habitat in Anglia maritima, Hafniae. *D. Tych. Holm.* ☉

Descr. Rami divaricati. *Racemi* ramos terminant, & ex alis exeunt *pedunculis* lateralibus, simplicibus, binatis seu aggregatis, quorum apici insidet *Calyx* bursae pastoris fructui similis, trilobus, in medio minori.

LXIII.

CENTURIA II. PLANTARUM,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Proposita a

ERIC. TORNER.

W-Goth.

Upsalæ 1756 Junii II.

Plerisque notissimum esse crediderim, Rem herbariam, ab antiquissimis inde ad nostra usque tempora, Medicis aliisque doctrina conspicuis viris, dignissimam fuisse visam, quam cura excolerent, idque ob usum, quem præstant Plantæ, maximum in foro Medico æque ac vita communi.

Recentiori ævo, hæc Nostra Scientia mira emicuit luce facieque a pristina illa toto, quod ajunt, cœlo diversa, in formam nempe disciplinæ redacta systematibus, vagis incertisque civitatem haud concedentibus, nec ulterius progredientibus, quam lata patet via per explicatas Plantarum partes, rite definita Genera, Speciesque nominibus suis Genericis & Specificis tandem determinatas.

N. D. PRÆSIDI fundamentum hocce in Generi-

T s

bus

bus Plantarum continuatum jactum, inque *Speciebus Plantarum*, acceptum est referendum; ut jam amoenissimæ huic arti dicatus, in inquirendis Plantis, dilucidissima hac methodo determinatis, a recto tramite vix ac ne vix quidem deflectere queat.

At, cum illud, Summi Creatoris Promptuarium, Globi terraquei vegetabilia fovens, innumeris fere superbiat divitiis, fieri omnino nequit, ut uni vel alteri facultas subministretur hæc omnia DEI mirabilia oculis usurpandi, sed hominum multa millia, unitis viribus in id incumbant necesse est, ut præcipua colligantur atque detegantur.

Ad hunc obtinendum finem, vidimus & quidem stupentes, multos infinita solertia Europæ angulos perlustrasse, alios, cum dispendio opum, sanitatis atque vitæ, æstuanti se tradidisse Pelago, inque remotissimas penetrasse Indias, unice ut Plantas quasdam indagarent ad incrementum Monarchiæ Botaniciæ usumque publicum.

Ante annum editam *Centuriam*, Botanicis singulari desiderio ac voluptate susceptam fuisse, sæpius audivi; hoc quoque tempore, præter illas, quæ in locupletissimo Horto Academico quotidie occurrunt plantas, non sine speciali oculorum oblectamento mihi met contemplari licuit, ingentem satis Plantarum cohortem, quas varii, inque Celebratissimi Europæ Botanici ad N. D. PRÆSIDEM transmisere: cumque in his repertæ sint tot novæ, atque raræ plantæ, nondum determinatæ, quæque orbi literato sine damno scientiæ ignotæ esse nequeant, enixe rogavi, ut mihi specimen quoddam edituro, Academicum, potestas daretur ex his fasciculum s. *Centuriam* legendi, et amque Orbi curioso sistendi, probe sciens sumtus laboremque nullo modo minui, utrum jucundi an utilis quid elaborarem.

Voti itaque compos factus, naturæ Consultis iterum Centum Plantas exhibeo, collectas partim in alpe *Baldo* prope *Veronam* Italiae a D. D. SEGUIERO, partim a D. D. SAUVAGESIO in agro *Monspeliensi*; nonnullas ad *Caput B. Spei* in Africa a D. D. BURMANNO communicatas: nec non a D. D. MILLERO undique conquistas; quasdam denique in interioribus Indiae Orientalis lectas a variis nostratibus.

Harum nonnullæ vel prorsus incognitæ, ut in Scriptis Botanicorum earum ne minima quidem appareant vestigia, veletiam tam leviter tactæ, ut hucusque non modo circa Genera, verum etiam Species earundem ancipites hæsimus.

101. JUSTICIA (*pectinata*) diffusa, spicis axillaribus sessilibus tomentosis secundis dorso imbricatis: bracteis semilanceolatis.

Habitat in India.

Herba facie *Justiciæ* repentis. *Rami* oppositi, longi, diffusi. *Folia* opposita, oblonga, integerrima, lævia, petiolata. *Spicæ* axillares, solitariae, secundæ, tomentosæ; flosculis minimis; subtus longitudinaliter distiche imbricatæ: *Bracteis* plurimis, semilanceolatis, pectinatim digestis.

102. JUSTICIA (*gangetica*) foliis ovatis, racemis simplicibus longis, floribus alternis secundis, bracteis obsoletis.

Habitat in India. ♀

Planta herbacea. *Caulis* tetragonus, lævis, ad genicula pilosus. *Folia* opposita, ovata, brevissime petiolata, integerrima, glabra aut margine baseos ciliata: *Racemi* ex alis foliorum superiorum, solitarii, longi, erecti, indivisi: *Floribus* alternis, secundis, remotis, subsessilibus, erectis. *Bracteis* subulatae, gemi-

geminæ, minimæ. *Calyces* oblongi, hispidi. *Corollæ* majusculæ.

103. IXIA (*bulbifera*) foliis lineari-ensiformibus, axillis bulbiferis, floribus alternis: staminibus lateralibus.

Habitat ad C. B. S. Miller 2

Radix bulbosa. *Folia* graminea f. angusto-ensiformia, erecta; linea laterali elevata. *Caulis* pedalis, teres, simplicissimus: Foliis 2 f. 3, alternis, longitudine caulis. *Bulbus* parvus ex singula ala folii caulini. *Flores* ad apicem caulis 2 f. 3, alterni, remoti, sessiles, *Spathis propriis* solitariis, diphyllis, laceris. *Corolla* campanulata (*Hemerocallidis*), sexpartita, flavescenti-albida fundo flavo. *Stamina* tria, corolla dimidio breviora, patula, distantia. *Stylus* albus, staminibus longior, ad latus superius flexus. *Stigmata* tria, oblonga, filiformia.

104. IXIA (*plicata*) foliis ensiformibus plicatis villosis.

Sisyrrhinchium ramosum æthiopicum, foliis plicatis nervosis & incanis, radice tuberosa phoenicea.

Breyer. cent. t. 37. Raj. hist. 1168.

Habitat in Æthiopia. Burmannus 2

Bulbus tunicatus. *Folia* bifariam margine imbricata ut in Iridibus, ensiformia, secundum nervos profunde plicata & villosa. *Scapus* simplex, nudus, villosus, semipedalis, teres. *Bractæ* sub singulo flore ex tribus foliolis lanceolatis: infimo majore.

Flores tubo longiusculo violacei. *Obs.* Planta Breynii luxurians erat, a nostra diversa ramis.

105. IXIA (*corymbosa*) floribus corymbosis pedunculatis, caule ancipiti.

Habi-

Habitat ad C. B. Spei.

Radix bulbus? *Caulis* semipedalis, compressus, anceps, basi vagina membranacea cinctus, in medio *Folium* unum alterumve, ensiforme, verticale, nervosum, altero margine amplexicaule, caule brevius. *Corymbus* terminalis ex pedunculis sæpius bifloris. *Flores* pedicellati, excepti *Spathis propriis* ovatis, diphyllis, persistentibus. *Corollæ* cæruleæ. *Germen* inter corollam & spathas.

106. GLADIOLUS (*alopecuroides*) foliis linearibus, spica disticha imbricata.

Habitat in Æthiopia. *Burmansus*. 2

Bulbus simplex. *Caulis* pedalis, teres, vestitus foliorum vaginis ancipitibus, latiusculis, nervosis, in folium lineare acutum terminatis. *Spica* terminalis, disticha, imbricata *Spathis* ovatis, duplicatis: inferiore duriore. *Flores* parvi, sessiles, vix Plantagine majores.

107. CYPERUS (*elatus*) culmo triquetro nudo, umbella foliosa supradecomposita, spicis digitalibus imbricatis: spiculis subulatis.

Habitat in India.

Gramen magnum. *Culmus* triqueteter, lævis. *Umbella* supradecomposita, inæqualis.

Involucrum universale polyphyllum, longissimum; *partialia* Spicis breviora.

Spicæ sessiles non modo ad umbellas universales, sed & ad partiales ac proprias, longitudine digiti, ferrugineæ, imbricatæ ex *Spiculis* teneris, subulatis, distichis.

108. CYPERUS (*glomeratus*) culmo triquetro nudo, umbella triphylla supradecomposita, spicis conglomerato-rotundatis, spiculis subulatis.

Cy.

Cyperus aquaticus italicus procerior, locustis tenuissimis in racemum dense congestis. *Mucb. gen. 45. Segu. veron. 3. p. 68. t. 2. f. 2.*

Cyperus capitulis glomeratim congestis, seminibus aristatis. *Mont. gram. 14. t. 1. f. 1.*

Habitat in Italiae paludosis. Segavier. 2

Structura *Cyperielati*, ut forte ex eo in loco frigidiore prognatus, unde planta brevior, *Spicae* congestae, conglomeratae nec elongatae. Haec, *Phalaris oryzoides*, *Andropogon alopecuroides* (Arundo facta alpium ravennae), plantae cum oryza crescentes, in Indiis & Italia communes, forte cum oryzae seminibus propagatae.

109. **CYPERUS** (*difformis*) culmo triquetro subnudo, umbella diphylla simplici trifida, spicis capitatis: intermedia sessili.

Gramen cyperoides elegans *Vassumbo curry malabarium.* *Pluk. amalt. t. 317. f. 5.*

Habitat in India.

Culmus pedalis, triqueter, versus basin uno alterove folio vestitus.

Umbella simplex radiis tribus, terminatis capitulo e spiculis; quarto capitulo sessili inter radios umbellae. *Spiculae* minutissimae ex squamis ovatis, obtusis, oblongiusculae, laeves, sessiles; at dum semina maturantur, cadunt sensim flosculi spicularum inferiores, unde rachis nuda, serrata infra spiculae partem remanentem ovatam, pedicellum serratum mentiens diversa facie.

Involucrum universale diphyllum, longissimum; *partialia* nulla.

110. **CYPERUS** (*pumilus*) culmo triquetro nudo, umbella diphylla composita, spiculis alternis digitatis lanceolatis, glumis mucronatis.

Gramen cyperoides pumilum elegans e maderaspatan. *Pluk. alm. 179. t. 191. f. 8.*

Habi-

Habitat in India.

Similis *Cypero compresso*, sed brevior, distinctus *Glumis* minus imbricatis & apice mucronatis. *Involutura* umbellis longiora. *Spiculae* vix alternæ & fere digitatæ.

111. CYPERUS (*squarrosus*) culmo triquetro folioso, umbella foliosa glomerata, spicis striatis squarrosis.

Gramen cyperoides maderaspat. minimum ischæmi paniculis cum aristis. *Pluk. amalt.* 114. t. 397. f. 2.

Habitat in India.

Radices capillares. *Culmi* plurimi, conferti, triquetri, vix pollicares. *Folia* graminea, longitudine plantæ, inferne culmos obvestientia. *Umbella* nulla distincta, sed radii umbellæ undique vestitæ spiculis confertis. *Spiculae* ovatæ, ferrugineæ & squamis striatis, mucronatis, recurvatis. *Involutura* diphylla.

112. SCIRPUS (*corymbosus*) culmo triquetro folioso, corymbis lateralibus simplicibus; terminali prolifero, spicis subulatis.

Habitat in India.

Culmus bipedalis, triqueter. *Folia* basi vaginantia. *Corymbus* terminalis: pedunculis intermediis longioribus proliferis. *Involutrum* universale corymbo longius. *Seta* foliacea, infra singulum pedicellum. *Spiculae* ferrugineæ ex squamis imbricatis, quarum superiores longiores convolutæ in spicam subulatam. *Corymbus* simplex, pedunculatus & singula foliorum caulinarum ala.

113. APLUDA (*aristata*) flosculis sessilibus aristatis. *Schœnanthus* avenaceus procumbens maderaspatanus, bupleuri folio. *Scheuchz. gram.* 119.

Habitat in India.

Culmi longi, pedales, glabri, geniculis inflexis. *Folia* graminea, scabra, petiolata.

Racemi terminales & laterales, ex singulis axillis foliorum; foliolum interne vaginans ad singulum pedicellum. *Flores* terni in eodem pedicello.

Flores tribus flosculis, quorum intermedius sessilis, corollæ basi arista longa contorta; reliqui duo flosculi æquales, pedicello glumaceo infidentes.

Obs. removeatur itaque Synonymon *Scheuchzeri* ab *Apluda mitica* & ad hanc speciem amandetur.

114. **BROMUS** (*distachyos*) spicis duabus erectis.
Flor. palest. 55.

Gramen spica Brizæ minus, *Baub. pin.* 9. *prodr.* 10.
Pluk. alm. 173. t. 23. f. 1.

Habitat in Europa australi, Oriente.

Gramen parvum est, distinctissimum a reliquis, imprimis spicis sæpius duabus, quarum inferior sessilis. Spicæ sunt circiter decemfloræ, aristis ex apice glumarum prodeuntibus.

115. **HORDEUM** (*bulbosum*) flosculis omnibus fertilibus aristatis, involucris setaceis basi ciliatis.

Gramen bulbosum ex alepo. *Baub. pin.* 2. *prodr.* 4.
theatr. 21. *Baub. hist.* 2. p. 431.

Gramen secalinum, bulbosa radice *Barr. ic.* 112. f. 2.
Scheuchz. gram. 19.

Gramen secalinum chalepense, radice tuberosa. *Morif. hist.* 3. p. 179. f. 8. t. 6. f. 7.

Habitat in Italia, Oriente.

Radix bulbosa, globosa. *Culmas* tripedalis. *Spica* Hordei murini. *Flores* flosculis 3, rarius 2, pedicellatis. *Involucella* propria sunt aristæ 2, basi subciliatæ. *Gluma* exterior, in omnibus flosculis, longa, aristata. *Vagina* summi folii ventricosa est.

116. **SCABIOSA** (*maritima*) corollulis quinquefidis radiantibus calyce brevioribus, foliis pinnatis: summis linearibus integerrimis.

Scabiosa maritima parva. *Baub. bist.* 3. p. 7.

Scabiosa maritima, rutæ caninæ folio. *Bocc. sic.*

Habitat Monspelii. ☉

Caulis bipedalis, sublævis. *Folia radicalia* lanceolata, obtusa, obtuse dentata, lævia, venosa, tandem pinnatifida; *Scroph.* Rutæ caninæ simillima. *Caulium* pinnata, integerrima, glabra, canaliculata; *suprema* linearia, sæpius integerrima. *Pedunculi* longissimi. *Calycis* infima foliola lanceolata, corolla longiora. *Corollæ* radiatæ, quinquefidæ, albo purpurascens. *Antheræ & Stigmata* purpurea. *Paleæ* setacæ, articulatæ & fere aculeis erectis muricatæ. *Fructus* Scab, atropurpureæ.

117. ELÆAGNUS (*spinosa*) foliis ellipticis.

Elæagnus matthioli, incolis Seisefun. *Raww. it.* 112. 276.

Habitat in Ægypto. †

Differt ab *Elæagno angustifolia*: Foliis dimidio brevioribus, sed non angustioribus, ellipticis s. oblongo ovalibus, figura & magnitudine vaccini uliginosi, supra magis nudis & viridibus. *Flores* quadruplo minores & acutiores. *Spina* valida ad singulum ramuli exortum. *Cortex* in herba argenteus; in caudice ruber, glaber.

118. RIVINA (*octandra*) floribus octandris.

Rivina humilis racemosa, bacis puniceis. *Plum. gen.* 48.

β *Rivina* scandens racemosa, amplis solani foliis, bacis violaceis. *Plum. gen.* 48.

Habitat in America meridionali. *Miller.* †

Differt a *Rivina humili*, cui similis, Foliis glabris, floribus octandris; *Antheris* oblongis, incumbentibus; *Stigmate* diverso.

119. RIVINA (*paniculata*) paniculata, racemis compositis.

Habitat in India 3.

Flores tetrandri.

120. GRATIOLA (*monniera*) foliis ovali-oblongis, pedunculis unifloris, caule repente.

Monniera minima repens, foliis subrotundis, floribus singularibus alaribus. Brown. jam. 269.

Habitat in jamaica.

Planta repens. Caulis simpliciusculus. Folia opposita, obovato-oblonga, obtusa, integerrima, glabra, sessilia.

Pedunculi solitarii, ex alternis alis foliorum, foliis paulo longiores; uniflori.

121. CONVULVULUS (*gangeticus*) foliis cordatis obtusis mucronatis villosis, pedunculis unifloris, caule diffuso.

Habitat in India.

Caules procumbentes, ramosi, bipedales. Folia cordata, pollice sæpe latiora, obtusa cum mucrone, petiolata: tenella Folia & Flores hirsutissimi. Pedunculi capillares, breves.

122. CONVULVULUS (*linifolius*) foliis lanceolatis villosis, pedunculis filiformibus trifloris longis, caule erecto.

Convolvulus herbaceus erectus, foliis linearibus, pedunculis longis tenuissimis bibracteatis alaribus.

Brown. jam. 152. t. 10. f. 2.

Habitat in Indiis.

Caules erecti, facie lini. Folia lanceolata, nec ut in Convolvulo alinoide obovata.

123. CAMPANULA (*dichotoma*) capsulis quinquelocularibus tectis calycis sinibus reflexis, caule dichotomo.

Campanula hirsuta, ocymi folio caulem ambiente, flore pendulo. Boer. sic. 83. t. 45. f. 1. Moris. hist. 2. p. 459. f. 5. t. 3. f. 26. Raj. hist. 736.

Habi-

Habitat in Sicilia, Syria.

Caulis dichotomus. Folia oblonga, scabra. Flores solitarii, e dichotomia & apicibus ramorum, cernui, structura C. Medii, sed dimidio minores, at duplo majores quam in Sibirica.

124. VERBASCUM (*spinosum*) caule fruticoso spinoso.

Verbascum creticum spinosum frutescens. Lob. il. lust. 113.

Leucojum creticum spinosum incanum luteum. Baub. pin. 201.

Leucojum spinosum. Alp. exot. 36.

Glastivida prima e candia. Pon. bald. 114.

Habitat in Creta n̄.

125. ATROPA (*arborescens*) caule frutescente, pedunculis contertis, corollis limbo revolutis, foliis ovato-oblongis.

Belladonna frutescens, flore albo, nicotianæ foliis. Plum. spec. 1.

Habitat in America meridionali.

126. SOLANUM (*æthiopicum*) caule inermi herbaceo, foliis ovatis dentato-angulatis, pedunculis fertilibus unifloris.

Solanum pomiferum, fructu rotundo striato duro. Baub. pin. 167. Baub. hist. 3. p. 620.

Solanum pomiferum herbariorum. Lob. ic. 265.

Habitat in Æthiopia. Burserus.

Caulis herbaceus, inermis. Folia petiolata, ovata, angulata, glabra, fere Solani nigri vulgaris, sed majora. Pedunculus fertilis simplex, uniflorus, crassior, juxta Pedunculum sterilem biflorum, tencriorem, infra folium singulum. Aculeos in tota planta, ne quidem in calyce ullos observo, quos fortuitos in averfis foliis vidit J. B. Differt a Melongena toto cœlo & floribus vix Solano nigro majoribus,

127. LYCIUM (*capsulare*) foliis lanceolatis tenuibus glabris, pedunculis calycibusque pubescentibus, pericarpis capsularibus.

Habitat in Mexico. Miller. 5

Frutex ramis teretibus. Spine patentēs, simplices, longitudine foliorum ad ramificationes & folia. Folia lanceolata, tenuia, glabra, subpetiolata. Pedunculi axillares, simplices, folio breviores, uniflori, pubescentes uti Calyx. Corollæ rotatæ. Stigmata duo, angusta, erecta. Capsula ovata, mucronata, bilocularis.

128. RHAMNUS (*lineata*) inermis, floribus hermaphroditis, foliis ovatis lineatis repandis subtus reticulatis.

Habitat in Zeylona, China. Osbeck. 5

Frutex ramulis subpubescentibus. Folia alterna, petiolata, parva, ovata, repanda, lineata, glabra, subtus venis transversis inter nervos, unde transversim reticulata. Calyx quinquepartitus, albus: laciniis lanceolatis. Petala 5, figura calycis. Stamina 5, subulata, longitudine corollæ, intra singula petala singula, nec cum petalis alternantia. Stylus longitudine staminum. Stigma simplex. Baccæ calycis rudimento insidens.

129. DIOSMA (*crenulata*) foliis lanceolato-ovalibus crenatis.

Habitat in Æthiopia. Burmannus. 5.

Rami rubentes. Folia glabra, lanceolato-ovalia, obtusa, petiolata, subtus punctis adspersa, margine obsolete ferrata puncto pellucido intra singulam ferraturam. Calyx laciniis linearibus, nec, ut in D. uniflora, ovatis. Flores solitarii.

130. CHIRONIA (*caryophylloides*) fruticosa, calycibus inflatis rotundatis.

Centaurium foliis binis oppositis angustis linearibus, flore magno rubente. *Burm. afric. 205. t. 74. f. 1.*

Habitat ad Cap. B. Spei. Burmannus h.

Frutex Ramis teretibus, tomentosis, duris. *Folia* opposita, sessilia, lineari-lanceolata, crassiuscula, fere Rosmarini. *Rami* corymbosi, terminati floribus. *Calyces* pentaphylli, tubo longo corollæ ampliores. *foliolis* ovatis, concavis, tomentosis, minime carinatis. *Corollæ* infundibiliformes limbo quinquepartito: laciniis ovatis. *Antbere* oblongæ, funis instar contortæ.

131. VINCA (*lutea*) caule volubili, foliis oblongis. †.

Apocynum scandens, salicis folio, flore amplo plano.

Catesb. car. p. 53. t. 53.

Habitat in Carolina.

132. NERIUM (*zeylonicum*) foliis lanceolatis oppositis, ramis rectis.

Apocynum arborescens, nerii flore, minus. *Burm. Zeyl.*

23. t. 12. f. 2.

Habitat in India. h

Rami stricti, longi, teretes, purpurascens. *Folia* opposita, lanceolata, lævia, erecta, acuminata, subpetiolata, in nostra angustiora, quam in figura Burmanniana.

133. CHENOPODIUM (*serotinum*) foliis deltoideis sinuato-dentatis rugosis glabris uniformibus, racemis terminalibus.

Chenopodium hispanicum procerius, folio deltoide.

Tournef. inst. 666.

Blitum ficus folio. *Raj. angl. 3. p. 155.*

Habitat in Hispania, Anglia, Monspelii. Sauvages C.

Caulis altitudine humana, ramosissimis, sero admodum florens. *Folia* pallide viridia, similia *Chenop.* albo, sed latiora.

134. **SALSOLA** (*Tragus*) herbacea erecta, foliis subulatis spinosis lævibus, calycibus ovatis.

Kali spinosum cochleatum. *Baub. pin.* 289.

Kali spinosum, foliis longioribus & angustioribus. *Tournef. inst.* 247.

Drypis Theophrasti. *Tabern. hist.* 423.

Habitat in Europa australi. Sauvages. ☉

Planta erecta, tripedalis, lævis. Folia cylindrica, lævia, supra planiora. Calyx cinctus margine foliaceo s. rosaceo; nomen C. B. excludatur itaque in Salsola Kali quæ decumbens parva est.

135. **GOMPHRENA** (*brasiliana*) foliis ovato-oblongis, caule erecto, capitulis pedunculatis globosis aphyllis †.

Amarantho affinis brasiliana, glomeratis parvisque floribus. *Breyn. cent. t.* 52.

Habitat in Brasilia.

136. **LASERPITIUM** (*peucedanoides*) foliolis linearilanceolatis venoso-striatis distinctis.

● *Laserpitium peucedanoides, foliorum segmentis angustissimis. Segvier 3. p.* 227. *t.* 7.

Laserpitium exoticum, lobis angustissimis integris. Pluk. alm. 207. *t.* 96. *f.* 2.

Habitat in Baldi valle vaccaria. Segvier 4.

137. **LIGUSTICUM** (*cornubiense*) foliis decompositis incis: radicalibus ternatis lanceolatis integerrimis †.

Smyrnum tenuifolium nostras. Raj. suppl. 254. *angl.* 3. *p.* 209. *t.* 8.

Saxifraga cornubiæ. Pet. herb. t. 26. *f.* 9.

Habitat in Cornubia.

138. **SESELI** (*Turbitib*) involuero universali monophyllo, seminibus striatis villosis stylatis.

Seseli tertium. Bærb. lugab. 1. p. 50.

Thapsia fœniculi folio. Baub. pin. 148?

Habitat in Europa australi 2.

Radix perennis. *Caulis* semipedalis. *Folia* supradecomposita, linearia, divaricatissima, fere setacea. *Involucrum universale* monophyllum. *Partialia* polyphylla, umbellulis breviora. *Flores* albi. *Styli* persistentes. *Semina* oblonga, villosa.

139. RHUS (*typhinum*) foliis pinnatis argute ferratis lanceolatis; subtus tomentosis.

Rhus virginianum. *Baub. pin.* 517. *Dill. elth.* 253.

Habitat in Virginia 5.

Arbor frequens in hortis, diversa a *Rboë coriaria*: Foliis lanceolatis, nec ovatis, argute & æqualiter ferratis; *Panicula* conglomerata nec racemosa; *Petiolis* secundum totam longitudinem linearibus, nec apice dilatato in foliolum desinentibus. *Foliola* sæpius XIX, nec IX tantum. Differt a *Rboë glabra*, cui foliis simillima, *Ramis* hirtis uti typhi Cervini; *Folius* non subtus glabris; *Panicula* dense conglomerata. *Flores* fere fœmineos tantum vidi.

140. NARCISSUS (*odorus*) spatha uniflora, nectario campanulato petalis dimidio brevior.

Narcissus albus, magno odore flore, circulo pallido.

Baub. pin. 353. *Rudb. elys.* 2. p. 44. f. 3.

Narcissus latifolius VII. *Clusii hist.* 1. p. 157.

β. *Narcissus latifolius maximus*, albo flore, calyce brevi tubo. *C. B.* 51.

γ. *Narcissus latifolius*, calyce amplo & aureo, caule striato. *C. B.* 51.

δ. *Narcissus latifolius pallidus*, calyce amplo, alter. *C. B.* 52.

ε. *Narcissus latifolius sulphureus*, brevi calyce. *C. B.* 53.

Habitat in Stiria. 2.

Differt a *Narc. Pseudo-Narciso* nectario petalis dimidio brevior.

141. ORNITHOGALUM (*comosum*) racemo brevissimo, bracteis lanceolatis longitudine florum, petalis obtusis, filamentis subulatis.

Ornithogalum spicatum s. comosum, flore lacteo.

Baub. pin. 70. Radd. elys. 2. p. 135. f. 1.

Ornithogali lactei species major. *Best. syst.*

Habitat.

142. ORNITHOGALUM (*narbonense*) racemo oblongo, filamentis lanceolatis membranaceis, pedunculis floribusque patentibus.

Ornithogalum majus spicatum, flore albo. *Baub. pin. 70.*

Ornithogalum narbonense. *Dod. pempt. 222.*

Habitat in Gallia australis, & Italia agris v.

Bractea ovato-lanceolata, brevissima. Petala candida, subtus viridissima, soloque margine alba.

143. PASSERINA (*sericea*) foliis ovatis tomentosis, caule hirsuto, floribus coronatis.

Thymelæa sericea, foliis oblongis, floribus tubulosis angustissimis. *Burm. afr. 135. t. 43. f. 2.*

Habitat in Æthiopia. Burmannus, h

Caulis tenuis, hirsutus. Folia opposita, sessilia, ovata s. ovalia, utrinque tomentosa & sericea. Flores terminales, sessiles in capitulum, albi, extus villosa-sericei. Stamina 4 intra tubum; ori tubi insident filamenta 4 bipartita, in quorum singula bifurcatura anthera.

144. PASSERINA (*levigata*) foliis ovatis glabris acutis, floribus obtusis.

Thymelæa foliis planis acutis, coma & floribus purpureis. *Burm. afr. 137. t. 49. f. 3.*

Habitat in Æthiopia h.

Caules filiformes. Folia opposita, ovata, glabra, acuta. Flores terminales Tubo longo filiformi. Limbo quadrifido obtuso. Stamina 4, intra tubum; 4 supra tubum corollæ.

145. **SCLERANTHUS** (*polycarpus*) calycibus fructibus patentissimis spinosis, caule subvillosa.

Polycarpus. Dalecb. hist. 444.

Polygonum montanum, vermiculatae foliis. Baub. pin. 281.

Habitat Monspeli *&* in Italia. *Sauvages* ☉.

Differt a *Scl. annuo* planta longe minore; caule magis divaricato, subpubescente.

Calyces secundum totam longitudinem caulis, nec in corymbum congesti, patentis, acutissimi ut fere spinosi, ventre sulcati; nec calyces habent margines membranaceos ut in *Scl. annuo*; adeoque *synonymon Columnae* ad hanc spectat speciem.

146. **DIANTHUS** (*monspessulanus*) floribus solitariis, squamis calycinis subulatis tubum æquantibus, petalis multifidis.

Habitat Monspeli. *Sauvages*; Veronæ. *Sequier.*

Radix fibrosa. *Caulis* pedalis. *Folia* omnia graminea, viridia nec glauca, laxa, longa. *Flores* subsolitarii.

Calycis squamæ 4 lanceolato-subulatae, patulae, longitudine calycis, apice fuscescentes. *Petala* profunde incisa & multifida ut in plumariis, sed minus quam in Diantho superbo, cui squamæ calycinæ breves.

147. **POINCIANA** (*elata*) caule inermi.

Habitat in India b.

Caulis fruticosus, inermis. *Folia* alterna, bipinnata; foliolis numerosis, sextuplo minoribus quam in *P. pulcherrima*, magis oblongis, minime emarginatis, utrinque glabris. *Corymbi* breviores. *Calyces* coriacei. *Filamenta* longiora quam in altera, minus stricta, atro purpurea, basi tomentosa. *Anthere* flavæ. *Germen* tomentosum.

148. **SILENE** (*rigidula*) pedalis bipartitis, fructificationibus erectis subsessilibus, calycibus subpilosis.

Viscago cerastii foliis, vasculis erectis sessilibus. *Dill.*
elth. 416. t. 319. f. 397.?

Habitat

Differt a *Sil. anglica*, cui simillima, *Caulis* rigidior magisque divaricato, quamvis folia caulina utrinque subpilosa & margine inferiore ciliata; *Floribus* pedunculis brevissimis; *Fructibus* erectis; *Calycibus* paulo magis pilosis, & florescentibus stria angularis fusca caduca; *Petalis* pallide incarnatis.

149. **SILENE** (*mutabilis*) petalis bifidis, calycibus angulati pedunculatis, foliis lanceolato-linearibus.

Lychnis flore albo minimo. *Raj. hist.* 996.

Habitat in Italia. ☉

Differt a *Silene nocturna*, cui simillima: *Foliis* linearibus, nec ovatis, etiam ad radicem; *Floribus* pedunculatis, nec sessilibus; *Calycibus* decagonis s. sulcis 10 profundis, nec obsolete; *Petalis* post florescentiam extus purpurascens, nec virilibus.

150. **SILENE** (*stricta*) petalis emarginatis, calycibus glabris reticulato-venosis acuminatis pedunculo longioribus, caule dichotomo stricto.

Silene caule subdichotomo, floribus erectis sessilibus, foliis lanceolatis piloso-viscidis. *Aman. acad.* t. p. 158.

Habitat Tolosæ *Burserus*; in Hispania *Læfling*.

Caulis erectus, glaber, dichotomos, strictissimus, viscidus. *Folia* lineari-lanceolata; superiora longitudine articulorum. *Calyces* clavati, erecti, glabri, venis reticulati, dentibus acutissimi: *Pedunculi* solitarii, brevissimi, e dichotomia caulis. *Corollæ* parvæ petalis emarginatis, corona valde obsolete. Differt a *Silene Bobæ* floribus erectis, calycibus angustis acuminatis, foliis angustis.

151. ARENARIA (*bavarica*) foliis semicylindricis carnosis obtusis, petalis lanceolatis, pedunculis terminalibus subbinatis.

Alpine alpina, foliis teretibus obtusis, flore albo. *Segvier. 1. p. 429.*

Saxitraga bavarica. Raj. bist. 1033.

Habitat in Bavaria, Baldo. Segvier.

Caulis ramosus, subdichotomos, patulus, durus, geniculatus. *Folia* linearia, obtusa, carnosia, subtus convexa, opposita, articulis longiora. *Pedunculi* terminales, sæpius bini, uniflori: altero bracteis duabus. *Petala* lanceolata, tenuia, alba. *Stamina* 10. *Styli* 3.

152. ARENARIA (*striata*) foliis linearibus erectis, calycibus oblongis striatis.

Auricula muris pulchro flore, folio tenuissimo. *Baub. bist. 3 p. 361.*

Caryophyllus saxatilis, polygoni minoris folio & facie. Burs. XI. 129.

Habitat in alpibus Austriæ & montibus vallis augustæ &c.

Radix perennis. *Caules* plures, decumbentes, lignosi. *Cauliculi* plures, recti, palmares, simplices, nudi. *Folia* opposita, linearia, crassiuscula, subtus convexa, nuda, acutiuscula, erectissima, basi utrinque connexa, longitudine articulorum. *Pedunculi* tres, breves, terminales: lateralibus bracteis duabus notatis. *Calyces* oblongi ut in *Cerastiis*. *Petala* 5, oblonga, integra, calyce duplo longiora. *Stamina* 10, *Styli* 3. *Capsula* ovata.

153. CERASTIUM (*manicum*) glabrum, caule striato, foliis lanceolatis, pedunculis longissimis, capsulis globosis.

Alpine caryophylloides glabra, florum pediculis longissimis. *Segu. ver. 3. p. 178. t. 4. f. 2.*

Habitat Veronæ, Seguiet ☉.

Caulis & Statura *Stellaria graminea*, tota glabra. *Folia* lineari-lanceolata. *Caulis* erectus. *Panicula* dichotoma *bracteis* parvis, lanceolatis: marginibus lateralibus membranaceis, ut ovatae evadant. *Petala* obtusa. *Stamina* 10. *Styli* 3.

154. POTENTILLA (*aurea*) foliis radicalibus quinatis ferratis acuminatis, caulinis ternatis, caule declinato.

Potentilla foliis quinatis acute ferratis ora sericea, petalis maculatis. *Hall. belv.* 339. t. 6. f. 4.

Quinquefolium minus repens alpinum aureum. *Baub. pin.* 325.

Habitat in alpibus Helvetiæ.

Differt a simillima *Potentilla verna*: *Foliolis* apice dentibus acutissimis, sæpe quinis, & quod carina foliorum & margo hirsutæ sericeæ sint, ut in *Alchimilla alpina*. *Foliola* magis basi approximateda quam in *P. verna*.

155. POTENTILLA (*nitida*) foliis digitatis tomentosis apice conniventi-tridentatis, caulibus unifloris, receptaculis lanatis.

Heptaphyllum argenteum alpinum trifoliatum sabaudum. *Bocc. mus.* 2. p. 20. t. 9.

Comaroides alpina argentea sericea, persici flore. *Segu. ver.* 1. p. 497.

Trifolium alpinum argenteum, persici flore. *Baub. pin.* 328. *Pon. bald.* 222. *Raj. hist.* 615.

Habitat in Baldo. Seguiet. 4

Affinitate jungitur *Potentille caulescenti*, planta ipsa tomentoso villosa, sericea, nitida. *Folia* quinata: foliolis ovatis (lateralibus duobus minoribus) apice tridentatis. *Caulis* uniflorus, digitalis, paucis parvisque foliis instructus. *Flos* majusculus, disco seminum lanato.

156. **POTENTILLA** (*caulescens*) foliis digitatis apice conniventi-serratis, caulibus multifloris, receptaculis hirsutis.

Quinquefolium album majus. *Baub. prodr.* 139. caulescens. *Baub. pin.* 325.

β Quinquefolium album minus alterum. *Baub. pin.* 325.

Quinquefolium 2 minus, albo flore. *Clus. hist.* 2. p. 105. *Habitat in Alpibus Helvetiæ, Austriæ, Stiria, Tyrolis, Horto Dei.*

Affinitate summa jungitur *Potentille alba*; convenit *foliorum* figura, corollis albis, receptaculis pilosis; Sed hæc *Caule* erecto, *Foliis* quinatis instructo, apice corymboso, multifloro, *Foliis* minoribus, subtus minus villosis viridibus. *Pot. alba* vero *Caulibus* filiformibus, decumbentibus sub foliis subnudis, *Floribus* longe pedunculatis; *Foliis* subtus villosis sericeis, quod in hac non obtinet.

157. **SATUREIA** (*spinosa*) ramis spinosis, foliis hispidis.

Satureia cretica fruscens spinosa. *Tourn. cor.* 13.

Satureia cretica spinosa. *Pon. ital.* 21.

Habitat in Creta. h

Caulis pedalis, fruticosus, rigidus, ramis in spinam nudam terminatis. *Folia* ad apices ramulorum, opposita, conferta, lingulata, subacuta, sessilia, basi attenuata, adspersa utrinque punctis excavatis & Pilis raris, rigidis, albidis, erectis; margine scabra.

158. **NEPETA** (*Scordotis*) foliis cordatis obtusis, floribus verticillatis, spicis terminalibus sessilibus, bracteis ovaris villosis.

Scordium alterum lanuginosius verticillatum. *Baub. pin.* 248.

Scordotis. *Alp. exot.* 284. t. 283. *Clus. hisp.* 2. p. 312.
Habitat in Creta. Miller. 2

*Planta pedalis. Caulis pilosus. Folia opposita, petio-
 lata, cordata, obtusa, crenata, rugosa, tomentosa,
 crassiuscula. Spicæ terminales, sessiles: Bracteis
 ovatis, mucronatis, nervosis, villosis, longitudi-
 ne calycis, quinquefloris. Calyces pilosi. Corollæ
 albæ: Labro concavo crenato punctis purpura-
 scentibus. Filamenta subincarnata.*

159. MENTHA (*exigua*) floribus verticillatis, fo-
 liis lanceolato-ovatis glabris acutis integerrimis.

Mentha aquatica exigua. Raj. angl. 3. p. 232.

*Calamintha aquatica belgarum & matthioli. Lob.
 ic.* 505.

Mentha hortensis 4. *Fuchs. hist.* 291.

Habitat in Anglia. Miller. 2

160. DRACOCEPHALUM (*peregrinum*) floribus
 oppositis, bracteis lanceolatis integerrimis, foliis
 lanceolatis mucronatis dentatis.

*Dracocephalon foliis ex lanceolato-linearibus rarius
 dentatis. Act. Gætt.* 3. p. 436.

Habitat in Sibiria. 2

*Caulis semipedalis, brachiatus, obtuse tetragonus, læ-
 vis. Folia opposita, petiolata, glabra, mucronata,
 utrinque 3. s. 4. serraturis spinosis dentata. Flo-
 res oppositi versus apices ramulorum, brevissime
 pedunculati. Bractææ geminæ, parvæ, lanceola-
 tæ, integerrimæ. Calycis labium superius bifi-
 dum, incurvum, acutum; inferius tripartitum,
 æquale. Corolla cærulea; labio superiore forni-
 cato, emarginato; inferiore trilobo: intermedia
 lata retusa. Faux inflata. Stigma bifidum.*

161. GERARDIA (*delphinifolia*) foliis linearibus
 pinnatifidis, caule subramoso.

Habitat in India. ☉

Caulis pedalis, tetragono-teretiusculus, erectus, lævis: Ramis rarioribus, alternis. *Folia* opposita, linearia, pinnata, glabra. *Flores* axillares a medio ad summitatem caulis digesti, oppositi, secundi, brevissime pedunculati. *Calyx* tubulosus: dentibus 5, linearibus, longitudine calycis. *Corollæ* oblongæ, fauce hiante, Limbo quinquelobo, rotundato: lobis duobus superioribus brevioribus. *Stamina* 4: *Antheræ* didymæ, quarum duæ Spina baseos deorsum protensa; duæ vero Spina *Antheræ* parallela. *Stylus* longitudine *Staminum*. *Stigmata* obtusa.

162. ANTIRRHINUM (*viscosum*) foliis radicalibus quaternis lanceolatis, caulinis linearibus solitariis, calycibus villosis cauli approximatis.

Habitat in Hispania.

Caulis pedalis, erectus, lævis: ramis remotis, raris. *Caulis steriles* diffusi, foliis quaternis, lanceolatis. *Folia* caulina vix decem, remota, linearia s. subulata. *Rami* versus flores nudi. *Racemus* simplex, longus, erectus, piloso-viscidus: pedicellis cauli approximatis. *Calyctis* foliola lanceolata, membranacea, carina viridi piloso-viscida. *Corollæ* fulvæ, magnitudine *Linariæ*.

163. LANTANA (*involucrata*) foliis oppositis, caule inermi, floribus capitato-umbellatis involucreto-foliosis.

Viburnum americanum odoratum, folio parvo orbiculato, floribus & baccis folio interceptis. *Pluk. alm.* 386. t. 114. f. 5. *Herm. par.* 384.

Camara arborescens, *salviæ* folio. *Plum. gen.* 32.

Habitat in America meridionali. 5

Removeatur itaque varietes β a *Lantana annua*.

164. SELAGO (*rapunculoides*) spicis corymbosis, foliis dentatis.

Rapun-

Rapunculus foliis angustissimis dentatis, floribus umbellatis. *Burm. afr.* 113. t. 42. f. 1.

Habitat in Æthiopia. Burmannus.

Corollæ tubus filiformis; Limbus quinquefidus: lacinia superiore majore; duabus vero infimis minoribus. *Stamina* 4, longitudine corollæ. *Stigma* crassiusculum, bifidum.

165. RUELIA (*tentaculata*) foliis obovatis, verticillis obvallatis: spinis longis inermibus bifurcatis.

Euphrasia. Pluk. phyt. 279. f. 7.

Habitat in India.

Caulis herbaceus, tetragonus, lævis. *Folia* obovata, subacuta, tenuia. Verticilli florum cincti spinis filiformibus, mollibus nec rigidis, erectis, floribus duplo longioribus, apice in duos mucrones fissis.

166. BARLERIA (*longifolia*) spinis verticillorum senis, foliis ensiformibus longissimis scabris.

Anchusa angustifolia, verticillis longis aculeis armata.

Pluk. alm. 30. t. 133. f. 4.

Habitat in India.

Caulis obsolete tetragonus, erectus, hispidus. *Folia* opposita, lanceolato-ensiformia, integerrima, scabra, herbacea, articulis triplo longiora. *Floras* verticillati, axillares, utrinque circumsepti spinis tribus, rigidis, fulvis, crassis, longitudine articulorum.

167. CLERODENDRUM (*fortunata*) foliis simplicibus lanceolatis integerrimis.

Habitat in India 5

Frutex incanus. *Folia* opposita, lanceolata, nuda, integerrima, petiolata, per petiolos parum decurrentia. *Pedunculi* axillares, dichotomi, foliis breviores. *Calyces* patentes.

168. ACAN-

168. ACANTHUS (*dioscoridis*) foliis lanceolatis integerrimis margine spinosis. *Grænov. orient.* 192. †

Acanthus dioscoridis verus sativus. *Morif. hist. 3. p. 604. Raj. suppl. 636. Rauwolf. it. 285.*
Habitat in Libano.

169. LEPIDIUM (*chalepense*) foliis sagittatis scapulis dentatis.

Draba chalepensis repens humilior, foliis minus cinereis & quasi viridibus. *Morif. hist. 2. p. 314.*
Habitat in Oriente.

Facies *Thlaspeos campestris*, ut vix distingvatur nisi filiculis. Removenda a *Lepidio Draba* (quæ *Cochlearia* est) filiculis perfecte *Lepidii*, nec ut in illa basi gibbis.

170. LEPIDIUM (*alpinum*) foliis pinnatis integerrimis, scapo subradicato, filiculis lanceolatis mucronatis.

Nasturtium alpinum tenuissime divisum. *Baub. pin. 105. Baub. hist. 2. p. 918. Raj. hist. 828.*

Cardamine alpina 3 minima. *Clus. hist. 2. p. 128.*

Thlaspi montanum minimum. *Dalech. hist. 1180.*

Habitat in alpibus Sneeberg, Tyrolensibus, Saltzburgensibus, Helveticis, Baldi. *Seguier.*

Folia *Lepidii petræi* (a quo removenda), sed caulis non paniculatus, verum *Scapus* rigidus, nec ramis filiformibus. *Siliculae* lanceolatae, stylo mucronato; *Lepidii petræi* vero *siliculae* ovales absque stylo.

171. IBERIS (*saxatilis*) foliis lanceolato-linearibus carnosis acutis integerrimis ciliatis, ramulis suffruticosis.

Thlaspi saxatile, vermiculato folio. *Baub. pin. 107. Garid. aix. 466. t. 101.*

Lithonchlaspi tertium fruticosius, vermiculato acuto folio. *Column. ecubr. 1. p. 278. t. 277. f. 1.*

Habitat in Italia, Galliaëque australis aridis sabulosis. Sauvages. b

Fruticulus digiti altitudine: Ramis senescentibus sæpius exaridis, erectiusculis, subpubescentibus. Folia sparsa, linearia, sed medio latiora, subtus carnosio-convexa, acuminata, margine tenuiora, ciliata. Corymbus terminalis, purpurascenti-albidus, erectus.

172. SISYMBRIUM (*bursifolium*) caule erecto folioso, racemo flexuoso, foliis lyratis.

Hesperis flore albo minimo, siliqua longa, folio profunde dentato. *Bærb. lugdb. 2. p. 20.*

Draba palustris siliquota major alpina, bursæ pastoris folio. *Cupan. cat. 3.*

Habitat in Italia montibus subhumidis. Miller. ☉

Caulis pedalis, teres, ramosus, foliosus, lævis. Folia lyrato-sinuata, omnino Bursæ pastoris, glabra, fragilia, amplexicaulia. Racemi terminales, flexuosi. Pedicelli brevissimi, rigidi, erecti. Calyces læves, erecti, clausi. Petala alba, cuneiformia, obtusiuscula, erecta: lamina longitudine calycis. Stamina 6, parva.

173. SISYMBRIUM (*orientale*) foliis pinnato-hastatis tomentosis, caule lævi.

Erysimum orientale, sonchi folio, flore sulphureo, siliquis longissimis *Bærb. lugdb. 1. p. 14.*

Habitat in Oriente. Miller. ☉

Similis Sisymbrio Irione, sed folia tomentosa.

174. SINAPIS (*erucoides*) siliquis lævibus æqualibus, foliis lyratis oblongis glabris, caule scabro.

Sinapi hispanicum pumilum album. *Tournef. inst. 227.*

Eruca sylvestris, flore albo, italica. *Barrel. ic. 132.*

Habitat in Italia, Hispania, ad vias, vineas. ☉

Caulis

Caulis scaber. *Folia* Erucæ, sed magis oblonga, viridia, glabra. *Petala* alba Raphani, erecta, unguibus vix distantibus. *Calyx* patens, exsiccatus violaceus evadens. *Siliquæ* glabræ: *Pedunculis* patentibus, racemosis, simplicibus.

175. GERANIUM (*palustre*) pedunculis bifloris longissimis declinatis, petalis integris, foliis quinquelobis incis.

Geranium batrachioides palustre, flore sanguineo.

Dill. eltb. 160. t. 134. f. 161.

Geranium sanguineum majus. *Best. cyst. vern.* 1. t. 9. f. 2.

Habitat in Russia, Germania. &

Distinguitur a *Ger. Sylvatico*, cui foliis simillimum, *Pedunculis* longis, ante florescentiam recurvis, non erectis sed declinatis, *Petalis* integris nec emarginatis.

176. GERANIUM (*bohemicum*) pedunculis bifloris, petalis emarginatis, arillis hirtis, cotyledonibus trifidis: medio truncato.

Geranium batrachioides bohemicum, capsulis nigris hirsutis. *Dill. eltb.* 159. t. 133. f. 160.

Geranium batrachioides minus annum purpureo-cæruleum. *Moris. præl.* 267. *hist.* 2. p. 511. f. 5. t. 15. f. 1. mala.

Geranium bohemicum batrachioides annum. *Raj. hist.* 1063.

Habitat in Bohemia? *Miller.* ☉

Planta similis *Ger. molli*, sed *Flores* cærulei. *Radice* annua a pluribus similibus differt; ab omnibus autem *Cotyledonibus* figura foliorum *Liriodendri*. *Calyces* fructus magni. *Styli* deflorati saturate purpurei. *Villositas* plantæ viscosa est.

177. GERANIUM (*argentum*) pedunculis bifloris, petalis emarginatis, foliis peltatis septempartitis trifidis tomentoso-sericeis.

Geranium argenteum alpinum. *Baub. pin.* 318. longius radicum. *Pon. veron.* 341. t. 342. *Segu. ver.* 1. p. 471. t. 10.

Geranium argenteum montis Baldi. *Baub. bist.* 3. p. 474.

Habitat in Baldi summis præruptis rupibus. *D. Segvier.* &

178. *SIDA (asiatica)* foliis cordatis indivisis, stipulis reflexis, pedunculis petiolo longioribus, capsulis hirsutis, calyce brevioribus.

Abutilon indicum, flore luteo minore. *Flor. zeyl.* 520.

Alcææ affinis indica Abutilon dicta, flore parvo, foliis mollibus profunde venosis, siliculis lanuginosis. *Pluk. phyt.* 126. f. 5.

Habitat in India. ☉.

Planta similis Sidæ Abutilo a qua distinguenda: Caulis villosus, crassus. Folia cordata, nervosa, acuminata, inæqualiter serrata, non lobata; subtus valde venosa, utrinque durius tomentosa. Stipulæ crassæ, reflexæ. Pedunculi folio longiores. Fructus cernuus, valde hirsutus, calyce brevior, Capsulis mucrone bifido.

179. *SIDA (indica)* foliis cordatis sublobatis, stipulis reflexis, pedunculis petiolo longioribus, capsulis scabris calyce longioribus.

Abutilon indicum. *Comm. hort.* 2. t. 1. *Baub. bist.* 2.

p. 959. *Morif. bist.* 2. p. 531. f. 5. t. 19. f. 4.

Alcææ theophrasti similis. *Baub. pin.* 316.

Habitat in India. ☉.

Similis Sidæ Abutilo sed tenerior. Caulis villosus. Folia cordata, utrinque obsolete lobata, serrata, mollia, vix conspicue tomentosa. Stipulæ teneræ, reflexæ. Pedunculus petiolo longior. Fructus erectus: Capsulis carina hispidis, apice in angulum rectum terminatis.

180. *SIDA* (*occidentalis*) foliis cordatis sublobatis, stipulis patentibus, pedunculis petiolo brevioribus, capsulis pendulis obtusis.

Abutilon vesicarium, flore fructuque majore non crispo. *Dill. eltb.* 7. t. 6. f. 6.

Habitat in America. ☉

Pedunculi fructus pendentis, a basi deorsum flexi. *Cap-sulæ* obtusæ apice rotundatæ.

181. *MALVA* (*limensis*) caule erecto herbaceo, foliis lobatis, spicis secundis axillaribus, seminibus lævibus.

Habitat in America. *Miller.* ☉

Planta simillima *Malvæ peruvianæ* (seminibus denticulatis) ut forte proles hybrida. Differt tamen *Foliis* quinquelobis nec septemlobis, subvillosis nec glabris, sed marginibus in utraque subfuscis. *Floribus* magis in capitulum congestis, quamvis fructus calyces in racemum secundum transeant, sed pedicellati. *Corollis* cæruleis, nec purpureis. *Calycibus* punctis elevatis venosis, quod non in altera.

182. *MALVA* (*scabrosa*) caule fruticoso hirtis, foliis lobatis hirtis, floribus rectis, pedunculis geminis.

Malva africana frutescens, flore rubro. *Comm. hort.* 2. p. 171. t. 86.

Malva africana frutescens, flore parvo carneo unguiculis atro-rubentibus. *Pluk. amaltb.* 140. t. 431. f. 5.

Habitat in Æthiopia. *Burmannus, Millerus.* ☿

Frutex altitudine humana, solitarius, teres, viridis, hirtus. *Folia* quinqueloba, obtusa, serrata, venosa, rugosa, hirta: *Pedunculis* teretibus longitudine foliorum. *Stipulæ* patentis, lanceolatæ, integræ. *Pedunculi* axillares, filiformes, sæpius bini, uni-flori,

flori, hirti, foliolo sæpe ad basin instructi. *Calyx exterior* triphyllus. *Corollæ* carneæ fundo purpureo.

Differt a *Malva capensi* Pedunculis axillaribus & primis binis nec solitariis; iisque florentibus rectis, nec geniculo ad angulum obtusum inflexis; Petalis latere se tangentibus, nec distantibus; Staminum columna fere glabra, nec tota hirsuta; Calycis exterioris foliolis planis, nec canaliculatis.

183. ANTHYLLIS (*Asphaltoides*) fruticosa, foliis ternatis æqualibus, capitulis terminalibus sessilibus.

Habitat in Æthiopia. Royenus. b

Frutex Caule hirsuto. *Folia* absque stipulis, sessilia, ternata, lanceolata, subcarnosa, inferiora glabra, floribus proxima subpilosa, conferta. *Capitula* terminalia, solitaria, sessilia. *Bractææ* sub singulo calyce tres, lineares, molles, hirsutæ. *Calyces* hirsuti. *Facies* Loti, sed Stamina coadunata. *Legumina* brevia, hirsuta. *Stipulæ* in planta nullæ.

184. DOLICHOS (*sinensis*) caule volubili, pedunculis multifloris erectis, leguminibus pendulis cylindricis torulosis.

Dolichos sinensis. Rumph. herb. 5. p. 375. t. 134.

Habitat in India. ☉

Legumina communiter in singulo pedunculo duo vel tria. *Semina* esculenta a nautis emuntur in China pro alimento & viatico.

185. ERVUM (*soloniense*) pedunculis cirrhosis subbifloris, petiolis mucronatis, foliolis obtusis.

Vicia pedunculis uni-biflorisve, petiolis diphyllis, brevissime cirrhosis. *Guett. Stamp. 1. p. 235.*

Vicia minima. Riv. tetr.

Vicia minima præcox parisiensium, Tournef. inst. 397.

Vicia

Vicia præcox verna minima soloniensis, semine hexædro. *Morif. blef.* 321. *bist.* 2. p. 63. f. 2. t. 4. f. 14. *Raj. bist.* 902.

Habitat in Anglia, Gallia. ☉

Caulis spithamei, subtomentosi. *Petioli* non in cirrhum, sed in mucronem terminantur: *Foliolis* 4 ad 8, lanceolatis, obtusis. *Stipulae* utrinque acuminatae. *Pedunculus* foliis longior, terminatus fillo, sub quo *Flores* duo, alterni, pedicellati.

186. *CORONILLA (minima)* procumbens, leguminibus angulatis articulatis nodosis.

Ferrum equinum gallicum, filiquis in summitate. *Baub. pin.* 349.

Polygala Cortusi. *Baub. bist.* 2. p. 351.

Habitat in Italia, Gallia australi. ☿

Caulis diffusus, vix spithameus, basi lignosus. *Folia* pinnata: *Foliolis* 9, pluribusve, obovatis: infimis cauli adstantibus. *Stipula* vaginacea, atergo emarginata denticulis duobus. *Folia* sæpe vix Milio majora.

187. *INDIGOFERA (trifoliata)* leguminibus compressis pendulis, foliis ternatis lanceolatis.

Habitat in India.

Caulis adscendentes, apice subpubescentes, simplices. *Stipulae* nullae. *Folia* ternata: foliolis lanceolatis, nudis; infimis oppositis. *Flores* ex alis foliorum, plurimi, subsessiles. *Legumina* compressa, subseabra, 3 f. s-sperma, suturis obtusis, infra folia pendula: *Folia* enim inferiora cadunt quam primum flores inferiores defloruere.

188. *ASTRAGALUS (depressus)* acaulis, scapis folio brevioribus, leguminibus cernuis, foliolis subemarginatis.

Astragalus supinus minor, flosculis albis. *Barb. lugdb.* 2. p. 54.

Astragalus acaulos ferme, flore luteo. *Buxb. act.* 3. p. 21. t. 38. f. 2?

Habitat in alpinis Europæ 2.

Radix fibrosa: *Ramulis* brevissimis, arcte ad terram depressis. *Scapi* omnium brevissimi, *Floribus* pluribus, sæpe 7. *Calyces* adpersi pilis raris, fuscis, adpressis. *Corollæ* parvæ, albæ, carina apice purpurascente. *Legumina* cylindrica, acuminata, longitudine scapi, glabra, bilocularia, reflexa, pedicellis brevissimis, rigidulis. *Folia* digitalia, pinnata: foliolis 15, s. 17, ovalibus, vix emarginatis, glabris, subtus pilis albis incanis.

189. **LACTUCA** (*Serriola*) foliis verticalibus carina aculeatis.

Lactuca sylvestris costa spinosa. *Baub. pin.* 123.

Lactuca sylvestris laciniata. *Moris. hist.* 3. p. 58. f. 7, t. 2. f. 17.

β. *Lactuca sylvestris* italica costa spinosa, sanguineis maculis adpersa. *Herm. parad.* 191. t. 194.

γ. *Lactuca sylvestris* annua costa spinosa, folio integro colore cæcio. *Moris. hist.* 3. p. 58.

Habitat in Europa australi. ☉

Differt a *Lactuca virosa* (a qua distingvenda) foliorum plano verticali nec horizontali, &c.

190. **HIERACIUM** (*sanctum*) foliis lyratis obtusis dentatis, scapo nudo multifloro.

Habitat in Palæstina. *Hasselquist.* 2

Radix tenuis, fibrosa, *Folia* radicalia, plura, obovata, lyrata, dentata, obtusa, petiolata, pubescentia. *Scapus* foliis duplo altior, subpubescens, apice gerens *Flores* 5, s. 7, parvos, luteos, *Pedunculis* villosis, *Calyceibus* imbricatis, acutis.

191. **CARDUUS** (*mollis*) foliis pinnatifidis linearibus subtus tomentosis, caule inermi unifloro.

Carduus mollis, laciniato folio. *Baub. pin.* 377.

Carduus mollior 1. *Clus. hist.* 2. p. 151.

Habitat in alpibus Austriae.

Folia radicalia plura, linearia, pinnatifida, subinermia, subtus albo tomentosa, supra subpubescentia. *Caulis* teres, simplex, subtomentosus, inferne parum foliosus, superne subnudus, inermis. *Calyx* terminalis, majusculus, crassiusculus, squamis mucronato-subulatis non pungentibus. *Corolla* purpurea. *Folia* Echinopis annui sunt.

192. BIDENS (*atripiciifolia*) caule paniculato, foliis deltoidibus alternis dentatis petiolatis stipulatis.

Habitat in America meridionali. Miller.

Caulis lævis, herbaceus, paniculatus. *Folia* deltoidea (Chenopodii), tenuia, dentata, nuda, in petiolos desinentia, alterna. *Stipulae* pares, reniformes instar auricularum. *Flores* solitarii, terminales, oblongo-ovati, absque radio. *Receptaculum* subulatum, paleis longitudine flosculorum apice villosis. *Flosculi* minimi. *Semina* oblonga, tetragona, mutica.

193. SANTOLINA (*squarrosa*) pedunculis unifloris lateralibus, foliis ovalibus mucronatis recurvatis.

Habitat in Æthiopia. Burmannus. h

Fruticulus determinate ramosus, inæqualis. *Folia* alterna, sessilia, ovalia, mucronata, glabra, recurvata. *Pedunculi* axillares, laterales, solitarii, uniflori, folio longiores. *Calyces* oblongi, imbricati, læves; squamis intimis linearibus, membranaceis, patulis. *Flosculi* æquales, hermaphroditi, interstincti. *Paleis* linearibus, longitudine flosculorum. *Semina* coronata Pappo brevissimo.

194. SANTOLINA (*pubescens*) corymbis simplicibus fastigiatis, foliis lanceolatis indivisis villosis.

Coma aurea africana fruticosa omnium maxima, foliis tomentosis & incanis. Comm. hort. 2. p. 93. t. 47.

X 5 *Habi-*

Habitat in Æthiopia. Burmannus. 5

195. ANTHEMIS (*alpina*) foliis dentato-pinnatis linearibus integerrimis, caule villoso unifloro, paleis sphacelatis, petalis ovatis.

Chamæmelum alpinum saxatile perenne, flore albo singulari, calyce nigricante. *Till. pisan. 39. t. 19. f. 1. Segu. ver. 3. p. 282.*

Habitat in alpibus Tyroli, Baldo. Seguier. 2

Habitus *Anth. arvensis* sed minor. Caulis ascendens, indivisus, una cum tota planta villis adpersus. Folia ex dentatis pinnata: pinnis rarius bifidis, integerrimis, linearibus, acutis. Calycis squamæ lato margine membranaceo nigro cinctæ. Paleæ maximam partem nigræ. Radii petala alba, rotundata, integra.

196. ANTHEMIS (*fruticosa*) suffruticosa, foliis linearibus triquetris tomentosis indivisis, floribus sessilibus.

Bellis frutescens africana camphorata. *Raj. suppl. 221.*

Bellidiastrum subhirsutum linifolium. *Vaill. art. 588.*

Habitat in Æthiopia. Burmannus. 5

Caulis frutescens, a foliis deciduis scaber. Folia subulato-lineararia, triquetra, conferta, sessilia, undique tomentosa, supra & versus apices ramorum magis. Flores solitarii, terminales, sessiles. Calyx foliolis imbricatis, apice armatis membrana sublanceolata, concava. Radius albus. Paleæ subsetaceæ.

197. ARCTOTIS (*paradoxa*) flosculis radiantibus sterilibus, paleis disco longioribus coloratis; foliis bipinnatis linearibus.

Chrysanthemum foliorum pinnis brevissimis dentatis.

Burm. afric. 175. t. 64.

Habitat in Æthiopia. D. Ascanius. ©

Folia multa, multifida, lineararia laciniis & lacinulis, glabra. Rami interne alterni, foliosi. Pedunculi ter-

terminales, nudi, uniflori. *Calycis* squamæ interiores membranaceo apice. *Radius* luteus, sterilis. *Palaë* flavæ, truncatæ, radio ipso longiores. *Semina* linearia, basi lanata, apice Corona pentaphylla, ovata, patente, longitudine seminis, figura calyculi statices.

198. ARCTOTIS (*superba*) flosculis radiantibus quiquepartitis, foliis pinnatis dentatis: laciniis bipartitis.

Jacobæa africana, stœbes facie, flore ampliore, petalis radialibus trifidis. *Volk. norib.* 224. t. 224.?

Habitat in Æthiopia.

Folia magis pinnata quam in reliquis; supra viridia, subtus albo tomentosa, pinnis dentatis bipartitis. *Flosculi radiales* quiquepartiti: laciniis lateralibus brevioribus profundioribus, lutei, subtus purpurei.

199. CAREX (*baldensis*) spicis androgynis ovatis triquetris ternis congestis terminalibus sessilibus, involucre diphyllo.

Carex alpina, capitulis albis: squamis triquetris & pulchre lucentibus. *Segu. ver.* 1. p. 125.

Gramen junceum montanum, capite squamoso. *Baub. pin.* 6. *prodr.* 13. t. 13.

Gramen junceum e monte baldo. *Baub. bist.* 2. p. 509. *Habitat in Baldo. Seguiet.* 2

Folia angustiora. *Culmus* spithameus, triqueter. *Involucrum* diphyllo, spicis longius. *Spicæ* tres, albæ, sessiles, confertissimæ, terminales; *Flosculi feminei* stylo simplici inter squamas, sæpius tres, inferiores spicæ. *Semine* magno tritici. *Reliquæ squamæ flosculis masculis*: staminibus, ni fallor, 4, s. 5.

200. ANDROPOGON (*gryllus*) paniculae pedunculis simplicissimis trifloris: flosculo hermaphrodito aristato ciliato basi barbato.

Ægilops bromoides juba purpurascente. *Bauh. hist.* 2. p. 436. *Scheuchz gram.* 267.

Gramen sparteum festuceum s. *Ægilops spartea villosa*. *Barr. ic.* 18. f. 2.

Habitat in Rhætia, Helvetia, Veronæ, *Sauvages*. *Seguier.*

Panicula verticillata. *Flores* triflori, loco calycis communis lana. *Flosculus* intermedius *hermaphroditus* sessilis: *Arista* terminali, tortili: *Valvula* exteriori ciliata. *Masculi* laterales, solitarii utrinque, æquales, oppositi, pedicellati, desinentes in aristam tortilem. *Folia* subtus villis adspersa.

LXIV.

SOMNUS PLANTARUM,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propositus a

PETRO BREMER.

Helsingo.

Upsalæ 1755 Decembr. 10.

CAPUT PRIMUM.

Rem Herbariam ab antiquissimis temporibus Aristotelis diurna fere nocturna que manu volverunt Naturæ Curiosos, tantumque in eadem nunc demum profecerunt, ut nihil fere ab iis intactum videretur. Botanici fuerunt huc usque in cōfere maxime occupati, ut plantas delinearent, describerent, methodos & systemata conderent: sine enim distributione plantarum in classes, ordines, genera & species vix ac ne vix quidem dignoscerentur & distinguerentur; hac vero ad tantum fastigium evedta est Scientia Naturalis, ut res varias easque novas, ne vel cogitatione quondam captas perspicere licuerit; e. gr. ut paucis, quæ ad illustre hoc Lyceum fuerunt observata, leviter attingam. Animadver-

advertimus 1. quod quæque suam *terram* planta amet, confuse licet illæ crescere nobis videantur. 2. *ordinem* inter arbores *folia* sua protrudendi observari, 3. *ordinem*, quem plantæ sequi videntur in *floribus* suis quovis anno explicandis. 4. quod plurimi flores stans interdiu *horis* recludantur & iterum claudantur. 5. *Pecora* singula habere sibi assignatas, quas edunt, plantas, & cæteras reliquis animantibus relinquere, ne se invicem alimento privent. 6. *Insecta* singula in suis hospitari plantis. 7. Flores mirum in modum *nuptias* suas celebrare, fœcundari, per mixtionem hæterogeneam ita dēgenerare, ut novæ inde varietates & constantes exsurgunt, si non novæ species. Sed longe plura sunt fortasse postero ævo reservata, quod ulteriorem occasionem habebit in campis Naturæ exspatiandi.

1. Plantæ perplurimas habent qualitates cum animalibus communes, tantamque cum iis similitudinem, ut nesciam sane, an quis se plantam siccam *Confervam articulatam* ab vermiculo exsiccato, dicto *Sertularia*, posse arbitretur distingvere. Vermes hi minimi videntur per poros suum colligere nutrimentum, ut tenellæ *Algæ aquaticæ*, & pari modo ac plantæ in ramos crescunt: Plantæ purum & a sole modificatum *aërem*, quem parte foliorum suorum superiore adtrahunt, postulant. Sufficiens requirunt a fimo aut alia terra *nutrimentum*, sufficientemque humectatione potum. Plantis suus debetur *motus* & *quies*; si enim nimia quiete abundant, sicuti in caldariis, torpent, insectis infestantur, putrescunt, graciles & pallidæ fiunt: cum aliæ, quæ libero aëre gaudent, omnibus ventis agitatae, firmiores fiunt, vigent

---

1. *Stationes plantarum.* 2. *Vernatio arborum.* 3. In *Philosophia Botanica.* 4. *Ibidem.* 5. *Paro Svecienti.* 6. *Hospita insectorum Flora.* 7. *Plantæ Hybrida.*

vigent & pulcre florent, exceptis solummodo quibusdam plantis parasiticis, quæ plurimæ foliis carent, ut *Lathræa*, *Monotropa*, *Hypocistis*, *Cynomorium*, nec non plantæ succulentæ, quæ in campis locisque elevatioribus aluntur. Suas habent plantæ *excretiones*, transpirant, per glandulas secernunt, eodem pene ac animalia modo *venerem* celebrant, quod licet alio in loco *) satis superque sit evictum; ne tamen cui circa hanc rem ullus scrupulus relinquatur, unum tantum, quod in nostris caldariis quotannis videre licet, experimentum proferre lubet e. g. in *MOMORDICA Balsamita*, quæ apud nos sero plerumque autumno floret, clausis jam tum fenestris & januis caldarii, flores mares eodem ac foeminae cauli insident, sed tamen remoti: Pollen itaque ex defectu venti ab antheris ad stigmata non potest deferri, quam ob causam foeminae semper abortiunt; Hortulani igitur masculum florem decerpunt, eoque stigma floris foemineae conspergunt, & flores tali modo foecundati plerumque fructum ferunt, sed non alii. Numne hoc sufficienter probet plantas foecundari ex polline supra stigmata illapso.

3. Præterea apud plantas animadvertimus tam multas mirandasque qualitates cum animalibus convenientes, ut taceam, quod suas *metamorphoses*, sicuti Insecta, subeant. Flores ad aërem attrahendum se elevant, conduntque non aliter ac Insecta sua germina, ut *Valantia* sub foliis suis, *Asarina* sub pedunculis, *Arachis Trifolium subterraneum* & *Laticus subterraneus* in ipsa terra. Animalia vero unum habent, quod in plantis desideratur, scilicet quod non sentiant, & motu careant voluntario, qui in animalibus nervorum, ex cerebro, ad reliquas partes se diffundentium, ope peragitur. Licet enim aliquæ

---

*) *Sponsalia Plantarum.*

quæ *Mimosa* & *Oxalis sensitiva* a contactu sua folia contrahant, fit hoc sine illorum sensatione.

4. Quemadmodum plantæ nervis & sensatione sunt destitutæ, sequi quidem videtur, *somnam* illis & *vigilias* non proprie posse adscribi; nihilo tamen secius, sicuti quicquid caret alterna requie durabile non est, ita complacuit Creatori O. M. plurimis, si non omnibus plantis, somni analogon quoddam concedere, quodque hoc loco, licet improprie, somnum plantarum, qualis & primo intuitu esse videtur, nominare ego ausus sum, ut novum terminum cudere evitem, qui longe obscurior minusque acceptus fieri posset.

5. Animalia somno ac otio se datura, plerumque particularem situm observant. Simia instar hominis lateri incumbit, & integumento se ad caput usque obtegit. Camelus, capite inter pedes anteriores posito, dormitat. Magnam avium partem aliam videmus caput obnubere. Psittaci quidam sub somno capite nutant. *Psittacus Galgulus* uno tantum pede ramulum arboris amplexus ex illo pendet non aliter ac penderet mortuus; & quidam Aranci, ut & Insecta alia, pedibus posterioribus suspensi quietem noctu capiunt; si statuere fas sit, quod diversi statuunt Physiologi, Insecta proprie non dormire.

6. Similem fere in plantis pluribus qualitatem observavimus, in eo, quod noctu sua folia contrahant & complicant, ne non tantum a ventis procellisque lædantur, sed & ut, quiete tranquilla fruentes, novas quasi vires recuperent. Plantas tali frui somno novum quid est & inauditum, & hic viam ingredior, a nemine antea calcatam, quæ tamen progressu temporis forsitan planior evadet, dum plures illam fuerint ingressi vestigia Creatoris legentes. Homo rationis particeps semper & sedulo ad obvia Naturæ

turæ phœnomena adtendere debet; hæc enim semper ad novas res novaque inventa generi humano utilia ducunt, quamquam primo intuitu vana per læpe videantur.

7. Omnino cavendum est, ne confundatur plantarum somnus cum ea, qua gaudent flores facultate certo se se subdiu tempore contrahendi iterumque statis horis explicandi, quod phœnomenon N. D. Pr. in Philosophia Botanica *Vigiliis Plantarum* insignivit. Per somnum vero heic intelligo eam formam faciemque, quam plantæ sub nocte induunt maxime a diurna earum facie diversam, nulla habita ratione partium internarum seu ipsius fructificationis.

8. Quicumque tempore æstivali sub nocte prata silvas aut hortos aut caldaria perlustraverit, animadverterit procul dubio, omnes res sub peregrina facie se se offerre, ita, ut acutissimus præteriens Botanicus vix ac ne vix quidem agnoverit plantas notissimas; quam varietatem a luce & umbra provenire vulgo creditum fuit. Largimur quidem nocturnas tenebras multum eo conferre; docuit tamen accuratiores observatio, formam nocturnam vere multumque a diurna differre, quod huc usque a Botanicis non fuit observatum.

9. Unicum tantum hujus rei vestigium invenio apud Auctores, qui de TAMARINDO, uti arbore in regionibus calidioribus mirabili, tradiderunt, quod noctu semper sua folia contrahat, tenellum adhuc fructum a noctis injuriis sub illis ita defendens; quod tamen *Rajo* una cum *Syëno*, Botanicis licet acutissimis, fabulam redolere visum fuit. *ACOSTA arom.* 271. de Tamarindo: „folia sub noctem se contrahunt, suumque fructum amplecti solent, summa vero Aurora explicare incipiunt grato spectaculo. *ALPINUS aegypt.* 35. „Tamarindus hoc mirabile
Tomus Quartus. Y „habet,

„habet, quod ejus folia solem semper sequantur, so-
 „lisque sequia dicuntur, nam ipso occidente, omnia
 „in se clauduntur, eodemque aperiante aperiuntur;
 „atque hæc motio tantam vim habere in iis observa-
 „tur, ut filiquas dum habent, occidente sole, eas-
 „dem foliis arctissime in se claudant & retinere spe-
 „ctentur, eodemque oriente aperiuntur, filiquasque
 „relinquant. Hanc foliorum conversionem pluribus
 „Ægyptiis aliis plantis communem animadverti,
 „quippe Acaciæ, Absus, Abrus, Selbanatque Ta-
 „marindo.“ *RAYUS* in *hist. plant.* p. 1748, dum
 hoc recenset, ita dicit: „Folia sole occidente, ut
 „in Acacia aliisque, sese contrahere solent, eoque
 „oriente aperire, ut tradit Alpinus; at vero fru-
 „ctum seu filiquam frigoris vitandi causa foliis se in-
 „volvere, ut Alpinus & Acoſta scribunt, & mira-
 „culi loco habent, mihi cum aliis fabulam redolere
 „videtur.

10. Nocturnam foliorum mutationem, quam nos
 somnum dicimus, multi fortasse sibi persuadeant ex
 eo dependere, quod die calor solis reddat folia & pe-
 tiolos plantarum molliores flaccidioresque, unde
 plantæ fierent magis patentes; & contra: foliis a fri-
 gore noctis coarctatis, plantæ etjam coarctarentur,
 non aliter ac tempore fieri observamus autumnali,
 dum *FRIGUS* teneriores infestare plantas incipit,
 ubi suis foliis quasi sese obtegere solent, quod in
Euphorbia Latbyre, *Ocymo fruticoso*, *Asclepiade curas-*
savica, *Solano bahamensi* imprimis animadvertitur.
EUPHORBIA Latbyris deflectit autumnno arcte ad
 caulem folia, ut caulis foliis fere totus obducatur.
Ocimum fruticosum in frigidior loco positum, mar-
 ginem foliorum contrahit, & folia ad caulem refle-
 ctit. *Asclepias curassavica* itidem autumnno, ingruen-
 te frigore, reflectit arcte ad caulem folia inferiora.
Solanum bahamense, inveterascente autumnno, in loco
 frigi-

frigidiori positum, ad caulem arcte sua folia defle-
ctit, iisque caulem ab injuriis aëris defendit; quod
vero in hocce notatu dignissimum observatur, est,
quod pagina folii superior non ad extra vertitur, quod
ex folio depressio proprie sequi deberet, sed petioli
se ita inflectunt, ut pagina folii inferior extrorsum,
& pagina superior, uti tenerior, introrsus flectatur,
ut sic tegatur caulis; & quod plus adhuc admiratio-
nis movet, est, quod folia meridiem versus, quæ
foli calenti obvertuntur, sicuti reliqua quidem de-
pendeant, paginis vero non inferioribus, sed superio-
ribus extrorsum flexis, ut quantum possint, sole ad-
huc calente, respirent.

11. Somnum vero plantarum non unice tribu-
endum esse aëri frigidiori, ex eo clarissime patet,
quod eadem plantæ, in caldario licet calenti repo-
sitæ, & ubi idem diu noctuque sit caloris gradus,
solitis tamen horis somnum suum recuperent. h. e.
vesperi se contrahant, & summa aurora rursus ape-
riantur, & quod notatu dignum est, quod hanc vi-
cissitudinem observent, sive operimenta fenestræ cal-
darii clausa fuerint, sine non, quod in horto Acade-
mico quotidie licet videre. Hoc certe meam & for-
tasse multorum aliorum admirationem auget, tam ar-
tificiose a Creatore constitutas esse plantas, ut easdem
in machinis videam mutationes, quas non nisi ani-
malibus sensu & voluntate gaudentibus competere
videretur.

12. Circa somnum plantarum hoc quoque obser-
vatum velim, plantas illum, sicuti animalia, dum
teneræ sunt, avidius carpere, adultiores vero minus
somno indulgere; quare qui post me circa hanc rem
plura experimenta instituisse cupit, tempus observa-
bit vernale, quod nos hac vice facere non potuimus,
qui adulta jam tum æstate de tali somno quidquam
suspiciari cœpimus.

13. Primam hujus somni suspensionem N. D. P. præbuit *Lotus ornithopodioides*, quæ ex seminibus ad N. D. P. a summo nostri ævi Medico & Botanico consummatissimo Dn. de *Sauvages*, Professore Monspeliensi missis prodierat: Planta binos flores edebat, quas ubi N. D. P. animadvertēbat, constituit animo, statim admonere hortulanum, ut specialem horum florum curam ageret, ne quodam infortunio perirent; aliis vero intervenientibus negotiis ad vesperam usque distractus, hortulanum tum vocabat, plantam illi commendaturus, sed frustra quærebantur flores. Die sequenti flores iterum se conspiciendos præbebant, sed hortulanus ad vesperam usque aberat, tum flores se rursus abscondiderant & non inveniebantur, licet a N. D. P. & Hortulano summa diligentia requisiti. Tertio die flores sicut antea comparebant, & hortulanus tunc accersitus novos jam flores esse tuto sibi persvadebat, quum tanta diligentia præterita vespera quæsitū fuerant. Circa vesperam hujus diei redibant iterum N. D. P. & hortulanus flores tam fugaces quæsturi, qui tertia jam vice disparuerant, multum tamen diuque requisiti tandem inveniebantur, sub tribus foliis, quasi sub tecto quodam reconditi. Hoc idem Phænomenon iteratis dein vicibus, vesperis horis observavit N. D. P. quod & illi occasionem subministravit tranquillo vento tum ipsum hortum, tum caldarium, candela vel lucerna nocturno tempore perlustrandi, ubi eandem fabulam in toto fere regno vegetabile agi observavit. prout Caput II. infra edocebit.

14. FOLIA plantarum aut *simplicia* sunt aut *composita*. *Composita* imprimis maximeque dormiunt, quatenus ad se contrahendum aptissima; unde videre licet, foliorum structuram non esse fortuitam sive temerariam, sed a Creatore omniscio ad certum destinatam finem. Animadvertimus vero folia SIMPLICIA

PLICIA positionem in somno plantarum quatuor modis variare; nimirum, quod sint vel *conniventia* vel *includentia*, vel *circumsepientia*, vel demum *munitia*. 1. **CONNIVENDO** fit somnus, quando duo folia opposita pagina superiore tam arcte ad sese mutuo applicantur, quasi esset unicum folium, quo tenella germina futuri ramuli foliorum & fructificationis sub hoc involucro ab injuriis aëris nocturni conservantur. 2. **INCLUDENDO**, dum folia alterna, noctu se cauli adproximant, ut inter caulem & folium in tutela ac præsidio lateat tenellus ramulus sive flos. 3. **CIRCUMSEPIENDO**, cum folia, alias horizontaliter posita, nocte sursum eriguntur, & caulem aut ramulorum apicem circumcingunt, infundibuli formam figurantia, sub quo tenelli flores & germinantia folia, sarta tectaue ab omnique incommodo detrimento conservantur. 4. **MUNITENDO**, cum folia suprema cum longis suis, antea horizontaliter patentibus petiolis, circumcirca dependeant, formantque quasi fornicem, quo nec flores nec folia tenella intestare possit ventus, ros, imber, nec vel alia damna exterius ipsis facile inferri.

Folia **COMPOSITA** sub somno tenellam defendunt plantam, aut 5. sese **CONDUPLICANDO**, quando nimirum foliola sibi invicem, ut libri folia adproximentur, superiorem suam tegentia paginam. 6. **INVOLVENDO**, quando foliola tantum apicibus conniveant, & inter se invicem cavitatem forment, ut ibi tenellus flos in tuto deliteat. 7. **DIVERGENDO**, quando foliola basi adproximentur, apicibus vero pateant. 8. **DEPENDENDO**, foliolis demissis, ne ros aut imber plantulam gravet, nec ventus concutiat. **INVERTENDO** & **IMBRICANDO**, ut tegatur tenerior foliolorum superficies, & ipsi petioli communes a vento imbribus procellisque defendantur.

CAPUT SECUNDUM.

Folia	Simplicia	1. Conniventia. 1-3.	
		2. Includentia. 4-6.	
Folia	Simplicia	3. Circumsepientia. 7-15.	
		4. Munientia. 16-21.	
		Composita	5. Conduplicantia. 22-29.
			6. Involventia. 30-34.
	7. Divergentia. 35-36.		
	8. Dependientia. 37-45.		
	Composita	9. Invertentia. 46.	
		10. Imbricantia. 47-51.	

I. CONNIVENTIA.

1. **ATRIPLEX** *bortensis* connivet singulis notibus supremis foliis, & intra paria foliorum suprema, nunc a situ horizontali ad perpendicularem erecta, includit tenellam plantam ad tempus usque florentiam.

2. **ASCLEPIADES** variae sua per noctem folia sursum dirigunt, ambo vero suprema arte adunata tenellos flores condunt.

3. **ALSINE** *media* noctu foliorum paria supra petiolos basi approximant, ut includant tenellum primordium ramuli; eumque per penultimam foliorum oppositionem longioribus petiolis gaudeat enatis, hoc supra ultimum connivet & includit ramuli rudimentum.

2. INCLUDENTIA.

4. **SIDÆ** *Abutilon* ambo suprema folia, quorum alterum majus est, nocte suos petiolos erigunt, ut melius adproximentur, id vero folium, die horizontaliter patens, perpendiculare dependet ex eodem petiolo, ita ut pagina superior extrorsum verticalis dirigatur, pagina vero inferior ad alterum folium proximi-

proxime adplicata se inter & id comprimit tenellam pullulantem plantam.

5. AYENIA eandem observat omnino legem, quam Sidæ.

6. OENOTHERA *mollis* nocte sursum tollit sua horizontaliter patentia folia, ita ut, flore adhuc non rite explicato, perpendicularia fiant, florem se inter & caulem arcte comprimant, ut ibi tutus lectusque acquiescat; post fecundationem vero peractam, amplius hoc fieri non observatur.

3. CIRCUMSEPIENTIA.

7. MALVA *peruviana* gerit folia lobata petioliculis longiusculis infidentia & patientia; ex alis vero foliorum spicam unilateralem, floribus obtegentibus latus superius pedunculi erecti; ingruente autem nocte recurvat pedunculum deorsum, petiolum vero erigit & folio amplectitur, tamquam manu, reflexam spicam, ut flores in sinu folii deliteant per totam noctem, conservati ab injuriis aëris, stupenda naturæ providentia.

8. IVA *annua* singulis noctibus erigit antea patientia folia in infundibili formam, cujus sub præsidio protegatur tenella planta ab externis injuriis, ne ibi lædatur, ubi partem nobilissimam sis proditura.

9. PARTHENIUM *Partheniastrum*: tantum quantum cum priori huic intercedit discrimen, ratione foliorum suorum tam frequenter divisorum, suam tamen sub somno cognationem cum illo conspiciendam præbet, erigendo eodem modo suprema sua folia, iisque tenellam plantam circum sepiendo.

10. MANDRAGORA foliis de die patet ut flores pateant; noctu vero folia erigit ut flores non conspiciantur.

11. **DATURA** *Stramonium* sursum tollit sub nocte patentia sua folia, inprimis suprema, ut partes fructificationis undique circumcingant.

12. **AMARANTHUS** *tricolor*: folia summitatem caulis nocte circumcingunt, ut ipso caule prominentiora & a latere & supra defendant.

13. **AMARANTHUS** *cruentus* magis folia attollit, quam alia quævis Amaranthi species.

14. **CELOSIA** *cristata* eodem ac Amaranthus modo dormit, sed non tam frequentibus ac ille ad supremam apicem foliis instructa est.

15. **BIDENTES** noctu erigunt opposita sua folia.

4. MUNIENTIA.

16. **HIBISCUS** *Sabdariffa* suprema petiolorum extremitates, die erectas, nocte reflectit, ita, ut folium die horizontaliter patens, nocte perpendiculari scuti instar dependeat, sed rigidum nec laxum. Hæc folia sicut totidem scuta circumcirca tenellum caulem cingunt & defendunt.

17. **ACHYRANTES** *aspera* peculiarem habet dormitandi modum, quod suprema scilicet adhuc tenella folia nocte decussatim ponantur pateantque, die vero iterum erigantur.

18. **IMPATIEN** *Noli tangere* noctu dormit foliis dependentibus, petiolis laxis.

19. **SIGESBECKIA** *orientalis* reflectit nocte folia rigidis petiolis & format fornicem pro tenellis germinibus.

20. **MILLERIA** *quinqueflora* leges Sigesbeckiae in dormiendo observat.

21. **MALVA** *scariosa* Folia adultiora noctu deorsum flectit, ut apice tangant inferius ramum.

5. CONDUPPLICANTIA.

22. BAUHINIÆ *pleræque*; foliis adhuc teneris, ambo eorum lobi sibi invicem applicantur, ita ut eorum pagina altera alteram contingat.

23. HYMEMÆA *Courbaril*, ambo ejus foliola, dum adhuc teneriora sunt, tota nocte adunantur, ut quasi unum esset, conspiciatur folium, unde etiam N. D. P. in Hort. Clifort. 484. nomen ei dedit.

24. LATHYRUS *odoratus* & plerique alii noctu non solum ambo foliola arcte complicant, verum etiam eorum apices versus caulem inclinant, situ longe alieno ab eo, quem de die gerit.

25. COLUTEA *arborea* foliola erigit ut per paria adproximentur, impari demum transversaliter erecto.

26. COLUTEA *fruticosa* sub somno foliola oblique flectit versus occidentem solem, & foliola magis canaliculata reddit, versus caulem erecta.

27. HEDYSARUM *coronarium* erigit singulis noctibus petiolos communes, & foliolis lateralibus ad superius latus connivet, impari vero transverso & erecto seriem claudit.

28. PSORALIA *pinnata* item petiolos communes erigit cauli obversos, & foliola per paria adproximat.

29. VICIA *Faba* singulis noctibus foliola elevat, ut per paria coadunentur.

6. INVOLVENTIA.

30. TRIFOLIUM *resupinatum* sub somno erigit folia, iisque capitulum florum, ex ala folii prodeuntem, undique comprimit ad caulem.

31. TRIFOLIUM *incarnatum* connivet foliolis sursum versis, iisque complectitur spicam & pedunculum

culum prodeuntem, fere uti præcedens, & sic tenellum florem tegit, involvit & defendit.

32. **MEDICAGO** *polymorpha* eodem fere modo, ut præcedentia Trifolia, conniventibus foliolis includit flores, ut in tuto sint.

33. **LOTUS** *tetragonolobus* petiolos communes versus caulem incurvat foliolis inflexis, iisque amplectitur tenellos ramulos floresque, ut undique obtegantur.

34. **LOTUS** *ornitopodioides* diffusos & adscendentes ramulos ad terram deprimit, & pedunculos directos, versus terram inclinat; hæc planta sub floribus gerit tres bracteas seu foliola floralia, die patentissima, ut flores fere iis insideant; noctu vero primum connivet foliolis hisce lateralibus supra flores, tertio s. impari foliolo tecti instar lateralibus imposito; idque tam artificiose, quam antea (p. 12.) monuimus; ita ut qui noctu flores plantæ quærat, summam adhibeat diligentiam.

7. DIVERGENTIA.

35. **TRIFOLIUM** *Melilotus polonica officinalis* & *cærulea*, peculiarem sibi positionem habet, foliolam nimirum impar, alias horizontaliter patens, verticaliter ita constituit, ut margo alter cœlum alter vero terram respiciat, foliola vero lateralia immutata manent, quo fit, ut hæc folia in aëre firmiora constant, nec tam facile a procellis agitentur.

36. **TRIFOLIUM** *Melilotus italica* priori satis convenit, eo tamen discrimine, quod foliola lateralia, licet quoque verticalia fiant, pagina tamen eorum inferior exterior fiat; ad basin vero arcte coarctantur, ut procul dubio ventis minus agitentur minusque rore graventur.

8. DEPENDENTIA.

37. LUPINUS *albus* demittit foliola, ut omnino pendeant, iisque tenella proditura germina obtegit; cæteri vero Lupini sua sub somno folia erigunt.

38. OXALIS *incarnata* noctu omni demittit Foliola, sed pedunculos communes ita approximat cauli, ut tenella folia obtegantur, quemadmodum in Lupino.

39. IPOMOEA *egyptia* sua quoque foliola ad pedunculum deflectit, ut quasi pendeant, firmis licet eorum petiolis partialibus, unde patet folia laxitate non pendere, sed alia causa ad hoc cogi, & fieri hoc observatur tum in caldario calefacto, tum sub cælo frigidior.

40. PHASEOLUS *strumosa* radice, flore purpureo, siliqua angustissima Plum. spec. 8. quavis nocte suum erigit, in calente quoque caldario, petiolum, ut propior cauli, ipsique fere fiat parallelus, simulque foliola demittit, ut parallela constituent exterius tres parietes, quartum vero latus supplente caule, intra quæ rudimentum ramuli florisque arcte obteguntur, ne frigus aut ros frigidior accedat ad tenellam plantulam.

41. HEDYSARUM *canadense* observat eundem, quem præcedens dormitandi modum, erigendo suum petiolum, foliaque demittendo, ut omnino pendeant.

42. ROBINIA *pseudo-acacia* demittit quavis nocte foliola sua horizontalia, ut sub petiolo communi per paria conniveant seu coadunentur, paginis inferioribus mutuo obversis; non tamen sunt petioli partiales foliorum laxi, sed omnino rigidi, ita ut hoc fiat flexura quasi voluntaria & foliolum impar s. terminale dependeat transverse positum.

43. GLYCYRRHIZÆ dormiunt foliolis dependentibus, uti Robinia,

44. AMOR.

44. AMORPHA *fruticosa* præcedenti convenit, scilicet, quod folia omnino sub costa seu petiolo communi pendeant, idemque, tum in caldario, tum in aëre libero, indormitandi & evigilanditempus observat.

45. GLYZINE *Abrus*, sicuti ambo præcedentia, suis quavis nocte foliolis dendet, ut per paria sub costa adproximentur, ita tamen, ut folioli margo posterior seu cauli propior, semper incumbat proximo foliolo.

9. INVERTENTIA.

46. CASSIÆ fere omnes, sibi proprium satisque mirabilem dormitandi modum habent, ita nimirum, ut primum paululum erigant petiolum suum communem, dein sub eo foliola reflexa, per paria, instar foliorum libri conniveant sub costa; sed quod maxime admirationem meretur est, quod pagina foliolorum superior fiat interior & occultata; inferior vero pagina exterior evadat, flexura adeo singulari, ut die vix artificiali flexura peragatur absque laceratione & fractura petiolorum propriorum.

10. IMBRICANTIA.

47. TAMARINDUS *indica* foliis simplicibus pinnatis, petiolos suos arctissime & imbricatim complicat longitudinaliter secundum petiolum communem, ita ut pagina inferior noctu exterior fiat, obtegatur itaque tali modo totus petiolus, & pagina superior foliorum a noctis injuriis.

48. HÆMATOXYLON eadem omnino ratione dormit qua Tamarindus.

49. MIMOSÆ *sensitive* foliis pinnatis, fere omnes, nocte aliquantulum folia sua partialia erigunt, folia vero propria longitudinaliter imbricata secundum petiolos partiales coadunant, ita tamen, ut pagina interior extrorsum vergat, quo petioli proprii
&

& pagina foliorum superior omnino a rore & frigore occultentur, & tota planta simul minus sit ventorum agitationibus exposita.

50. MIMOSA *virgata*, a prioribus in eo differt, quod pedunculi ejus communes dependeant, non vero partiales; foliola autem imbricatim complicat, non vero longitudinaliter secundum petiolos, sed paululum supra eos.

51. GLEDITZIA *triscantha* mimosam sensitivam imitatur, ponendo foliola sua partialia imbricatim longitudinaliter secundum petiolos partiales.

COROLLARIUM.

In præcedentibus omnes a nobis observatas exposui, quas plantæ sub somno positiones observant, non tamen omnia exempla adhibui, ne opusculum meum supra modum cresceret; Et quum meum fuerit propositum, tantum plantarum sub somno foliorum situm monstrare, non ultra progressus sum; licet enim me non fugiat, ipsas quoque partes fructificationis suam per sæpe habere somnum, in campum hunc exspatiari hac vice nolui, solum sequentia nominasse contentus.

EUPHORBIA *germanica* nutat quavis nocte radiis dicotomis umbellæ quousque floret, ut flos resupinatus terram versus inclinetur, ne ros aut imber tangat antheras.

GERANIUM *striatum* nutat floribus eandem ob causam.

AGERATUM *conyzoides* nutat noctu floribus florentibus, quamdiu non deflorati sunt.

RANUNCULUS *polyanthemas* itidem sub noctem floribus nutat, nec eos claudit uti Ranunculus repens. *Fl. Succ. 2. n. 566, It. Scen. 110.*

DRABA *verna*, floribus deorsum nutat, ne ab humido aëre tangantur. *Fl. Svec. 2. n. 567. Hort. cliff. 333.*

VERBASCUM *Blattaria*, itidem floribus noctu non nihil nutat eandem ob causam.

Sed hæc omnia facilius patent oculis, quam calamo adumbrentur; Si itaque L. B. non displiceat æstivis horis vespertinis adire indicatas a me plantas & propriis intueri oculis miraculosissima hæc naturæ phænomena, a nullo antea observata, oblectamentum hauriat, spondeo, quod animum pascat & ingenium.

APPENDIX.

SOLANUM *Melongena* folia noctu erigit, ut minus tangat discum majoris folii, quemadmodum *vicia narbonensis*.

VERBESINA *nodiflora* foliorum bases approximât patulo disco, sed apicibus foliorum reflexis.

ACHYRANTHES *lappacea* nutat nocte ramulis, quemadmodum *Lantana*.

TRIUMFETTA folia demittit & caule noctu approximât.

MIMOSA *chinensis* folia imbricat supra petiolum partialem instar ferræ.

LXV.

FUNGUS MELITENSIS,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propositus a

JOHANNE PFEIFFER,

Holmens.

Upsalæ 1755. Maji. 20.

§. I.

Ex tanta, quantam alma Natura liberaliter nobis concessit VEGETABILIIUM copiam, non omnes simul & semel, sed sensim, tam ratione multitudinis, quam specialis earum structurae indolisque, detectas fuisse deprehendimus. Prius quod attinet, aliae reperiuntur plantae, quae per totam Europam sponte crescunt, & a Tornoa Romam usque diffusae sunt v. g. Alsine media; aliae vel summa cacumina, vel valles retortas, vel etiam radices montium Alpiorum Riphæorumque amant: aliae vicissitudines frigoris & caloris, umbrasque veris nocturnas, vel solis flammam diurnas, nunquam patiuntur, sic Rubus arcticus, Norlandensibus & Canadensibus per familiaris, vix ac ne vix quidem fert clima Upsaliense, multo minus illarum regionum, quae magis austrum spectant; aliae nec calorem uren-

tem

tem æstatis, nec frigus intensum hyemis tolerant, utpote Oliva; aliæ demum loca potissimum occupant paludosa v.g. Rubus Chamæmorus, Andromeda polifolia, Helonias, Aletris, Sarracena, &c. quarum culturam hortensem nondum rite didicerunt Botanici. Posterius vero si respexeris, omnino faciendum est, minimas plerumque plantas perspicacissimis Botanicorum oculis diutius sese subduxisse, quales sunt Montia fontana, Queria hispanica, Minuartia dichotoma, campestris & montana, Lœflingia hispanica, Centunculus minimus, Tillæa aquatica & muscosa, Lysimachia Linum stellatum & quæ sunt reliqua.

Quædam vero difficiliter a se invicem internoscuntur, propter majorem quam referant similitudinem. Hinc omni oculorum acie opus est ad distinguendum Gramina, Filices, Muscos, Algas, Fungos, quorum in numerum referre licet plantam Cynomorium dictam, quippe quæ cum ultimis allatis maximam habet conformitatem.

§. II.

Plantarum quædam PARASITICÆ dicuntur, quia vix nisi una cum aliis plantis radicant, quibus quasi insertæ atque insititiæ succum sui nutrimenti ex hoc ipsarum stamine adscititio aptum & præparatum hauriunt, quibus plantandis, & ad fructificationem perducendis, Botanicis omnis movendus est lapis. Dividuntur vero hæ in tres potissimum phalanges: Prima est earum, quæ radices suas corticibus aliorum fruticum infigunt, & repentes, quocumque loco id fieri possit, easdem habent intertextas, succumque, hirudinis instar, totius plantæ eliciunt. Huc referuntur: *Hedera helix*, *Rhus radicans*, *Bignonia radicans*, *Cacti scandentes*, *Epidendrum Vanilla*, *Pothos scandens*, *Cuscuta europæa*, *Cassytha filiformis* &c. Secundi ordinis sunt, quæ radice penitus carentes, uni-

cum

cum tantum locum arborum occupant, & rami aut traducis instar, cum ipso arbore unum totum efficiunt, veluti *Viscum album, rubrum, purpureum, opuntoides, verticillatum, Tillandsiæ, Renealmiæ, Asplenium nidus* & variae *Filices* Indicæ, *Liebene*que Europæi. Tertia denique classis Parasiticas terrestres comprehendit, quæ non nisi aliarum radicibus se inserunt, & quamvis id habent commune cum reliquis plantis, quod e gremio terræ erumpere videntur, nihilo tamen minus non progerminant, sed omni carent vigore, nisi in quantum cum aliarum radicibus cohæreant adunatæ sub terra, quæ affixas succo quam maxime sibi convenienti nutriunt, ut *Monotropa hypopithys* & *uniflora* e radicibus Pini crescentes, *Asarum Hypocistis* e radicibus Cisti oriunda, *Orobanche* e radicibus Pisi aut aliorum fruticum erumpens, *Cynomorium* & qua partem *Lathrææ clandestina* & *Squamaria*. Magna harum pars, præsertim earum, quæ tertio posuimus loco, id sibi habent singulare, quod foliis omnino careant, & si forte rudimenta foliorum appareant, ut plurimum colorata sunt, uti a Botanicis nuncupantur, non viridia, veluti reliquarum folia, sine dubio a Sapientissimo Creatore ita instructæ, quod sub umbra arborum ortum ducant, nec in aprico sint positæ. Par quoque est ratio plantarum in cellariis eductarum, vel quæ lumine diei quavis alia ratione destituantur, nimirum quod nullam foliorum viriditatem præ se ferant. Plantæ vero foliis viridibus instructæ, si loco quodam clauso, aut viridiario obscuro fuerint inclusæ, folia amittunt & prorsus nudæ evadunt; hinc *Hypocistis, Hypopithys, Orobanche, Squamaria, Anblatum, Cynomorium*, maximam Botanicis movent admirationem, quod non uti reliquæ plantæ, viridibus instruantur foliis.

§. III.

Tot inter plantas recentiori ævo detectas & ad-

miratione dignas, CYNOMORIUM unica fere fuit, cujus perspicacior contemplatio, ad investigandam & describendam structuram ejus singularem atque virtutem, attentioem me fecit; structura enim a reliquis gaudet diversissima, utpote quæ imaginem Fungi potius habet expressam, quam herbæ, ad quam tamen omni jure referri debet. Colorem habet, quoad omnes partes, rubicundum & sanguineum, qualem nunquam penes reliquas vidi plantas; virtutem ultimo si respiciendum, maximum efficacissimumque in Machaonica arte porrigit pharmacon, licet ad hunc usque diem in Pharmacopoliis nostris nondum visa, & quam plurimis Medicis nostris practicis adhuc ignota sit. Gratum itaque pariter ac operæ pretium duco, si tyrocynium quoddam medicum prima vice in lucem editurus, in gratiam Medicorum, maximumque ægrotantium commodum, plantæ hujus descriptionem memoriæ vestræ L. B. ut ita dicam, resuscitaverim, præsertim cum penuria librorum Botanicorum rariorum laborent plerique, quibus tamen carere nunquam potest Medicus, qui completam hujus plantæ sibi acquirere cupit notitiam. Equidem fateor librum hujus argumenti, a Michelio *) editum, mihi quoque deesse, Italico idiomate conscriptum, cujus, omni licet diligentia adhibita, non compotem me fieri potuisse doleo, nescius an in Patriam unquam fuerit inventus. Hujus vero defectum supplere conabor, exacte colligendo ea, quæ nobis reliqui Auctores hac de planta traderunt,

---

*) P. A. MICHELII *Relazione dell' erba detta da botanici Orobanche, e volg armente sucstamele, fiamma, e mal d'occhio, che da molti anni, in qua si è soprannodo propagata quasi per tutta la Toscana; nella quale si dimostra qual sia la vera origine di detta erba, perché dannegi i legumi, e il modo di estirparla. Firense, per li Tartini. 1723. in 8:vo.*

derunt, & censuræ sitam specimina a Præfecto Insulæ Melitensis cum Nob. D. PRÆSIDE, & Hujus iterum indultu mecum communicata,

§. IV.

SYNONYMA.

Ut dilucida primum gaudeamus hujus plantæ notitia, Synonyma inquirenda & colligenda sunt, quorum ope hanc ab aliis facilius distingvere possumus.

Notantur vero imprimis sequentia:

CYNOMORIUM coccineum. *Spec. plant. p. 970.*

Cynomorium purpureum offic. *Mich. gen. 17. tab. 12.*

Cynomorium erectum breve, cylindraceum nudum prima æstate squamatum. *Brown. jam. 334.*

Fungus mauritanicus verrucosus ruber. *Petiv. gaz. 60. tab. 39. fig. 8. Shaw. afric. 248.*

Fungus typhoides coccineus tuberosus melitensis. *Bocc. mus. 2. pag. 69. tab. 56.*

Fungus typhoides coccineus. *Dal. pharmac. 64.*

Fungus typhoides liburnensis. *Till. pis. 64. tab. 25. Bocc. physic. 56. tab. 4.*

Fungus melitensis. *Mat. med. 534. Act. Bononiens. 1. pag. 158.*

Melitenibus Heeritz tal General.

Mauritanis Turtooths Bargasham.

Trapanensibus Sanguinaria.

§. V.

GENUS.

Quo clarior plantarum evaderet cognitio, Botanicis maxima fuit cura, distinctam uniuscujusque plantæ notam characteristicam sibi acquirere, quam partium fructificationis universalium descriptione assecuti sunt. Est vero fructificatio nihil aliud, quam planta interna sponte se pandens, & papilionis in-

star larvam sive pupam, intra cujus cancellos inclusa fuit, sese exuens & perfectam demum atque nudam, in speciei sui multiplicationem, sese ostendens. Interna hæc unius cujusque structura eadem est, qua plantæ non tantum optime a se invicem dignoscuntur, sed & proximam earum formam, affinitatem, proprietatesque demonstrat. MICHELIIUS in Generibus Plantarum pag. 17. tab. 12 primus fuit, qui plantæ hujus fructificationem exactius perscrutatus est, & exinde distinctum formavit genus. Verba Auctoris hæc sunt: *CYNOMORION* Nest plantæ secundariæ, aut parasitiæ genus, quemadmodum in libello nostro de Orobanche Florentiæ anno 1720 in lucem edito tradidimus, quod aliarum stirpium radicibus innascitur, & alitur, ut Anblatum, Clandestina, Hypopithys, Orobanche & similia; initio squamis densissimis tectum, postea dum incrementum acquirit, & ad magnitudinem suam pervenit, squamarum agmina inter se paulatim dilatantur, foliolis intra squamarum spatium creberrime vestitum, inter quas emergunt flores monopetali, anomali, vomeris aut cunei turbinati forma, ex una parte cavi, altera vero convexi, stamine crassiori, apice biventri instructi, sed steriles, & calyce carentes. Embryo vero ab eisdem floribus vix sejunctus, tubo donatus, & foliis plantæ, tamquam calyce obvolutus, abique deinde in subrotundum semen.

Nob. D. PRÆSES hac Michellii descriptione & figura nixus, in *Generibus Plantarum Lugd. Batav.* 1737, vel editione prima N:o 702. suum sistit characterem, ita expositum: *CYNOMORIUM*. Mich. 12.

* Masculini flores in amentum cum feminis digesti

CAL. Amentum erectum, undique imbricatum, compositum Squamis unifloris, oblongis, erectis, trun-

truncatis, inferne angustatis, hinc gibbis, inde cavis.

COR. nulla.

STAM. Filamentum unicum, firmum, rectum, squama calycina longius. *Anthera* didyma.

* *Feminini* flosculi masculinis mixti, in eadem planta, vixque ab iis remoti.

CAL. Amentum commune cum masculis.

Flosculi squamula nulla excepti, præterquam a foliis plantæ, vices squamæ gerentibus.

COR. nulla.

PIST. *Germen* globosum. *Stylus* unicus, erectus, firmus, patens, longitudine squamæ calycinæ. *Stigma* obtusum.

PER. nullum.

SEM. unicum, subrotundum.

Postquam vero N. D. PRÆSES plantam acceperat exsiccata, aqua tepida calefacit illam, qua emollita mollis ac succosa evasit, & tanquam nuper nata, hinc detegit Michelium, in ea describenda, ad minimas partes haud attentum fuisse, quare etiam N. D. PRÆSES in ultima *Generum Plantarum* editione, sive *quinta*, sub N:o 922, eundem characterem sequenti modo emendavit.

CYNOMORIUM. *Mich.* 12. †

MASCULI flores in amentum cum femineis digesti.

CAL. *Amentum* erectum, clavatum, undique tectum flosculis. *Perianthium proprium* tetraphyllum: Foliolis tribus clavatis; quarto inferiore majore, obtusissimo, canaliculato.

COR. nulla.

STAM. *Filamentum* unicum, firmum, rectum, squama calycina longius. *Anthera* didyma.

* FEMINEI *flosculi* masculis mixti, in eadem planta, vixque ab iis remoti.

CAL. *Amentum* commune cum masculis. *Perianthia* propria foliolis quatuor, clavatis, tuberculatis, germiini insidentibus, æqualibus, persistentibus.

COR. nulla.

PIST. *Germen* ovatum, sub perianthio. *Stylus* unicus, erectus, firmus, patens, longitudine squamæ calycinæ. *Stigma* obtusum.

PER. nullum.

SEM. unicum, subrotundum.

Obs. Vidi etiam flosculos hermaphroditos monandros, reliquis immixtos.

Quo Auctores Botanici characteres genericos eo facilius determinarent, cuicumque generi propria imposuerunt nomina; quam ob causam Michelius hanc quoque plantam CYNOMORION dixit, ut ipse refert a Canis genitalis similitudine, quia plantæ figura penem canis qualitercunque referat.

Unica tantum species hujus generis nobis adhuc cognita est, vanum itaque duximus, differentiam quandam adferre specificam. Equidem novi *Tillium* in horto Pisano hæsitasse, annon inter plantas ad interiora Europæ & superiora Africæ crescentes, plures generis hujus species existerent, cujus rei asserti eo minus subscribo, quo certius mihi persuasum est, unam eandemque plantam, secundum varias ætates, valde mutari, adeo ut in prima ætate caulis in totum squamulis tegatur, quas demum, maturescente fructu, ad ipsam usque spicam coarctat & sæpe dejicit. Epitheton illud τὸ *Coccineum* plantæ huic, ut *nomen Triviale*, in Speciebus plantarum attribuitur, certe, ob ruborem totius plantæ, præter id, quod recens adhuc violenter pressa succum reddat sanguineum.

Fungus Melitensis, ut nomen ejus Pharmaceuticum forte adoptari possit, fungus tamen non est, licet a Botanicis, qui primi eam perspexerunt, hocce nomine insignita fuit, quod nomen ab omnibus Botanicis parum gnaris, communiter est receptum. Præterea in genere notandum est, nomina Pharmacopæorum, licet alienissima, valere ut nummi, ex consensu dantis & accipientis.

§. VI.

DESCRPTIO.

RADIX fere nulla, sed caulis quasi immediate radicibus aliarum plantarum infixæ, interdum juxta basin exserens aliquot fibrillas simplicissimas, quemadmodum bulbosæ nonnullæ supra bulbum.

CAULIS communiter semipedalis est, erectus, solidiusculus, tenax, crassitie digiti, & cum adhuc junior squamis ovatis, acutis, imbricatis, albis tectus, quas circa florescentiam maximam partem exuit, deponit aut contrahit, ut fere nudus sit, rugosus, inæqualis & totus, postquam exsiccatus, purpureus, quas tamen sub terra retinet. Ceterum simplicissimus est caulis seu scapus & ramis omnibus destitutus.

SPICA caulem terminat, sæpe longitudine ipsius caulis, sed crassitie dupla ex bracteis seu squamis ovatis, purpureis, densissime imbricatis, in quarum sinu flosculi sessiles hærent. Structura ut in caractere dicta.

In *Actis Bononiensibus* sat adæquatam plantæ hujus descriptionem habemus: *In altitudinem surgit palmarem, pediculus crassitie unciam unam æquat, longitudine tres, quatuorve; capitulum vero paullo crassius est, ut minoris Typhæ palustris clavam videatur referre. Ubi ad maturitatem venit, innumerabilibus granis, Panico similibus & coccinei coloris adpersum est, ac si digitis prematur, sanguineus fere succus exstillat.*

RAJUS descriptionem suam e BOCCONE de plantis Siculis desumptam sic profert: *Palmaris est altitudinis, interdum major, fungum nondum explicato capituli disco plane referens. Pediculus uncialis est crassitudinis, tres aut quatuor uncias longus, scaber, fungosus; Capitulum etiam ipsum fungosum, pediculo paullo crassius, minoris typhæ palustris clavam aliquatenus representans, quod dum viret, si digitis premas, veluti sanguineum succum fundit. Per maturitatem granis minimis innumeris exasperatur, undique cocci colore splendentibus. Æstatis munus est, aliis tempestatibus temere & frustra quaeris. Folia tenuissima primo nascenti adesse, atque maritimis fluctibus continue irrigari dicuntur.*

FIGURAM a Michelio desumimus, qui optimam & ad vivam plantam delineavit.

§. VII.

LOCUS.

Locus maritimus vel Patria teste Tillio non procul distat a littoribus maris mediterranei, inventa quoque est in oris *Mauritaniae*, super radices *Lentilci*, *Myrti*, aliorumque fruticum, & suffruticum parasitica. In *Sicilia* ut *Drepani*, per *Lampedosam* atque *Melitensem* insulam; speciatim in scopulo adjacento, vulgo *Scoglio del generale*, etiam provenit, ubi super *Halimum* seu *Portulacam marinam* C. B.; Nunc vero circa portum *Labronis*, sive *Liburni*, super radicem *Cali*, sive *vermicularis marinae arborescentis* J. B., fuit detectum in valetudinarii veteris aggere ad meridiem, in prospectu pontis nuncupati, *il ponte delle due Scale*, in quo ad palmarem, sesqui palmarem, quandoque vero ad cubitalem altitudinem, inter *Novembrem*, & *Martium* menses creseit, ibique decidente semine se propagat. Ceterum in *Insula Melitensi* observata fuit planta a *Boccone*, nec non in *Drepani* & *Lampidosæ* insulis, ac
in

in regno Tuncetano, eandem etiam e *Mauritania* habuit Petiverus. Anno 1719 in littore Liburnensi, & deinde in Hetruriæ maritimis prope Pisanum, non procul a valetudinario observatus est. At vero *Bocconus* refert quod primum credebatur *Melita* propria planta, sed quod postea fuerit lecta in insula *Favignana*, ad salinas *Traparii*, & in insula *Ronciglio*, ut & *Tuneri*, imprimis in locis *maritimis* aqua falsa irroratis, ubi *germinat* Decembri, aut Januario, *floret* Aprili, aut Majo, *maturescit* demum Julio, *substantia* carnosâ Fungis terrestribus duriore alba, sed exsiccatione coccinea; Adsportatur facillime ex insula *Ronzillo* ubi copiosissime crescit. Nuper etiam copiose lecta in *Jamaica* a D. D. Browne, unde spes emanat rarissimam plantam etiam in aliis locis *Maritimis Americae* detegendi.

Nobilissimus Dn. *Corvinus* nostras, Capitaneus classis navalis, ante annum e *Melita* redux, & qui plantam secum adduxerat ad Nob. D. Præsidem, fidem nobis fecit, quod unico tantum loco in insula *Melita* adhuc crescat, & quod Præfectus hujus insulæ eandem militibus custodiendam curet, ne adeo præstans pharmacum ibidem penitus eradiceretur & extirpetur, quod Magnatibus muneri offerre solet. Nulli dubitamus, quin Medici, quibus salus generis humani curæ cordique est, hanc plantam sint conservaturi, non solum per totam *Italiam*, ubi sponte crescit, sed etiam per alia loca radicibus aptis dilata serant, ut non solum ipsis, in usum medicum, ejus sat sufficiens sit copia, sed etiam ut quam primum eam, ad dissitissimas usque regiones transvectam gaudeamus.

§. VIII.

QUALITATES.

Planta hæc succum non solum continet rubicundum,

cundum, verum etiam quanta quanta rubra est, si exsicetur & pulverifetur *saporis stiptici* *) esse sentitur. Præterea nullum ex ea percipi odorem, unde concludo, eam non in nervos, sed in fibras, massamque sanguineam agere.

§. IX.

V I S.

Plantæ RUBICUNDÆ, ut *Radix Tormentille*, *Sanguis draconis*, *Catechu*, *Rumex sanguineus*, *Bacca Rhois*, acidum plerumque continent, quod terrestri absorptum, vertitur in austerum, quare etiam a Medicis in variis PROFLUVIIS SANGVINIS communiter adhibentur, quarum tamen omnium nulla adhuc detectarum, ad profluvia sedanda, majorem sibi hæc ipsa palmam arripuit. Ad confirmandam singularem ejus virtutem in Hæmorrhagia, Dysenteria, variisque profluviis sanguineis, pulveris ʒj in vino rubro assumpto, id adferre necessarium duxi, quod *Bocco de plantis Sic. p. 82.* de ea refert, quod scilicet adstringat maxime, unde ei præcipua laus in cohibendis sanguinis profluviis, cujus gratia Melitenses ex *Gaula insula* illius in pulverem soluti scrupulum aut amplius vino vel jusculo dilutum hauriunt, ducta a majoribus hæc nunquam fallente medicina. Quod ulterius idem *Boconus in Museo pag. 69.* diffuso dicendi genere explicat, e quo primaria libabimus.

§. X.

U S U S.

Hanc herbam refert *Bocco* in Regno Tunetano contra DYSENTERIAM expertissimum esse medicamentum, cujus mentio inter primos facta fuit a *J. Fr. Habeta de Melita*, sed paucis; *J. Labasi* & *J. Ferran-*

*) Saporis amaricantis stiptici, linguam adstringentis cum austeritate mucilaginosæ. *Bocc. mus.*

Ferrantes asseverarunt Syrupum hujus fungi ad Uncj e melita Syracusam allatum, aut pulveris ʒj Dysenterias specifica facultate sustulisse, J. Zammit ejusque Discipuli Fungum summæ efficaciam in Dysenteria vix ac ne vix unquam fallente experimento de prædicarunt.

In ulceribus CACHOETICIS pulverem magnopere commendat.

In SCELOTYRBE fluentibus gingivis pulverem dentifricium ex hoc fungo cum saccharo, moscho, ambra, summis extollit laudibus.

In VOMITU CRUENTO pulveris drachmas tres, in tres partes æquales divisi, & in aqua assumpti, nobilissimam uti Medicinam, de prædicat Bocco.

Feminæ gravissima HÆMORRHAGIA UTERI laboranti, dedit unum fere in pulverem contritum fungum, quem munificentia Serenissimæ Reginæ habuit Nobilissimus Archiater D. D. ABR. BÆCK, Regii Collegii Med. Præses, idque summo cum successu, ut ex literis Ejus ad D. PRÆSIDEM datis, 1755 ^{XI} didici.

6

Observatio STANCARII de hac planta notatu dignissima ex *Actis Bononiensibus Tom. I. pag. 158.* desumpta, sequentia continet: „Multa remedia ad suppressum sanguinem, si qua parte ejus profluvium fiat, a medicis, vel antiquis, vel recentioribus proponuntur, in quibus illustria sunt opiata, alumen, vitriolum. Commendabantur etiam in eundem finem, & piscis cujusdam ossa, quem Hispani piscem mulierem vocant, e Brasilia advecta, & item ossa Hippopotami, & aqua Londinensis nescio quæ. Sed hæc quidem vel nihil posse ad versus profluvia sanguinis, vel parum in iis Præsidio esse

„se Renhedius animadvertit. Accessit ad hæc Fun-
 „gus melitensis quidam, quem, quantum scio, præ-
 „ter Paullum Bocconem graphice descripsit nemo,
 „is eum thyphoidem coccineum melitensem nominat.
 „Fungum hunc contra profluvia sanguinis valere
 „plurimum melitenses putant; quare si quando san-
 „guinem sistere opus habent, continuo hujus fungi
 „pulverem vino, aut jusculo dilutum hauriunt, idque
 „se a majoribus suis accepisse ferunt. Eodem hoc
 „fungo non ita pridem Bononienses medici uti cepe-
 „runt, cum adhuc Academia in Marsilii ædibus ce-
 „lebrabatur, cumque usus, atque experimenta opi-
 „nioni sic responderent, ut facile hoc unum reme-
 „dium ceteris omnibus sanguinem supprimentibus
 „anteponeretur, res digna Joanni Antonio Stancario
 „visa est, quam suo studio, atque industria illustra-
 „ret, ne homines opportunissimo remedio minus do-
 „cti, ut adhuc faciebant, in posterum uterentur.
 „Cum ergo his, quæ sanguinem supprimunt, illud
 „fere commune sit, ut intus sumi (sumere autem in-
 „tus sæpe oportet; quippe causa, propter quam
 „sanguis profluit, sæpe interior est) sine noxa vix
 „possint, propterea quod profluvium, nisi mutata
 „sanguinis crasi, prohibere nequeunt; habet autem
 „hæc mutatio periculum; idcirco illa ex suppri-
 „mentibus omnibus tutissima censenda sunt, quæ
 „minime omnium crasin sanguinis mutant, & pro-
 „fluvium prohibeant nihilominus. Constituit ergo
 „Stancarius de præstantissimis quibusque supprimen-
 „tibus, vitriolo, alumine, melitensi fungo, aliis-
 „que periculum facere, ac videre quam mutatio-
 „nem, alterationemque singula efficerent in sangvi-
 „ne e vena recens extracto; quidquid enim in hoc
 „fecissent, simile aliquid etiam in sanguine per venas
 „excurrente, si intus sumerentur, factura esse exi-
 „stimabat. Scimus Medicos ad hujusmodi conje-
 „jecturas proclives esse. Itaque vasa paravit quin-
 „que

que vitrea, quorum singula unam sanguinis unciam
 capere possent. In unum fungi melitensis pulve-
 rem coniecit semidrachmam, in alterum vitriolum,
 in tertium alumen, in quartum alumen & vitrio-
 lum simul, in quintum denique semen hyoscyami,
 & papaveris, & paullum opii. Cumque ægro ter-
 tiana simplici laboranti intermissionis die sanguis
 forte mitteretur, singula deinceps vascula venæ
 sectæ subiecit, ut labentem sanguinem exciperent,
 eoque implerentur. His repletis, reliquum extra-
 cti sanguinis in sexto quodam vase est adservatum
 eo consilio, ut ex hujus cum ceteris comparatio-
 ne, quo in sanguine minor mutatio secuta esset,
 appareret; qua de causa vascula omnia seorsum, &
 quieto in loco sunt posita, observatoque, quo se-
 rosa pars sanguinis ab ea, quæ concreescere solet,
 melius, commodiusque separata esset, in sequen-
 tem diem rejecta. Quamquam res ipsa in opiatis
 antevertit; nam quo in vasculo opiata posita erant,
 in eo statim magna vis sanguinis a sero secreta est,
 cum contra in aliis conglutinari potius sanguis, &
 concreescere visus sit. Verum sequenti die Hera-
 clito Manfredio, & Beccario ad observationem ac-
 cessitis, hæc Stancarius animadvertit:

In eo vasculo, in quo opiata inclusa fuerant,
 vis sero apparuit a sanguine secreta, non solum tan-
 ta, quantam supra dixi, sed multo major; eaque
 pæne tota in gelatinam concreverat instar Cornu
 Cervi, vel etiam concreti illius, quod in sanguine
 illorum, qui pleuritide affecti sunt, solet observa-
 ri, nam & color ad flavum, quamquam obscurius
 vergebat, & constitutio ad polyposam fere accede-
 bat, & superficies universa quadam quasi membra-
 na obducta erat, quæ cultri anatomici vel acutissi-
 me aciem posset fugere. Quæ omnia eo diligen-
 tius animadvertenda sunt, quod non solum opia-
 torum

„torum in sanguine effecta demonstrant, sed etiam
 „quid de illo concreto judicandum sit, quod in san-
 „guine pleuriticorum observatur. In eo vasculo, in
 „quo vitriolum simul, & alumen sanguini admixta
 „erant, is in crassamentum concreverat non admo-
 „dum durum, & sine ulla feri separatione. In to-
 „ta superiori facie colorem præ se fere rubrum fere-
 „bat, præterquam ea in parte, ad quam pulveres se-
 „se extulerant, ubi livida, duriorque concretio in-
 „star escharæ apparebat; idemque in fundo obser-
 „vabatur, ubi pulveres maximam partem contede-
 „rant, quo in fundo licet sanguis non admodum du-
 „rus esset, obscurus tamen totus erat, grumosusque.
 „Atque hæc quidem alumen, & vitriolum conjun-
 „ctim effecerant; separatim alia præstiterunt; nam-
 „que in eo vase, in quod alumen solum conjectum
 „fuerat, maxima feri vis a crassamento secreta, &
 „crassamentum ipsum obscurum, & durissimum est
 „observatum. In eo vero, in quo vitriolum tantum
 „repositum fuerat, modica feri portio secreta est,
 „crassamentum quasi distractum, divulsisque, &
 „in quamplurimos grumos divisum, quorum non
 „pauci escharæ, quam supra diximus, præ se con-
 „cretionem ferebant. In eo vasculo, in quo pulvis
 „Melitensis fungi continebatur, nihil novi accidit,
 „quod in sanguine e vena misso accidere non oportet.
 „Modicum erat serum, non nihil flavescens, crassa-
 „mentum consistentiæ mediocris, color vero ab ore
 „vasis usque ad imum sit rutilus, & purpureus, ut
 „hoc certe nomine videretur hic sanguis illi antepo-
 „nendus, qui in sexto vase sine ulla pulveris admix-
 „tione fuerat conservatus, quique (nisi quod paul-
 „lo minus feri secretum fuerat, quam e sanguine sano
 „secerni solet) sic fere se habebat, quemadmodum
 „si sanus fuisset.

„Hæc omnia profecto ostendunt magnam in
 „sanguine cum ex opiatis, tum ex alumine, vitriq-

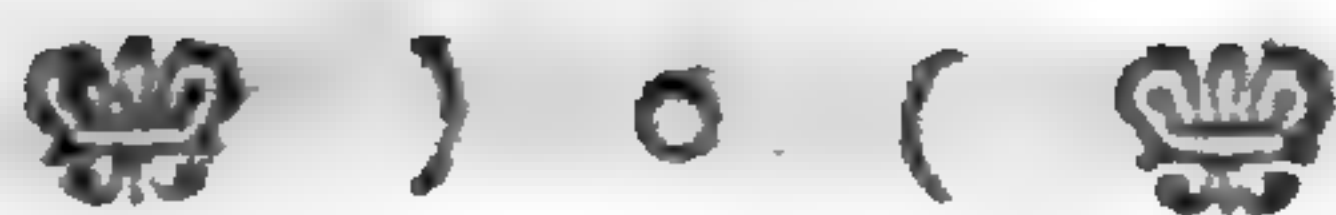

„lo mutationem sequi, ideoque his assumtis pericu-
„lum subesse aliquod; ac si parem afferret meliten-
„sis fungus mutationem, par sane metus esset in o-
„mnibus, sed quando illa mutationem afferunt ma-
„ximam, hic vero vel nullam, vel ferme nullam,
„minime dubitandum est, quin sit hic unus ceteris
„omnibus anteponeendus. Hunc enim inter alia tu-
„tissimum esse, & exitus ipse declarat, & ratio ab
„experimentis ducta confirmat.

Ex dictis & allatis observatorum testimoniis se-
quitur, quod nulla planta, nulla Medicina, in hunc
usque diem detecta magis laudabilem præstiterit ef-
fectum, quam hic fungus in variis *Morbis evacuato-*
riis sanguineis, qua propter omni jure dignum cense-
mus Ipecificum officinis nostris medicis, ut frequen-
tius in usum trahatur ad conservationem
generis humani.

LXVI.

METAMOR- PHOSIS PLANTARUM,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Proposita a

NICOL. E. DAHLBERG,
Ostrogotho.*Upsalæ 1755, Junii 3.*

CAP. I.

Omne, in hoc mundo, vivens mutationibus obnoxium est; a parvo enim incipit, augetur & magnum fit, faciemque totam sæpe immutat: CERVI cornua ramosa non acquirunt, antequam ætate provectiores evadant. PAVONES versicolore caudam non prius adipiscuntur, quam tribus annis præterlapsis. LARI, adhuc juvenes, incani sunt & altero primum anno colorem album induunt; & plurimæ avium colorem, quem pulli habuerunt, in alium commutant: Ex conchyliis STROMBI: *Podagra, Scorpis, Lambis, Millepeda, Auris Dianæ*, &c. Labia, seu dædaleos suos sinus, non antea adsequuntur, quam maximam ætatis suæ partem vixerunt. Ut alia exempla reticemus,

INSE.

INSECTA vero, imprimis huic mutationis legi, obnoxia sunt, si excipiuntur *Aptera*. Heic, non sine admiratione, videmus, quam dissimilia sibi met ipsis fiant, adeo ut Spectatores facile decipiant & pro duabus vel tribus distinctis speciebus agnoscantur, quæ tamen eadem sunt, licet non ab aliis, quam artis peritis, cognoscantur. Immo, tam magna heic est differentia, ut minima similitudo illorum sit, quum adultiora fiunt: Ex *Larva* enim glabra, longa, spinosa, maxillis & XIV pedibus prædita, *Papilionem* quatuor alis instructum, qui oris loco linguam tantum habeat spiræ modo contortam, provenire, tam alienum videtur, ut nemo id sibi facile persuaderet, qui id non vidisset. Æque alienum etiam videretur, quod lævis, albus, longus, sub cauda pellucidus, & sub terra reconditus vermis, mutaretur in nigrum, durum, alis & elytristectum *Scarabæum*. Quis, nisi qui id vidisset, crederet interem *Hemerobium* a *Formica-leone*, *Pbryganem* a verme in cylindro sub aqua recondito, vel *Libellulam* a larva quadam, crocodylo simili, in aqua provenire. Hanc autem transformationem, naturæ consulti **METAMORPHOSIN** dixerunt.

In *Amphibiis* non paucis, eandem transformationem videmus. *Rana*, quæ ova in aqua deponit, primo fit quasi *Piscis*, seu *Cottus* capite magno, cauda compressa, sine pedibus; tandem pedes adsequitur, *Lacertæ* simillima; dein caudam amittit, & aquam deserit, & tunc propriam formam adipiscitur.

Rana-piscis, Surinamensis incolæ, de quo **VINGENT, MERIANA, SEBA** & alii demonstrare conati sunt Ranam in piscem transmutari, contrario plane modo ac in Ranis fieri assolet; metamorphosis vero hujus animalis, ita sese non habet, sed eadem, quæ primo cauda sua compressæ *Lacertæ* valde similis erat, tandem, postquam adulta ad ju-

stam magnitudinem pervenit caudam amittit, in RANAM palmis & dactylis fissis, plantis & dactylis palmatis, femoribus postice oblique striatis, mutatur. Sic etiam plurima animalia comparata sunt.

CAP. II.

VEGETABILIA eidem, ac animalia, mutationi, & non minori admiratione dignæ metamorphosi, subjecta sunt. Insectorum metamorphosis, in integumentum unius alteriusque exuitione consistit, dum postea propria & perfecta forma, nuda proveniunt. Hanc etiam metamorphosin in plerisque plantis videmus. Plantæ enim, (si partem earum præcipuam, ubi vita consistit, radicem nempe, consideramus) ex cortice, libro, ligno & medulla consistunt *). Cortex plantarum eodem modo sese habet, ac tunica larvæ quæ exuta, denudatum insectum relinquit. Sic etiam in vegetabilibus fit, cum flores producant & aperiant exuuntque corticem, ex qua Calyx fit **), dum videmus interanea plantæ, ut ita dicam, prorumpere, florem nempe, Corolla sua micante, Antheris farinaceis, Stigmate madido; tunc enim liber, lignum & medulla, in hisce partibus, nuda & vita sensibili sese produnt. Quamdiu planta, intra corticem, foliis tantum vestita jacet, æque incognita & obscura nobis est, ac papilio, cum etiamnum larva est, pelle & spinis obtegitur: Nemo enim larvam istam cognoscere potest, nisi qui experientia edoctus est, quod decorticata, in talem mutetur Papilionem. *Swammerdam* & *Nedham*, hanc, inter insecta & vegetabilia, analogiam manifeste deprehenderunt. Quod itaque flos, vel fructificatio, ipsa

*) Phil. Bot. §. 30.

**) Calyx oritur, cum extimus sit, e Caulis Cortice, ideoque herbacei coloris ut folia; dehiscit una cum corolla, sed non decidit ut ea; nutritur etiam ex cortice. *Cesalp. plant. 15.*

ipsa & propria herba sit, licet in illa tam multæ & distinctæ partes, ac in animalibus non inveniantur, nemo inficias ire potest. *Pisces* enim aures non habent, prout *Aves* & *Quadrupedia*: *Vermes* neque aures, nec nasum, nec oculos, nec alas, nec pedes, immo nec caput habent, omnes tamen genitalibus gaudent, quibus genus suum propagant. *Vegetabilibus* ut sensu & sensatione destitutis, neque capite, nec cerebro, nec oculis, nec auribus, nec naso, nec gustus vel tactus organis, nec Musculis & geniculis pro loco motivitate, nec ventre, ut alimentum secumferant, quum non progrediantur ab uno loco in alterum, opus sunt. Illis enim sufficit *vasa chyli-fera* habere, quibus alimentum, quod illis aqua sup-
 peditat, capiant; & *Folia* loco musculorum, ut ab aëre moveantur; & *organa genitalia*, quibus genus suum propagant & copulentur, sub curto illo tempore, quo nuda sunt & ova sua producunt: Postea vero evanescent, uti plurima insecta, quæ transmutata id fere tantummodo curant, ut copulentur & ova deponant; hoc autem eorum fine obtento, moriuntur & evanescent. Unica vero in vegetabilibus est circumstantia, quæ cum insectis non semper convenire videtur, nempe quod in caulem & ramos ex-
 crescant, & multos flores, ideoque tot vitas proferant, & caulis sæpe in sequentem annum relinquatur & perennis continuet. Is vero, qui naturam intelligere cupit, vestigia ejus a maximis ad minima, vel a magis compositis, seu a seipso, ad simpliciora, quantum sensus permittunt, sequi debet; simplicissima enim non licet videre, nam creator hæc sibi soli reservavit. Non debemus itaque *Vermes* a *Quadrupedibus* explicare, sed *Insectorum* classem ad finem sequi, & dein a *Vermibus* incipere, dum etiam inter *Julum* vel *Scolopendram* *insectorum* & *Nereis* *vermium*, parum differentiæ invenimus. Oportet primum videre, quemadmodum *Animalis*

quadrupeda vivipara pullos suos generent, qui utero funiculo umbilicali & placenta alligantur, quæ in illis marcescit, sed in vermibus, & quidem in primis *Tænia*, videmus matrem partum suum edere, eidemque adhærere, quo fit, ut pro quavis generatione, novus exoriatur articulus, qui distincta est vita, seu distinctum individuum, ut in radice *Tritici repentis*. His intellectis *Polypos* seu *Sertularias* inspicere debemus, qui eodem modo ac *Tænia* partus suos, licet plures, edunt, & iis adhærent, ut ramosæ plantæ similes evadant; quam primum enim matres moriuntur, indurantur eorum corpora, & truncum vel ramum constituunt, adeo ut pulli viventes in summitatibus tantummodo sint, consimiliter ac in vegetabilibus, in quibus quævis gemma novam constituit vitam, licet cum priori cohæreat; sed fato illi obnoxia est, quod, post semel peractam florescentiam vel exuitionem larvæ, nunquam ex eadem, planta aliqua nuda, vel flos proveniat.

Uti Animalium machina constat *Systemate cerebroso & vasculoso* nutriente, sic etiam vegetabilium; in his *Medulla* loco cerebri s. *Medulla spinalis* & *Cortex* loco vasorum per quem succus alimentaris defertur. Ex cortice deponitur quotannis *Liber*; ex *Libro* fit *Lignum rigidum* loco ossium. Adeoque hæc duæ partes essentielles constituunt *Larvam plantarum* & hæc partes dein mutantur in *Florem*, tamquam in *Insectum volitans* coleoptrato calyce corticali, alatis *Petalis* e libro licet fixis, masculis *Staminibus* e ligno & femineo *Pistillo Medullari*.

Quomodo hæc metamorphosis fiat vel non fiat apertissime patet intuenti e. gr. *Scillam* aut *Ornithogalum capense*. Ubi

a. *Bulbus* constans squamis tunicatis, prioris anni relictis basibus foliorum,

b. Fo-

- b. Folia basi intra bulbum vaginantia præsentis anni soboles & herba sunt.
- c. Gemma minima residet intra basin singuli folii in bulbo.
- d. Hæc gemma (c) dabit proximo insequente anno folia, nisi tabescat.
- e. Si vero hæc gemma (d) protruditur, mediante enato scapo, in folia, eodem anno quo priora (b) folia, fiet spica.
- f. Bractææ in hac spica (e) tum ortæ fuere ex foliorum rudimentis uno anno præcocioribus, adeoque teneræ.
- g. Dum Bractæas has (f) concipio uti gemmæ (c) squamas, in folia enatas (d), sequitur etiam quod concipiam in eorum alis hære alias gemmas minores, si bulbus permansisset; Sed ultimæ hæ flores evadunt.
- h. Corolla adeoque se habet uti gemma tertii anni (g), quæ ideoque duobus annis præcocior existit.
- i. Si itidem in ipsa corolla, tamquam in bulbi gemma concipio hære minores bulbos, videbo hos mutatos esse in stamina; adeoque Stamina quarti anni soboles sint; imo & pistillum quinti anni.

Qui naturam insectorum scrutati sunt, invenerunt, quod sic dicta metamorphosis in insectis, proprie non sit transubstantiatio, qualem *OVIDIUS* sibi representavit, sed tantummodo decorticatio: Et *SWAMMERDAM* clare observavit, quod in larva Papilionis Brassicæ, cum etiamnum in terram reptat, alæ & totus Papilio, sub ipso cortice absconditus esset; adeo ut hæc metamorphosis, denudatio partium tantum esset, eodem modo ac in floribus. Si jam flores inspiciamus, videbimus eos nihil aliud,

nisi ipsam plantam denudatam esse; & si, substantiam caudicis usque in flores, sequamur, observabimus, quod hi idem ac truncus, & denudatio partium tantummodo sint. *Cortex* enim primum rumpitur tamquam in Larva, & *PERIANTHIUM* fit, colorem suum viridem plerumque retinens: Huic proximus est mollis & pellucidus *liber*, qui ideo plus expanditur, & *COROLLAM* constituit, variosque colores recipit; nempe ab acido rubrum; ab amaro luteum; a dulci album; & sic ulterius: Intra hunc *lignum* est, quod facilius finditur, firmitus est, & minus expanditur, & in *STAMINA* mutatur, producitque aridam suam substantiam, pollinem: Intime & in centro *medulla* jacet, quæ in floribus *PISTILLUM* evadit, & vitas novas, semina, profert. Eundem itaque ordinem, quem in radice vel trunco, etiam in floribus, servant plane; omnes vero hæ partes dividuntur in suas partes, figura, numero & proportione appropriatas, secundum vim insitam, in prima creatione, a summo rerum statore, determinatam, cujus rationem tam difficile invenimus, quam cur quatuor alæ in *Papillione*, duæ in *Musca* fiant, & sic porro. Id autem videmus, quod ubicumque ramus eo modo sese in florem aperit, in eodem loco & puncto ulterius non crescit, sed protrusio ibi terminatur, & hic est finis ultimus, quem *CÆSALPINUS* & plurimi inter antiquos botanicos, tam multum urgere solebant.

Insecta diu in larvis suis vivunt, sed, postquam transmutata sunt, festinant ut genus suum propagent, & dein moriuntur, uti clarissime videri potest in *Bombyce*. Eodem etiam modo vegetabilia eorumque larvæ se habent, quæ, per totam tere æstatem terram, virentibus foliis, operiunt, brevi autem tempore larvam suam exiunt, florent & fructus procreant, deinceps evanescunt in omnibus plantis transmu-

tatis, hæ fructificationes; quam ob causam, fructificationem non inepte partem plantæ temporariam appellaverunt Botanici. Hæ ideoque transmutatæ plantæ sunt, quæ æstati nostræ amœnitates ejus dant, & oculos nostros magis pascunt, quam ipsa folia; quemadmodum enim larvæ insectorum oculos nostros minus alliciunt, maxime vero micantes *Papilionæ*, *Phalænæ*, & cetera transformata, sic etiam Plantæ.

Postquam sic vidimus, flores eodem modo sese ad herbam, quo *Papilio* ad larvam, habere, perspectu facile est, quod lubrico inædificarent fundamento, contendentes methodum plantarum sumi debere ex foliis, caule vel radice, quæ plerumque in plantis præsentia sunt, dum fragilis ista corolla, pars temporaria tantummodo est, & in quibusdam, præcipue vero in rarissimis exoticis plantis, raro prodit. Quod hæc eorum methodus viam, ad nonnullarum plantarum faciliorem cognitionem, panderet, si vel concederetur, occurrunt tamen heic longe plures difficultates, quam in fructificatione, & nos æque ignaros relinquit ac antea eramus; nam sicut insecta, v. g. *Papilionæ*, *Muscas*, &c. ex larvis eorum cognoscere vix possibile foret, sic etiam plantæ ex ipsa Herba cognosci non possunt. Cum larvam aliquam ignotam obtinui, & eandem nutriti quamdiu alimentum adsamere vult, proditurum ex illa *Papilionem* valde desidero, & tunc primum perspicio, quod & quale animal nutriti. Eodem modo, cum semina ab exteris regionibus accepi & in horto terræ mandavi, valde plerumque incertus sum, quam plantam colui, licet in arborem magnam accreverit, donec florem promat, dum aliter, quam antea, de hac planta sentio. Si, v. g. semina plantæ cujusdam ex Gallia australiori accepi, & illa excrescunt foliis graminei similibus, nunquam cogitare possem, quod

Piso affinis esset, nisi antea hoc novissem; cum vero flos, *Lathyro* similis prorumpit, clarissime video, quod sit *Latbyrus Nissoia*.

Ante aliquot annos, planta quædam excrevit ex seminibus a Cel. Dn. Prof. *Sauvagesio* ad Nobiliss. Dn. Præsidentem missis; per totius anni spatium sine flore crescebat, & a *Glechomate* vel *Hedera* terrestri vix distingvi poterat, anno autem proximo florem protrusit, qui *Antirrhino* majori valde similis erat, licet ipsa herba toto cælo ab illo differret; procumbens enim erat, & foliis oppositis, cordatis, crenatis: Quis mortalium, ab ipsa herba judicaret, hoc ANTIRRHINUM *Asarina* & *Linariam* inter se affines esse, nisi fructificatio & nyda planta hoc evinceret.

NITRARIAM *Schoberi*, *Gmel. sb. 2, p. 98.* ab externa structura, quivis facile diceret esse aut *Zygophyllum*, aut *Lycium*: quum vero fructus neque capsula, nec bacca polysperma, sed *Drupa* sit, neutra horum esse potest, & sic adhuc ignotum erat, quænam planta esset, quæ in Horto academico læte crevit, quamdiu florem non emiserat. Quis, ex habitu externo, seu *Larva*, me doceret cujusnam sit generis? Tandem protruso flore constitit distinctissimi generis plantam esse. Stamin. 15, Pist. 1, *Drupa* ovata nucleo triloculari,

Est, de cetero, non tantum facilius, plantasystematica methodo ex fructificatione cognoscere, sed etiam propius ad naturæ & indolis ejus cognitionem pervenire; si enim *Cacaliam Kleiniam* dictam sine fructificatione viderem, nunquam cogitare possem, illam propius ad *Tussilaginem*, quam *Euphorbiam*, *Mesembryanthemum* & *Cactum* accedere; ex fructificatione autem, seu structura plantæ interiori, id facile video.

Utrum *Portulaca arborea* Cap. b. Spei, quæ in hortis communis est, sed quantum notum, in aliquo horto europæo non adhuc floruit, Seda aut *Crassulas*, an *Portulacas* vel *Mesembryanthema* cognatione contingat, nos fugit, usque dum florem videre licet.

Qua vi medica *Hydrophyllum* gaudeat, adhuc determinare non licet, & si id sciscitari vellemus, cœca facimus experimenta, quamdiu ordinem ejus naturalem nesciamus; e contrario autem, si v. g. *Horminum* ex Alpibus mihi ostenderetur, & ordinem ejus naturalem ex fructificatione vidissem, statim certus esse possem, plantam illam non esse venenatam, & quod non errassem, si crederem illam eandem vim, quam ceteras *Verticillatas* (*Raji*) habere. Fructificationem, nos ad notitiam de generibus & ordinibus naturalibus deducere, tam indubium est, ut, qui id negaret, primis, ut dicitur, labris botanicen gustasse non videretur. Quis enim a structura externa diceret, *Linariam*, *Cymbalarium*, *Orontium* ANTIRRHINUM *triphyllum* & *bellidifolium* ejusdem generis esse, nisi fructificatio vel plantarum metamorphosis id docuisset? Quis alicui persuaderet RANUNCULUM *flammulam*, *gramineum*, *Ficariam*, *aconitifolium*, *bullatum*, *acrem* & *aquatilem*, ex eodem genere esse, nisi metamorphosis plantarum, seu fructificatio hoc evinceret. Immo, id mihi tam inopinatum esset, quam olim fuit C. Bauhino ejus *Pseudocytisum* & *Nasturtium sylvestre*, ex eodem genere (*VELLA* nempe) esse. Firmum itaque est, & erit, quod qui plantas rite cognoscere vult, ex earum structura interna, æque ac insecta, eas cognoscere, & metamorphosinearum expectare debeat. Nam, qui accurate perspexit BRASSICAM *oleraceam*, & dein CRAMBEM *maritimam* vidit, plane convictus esset, quod *Brassica* & *Crambe* cognatione proxima

seſe contingerent, & nunquam aliud cogitaret, quam quod duæ tam ſimiles plantæ, ſimilem adipiſcerentur fructificationem, contrarium autem ſentit, dum fructificatio in Crambe provenit, quæ tam multum ab illa in Braſſica differt, quam proxime ad *Rapiſtrum maximum rotundifolium monospermum Cornuti* venit; adeo ut hæ duæ, licet diſſimiles, propius cognatione & qualitatibus ſeſe contingant, quam ſimiles illæ, *Braſſica oleracea* nempe & *Crambe maritima*, quod ſtructura plantæ interna, in fructificatione ante oculos poſita, demonſtravit.

Urgeant nonnulli Botanophili, quamdiu cumque placeat, difficultatem examinandi, in quibusdam floribus, partes minutiffimas; certum tamen eſt, & erit, quod, quemadmodum viſum fere fugiens Acarus dignoſci nequeat, niſi inſpectis octopedibus, duobuſque ejus oculis, ita etiam nec plantæ ſine fructificatione & inſpectione nudæ earundem ſtructurae. Verbo: cognoscendæ ſunt plantæ non aliter ac infecta, poſt metamorphoſin peractam, nec ab ipſa larva.

CAP. III.

VARIETATES.

Metamorphoſeos & tranſmutationis plantarum altera pars eſt, quæ fit cum difformantur, & partem illam Botanices comprehendit, quæ VARIETATES tractat. Hæ vero, partim in ipſa herba, partim in fructificatione conſiſtunt. Folia in plantis *montanis* ut in collibus & aridis locis immutantur, dum ſuperiora magis fiſſa fiunt, uti videri poteſt in *Pimpinella*; & contra in plantis *aquaticis*, folia inferiora, quæ ſub aqua latent, magis diſſecantur, ita ut parenchyma ſuum relinquunt, & ramificationes vaſaque ſua tantummodo retineant, quo fit magna in plantis differentia, ut multi crediderint eas eſſe

se distinctas, quæ tamen ex eadem specie sunt, cujus dilucida exempla in *Ranunculo aquatili* & *Sisymbrio amphibio*, dantur. — Immo aquæ & succi nimia quantitas, vegetabilium folia læviora, dum e contrario siccitas & caliditas magis hirsuta faciunt, uti videmus in *Polygono amphibio*, quod etiam pro duabus speciebus habitum est, licet re ipsa una sit. Metamorphosis illa, quam Nob. v. *HALLER* jam pridem in *Ranunculo bulboso*, qui communiter in collibus nostris crescit, observavit, quod in Ranunculum repentem mutetur, cum in humum magis solutam venit, insignis est; quæ etiam in causa fuit, cur omnes Botanici antea habuerint illum pro distinctis speciebus, cum tantummodo fuerit metamorphosis quædam a loco.

Florum metamorphoses magis communes sunt; ubi *PLENITUDO* in considerationem imprimis venit, quæ semper monstrosa est, & plantam sterilem facit. Magna vegetabilium copia plenitudinem florum adsumunt, quo factum est, ut antiquiores Botanici, qui plantas flore pleno, pro distinctis speciebus habuerunt, longe plures numeraverint plantas, quam re vera habebant.

Cum videamus plantam ipsam ex cortice, libro, ligno & medulla constare, & florem nihil aliud esse, nisi has partes in calycem, corollam, stamina & pistillum expansas, observamus etiam in hac metamorphosi, substantiam ligneam, quæ nihil aliud est, quam plures tuniçæ libri obductæ & induratae, in petala expandi, quæ in stamina diffindi debuissent; & videtur hoc fieri ex nimia succi alimentalis copia, quæ substantiam libri in lignum indurari impedivit, quo fit, ut stamina in petala mutantur, & flores, qui plurima gerunt stamina, facilius evadant flore pleno, quam qui pauca habent: Uti videtur in *Ænemone*, *Papavere*, *Pæonia*, *Ranunculo*, *Caltha*,
Aqui-

Aquilegia, Delphinio, Nigella, Rosa, Rubo, Mälo, Persica, &c. & plerumque accidit ut, si hæ plantæ, flore pleno, in macilenta terrâ ponantur, siciores evadant, sæpe ad simplices reducantur.

CAP. IV.

ALIENATIONES.

Præter antecedentem metamorphosin, est etiam aliqua in vegetabilibus, de qua botanici adhuc non convenerunt, quæ **VARIETATES CONSTANTES** dictas sub se comprehendit. Cum botanici vidissent eandem speciem in diverso climate vel solo, variare, primum ex illis novas species constituerunt; quo accidit, ut numerus plantarum nimis auferetur, nulli dum limites essent. Recentiores itaque botanici, varietates ad species suas reducere cœperunt, ne entia, præter necessitatem, multiplicarentur. Botanici, qui videbant solum & cœlum tam multas fecisse varietates, intelligebant quoque, quod solum & cœlum eas reducerent, quam ob causam, in hortis botanicis eas seminabant; at, cum viderent nonnulla in uno eodemque solo & climate, æque constantes esse, contendebant aliqui, quod non pro varietatibus, sed distinctis speciebus haberentur, licet duæ plantæ admodum similes, & ceteræ ex eodem genere multum dissimiles essent, ut *Fumaria bulbosa radice cava & non cava*, & multæ aliæ. Inde ortus est dissensus Botanicorum in scientia botanica, qui hoc tempore plurimum molestiæ adfert, quamdiu Botanici causam hujus rei nesciunt.

Sexu plantarum vel fœcundatione tam dilucide ante oculos posita, ut totus fere orbis potuisset eam videre, & observationibus hac in parte solerter institutis, invenerunt Botanici generationem hybridam, interdum in plantis æque ac animalibus, dari; quæ ex duabus distinctis plantis, tertia provenit, uti Mu-
lus

lus ex Equo & Asino. Animalia, quæ partu hybrido provenerunt, genus suum rarius propagant; an vero hæc lex æque constans sit in plantis, adhuc incertum est: Ex illis enim, quæ adhuc observarunt botanici, interdum affirmatur, interdum negatur. Si jam ita est, quod admodum verisimile videtur, plantas aliquas hybridas semine propagari, fundamentum aliquando accipient varietatum constantium, & quam ob causam nova plantarum metamorphosis profertur.

Plantæ, sic dictæ, CRISPÆ, uti in Mentha, Tanaceto, Malva, Reseda, &c. tam similes sunt, ut nullus dubitet, quin crispæ, ex non crispis proveniant; hæc vero crispæ constantes fiunt, licet ex semine in eodem solo seminentur, ut nemo dubitet, quin varietates, licet constantes, fiant; adhuc vero nemo causam ostendere potuit.

Alia varietas constans est, quæ fit in plantis TENUIFOLIIS. *Heracleum* quod *Sphondylium birsutum* foliis angustioribus C. B. tam prope ad *Sphondylium vulgare birsutum* C. B. accedit, ut, qui unum novit, de altero dubitare non possit, nam, quum hæc duæ plantæ metamorphosin subierunt, fructificationem in utraque tam similem videmus, ut unam ab altera distingvere nemo queat: In pratis nostris conjunctim crescunt, & in hortis seminantur; quoad vero larvam vel folia admodum dissimiles sunt.

RUTA tenuifolia europæ australis tam similis est *Rutæ graveolenti*, ut qui omnes notas Rutæ species vidit, non possit dubitare, quin hæc duæ a principio una fuerint, licet jam constantes sint, etiam si in hortis eas seminamus, & tenuifolia folia sua tenuia totamque suam structuram tenuiorem retinet.

Qui CENTAUREAM calcitrapam novit, & semina *Cardui stellati*, foliis integris serratis MAGNO-

LII accepit, & in horto suo seminat, dum foliis integris & non ferratis, toto coelo a laciniatis & pinatifidis *Centaureæ calcitrapæ*, differentibus, excrescit, valde miratur, cum eas videt, postquam metamorphosin subierunt & flores produxerunt, & quod tota planta hac fructificatione, quoad internam structuram *Centaureæ calcitrapæ* simillima sit, ut nemo, nisi præjudiciis excecatus, dubitare possit, quin hæc duæ, in principio, una fuerint.

Est vero alia metamorphosis, quæ non minus botanicos turbat, cum nempe larvæ similes sint, vel plantæ, quoad structuram externam, haud distingui possint; interna vero structura tam multum differat, ut maxima videatur esse difficultas, ad unam speciem eas reducere, quas Botanici **BIFRONTES** vocarunt: Tales sunt *Conyza bifrons* & *ragusina*, quarum una planta flores perfecte radiatos, altera vero flores flosculosos sine radio, habet. Ejusdem qualitatis sunt **BIDENS** *cernua* & **COREOPSIS** *bidens*, **ANACYCLUS** *valentinus* & **ANTHEMIS** *frondosa*, **SENECIO** *Jacobæa* & *Jacobæa vulgaris flore nudo*, &c. **CONYZA** *bifrons* & **INULA** *bifrons*.

Porro, varietates quædam sunt, quoad internam structuram tantum differentes corolla majori, quas Botanici appellaverunt **GRANDIFLORAS**, satis evidentes in *Galeopsi Tetrabit*, ubi omnes varietates corollis semper duplo, triplo & quadruplo autiores evadunt, quam ceteræ ejusdem speciei, uti etiam videmus in *Clinopodio*, *Prunella* & multis aliis.

Hæ varietates constantes, (ad quas *Sedum Telephium*, *Serapias belleborine* & longe plures pertinent) quæ jam botanicos tam multum turbant, ex sexu plantarum & generatione hybrida forte aliquando deduci possunt. Gallina Frislandica, seu crispa, pennis recurvis, deplumata & , quoad minimas partes, cul-

tro anatomico referata, & ab anatomico quodam perspicacissimo examinata, non potest non esse unius ejusdemque speciei cum Gallina communi, licet pennæ ejus recurvæ sint, & genus suum non mutatum propaget, etiam apud nos. Cum Cel. *REAUMURIUS* Cuniculum gallinam comprimere, ut fertur, permisit, ova transmutata fuerunt in pullos, gallinæ simillimos, licet pennas non induerint, sed lana molli tecti essent; hoc experimentum huc aliquo modo quidem spectat, sed ex hocce unico non audemus ad universalia concludere, inde enim horrenda deducerentur confectaria, & occasio daretur credendi Mauros, inter homines, singularem aliquam habere originem, quam tamen eis tribuere ego nolo.

In patria nostra arbor quædam, licet rarissime, occurrit *), quæ est quasi medium inter Pinum sylvestrem & Pinum abietem, ut nemo fere possit determinare quænam species ex hisce sit; habet enim ramos longos uti funes, & tota planta mutata est: Metamorphosin non subit, vel apud nos, quantum adhuc notum est, unquam fructum tulit; & videtur, cum descriptione *Pini Mugo* dictæ, in Italia a botanicis facta, convenire. Si ex commixtione aliqua inter Pinum & Abietem, hæc non provenit, omnia nos fallunt.

LYCHNIS apetala, in Alpibus Lapponicis, licet inter *Lychnidem dioicam* crescat, constans est. Cum hæc etiam in hortis plantetur, æque constans est, ac in alpibus: Facile perspicimus hanc hodie distinctam esse plantam; quod autem ex *Lychnide dioica* primum orta sit, tam indubitatum mihi videtur, & imprimis ex specimine, in Siberia per Celeb. Dn. *Gmelinum*, lecto, ut limites eas inter non habeamus.

CAP.

*) *It. Gottl.*, 324.

CAP. V.

MONSTROSITATES.

Major sane & magis monstrosa metamorphosis in plantis fit, cum insecta in illas agunt; cuius dilucidum exemplum habemus in *Pinu abiete*, quæ dum strobilos suos rubros, seu flores femineos ponit, sæpe quasi sententiam mutat & flores in truncum & nodum gibbum transformat, rubræque strobili squamæ virides, acuminatæ & folia basi latiori evadunt. Hoc fit, cum insecta, sub tempore florescentiæ, flosculos destruunt, & eo dilucide nobis monstrant plantarum metamorphosin, ex herba nempe in florem; cum enim rami excresecunt, a lateribus foliis suis, quasi squamis, teguntur, & inter quodvis folium gemmam, sive rudimentum futuri ramuli insequentis anni habent: Cum vero gemma, quæ insequenti anno proveniret, anno priori rumpitur, flos fit, & ramus crescere cessat, dum alimentum in fructificatione impeditur; rursus autem, si hæc fructificatio destruitur, ramus crescendo continuat. Sic v. g. *SALIX* alta, cujus rami quovis anno florent; si vero hi rami dissecantur, & in terra ponantur, ut radices agant, folia protrudunt, non vero florescunt, sed gemma eorum, ramulos novos producant; quod dilucide ostendit, florem nihil aliud esse, nisi metamorphosin plantæ. Si jam *Salix* aliqua crescit, & gemmas suas amentiferas seu floriferas, ponit, & insecta, sub illo tempore, flosculos destruunt, succus nutriens abundantius ad squamulas fluit, ut in folia revera excresecant squamæ amenti & *rosam*, sic dictam, *salicinam* producant, quam veteres Botanici tam multum admirati sunt. Et videmus perpetuo, quod plantæ pingves factæ, folia abundantius producant, esurientes vero magis florescant.

Singulares in vegetabilibus fiunt metamorphoses, cum insecta in illis ova sua deponunt; tunc *Ju-*
pipera

Niperus nidum insecti, fructui in Triglochi verticali similem; *Populus* quasi baccas foliis adherentes; *Abies* conos fragiformes; *Pistacia* longum folliculum purpurascentem; *Hieracium murorum* muris formæ similem gibberem; *Glechoma* & *Quercus* gallas; *Cerastium* capitula imbricata, producunt: Immo nimis longum foret, eas omnes enumerare.

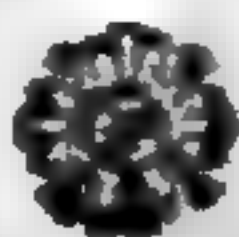
Metamorphosis plantarum de cetero, tam multimoda est, ut hortulani *Tilias* & alias arbores inverterint, & ex trunco radicem, ex radice truncum fecerint, & quotidie radices in altissimis ramis faciant circumpositionibus & ablactationibus. Ex unica gemma, inoculationibus, arborem integram adsequuntur. Experimentum Mandariolæ ex unico Citri folio, deponendo illud in terra, uti folia Brassicæ, bulbillum procreare, & ex ipso bulbo dein totam plantam producere, sat mirandum est.

Has vero omnes superat metamorphosis illa, quam nemo, nisi rerum omnium stator, præstare potest, quam SEMEN dicimus, maximam nempe arborem ad minimam molem, seu plumulam seminis reducere, & illam duobus lobis succulentis interponere, sufficienti humore, & membrana densissima obducere, quæ abundantem exhalationem impedit, attractionem vero admittit. Quod eo modo, planta sine radiculis, per totum orbem terraqueum transferri possit, & sæpe per 50 ad 100 annos, sine germinatione esse, maximam meretur admirationem.

Metamorphosis vegetabilium, tam arborum, quam perennium, quæ fit in GEMMIS seu bulbis plantarum, non minori admiratione digna est;

cum futurus ramus in compendium, & squamis minutissimis, imbricatis & conniventibus coarctetur, ut sævitiam instantem hyemis eludat, & has gemmas ostendit primo vere, non vero eas sub æstate aperit, quasi sciret dudum se ad procul instantem hyemem parare, & quomodo hæ gemmæ dissimili modo construuntur; in quibusdam nempe ex petiolis, in aliis ex foliis, in aliis ex stipite, in aliis autem ex propriis squamis.

LXVII.

CALENDARIUM FLORÆ,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Propositum a

ALEXAND. MAL. BERGER,

Vermeland.

Upsalæ 1756. Martii. 31.

Poma dat Autumnus, formosa est messibus Æstas
Ver præbet flores.

Ovid. ant.

CALENDARIUM FLORÆ,

*gaudia anni secundum ejusdem progressum, e
sublunaribus petita, primum propositu-
rus, idque secundum clima Upsaliense
1755 observatum, sequentia præfari ne-
cessum duco.*

Tempus lente festinat; in cursu & motu sunt
omnia, suumque tempus habent singula, ut loqui-
tur sapienter sapientissimus mortalium Salomo; cui
concinne adstipulatur Virgilius: *Stat sua cuique dies.*

Ad tempus rite determinandum omnem Astrono-
mi moverunt lapidem, quibus accurata temporis di-
visio debetur, quique infinita diligentia cursum
motumve corporum cœlestium observando, eo tan-

dem devenerunt, ut tempora futura accurate prædicere queant, & illa in Annos, Menses, Hebdomadas, Diesque ita distribuere, ut inde vulgus habeat *Calendaria* tanquam normam, secundum quam æquales illius partes observare & numerare queat.

Quemadmodum diffusa *Astra* in sublimioribus cœli regionibus radiant, lucent & ornant, ita etiam *sublunaria*, tempore æstivo, rutilantes & splendentes vario colorum genere FLORES coronant & depingunt; nam quod est superius, est tamquam inferius, secundum effatum Alchemistarum.

Hiscæ *stellulis*, *terrestribus* quantum temporis & laboris, per plura retro secula, impenderint Botanices gnari, ut illarum nomina, naturam & indolem pernoscerent, eo tamen scientiam perducere non potuerunt Astronomos imitando, ut æque attente observare potuerint singularum proprietates & phœnomena.

Cuique FLORUM suum est *Tempus*; frustra namque quærimus autumnali tempestate *vernales* & vernali *autumnales* florum species; per stas enim anni partes alios propullulantes, caulescentes, florentes, fructificantes & evanescentes videmus; iterum alio tempore per vices sic alios in aliorum loco succrescere observamus, idque tanta celeritate, tam constanti ordine & lege, secundum naturæ ductum inter se, ut vix sine summa admiratione & animi sensu ejusmodi festinantem seriem & varietatem intueri quis poterit.

Sol calore suo dum vitam Plantarum corde destitutarum excitat, producit quoque quodque vegetabile secundum indolem & naturam cujusque serius aut citius, prout hæc vel illa planta majorem vel minorem caloris gradum requirit, usquedum justam obtinet maturitatem. Nam veluti specie discrepan-

tia ova, dum eodem tempore, gallinæ incubanti supposueris, non eodem die excluduntur, sed maturius aut tardius alia; sic nec flores simul & semel prodeunt, verum statuto tempore, prout majorem caloris gradum admiserint naturæ suæ convenientem.

Etsi annus in partes a Conditore universi dividitur distinctas, per solem æqualiter in terram radios suos emittentem; non inde propterea Æstas dijudicanda & metienda, quam multitudo *glacii, nivium, tempestatum borealium* & alia impediunt, ne omnibus quibuscunque annis æque cito incalescat aër; proinde secundum calorem aëris maturant anni temperatura citius vel serius; hoc vero optime & aptissime ex variis florum speciebus mensuratur.

Quum vero æstatis tempus dependeat ab aëris calore majore vel minori, ut flores proportionaliter hinc sese conspiciendos præbeant, ita tamen, ut species *una alteram sequatur* constanti lege: facile anni tempestates inde & æstas mensurari potest, quod tantopere huc usque in desideratis fuit, propter usus œconomicos, & frustra ab astris petitum.

Hinc plantæ annis variis, Mensis sæpe spatio citius vel tardius, floribus prodeunt & sese conspiciendos præbent, licet successive & naturali ordine sese excipiant ad *solstitium* usque æstivum, quo omnibus fere annis conveniunt; eodem prorsus modo pergunt & properant vel retardantur cunctando, quo propius autumnum fuerit perventum & hiems in propectu tarde magis vel minus expectanda. Quo vero accurate determinetur hujuscemodi temporis acceleratio vel retardatio, observandi sunt quovis in loco omnes specierum flores, quo tempore *primum* in conspectum venerint, & hoc ipsum quo melius servetur, quotidie annotandum & ut series inde, quam servant, concatenata obtineatur.

Speciminis loco heic proponere animus est flores eo ordine, quo sese fere omnes explicare coeperunt anno proxime præterlapso 1755, in horto Academico Upsaliensi. Quocirca tenendum pene omnes propositas plantas, sub dio crevisse, in eodem solo horti paululum depresso & terra humosa, si modo unicam circiter excepero Decuriam, collectam in locis sylvaticis haud procul distitis, quæque in hortis difficulter admodum culturam admittunt; ad Latum mensem & diem prædicti anni apposui, non cum in finem quo quis sibi persvadeat Flores redituros omnibus annis eodem die & mense, sed tantum propterea, ut alii cernant anni istius Calendarium & videant qua circumspeditione ejusmodi conficiatur.

Discernendis cultis ab incultis, priorum nomina trivialia *litteris cursivis*, uti dicitur, typis mandari curavi & præcipuas quasdam, ut *prognosticas*, notatu dignas asterisco indigitavi.

Has omnes ulterius ita disponendas censui in *Menses*, secundum divisionem, quam reperire licuit, aptissimam; non vero e re esse judicavi menses formare æquales, quum scopus mihi non fuerit dies determinare, sed unice & præcipue æstatis majorem vel minorem accelerationem.

Floribus sic accurate annotatis addendum erit hisce temporibus, quibus regnum Animale suas subit mutationes, veluti cum *Aves migratorie* adveniunt & recedunt; quo tempore aves quæcunque *ova* ponunt vel excludunt, plumas mutant; *Pisces* varii generis ludos veneris ad littora celebrant, quando scribitur *Ager*; quo tempore *ceres floret, maturat frugem, cætera*. Hac ratione eo tandem pervenire licet, ut e florescentia queamus dijudicare quid quotidie faciendum, quod observandum. At huic rei perficiendæ multum requiritur temporis & ut is, qui hæc
rite

rite observabit, ruri degat præprimis, ubi omnia facilius oculis lustrare convenit. Si nostræ nationis Ruricolis in deliciis essent ejusmodi observationes, vel etiam exteris placerent, tempus quam jucundissime fallerent his & similibus immorando; certo etiam certius mihi persuasum habeo, adeo tenue initium, tandem majora & majora incrementa capturum, usque quo utilissimum evaderet opus, ut inde multa & maxime proficua œconomix privatæ redundarent commoda; imprimis tempus seminis sationi & messi aptissimum eo stabiliretur. Deinde tempus scenificii cuilibet solo convenientissimum; quandoque fructus horarios varii generis cibo aptissimos colligere liceret. Hinc hortulani discerent quo tempore veris plantarum Radices denudarent; quando spargerent Semina in hortis; Hesperides exponerent & introducerent; quo tempore autumnali plantas intra hybernacula servandas ollis insererent, ut tutius a frigore defenderentur; Quomodo hortos arte topiaria & plantis coronariis instruerent, ut perpetua florentia ridentes flores alii alios exciperent, quocunque anni tempore, jucundum ut semper exhiberent spectaculum, quemadmodum *Padi* flores excipiunt *Syringæ*, *Syringæ Philadelphi*, *Philadelphi Rosæ serotinae*.

BULBOSARUM florendi ordo in area Buxina earumque duratio, numeratis plantis a primo die Germinationis; altero vero numero indicatur tempus florentiæ.

1.	Leucojum	vernum	26 dies
	Galanthus	nivalis	26
2.	Crocus	vernus	17
12.	Hyacinthus	orientalis	18
20.	Fumaria	bulb. solid.	20
23.	Fumaria	bulb. cav.	20
28.	Hyacinthus	botryoides	19

34. Narcissus	pseudo-Narc.	19
Narcissus	odorus	19
37. Fritillaria	imperialis	10
Fritillaria	pyrenaica	14
38. Fritillaria	Meleagris	10
44. Tulipa	gesneriana	13
47. Narcissus	poëticus	
50. Hyacinthus	amethystinus	
51. Hyacinthus	cernuus.	
59. Ornithogal.	umbellatum	
68. Liliium	viviparum	16
69. Allium	Moly	
76. Liliium	pomponium	
79. Ornithogal.	pyrenaicum	
80. Gladiolus	communis	
81. Martagon	vulgare	15
86. Martagon	album	13
100. Liliium	album	
111. Hyacinthus	serotinus	
113. Colchicum	autumnale	

Dum plura ejusmodi Calendaria variis locis & regionibus uno eodemque anno conficiuntur, facile erit ex hisce florum generibus eorumque florescentia, uti etiam ex *vernatione* arborum colligere, quæ differentia unius Regionis climatis ab altero; & quare plantæ ex climate meridionali allatæ apud nos, non raro, vix ad frugem perveniunt, e boreali vero facillime. Sic *Monspelim* 31, *Londinum* 28, *Falco-
pis* 6 dies prius vernat quam *Upsalia*, & totidem serius hybernat autumno. Botanici & Pharmaco-
pœi, quorum est plantas sub ipsa florescentia lege-
re, hoc modo præscire queunt, quo anni tempore
hang

hanc vel illam plantam colligere datur in suo ornatu, ne illam frustra quærant tempore alieno. Ex hortorum plantis intelligere hac ratione quoque possunt, quænam in pratis, & campis eodem temporis articulo florent, & contra.

GELU NOCTURNUM, quod toties adurit nostras plantas æstate, a Lapponia deducendum puto, a floribus indicandum est.

Sic Frigus *Plumbeum* e Lappmarchia regelata sine frondescentiæ.

Frigus *Aeneum* e Lapp. alpibus regelatis initio Grossificationis.

Frigus *Ferream* ex alpibus congelatis medio Disseminationis.

at non eadem nocte gelu nobis nocturnum, quo in Lapponia; sed migrat ad nos sæpe per octiduum seriusque advenit.

Paucis hisce, & horum similibus Calendariis, niti & inædificari debet ita dicta *Practica rustica* vulgi, quæ huc usque fundamento nimis lubrico, in desuetudinem in tantum abiit, ut inter commenta absurda hodie referatur, quæ nihilominus & potest & debet, secundum hæc principia, in idem fastigium evehi, ut illa haud facile bonus œconomus destitui queat. Hinc agricola scire tandem poterit justum & aptissimum temporis articulum, quo negotia sua feliciter peragere potest; ut cetera taceam.

* * * * *

MENSES.

1. I. GLACIALIS.	Ovum, hyalina, incipit.
2. II. REGELATIONIS.	Embryo, alba, reviviscit.
3. VER.	
III. GERMINATIONIS.	Infantia, pallida, prodit.
IV. FRONDESCENTIÆ.	Pueritia, viridis, caulescit.
V. FLORESCENTIÆ.	Adolesc. purpur., florescit.
4. ÆSTAS	
VI. GROSSIFICATIONIS.	Juventa, rubra, defloresc.
VII. MATURATIONIS.	Virilis, fulva, fructificat.
VIII. MESSIS	Consistens, flava, maturat.
5. AUTUMNUS.	
IX. DISSEMINATIONIS	Effœta, livida, dispergit.
X. DEFOLIATIONIS.	Senecta, obsoleta, tabescit.
XI. CONGELATIONIS.	Decrepita, fusca, cadit.
6. HYEMS.	
XII. BRUMALIS.	Mors, atra, perit.

---

labitur occulte fallitque volabilis ætas.

XII: 13. Butyri *separatio* a vase ligneo.

23. Populi tremulæ *gemmæ floriferae debiscunt.*

I: 1. *Lacustris glaciei fracturæ longitudinales.* Nätner.

2. *Fragores nocturni parietum ligneorum.*

4. *Stercorum equinorum subsultus.*

8. *Pluvia trium Regum.*

Trettondebags tö.

26. *Pluvia pauli.*

Pålsmåsko flast.

II: 22. *Dies chalybeati saepe inter 20 & 28 Februarii.*

---

*Post ubi riphaei torpentia frigora brumæ
candidus aprica Zephyrus vegetaverit aura.*

Columell. 77.

---

2. *Tum, apud nos, saepius intentissimum frigus,
quod summum observatum grad. 31 ½.*

II. REGELATIO.

ΣΥΝΕΔΡΑΒΕΣ.

• Nivis prima liquatione in Glaciei fluviorum discessum.

---

*Vere novo gelidas, canis cum montibus humor
liquitur & Zephyro patris se gleba resolvit.*

Virgil.

III: 19 Tecta stillant ad solem meridianum. Dagsmedian.
Salicis capreae gemmae floriferae hirsunt.

20 Nix solvitur ad parietes.

Alauda cantare incipit suam tirile.

22 Aqua ad parietes fluit.

25 Viae conspurcantur & spargunt aquam.

IV: 1 Stercora equina rodunt glaciem.

Windwafar.

Lycopodium Selago fumat.

*3 Lapides separantur a glacie.

Heta stenem.

6 Colles denudantur nive semisoluta.

Colubri prodeunt.

Tipulae choreas agunt, Musca prorepit.

Tetrao Tetrax musitat.

Tringa Vanellus advenit.

7 Papilio Urticarius copiosius evolat.

Anas Boschas parit; sylvestris accedit.

10 Inundatio aquae nivalis.

Cygnus & Crex adventu suo veris signum.

* Fluvii solvuntur, glaciesque tranat.

Esox Lucius parit.

11 Absorptio aquae nivalis.

Kiälen gâr up.

Cellae subterraneae subinundantur.

Rana prodit.

Solvitur acris hyems grata vice veris & fauonii.

Horat. l. Od. IV: 1.

---

7 Papilionis proventum sunt qui certissimum veris indicium arbitrentur, ob infirmitatem animalis. Plin.

10 Fluvius Upsaliensis per septuaginta annos, ultra diem 19 Aprilis glaciem nunquam retinuit, observante O. Celso, seniore.

10 Esox Lucius cessat parere cum Rana temporaria incipit.

11 Tegumenta hyberna e plantis hortensibus removenda, ne turiones evadant.

Vaporaria, pro Melonibus parata, serantur.

Favonius s. Zephyrus quasi Ζεφύρος vitam ferens.

III. GER-

III. GERMINATIO. (Phytalia) SMYNGESIO. 397

a Motacillæ albæ adventulæ Hirundinis adventum.

a primo flore in vernalionem primæ arboris.

per Leucoji vernalis totam florescentiam.

In principio veris Favonii hybernum emolliunt cœlum.

Plin. XI: 25.

a Favonio veris initium notant.

Cicero.

IV. 12 Corylus Avellana.

* Tussilago Farfara.

Crocus sativus.

* Leucojum vernale. 26

Galanthus nivalis. 26

Motacilla alba advenit.

Falco Tinnunculus adv.

Cyprinus Asp. parit.

Rana temporar. coaxat.

13 Crocus sativus. 17

15 Ranuncul. Ficaria.

Ornithogal. luteum

Draba verna

16 Pulmonar. officinalis

Anemone Hepatica 34

Daphne mezereum

Meleagris Gallop. parit.

vernat. Sambucus racemosa.

Lonicera perfoliata

Lonicera Diervilla

17 Nymph. luteæ, folia emerg.

19 Popul. trem. & alba 13

Helleborus hyemalis

Viola mirabilis

Cynogloss. Omphalodes

vaporaria plant. hort. serenda

Diffugere nives redeant jam gramina campis, arboribus-
que comæ.

Horat. IV. od. 7.

---

12 Florum prima ver nuntiantium Viola alba. Plin. XVI: 25.

16 Hordei Upsaliensis sementum cum Hepatica.

19 Vaporaria hortorum cum Populo in mensem fronde-
scentiæ.

Grossi

- 21 *Osmerus Eperlanus parit.*
Helleborus viridis.
- 28 *Salix caprea.*
Lathraea Squamaria.
- 30 *Empetrum nigrum.*
Populus nigra.
Tussilago Petasites. 25
- V. 1 *Mercurialis perennis.*
 * *Primula veris hortensis.*
Fumaria bulb. solid 20
- 3 *Anemone Pulsatilla. 21*
 * *Anemone nemorosa. 21*
Chryso-splen. alternif.
Viola hirta
Asarum europæum.
Viola odorata. 24
Lepidium petraeum.
Campi virescunt a pluvia.
- 7 *Anemone Ranunculoides*
Salix viminalis.
Rubus fruticosus vernalis
Sturnus accedit.
- 8 *Adoxa Moscatellina.*
 * *Ulmus campestris.*
Fumaria bulbosa cav.
Nix etiam in umbra solvitur.

21 *Osmerus dum parit saepius procellosa & nivosa tempestas est Upsalia & febres intermittentes grassantur.*

3 *Oenanthes post adventum varius frigus adurit, hinc rusticis Uplandis: Sådesårlan och Järeställan, Stensåväl-tan och Sådeskjäppan följas åt.*

8 *Semina Olerum ferantur in hortis.*
Planta Meridionales hybernaculis exeant.
Campi virescunt a Gramine reviviscente.

IV. FRONDESCENT. (*Phytane*) *Ἰσχυρὸν*.

Vernatio tota arborum: a Pado in Fraxinum.

ab adventu Hirundinis in Tulipam.

Nunc Herbæ rupta tellure cacumina tollunt
nunc tumido gemmas cortice palmes agit.

Ovid. fast. IV: 126

vernantes:

V. 9	Hyacinthus botryoid. 19*	Prunus	Padus.
	Hirundo & Ciconia adv.	Corylus	Avellana.
11	dest. Populus tremula	Sorbus	aucuparia.
12	Cuculus cuculus	Spiræa	salicifolia.
13	Oxalis Acetofella.*	Betula	alba.
	Hordei sementis vera	Berberis	vulgaris.
	Plant. borens. serantur	Salix	viminalis.
14	Adonis apennina	Evonym. europæus.	
	Primula Auricula 12	Mespilus	Cotoneaster.
	Myrica Gale	Philadelph. coronarius.	
		Viburnum	Opulus.
		Syringa & Ligustrum.	
		Hippophaë	Rhamnoid.
		Betula	Alnus.
		Aceris	platan. gemm.
15	Narciss. pseudo-Narc. 19	Rosæ, Robiniæ.	
	odorus 19	Ulmus	campestris.
	Motacilla Lusciniæ adv.	Cratægus	Oxyacanth.
		Lycium	barbarum.
	Adonis vernalis 11	Pyrus	Malus.
	Primula veris 16	Prunus	Cerasus.
		Rhamnus	catharticus.
16	Potentilla verna 16	Salix	caprea.
	Acer platanoïdes	Cratægus	Aria.
		Æsculus	Hippocastanum.
	Viola palustris	Fagus	sylvatica.
		Carpinus	Betulus.
18	Fritillaria imperialis 10	Populus	nigra.
	pyrenaica		
20	Fritillaria Meleagris 10		tremula, alba.

21 *Caltha paluftris**Hyacinthus fcriptus**Libellula cum Salmone.**Tilia europæa.**Rhamnus Frangula.**Quercus Robur.** *Fraxinus excelfior.*

Magnus veris honos & odore gratia flore.

---

24 *Fraxino vernante vix amplius gelu;**binc Hesperides bybernacalis educenda.**Noctes Plumbeæ ante vernationem Fraxini adveniunt, ut dein grata æftas.**Flöres hoc mense pauciffimi cum pullitiei avium intenta natura parat copioffimos in adventum pullorum & florescentiæ.**Flora vernationibus educit juventutem floridam.*

a Secales spica prima in ejusdem flore.

Lilium bulbiferum.

a Tulipa gesneriana in Sedum acre.

It Ver & Venus & veneris prænunciis ante
pinnatus graditur Zephyrus vestigia propter.

Lucretius.

V. 25. Sambucus racemosa.	28 Cardamine pratensis.
* Prunus Padus.	Prunus spinosa. 10
Ribes nigrum.	domestica. 10
Erysimum Alliaria.	Cerasus. 10
Chærophyll. sylvestre.	Orobus tuberosus.
Ranunculus aconitifol.	Narcissus poeticus. 15
* Tulipa gesneriana. 13	Aquilegia sibirica. 16
Dodecath. Meadia. 36	Pedicularis palustris.
Epimedium alpinum. 10	Plantago media.
Polygala vulgaris.	30 Trientalis europæa.
Alchimilla vulgaris.	Pinguicula vulgaris.
Cyprinus Rutilus parit.	Convallaria majalis. 21
Spica prima Secales.	Scorzonera humilis.
26 Saxifraga granulata.	Ajuga pyramidalis.
Glechoma hederacea.	Eriophorum vaginatum
Ranunculus auricom.	polystachyon.
Pyrus communis. 14	Cornus suecica.
27 Chelidonium majus.	Vaccinium Vitis idæa.
Rubus Chamæmor.	Arbutus Uva ursi.
arcticus.	Andromeda polifolia.
Gnaphalium dioicum.	* Geranium sylvatic. 20
Trollius europæus.	Lychnis viscaria.
	Veronica Chamædrys.
	Cyprinus Brama parit.

Nunc frondent sylvæ, nunc formosissima æstas.

25 Pado florente Plenilunium Cornicum (krålnædaner) du-
riori tempestate.

30 Brama ludit dum cessat Padus & Juniperus incipit; ea-
que cessante prodit Libellula.

28 Cardam. pratensis florescente Salmo fluvios adscendit evo-
lante Libellula.

VI. 1	Primula farinosa.	Hesperis matronalis.
	Robinia Caragana. 13	deflorat. Pomona:
	Abies gemmas exuit.	Pyrus, Prunus.
	Carum Carvi.	Pinus, Abies.
2*	Pæonia fl. simplici. 10	Actæa spicata.
	Geum rivale.	Convallaria bifolia.
	Tormentilla erecta.	Melica nutans.
	*Pyrus Malus.	Turritis glabra.
	*Secales spica omnis.	Rubus saxatilis. 7
3	Juniperus communis.	Ranunculus bulbosus.
	Sorbus aucuparia.	Leontodon hispidum.
	Rhabarbarum Rheum.	8 Berberis vulgaris. 16
	Aquilegia canadensis.	*Syringa vulgaris.
	Menyanth. trifoliat. 18	9 Polemon. cæruleum.
4	Anchusa officinalis.	Geranium molle.
	Lonicera Xylosteum.	Ornithog. umbellatum
	Mespilus Cotoneaster.	10 Iris Pseud-Acorus
	Alopecurus pratensis.	Centaurea phrygia.
5	Globularia vulgaris.	11 Geranium pratense.
	Draba incana.	Campanula rotundifolia
	Plantago lanceolata.	Matricaria Chamomilla
	Geranium phæum.	Potentilla fruticosa.
7	Orchis latifolia.	Lonicera tatarica.
	Ribes Grossularia.	12 Cratægus Aria. 10
	Paris quadrifolia.	Anthyllis Vulneraria.
	Lotus corniculata.	Hyoscyamus niger.
	Lychnis viscaria.	13 Silene nutans.
	Hieracium præmorsum.	Geum urbanum.
	Vaccinium uliginosum.	Valeriana Phu.
	Symphytum officinale.	Thalictrum aquilegifol.
	Linum catharticum.	Adonis annua rab.
	Aquilegia vulgaris.	

7 Pulcherrima Æstas est, dum niveis quasi induta linteis nuptias celebrat Pomona, lucentibus per pulvillos Tulipis, Narcissis, Pæoniis; illuminantibus sylvas Abietis novellis turionibus, depositis gemmis, fumante Junipero.

8 Ranunculis flavent prata.

13 Pæonia simplex desinit antequam plena incipit, uti Rheum Rhabarbarum finitur, incipiente Rhapontico.

VI. 14	<i>Nymphæa lutea.</i>		<i>Dianthus plumarius.</i>
	<i>Geranium uniflorum.</i>		<i>Campanula patula.</i>
	<i>Orchis maculata.</i>		<i>Heracleum Panaces.</i>
	<i>Salvia sylvestris.</i>		<i>Rheum Raponticum.</i>
	<i>Geranium robertianum.</i>	17	<i>Carduus heterophyll.</i>
	<i>Potentilla rupestris.</i>		<i>Trifolium montanum.</i>
	<i>Lychnis dioica.</i>		<i>Lychnis Fl. cuculi.</i>
	<i>Viburnum Opulus.</i>		<i>Satyrium albidum.</i>
15	<i>Rosa spinosissima.</i>		<i>Valeriana officinalis.</i>
	<i>eglantaria.</i>		<i>Lathyrus palustris.</i>
	<i>cinnamomea.</i>		<i>Chrysanth. Leucanthera</i>
	<i>villosa.</i>		<i>Euphrasia officinalis.</i>
	<i>Rhamnus catharticus.</i>		<i>Ranunculus Flammula.</i>
	<i>Arnica montana.</i>		<i>Senecio vulgaris.</i>
	<i>Convallaria verticillata.</i>		<i>Lonicera perfoliata.</i>
	<i>Orchis bifolia.</i>		<i>Cratægus Oxyacantha.</i>
	<i>Iris germanica.</i>	18	<i>Dictamnus albus.</i>
	<i>sibirica.</i>		<i>Allium Moly.</i>
	<i>Aconitum lycoctonum.</i>		<i>Lilium bulbif. viv. VII:4</i>
16	<i>Parnassia palustris.</i>		<i>Iris variegata.</i>
	<i>Potentilla Anserina.</i>		<i>Pimpinella saxifraga.</i>
	<i>Rhamnus Frangula.</i>		<i>Potentilla argentea.</i>
	<i>Rubus idæus.</i>		<i>Briza media</i>
	<i>Galium uliginosum.</i>		<i>Atropa Belladonna.</i>
	<i>Nymphæa alba.</i>	*	<i>Secale hybernum.</i>
*	<i>Pæonia plena. 13</i>		

*Omnia vere vigent & veris tempore florent
& totus fervet veneris dulcedine mundus.*

15 *Rosæ præcoces incipiunt.*

20 *Secale hybernum floret communiter a primo flore
Sedi acris in Epilobii angustifolii primum florem, cum
Dictamno, Lilio bulbifero, Clemat Flammula, sæpe 4
diebus ante solstitium incipiens.*

per Sedum acre totum.

ab Hermerocallide flava in fulvam.

revoluta rubeat matura jam luce dies. Virg. *Æn.* X: 256.

VI: 20 Malva moschata.	Centaurea Scabiosa.
* Sedum acre.	Serratula alpina.
Satyrinum viride.	Solanum Dulcamara.
Cistus Helianthem.	* Philadelph coronar. 14
Clematis erecta.	Solidago Virgaurea.
Galium boreale.	* Dianthus barbatus.
* Hemerocallis flava VII:	* Papaver orientale. 13
Comarum palustre.	Linum perenne.
Hydrophyll. virginian.	Chærophyll. bulbosum.
Vicia sylvatica.	Sonchus plumieri.
Phlomis sibirica.	Tagetes patula.
22 Ophrys insectif. myod.	Crepis sibirica.
Centaurea Cyanus.	Rubus cæsius.
Spiræa Filipendula.	Lemna monorhiza.
Carduus Helenioides.	25 Stachys sylvatica.
Lysimachia thyrsoflora.	Anthemis triumphetti.
Orobus sibiricus.	* Spiræa salicifolia.
Prunella vulgaris.	Lilium Martagon.
Gentiana campestris.	dest. Syringa vulgaris.
Delphin. elatum.	26 Scutellaria galericulata.
Lonicera Diervilla.	Epilobium montanum.
23 Anthemis Cotula.	Ophrys ovata.
Lathyrus heterophyll.	Circæa alpina.
Sedum Aizoon.	Lilium pomponium.
Achillea Millefolium.	Scorzonera hispanica.
24* Epilobium angustifol.	Bacc. Fragar. incipiunt.
Veronica maritima.	27 Hypochæris maculata.
longifolia.	Medicago falcata.
Osmunda Lunaria.	Sonchus sibiricus.
Astragalus glycyphyll.	Inula oculus Christi.
Lathyrus pratensis.	Nepeta sibirica.
Astragalus alpinus.	Tordylium latifolium.
Vicia Cracca.	

21 Peracto solstitio Arbores crescere quiescunt, tumque opera Topiaria hortorum tondenda sunt.

Calor summus æstatis apud nos vix supra gradum 31.

Intra tropicos vero Calor vix supra gr. 32, nec infr. 26;

gallinæ incumbantis calor circa gr. 35 ad 38, supra gr.

40. perit embryo.

Noctes æneæ ex alpium regelatione cum Cardui heterophylli primo flore aut Soncho plumieri s. Lino perenni.

- VI.28 Anthirrhinum Linaria.
 Elymus arenarius.
 Bryonia alba.
 Physalis *Alkekengi.*
 Clematis *integrifolia.*
 Silene *armeria.*
 29 Chrysanth. segetum.
 Erica tetralix.
bructus Vacc. Myrtilli.
 Lathyrus latifolius.
 Rubus *cæsius.*
 Campanula glomerata.
 Matricaria *Parthenium.*
 Aconitum *pyrenaicum.*
 Delphinium *grandiflor.*
ajacis.
deplumatio *Pavonis.*
 30 Anthemis tinctoria.
 Achillea Ptarmica.
 Herniaria glabra.
 Crepis biennis.
 * Dianthus deltoides.
 * Scabiosa arvensis.
 * Hypericum *Ascyron.*
 Gladiolus *communis.*
 Sambucus nigra.
 Carduus *tataricus.*
 Aster *annuus.*
 Ornithogal. *pyrenaicum.*
 Athamanta *condensata.*
 Lychnis *coronaria.*
 Trifolium *Lupinaster.*
dest *Isatis tinctoria.*
 VII: 1 Lythrum Salicaria.
 Heracleum Spondylium
 Convolvul. *arvensis.*
 Gypsophila fastigiata.
 Stachys alpina.
 Trifolium Melilotus.
 Centaurea nigra.
 Chrysanth. *coronarum.*
 Verbascum *Lychnis, alb.*
- * Liliun *Martagon.*
 Ligusticum *Levisticum.*
 Campanula *Rapunculus.*
 Sideritis romana.
dest. Dodecat. Meadia.
 2 Campanula latif. VII:30.
 Anthericum ossifragum.
 Potentilla *monspeliaca.*
 Delphin. *elatum hybr.*
 3 Verbascum nigrum.
 Thalictrum flavum.
didicum.
sibiricum.
 Serapias *Helleb. palust.*
 Dies *calidissimi.*
 4 Convolv. sepium.
 Trifolium *Melilot. alb.*
 * Lyfimachia vulgaris.
 Nummularia.
atropurpurea.
 Dianthus *virginicus.*
 Lychnis *chalcedonica.*
 * Digitalis *rubra,*
alba.
 Polygon. *divaricatum.*
 5 Spiræa Ulmaria.
 Trifolium montanum.
 Agrostema Githago.
 Veronica spicata.
 Holcus lanatus.
 Dodartia *orientalis.*
 Telephium *imperati.*
 Oenothera *biennis.*

VII; 6	Achillea Millefolium.	8	Leonurus Cardiaca.
	* Galium verum.		Dianthus Armeria.
	Agrimonia Eupatoria.		Lilium bulbif. ovip.
	Campanula Trachel. 25		Rumex Patientia.
	Hypericum perforatum.		dest. Philad. coronarius.
	hirsutum.		Adonis sibirica.
	Ranunculus Lingua.		Bacca Vacc. Myrtill.
	Solidago virginiana.	9.	Carduus nutans.
	Daucus Carota.		spinosissimus.
	Sedum rupestre.		Arctium Lappa.
	reflexum.		Scabiosa alpina.
	Lilium Martagon alb.		Caicus cernuus.
	Anthemis valentina.		Rudbeckia hirta.
	Iris fetidissima.		Cichorium spinosum.
	Silyrinch. Bermudiana.		Stachys germanica,
	Astragalus galegiformis.		cretica.
	Peucedan. germanicum.		Oenothera mollis.
	Athamanta Cervaria.		Cannabis sativa.
7	Centauria Jacea.		Lathyrus tuberosus.
	Campanula persicifolia.		Frankenia pulverulenta.
	* Humulus Lupulus.		Bacca Rubi variis.
	Ononis spinosa.		Ribes rubri.
	Ligusticum scoticum.	10	Artemisia vulgaris.
	* Rosa canina.		Prenanth. muralis.
	alba.		Origanum vulgare.
	gallica.		Ballota nigra.
	Rubus canadensis.		Clinopod. vulgare.
	Sanguisorba officinalis.		Hyssopus officinalis.
	Scabiosa dactylica.		Teucrium Chamapithys.
	Papaver somniferum.		Scrophular. aquatica.
	Phryma leptostachia.		Circæa canadensis.
	Achillea Ptarmica.		dest. Trifol. pratense.
	Corrigiola littoralis.	11	Sonchus arvensis.
	Hordei spica omnis.		* Tilia europæa.
	Pisorum legumina escul.		Origanum vulgare.
	Bacca Cerasorum.		Dianthus coronatus.
	Fœnifecium primum.		Lavatera thuringiaca.
	Dest. Hemerocall. flava.		Vicia biennis.
	Cherophyll. sylvest.		

Festinat decurrere velox flosculus æstatis.

7. Rosæ serotinae sunt florere incipiunt.
Fœnifecium cum Tilia europæa incipit, deflorato Trifolio pra-
tensi, Rhinanthoquo Crista galli quæsiente semina.

Sedo albo f. Hemerocallide fulva in Scabiosam succifam.

VII:12	Centaurea phrygia.	18	Dianthus superbus.
	*Cichor. Intybus.		Impatiens nolitangere.
	Inula falicina.		Eryngium planum.
	Epilobium hirsutum.		Salvia nutans.
	Picris echioides.		Gnaphal. margaritac.
	Lonicera Periclym. ser.		Anemon. virginiana.
	Malva Alcea.	19	Cucubalus tataricus.
	defl. Hyperic. Ascyron.		Helianth. divaricatus.
	Orobus niger.		Veronica spuria.
13	Inula Pulicaria.		Allium descendens.
	Lepidium latifolium.		Porrum.
	Sedum Anacamper.		defl. Martagon album.
	Geran. malacoides.		Colchici folia cadunt.
	Delphin. elat. aconiti.	20	Aconitum Napellus.
14	Actæa racemosa.		*Lilium candidum.
	*Sedum album.		Dipsacus fallonum.
	Veronica tomentosa.		pilosus.
	Echinops strigosus.		Salvia agrestis.
15	Eupator. cannabinum.		Rosa virginiana.
	Tanacet. vulgare.		Sonchus palustris.
	Erigeron canadense.	21	Napæa dioica mas.
	Serratula tinct. præalt.		Verbascum sinuatum.
	Carduus eriophorus.		Helianthus decapetalus.
	Urtica cannabina.		Prunella lusitanica.
	Mentha gentilis.		Aralia canadensis.
	spicata.		Verbena bastata.
	defl. Sedum acre.	30	Othonna sibirica.
	Martagon vulgare.		Datisca cannabina.
	Cuculus obmutescit.		Apocynum cannabinum.
16	Sonchus alpinus.		Saponaria officinalis.
	Hieracium umbellat.		Cinna arundinacea.
	*Hemerocall. fulva.		Dactylis cynosuroides.
	Mirabiles omnes.		Centaurea glastifolia.
	Solidago canadensis.	23	Centaurea Scabiosa.
	Fanifecium summan.		orientalis.
17	Carduus lanceolatus.		Serratula centauroides.
	*Sambucus Ebulus.		Scabiosa atro-purpurea.
	Rudbeckia laciniata.		Phytolacca americana.
	Agrimonia orientalis.		Monarda mollis.
	Glycyrrh. echinata.		Conyza squarrosa.
	Mentha crispa.		

VII:24	Inula	Helenium.
	Aster	Amellus.
	Echinops	Spherocephalus.
	Salvia	canariensis.
	Dianthus	monspeliacus.
25	Inula	dysenterica.
	Sium	Sisaram.
	Verbena	urticifolia.
	Melissa	officinalis.
	Valeriana	rubra.
26	Gentiana	Pneumonanthe.
	Helianthus	multiflor.
27	Serratula	alpin. lapatifol.
28	Helianthus	annuus
	Senecio	sarracenicus.
30	Napæa	hermaphrodita.
31	Hyacinthus	serotinus.
VIII:1	Cucubal.	baccatus.
	2 Aconitum	Anthora.
	Solidago	altissima.
	3 Sedum	Telephium.
	Scutellar.	lateriflora.

Mirabar celerem fugitiva æstate rapinam.
 Et dum nascuntur consensuisse Rosas.

---

a Scabiosa succisa in Colchici florem.

VIII. # 4	Scabiosa	Succisa.	messis Secales hybern.
5	Aconitum	variegat.	
6	Salvia	hispanica.	
7	Campanul.	pyramidat.	dest. Rosa gallica.
8	Scabiosa	maritima.	
9	Eryngium	ametbystinum.	
•	Physalis	angulata.	
10	Malva	scariosa.	
11	Gentiana	cruciata.	
	Monarda	didyma.	
12	Satureja	virginiana.	
13	Helianthus	frondosus.	
14	Artemisia	campestris.	
15	Cynanch.	acutum.	
	Aster	miser.	
	Bidens	frondosus.	
16	Eupatorium	perfoliatum.	Fructus Humul. Lupul.
17	Coreopsis	tripteris.	Messis Hordei vulgaris.
20	Hibiscus	syriacus.	
22	Artemisia	Absinthium.	
23	Helianthus	giganteus.	
24	Aster	bellidioides.	
	Urtica	canadensis.	
25	Carpesium	cernuum.	
	Polygon.	scandens.	
26	Eupator.	purpureum.	
	Aster	caerul. virg.	dest. Hemerocallis fulva.

Flaudentia demetit arva.

Secale hybernum maturuit Upsaliae per plures annos cum primo Flore Succisæ in Horto Upsaliensi. Migratoriæ Hospites Aves quæ accedere ab exteris, postquam mensibus vernis nuptias celebraverunt, & æstivis se fructibus maturis satiaverunt, nunc discessum parant.

a Colchici primo flore in discessum Hirundinis.

Pomifer autumnus fruges effudit, & mox Bruma recurrit iners.
Horat. IV. od. 7.

- VIII: * 28 Colchicum autumn. *Planta calida introducenda.*
 Conyza cinerea. *Planta Indica ollis inferenda.*
 29 Cacalia suaveol.
 30 Asclepias rubra.
 31 - - - *Gelu leve vix nocuit.*
 IX: 1 Cyclamen europæum *Morus nigra pallescit.*
 2 Adonis annua ser.
 3 Physalis viscosa.
 4 Collinson canadensis *Ficus Carica pallescit.*
 6 Artemis. maritima.
 8 Clematis vitalba.
 9 Delpinium peregrin.
 10 Artemisia rupestris.
 11 - - - *Gelu destruxit calidas.*
 12 Artemisia Draunc. *Gelu mitius.*
 13 Clematis virginian.
 14 Solidago serotina. *Semina legenda.*
 15 Musa paradisiac.
 Eupatorium maculat.
 17 Inula crithmoid. 22 Hirundo submergitur.
 Motacilla migrat.

Nos quoque floramus, sed flos fuit ille caducus.

Colchicum monet Hortulanus introducere intra hybernacula plantas indicas, cum Noctes ferreae sint in procinctu.
 Noctes Ferreae dictae apud nos inter Aug. 17--29 solent communiter adurere plantas calidas.

Procella disseminans post ortum Colchici plerumque verrit terram.

Pteris aquilina flavescit in sylvis a prima nocte frigida.
 Calla palustris foliis flavescit a prima pruina.

casu primæ arboris foliorum in omnium arborum
ultimam defoliationem.

DEFOLIATIO.

- IX:22 *Atriplex maritim.* Querci folia arida, lutea.
 24 *Nicot. Tabacum.* Aceris folia noctu cadere incipiunt.
 25 *Præna.*
 26 *Robinia Caraganz* folia cadunt,
Acer foliis deplumatur.
 X. 4 *Padus deplumatur.*
 5 *Procella.*
 6 *Fraxini folia viridia cadunt.*
 7 *Ulmus deplumatur.*
Procella.
Gela.
 12 *Tiliae folia cadunt.*
Hybernacula claudenda.
 13 *Populus tremula etiamnum frondes.*
 14 *Glacies.*
 17 *Corylus deplumata.*
 20 *Astragal. alopecur.*
 25 *Populus alba deplumata.*
 27 *Colchici flor. alt.* *Populus nigra deplumata.*
 27 *Destructio æstatis.*
 28 *Salices solæ frondent.*

vernantesque comas tristis ademis hyemis. Petron, 109.

Arbores frondibus demum FLAVIS: 1 *Acer*, 2 *Quercus*,
 3 *Robinia Caragana* 4 *Ulmus*. 5 *Tilia*. FUSCIS *Evony-*
mus. RUBRIS *Sorbus*, *Rhus*.

Fraxini folia dum cecidere introducenda Flora europe as-
stralis intra hybernacula, ne gelu aduratur.

a defoliatione ultima in ultimam plantam virentem.

X: 28 Iva *annua* Nix cum gelu alternat.

XI: 2 Ambrosia *maritima*. Glacies regelat cum pluvia.

5 *Milleria quinqueflor.* Fluvii constinguntur glacie.

Nive obducta terra.

Fluvii glacie solida obducantur.

Regelat terra cum nive.

Nix solidior.

Regelascit.

Pluvia implentur fossæ.

Hyems glacie fundatur.

Hec quam cuncta abeunt celerè mortalia cursu.

PLANTÆ SEROTINÆ quæ flores hoc anno non producebant, antequam hiems eas suffocabat:

Artemisia *pontica solet sæpius flores perficere.*

Abrotanum raro ad florescentiam pervenit.

annua quibusdam annis fructificationes optime perficit, quibusdam autem vix florem producit.

Tanacetum *Balsamita pluribus annis floret, vix unquam apud nos semina maturat.*

Chrysanth. *serotinum inter ultimos flores se sistit.*

Solidago *sempervirens raro floret, nisi in hybernacula recipiatur, sed semina nunquam perfecit.*

Coreopsis *alata inter ultimos flores, qui non fructificant.*

Ageratum *altissimum ultimo floret, ut semina non attingat.*

Helianthus *tuberosus bis tantum visa cum floribus in Suecia.*

XI. 5 6 15 20	Musci Lichenesque soli lætantur.	Frigus grad. 19. Regelascit. Frigus gr. 20 pulsitans parietes. Tempestas frigida variaque.
------------------------	----------------------------------	---

---

Qualibet orta cadunt & finem cepta videbunt.

Plantas florentes in propectum autumnum usque, dum gelu eas apud nos destruit, corrollarii loco adponere lubet.

- ☞ Scabiosa arvensis.
- Lychnis dioica.
- Polemon. cæruleum.
- Imula dysenterica.
- Anethum Fœniculum.
- Agrostem. coronaria.
- Polygonum Bistorta.
- Cacalia svaveolens.
- Valeriana rubra.
- Coreopsis tripteris.
- Matricaria Parthenium.
- Valantia cruciata.
- Althæa officinalis.
- Alcea rosea.
- Colchicum autumnale.
- Malva Alcea.
- Cheiranth. incanus alb.
- Aster tradesc. miser.
- Erysimum cheirantoid.
- Matricar. chamomilla.
- inodora.
- ☉ Anthemis tinctoria alb.
- Æthusa Cynapium.
- Potentilla norvegica.
- Agrostema coronaria.
- Tragopog. pratense.
- Senecio eriger, viscos
- Geranium dissectum.
- rotund. columb.
- Echium vulgare.
- Euphorbia heliosc. Peplus.
- Sideritis romana.
- Lamium purpureum.
- Calendula officinalis.

Sonchus	oleraceus.
Chrysanth.	segetum, coron.
Trifolium	Melilotus alb.
Chenopod.	murale, ambros.
Reseda	Luteola, Phytenu
Borrago	officinalis.
Silene	Armeria.
Aster	annuus.
Mercurialis	annua.
Urtica	romana.
Vicia	biennis.
Plantago	Psyllium.
Nigella	damascena.
Valeriana	calcitrapa.
Lathyrus	odoratus.
Helianthus	annuus.
Sorzonera	picroides.
Sisymbrium	vim. orient. Loef.
Brassica	Eruca.
Sinapis	indica, Hermana.
Picris	Echioides.
Anthemis	valentina.
Malva	maurit. glom. crisp.
Adonis	annua serot.
Cotula	coronopifolia
Oenothera	biennis.
Iberis	racemosa.
Alcea	rosea.

LXVIII.

F L O R A A L P I N A,

PRÆSIDE
D. D. C A R. L I N N Æ O,

Proposita a
N I C O L. N. Å M A N N.
Jemtio.

Upsalæ 1756. Martii. 24.

Regni cujusque salus & potentia, certe non infima, ex civium pendet multitudine, quæ ipsa, ubi rerum ad vitam bene agendam utilium copia ei sufficiens adest, ut inde, quantum satis, sibi quisque facile acquirat, haud difficulter existit. Hinc Nationum prudentissimarum fere omnium prima solet esse cura œconomia. Imprimis nostra ætate, evidentissimum hujus rei exemplum est, ut alias reticemus, natio Anglicana, quæ, per bonam Oeconomiam in Agricultura, Piscatura, re metallica & opificiis variis observatam, ita profecit, ut jam dudum non imitanda modo, sed & reformidanda fuerit ceteris.

Quæ opera ac industria humana coli & utilia reddi debent, sunt tria Naturæ Regna ab optimo Creatore in usum hominis concessa. In his quæ reperiuntur corpora cum fructu exculturo, suosque in usus conversuro, omnino necessaria est naturæ illorum

rum

rum & proprietatum, quanta datur, notitia, qua destitutus, nihil nisi cæco quodam modo experiri potest, id quod infeliciter fere succedit.

Beneficio Scientiæ Naturalis non primum modo innumeros, quos terra ubertim edit, foetus distincte cognoscimus, sed dein etiam indolem & proprietates eorum, juxta naturalem singulorum nexum, per leges fixas & constantes determinatum, penitus perspicimus. Circa finem superioris & initium hujus seculi, plures vel sola Anglia aluit Scientiæ Naturalis cultores, quam omnes pene ceteræ Europæ partes, simul sumtæ. Effecit indefessum, quod horum fuit studium, cum magna solertia conjunctum, expiscandi & explorandi quidquid in patrio eorum reperiebatur solo, ut integra ferme Natio illa, pari velut infecta sit circumspectione & sollicitudine, quam jugiter consecuta est cura capiendi ex omnibus, quæ indagari potuerant, utilitatem, quantam excogitare licuit, maximam.

Novissimis temporibus Nostrates, cum fundarent Regiam Academiam Scientiarum Stockholmiensem, indeque continue gnaviter id egerunt, ut, quos in Patria nostra benignissimum Numen reconditos voluit, naturæ partus sedulo tollerentur vitæque aptarentur usibus. Id etiam laudatissima Academia, quemadmodum pleraque Ejus Acta in lucem edita perspicue testantur, apprime egit, ut quam plurima, quæ usui esse possint, experimenta cogeret & exponeret œconomica; quæ ipsi quoque & amorem & auctoritatem apud externos conciliarunt.

Inter alia ejusmodi experimenta, non sine voluptate animadverti illud, quod N. D. Præses A:o 1754. Academiæ Scient. suppeditavit, de cultura Alpium Lapponicarum, instituenda per plantas quasdam vel arbores, quæ ex Alpibus exoticis desuntæ
&

& advectæ, cum insigni reipublicæ emolumento, in nostris illis feri & propagari queunt, quodque adeo Nationi complacuit Nostrati, ut, eadem Academia Scient. distributura primum omnium, quod proposuit, præmium, N. D. Præsidentem, ob hoc ipsum experimentum, primo numismate Auri Symbolico donare, sui officii esse duxerit.

Porro mihi innotuit S:ram R:am M:em clementissima mandata Academiis Regni nuper dedisse, de indicanda ratione, qua plantationes in patria ad communem utilitatem instituantur, undeque insuper lex condatur perpetua in negotii executionem & commodum publicum.

Mihi quoniam contigit lucem primum aspiciere in ea terra, ubi quotidie meis se oculis conspiciendos præbuere *Alpes Lapponicæ*, a tenera usque ætate, cum dolore vidi, tantum terræ tractum, qui tertia fere parte Patriæ continetur, adeo jacere incultum & hominibus inutilem, ac horridissimum quoddam desertum, cum nemo quidquam ex eo capere potuit utilitatis, si paucos excepero Lappones eorumque Rhenones, nec non quod agricolæ nonnulli illic occidunt Tetraones Lagopodes & levia hujusmodi alia, quæ ne millesimæ quidem partis rationem habent ad ea, quæ debet loci amplitudo. Satis etiam intellexi, vastam hanc, quaqua patet terram, non posse ea ratione, qua ceteræ provinciæ, hominibus reddi utilem, cum montium ejus altitudo, frigus, nudi colles, VIII solummodo hebdomadam æstates & cæspitosa humus, neque agriculturæ exercendæ, neque pratis per hiemem tam diuturnam suffecturis, relinquunt locum. Hinc factum est, ut, inde a primo meo advento in Illustrem hanc Academiam, ubi Scientia Naturalis quotannis docetur, non sine singulari animi voluptate, undecunque ea colligere studuerim, quæ terræ, mihi tam propinquæ & quoti-

die conspicuæ, colendæ inservirent; qua, in hac tanti momenti re, quæ hominibus quam plurimis sustentandis conducere queat, Patriæ aliquando utilem præstare possem operam. Huc accedit, quod vel maxime mihi stimulum subdidit, clementissima summi Magistratus cura de regni salute per plantationes procuranda. Itaque non posse me argumentum, hoc utilius & elaboratu dignius, eligere arbitratus sum.

CAP. I.

ALPEs sunt terræ species in tellure nostra singularis, æque propemodum ab alia terra aliena, ac mare ipsum vel ipsæ Indiæ. Ab aliis montibus Alpes has prorsus distingvit earum altitudo, quæ *in secundam aëris regionem, seu eousque extenditur, ut nullæ in illis erectæ crescere possint arborës*: Alpes igitur eos appellabimus montes, in quibus nulla Sylva crescere potest, aut si vel maxime arbor illic nasceretur, in altum sese attollere nequiret, sed sine stipite terra adpressa fruticis instar jacere cogeretur.

Disperscuntur Alpes in earum *bases seu latera; in alpes proprie dictas; & in cacumina seu montes glaciales.*

Latera Alpium densam usquequaque ferunt sylvam, & profunda ac soluta humo, quæ illuc disjecta est, conteguntur.

Alpes proprie sic dictæ, præter nudos, altos asperos & sabulosos colles, præcipitia habent campestria & convalles grossiori scatentes humo, crassissimo cuique limo palustri non dissimili, in qua flunt torrentes aquæ cujusdam frigidæ, e nive provenientes. Locorum hisce aquis proxime superiorum, seu Alpium humillarum, vastos campos conspiciere licet, repletos Lichene rangiferino, qui illic densus & altus crescit. Alpes adhuc istis aliquanto editiores *plantis confiti*

confiti sunt *Alpinis*, quæ raræ admodum & humiles prostant, usque ad ipsa montium cacumina, nive perenni, quam nec sol nec pluvia resolvunt, perpetuo contacta. Sunt itaque loca illa campestria, inter memoratos montes glaciales & sylvam lateralem, conspicua, ea ipsa, quæ *plantis alpinis* occupantur & in quæ mentis aciem intendere animus est.

Tales Alpes in omnibus mundi dantur partibus, sæpe etiam a nostra remotissimis, quamvis vel inter ipsos tropicos sitis, quod tamen cum hoc capiendum est discrimine, quod quo calidiores sunt regiones in quibus siti sunt montes, eo altiores ipsi sint necesse est, ut naturam induant alpinam, & vicissim quo *Polaribus* illæ sunt propiores, eo humiliores hi esse possunt, dum indolem habent eandem; adeoque maxima pars *Siberiæ*, quemadmodum ex *Plantis Sibiricis Gmelini* luculenter constat, alpinæ est indolis. Sic *Grœnlandia* & *Spitsbergâ* mere alpinas proferunt plantas. Itaque omnes alpes quantumvis inter se distitæ, pro una eademque habendæ sunt terra, eum in finem, huc illuc per tellurem universam dispertita, ut efficiat frigus, attrahat nubes & defluentibus fluviis irrigat circumjacentes regiones.

Omnes hæc Alpes nive sunt obrutæ usque ad solstitium æstivum, circa quod demum, aër illic locorum, adeo concalescere solet, ut nix tandem solvatur. Quo factò, omnia repente diffuunt nive illa soluta, quippe quæ subito & intra octiduum fere liquefcit, adeo ut campus ad nivem usque perennem denudetur. Quibus ipsis multum differunt alpes a ceteris nostris regionibus, ubi ver diutius protrahitur, quod placido solis calore interdium plantis ab blanditur, sed tenerioribus gelu nocturno damnum infert, id quod minime sustinent plantæ alpinæ, quodque etiam est in causa, cur nostris in hortis tam ægre vigeant plantæ ipsæ *Alpinæ Lapponicæ*,

quæ vicissitudines hæc frigoris & caloris vernalis non ferunt. In Alpibus igitur, nive, ut supra dictum discussa nudatis, ad stuporem usque videre licet, ut opinione citius & intra octiduum fere, campi virescant, & intra octiduum Plantæ illic ad justam propemodum magnitudinem succrescant; ut interjectis octo diebus aliis, floreat plenoque superbiant vigore; ut post octo iterum dies, fructus maturefcant; ut hi, elapsis totidem aliis, plene maturi semina sua demittant; & denique, ut octo insuper diebus interpositis, gelidæ noctes & nives mox redituram hiemem prænuncient. Ita hic videas æstatem, nullo interveniente vere, excipere hiemem, quam quinque vel sex hebdomadam rursus, pressis quasi vestigiis, sine prævio autumno, continuo sequitur hiems. Quæ Plantæ tantillo temporis intervallo, non possunt crescere, florere, fructum ferre & maturefcere, eæ nec possunt esse Alpinae. Istæ vero Plantarum Alpinarum, quæ nostris in hortis nutriri queunt, illic ubique locorum crescunt tanquam plantæ vernaes, quarum vere cernitur venustas, sed quæ ceterum per totam æstatem atque autumnum aut evanescent aut tristes comparent. Hinc sequitur, plantas alpinas, si in hortis nostris propagabuntur, ramulis Abiegnis aliisque hieme esse tegendas, quo nix in eis quam diutissime conservetur, donec omnes gelidæ noctes vernæ præterierint. Deinde subito sunt detegendæ & apricæ ventis exponendæ, quoad ejus fieri potest, omnibus, velut in solo suo natali, quod, quoniam editum est & patulum, continuis fere verritur ventis. Æstatem in alpibus præterlapsam, ingruente illic gelu, proxime excipit hiems nec admodum pluviosa, nec regelatione interrupta, sed statim magnam afferens copiam nivis, quæ ad altitudinem non vulgarem cumulatur, & terram nondum gelu alte rigentem tegens, a vehemenu illo, qui in hisce montium excelsitatibus regnat,

gnat, tuctur rigore. Itaque etiamsi hæ herbæ in frigidissimo nascantur climate, eam tamen haud sentiunt radices illarum gelu vehementiam, quæ eas vexat in nostro, quamvis multo calidiori. Quo fit, ut herbæ Alpinæ in nostris hortis frigore sæpe pereant, quod eis paradoxon videtur, qui Alpium naturam ignorant.

In Geographicis distinctam desidero determinationem etiam earum alpium, quæ in florentissima sitæ sunt Europa, cum condigna attentione non designaverint, quinam montes proprie appellandi sint alpes. Quam plerumque alpium Europæarum acquirere potui notitiam maxime debeo Botanicis; at vero facile metuenda est confusio ab Italis, qui inter alpinas referunt magnam partem Svecicarum herbarum, quarum tamen non paucæ in ipsis alpibus nunquam crescere possunt. Harum igitur aliquas breviter exempli causæ enarrabo, quamvis Alpium historiam texere proprie mei non sit instituti.

1. LAPPONIÆ Alpes Europæis reliquis vastiores inde a mari albo, inter Sveciam & Norvegiam, usque ad Vermelandiam, se extendunt, adeo ut Alpes Lapponicæ & Norvegicæ plane sint eadem, circiter 150 ad 209 milliaria Svec. longæ, & 10 ad 20 latæ, ita tamen, ut maxima sit pars ab eo latere, quo Sveciam spectant, utpote quo lentius declives planities relinquunt majores, quam quo ad Norvegiam vergunt, ubi majora habent præcipitia.

2. POLONIAM distinguunt a Russia *Bunius* ab Hungaria *Carpatus*.

3. HUNGARIÆ sunt montes alpini dicti *Albi*.

4. AUSTRIÆ inferiori sunt summi *Sneeberg* & *Breyntana*; minores vero *Durenstein*, *Wexel*, *Etscher*, *Buchalpen* a *Kramero* peragrata.

5. GERMANIÆ Brunsvicensis Goslaricæque
Bructerus s. *Bloxberg*,

6. PANNONICÆ alpes, ad quas præcipue
pertinent *Carintia*, *Taurer*us *rastadiensis*, *Draun-*
stein *austriæ superioris*, *Tyrolentes* sive *Tridentina*
aliquæ a *Clusio* & *Bursero* visitatæ.

7. HELVETICÆ, quæ sunt duæ quasi mon-
tium cænz, quibus tota Helvetia continetur, illa
ad septentrionem & occasum, hæc ad meridiem
& orientem, inque his notantur juga, *Furca*,
Nessus, *Gemnius*, *Stockorn*, *Havenstein*, *Wasserfall*
atque aliæ, quæ a *Nobiliss. Hallero* accurate notata
& visitata sunt.

8. RHÆTICÆ alpes, ut *Gottbardus*, *Baldus*,
Pistorienses, *Loeb* altissimus mons *Vallesia* &c.

9. ITALICÆ alpes: *Apennine* juga dividen-
tia universam Italianam, *Apuane*, *Abrutus* mons vul-
go *Hortus Centauri*, *Jura* vertice *Tburri* prope *Ge-*
nevam, *Alvernia* *florentina*, *Muticenses*, *Nurcina*,
Argentaria, *Aquicolorum*, *Campoclarenses*, *Allobroges*
in *Subaudia* versus *Delphinatum Gallorum*, *Amatri-*
censes, *Gorganus Apuliæ*, ut taceam *Apuas*, *Pisto-*
rienses, *Lucenses*, *Bononienses*, *Muticenses* a *Mi-*
chelio visas.

10. GALLICÆ Alpes: *Mons Pilati* supra *Lug-*
dunum Gallorum, mons *Calcaris* *monspeli*i & *Hor-*
tus Dei, *de Lens*, *Bourgdoysen* & *Crista*, nec non *Car-*
thusia major supra *Gratianopolim*, *Mont-d'or* *Mon-*
tes aurei. *Cattia* *Delphinatus* & *Barsilionenses* *Sa-*
baudicæ a *Monniero* peragrata.

11. PYRENEÆ alpes inter Galliam & Hi-
spaniam,

12. BRITANNICÆ: In WALLIA *Snowdon*
& *Caderidm*, in JORCKSCHIRE *Ingleborugh*, *Hard-*
knot,

knot, nec non in ARRONIA, WESTMORLANDIA, ut & in SCOTIA *Betaik*, atque in HIBERNIA *Mangarton*, *Sligo*.

13. EXTRANEÆ Alpes, *Olympus*, *Libanon*, *Ararat*, mons *Pico Teneriffæ*, *Peruvianas*, *Tataricas* aliasque innumeras sciens præter eo; quas quæsituro, duces plerumque sequendi sunt maximi quique fluvii ad primos eorum ramos, originem suam sæpiissime repentem ex alpibus, quæ tempestatibus aridissimis ex nive sua perenni, aquam suppeditant fluminibus, alias exsiccandis, siti perituris animantibus.

CAP. II.

PLANTÆ ALPINÆ sunt 1), qua maximam partem *exigua*, utpote in aperto natæ campo, & ventis expositæ omnibus: magnæ enim umbrosis ut plurimum reperiuntur.

2) *Duriores*, tum quod in sabulo, & terra mæra fere crescunt, tum quod a ventis quassantur & duriori vexantur cœlo: ut taceam, quod fruticum *alburna*, per æstatem tam brevem, minus crassa induant, adeoque ipsi minus augeri queant.

3) Dantur etiam in alpibus plantæ nonnullæ *succulentæ*, qua ex aëre præcipuum suum attrahere possunt alimentum.

4) Sunt pleræque *fruticose*, quarum duri ramuli humi repunt quemadmodum *Capenses*.

5) Si quæ hic reperiuntur *molliores* plantæ, sunt illæ plerumque in solis scaturiginosis & juxta rivos.

6) Inter frutices in alpibus frequentissima & præcipua sunt *Salices*, quod hæc mature, uti notum est, florent & brevi produnt fructum suum.

7) Sunt plures in alpibus plantæ *viviparæ*, quam alibi, quo, si forte fructus non maturescat, caulis

suas serat gemmas sive bulbos, ut *Festuca*, *Aira*, *Poa*, *Polygonum*, *Saxifraga*.

8) *Vernales* sunt omnes plantæ mere alpinae in hortos introductæ.

9) Extra Alpes delatæ plantæ imprimis locis *Cæspitosis* gaudent.

10) A veris diebus calidis noctibusque gelidis destruuntur; hinc verno tempore *obtegendæ* usque dum gelu nocturnum cessavit.

Per alpes nostras proficiscenti plurimas contemplari licet plantas peregrinas, quæ alibi in Patria frustra quærentur, i. e. Plantas mere alpinas. Horum si cognoscere cupis nomina, descriptiones & figuras, in nullis ea aliis reperies auctoribus, quam iis, qui herbas collegerunt in alpibus nobis extraneis, quamvis a nostris procul sitis. Contra, qui herbas perlustrat in longinquis illis crescentes alpibus, quæ alibi in Europa non comparent, earundem magnam partem in nostris alpibus spontaneam agnoscet. Tandem etiam nonnullæ in iis sunt, quæ in illis non deprehenduntur. Aliquæ iterum obviæ sunt in Alpibus Helveticis, quas non invenire licet in Scotiis aut Pyrenæis & sic porro. Cujus tamen rei ratio non videtur esse alia, quam quod, femina sua ab his Alpibus in ceteras, per longam eorum distantiam non licuit illis transmittere vel ferere. Cum igitur plurimæ plantæ Alpinae pluribus communes sint Alpibus, aliis vero terræ speciebus non item; satis inde perspicitur rationem & fundamentum solillarum in ipsa alpium natura latere; hinc ita argumentamur: Quandoquidem eadem est natura Alpium, inque ea continetur ratio plantarum in iis crescentium, sequitur ut eædem in singulis crescere possint plantæ: Ergo quæ in aliis jam crescunt, in nostris etiam crescere possunt. Unde porro hoc resultat

sultat confectarium : Si plantarum quarumcunque Alpinarum semina advecta in nostris sererentur alpi- bus, non illic modo facile crescerent, verum etiam ibidem velut in ipsa sua patria, se propagarent & multiplicarent.

Alpes sibi utiles reddituro & cum fructu culturo, si res recte succedet, 1) omnes plan- tæ Alpinae sunt cognoscendæ. 2) Quibusnam in Alpibus singulae crescant, sciendum, ut semina inde, vel vivas sibi comparet radices. 3) Cunctæ eidem sunt examinandæ, imprimis vero indagandum quænam publicis inserviant commodis, utpote qua- rum in cibis parandis & suppellectilibus, in medici- na vel fabricis & opificiis usus est; atque hæ potis- simum plantandæ, quo modo in alpibus nostris novæ oriri & existere poterunt divitiæ, & quod insequitur, incolæ, qui eis quiverint sustentari.

Lata ad hunc finem aperietur via, si dignetur REGIA MAJESTAS, exiguum quendam Hortum, in ipsis alpibus instituendum curare, eumque custodiæ & inspectioni cujuscumque credere, qui plantas pere- grinas primum allatas recte curare noverit. Id quod ab accola quodam Alpium eo facilius posset peragi, cum sex ad summum septimanæ quotannis, negotio isti perficiendo essent suffecturæ. Tum vero et tan- tilla impensa, in terra tam vasta quam nostræ sunt Alpes, quæstus merito speraretur multo uberrimus.

Ad ejusmodi plantas initio comparandas primum & præcipue scitu est necessarium, in quibusnam Eu- ropæ Alpibus unaquæque crescat, dein ut terræ cu- jusque præstantissimis negotium detur Botanicis. Neque enim cujusvis est plantas cognovisse alpinas; habentur quoque generatim pro rarissimis, cum eas non sine magna molestia contueri liceat, pedestri quippe itinere per loca maxime ardua, aspera & sa-

lebroſa, tractusque ædificiis vacuos adeundos ſpectaturo, ventis quoque procelloſis, nivibus, nimbis, uligini, fami, fatigationi &c. continue expoſito.

Heu loca felici non adeunda viro!

OVID.

Præterea etiam ideo raræ ſunt, quod in hortis vix reperiuntur, quippe cum cura earum non cuivis nota ſit Hortulano, quodque in calidioribus regionibus eas in hortis propagare, adeoque & illas conſequi, pene ſit impoſſibile.

Itaque cum primariorum in hoc negotio requiſitorum unum ſit, noſſe, unde ſingulæ plantæ peregre miſſis litteris ſint petendæ, labore ſatis moleſto eos evolutos perlustraſti auctores, qui raras has plantas alpinas ſtudioſe quæſitas invenerunt, & orbi Botanico deſcriptas relinquerunt.

LAPPONICAS Plantas alpinas N. D. PRÆSES perſpicue expoſuit in ſua Flora Lapponica; easdem dein legit *Montin* & *Solander*.

HELVETICÆ Plantæ Alpinae a *Rhellicario*, *Gefnero*, *Aretto*, *Baubinis*, *Scheuchzeris*, præſertim vero a Nob. *Hallero* collectæ, deſcriptæ & perquiſite notatæ ſunt.

BRITANNICÆ Plantæ Alpinae e Flor. Britannica *Raji* ſunt excerptæ.

AUSTRIÆ inferioris pl. alpinas legit *Kramerus*.

PANNONIÆ Plantas Alpinas qua maximam partem, apud *Cluſium* atque in Herbario *Burſeri* reperi.

GALLICAS Plantas Alpinas ex obſervationibus Cl. *Monnieris* fere deſumſi.

PYRENAICÆ Plantæ Alpinae reperiuntur in *Tournefortii* institutionibus, ubi tamen non satis sunt determinatae. Vide *Raji* extr. 3671.

APENNINAS varias collegit *Mentzelius*.

RHÆTICÆ Plantæ Alpinae, maximam partem in monte Baldo prope Veronam, & a Cl. *Seguiero* sunt desumptæ.

ITALICAS quasdam Plantas Alpinas, passim apud auctores offendi, imprimis apud *Michelium*.

In Lapponicis nostris Alpibus parum ultra Centuria Plantarum Alpinarum continetur, quibus vero si eas addero, quas apud Auctores, de aliis Alpibus agentes, inveni, quatuor exsurgunt centuriæ, ut in nostris alpibus tres quartæ partes earum, quæ illic feri & crescere possunt, desiderentur.

SIBIRICÆ plantæ magna ex parte sunt Alpinae, sed perpauca earum huc ausus sum inferere, quippe de plerisque haud persuasus, quod in locis tam editis, quam nostræ sunt Alpes, creverint, ut & quod in patentibus camporum æquoribus perduraverint. Est enim plantarum magna cohors, quæ Alpinarum numero ab auctoribus habetur, nec tamen patentiore campum sustinet, sed in sylvis & umbrosis locis ad latera alpium crescere amat, qua propter cum plantis mere Alpinis nullo modo est confundenda; ut ut enim prope alpes crescant, inter plantas nemorosas, sicut *Sonchus alpinus*, omnino sunt referendæ.

Plantarum, quas colligere, quarumque notitiam aliquatenus distinctam accipere potui, omnium, nomina TRIVIALIA, quæ data sunt in *Speciebus Plantarum*, ubi *Synonyma* requiri possunt, brevitatis studio, adscriptis simul, in quibus crescunt, locis, in adpectum B. Lectoris hic proferam.

DIANDRIA, *Monogynia.*

Circaea	<i>alpina</i>	Lapponiæ, Helvetiæ.
Veronica	<i>tellidivides</i>	Helvetiæ.
	<i>aphylla</i>	Helvetiæ, Juræ, Baldo, Pedemont,
	<i>Bonarota</i>	Baldo. (Schneberg.)
	<i>alpina</i>	Lapponiæ, Helvetiæ, Baldo.
Pinguicula	<i>alpina</i>	Lapponiæ, Helvetiæ.
	<i>villosa</i>	Lapponiæ, Britannia.
Salvia	<i>pyrenaica.</i>	Pyrenæis.

TRIANDRIA, *Monogynia.*

Valeriana	<i>tripteris</i>	Helvetiæ, Baldo, Pyrenæis.
	<i>montana</i>	Helvetiæ, Pyrenæis, Baldo.
	<i>celtica</i>	Helvet. Vall. Baldo. Ligur. Stiriac.
	<i>saxatilis</i>	Austria, Stiria, Baldo, Allobrog.
Crocus	<i>sativus</i>	Helvetiæ, Pyrenæis, Lusit. Tracia.
	<i>Bulbocodium</i>	Italia.
Iris	<i>pyrenaica</i>	Pyrenæis.
Schoenus	<i>albus</i>	Sveciæ, Helvetiæ.
Eriophorum	<i>vaginatum</i>	Sveciæ, Helvetiæ.
	<i>alpinum</i>	Sveciæ, Helvetiæ.

Digynia.

Phleum	<i>alpinum</i>	Lapponiæ, Helvetiæ, Baldo.
Aira	<i>spicata</i>	Lapponiæ, Helvetiæ.
	<i>montana</i>	Lapponiæ, Helvetiæ.
	<i>alpina</i>	Lapponiæ, Helvetiæ.
Poa	<i>alpina vivip.</i>	Lapponiæ, Austria, Helvet. Baldo.
Festuca	<i>ovina vivip.</i>	Lapponiæ, Helvetiæ, Scotia.

TETRANDRIA, *Monogynia.*

Globularia	<i>cordifolia</i>	Helvetiæ, Austria, Baldo, Pyrenæis.
	<i>nudicaulis</i>	Austria, Pyrenæis.
Scabiosa	<i>alpina</i>	Helvetiæ, Italia, Juræ.
	<i>graminifolia</i>	Helvetiæ, Baldo, Tridentin. Pyren.
Galium	<i>rotundifolium</i>	Helvetiæ, Stiria.
Asperula	<i>taurina</i>	Helvetiæ, Italia, Baldo.
	<i>pyrenaica</i>	Pyrenæis.
	<i>Cruciat. vill. T.</i>	Pyrenæis.
Plantago	<i>alpina.</i>	Helvetiæ, Juræ, Baldo.
Epimedium	<i>alpinum</i>	Italia, Euganiæ, Ligurinis, Ponteb.
Cornus	<i>suecica</i>	Sveciæ frigidiss. <i>vix in ipsis alpihus.</i>

Alchemilla alpina Lapp. Austr. Helv. Scot. Bald. Aur.
pentaphylla Helvet. Furca. Gotthar. Camis. Ped.

PENTANDRIA, *Monogynis.*

Cynoglossum apenninum Apenninis, Campoclarenfibus.
Myofotis nana Bocc. T. 107. Italicis.
Diapentia lapponica Lapponiæ.
helvetica. Helvetiæ, Gemmi, Pynthnerberg;
Aretia alpina Vallesiæ Loch.
Androsace septentrional. Lapponiæ, Sveciæ, Ruffiæ.
villosa Helv. Austr. Pyren. Aureæ, Pedem.
balleri Helvetiæ.
lactea Austriæ, Helvet. Baldo, Pedemont.
carnea Helvetiæ, Pyrenæis.
Primula farinosa Svecia, Helvetiæ.
Auricula Austriæ, Helvet. Stiria, Baldo.
minima Austriæ, Tauro, Helvet. Judenberg;
Vitaliana Helvet. Pyren. Italia.
integrifolia. Helvet. Austr. Stiria, Pyrenæis.
Cortusa matthioli Austriæ, Sibiria.
Soldanella alpina Helvet. Austr. Pyr. Lessan. Jur. Bald.
Azalea lapponica Lapponiæ.
procumbens Lappon. Helvet. Austriæ, Pyren.
Campanula uniflora. Lapponiæ.
bononiensis Baldo, Bononiæ.
graminifolia Aprutii.
rhomboidalis Helvetiæ, Italia.
thyrsoides Harcyniæ, Austr. Helvetiæ.
Phyteuma pauciflora Helvet. Stiria.
hemisphærica Helvet. Pyren. Italia, Pedemont.
orbicularis Helvet. Bald. Angliæ. Italia, Pyren.
spicata Helvet. Austr. Bald. Angliæ, Pyren.
comosa Baldo, Austr. Tyrolens. Helvet.
Lonicera pyrenaica Pyrenæis.
alpigena Helvet. Pyren. Allobrogicis, Baldo
Verbascum myconi Pyrenæis.
Rhamnus alpinus Helvetiæ, Austriæ.
Thesium alpinum. Italia, Baldo.

Digynia.

Swertia perennis. Helvet. Pyrenæis.
Gentiana lutea Lapp. Norv. Helv. Pyr. Bald. Apenn.
purpurea Helvetiæ, Austriæ, Pyren. (Trid.
punctata Helvetiæ, Rhetiæ, Austriæ.

	<i>asclepiades</i>	Helvet. Austriae, Baldo. Mauritaniae.
	<i>ocaulis</i>	Helvet. Austriae, Pyren. Juræ.
	<i>verna</i>	Helvetiæ.
	<i>aurea.</i>	Laponiæ, Burdegala.
	<i>bavaria</i>	Helvet. Bavariæ.
	<i>nivalis</i>	Lappon, Helvetiæ.
	<i>reticulosa</i>	Helvet. Italiae, Baldo.
	<i>ciliata</i>	Helvet. Austr. Ital. Baldo. Pyr. Canad.
	<i>cruciata</i>	Helvet. Austriae, Apenninis, Pyr.
Eryngium	<i>alpinum</i>	Helvet. Italiae.
	<i>amethystinum.</i>	Stiria.
Astrantia	<i>major</i>	Helv. Austr. Baldo. Pyr. Aur. Hetrur.
	<i>minor</i>	Helvetiæ.
Bupleurum	<i>stellatum</i>	Helvetiæ, Pedemont.
	<i>petraeum.</i>	Helvet. Baldo.
	<i>angulosum</i>	Vallesiæ, Pyrenæis.
	<i>longifolium</i>	Helvetiæ.
	<i>odontites</i>	Vallesiæ.
	<i>ranunculoid.</i>	Helvet. Pyrenæis.
Athamanta	<i>Menm.</i>	Helvet. Austr. Hispan. Italiae.
Laserpitium	<i>Siler.</i>	Baldo, Austriae.
	<i>peucedanoides</i>	Baldo.
Crithmum	<i>pyrenaicum.</i>	Pyrenæis.
Heracleum	<i>panaces</i>	Siberiæ, Apennin.
	<i>austriacum</i>	Austriae, Baldo.
	<i>alpinum</i>	Helvetiæ.
Ligusticum	<i>austriacum.</i>	Austriae, Baldo.
	<i>peleponesiac.</i>	Rhetiæ, Baldo.
Angelica	<i>Archangelic.</i>	Lappon. Pyrenæis.
Phellandrium	<i>Mutellina</i>	Helvet. Pyrenæis.
Scandix	<i>odorata</i>	Alverniæ.
Chærophyll.	<i>birsutum</i>	Helvetiæ.
Imperatoria	<i>Ostrutium.</i>	Helvet. Austriae, Alverniæ, Pyren.
	<i>tenuifolia. T.</i>	Pyrenæis.
Seseli	<i>pyrenaicum</i>	Pyrenæis.
Thapsia	<i>alp. lacid. Bocc.</i>	Italiae.

Pentagynia.

Linum	<i>laricis folio T.</i>	Pyrenæis.
Sibbaldia	<i>procumbens</i>	Lappon. Helvet. Scotiae.

HEXANDRIA, Monogynia.

Narcissus	<i>pseudo-Narc.</i>	Juræ, Pyrenæis.
------------------	---------------------	-----------------

Bulbocodium	<i>serotinum</i>	Helvetiæ, Angliæ.
Allium	<i>Victorialis</i>	Helvet Ital. Aureæ, Austriæ.
	<i>pyrenæum</i>	C. B. Pyrenæis.
Fritillaria	<i>pyrenaica</i>	Pyrenæis.
Erythronium	<i>Dens canis</i>	Sibir Virgin. Taur., Ligur Allobr.
Ornithogal.	<i>pyrenaicum</i>	Helvet Pyren. Genev. Baldo.
Anthericum	<i>calyculatum</i>	Lappon. Helvet. Sibiria.
Hemerocallis	<i>Liliastrum</i>	Helvet Allobrog Baldo.
Juncus	<i>trifidus</i>	Lappon. Austr. Helvet. Pyrenæia.
	<i>biglumis</i>	Lapponiæ.
	<i>triglumis</i>	Lappon. Taurero.
	<i>nivens</i>	Helvetiæ, Monspelii.

Trigynia.

Rumex	<i>alpinus</i>	Helvetiæ, Baldo.
	<i>scutatus</i>	Helvetiæ, Baldo.
	<i>digynus</i>	Lappon Scot. Helvet. Pyren.
	<i>Acetosa max.</i>	Lapponiæ.
Scheuchzeria	<i>palustris</i>	Lappon. Helvetiæ.

OCTANDRIA, *Monogynia.*

Epilobium	<i>alpinum</i>	Lappon. Helvetiæ.
Daphne	<i>alpina</i>	Helvet Italia.
	<i>Cneorum</i>	Helvet. Austr. Pyren. Baldo.

Digynia.

Mœhringia	<i>muscosa</i>	Helvetiæ, Italia.
-----------	----------------	-------------------

Trigynia.

Polygonum	<i>Bistorta</i>	Helvet. Austriæ.
	<i>viviparum</i>	Lappon. Helvet. Sibiria, Spitsberg.

DECANDRIA, *Monogynia.*

Rhododendr.	<i>ferrugina</i>	Helv. Pyren. Allobrog. Bald. Juræ.
	<i>birsutum</i>	Helvet. Austr. Baldo, Pontebæ.
	<i>Chamaecistus</i>	Baldo, Pontebæ, Schneeberg.
Andromeda	<i>tetragona</i>	Lapponiæ.
	<i>hypnoides</i>	Lapponiæ.
	<i>carulea</i>	Lappon. Sibiria.
Arbutus	<i>alpina</i>	Lappon. Helvet. Sibir. Britannia.

Digynia.

Saxifraga	<i>Cotyledon</i>	Lappon Austr. Helv. Bald. Pyren.
	<i>hybrida</i>	Helvet. Baldo. (Hort. Dei.

andro-

	<i>androsacea</i>	Helvet. Sibiria.
	<i>caesia</i>	Helvet. Austr. Pyren. Baldo.
	<i>burseriana</i>	Taurero rasiadienti, Baldo.
	<i>bryoides</i>	Helvet. Pyrenæis.
	<i>stellaris</i>	Spitsberg. Lapp. Helv. Stir. Brit. Pyr.
	<i>crassifolia</i>	Sibiria.
	<i>oppositifolia</i>	Lapp. Helv. Brit. Spitsberg. Pedem.
	<i>nivalis</i>	Spitsberg. Lapp. Arvonix, Canad.
	<i>Geum.</i>	Helvet. Pyrenæis, Austria.
	<i>rotundifolia</i>	Pyren. Sibiria, Austria. Hort. Dei.
	<i>aizoides</i>	Lappon. Britannia, Austria, H. Del.
	<i>cernua</i>	Lapponia.
	<i>rivularis</i>	Lapponia.
	<i>grœnlandica</i>	Grœnlandia, Pyrenæis.
	<i>geranioides</i>	Pyrenæis.
	<i>tridactylites</i>	Lappon. Pyrenæis.
	<i>caespitosa</i>	Lappon. Austr. Helvet. Trident. (Baldo. Spitsberg. Pedem. H. Dei.)
	<i>hypnoides</i>	Helvet. Austr. Britann. Pyren.
	<i>ascendens</i>	Taur. Baldo. Pyren.
Gypsophila	<i>repens.</i>	Helvet. Austr. Sibir.
Dianthus	<i>flore roseo T.</i>	Pyrenæis.
	<i>alpinus</i>	Austria.
		<i>Trigynia.</i>
Cucubalus	<i>acaulis</i>	Lappon. Helv. Britann. Baldo. Austr. (Hort. Dei.)
Silene	<i>quadrifida</i>	Austria, Stiria.
Stellaria	<i>dichotoma</i>	Helvet. Sibiria.
	<i>cerastoides</i>	Lapponia.
	<i>biflora</i>	Lappon. Baldo.
Arenaria	<i>tetraquetra</i>	Pyrenæis.
	<i>montana</i>	Auræi, Baldo. Monspellit.
	<i>mucronata</i>	Helvetia.
	<i>bavarica.</i>	Bavar. Baldo.
	<i>laricifolia.</i>	Helvetia, Pedemont.
	<i>ciliata</i>	Helvet. Pyren. Baldo.
	<i>striata</i>	Austr. vallis angustæ, Pedemont.
Cherleria	<i>sedoides</i>	Helvet. Vallesia, Baldo.
		<i>Pentagynia.</i>
Agrostema	<i>flos jovis</i>	Helvet. Rhetia.
Lychnis	<i>alpina</i>	Lappon. Helvet. Pyren. Sibir.
	<i>apetala</i>	Lappon. Sibir.

Cerastium	<i>alpinum</i>	Lappon. Helvet. Britann. Pyren.
	<i>strictum</i>	Helvet. Austriae. (Spitsberg)
	<i>latifolium</i>	Helvetiae.

DODECANDRIA, Trigynia.

Reseda	<i>glauca</i>	Pyrenæis.
Euphorbia	<i>hyberna</i>	Austr. Britann. Pyren. Sibiriæ.

Dodecagynia.

Semperviv.	<i>arachnoid.</i>	Helvet. Pyren. Ital. Baldo.
	<i>montanum</i>	Helvetiæ.
	<i>hirtum</i>	Taurero.

ICOSANDRIA, Digynia.

Cratægus	<i>Aria</i>	Helvetiæ.
----------	-------------	-----------

Pentagynia.

Mespilus	<i>Amelauchier</i>	Helvet. Austriae.
	<i>Chamæmesp.</i>	Austriae, Pyrenæis.

Polygynia.

Rubus	<i>Chamaemorus</i>	Sveciæ.
Potentilla	<i>alba</i>	Austr. Baldo, Pyrenæis.
	<i>valderia</i>	Valder. Vinadiens.
	<i>canlescens</i>	Helvet. Austr. Stir. Tyrol. Hort. Del.
	<i>nitida</i>	Baldo.
	<i>nivea</i>	Lappon. Sibiria.
	<i>argentea</i>	Baldo, Saubadia.
	<i>aurea</i>	Helvetiæ.
	<i>grandiflora</i>	Helvet. Sibiria.
	<i>opaca</i>	Helvetiæ.
Geum	<i>montanum</i>	Helvet. Austr. Delphin. Baldo.
	<i>reptans</i>	Helvet. Baldo.
Dryas	<i>pentapetala</i>	Sibiria.
	<i>octopetala</i>	Lapp. Helv. Austr. Baldo Jur. Brit.

(Pyr. Sib.)

POLYANDRIA, Monogynia.

Papaver	<i>alpinum</i>	Helvet. Austr. Baldo.
	<i>chambricum</i>	Britann. Pyrenæis.
Argemone	<i>pyrenaica.</i>	Pyrenæis.
Cistus	<i>serpillifolius</i>	Austriae.
	<i>apenninus</i>	Appeninis.

Trigynia.

Aconitum	<i>lycoctonum</i>	Lappon. Helvet. Austr. Ital. Baldo.
	<i>pyrenaicum</i>	Pyren. Sibir. Baldo.
	<i>Autbora</i>	Helvet. Pyren. Taur. Allob. Baldo.

Pentagynia.

Aquilegia	<i>alpina</i>	Helvetiæ.
------------------	---------------	-----------

Polygynia.

Anemone	<i>alpina</i>	Helvet. Austriae.
	<i>apennina.</i>	Britann. Apenninis.
	<i>narcissifol.</i>	Helvet. Austr. Sibiria.
Atragene	<i>alpina.</i>	Helvet. Baldo. Sibiria.
Thalictrum	<i>alpinum</i>	Lappon. Avornia.
	<i>foetidum</i>	Helvet. Vallesia.
Ranunculus	<i>gramineus</i>	Pyrenæis.
	<i>amplexicaul.</i>	Pyren. Apenninis.
	<i>Thora</i>	Helvet. Austr. Pyren. Baldo. Jura.
	<i>aconitifol.</i>	Lappon. Helvet. Austr. Pyren. Jura, (Sneeberg.
	<i>rutifolius</i>	Delphinatus, Cenisio, Austr.
	<i>glacialis</i>	Lappon. Helvet. Pedemont. Spitsb.
	<i>nivalis</i>	Lappon. Helvet. Baldo. Spitsberg.
	<i>alpestris</i>	Helvet. Austr. Baldo.
	<i>lapponicus</i>	Lapponia.
Trollius	<i>europæus.</i>	Lappon. Helv. Pyren. Austr.
Isopyrum	<i>thalictroides</i>	Italia.
	<i>aquilegiodes</i>	Helvet. Trident. Apennin.
Helleborus	<i>niger</i>	Apennin. Baldo. Jura.

DIDYNAMIA, Monospermia.

Teucrium	<i>pyrenaicum</i>	Pyrenæis.
Betonica	<i>alopecurus</i>	Austr. Ital. Saubadia, Baldo.
Sideritis	<i>byssopifolium</i>	Helvet. Pyren. Ital.
	<i>minima T.</i>	Pyrenæis.
Orvala	<i>garganica</i>	Apulia.
Thymus	<i>alpinus</i>	Helvet. Austria.
Marrubium	<i>pseudodict. T.</i>	Pyrenæis.
Horminum	<i>pyrenaicum</i>	Tyrolensibus, Pyren. Baldo.
Scutellaria	<i>alpina</i>	Helvet. Sibiria.

Angiospermia.

Bartsia	<i>alpina.</i>	Lapp. Helv. Baldo. Brit. Allobr. Pyr.
----------------	----------------	---------------------------------------

Tozzia	<i>alpina</i>	Helvet. Austr. Pyren. Ital.
Pedicularis	<i>rostrata</i>	Helvet. Austr. Pyrenæis.
	<i>sceptrum</i>	Laponiæ.
	<i>verticillata</i>	Helvetiæ, Austriæ, Pedemont.
	<i>recutita</i>	Helvetiæ.
	<i>flammea</i>	Lappon. Helvetiæ.
	<i>birsuta</i>	Laponiæ.
	<i>lapponica</i>	Laponiæ.
Antirrhinum	<i>comosa</i>	Helvet. Baldo.
	<i>tuberosa</i>	Helvet. Ital. Pyren.
	<i>alpinum</i>	Helvet. Austr. Bald. Jura.
Erinus	<i>origanifol.</i>	Pyrenæis.
	<i>alpinus</i>	Helvet. Pyren. Aureis.
Linnaea	<i>pyrenaicus</i>	T. Pyrenææ, Pedemont.
	<i>borealis</i>	Lapp. Svec. Helvet. Bald. Sibir. (Canad.)

TETRADYNAMIA, *Siliculosa.*

Draba	<i>alpina</i>	Lapp. Helvet. Baldo.
	<i>pyrenaica</i>	Pyrenæis.
	<i>incana</i>	Laponiæ.
Lepidium	<i>nasturt. alp. F.B.</i>	Helvet. Italiæ.
Thlaspi	<i>montanum</i>	Helvet. Austr. Bald. Pyren.
	<i>saxatile</i>	Baldo.
Cochlearia	<i>saxatilis</i>	Helvetiæ, Hort. Dei.
Iberis	<i>rotundifol.</i>	Helvetiæ, Pedemont.
	<i>odorata</i>	Allobrogicis.
<i>Siliquosa.</i>		
Dentaria	<i>pentaphyllos</i>	Helvet. Allobrogicis.
Cardamine	<i>bellidifolia</i>	Lapp. Helvet. Bald. Britanni. Austr.
	<i>asarifolia</i>	Italiæ, Pedemont.
	<i>trifolia</i>	Lapp. Helvet. Austriæ, Aureis.
	<i>resedifolia</i>	Helvet. Pyren. Aureæ.
Brassica	<i>alpin. perennis T.</i>	Pyrenæis.
Silybrium	<i>strictissim.</i>	Helvetiæ.
Arabis	<i>alpina</i>	Lapp. Austr. Helvet. Baldo, H. Dei.

MONADELPHIA, *Decandria.*

Geranium	<i>plœum</i>	Helvet. Austr. Jura. Pyren.
	<i>argentœum</i>	Baldo.

DIADELPHIA, *octandria.*

Polygala	<i>Chamaejasme</i>	Helvet. Austriæ.
----------	--------------------	------------------

<i>Decandria.</i>		
Anthyllis	<i>montana</i>	Colliaë, Salevæ.
Ononis	<i>pumila</i> T.	Pyrenæis.
Orobus	<i>pyrenaicus</i>	Pyrenæis.
	<i>luteus</i>	Helvet. Bald. Pyrenæis.
Cytisus	<i>Laburnum</i>	Helvet. Saubadiaë.
Hedysarum	<i>alpinum</i>	Helvet. Sibiriaë.
Phaca	<i>alpina</i>	Sibiriaë, Italiaë.
	<i>frigida</i>	Lappon. Helvetiaë, Italiaë, Sibiriaë.
Astragalus	<i>hedysaroid.</i>	Helvet. Sibiriaë.
	<i>alpinus</i>	Lapp. Helvetiaë.
	<i>montanus</i>	Helvet. Vallesiaë.
	<i>vesicarius</i>	Delphinatus.
	<i>depressus</i>	Pyrenæis.
	<i>alpin. proc.</i>	Helvet. Bald. Pyren. Ital.

POLYADELPHIA, *Polyandra.*

Hypericum	<i>olympicum</i>	Pyren. Olympo.
	<i>nummularium</i>	Pyrenæis.

SYNGENESIA, *Polygamia equalis.*

Sonchus	<i>alpinus</i>	Lappon. Helvet. Austr. Jura
Prenanthes	<i>tenuifolia</i>	Ital. Pyrenæis.
Hieracium	<i>incanum</i>	Helvet. Taur. Austriaë, Italiaë.
	<i>alpinum</i>	Lapp. Britanniaë.
	<i>aurantiacum</i>	Helvetiaë.
	<i>chondrilloides</i>	Austriaë.
	<i>porrifolium</i>	Austr. Italiaë.
	<i>cerintboides</i>	Pyrenæis.
	<i>amplexicaule</i>	Pyrenæis.
	<i>pyrenaicum</i>	Pyrenæis.
	<i>blattarioides</i>	Pyrenæis.
Crépis	<i>alpina</i>	Italiaë.
Hyoseris	<i>fœtida</i>	Austr. Italiaë.
Arctium	<i>personata</i>	Helvet. Austr. Ital.
Serratula	<i>alpina</i>	Lapp. Helvet. Austr. Britann. Sibir.
Cnicus	<i>spinosissimus</i>	Helvet. Austriaë.
	<i>centauroides</i>	Pyrenæis.
Carlina	<i>pyrenaica</i>	Pyrenæis.
Cacalia	<i>alpina</i>	Helvet. Austr. Bald. Aures.

Polygamia superflua.

Gnaphalium	<i>Leontopodium</i>	Helvet. Valles. Austr. Bald. Jura
	<i>alpinum</i>	Lappon. Helvetiaë. (Sibir.
Conyza	<i>bifrons</i>	Pyren. Canada. Erigo-

Erigeron	<i>alpinum</i>	Helvetiæ.
	<i>uniflorum</i>	Lapp. Helvet. Austriæ, Aureæ.
Tussilago	<i>alpina</i>	Helvet. Austr. Baldo. Jura.
	<i>frigida</i>	Lapp. Helvet. Sibir. Baldo.
Senecio	<i>incanus</i>	Helvet. Austr. Pyren.
	<i>abrotanifol.</i>	Austr. Pyrenæis.
	<i>Doronicum</i>	Helvet. Pyrenæis, Austriæ, Italiæ.
Aster	<i>alpinus</i>	Helvet. Valles. Austr. Pyren. Baldo.
Solidago	<i>alpina</i>	Helvet. Austr. Baldo. Hort. Dei.
	<i>Doronicum</i>	Helvet. Austr. Ital. Pyren.
Inula	<i>montana</i>	Helvet. Valles. Pedemont.
Arnica	<i>montana</i>	Lapp. Austr. Helvet. Baldo. Pyren.
	<i>scorpioides</i>	Helvet. Baldo.
Doronicum	<i>pardalianch.</i>	Helvet. Valles. Austr. Pyren.
	<i>bellidiastrum</i>	Helvet. Italiæ.
Crysanthem.	<i>alpinum</i>	Helvetiæ.
Achillea	<i>macrophylla</i>	Helvet. Italiæ.
	<i>clavennæ</i>	Austr. Baldo.
	<i>alpina</i>	Sibiria.
	<i>atrata</i>	Helvet. Austr. Valles.
	<i>nana</i>	Helvet. Valles.
Anthemis	<i>alpina</i>	Baldo, Tyrolens.
Buphtalmum	<i>salicifolium</i>	Austriæ.
	<i>grandiflorum</i>	Austr. Italiæ.

Polygamia frustranea.

Centaurea	<i>Centaureum</i>	Baldo. Gargano, Jura, Thracia.
	<i>montana</i>	Helvet. Baldo. Pyren.
	<i>Rhapontica</i>	Helvet. Baldo.
	<i>phrygia</i>	Helvet. Austriæ, Pedemont.

Polygamia necessaria.

Othonna	<i>integrifolia</i>	Helv. Austr. Baldo. Pyren. Sibiria.
---------	---------------------	-------------------------------------

Monogamia.

Viola	<i>pinnata</i>	Helvet. Austr. Baldo. Pyren. Sibir.
	<i>montana</i>	Lapp. Austr. Baldo.
	<i>calcarata</i>	Helvet. Pyrenæis.
	<i>biflora</i>	Lapp. Austr. Helv. Jura, Brit. Pyren. (Baldo.)

GYNANDRIA, Diandria.

Satyrium	<i>nigrum</i>	Lapp. Helvet. Baldo. Austriæ.
Ophrys	<i>alpina</i>	Lapp. Helvetiæ.
Cypripedium	<i>bulbosum</i>	Lapp. Sibiria.

		<i>Polyandria.</i>
Arum	<i>proboscideum</i>	Apenninis.
	MONOECIA,	<i>Triandria.</i>
Carex	<i>saxatilis</i>	Laponiae.
	<i>atrata</i>	Lapp. Helvet.
	<i>baldi</i>	Baldo.
		<i>Tetrandria.</i>
Betula	<i>nana</i>	Lapp. Sibir.
		<i>Monadelphica.</i>
Pinus	<i>Cembra</i>	Helv. Valles. Bald. Allob. Trid. Tat. (Sibir.)
	<i>Cedrus</i>	Libano, Tauro, Amno.
	<i>Larix</i>	Helvet. Valles. Austr. Ital. Sibir.
	<i>Picea</i>	Helvet. Bavar. Scot. Aurcae.
	DIOECIA,	<i>Diandria.</i>
Salix	<i>myrsinites</i>	Lapp. Helvet. Ital. Bald.
	<i>reusa</i>	Helvet. Aur. Ital.
	<i>herbacea</i>	Spitsberg Lapp. Helvet. Ital.
	<i>reticulata</i>	Lapp. Helvetiae.
	<i>glauca</i>	Lapp. Pyrenæis.
	<i>lanata</i>	Laponiae.
	<i>lapponum</i>	Lapp. Helvetiae.
		<i>Octanaria.</i>
Rhodiola	<i>rosea</i>	Lapp. Helvet. Austr. Britann. Bald. (Apenn. Gorgan. Delph. Illyriae.)
		CRYPTOGAMIA, Filices.
Polypodium	<i>Lonchitis</i>	Helvet. Bald. Juræ, Arvorn. Virgin.
Isoetes	<i>lacustris</i>	Lapp. Britannia.
		Musci.
Lycopodium	<i>alpinum</i>	Lapp. Helvetiae.
	<i>helveticum</i>	Helvetiae.
Splachnum	<i>rubrum</i>	Lapp. Sibiriae.
	<i>luteum</i>	Lapp. Sibiriae.
Polytrichum	<i>alpinum</i>	Helvet. Britannia.
Bryum	<i>tortuosum</i>	Svec. Helvet. Britann. Ital.
		Algae.
Jungermannia	<i>julacea</i>	Britannia.
	<i>alpina</i>	Britannia.
Lichen	<i>croceus</i>	Lapp. Helvet. Groenlandia.
	<i>nivalis</i>	Laponiae.
	<i>arcticus</i>	Svecia.

Ex his plantarum ita allatis speciebus, paucissimas tantum exempli loco eligam, quarum in conficiendis cibis, œconomia, tinctura, Medicina &c. usus est.

Cum vero singularum demonstrare usum, primum mihi foret opus nimis diffusum, quo tenues meæ pagellæ in grande excreverent Volumen; deinde vires, & dicti earum usus, ab orbe nostræ ætatis erudito, non satis sunt determinati, quin essent multi hujusmodi detegendi, si plantæ illæ vivæ haberentur ad manus, ut eas coram experiri liceret; aliquas tantum uniuscujusque supra dicti usus, exempli causa memorare juvabit.

ESCULENTÆ Plantæ alpinae, quantum scio, parvum constituunt numerum: *Heracleum panaces*, *austriacum*, *alpinum*. *Angelica archangelica*. *Eryngium alpinum*, *amethystinum*. *Sonchus alpinus*; per plurimæ Species Tetradyamiæ, *Prenantbes*, *Hieracia* & nonnullæ aliæ, partim crudæ partim coctæ possunt comedi, ne quid nunc dicamus de nucibus *Pini Cedri*.

OECONOMICARUM plantarum recenseri possent complures, & apud nos *Betula nana*, variæ *Salices* & *Gramina* varia, præcipue vero *Pini* Species plures.

Pinus PICEA, arbor admodum magna, crescit in summis montibus Helvetiæ, Sveviæ & Scotiæ, sed proxime ad illum locum, ubi Sylva patentibus terminatur campis, & in quo ipso ingens profundihumi atræ deprehenditur copia. Arbor hæc non vulgarem præstat usum, si asseres aliaque instrumenta & utensilia œconomica ex ea fuerint confecta. Potissimum vero ex illa sumitur Terebinthina vulgaris, qua quam plurimi quotidie utuntur opifices, præter magnam ejusdem copiam, quæ in Pharmacopoliis usurpatur.

Pinus LARIX, quæ in Alpibus Helvetiæ, montibus Tridentinis & Sibiricis crescit, proceritate nostras facile æquat Abietes. Lignum ejus nec multum aquæ forbet, nec sub æstu agit rimas, quare seriùs, quam ulia fere arborum generum alia, putrescit, unde hoc vix datur aptius aliud ad perdurandum sub dio; ut taceamus ejusdem in maximis iustitendis molibus firmitatem & tenacitatem, quæ in causa, cur aborem illam in ædibus construendis & navibus, sæpissime adhibeant Veneti. Ubi hæc in Siberia uberius crescit, illuc magno numero se conferunt Mustelæ Zibellinæ, quarumque pelles pretiosissimæ per universam magni emuntur Europam. Eadem hæc arbor *Venetam* dat *Terebinthinam*, priori præstantiorem, & iisdem usibus inservientem. Crescit denique super ipsa fungus ille purgans *Agaricus*, qui in medicina est percelebris & in officinis pharmaceuticis multum consumitur. Nob. *Hallerus* perhibet, quod illic in alpibus crescere incipiat, ubi cetera sylva deînit, quare etiam in nostris Alpibus ibi præcise plantari posset, ubi, sylva terminata, apricæ cœperunt patere.

Pinus CEMBRA, & vulgo appellata Cedrus Sibirica, in Alpibus Helveticis, Allobrogicis, Tyrolensibus & Tridentinis adeo excelsis eminet, ut, ubi Larix deficit, hæc demum silvas formare incipit. *Gmelinus* in Fl. Sib. T. I. p. 179, de ea narrat sequentia: „Naturalis planta in omni Sibiria abundat, frigoris patientissima & locorum palustrium amantissima, arbor aspectu jucundissima, recta, intense viridis, excelsa, interdum quovis robusto viro crassior. In Verchoturenli tractu, qui saxosus est, tanta hujus arboris copia, ut iis annis qui promotioni conorum favent, incolæ, relictis agris, sylvas petant, nuculas collecturi, quæ etiam mensis secundis apponuntur & gustu sunt sèves. Ex
iisdem

hisdem divites oleum exprimunt, quod recens optimi saporis est. Lignum parum olet, a scrinariis Sibiricis facile ad opera scrinaria præfertur, propter mollitiem suam & resinæ paucitatem, quæ utraque qualitas efficit, ut ferro minus resistat.

Pinum CEDRUM in lateribus alpium Laponicarum etiam crescere posse probabiliter putamus. Hæc vulgo appellatur *Cedrus de Libano*. Lignum ejus maximi fuit apud veteres, quod sero admodum putrescens, durum, ad regulam fissile, subrubrum, Dermestumque hostis sit. Hinc ex ea prisca capsas, cistas & capulos, quam diutissime perdurantes confecerunt. Ex quibus omnibus eximium ejus in œconomia usum tutissime licet concludere.

TINCTORIÆ Plantæ Alpinae, magno quidem numero non sunt detectæ, enimvero si CROCUS unquam, cujus vera patria alpes sunt, nostris alpibus insertus, Lamii instar, nam in solis alpibus spontaneus crescit, se multiplicare posset, vel unicum hoc experimentum, ad Lappones alpium incolas, plus ditandum, quam cuncti quos alunt Rheno-Cervorum greges, sufficeret. Et quandoquidem cultura ejus manum requirit diligentem non laboriosam, Lapponicæ, quam ulli fere alii, rectius conveniret genti.

MEDICINALES plantæ, in Alpibus crescentes, sunt variæ, estque vis earum per omnia major, si in ipsis alpibus, quam si extra eas creverunt. Radices *Archangelicæ* & *Rhodiæ* in nostris alpibus adeo copiose jam crescunt, ut universæ ex iis Europæ, quantum satis, quotannis suppeditare & possemus & deberemus. Ratio, cur non colligantur & navigiis peregre exportentur, nulla est alia, quam quod radices istæ colligendæ essent mature admodum tempore vernali, priusquam germinare incipiant, seu eo ipso

ipso tempore, quo nive alpes maxime diffuunt, quoque nulli, nisi Lappones quidam incuriosi, in eis versantur homines, nam postmodum virtutis suæ plurimum amittunt. Radices *Rhodiæ*, quæ, in Alpibus, rosaceum odorem copiose spirant suavissimum, in hortis nostris, volatilis hujus ne vicissimam quidem partem habent: & *Archangelica*, quæ in Alpibus crevit, nullo non tempore, omni hortensi multo præstantior est judicata. Inter exteras, quæ in Alpibus crescunt, plantas, numeratur SPICA CELTICA, quæ inter odoramenta plurimum olim adhiberi sivevit, & in Ægyptum, ubi balneis immiscetur foeminarum nobiliorum, quotannis transportabatur. GENTIANA *rubra*, cujus in officinis pharmaceuticis quotidianus & plurimus est usus, in parte alpium, qua Norvegiam spectant, crescit, possitque adeo in nostris facillime feri, ut ejus ne drachmam quidem nobis ab exteris adportare opus esset: Ne nunc quidquam dicamus de aliis compluribus, fonticas quippe ob causas brevitati litantes.

*Primitias dedimus quas noster agellus habet
quales ex tenui rure venire solent.*

LXIX.

F L O R A P A L Æ S T I N A,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Proposita a

BENED. JOH. STRAND,

Upsaliæ 1756. Martii. 10.

Immortalis gloriæ decus jure sibi vindicarunt Theologi Orthodoxi & sinceri, qui indefesso studio, in præcipuum Ecclesiæ bonum, *Codicem Sacrarum literarum* non modo in lingvas varias transtulerunt, sed etiam quæ obscuriora visa sunt, perquam egregie illustrarunt, ut ex puriori fonte, cuius integrum esset, dulcissimos haurire latices.

2. Viris autem haud minori studio veris, quam doctrinæ gloria conspicuis, inque explanatione Sacri Codicis occupatis, vix alias major objiciebatur difficultas, quam genuinam & sensui oraculorum convenientem rerum *Naturalium* darent, in quibus enodandis, utcunque non pauci se torserint, fateri tamen habuerunt necesse viri cordatissimi, in variis plantarum generibus extricandis, plurimum ipsis defuisse lucis.

3. *PHYTOLOGIA* Sacra in toto suo ambitu opus immensæ reperitur molis, quæ ad interiores suos

suos recessus non alios admittit procos, quam instructos haud sane mediocri, nec cuivis obvio, sed ingenti apparatu; hic vero in paucis omnino eruditis sperare fas erit. Quicumque enim in hoc studio laudabile quidquam præstabit, versatus sit, oportet, in recondita *veteris ævi eruditione*, perlectis probe auctoribus antiquis & Classicis; ea teneat imprimis, quæ Theophrastus, Dioscorides, Plinius, Athenæus & reliqui de veterum Plantis, Diæta, Medicina & moribus differuere & commentati sunt. Calleat deinde *Lingvas plerasque Orientales*: Hebræam, Chaldaicam, Arabicam, Syriacam cæterasque. Hauriat demum *ex Peregrinatorum diariis* per Palæstinam & proximas regiones confectis, quæ huic conducunt operi. Sedulo perlegat *Arabum* scripta, imprimis Botanica. Ultimo non mediocriter sit versatus oportet in *Re Herbaria*, quandoquidem labor alias irritus sæpissime evadat.

4. O. CELSIUS Senior, S. S. Th. Doctor & Prof. Primarius Upsal. & Polyhistor nostri ævi consummatissimus, edito HIEROBOTANICO A:o 1745 & 1752. Oct. vol. 2. hoc etiam in argumento reliquis palmam vere præripuit, qui desideratis requisitis instructus, ab ipso juventutis flore, in provectam usque senectutem hoc opus sedula versavit manu, & octogenarius edidit, consumtis in eo tot annis, quotidianis & indefessis curis, versatissimus si quis alius in lingvis Eois, in eruditione antiqua, in diariis peregrinantium, inque re herbaria, unde etiam omnes alios in hoc argumento longe post se reliquerit. Dedit autem Maxime Venerandus Senex, ex Monachis Hierosolymitanis neminem existisse, qui in Plantis Palæstinis colligendis & describendis aliquam susceperit operam, cum tamen omnibus constet Monachos egregium prorsus studium in colligendas plantas impendisse, uti Camellium, Plumierum, Fevil-læum,

læum, Barrelierum aliosque, solam vero Palæstinam indigna fati lege prætermittam ab iis fuisse, ut ne Hyssopi quidem prope muros Hierosolymitanos nascentis, ramusculum quisquam decerpere sustinuerit & siccum transmittere ad Europæos, cum tamen plures Botanici non tantum plantas Europæas determinaverint, sed etiam remotissimas Asiæ, Africæ & Americæ regiones, plantarum investigandarum gratia adierint.

5. Nob. D. PRÆSES in prælectionibus suis, A:o 1748. institutis, summa oris facundia, auditoribus suis inculcavit, quam deplorando fato Flora Palæstina in hanc usque diem neglecta jacuerit, quæ tamen ita desiderata esset a doctissimis per Europam Theologis, ut ea destituti in Phytologia Sacra vix pedem promoverent; demonstravit autem Vir Celeberrimus peregregie quæ merita, quæ elogia, quam nominis immortalis gloriam a Theologis reportaturus esset, quicumque Terram Sanctam adiret, & Plantas Palæstinæ collectas cum erudito orbe communicaret; Auctor itaque fuit auditoribus, ut quispiam eorum, idonea eruditione rei Botanicæ instructus, Herculeum hujusmodi opus in se susciperet, cum virtuti nihil impervium esset, itaque operæ pretium facturus multo clarissimum.

6. FRIED. HASSELQUIST, tum Medicinæ Studiosus, demum Med. Doctor, saluberrimis Magistri sui sermonibus exstimulatur; apud animum suum constituit aleam experiri, periculi quamvis plenissimam. Aditurus itaque Arabiam, linguam arabicam sibi familiarem reddere incepit, & adquisita debita Historiæ Naturalis cognitione, sumtus petiit ad iter summæ difficultatis ac momenti suscipiendum. Populares ejus Ostrogothi pro rata parte suam contulerunt symbolam; Patres Academici singularum

gularum Facultatum cum Stipendiis Regiis sublevarunt. Societas item mercatoria orientalis suis laudabile institutum promovit impensis & iter navale in Smyrnæ usque concessit: quo cum pervenit eum domus suæ hospitio, Filii instar, benigne excepit Consul Generalis, Dominus *Andreas Rydelius*, eumque mitti deinde in Ægyptum curavit, ubi in urbe Cauri ultra spatium anni commoratus est, inde transmisit beatus *Hasselquist* pulcherrimas observationes ad Societatem Regiam Upsaliensem, ad Academiam Scientiarum Stockholmensem, & ad N. D. Præsidentem, quæ, schedulis publicis insertæ, ita arridebant Popularibus, ut sollicitati a Nob. Dom. ABR. BÄCK, Archiatro Regio, Regii Collegii Medici Præside & Clarissimo Dom. PETRO WARGENTIN, Acad. Scient. Secretario, pecunias pro itinere continuando ultra spem contulerunt liberalissime ditiores. Ex Ægypto per loca Arabiæ & Palæstinæ iter suum continuavit, plantas non tantum omnis generis, quæ occurrebant, sedulo legit; sed & Animalia ac Lapides, quæ omnia pulcre descripsit. Ante suum e Patria abitum Hæmoptysi aliquoties laboravit, quamvis in reliquo itinere optime valuerat, in æstuantibus tamen Arabiæ arenis morbo dicto gravius tentatus, in redituque ad urbem Smyrnæ lecto affixus, phthisi consumtus decessit d. IX. Febr. 1752.

7. Dominus RYDELIUS, nuper laudatus, qui amore paterno Hasselquistium nostrum a primo adventu amplexus erat, ob amorem in Patriam, scientias & amicum, adversaria posthuma & collectanea, quæ a Turcis, ob æs alienum contractum in itinere haud mediocris impendii, sequestrationis loco detinebantur, indefesso & heroico labore vindicavit, usque dum suppetiæ e Patria remotissimæ accederent.

8. Serenissima REGINA LUDOVICA UL-
 DARICA, quæ scientias omnes, tanquam altera
 Pallas, suo clypeo protegit, demonstrationibus N.
 D. Arch. *Beckii* commota, redimenda a Turcis cu-
 ravit posthuma *Hasselquistii*, pretio 14000 Thal.
 Cupr.; quæ cimelia, pulcherrime servata, huc re-
 misit numquam satis laudandus *Rydellius*, quæ con-
 stabant ex Antiquitatibus, officinalibus Pharmaceu-
 ticis, Quadrupedibus, Avibus, Serpentibus, Inse-
 ctis, Piscibus, Conchyliis, Petris, Fossilibus, Gem-
 mis pretiosis, Manuscriptis Arabicis, Herbariis vi-
 vis, &c. numero stupendo, quæ in Museis Regiis
 Drotningholmia & Ulricsdalia hodie asservantur.
 Descriptiones vero Rerum Naturalium & integrum
 itinerarium tradidit Serenissima REGINA, Nob. D.
 Præsidi in publicum proferenda; *) plantas item
 exsiccatas, quas in triplo obtinuit, Nob. D. P. gra-
 tiosissime concessit.

9. Ego, dum Nob. Dom. PRÆSES in natura
 indaganda plantarum & enodanda occupabatur, plan-
 tas Palæstinæ, exquisitissima collectione rarissimo-
 rum vegetabilium accensus, veniam petii & obtinui,
 publicum & primum quidem specimen Academicum
 editurus, heic proponendi; ita plantas has Palæsti-
 næ indigenas plerasque enumeravi, exceptis circi-
 ter 40, quarum specimina erant obscuriora; his ad-
 jeci etiam plantas nonnullas a *POCOCKIO* in Pa-
 læstina collectas & a *D. Millero* extricatas, nonnul-
 las etjam a *RAUWOLFIO* olim lectas & a *D. D.*
Gronovio nuper determinatas in Flora Orientali, nec
 non unam alteramve a *SHAVIO* observatam, & a
D. Dillenio nominatam, ut hæc diatribe perfectior
 evaderet.

---

*) *Hasselquist* iter palæstinum. *Holmiæ* 1757. 8:vo.

IO. PLANTAS PALÆSTINÆ observavi sæpius communes esse cum Arabicis & Ægyptiacis, ea tamen differentia, ut quæ solum amant arenosum, frequentiores sint in *Arabia*, quæque paludoso delectantur solo, copiosiores in *Ægypto*. Proposui plantas secundum methodum *sexualem* & secundum *Nomina Trivialia* data in *Speciebus Plantarum* N. D. Præfidis, & *Centuria 1. Plantarum*; nondum vero determinatas, literis cursivis, ut vocant, annotavi, & demum, ut Lector primo intuitu videret a quo plantæ fuerint observatæ, litera initiali Autores indicavi, ut *H. Hasselquistius*, *P. Pocockius*, *R. Rauwolfius*, *S. Savius*, *A. Alpinus*, *G. Gronovius* intelligantur. Hoc qualicumque meo labore spero faciliorem viam ingressuros Theologos & Philologos ad Tractationem Stirpium, quarum occurrit mentio facta in Sacra Scriptura, sic propitio Numine & Lectore benevolo, fungar vice cotis, acutum reddere quæ ferrum valet, exsors ipsa secandi.

I. MONANDRIA.

MONOGYNIA.

Salicornia 1 europæa fratic. H. R. Kali 1. Alp. M. mortuum

II. DIANDRIA.

MONOGYNIA.

Nyctanthes	2 undulata H. *)	Sabbac. Alp.	Ægypto, Pa- læstina cult.
Jasminum	3 fraticans H.		Hierosolym.
	4 grandiflorum H.		Palæstina sab.
Phillyrea	5 angustifolia R.		Libano
Olea	6 europæa H. R.	Elafa cels.	Etlehem, M. Olivarum
Veronica	7 Anagallis ∇ H.		Palæstina
	8 agrestis H.		Palæstina
	9 hederifolia H.		Palæstina
Verbenia	10 officinalis H.		Palæstina
	11 supina H.		Hierosolym.
Salvia	12 pomifera P.		Judæa
	13 tyriaca H.		Hierosolym.
	14 Horminum H.		Hierosolym.
	15 verticillata H.		Hierosolym.
	16 Verbenaca H.		Judæa
	17 samia frutesc. Tour. P.		Palæstina
	18 samia verbascifol. Tour. P.		Palæstina
Rosmarinus	19 officinalis H.		Palæstina

III. TRIANDRIA.

MONOGYNIA.

Valeriana	20 dioica H.		Judæa
Tamarindus	21 indica H.	Derelside Alp.	Palæstin. cult.
Crocus	21 sativus R.	Carcom. Cels.	Palæst. Arabia
	23 Bulbocodium H.		Arabia
Gladiolus	24 communis H.		Palæstina
Iris	25 foetidissima H.		Hierosolym.
	26 tuberosa H.		Arabia
	27 sultana H.		Hortis
	florentina		Hierosolym.

Tomus Quartus

FF

Cype

2) Ex allatis plurimis specimenibus miratus sum nullum fuisse e N. Sabbac, sed omnia e Nyctanthe undulata;

Cyperus	28 Papyrus H.	<i>Gome Cels.</i>	Nilo
	29 rotundus H. R.		Ægypt. Palæst.
	30 esculentus H. R.		Ægypt. Palæst.

DIGYNIA.

Cornucopiæ	31 cucullatum H.		Smyrna, Palæ- stinae rarior.
Saccharum	32 officinale H.		Ægypto
Phalaris	33 bulbosa H.		Palæstina
	34 aquatica H. R.		Palæstina
Panicum	35 italicum H.	<i>Dochan Cels.</i>	Palæst. cult.
	36 alopecuroides H.		Hierosolym.
	37 mitiaceum H.	<i>Pannag. Cels.</i>	Palæst. cult.
	38 patens H.		Palæstina
Alopecurus	39 monspeliensis H.		Judæa
Agrostis	40 spica venti H.		Judæa
Poa	41 angustifolia H.		Palæstina
	42 annua H.		Palæstina
	43 bulbosa H.		Palæstina
	vivipara H.		Palæstina
	44 pilosa H.		Palæstina
	45 rigida H.		Palæstina
Briza	46 bipinnata H. *)	<i>Herzil. Ægypt.</i>	Ægypt. frequ. Palæst. rar.
Dactylis	47 glomerata H.		Palæstina
Cynosurus	48 echinatus H.		Hierosolym. <i>plateis</i>
	49 aureus H.		Palæstina
Festuca	50 myuros H.		Judæa
	51 fusca H.		Palæstina
	52 reptatrix H.		Arab. Palæst.
Bromus	53 scoparius H.		Palæstina
	madritensis H.		Palæstina
	54 tectorum H.		Palæstina
	sterilis H.		Palæstina
	55 distachyos H. **)		Palæstina
Avena	56 fatua minor H.		Palæstina
Lagurus	57 ovatus H. R.		Palæstina
	cylindricus H.		Palæstina
Arundo	58 scriptoria R.		Ægypto
Hordeum	59 distichon R.	<i>Seorab. Cels.</i>	Libano

60 muri-

46) Briza bipinnata gramen est omnium speciosissimum.

55) Bromus distachyos. Gramen spica brizæ minus. C. B.

	60	murinum H.		Palæstina
		<i>bulbosum</i> H.		Palæstina
Triticum	61	hybernum R.	<i>Chittab Cels.</i>	Libano
	62	Spelta P.	<i>Kyffemeib Cels.</i>	Palæstina
	63	Junceum H.		Palæstina
	64	perenne H.		Palæstina

TRIGYNIA.

Polycarpon	65	tetraphyllum H.		Palæstina
------------	----	-----------------	--	-----------

IV. TETRANDRIA.

MONOGYNIA.

Scabiosa	66	stellata H.		Hierosolym.
	67	lyriaca H.		Palæstina
	68	papposa H.		Hierosolym.
Knautia	69	orientalis H.		Hierosolym.
Galium	70	paritiense H.		Hierosolym.
	71	Aparine H.		Palæstina
	72	<i>Apar. fl. capillam. Tour. P.</i>		Palæstina
	73	<i>hierosolymitanum H. *)</i>		Hierosolym.
Crucianella	74	monspeliaca H.		Hierosolym.
	75	<i>fruticos. fl. flavesc. Tour. P.</i>		Palæstina
Rubia	76	tinctorum H.		Palæstina
Plantago	77	major H.		Palæstina
	78	Lagopus H.		Palæstina
	79	Cynops H.		Hierosolym.
Elæagnus	80	angustif. H. R.	<i>Agrielaos Cels.</i>	M. Tentation.
	81	spinofus H. R.	<i>Seisefua Arab.</i>	Ramma
Camphoros.	82	monspeliaca H.		Palæst. Arab.

DIGYNIA.

Cuscuta	83	europ. <i>Epith.</i> H.		Palæstina
Hypecoum	84	procumbens H.		Palæstina

V. PENTANDRIA.

MONOGYNIA.

Heliotrop.	85	europæum H.		Hierosolym.
Myosotis	86	apula H.		Palæstina
Anchusa	87	<i>Bugloss. sylv. maj. sigr. C. B. H.</i>		Palæstina
	88	undulata H.		Palæstina
	89	orientalis H.		Palæstina

73) Galium hierosolymitanum foliis densis lanceolato-linearibus, umbellis fastigiatis, fructibus glabris.

Cynogloss.	90 officinale H.		Palæstina
Symphytum	91 orientale P.		Palæstina
Cerithe	92 orientalis H.		Judæa
Echium	93 italicum H.		Hierosolym.
	94 creticum H.		Palæstina
	95 orientale H.		Palæstina
Cyclamen	96 europæum H.		Palæstina
Anagallis	97 monelli H.		Palæstina
Convolvul.	98 Scammonia H.		Nazaret.
	99 Batatas H.		Palæst. sat.
	100 hederaceus H.		Hortis
	101 Cneortum H.		Hierosolym.
	102 Dorycnium H.		Hierosolym.
	103 althæoides H.		Hierosolym.
	104 siculum H.		Palæstina
	105 cairicum H.		Ægypto
Campanula	106 Speculum ♀ H.		Palæstina
	107 Pentagonia P.		Palæstina
	108 dichotoma		Palæstina
	109 fr. duro Tour. R.		Palæstina
	110 max. fl. conglob. Tour. P.		Libano
	111 fl. surfs. spect. Tour. H.		Hierosolym.
Coffea	112 arabica H.		Ægypto cult.
Verbascum	113 sinuatum H.		Palæstina
	114 Blattaria H.		Palæstina
Datura	115 ferox H.		Palæstina
Hyoscyamus	116 albus H.		Palæstina
	117 aureus H. P.		Jassa
Mandragora	118 officinar. P.		Galilæa
Solanum	119 nigrum H.		Hierosolym.
	120 incanum H.	<i>Cbedek Cels.</i>	Hierosolym.
	121 Melongena H. R.		Hierosolym.
Capficum	122 annuum H.		Hierosolym.
Cordia	123 Myxa H. R.	<i>Sebesten Alp.</i>	Palæstina
Lycium	124 europæum H. R.	<i>Arbad Cels.</i>	Hierosolym.
	125 atrum P.		Palæstina
	126 fol. ovalibus Gr.	<i>Zarua Cels.</i>	Libano
Rhamnus	127 Lotus H. S.	<i>Dudaim Cels.</i>	Arabia
	128 Spina Christi H.	<i>Nabca Alp.</i>	M. tentation
	129 Paliurus H. R.	<i>Charal. Cels.</i>	Joppe
	130 cret. amygd. fol. Tour. P.		Palæstina
Hedera	131 Helix H.		Tabor.
Vitis	132 vinifera H. R.	<i>Ampelos Cels.</i>	Bethleh. Lib.

Lagœcia	133 Cuminoides H. P.	Hierosolym.
Achyranthes	134 aspera H.	Palæstina
Illecebrum	135 Paronychia H. P.	Palæstina
Nerium	136 Oleander H. R. S. <i>Disflah Arab.</i>	Libano

DIGYNIA.

Periploca	137 græca R.	Libano
Cynanchum	138 monspeliac. H.	Hiericho
	139 creticum H.	Arabia
Asclepias	140 gigantea H. R. <i>Beideloffar Alp.</i>	Sinai, Hierich.
Chenopod.	141 viride H.	Palæstina
	142 maritimum H.	M. rubr.)
	143 fruticosum H.	M. rubrum
	144 scoparium H.	Palæstina
Beta	145 perennis H.	M. rubrum
Anabasis	146 aphylla R. <i>Borich, Cels.</i>	Alexandria
Gomphrena	147 sessilis H.	Hierosolym.
Gentiana	148 Centaurium H.	Hierosolym.
Ulmus	149 campestris H.	Palæstina
Eryngium	150 tricuspdatum H.	Hierosolym.
Bupleurum	151 odontites H.	Palæstina
Tordylium	152 nodosum H.	Palæstina
Arteria	153 squamata H. R.	Hierosolym.
Daucus	154 Visnaga H. R. P.	Libano
Ammi	155 majus H.	Hierosolym.
Hasselquistia	156 ægyptiaca H.	Ægypt. Arab.
Laserpitium	157 latifolium H.	Tabor.
Ligusticum	158 Levisticum P.	Palæstina
Cuminum	159 Cuminum H. <i>Cammos, Cels.</i>	Ægypt, Palæst.
Cicuta	160 virosa H.	Ramæ
Coriandrum	161 sativum R.	Ægypto
Scandix	162 Pecten ♀ H.	Palæstina
Smyrnum	163 perfoliatum H.	Palæstina
	164 ægyptiacum H.	Ægypt, Palæst.
Anethum	165 graveolens H. <i>Anethon, Cels.</i>	Ægypt, Palæst.
Pimpinella	166 Saxifraga H.	Tabor.
	167 Anisum H.	Ægypt, Pal. sat.
Apium	168 graveolens H.	Palæstina

TRIGYNIA.

Rhus	169 coriaria P.	Hierosolym.
Tamarix	170 gallica H. P.	Hiericho
	171 orientalis Tour. R. P.	Palæstina

PENTAGYNIA.

Stalice	171 monopetala H.		Palæstina
	172 sinuata H. P.		Hierosolym.
	173 flava N. S.	<i>El. Khadda Arab.</i>	Hierosolym.
Linum	174 usitatissimum H.	<i>Bad. Cels.</i>	Ægypto sat.
	175 nirsutum H.		Hierosolym.
	176 nodiflorum H.		Palæstina

VI. HEXANDRIA.

MONOGYNIA.

Narcissus	177 Tazetta H. R.	<i>Chabazzeletb Cels.</i>	Palæstina
Pancratium	178 illyricum H. P.		Palæstina
Amaryllis	179 lutea H.		Hierosolym.
Allium	180 sativum H.	<i>Schumim Cels.</i>	Palæstin. sat.
	181 Porrum H.	<i>Chatzir Cels.</i>	Palæstin. sat.
	182 Cepa H.	<i>Betzalim Cels.</i>	Palæstin. sat.
	183 <i>ascalonicum</i> *) H.		palæstina
	184 subhirsutum H.		Palæstina
	185 veronente H.		M. Sion
	186 pal'ens H.		Sion
	187 paniculatum H.		Libano
Lilium	188 candidum R.	<i>Schofshan Cels.</i>	Joppe
Tulipa	189 gelnerjana R.		Libano
Ornithogal.	190 umbellatum H.	<i>Chirchonim.</i>	Palæstina
	arabicum		Ægypto, Arab.
Scilla	191 bitolia H.		Hierosolym.
	192 amœna H.		Arabia
Asphodelus	193 luteus H.		Palæst. Arab.
	194 ramosus R.		Palæstina
Leontice	195 Leontopetalum H. R.		Palæstina
	196 Chrysogonum R.		Palæstina
Asparagus	197 acutifolius H.		Hierosolym.
	198 aphyllus H. R. P.		Palæstina
	199 <i>sol. gallii Buxb. V: 37. P.</i>		Bagadet
Hyacinthus	200 orientalis H.		Palæstina
	201 comosus H. R.		Palæstina
	202 botryoides H.		Palæstina
Juncus	203 effusus H.	<i>Achn C.</i>	Palæstina
			Berberis

183) Allium ascalonicum scapo nudo tereti, foliis subulatis, umbella globosa, staminibus tricuspидatis.

190) Ornithogalum umbellatum anglis Common. Star of Bethlehem dictum Raj. angl. 3. p. 372.

Guilandina	227	Moringa H. <i>Festusc. Ban Arab.</i>	Sinai
Ruta-	228	graveol. min. H. R. <i>Pogaron. C. Tabor</i>	
Melia	229	Azederach H. <i>Eleab Arab.</i>	Judææ
Zygophyll.	230	Fabago H.	Arabie
Fagonia	231	cretica P. <i>Dardar. Cels.</i>	Palæstinæ
	232	arabica S.	Arabie
Arbutus	233	Unedo R.	Ramæ
	234	Adrachne P.	Judææ

DIGYNIA.]

Saponaria	235	orientalis H.	Palæstinæ
	236	Vaccaria H.	palæstinæ
Dianthus	237	Cariophyllus H.	Betlehemi
	238	<i>Car. frutic. fl. lacin. Tourne. P.</i>	Palæstinæ

TRIGYNIA.

Silene	239	Behen H.	Hierosolym.
	240	cretica H. P.	Palæstinæ
	241	Armeria H.	Arabia
Arenaria	242	rubra: <i>marit. H. R.</i>	M. mortuum

PENTAGYNIA.

Oxalis	243	corniculata H.	Ægypt, Palest.
Cotyledon	244	Umbilicus H. R.	Ramæ
Sedum	245	reflexum H.	Palæstinæ
	246	libanoticum H.	Libano

DECAGYNIA.

Phytolacca	247	asiatica H.	Palæstinæ
Neurada	248	procumbens S.	Arabie

XI. DODECANDRIA.

MONOGYNIA.

Styrax	249	officinale H. R. <i>Necorb. Cels.</i>	Libano
Peganum	250	Harmala H. R.	Judææ, Arab.
Portulaca	251	oleracea	Palæstinæ
Lythrum	252	Salicaria H.	Hort. Salom.

TRIGYNIA.

Euphorbia	253	viminalis H. R. <i>Felsel Alp.</i>	Ægypto
	254	Chamæsyce R.	Mesopotam.
	255	Peplus H.	Palæstinæ
	256	<i>Tithym. fl. crist. Buxb. 11:27. P.</i>	Palæstinæ
	257	<i>Tithym. cret. charac. Tourne. P.</i>	Palæstinæ
	258	part.	

	258 portlandica H.	Palæstina
	259 serrata H.	Hierosolymus
Reseda	260 ægyptiaca H.	Ægypto
	261 lutea H.	Palæstina

PENTAGYNIA.

Glinus	262 lotoides H. R.	Palæst. Euphr.
--------	--------------------	----------------

XII. ICOSANDRIA.

MONOGYNIA.

Myrtus	263 communis H.	<i>Hadas Cels.</i>	Tabar, Hier,
Punica	264 Granatum H. R.	<i>Rimmon Cels.</i>	Betlehemi
Amygdalus	265 communis R.	<i>Luz Cels.</i>	Hierosolym,
	<i>Persica H. R.</i>		Jassæ

DIGYNIA.

Cratægus	266 Oxyacantha P.	Palæstina
	<i>Azarolus H. P.</i>	Palæstina

TRIGYNIA.

Sorbus	267 aucuparia H.	Libano
--------	------------------	--------

PENTAGYNIA.

Pyrus	268 communis H.	Libano	
	269 Malus H.	Libano	
	270 Cydonia R.	<i>Tappnach Cels.</i>	Libano
Mesembr.	271 nodiflorum	<i>Kali 2 Alp.</i>	Palæst. Ægypt.

POLYGYNIA.

Rosa	272 alba H.	Palæstina	
	273 centifolia H.	<i>Barkazim Cels.</i>	Palæstina
	274 lutea H.	<i>Uard Arab.</i>	Palæstina
	275 sempervirens H.		Palæstina
Rubus	276 fruticosus H.	<i>Seneb. Cels.</i>	Hierosolymus
	277 creticus <i>Tourm. P.</i>		Palæstina
Potentilla	278 supina H.		Palæstina

XIII. POLYANDRIA.

MONOGYNIA.

Capparis	279 spinosa H.	Hierosolym.
	280 <i>arabica S.</i>	Sinai
Chelidon.	281 Glaucium P.	Palæstina
Papaver	282 Rhæas H.	Palæstina

Nymphaea	283 Lotus H.	<i>Nenuphar Alp.</i>	Ægypti
Corchorus	284 olitorius H. R.	<i>Melochia Alp.</i>	Ægypt Palæst.
Mimosa	285 nilotica H. R.	<i>Schitta Cels.</i>	Pal Mes. Æg.
	286 Senegal		Ægypto
	287 farnesiana		Ægypt. Palæst.
	288 Lebbek		Ægypto <i>sat.</i>
Cistus	289 creticus H. P.	<i>Lotb. Cels.</i>	Palæstina
	290 incana P.		Palæstina
	291 arabicus H.		Arabia

DIGYNIA.

Calligonum	292 Polygonides P.		Palæstina
------------	--------------------	--	-----------

TRIGYNIA.

Delphinium	293 peregrinum H.		Hierosolym.
------------	-------------------	--	-------------

PENTAGYNIA.

Ranunculus	294 vermiculata H.		Alexand Hier.
Nigella	295 fativa	<i>Kazach. Cels.</i>	Ægypto
	damascena H. P.		Palæstina

POLYGYNIA.

Anemone	296 coronaria H.		Palæstina
Clematis	297 orientalis H. P.		Palæstina
	298 <i>papp. breviss</i> Tour. P.		Palæstina
Ranunculus	299 orientalis H.		Palæstina
	300 sceleratus H.		Palæstina
	301 <i>or. palustr.</i> Tour. H*)		Judæa
Helleborus	302 niger P.		Palæstina
	303 foetidus H.		Palæstina

XIV. DIDYNAMIA.

GYMNOSPERMA.

Teucrium	304 creticum H.		Palæstina
	305 Scordium <i>minus</i> H.		Bethlehem
	306 Chamædrys H.		Hierosolym.
	307 Chamæpithys H.		Palæstina
	308 Polium luteum R.		Libano
	309 - - album H. R. P.		Hierosolym.
	310 - - gnaphalodes P.		Palæstina
	311 - - <i>Smyrnenm</i> Tourn. P.		Palæstina
Satureja	312 capitata H. R.		Bethleh. Jopp.
	313 Mastichina R.		M. Olivar.
			Thym-

301) RANUNCULUS orientalis palustris, apii folio, caule subhirsuto, Tournef. cor. 20. videtur sola varietas antecedentis.

Thymbra	314 juliana H.	Palæst. Arab.
	315 spicata H. R.	Palæstinæ
Nepeta	316 pannonica H.	Palæstina
Mentha	317 spicat. longif. H. <i>Hedyosm. Cels.</i>	Palæstina
Betonica	318 officinalis H.	Sion
Sideritis	319 montana H.	Palæstina
	320 <i>Tragoriganum</i> 2 <i>Clus.</i> R.	Libano
	321 lanata H. *)	Palæstinæ
Lamium	322 album H.	Hierosolym.
	323 purpureum H.	Palæstinæ
Stachys	324 spinosa P.	Palæstina
Marruoium	325 peregrinum R.	Libano
Moluccella	326 spinosa H.	Palæstina
Origanum	327 creticum R.	M. Olivar.
	328 <i>Maru</i> H.	Palæstinæ
	329 ægyptiacum H.	Ægypto
	330 indicum Vell. R.	Ægypto
	331 Majorana H.	Ægypt. Palæst.
Melissa	332 officinalis	Hortis
Phlomis	333 fruticosa	Palæstina
	334 Herba venti	Judææ
Ocymum	335 Basilicum	Judææ
Prasium	336 majus	Palæstinæ

ANGIOSPERMIA.

Bartsia	337 Trixago H.	Hierosolym.
Scrophularia	338 sambucifolia H.	Judæa
Antirrhin	339 chalepense H.	Arabia
Orobanche	340 lævis H.	Judæa
Sesamum	341 orientale H. R. <i>Semsem Alp.</i>	Ægypt. Judæa
Vitex	342 Agnus H. P.	Palæstinæ
Acanthus	343 dioscoridis R.	Libano

XV. TETRADYNAMIA.

SILICULOSA.

Anastatica	344 hierocuntica R.	Sinai, Hiericho
Lepidium	345 latifolium H.	Hortis
	346 perfoliatum R.	Alexandriæ
	347 chalepense H.	Palæstina
Cochlearia	348 Draba H.	Palæstina
Thlaspi	349 Bursa past. H. P.	Hierosolym.
		Iberis

321) SIDERITIS lanata foliis tomentosis, calycibus inermibus, verticillis lanatis.

Iberis	350 arabica H.	Arabia
Alysson	351 <i>græc. frutesc. Tour. P.</i>	Palæstina
	352 Alyssoides H.	Palæstina
	353 campestre H. P.	Palæstina
	354 saxatile H.	Palæstina
	355 clypeatum R. P.	Liban. Palæst.
Biscutella	356 didyma H.	Siou.

SILIQUOSA.

Sisymbrium	357 Nast. ∇ H. R. <i>Pernou-nusb. arab.</i>	Betlehem,
	358 murale Barr. 1016. H.	Palæstina
	359 Irio H.	Palæstina
Cheiranthus	360 erysimoides H.	Palæstina
Brassica	361 erucastrum H.	Arabia
	362 oleracea H.	Hortis
Sinapis	363 erucoides H.	Judæa
	364 hispanica H.	Palæstina
Bunias	365 Kakile H.	M. mortuum
Ifatis	366 lusitanica H. P.	Palæstina
	367 ægyptiaca H.	Ægypto
	368 lepidii fol. <i>Tour. P.</i>	Palæstina
Crambe	369 maritima H.	M. mortuum
	370 hispanica H.	Judæa
Cleome	371 gynandra H.	Palæst. Ægyp.
	372 arabica H.	Palæstina

XVI. MONADELPHIA.

DECANDRIA.

Geranium	373 rotundifolium H.	Palæstina
	374 columbinum H.	Palæstina

POLYANDRIA.

Sida	375 asiatica P.	Judæa
Alcea	376 ficifolia H. P.	Palæstina
Lavatera	377 thuringiaca H.	Palæstina
Hibiscus	378 esculentus H. R. <i>Trionos Raw.</i>	Palæstin. sat.
Gossypium	379 herbaceum R. P.	Palæstin. agr.
Adansonia	380 digitata H. <i>Baobab Alp.</i>	Ægypti cult.

XVII. DIADELPHIA.

HEXANDRIA.

Fumaria	381 capreolata H.	Betlehemi
---------	-------------------	-----------

DECANDRIA.

Spartium	382 junceum R.	<i>Rotem Cels.</i>	Joppe, Ramæ
	383 monospermum H. R.		Palæstina
	384 arenosum H.		Arabia, Judæa
	385 spinosum H. R.		Libano
Æschynom.	386 Sesban H.	<i>Sesban Alp.</i>	Ægypto
Galega	387 officinalis H. P.		Ephrat.
Ononis	388 Natrix H. P.		Palæstina
	389 viscosa H. P.		Palæstina
	390 minutissima H. P.		Palæstina
Anthyllis	391 hermanniæ H.		Libano
Lupinus	392 varius H.		Palæstina
	393 angustifolius H.		Palæstina
	394 hirsutus H.		Arabia
Colutea	395 arborescens P.		Palæstina
Dolichos	396 Lablab H.	<i>Lablab Alp.</i>	Ægypt, Palæst.
Lathyrus	397 arabicus Shaw 359.		Palæst, Arab.
	398 sativus H.		Palæstina
	399 amphicarpos H.		Judæa
	400 biflorus H.		Judæa
	401 <i>Clymets. fl. maxim. Tourne. P.</i>		Palæstina
Vicia	402 Faba	<i>Pol. Cels.</i>	Ægypto
	403 hybrida H.		Palæstinæ
	404 <i>Nissolia angustif. Tourne. H. P.</i>		Palæstina
Ervum	405 Lens H. R.	<i>Adaschim Cels.</i>	Judæa
Cicer	406 arietinum H.	<i>Kali</i>	Betlehem,
Cytisus	407 hirsutus P.		Palæstina
Scorpiurus	408 sulcata H.		Judæa
Hedysarum	409 Alhagi H. R.		Bagadet, Arab.
	410 coronarium H. S.	<i>Sellab Arab.</i>	Judæa, Arab.
	411 Caput galli H.		Palæstina
Glycine	412 Abrus H.	<i>Abrus Alp.</i>	Ægypto
Astragalus	413 christianus H.		Betlehemi
	414 syriacus H.		Palæstina
	415 capitatus H.		Palæstina
	416 Tragacantha H. P.		Libano
Pforalia	417 bituminos. angust P.		Palæstina
	418 - - latifol. H.		Hierosolym.
Trifolium	419 Melilot. <i>ind.</i> H.		Palæstina
	420 alexandrinum H.		Ægypt. Palæst.
	421 stellatum H.		Palæstina
	422 angustifolium H.		Judæa Arabia
	423 incarnatum H.		Palæstina

	424 globosum H.	Sion
	425 procumbens H.	Palæstina
	426 tomentosum H.	Sion
	427 resupinatum H.	Sion
	428 uniflorum H. P.	Judæa Arabia
Lotus	429 angustissimus H.	Palæstina
	430 <i>græca</i> Tour. P.	Palæstina
	431 <i>hemorrhoidal.</i> Tourn. P.	Palæstina
Trigonella	432 monspeliaca H.	Judæa
	434 spinosa H.	Arabia Palæst,
	435 hamosa H.	Palæstina
Medicago	436 radiata H.	Palæstina
	437 circinata H.	Palæstina
	438 polymorph. ech. H.	Ægypt Judæa

XVIII. POLYADELPHIA.

ICOSANDRIA.

Citrus	439 Medica H. R.	Hort. Salom.
	440 Aurantium H. R.	Hort. Salom.

POLYANDRIA.

Hypericum	441 hircinum P.	Palæstina
	442 hirsutum H.	Arab. Palæst.
	443 repens H.	Judæa
	444 Coris H. R. P.	Palæstina

XIX. SYNGENESIA.

POLYGAMIA ÆQUALIS.

Tragopogon	445 hybridum H.	Judæa
	446 asperum H.	Hierosolym.
	447 Picroides H.	Palæstina
Scorzonera	448 hispanica H.	Palæstina
	449 veslingii	Ægypto
Picris	450 hieracioides H.	Judæa
Sonchus	451 oleraceus H.	Palæst. Ægypt.
Chondrilla	452 juncea H.	Palæst. Ægypt.
Lactuca	453 Seriola H.	Hierosolym.
Leontodon	454 lanatum H.	Palæst. Arab.
Hieracium	455 sanctum H.	Judæa
Crepis	456 vesicaria H.	Hierosolym.
Scolymus	457 maculatus H.	Judæa

Cicho-

Cichorium	458 Endivia H.	Palæstina
	459 spinosum H.	Palæst. Ægypt.
Gundelia	460 tournefortii H.	Arabia
Echinops	461 Ritro H. R.	Hierosolym.
	462 corymbiferus R.	Libano
Serratula	463 babylonica H. R.	Hierosolym.
Carduus	464 syriacus H.	Arabia
	465 mollis H.	Palæstina
Cnicus	466 benedictus H.	Ægypto
Cynara	467 Cardunculus H.	Ramæ
Carthamus	468 tinctorius H.	Ægypt. Palæst.
	469 lanatus H.	Hierosolym.
	470 <i>caule niveo</i> H.	Judæa
Bidens	471 tripartita R.	Ephrat.

POLYGAMIA SUPERFLUA.

Artemisia	472 nilotica H.	Ægypt. Pal.
	473 judaica H.	Judæa, Betleh.
	474 fruticosa H.	Judæa
Gnaphalium	476 sangvineum H. R. P.	Hierosol. Liban.
	477 glutinosum Tourn. P.	Palæstina
	478 candidiss. Gron. R.	Palæstina
	479 Stœchas H. R.	Hierosolym.
	480 uliginosum H.	Palæstina
	481 saxatile H. P.	Palæstina
Xeranthem.	482 annuum R.	Arabia
Baccharis	483 dioscoridis H.	Palæstina
Erigeron	484 siculum H.	Judæa
Senecio	485 ægyptius H.	Ægypt. Pal.
	486 triflorus H.	Ægypt. Pal.
	487 glaucus H.	Ægypt. Pal.
Inula	488 <i>Aster. conyz. fol. fl. max.</i> P.	Palæstina
Doronicum	489 Bellidiastrum H.	Arabia
Solidago	490 Virgaurea H.	Palæstina
Bellis	491 annua H.	Palæstina
Chrysanth.	492 coronarium H.	Palæstina
Matricaria	493 Chamomilla H.	Palæstina
	494 cretica P.	Judæa
Anthemis	peregrina H.	Ægypto
Achillea	496 ægyptiaca H.	Ægypt. Arab.
	497 bipinnata P.	Judæa
	498 Santolina H.	Palæstina
Bupthalmum	499 spinosum H. P.	Hierosolym.

POLYGAMIA FRUSRRANEN.

Centaurea	500 etucifolia H.	Ægypto
	501 calcitrapoides H. R.	Hiericho
	502 Verutum H.	Hiericho
	503 pumilio H.	Judæa
	504 Crocodilium H.	Judæa
	505 moschata H.	Hortis
	506 Behen R.	Libano
	507 galactites H.	Palæstina
	508 Crupina H.	Arabia
	509 <i>Jacea maxim.</i> A.	Hierosolym.

POLYGAMIA NECESSARIA.

Calendula	510 officinalis A.	Hierosolym.
------------------	--------------------	-------------

MONOGAMIA.

Viola	511 odorata H. <i>Neps Arab.</i>	Ægypt. Palæst.
--------------	----------------------------------	----------------

XX. GYNANDRIA.

DIANDRIA.

Orchis	512 <i>sancta</i> H*)	Palæstina
---------------	-----------------------	-----------

HEXANDRIA.

Pistia	513 <i>Stratiotes</i> A. <i>Hai-alemmaovi</i>	A. Ægypto
Aristolochia	514 <i>maurorum</i> R.	Halepi

POLYANDRIA

Arum	515 <i>byzantin</i> Clus. P.	Palæstina
	516 <i>ovidue</i> R.	Palæstina
	517 <i>Colocasia</i> H. R. <i>Culcas Alp.</i>	Ægypto Pa- læst. rarior.
	518 <i>Arisarum</i> H.	Palæstina
	519 <i>tenuifolium</i> R.	Palæstina
	520 <i>Dracunculus</i> P.	Palæstina
	521 <i>triphyllum</i> H. **)	Palæstina
Calla	522 <i>Carsami</i> Y. R.	Palæstina

XXI. MONOECIA.

TRIANDRIA.

Zea	523 <i>Mays</i> H.	Palæstin. <i>sata</i>
Carex	524 <i>acuta, maxim.</i> H.	Ægypto, Pal.

TETRA-

512) ORCHIS *sancta*, radix defuit in speciminibus.521) ARUM *triphyllum* secundum folia, sed flos nobis deest. & forte differt.

TETRANDRIA.

Betula	525 Alnus fol. obl. H.	Ægypto
Buxus	526 oleæ folio P. Teassebar Cels.	Palæstina
Morus	527 alba R. Sycaminos Cels.	Palæstina
Urtica	528 dioica max. H. Sirpad Cels.	Ægypt. Palæst.
	529 romana H. Kimschou Cels.	Hierosolymis

POLYANDRIA.

Poterium	530 spinosum H.	Libano
	531 Sangvisorba H.	Palæstina
Quercus	532 glande recondita P.	Palæstina
	533 cupula crinata P. Allen Cels.	Palæstina
	534 gramuntia P.	Palæstina
	535 Ilex aquifolia P.	Palæstina
	536 coccifera R.	Palæstina
Juglans	537 regia H.	Hierosolym.
Platanus	538 orientalis H. R. P. Armon Cels.	Palæstina

MONADELPHIA.

Pinus	529 sylvestris R. Æres. Scherbin. C.	Libano
	540 Cedrus H. R. Beroseb. Cels.	Libano
Thuja	541 aphylla H.	Palæstina
Cupressus	542 sempervirens H. Gopher Cels.	Tyri
Ricinus	543 communis H. Kikajon Cels.	Tyro

SYNGENESIA.

Momordica	544 Balsamina H.	Ægypt. Pal.
	545 Luffa H. Luffa Vest.	Ægypto
	546 Elaterium R.	Ægypto
Cucurbita	547 Citrullus H. Abattichim	Ramæ
Cucumis	548 Melo H.	Palæstina
	549 Cate H. Cate Alp.	Ægypto
	550 flexuosus H.	Ægypto, Pal.
	551 Dudaim H.	Ægypt. Hier.
	552 Colocynthis H. Hensal Cels.	Euphrat.
	553 prophetarum H. Pekaim Cels.	Palæst. Arab.
Bryonia	554 cordifolia H.	Palæstina

XXII. DIOECIA.

DIANDRIA.

Salix.	555 ægyptiaca H.	Ægypt. Tyro.
	556 babylonica R.	Palæstina

TRIANDRIA.

Osyris	557 alba H. R.	Libano
--------	----------------	--------

TETRANDRIA.

Vitcum 558 album P. Palæstina

PENTANDRIA.

Pistacia 559 vera R. *Tzeri Cels.* Mesopotam.

560 Terebinthus H R. P. *Elab Cels.* M. Olivar.

561 Lentiscus R. P. Joppe

562 Balsamus *Balassan Alp.* Ægypto sata.

Ceratonia 563 Siliqua H. R. P. *Keratonia Cels.* M. oliv. Ram

Cannabis 564 sativa H. Palæst. Ægypt.

HEXANDRIA.

Dioscorea 565 sativa H. *Arunis Græcis* Pal. Æg. sata

Smilax 566 aspera R. Ramæ Joppe

267 excelsa P. Palæstina

ENNEANDRIA.

Mercurialis 568 annua. H. Tyri

MONADELPHIA.

Juniperus 569 phoenicea P. *Ar. Cels.* Palæstina

570 Sabina sol. aculeat. P. Palæstina

571 kedros lign. odoratiss. P. Palæstina

Ephreda 572 distachya H. Sion

SYMGENESIA.

Ruscus 573 Hypophyllum H. Alexand. Pal.

XXIII. POLYGAMIA.

MONOECIA.

Musa 574 paradisiaca H. Palæst. Ægypt.

Andropogon 575 Nardus R. *Nard. Cels.* M. Olivar.

576 Schoenanthus H. R. Rackæ

Holcus 577 Sorghum H. Hieros. satus

Ægilops 578 ovata H. Palæstina

Valantia 579 muralis H. Hierosolym.

580 cucullata H. Palæstina

581 articulata H. Palæstina

Parietaria 581 officinalis H. Jaffæ

582 judaica H. *) Palæstina

583 lusitanica H. Palæstina

Atriplex 584 maritima H. *Malluah Cels.* M. rubrum

585 græca P. Palæstina

Acer 586 frutesc. fol. argente. P. Palæstina

587 montepelluan. H. P. Palæstina

POLY-

*) Parietaria Judaica accedit ad Parietariam officinalem, sed caule glabro, petiolis brevioribus, florum acernis ad ramos. vix vero ulli ad caulem,

POLYŒCIA.

- Ficus** 588 *Carica* H. R. P. *Teenak. Cels.* Betlehem
 589 *Sycomor* H. *Sebikim Cels.* Ægypto.

XXIV. CRYPTOGAMIA.

PILICES.

- Osmonda** 590 *Lunaria* P. Palæstina
Asplenium 591 *Ceterac.* R. Libano
Adiantum 592 *Capillus ♀ H.* Betlehem

MUSCI.

- Bryum** 593 *truncatul* H. *Hystopus Salom.* Hier. Betl.
Mnium 594 *hygrometricum* H. Palæstina

ALGÆ.

- Lichen** 595 *judæicus* H. Hiericho
Fucus 596 *barbatus* H. Mar. rubrum
 597 *foeniculaceus* H. Mar. rubrum
Ulva 598 *compressa* H. Mar. rubrum

XXV. APPENDIX.

- Phœnix** 599 *dactylifera* *Tamar Cels.* Palæst. in. oliv.
Ximenia 600 *ægyptiaca* H. *Agihalid Alp.* Ægypto
Myr. Chebulus Vest.
Chamærops 601 *humilis* H. *Rotem.* Arabia

LXX.

FLORA MONSPELI- ENSIS,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Proposita a

THEOPH. ERDM. NATHHORST,
Germano-Silesiensi.*Upsaliae 1756, Junio 15.*

Dici haud facile potest, quantum laboris insumserint Botanici in varii generis plantas conquirendas, queis naturæ opifex terrarum orbem instruxerit, nulla enim ora est, tam longe disita, vel tanta horrens barbarie, quin eo penetraverint Floræ Myltæ.

Europam præcipue adeo lustravit & excussit horum virorum industria, ut vix ullus supersit angulus, unde nova sperari possit messis; hinc est, quod adeo sit grandis copia illorum librorum, qui FLORÆ sunt dicati; ut si illorum tantum numerum percensere vellemus, qui diversarum provinciarum Plantas sibi examinandas sumserint, mediocris certe magnitudinis volumen conficeretur. Usam ex hisce
libris

libris primum decerpere possunt illi, qui, cujuslibet regionis vegetabilia sibi perspecta reddere &, ubi libuerit, reperire cupiunt; sed palmaria tamen illinc speranda utilitas est, diversarum regionum plantas inter se contendere, & inde concludere, quas quælibet provincia gignat & quas terre recuset.

Id ut obtineatur e re omnino erit, ut singulæ Floræ una eademque methodo condantur, habitatione CLASSIUM, GENERUM, SPECIERUM, & NOMINUM, ut primo obtuitu conferri inter se & dignosci queant; fiet autem id via brevissima, si Plantas in suas classes conjecturus respexerit NOMINA TRIVIALIA, in Speciebus Plantarum ipsis adsignata, definita, suisque munita Synonymis.

Quod primum hujus rei tentavit Dn. Grusberg de Plantis Britannicis in Flora Anglica, adeo se omnibus qua brevitate, qua perspicuitate, commendavit, ut non paucos ego audiverim, haud inferioris subsellii Botanicos, qui optaverint ut ejusdem ordinis opera super reliquis Europæ partibus conficerentur, quare etiam me primum molientem Academicum specimen subiit cogitatio, rem haud ingrattam me facturum esse, si eadem ratione Flores circa Monspelium crescentes, Lectorum oculis sifterem. MONSPESSULANUM loquor, numeroso prætiolosissimarum Plantarum agmine adeo præ reliquis Europæ tractibus distinctum, ut Europæ Hortus a Botanicis haud immerito nuncupari soleat, cum vix ullum inveniatur adeo arctum terræ spatium, quod tantum gignat & alat diversarum specierum copiam. Et quidem ob hasce divitias jam pridem innotuit hic locus, quondam Celebratissimi Professoris GUILLIELMI RONDELETTII fama, qui licet ipse nullum ediderit botanicum opus, sic tamen fovit & nutrit permulta excellentissima ingenia, quæ dein, in-

star fulgentissimorum luminum, totum collustraverint Botanicum orbem, LOBELIUM loquor, RAUVOLFIUM, GHINUM, CLUSIUM, J. BAUHINUM, DALECHAMPIUM &c. qui omnes Plantas circa Monspelium crescentes legerunt, descripserunt, orbique exhibuerunt; & cum Academia Monspeffulana omni ævo fullerit excellentissimis Medicis, atque adeo præstantissima fuerit, & tantum non unica Medicorum olim schola, factum est, ut facile omnes Machaoniæ artis studiosi, ad hoc Æsculapii templum quondam se receperint, eam inde deportaturi scientiam, qua in sua quisque patria afflictiis mortalibus succurrerent. Quid, quod horum magni nominis Botanicorum laboribus & observationibus excitati rarissimas ex hoc viridario decerptas late per totam disperferunt Europam, quo factum est, ut fama hujus Paradisi adeo omnes pervolitaverit oras, ut vix ullus Æsculapii filius suo prius discendi desiderio satisfacere poterit, quam Montem Pessulanum ejusque alumnas Plantas suis usurpaverit oculis. Quod adeo frequenter huc ventilaverint, & rarissimas plantas collegerint, id effecit ut quibusdam forte speciebus adeo sit hic locus dudum exhaustus & nudatus, ut in medio ejus vireto jam frustra quærentur variæ Plantæ, quæ quondam ibi observatæ erant, ut CLEMATIS *reeta* aliæque.

MONSPELIUM situm est in Languedociæ meridionali parte 43 gr. 32 minut. latit. septentr. qua mare Mediterraneum desinit dividere Hispaniam & Italiam, adeo ut Plantæ sub climate BOREALI natæ, e septentrionali parte; a MERIDIONALI vero ex Hispania & ab ORIENTALI ex Italia huc convolent. Itaque in hunc locum velut in centrum & commune Theatrum Floræ confluunt Plantæ ex GALLIA, HISPANIA, LUSITANIA & ITALIA. Nec sine jucunda quadam admiratione ex
BURSE-

BURSERI herbario colligere est, plurimas suas plantas communes habere FLORENTIAM, cum MONSPELIO & vice versa.

Præcipue tamen debet Flora Monspeliensis suas divitias, situi suo & variis soli ingeniis, quæ omnia forte alio in loco simul merito desideraveris. Hæc enim regio nostra 1) non procul distat a MARI. 2) FLUVIIS præterlabentibus instruitur. 3) COLLIBUS ornata e. g. Castro novo & altis MONTIBUS e. g. Monte Lupi, le Taval. 4) ALPINIS locis munitur, quæ ob celsitudinem suam nudos ostendunt vertices e. g. Hortus Dei. 5) Amœna est LUCIS e. g. Gramontio & 6) Frequens SILVIS e. g. Valena &c.

α. CASTRUM NOVUM (*Castelnau*) ½ Leuca Monspelio versus septentrionem, constans collibus aridis, quos amnis LELEZ præterfluit.

β. MONS CETUS (*Cette*) 4 Leucis Monspelio versus meridiem, viæ Tolosana, in cujus planitie hodie oppidum & portus CETE s. Sette.

γ. GIGNAC oppidum 5 Leucis Monspelio, contigua Silvæ Valenæ.

δ. VALENA Silva (*Bois de Valene*), 2 Leucis Monspelio versus septentrionem, juxta vias Montis Calcaris, constans silva cædua latissime expansa, unde lignum focarium Monspelium adportatur.

ε. CALCARIS MONS (*Esperou*) 12 leucis Monspelio, versus septentrionem, ad cujus pedem est urbs Vigan diœceseos Allefiensis.

ζ. LUPI MONS est in via qua itur ad montem Esperou, 4 leucis distans Monspelio, juxta iter, ad m. calcaris.

η. LA SERANE, Mons alpinus juxta Gangen

7 Leucis Monspelio, ultra montem Lupi sed citra m. calcaris in eadem directione.

9. HORTUS DEI (*l'hort Dieu*) 14 Leucis Monspelio, constans valle subrotunda, in excellentissimo loco Montis Calcaris, quam sine labore & periculo nullus adit, hodie paucissimis plantis rarioribus ornatur.

10. GRAMONTIUM (*Gramont*) 12 leucis Monspelio versus orientem, constans QUERCUBUS *cocciferis*; Locus mirabili plantarum varietate jucundus. *)

11. ALLESIA (*Alais*) undecim Leucis Monspelio distita, urbs episcopalis ad pedes mont. gebennensium.

MARE distat Monspelio $1\frac{1}{2}$ Leuca.

Hæc loca tam varia SILVIS & LUCIS, COLLIBUS & MONTIBUS, CAMPIS & VINEIS ac OLIVETIS, FLUVIIS & MARIBUS, cum diversis adjacentibus terris, non possunt non ad tam mite solum quasi invitare plurimas plantas: huc accedit ipse loci situs, qui efficit, ut ÆSTAS sit duobus mensibus longior quam Upsaliæ, quemadmodum colligere ex observationibus, quas super vernationem arborum fecit Illustris *Sauvagesius*, collatis cum illis quas super eadem re instituit eodem anno 1755. N. D. Præses. Hinc ipse vidi omnes illas arbores, quas Monspelum communes habet, cum Upsalia, illic 30 diebus prius quam heic a), sua explicuisse folia, quem-

*) *Gramontium*, ex Africa redux, D. Hebenstreit videns dixit se nullibi gentium vidisse tantam varietatem plantarum, in tam exiguo loco.

a) 1755. Floruit LONICERA perfoliata Monspeliæ Maji 18, Upsaliæ Junii 17.

Vernabant ACER platanoïdes & Evonymus europæus Monspeliæ Aprilis 18, Upsaliæ Maji 15.

quemadmodum etiam credere fas est, utriusque huius climatis autumnum eandem inter se rationem habere. Hinc conficitur æstus montis pessulani 2 mensibus longior quam Upsaliæ, quæ facit ut complures Plantæ suum illic stadium absolvere possint, quæ antequam maturuere, heic occidunt.

Notitiam quidem divitiarum tam Amœnæ regionis acceptam referre debemus industriæ multorum Botanicorum, qui rarissimas plantas in hoc loco primum detexerunt, ut LOBELIO, PENA, CLUSIO, J. BAUHINO, BURSERO, CLERLERO, aliisque; & recentiori ævo TOURNEFORTIO, RAJO, NISSOLIO, aliisque, sed duo imprimis in hac palæstra desudarunt, ut plantas omnes Monspelio crescentes determinarent, recenserent, & orbi erudito sifterent, MAGNOLIUS scilicet & SAUVAGESIUS.

MAGNOL (*Petrus*) *Professor Medicinæ & Horti Monspeliensis Præfectus* in BOTANICO MONSPELIENSI. *Monsp.* 1688. 8:vo edidit floram Monspeliensem, ut illa ætate, accurate satis & erudite contextam, in qua recenlet plantas, earum loca natalia & synonyma, desumpta præcipue e Bauhinis, Lobelio, Dalechamptio, Clusio &c. & numeratur merito hodieque hoc opus inter perfectissimas Floras.

SAUVAGESIUS (*Franciscus*) *Consiliarius Regius, Medicinæ Professor Monspeliensis ab anno 1753, Sec. Reg. Monsp. Upsal. & Stockholm. Londin. Berolinensis, Florentinæ Membrum:* in METHODO FO-LIORUM. *Hagæ* 1755 8:vo, exquisitam admodum & accuratam dedit Floram Monspeliensem, ibique signo (·) notavit eas omnes Plantas, quæ circa montem pessulanum sponte surgunt, quæ ad hunc numerum excreverunt, quam heic refert animus. Hic altæ eruditionis Vir, quem nostri ævi alterum Boerhavi-
Gg 5
havi-um

haviorum merito dixeris, qui in PHYSICIS summus, in PATHOLOGICIS omnium princeps, ænigmata a variis scientiarum academiis proposita extricavit, queis extricandis non nisi Sauvagesianum ingenium par fuerit, ille rescuscitavit Monspeli diu sepultam Botanicen, & hujus opera obscuras etiamnum australes plantas fore dilucidatas dubitare non licet, si alias umquam Propheta in Patria salutor. Non sine admiratione inspexi complures ejus literas ad N. Dn. Præsidem datas, quæ omnes referatissimæ sunt maxime curiosis observationibus Botanicis, & in quibus etiam percensuit plures Plantas, quas circa Monspelum collegit, postquam opus suum vulgaverit, quasque adeo huic nostræ opellæ inferemus.

Perlustratis horum duorum virorum operibus, eo consilio ut inde determinarem plantas, earumque nomina trivialia, non nulla occurrerunt in Magnolii Botanico, quæ non adeo extricare licuit, quæque ideo ad calcem hujus operis adponam, ea spe fretus ut indefessus SAUVAGESIUS brevi ea investiget & accuratius definiat, quam suo ævo facere potuit Magnolius.

Conferendo hanc meam Floram Monspeliensem cum Flora Svecana; observavi tertiam circiter Plantarum Partem communem habere Monspelum cum Svecia, easque, si ad stationes plantarum exigantur, esse vel *Aquaticas*, vel *Nemorosas* vel denique *Ruderales*. Reliquæ, quæ sponte illic crescunt, sunt quoad maximam partem tales, quæ Boreales nostros hortos ornant, uti *Pæonia*, *Narcissi*, *Tulipa*, *Leucosium*, *Gladiolus*, *Ornithogala*, *Rosmarinus*, *Thymus*, *Levandula*, *Stæchas*, *Satureja*, *Salvia*, *Melissa*, *Ruta*, *Pulegium*. Sed nec illæ desunt, quæ, cum nostri sideris frigora pati non possint, imminente Bruma sese in hibernacula nostra abdere coguntur: *Pi-*

stacia

*Stacia Lentiscus, Terobintbus, Punica, Viburnum Ti-
nus, Alaternus, Zizyphus, Paliurus, Pbillyrea, Fi-
cus, Olea, Rbus, Cercis, Smilax, Santolina.* AL-
PINÆ etiam plantæ variæ altissimos Montpelii mon-
tes inhabitare non recusant: *Cucubalus acaulis, Saxi-
frago Cotyledon, rotundifolia, cæspitosa, aizooïdes, Coch-
learia saxatilis, Arabis alpina, Solidago alpina &c.*

Specierum numero VASTISSIMA GENE-
RA in hoc loco sæpius exercitum exstruxerunt, ut
*Cisti, Euphorbie, Antirrhina, Centaureæ, Trifolia,
Coronilla, Cytisi, Genista.*

PROPRIÆ huic loco plurimæ hic sunt plan-
tæ, vel certæ hic primum lectæ & observatæ, quæ
in aliis regionibus rarissime habentur, unde etiam
sua nomina trivialia a loco *Monspeliensi* mutuati sunt
ut *Acer, Camphorosma, Dianthus, Aphyllanthes, Coris,
Alopecurus, Polygala, Ranunculus, Crucianella.*

RARISSIMÆ audiunt etiam plurimæ plantæ
hic vulgares, *Osyris, Cneorum, Coriaria myrtifolia,
Daphne Gnidium, Globularia Alypum, Centaurea conife-
ra, Iberis pinnata, Cressa cretica, Lepidium procum-
bens & nudicaule, Illecebrum capitatum, Scleranthus
polycarpus, Lysimachia Lin. stellatum, Gypsophila ag-
gregata &c.*

Numeri speciebus adpositi indicant eandem plan-
tam in *Magrolis Botanico Monspeliensi*, si numerus li-
bro adscribatur.

MONANDRIA.

MONOGYNIA.

Salicornia	<i>europæa herb.</i>	652
	<i>fruticos.</i>	652
Hippuris	<i>vuigaris</i>	369

DIGYNIA.

Corispermum	<i>hyssopifolium</i>	
Callitriche	<i>hermaphrodita.</i>	
	<i>androgyna</i>	1315
Blitum	<i>virgatum.</i>	

DIANDRIA.

MONOGYNIA.

Jasminum	<i>fruticans</i>	622
Ligustrum	<i>vulgare</i>	
Phillyrea	<i>ligustrifolia</i>	903
	<i>angustifolia</i>	904
	<i>latifolia</i>	902
Olea	<i>europæa</i>	833-344
Circæa	<i>lutetiana</i>	
	<i>alpina</i>	
Veronica	<i>officinalis</i>	1229
	<i>serpyllifolia</i>	
	<i>Beccabunga</i>	66
	<i>Anagallis</i> ▽	67
	<i>latifolia</i>	241
	<i>Chamedrys</i>	240
	<i>arvensis</i>	41
	<i>agrestis</i>	40
	<i>hederifolia</i>	39
	<i>triphyllis</i>	42
Gratiola	<i>officinalis</i>	550
Pinguicula	<i>vulgaris</i>	14
Utricularia	<i>vulgaris</i>	1326
Verbeua	<i>officinalis</i>	1228
Lycopus	<i>europæus</i>	761
Rosmarinus	<i>officinalis</i>	1014
Salvia	<i>officinalis</i>	1039
	<i>Sclarea</i>	593
	<i>pratensis</i>	594
	<i>Verbenaca</i>	594
	<i>glutinosa</i>	

DIGYNIA.

Anthoxanth. odoratum

TRIANDRIA.

MONOGYNIA.

Valeriana	<i>rubra</i>	1216
	<i>Calcitrapa</i>	1217
	<i>echinata</i>	1218
	<i>dioica</i>	1359
	<i>officinalis</i>	221
	<i>tripteris</i>	
	<i>tuberosa</i>	
	<i>pyrenaica</i>	
	<i>Locusta</i>	
	<i>Cneorum tricoccum</i>	243
	<i>Polycnemum arvense</i>	180
	<i>Crocus sativus</i> 461.	1298
	<i>Gladiolus communis</i>	460
	<i>Iris germanica</i>	629
	<i>pyrenaica</i>	
	<i>pumila</i>	632
	<i>Pseud. Acorus</i>	634
	<i>foetidissima</i>	633
	<i>Schoenus Mariscus</i>	506
	<i>aculeatus</i>	1301
	<i>mucronatus</i>	
	<i>nigricans</i>	642
	<i>Cyperus longus</i>	341
	<i>esculentus</i>	340
	<i>flavescens</i>	
	<i>fuscus</i>	
	<i>Scirpus palustris</i>	645
	<i>holoschoen.</i>	640
	<i>lacustris</i>	641
	<i>mucronatus</i>	639
	<i>maritimus</i>	511
	<i>sylvaticus</i>	513
	<i>Eriophor. polytachyon</i>	9
	<i>Nardus gangitis</i>	
	<i>articulatus</i>	
	DIGYNIA.	
	<i>Phalaris canariensis</i>	900, 901
	<i>utriculata</i>	488
	<i>arundinacea</i>	479
	<i>phleoides</i>	492
	<i>Panicum glaucum</i>	501
	<i>Crus galli</i>	503
	<i>langvi</i>	

	<i>sanguinale</i>	470	<i>arvensis</i>	
	<i>Dactylon</i>	469	<i>sterilis</i>	
<i>Alopecurus</i>	<i>geniculatus</i>		<i>squarrosus</i>	538
	<i>pratensis</i>		<i>nutans</i>	
	<i>monspehens.</i>	497	<i>rectorum</i>	
<i>Phleum</i>	<i>pratense</i>	494		
	<i>nodosum</i>	490	<i>pinnatus</i>	533
<i>Agrostis</i>	<i>minima</i>	486	<i>distachyos</i>	534
	<i>canina</i>		<i>pennata</i>	526
	<i>alba</i>		<i>junccea</i>	549
	<i>stolonifera</i>		<i>Avena</i>	
	<i>paradoxa</i>		<i>elatior</i>	
	<i>capillaris</i>		<i>fragilis</i>	
<i>Aira</i>	<i>cristata</i>		<i>nodosa</i>	
	<i>caespitosa</i>		<i>pratensis</i>	
	<i>canescens</i>		<i>fatua</i>	539
	<i>flexuosa</i>		<i>flavescens</i>	
	<i>aquatica</i>		<i>Lagurus ovatus</i>	495
	<i>caryoph.</i>	2,96,217	<i>Arundo phragmites</i>	106
<i>Melica</i>	<i>nutans</i>	543	<i>Calamagrostis</i>	
	<i>ciliata</i>	544	<i>Donax</i>	107
<i>Poa</i>	<i>trivialis</i>		<i>arenaria</i>	525
	<i>angustifolia</i>		<i>Lolium temulum</i>	528
	<i>setacea</i>		<i>perenne</i>	529
	<i>Eragrostis</i>		<i>Hordeum murinum</i>	537
	<i>pratensis</i>	470	<i>Elymus arenarius</i>	
	<i>annua</i>	477	<i>Triticum monococc.</i>	1256
	<i>compressa</i>		<i>repens</i>	472
	<i>bulbosa</i>	480	<i>juncceum</i>	
<i>Briza</i>	<i>maxima</i>	482	<i>tenellum</i>	
	<i>media</i>	483	DIGYNIA.	
	<i>minor</i>	484	<i>Polycarpon tetraphyll.</i>	81
	<i>eragrostis</i>	485	<i>Montia fontana</i>	
<i>Dactylis</i>	<i>glomerata</i>	489	TETRANDRIA.	
<i>Cynolurus</i>	<i>cristatus</i>	487	MONOGYNIA.	
	<i>echinatus</i>	489	<i>Globularia vulgaris</i>	141
	<i>caeruleus</i>		<i>Alypum</i>	1146
	<i>panicens</i>	502	<i>Dipsacus fullonum</i>	353
<i>Festuca</i>	<i>rubra</i>		<i>pilosus</i>	354
	<i>ovina</i>		<i>Scabiosa leucanthem.</i>	1050
	<i>hirsuta</i>		<i>Saccisa</i>	1122
	<i>fluitans</i>	523	<i>integritolia</i>	1051
<i>Bromus</i>	<i>secalinus</i>	535	<i>arvensis</i>	1046
			<i>gramuntia</i>	1046
			<i>colum-</i>	

	<i>columbaria</i>	1047		<i>setaceum</i>	954
	<i>maritima</i>	1049		<i>pusillum</i>	955
	<i>graminifolia</i>		<i>Ruppia</i>	<i>maritima</i>	524
	<i>ochroleuca</i>		<i>Sagina</i>	<i>erecta</i>	53
<i>Sherardia</i>	<i>arvensis</i>	1019	<i>Tillea</i>	<i>muscosa</i>	944
<i>Asperula</i>	<i>arvensis</i>	1018		<i>rubra</i>	1074
	<i>cynanchica</i>	1021	PENTANDRIA.		
<i>Galium</i>	<i>aliginosum</i>	1297	MONOGYNIA.		
	<i>verum</i>	440	<i>Heliotrop.</i>	<i>europæum</i>	561
	<i>Mollugo</i>	441	<i>Myosotis</i>	<i>scorpioides</i>	359
	<i>glaucum</i>	1017		<i>palustris</i>	360
	<i>Aparine</i>	88		<i>apula</i>	71
	<i>pusillum</i>	1270		<i>Lappula</i>	338
<i>Crucianella</i>	<i>latifolia</i>	1022	<i>Lithosperm.</i>	<i>officinale</i>	713
	<i>angustifolia</i>	1023		<i>arvense</i>	715
	<i>monspeliaca</i>	1024		<i>purpur. cærul.</i>	714
	<i>maritima</i>	1025		<i>tinctorium</i>	69
<i>Rubia</i>	<i>tinctorum</i>	1015		<i>fruticosum</i>	70
<i>Plantago</i>	<i>major</i>	918	<i>Anchusa</i>	<i>officinalis</i>	154
	<i>media</i>	1335		<i>angustifolia</i>	
	<i>Lagopus</i>	920	<i>Cynoglossum</i>	<i>officinale</i>	337
	<i>lanceolata</i>	919		<i>montanum</i>	
	<i>albicans</i>	590		<i>cheirifolium</i>	339
	<i>Coronopus</i>	320		<i>spennicum</i>	
	<i>maritima</i>	321	<i>Pulmonaria</i>	<i>officinalis</i>	
	<i>strictissima</i>	322	<i>Symphytum</i>	<i>officinale</i>	1123
	<i>Plyllium</i>	959		<i>tuberosum</i>	1124
	<i>Cynops</i>	960	<i>Cerinth.</i>	<i>echioides</i>	
<i>Sanguisorba</i>	<i>officinalis</i>	912	<i>Asperugo</i>	<i>procumbens</i>	156
<i>Comus</i>	<i>mas</i>	318	<i>Lycopsis</i>	<i>vesicaria</i>	
	<i>sangu.</i>	319		<i>arvensis</i>	155
<i>Camphorosma</i>	<i>monspel.</i>	179	<i>Echium</i>	<i>vulgare</i>	361
<i>Alchemilla</i>	<i>vulgaris</i>			<i>maculatum?</i>	88
	<i>alpina</i>			<i>italicum</i>	363
	DIGYNIA.		<i>Primula</i>	<i>veris clat.</i>	957
<i>Aphaces</i>	<i>arvensis</i>	20		<i>farinosa</i>	336
<i>Bufonia</i>	<i>tenuissima</i>	942	<i>Cyclamen</i>	<i>europæum</i>	
<i>Cuscuta</i>	<i>europæa</i>	331	<i>Menyanthes</i>	<i>Nymph.</i>	1328
	<i>epithym.</i>	332		<i>trifoliata</i>	
<i>Hypecoum</i>	<i>procumbens</i>	602	<i>Hottonia</i>	<i>palustris</i>	
	TETRAGYNIA.		<i>Lythymachia</i>	<i>vulgaris</i>	750
<i>Ilex</i>	<i>Agrifolium</i>	17		<i>Linum</i>	<i>stell.</i>
<i>Potamogeton</i>	<i>crispum</i>	953		<i>Nummularia</i>	822
	<i>densum</i>	1337		<i>tenella</i>	

	<i>tenella</i>	823	<i>Atropa</i>	<i>Belladonna</i>	1102
<i>Anagallis</i>	<i>arvensis</i>	64	<i>Physalis</i>	<i>Alkekengi</i>	1100
	<i>cærulea</i>	94	<i>Solanum</i>	<i>nigrum</i>	1099
<i>Plumbago</i>	<i>europæa</i>	682		<i>Dulcamara</i>	1101
<i>Convolvulus</i>	<i>arvensis</i>	300	<i>Lycium</i>	<i>europæum</i>	1002
	<i>sepium</i>	298	<i>Rhamnus</i>	<i>catharticus</i>	1004
	<i>althæoides</i>	303		<i>Frangula</i>	1267
	<i>lineatus</i>	302		<i>Alaternus</i>	905
	<i>Cantabrica</i>	301		<i>Paliurus</i>	1003
	<i>Soldanella</i>	1114		<i>Zizyphus</i>	1257
<i>Polemonium</i>	<i>cæruleum</i>	1	<i>Evonymus</i>	<i>europæus</i>	389
<i>Campanula</i>	<i>rotundifolia</i>	178	<i>Ribes</i>	<i>alpinum</i>	
	<i>linifolia</i>	291		<i>nigrum</i>	
	<i>uniflora</i>			<i>Uva crispa</i>	553
	<i>Rapunculus</i>	994	<i>Hedera</i>	<i>Helix</i>	556
	<i>Trachelium</i>	175	<i>Vitis</i>	<i>vinifera</i>	1249
	<i>glomerata</i>	176	<i>Illecebrum</i>	<i>cynosum</i>	
	<i>thyrsoides</i>			<i>Paronychia</i>	937
	<i>Medium</i>	177		<i>capitatum</i>	
	<i>persicifolia</i>	995	<i>Thesium</i>	<i>Linophyllum</i>	701
	<i>Erinus</i>	997	<i>Vinea</i>	<i>major</i>	288
	<i>Speculum</i> ♀	174		DIGYNIA.	
	<i>hederacea</i>		<i>Cynanchum</i>	<i>acutum</i>	1344
<i>Phyteuma</i>	<i>pauciflora</i>			<i>monspeliac.</i>	1052
	<i>hemisphærica</i>		<i>Asclepias</i>	<i>Vincetoxicum</i>	108
	<i>spicata</i>	996		<i>nigra</i>	109
	<i>comosa</i>		<i>Herniaria</i>	<i>glabra</i>	938
<i>Samolus</i>	<i>valerandi</i>	68		<i>fruticosa</i>	939
<i>Lonicera</i>	<i>Caprifolium</i>	895	<i>Chenopod.</i>	<i>Bonus Henricus</i>	
	<i>Periclymenum</i>	894		<i>rubrum</i>	127
	<i>Xylosteum</i>	1276		<i>serotinum</i>	
	<i>cærulea</i>			<i>album</i>	125
	<i>nigra</i>			<i>hybridum</i>	128
<i>Coris</i>	<i>monspeliensis</i>	317		<i>Botrys</i>	147
<i>Verbascum</i>	<i>Thapsus</i>	1222		<i>Vulvaria</i>	129
	<i>Lychnitis</i>	1227		<i>polyspermum</i>	146
	<i>phlomisoides</i>			<i>maritimum</i>	650
	<i>sinuatum</i>	1224		<i>fruticosum</i>	651
	<i>nigrum</i>	1225		<i>hirsutum</i>	649
	<i>Blattaria</i>	144	<i>Beta</i>	<i>vulgaris</i>	142
<i>Datura</i>	<i>Stramonium</i>	1103	<i>Salsola</i>	<i>Tragus</i>	648
<i>Hyoscyamus</i>	<i>niger</i>	599		<i>Soda</i>	647
	<i>albus</i>	600	<i>Cressa</i>	<i>cretica</i>	1269
	<i>aureus</i>	601	<i>Ulmus</i>	<i>campestris</i>	1250
				<i>Gentia-</i>	

Gentiana	<i>Intea</i>		<i>Heracleum Spondylium</i>	
	<i>centaurium</i>	232	<i>Ligusticum Levisticum</i>	688
	<i>spicata</i>	232		<i>peloponnesiac.</i>
	<i>campestris</i>		<i>Angelica sylvestris</i>	
	<i>cruciata</i>		<i>Sium latifolium</i>	1095
	<i>filiformis</i>	235		<i>nodiflorum</i>
	<i>perfoliata</i>	234	<i>Falcaria</i>	
Eryngium	<i>maritimum</i>	384	<i>Sison aromaticum</i>	1096
	<i>campestre</i>	383		<i>verticillatum</i>
Hydrocotyle	<i>vulgaris</i>	958	Oenanthe	<i>fistulosa</i> 831
Sanicula	<i>europaea</i>	1042		<i>globulosa</i>
Bupleurum	<i>rotundifolium</i>	892		<i>pimpinelloides</i> 830
	<i>odontites</i>	893	Phellandr.	<i>aquaticum</i> 1277
	<i>tenuifolium</i>	163	Æthusa	<i>Cynapium</i>
	<i>pratense</i>	162	Coriandr.	<i>reticulatum</i> 316
	<i>rigidum</i>	161	Scandix	<i>Pecten</i> ♀ 1053
	<i>fruticosum</i>	1085		<i>australis</i> 1054
Echinophora	<i>spinosa</i>	326	Chærophyllum	<i>hirsutum</i>
Tordylium	<i>officinale</i>	1082		<i>sylvestre</i> 802
	<i>latifolium</i>	224	Imperatoria	<i>Ostruthium</i> T.
	<i>Anthriscus</i>	229	Seseli	<i>tortuosum</i> 1081
	<i>nodosum</i>	230		<i>longifolium</i> 1285
Caucalis	<i>platycarpus</i>	225		<i>glauca</i> 344
	<i>leptophylla</i>	227		<i>pumilum</i>
	<i>pumila</i>	222		<i>annuum</i> 345
Daucus	<i>Carota</i>		Thapsia	<i>villosa</i> 1132
	<i>Vilnaga</i>	459	Pastinaca	<i>sativa</i> 385
	<i>Gingidium</i>	882	Smyrniun	<i>Olusatrum</i> 1098
Ammi	<i>majus</i>	62	Anethum	<i>Fœniculum</i> 466
Bunium	<i>Bulbocastan.</i>	157	Pimpinella	<i>saxifrag.</i> 910.911
Selinum	<i>Cervaria</i>	346		<i>glauca</i>
Athamanta	<i>cretensis</i>		Apium	<i>graveolens</i> 89
	<i>Meum</i>		Ægopodium	<i>Podagraria</i>
Peucedanum	<i>officinale</i>	1082		TRIGYNIA.
	<i>Silaus</i>		Rhus	<i>coriaria</i> 1005
Crithmum	<i>maritimum</i>	325	Viburnum	<i>Tinus</i> 677
Cachrys	<i>Libanotis</i>	687		<i>Lantana</i> 1230
Ferula	<i>communis</i>	400	Sambucus	<i>Ebulus</i> 1041
	<i>nodiflora</i>			<i>nigra</i> 1080
Laserpitium	<i>latifolium</i>			<i>racemosa</i>
	<i>trilobum</i>		Tamarix	<i>gallica</i> 1175
	<i>gallicum</i>	1314	Alline	<i>media</i> 43
	<i>Siler</i>	1091	Corrigiola	<i>litoralis</i> 941
	<i>Chironium</i>	876		

TETRAGYNIA.

Parnassia palustris

PENTAGYNIA.

Stalice *Armeria* 220. 221
 echioides 695
 reticulata 691
Limonium 690. 693
 monopetala 1220
 Linum usitatissimum 702
 narbonense 709
 tenuifol. 707. 708
 trigynum 706
 strictum 717
 campanulatum 702
 maritimum 705
catbarticum 710
 Drosera *rotundifolia*

POLIGYNIA.

Myosurus minimus 591

HEXANDRIA.

MONOGYNIA.

Leucojum aestivum 683
 Narcissus poeticus 803
 PseudoNarciss. 804
 odorus 804
 Tazetta 808
 Jonquilla 813
 Pancratium maritimum 814
 Aphyllanthes monspeliens. 212
 Allium roseum 34
 sphaerocephal. 33
 moschatum 35
 flavum 32
 vineale 950. 1266
 senescens
 angulosum 1265
arsinans
 Moly
 Martagon 689
 Tulipa *sylvestris* 1210
 Ornithogalum *minimum*
 pyrenaicum

umbellatum 865

narbonense 866

Scilla autumnalis 598

Lilio-hyacinthus

Asphodelus ramosus

Anthericum ramosum

Liliago 899

Asparagus officinalis III. 112

acutifolius 113

Convallaria majalis 1319

verticillata

Polygonatum 931

multiflora

bifolia

Hyacinthus comosus 596

botryoides 597

ferotinus

Juncus acutus 638

glomeratus 635

effusus 636

inflexus 637

squarrosus 420

articulatus 521

basoniis 517

campestris

niveus 319

Frankenia laevis 940

pulverulenta 82

DIGYNIA.

Velezia rigida 747

TRIGYNIA.

Rumex alpinus

acutus 660 1311

pulcher 1312

sinuatus 661

aquaticus 12

scutatus 11

bucephalophor.

Acetosella 9. 10

Triglochin palustre 532

maritimum

Colchicum autumnale 291

POLYGYNIA.

Alisma *Plantago* 921

Damasonium 923
Ranunculoides 922

HEXAGYNIA.
Butomus umbellatus 644

OCTANDRIA.

MONOGYNIA.

Oenothera biennis
Epilobium *angustifolium*
hirsutum 751
tetragonum 752
palustre
alpinum

Vaccinium *Myrtillus*
Erica *vulgaris* 371
cinerea 376
scoparia 374
virid. purpur. 373
arborea 372
multiflora 373

Daphne *Mezerium*
Thymelæa 1351
Laureola 675
Cneorum
Gnidium 1145
Stellera *Passerina* 716

DIGYNIA.

Mœhringia muscosa 47

TRIGYNIA.

Polygonum *Bistorta*
amphibium
Hydropiper 897
Persicaria 896
aviculare 933
maritimum 935
Convolvulus 304

TETRAGYNIA.

Paris *quadrifolia*
Adoxa *Moschatellina*
Elatine *Alsinastrum*

ENNEANDRIA.

MONOGYNIA.

Laurus *nobilis* 676

DECANDRIA.

MONOGYNIA.

Anagyris foetida
Cercis *siliquastrum* 1192
Dictamnus albus 410
Ruta *graveolens* 1031
montana 1032
Tribulus terrestris 1169
Arbutus unedo 92

Uva ursi
Pyrola *uniflora*
rotundifolia

DIGYNIA.

Chryso splen. *oppositifol.*
Saxifraga *Cotyledon*
aizoides 1069
rotundifolia
granulata
ascendens
stellaris
cælia
aspera
tridactylites 1076
caespitosa 1075
hypnoides

Scleranthus *annuus*
polycarpus 943

Gypsophila *aggregata* 216
rigida

Saponaria *officinalis* 1043
Vaccaria 740

Ocymoides 748
Dianthus *carthusianor.* 207

Armeria 210
prolifera 211

deltoides
arenarius

superbus 205
monspeliacus

virginicus 209
saxi-

Saxifragus

TRIGYNIA.

Cucubalus bacciferus 55

Berberis 736

Otites 738

acaulis reflexus 745

Silene *quinquevulner* 744

gallica

nutans 737

conica

inaperta 746

Muicipula 742

Armeria 141

rupestris 219

saxifraga 214

Stellaria *memorans*

bolostea

Arenaria *trinervis* 44

serpyllifolia 45

rubra 49. 50.

saxatilis

tenuifolia 46. 215

laricifolia

montana

cerastoides

PENTAGYNIA.

Cotyledon umbilicus ♀ 324

Sedum *Telephium* 1348

Anacampteros

dasyphyllum 1071

Cepaea

rupestre 1067

album 1070

acra 1072

sexangularis

Oxalis *Acetosella* 1072

corniculata

Agrostemma Githago 739

Lychnis *Flos cuculi* 213

dioica 735

Cerastium viscosum 54

semidecandr.

virgatum 53

tomentosum 218

Spergula pentandra 51

DODECANDRIA.

MONOGYNIA.

Asarum Hypocistis

Styrax officinalis 1121

Portulaca oleracea 991

Lythrum

Hyllopitolia 551

Thymifolia 552

DIGYNIA.

Agrimonia Eupatoria 380

TRIGYNIA.

Reseda Luteola 734

purpurascens

Sesamoides

alba 1000

lutea 999

Phyteuma 1051

Euphorbia Chamaesyce 752

Peplis 889

Peplus 890

exigua 1163. 1353

Lathyris

dulcis 1354

Pithyusa

Paralias 1156

segetalis 1157

Helioscopia 1161

serrata 1153

verrucosa 1155

platyphyllos 1160

Elula

Cyparissias 1158

amygdaloides 1150

sylvatica

linifolia 1162

hirsuta 255

Characias 1151

POLYGYNIA.

Sempervivum sectorius

Hh 2 arach-

arachnoideum
montanum

rupestris
hirta 963
reptans
repens 965

ICOSANDRIA.

MONOGYNIA.

Punica Granatus 756
Prunus Mahaleb 237
Cerasus domestica 236
spinosa 958

DIGYNIA.

Crataegus Aria 37
torminalis 775
Oxyacantha 777
Azarolus 776

TRIGYNIA.

Sorbus aucuparia
domestica IIII4

PENTAGYNIA.

Mespilus Amelanchier 38
Chamae-Mespil.
Cotoneaster
Pyrus communis 963
Pyraster 115
Cydonia 755
Spiraea Aruncus
Filipendula 403
Ulmaria

POLYGYNIA

Rosa eglantheria 1009
villosa 1010
alba
canina 1008
pimpinellifolia 1012
moschata
millesia 1007
Rubus caesus 1029
fruticosus 1028
sexatilis 1324
Fragaria vesca 409
sterilis
Potentilla argentea 967

Tormentilla erecta
Geum urbanum 205
montanum 206

POLYANDRIA.

MONOGYNIA.

Capparis spinosa 183
Actæa spicata
Chelidonium majus 253
Glaucium 880
corniculatum 881
hybridum 882
Papaver hybridum 93
Argemone 94
Rheas 879
somniaferum 878
dubium 94
Nymphæa lutea 826
alba 825
Tilia europæa 1149
Cistus laurifolia 273
ladanifera 275
monspeliensis 272
albida 269
salvifolia 271
crispa 270
Fumana 283
levipes 282
Tuberaria 1278
guttatus 284
ledifolius 285
nummularius 1280
serpyllifolius 1279
thymifolius 298
pilosus 279. 281
Helianthemum 295

DIGYNIA.

Pœonia officinalis 875

TRIGYNIA.

Delphinium Consolida 290
Staphi-

Staphisagria 1118
 Aconitum lycoctonum
     Napellus

PENTAGYNIA.

Aquilegia *vulgaris* 91
 Nigella *damaascena* 821

POLYGYNIA.

Anemone *Hepatica* 1205
     vernalis
     Pulsatilla 1339
     sylvestris
     nemorosa 988.1340

Clematis *Vitalba* 286
     recta
     Flammula 287

Thalictrum *foetidum*
     flavum
     minus 1131
     angustifolium
     aquilegifol.

Adonis *annua: phœn.* 1262
     atropurpur. 15
     vernalis

Ranunculus *gramineus* 985
     amplexicaulis 1341
     Ficaria 254. 255
     Flammula 884
     sceleratus 974
     auricomus
     illyricus 981
     bulbosus 212
     repens 970
     acris 969
     aconitifolius
     monspeliacus 979
     lanuginosus 972
     chærophyllus 982
     parviflorus
     muricatus 977
     falcatus
     arvensis 976
     falcatus 983
     aquatil. 987. 751. 782

Trollius *europeus*

Helleborus *foetidus* 563
 Caltha *palustris*

DIDYNAMIA.

GYMNOSPERMIA.

Ajuga *pyramidalis* 1281
     reptans 297
 Teucrium *Botrys* 248
     Chamæpithys 250
     Iva 252

Scorodonia
Scordium 1052
Chamædryas 239
     flavum 1129
     montanum 924
     capitatum 926
Satureia *montana* 1049
     hortensis 1084

Nepeta *Cataria* 772
Lavandula *Spica* 674
     Stœchas 1119
Betonica *officinalis* 143
     annua glabra 1346
     hirta 1086

Sideritis *hirsuta* 1087
     Scordioides
     romana 1088

Mentha *spicata* 769
     longifol. 771
     aquatica 768
     Pulegium 961
     cervina 962

Glechoma *bederacea* 557
Lamium *album*
     parpareum 656
     amplexicaule 659
     Galeobdolon 657

Galeopsis *Ladansum* 1089
Stachys *sylvatica* 1310
     palustris 1117
     germanica 1116

Ballota *nigra* 757
Marrubium *vulgare* 759

Phlomis	lychnitis	758	<i>minus</i>	
	herba venti	1226	maius	83
Clinopodium	vulgare	289	Orontium	84
Origani	vulgare	863	chalepense	
	creticum	864	bellidifolium	
Thymus	vulgaris	1147	Scrophularia	nodosa 1068
	Serpyllum	1078	aquatica	1061
	Acinos	290	canina	1063
Melissa	officinalis	767	peregrina	1062
	Calamintha	172	Digitalis	purpurea
	Nepeta	171	lutea	352
Melittis	Melissophyllum	658	Erinus	alpinus
Prunella	vulgaris	151	Linnaea	borealis
	laciniata	152	Ordbanche	levis
	lythopifolia	153	major	
	ANGIOSPERMIA.		ramosa	872
Bartsia	Trixago	86	Acanthus	mollis 5
Rhinanthus	Crista galli	887		
Euphrasia	latifolia	393	TETRADYNAMIA.	
	officinalis		SILICULOSA.	
	Odontites	392	Myagrum	perenne 991
	lutea	394	monospermum	
	linifolia		sativum	800
Melampyrum	cristatum		paniculatum	801
	arvense	763	Draba	alpina
	pratense	1325	verna	168
	nemorosum		muralis	167
	sylvaticum		Lepidium	nudicaule 820
Lathraea	Squamaria		procumbens	819
Pedicularis	tuberosa		petraeum	818
	rostrata		latifolium	684
	palustris		ruderales	
	flammea		Iberis	923 624
Antirrhinum	Asarina		Draba	355
	Elatine	366	Thlaspi	montanum
	spurium		saxatile	1142
	bipunctatum	699	perfoliatum	1135
	arvense	697	arvense	
	origanifolium	87	hirtum	1134
	pellicerianum	698	campestre	
	supinum	700	montanum	1350
	monspeliense	696	Bursa past.	164.165
	Linaria			
	alpinum			Coch-

Cochlearia	saxatilis	1141
	Coronopus	323
Iberis	cretica	
	amarica	1349
	pinnata	1136
	nudicaulis	166
Alyssum	alyssoides	1138
	spinosum	1140
	campestre	1137
Clypeola	Jonthlaspi	1144
	maritima	1139
Biscutella	didyma	1143
SILIQUOSÆ.		
Dentaria	pentaphyllos	
Cardamine	impatiens	
	parviflora	817
	hirsuta	816
	pratensis	
Sisymbrium	Nasturt. ▽	815
	amphibium	989
	polyceratium	386
	sylvestre	
	murale	378
	vimineum	378
	asperum	1094
	altissimum	388
	Iris	387
Erysimum	officinale	385
	Barbarea	380
	Alliaria	28
Cheiranthus	Cheiri	684
	fruticulosus	686
	maritimus	
	sinuatus	685
Hesperis	matronalis	568
	africana	
	verna	357
Arabis	alpina	356
	italiana	169
	Turitta	
Turritis	hirsuta	1212
Brassica	oleracea	148
	Napus	803
	Erucastrum	

Sinapis	arvensis	990
	nigra	1093
Raphanus	Raphanistr.	992
Bunias	Erucago	381
	Kakile	382
Crambe	maritima	
Isatis	tinctoria	

MONADELPHIA.

DECANDRIA.

Geranium	cicutarium	457
	foetidum	458
	dissectum	450
	columbinum	451
	malacoides	455
	molle	449
	rotundifolium	448
	gruinum	456
	eiconium	
	lucidum	454
	robertianum	453
	nodosum	
	pratense	
	sanguineum	452

POLYANDRIA.

Althæa	officinalis	59
	cannabina	59
	hirsuta	19
Malva	rotundifol.	754. 1323
	parviflora	1324
	sylvestris	754
Lavatera	olbia	62
	thuringiaca	60
	trimestris	

DIADELPHIA.

HEXANDRIA.

Fumaria	bulbosa	1293
	officinalis	415
	spicata	
	tenuifolia	418
	capreolata	419

OCTANDRIA.

Polygala	valgaris	927
----------	----------	-----

	<i>monspeliaca</i>	930		<i>prasonsis</i>	672
	<i>acutifolia</i>			<i>sylvestris</i>	
	DECANDRIA.			<i>latifolius</i>	570
<i>Spartium</i>	<i>junceum</i>	443		<i>heterophyllus</i>	671
	<i>Scorpius</i>	446	<i>Vicia</i>	<i>dumetorum</i>	
	<i>complicatum</i>	343		<i>Cracca</i>	1237
	<i>scoparium</i>			<i>onobrychioides</i>	
	<i>spinosum</i>	2		<i>biennis</i>	1361
<i>Genista</i>	<i>sagittalis</i>			<i>fativa</i>	1234
	<i>tinctoria</i>	444		<i>lutea</i>	1234
	<i>pilosa</i>	445		<i>hybrida</i>	
	<i>candicans</i>			<i>peregrina</i>	1233
	<i>germanica</i>			<i>narbonensis</i>	395
<i>Ononis</i>	<i>hispanica</i>	447	<i>Ervum</i>	<i>Lens</i>	678
	<i>spinosa</i>	75		<i>tetraspermum</i>	
	<i>minutissima</i>	60		<i>solonienfe</i>	
	<i>cherieri</i>			<i>hirsutum</i>	1239
	<i>villosa</i>			<i>Ervilia</i>	873
	<i>Natrix</i>	77	<i>Cytisus</i>	<i>nigricans</i>	
	<i>viscosa</i>	79		<i>sessilifolius</i>	342
<i>Anthyllis</i>	<i>tetraphylla</i>	726		<i>hirsutus</i>	
	<i>Vulneraria</i>	727		<i>Laburnum</i>	
	<i>montana</i>	123		<i>argenteus</i>	1190
	<i>Barba jovis</i>	134	<i>Glycyrrhiza</i>	<i>glabra</i>	462
<i>Lupinus</i>	<i>varius</i>	730	<i>Coronilla</i>	<i>Emerus</i>	293
	<i>hirsutus</i>	731		<i>juncea</i>	295
	<i>luteus</i>	732		<i>valentina</i>	1333
<i>Colutea</i>	<i>arborescens</i>	292		<i>coronata</i>	294
<i>Pisum</i>	<i>Ochrus</i>	829		<i>glauca</i>	
<i>Orobus</i>	<i>niger</i>	874		<i>minima</i>	399
	<i>vernus</i>			<i>Securidaca</i>	
	<i>tuberosus</i>	1333		<i>varia</i>	1165
	<i>sylvaticus</i>		<i>Ornithopus</i>	<i>perpusillus</i>	
	<i>pyrenaicus</i>			<i>compressus</i>	867
<i>Lathyrus</i>	<i>Aphaca</i>	1242		<i>scorpioides</i>	1058
	<i>Nissolia</i>	668	<i>Hippocrepis</i>	<i>unifiliquosa</i>	
	<i>amphicarpos</i>	1236		<i>multifiliquosa</i>	397
	<i>Cicera</i>	664. 695		<i>comosa</i>	398
	<i>setifolius</i>	669	<i>Scorpiurus</i>	<i>fulcatus</i>	105
	<i>angulatus</i>			<i>subvillosus</i>	
	<i>annuus</i>		<i>Hedysarum</i>	<i>Onobrychis</i>	845
	<i>hirsutus</i>			<i>humile</i>	845
	<i>articalatus</i> Burf.			<i>Caput galli</i>	846
	<i>tuberosus</i>	673			

Astragalus	<i>glycyphyllos</i>	
	<i>hamosus</i>	1066
	<i>bæticus</i>	
	<i>selamoides</i>	868
	<i>monspeulan.</i>	121
	<i>incanus</i>	33
Biferrula	<i>Pelecinus</i>	
Pforalea	<i>bituminosa</i>	1170
Trifolium	<i>Mel. indica</i>	766
	<i>officinale.</i>	764
	<i>repens</i>	1172
	<i>alpinum</i>	
	<i>pratense</i>	1171
	<i>subterraneum</i>	1183
	<i>cherleri</i>	1186
	<i>rubens</i>	1174
	<i>glomeratum</i>	
	<i>lappaceum</i>	1187
	<i>angustifolium</i>	1175
	<i>arvense</i>	1176
	<i>stellatum</i>	1179
	<i>scabrum</i>	1185
	<i>resupinatum</i>	1180
	<i>fragiferum</i>	1182
	<i>tomentosum</i>	1181
	<i>agrarium</i>	1178
Lotus	<i>maritima</i>	723
	<i>erecta</i>	722
	<i>peregrina</i>	
	<i>angustissima</i>	720
	<i>hirsuta</i>	724
	<i>recta</i>	725
	<i>corniculata</i>	716
	<i>Dorycnium</i>	1189
Trigonella	<i>polyceratia</i>	408
	<i>Fœn. græc. sylv.</i>	407
Medicago	<i>falcata</i>	1203
	<i>lupulina</i>	1177
	<i>marina</i>	1200
	<i>polym. scutellata</i>	267
	<i>orbiculata</i>	
	<i>turbinata</i>	
	<i>arabica</i>	
	<i>hirsuta</i>	

	<i>rigidula</i>	
	<i>ciliaris</i>	
	<i>coronata</i>	
	<i>laciniata</i>	

POLYADELPHIA.

	POLYANDRIA.	
Hypericum	<i>Androsamum</i>	73
	<i>quadrangul.</i>	
	<i>perforatum</i>	603
	<i>humifusum</i>	
	<i>hirsutum</i>	110
	<i>montanum</i>	74
	<i>tomentosum</i>	

SYNGENESIA.

	POLYGAMIA EQUALIS.	
Tragopogon	<i>pratense</i>	1164
	<i>crocifolium</i>	1358
	<i>porrifolium</i>	1166
	<i>dalechampi</i>	261
	<i>picroides</i>	1106
	<i>asperum</i>	1107
Scorzonera	<i>humilis</i>	
	<i>hispanica</i>	1167
	<i>laciniata</i>	
	<i>picroides</i>	263
Pieris	<i>echioides</i>	
	<i>hieracioides</i>	
Sonchus	<i>arvensis</i>	569
	<i>oleraceus</i>	1105. 1108
	<i>tenerrimus</i>	1110
	<i>alpinus</i>	
	<i>maritimus</i>	
Lactuca	<i>virosa</i>	655
	<i>scariola</i>	654
	<i>saligna</i>	1309
	<i>perennis</i>	258
Chondrilla	<i>juncea</i>	256
Prenanthes	<i>viminea</i>	257
	<i>purpurea</i>	
	<i>neuralis</i>	1109
Leontodon	<i>Taraxacum</i>	347
	<i>bulbosum</i>	262

	<i>autumnale</i>	571	<i>criophorus</i>	195
	<i>tuberosum</i>	350	<i>marianus</i>	191
	<i>hispidum</i>	580.351	<i>tuberosus</i>	184
<i>Hieracium</i>	<i>Pilosella</i>	908	<i>acaulis</i>	
	<i>conyzoides</i>		<i>Cnicus</i> <i>Acarns</i>	244
	<i>paludosum</i>		<i>benedictus</i>	
	<i>fabaudum</i>		<i>Onopordum</i> <i>Acanthium</i>	3
	<i>glutinofum</i>		<i>illyricum</i>	4
	<i>præmorsum</i>	909	<i>Cynara</i> <i>Scolymus</i>	267
	<i>hedypnoides</i>		<i>Carlina</i> <i>acaulis</i>	1274
	<i>murorum</i>	587	<i>lanata</i>	201
	<i>umbellatum</i>	585	<i>corymbosa</i>	202
<i>Crepis</i>	<i>barbata</i>	576	<i>racemosa</i>	263
	<i>pulchra</i>		<i>Carthamus</i> <i>lanatus</i>	124
	<i>rubra</i>		<i>Carduncellus</i>	200
	<i>nudicaulis</i>	581	<i>Bidens</i> <i>tripartita</i>	1290
	<i>hirta</i>	570	<i>cernua</i>	1239
	<i>biennis</i>	572	<i>Cacalia</i> <i>alpina</i>	
	<i>foetida</i>	573	<i>Eupatorium</i> <i>cannabinum</i>	391
<i>Andryala</i>	<i>sinuata</i>	1112	<i>Stæhelia</i> <i>dubia</i>	1120.1303.560
<i>Hyoseris</i>	<i>hedypnois</i>	574	<i>Chrysocoma</i> <i>Lynosyris</i>	702
	<i>minima</i>		<i>Santolina</i> <i>Cyparissus</i>	1260
	<i>foetida</i>	349	POLYGAMIA SUPERFLUA.	
	<i>radiata</i>	1286	<i>Artemisia</i> <i>campestris</i>	103
<i>Hypochoeris</i>	<i>maculata</i>	586	<i>maritim.</i> <i>gall.</i>	1.1261
	<i>glabra</i>		<i>Absinthium</i>	
	<i>radicata</i>	577	<i>vulgaris</i>	102
<i>Lapsana</i>	<i>communis</i>	1113	<i>Gnaphalium</i> <i>dioicum</i>	
	<i>stellata</i>	575	<i>arenarium</i>	
	<i>chondrilloides</i>		<i>luteo album</i>	467
<i>Catananthe</i>	<i>cærulea</i>	259.260	<i>Stæchas</i>	558
<i>Scolymus</i>	<i>maculatus</i>	1056	<i>fordicum</i>	559
	<i>hispanicus</i>	1055	<i>uliginosum</i>	
<i>Cichorium</i>	<i>Incybus</i>	266	<i>sylvaticum</i>	
<i>Echinops</i>	<i>Ritro</i>	196	<i>Xeranthem.</i> <i>annuum</i>	1308
	<i>spinerocephalus</i>		<i>Carpesium</i> <i>cernuum</i>	116
<i>Arctium</i>	<i>Lappa</i>	662	<i>Gonyza</i> <i>squarrosa</i>	311
<i>Serratula</i>	<i>tinctoria</i>	1080	<i>Erigeron</i> <i>viscosum</i>	305
	<i>arvensis</i>	185	<i>ficulum</i>	307
	<i>lanceolatus</i>	193	<i>graveolens</i>	306
<i>Carduus</i>	<i>nutans</i>	187	<i>acre</i>	303
	<i>acanthoides</i>	192	<i>canadense</i>	
	<i>crispus</i>	190	<i>tuberosum</i>	309
	<i>montepessulanus</i>	268	<i>Tussilago</i> <i>farsara</i>	1213
			<i>Senec-</i>	

Senecio	<i>vulgaris</i>	1077	<i>nobilis</i>	780
	<i>sylvestris</i>		<i>alpina</i>	
	<i>viscosus</i>	620	<i>Parmica</i>	
	<i>Jacobaea</i>	618	<i>Bupthalm. spinosum</i>	115
	<i>Doria</i>	1246	<i>saicifolium</i>	
	<i>sarracenicus</i>		POLYG. FRUSTRAN.	
	<i>aurotantholius</i>		<i>Centaurea Crupina</i>	335
	<i>Doronicum</i>	1287	<i>phrygia</i>	607
Aster	<i>alpinus</i>		<i>pectinata</i>	
	<i>Amellus</i>		<i>pullata</i>	608
	<i>Tripelium</i>	1206	<i>montana</i>	1283
	<i>sedifolius</i>	120	<i>sessilifolia</i>	
Solidago	<i>Virgaurea</i>	1247	<i>Cyanus</i>	335
	<i>alpina</i>	619	<i>paniculata</i>	610
Inula	<i>Dysenterica</i>	309	<i>Scabiosa</i>	1343
	<i>Pulicaria</i>	310	<i>Facea</i>	605
	<i>saicina</i>	117	<i>strepens</i>	334?
	<i>crithnoides</i>	327	<i>coniterna</i>	606
	<i>montana</i>	119	<i>seridis</i>	614
Arnica	<i>montana</i>		<i>aspera</i>	615
	<i>scorpioides</i>		<i>calcitrapa</i>	198
Doronicum	<i>pardalianches</i>		<i>calcitrapoides</i>	1273
	<i>plantagineum</i>		<i>solstitialis</i>	199
	<i>Bellidialtrum</i>	139	<i>melitensis</i>	1307
Bellis	<i>perennis</i>	140	<i>collina</i>	616
	<i>annua</i>		<i>salmantica</i>	613
Chrysanth.	<i>Leucanth.</i>	136.137.	<i>galactites</i>	166
	<i>montanum</i>	138	POLYGAM. NECESSAR.	
	<i>granunitolium</i>	2271	<i>Calendula officinalis</i>	173
	<i>monspeiliense</i>	1362	<i>Othonna heerenites</i>	312
	<i>alpinum</i>		<i>maritima</i>	
	<i>segetum</i>		<i>Filago pygmaea</i>	
	<i>coronarium</i>	264	<i>maritima</i>	463
	<i>corymbiferum</i>	1126	<i>pyramidata</i>	464
Matricaria	<i>Chamomilla</i>	245	<i>gallica</i>	465
	<i>inodora</i>	247	<i>arvensis</i>	
	<i>maritima</i>	349	<i>montana</i>	466
	<i>arvensis</i>		MONOGAMIA.	
	<i>Cotula</i>	252	<i>Jasione montana</i>	998
	<i>Pyrethrum</i>		<i>Viola odorata</i>	1243
	<i>valentina</i>	160	<i>hirta</i>	
	<i>tinctoria</i>	159	<i>canina</i>	1244
Achillea	<i>Ageratum</i>	16	<i>montana</i>	
	<i>Millefolium</i>	779	<i>tricolor</i>	1245

GYNANDRIA.

DIANDRIA.

Orchis	<i>bifolia</i>	849
	<i>pyramidata</i>	851
	<i>coriophor.</i>	1332.855
	<i>Morio</i>	850
	<i>ustulata</i>	852. 1331
	<i>militaris</i>	1329
	<i>odoratissima</i>	1332
	<i>maculata</i>	360
	<i>conopsea</i>	861
	<i>abortiva</i>	
Satyrium	<i>hircinum</i>	854
Ophrys	<i>Nidus avis</i>	
	<i>spiralis</i>	862
	<i>anthropoph.</i>	853
	<i>insectifera</i>	857
Serapias	<i>Helleborine</i>	565
Damaſonium	<i>paluſtris</i>	
	<i>Lingva</i>	1330

HEXANDRIA.

Aristolochia	<i>Pistolochia</i>	101
	<i>rotunda</i>	97.98
	<i>longa</i>	99
	<i>clematitis</i>	199

POLYANDRIA.

Arum	<i>Dracunculus</i>	358
	<i>maculatum</i>	104. 105
	<i>Arisarum</i>	96
	<i>tenuifolium</i>	
Zostera	<i>marina</i>	

MONOECIA.

MONANDRIA.

Zannichelia	<i>paluſtris</i>	956
-------------	------------------	-----

DIANDRIA.

Lemna	<i>minor</i>	679
	<i>trifolca</i>	1315

TRIANDRIA.

Typha	<i>latifolia</i>	1214
	<i>angustifolia</i>	1215
Sparganium	<i>erectum</i>	1115
Carex	<i>leporina</i>	515

vulpina
muricata

atrata
pseudocyperus
arenaria
dioica
flava
acuta

507

TETRANDRIA.

Betula	<i>alba</i>	
	<i>Alnus</i>	96
Buxus	<i>sempervirens</i>	170
Urtica	<i>pilulifera</i>	1251
	<i>urens</i>	1251
	<i>dioica</i>	1252
Morus	<i>alba</i>	785
	<i>nigra</i>	785

PENTANDRIA.

Xanthium	<i>strumarium</i>	663
	<i>spinofum</i>	
Amarantus	<i>Blitum</i>	146
	<i>albus</i>	

POLYANDRIA.

Ceratophyllum	<i>demersum</i>	
Myriophyllum	<i>spicatum</i>	783
	<i>verticillatum</i>	784
Sagittaria	<i>sagittifolia</i>	1034
Theligonum	<i>Cynocrambe</i>	54
Poterium	<i>Sangvisorba</i>	
	<i>hybrida</i>	
Quercus	<i>Smilax</i>	

625

Ilex
Suber

gramuntia
coccifera

627

Robur

964

Fagus *Castanea*

223

sylvatica

Carpinus *Betulus*

204

Corvulus *Avellana*

133

MONADELPHIA.

Pinus *sylvestris*

205

Pinea

Abies

<i>Croton</i>	<i>Abies tinctorium</i>	562	<i>Ephedra distachya</i>	932
	SYNGENESIA.			
<i>Momordica</i>	<i>Elaterium</i>	329	<i>Ruscus aculeatus</i>	30
<i>Bryonia</i>	<i>alba</i>	149	POLYGAMIA.	
	DIOECIA.		MONOECIA.	
	MONANDRIA.		<i>Celtis australis</i>	729
<i>Najas</i>	<i>marina</i>		<i>Veratrum album</i>	
	DIANDRIA.		<i>Andropogon Ischaemum</i>	
<i>Salix</i>	<i>vitellina</i>		<i>Grillus</i>	
	<i>amygdalina</i>		<i>distachyon</i>	
	<i>fragilis</i>		<i>Holcus lanatus</i>	474
	<i>purpurea</i>		<i>Cenchrus capitatus</i>	499
	<i>caprea</i>	1036	<i>racemosus</i>	474
	<i>viminalis</i>	1038	<i>triuncialis</i>	
	<i>helix</i>		<i>Ægilops ovatus</i>	471
	<i>alba</i>	1035	<i>incurvus</i>	
	TRIANDRIA.		<i>Valantia muralis</i>	1027
<i>Oxyris</i>	<i>alba</i>	222	<i>Cruciata</i>	
	TETRANDRIA.		<i>Aparine</i>	89
<i>Viscum</i>	<i>album</i>		<i>Parietaria officinalis</i>	883
	PENTANDRIA.		<i>Atriplex Portulacoid.</i>	555
<i>Pistacia</i>	<i>narbonensis</i>	1118	<i>laciniata</i>	132
	<i>Terebinthus</i>	1127	<i>basata</i>	126
	<i>Lentiscus</i>	680	<i>patula</i>	129
<i>Cannabis</i>	<i>fativa</i>	182	<i>Acer pseudo-Platan.</i>	6
<i>Humulus</i>	<i>Lupulus</i>	733	<i>Platanoides</i>	
	HEXANDRIA.		<i>campestre</i>	7
<i>Tamus</i>	<i>communis</i>	150	<i>monspessulan.</i>	8
<i>Smilax</i>	<i>aspera</i>	1097	DIOECIA.	
	OCTANDRIA.		<i>Fraxinus excelsior</i>	411
<i>Populus</i>	<i>alba</i>		<i>Ornus</i>	
	<i>nigra</i>		TRIOECIA.	
	ENNEANDRIA.		<i>Ficus Carica</i>	402
<i>Mercurialis perennis</i>		773	CRYPTOGAMIA.	
	<i>annua</i>		FILICES.	
	<i>tomentosa</i>	906.907	<i>Equisetum sylvaticum</i>	
<i>Hydroch.</i>	<i>Morsus ranae</i>	828	<i>arvense</i>	368
	DECANDRIA.		<i>fluviasile</i>	367
<i>Coriaria</i>	<i>myrtifolia</i>	1006	<i>byemale</i>	
	MONADELPHIA.		<i>Ophioglossum vulgatum</i>	848
<i>Juniperus</i>	<i>Oxycedrus</i>	646	<i>Osmunda Lunaria</i>	
	<i>communis</i>	645	<i>regalis</i>	
	<i>phoenicea</i>	231	<i>Spicans</i>	
			<i>crispa</i>	

<i>Acrosticum septentrionale</i>	505	<i>plumosum</i>
<i>Thelypteris</i>	527	<i>ipanicum</i>
<i>pulchrum</i>	530	<i>loliac. minus</i>
<i>Pteris aquilina</i>	405 531	<i>supinum</i>
<i>Asplenium Scolopend.</i>	405. 703 532	<i>phoenicoides</i>
<i>Ceterach</i>	238 536	<i>gross. accedens</i>
<i>Trichomanes</i>	946 475	<i>Gramen panic. multiplic.</i>
<i>Adiant. nigr.</i>	14 546	<i>rubrum</i>
<i>Ruta murar.</i>	1033 549	<i>supinum</i>
<i>onopteris</i>		<i>latifolium</i>
<i>Polypodium vulgare</i>	945 578	<i>Hieracium bulbosum</i>
<i>Lonchitis</i>	582	<i>aphyllum</i>
<i>Filix mas</i>	588	<i>muror. lacin.</i>
<i>Filix femina</i>	589	<i>capillaceum</i>
<i>aculeatum</i>	1304	<i>dentatum</i>
<i>rheticum</i>	1305	<i>lanuginosum</i>
<i>fontanum</i>	606	<i>Jacea ciliis pilosis</i>
<i>fragile</i>	611	
<i>Dryopteris</i>	617	<i>sicula</i>
<i>Adiantum Capillus ♀</i>	13 630	<i>Iris narbonensis</i>
<i>Marfilea natans</i>	1317 631	<i>perpusilla</i>
	666	<i>Lathyrus</i>
	667	<i>humilior</i>
	719	<i>Lotus fol. tenuissim.</i>
	721	<i>candidans</i>
	1321	<i>Lupinus purpureus</i>
	749	<i>Lycium gallicum</i>
	1327	<i>Myagr. monosp. min.</i>
	812	<i>Narcissus alb. min.</i>
	831	<i>Oenanthe sem. atriplicis</i>
	847	
	877	<i>Panicum pan. minore</i>
	891	<i>Peplus minor</i>
	916	<i>Pinus maritima</i>
	973	<i>Ranunculus pallidus</i>
	978	<i>villosus</i>
	980	<i>saxatilis</i>
	993	<i>Rapum sylvestre</i>
	1016	<i>Rubia alpera</i>
	1020	<i>angustifolia</i>
	1133	<i>Thlaspi inc. minus</i>
	1154	<i>Tithymalus incanus</i>
	1352	

OBSCURIORES.

29	<i>Allium mont.</i>	3.	
30		<i>li obsoletiore.</i>	
31		<i>monsPELLULAN.</i>	
48	<i>Alfene gallica</i>		
		<i>hirsuta</i>	
57		<i>frutida</i>	
58		<i>fluitans</i>	
118	<i>Aster auricomus</i>		
131	<i>Atriplex Lappulis</i>		
194	<i>Carduus ferocior</i>		
276	<i>Cistus incanus</i>		
277		<i>fl. albo</i>	
1284	<i>Cynoglossum virens</i>		
377	<i>Erica perennis</i>		
473	<i>Gramen spic. maritim.</i>		
490			
491		<i>molle</i>	
493		<i>reclinatum</i>	
496		<i>alopecurus</i>	
500			

- 1165 Tragopogon ten. dent.
1168   angustifol.
1358   alterum
1356   fol. crassioribus
1357   hirsutum
1188 Trifolium spumosum
1226 Verbascum blattariae
1232 Vicia frugum
1235   fil. latis
1238   incana
1241   fil. longiorib.

LXXI.

FUNDAMENTA VALETUDINIS,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Proposita a

PĒTR. ENĠSTRÖM.

Dalekarl.

Upsaliæ 1756. Junii. 17.

§. I.

Insolens quidem multis videtur, ejusdem ætatis vitæque rationis homines, & qua sanitatem diversa adeo experiri fata atque vicissitudines, ut unus, formæ speciosæ dignitate atque vegetis polens viribus, in ipso ætatis flore marcescat, duræque mortis inclementia inopinato abripiatur; alter vero valetudinarius ad extremam usque senectutem annos perducatur. Mira inquam hæc sunt, at multo tamen magis a naturæ ordine abluere videtur, corporis robore quam maxime firmatos, prius multo quam infirmos morbis sæpe succumbere, adeo ut saluberrimus quisquam minimo morbi impetu valetudinis jacturam faciat, dum imbellis quidam vel gravissima perferre potest vitæ discrimina, quasi vita ipsa firmiori multo vinculo corpori ejus nexa esset. Hæc, maximis involuta difficultatibus, naturæ phænomena

nomina ut explicent, cœca regi factorum vice unius cujusque ætatem, tempusque vivendi certum unicuique designatum esse, cujus extra circulos vagari nemini licet, quos nec intemperantia turbari, nec rigide servata diæta promoveri posse, erronee admodum credunt quam plurimi. Aliam vero melioremque ingrediuntur viam sapientiores, qui mirandam hanc sanitatis varietatem humani corporis naturæ tribuunt, quæ apud nonnullos firmiore, apud alios debiliore est indole: unde vulgus *nullum elongare propositum vitæ terminum, multos vero eundem abbreviore* statuit, neque sine fundamento, modo rite intelligatur. Quæ vero hæc natura sit & unde originem suam ducat, haud considerant. Itaque mecum constitui, paucis allatis observationibus, Naturæ variam circa microcosmi nostri indolem, quantum per injunctam brevitatem fieri poterit, explicatam Naturæ curiosis tradere.

§. II.

NATURA illa est lex, quam summus omnium Architectus rebus creatis indidit; secundum quam generantur, conservantur atque ad suos fines destinantur in mundo omnia, ut cuncta, secundum DEI sapientissime institutam ordinationem in creatione, durent atque existentiam suam continuent. Plura hac in re investigare non valemus, cum ob angustos perspicientiæ nostræ limites, tum ob abdita naturæ mysteria, etsi quædam vestigia ordinis, creaturis insiti, videre nobis videamur, quæ tamen æque nobis sunt imperscrutabilia, ac ille, quem DEUS secutus est, omnes res condendi, modus.

§. III.

Humanum corpus mirifica omnino gaudet structura atque ex variis fibris compositione, quæ connexæ quasi & consutæ membranas, canales, muscu-

los, &c., quibus coagmentata est nostra machina, formant; elementa vero non æque fortiter in singulis combinata esse, quilibet, qui accuratius Naturam pensitat, inveniet. Mentem nostram clarius hac in re ut exponamus; humanam machinam cum Textura comparabimus, quam lanificas Parcas vel firmioribus vel tenuioribus contexisse filis fabulatur antiquitas, quamque cum annis tandem conteri videmus. Eadem est ratio corporis humani, quod, dissimilibus compactum filis, haud pari modo diuturnum violentumque usum perpeti potest. Ulterius corpus nostrum haud incongrue assimilatur telæ, duplici filorum genere compositæ, Nervis nimirum, qui ipsum texturæ stamen constituunt, & Fibris, quæ intertextum, inter stamina implicatum, efficiunt; hoc si fuerit firmissimum, illud vero tenue, haud longo usu subteritur tela. Corporis humani nervi sunt ipsa virium stamina; fibræ autem stamina vitæ constituunt. Viribus exhaustus & languidus eam ob causam ætatem diu prorogare potest, quod ejus systema Nervosum bene sit constitutum; at ideo tamen musculorum roboris atque soliditatis expers est quam sæpissime: contra, qui compacto fibrarum systemate gaudet, virium vitalium defectu laborare atque levi quadam morbi motiuncula tentatus, haud raro opprimi atque consumi potest. Hujus rei causam qui invenire vult, primum texturæ corporis fundamentum atque compositionem adeat, cujus initium in generatione reperitur, finis vero in adolescentia. Perdifficilis enim quæstio Physiologos adhuc torquet, an plures fibræ in adulto generentur, quam quæ in embryone sunt. Crescunt quidem justumque temporis spatium requirunt, ut longitudinem suam, & forte crassitudinem, consequantur; &, licet homo, postquam ad debitam staturæ proceritatem excrevit, crassescat, opinamur tamen fibrarum interstitia potius repleri, quam eas incrementa

menta quodam modo capere. Eum itaque jure meritoque felicem & vere nobilem appellamus, qui integer natus est; quapropter cum nos tum etiam Germani nobilem per *wälboeren* & *wohlgeburen* explicamus.

Duo *fundamenta* vitæ & roboris unius cujusque hominis ponimus: unum in ipsa generatione, alterum in adolescentia. In *generatione* imprimis systema Nervosum, sub *adolescentia* systema Fibrosum constituitur, quæ duo diversam hæc postulant considerationem;

§. IV.

In ipso matris ovo prima vitæ stamina delitescunt, quæ per GENERATIONEM, inæquali vero vi, suscitantur. Observavit quondam Bradæus; dum polline staminum floris Quercini fortiter aspergebat foecundabatque ejusdem arboris pistilla, glandes posthac non modo majores aliis ejusdem arboris fieri, sed & satas multo & solito largius crescere. Natura; quum unum eundemque Auctorem atque Fundatorem agnoscat; sui semper similis est; ejus intuentes varias vias; ad unam tendere veritatem omnes; comperimus. Infantes aut senectute languidis aut morbo debilitatis procreati parentibus, infirmi imbellesque evadunt plerumque. Summus Boerhavius signa futura optimæ sanitatis in *institutionibus suis Medicis* §. 885 tradens, palmariam hujus causam ipsi generationi rectissime adscribit: *Conceptus, inquit, ex parentibus Sanis, Vegetis, Plene ætatis; Raro, sed Fervida venere utentibus; matutino tempore post perfectam a somno coctionem, tempestate verna, imprimis est salubri.* Illi, quibus a genitoribus sanis & ætatis maturo flore vegetoque robore nasci, contigerit, robustissimi evasere: sic *fortes a fortibus procreantur.* Hanc sententiam exemplo firmat Nob. Hallerus in *Comment.* ad §. supra citatam Boerhavis; tom. 6 pag.

267: *In Gallia, ait, homines ex furtiva venere geniti (en fans d'amour) vulgo robustiores habentur, præ illis qui ex officio nati sunt; cum venus perpetuo quæssita, sed raro inventa, feruidior sit. Natura ipsa, ut se conservet, anxie laborans, perspicua hujus rei nobis monstrat vestigia. Ad œconomiam animalium si attendimus, apparet, causam illius dissimilitudinis, quam inter eorum foetus esse deprehendimus, in genitorum indole totam fere latere. Hinc Horatius: Est in juvencis, est in equis patrum virtus: nec imbellem feroces progenerant aquilæ columbam. Vulgo optime notum est, non adeo vegetos grandesque foetus a non adultis jumentis & pecudibus progigni, ac ab illis, quæ justam ætatem viriumque firmitudinem consecutæ fuerunt; hinc vidimus, vitulos agnellosque, quos matres juniores & primiparæ pariunt, debiliores fieri, ideoque, ut minus vitales, segregantur & manentur ab œconomis. In unaquaque fere regione populi globum atque multitudinem constituunt rusticolæ, quique terram variis modis colunt. Hi, dum uxorem ducunt, suum sequuntur genium, nec opes anxie quærunt, nec multis precibus petitam Helenam, non nobiles atavorum imagines, sed maturam robustamque quandam virginem sibi postulant, quæ, labori adiveta, desideratam illis opem ferre potest. Opulentiorum vero molles atque delicatullæ filia, licet morbis fere consumptæ, a luxuriosa ambiuntur procorum, valetudinariorum forte, turba, milleque amantum suspiriis præcibusque expetuntur. Illi foetus corporis firmitate cæteros præstant, qui genitura nascuntur consistente nec debili, quæ sæpissime absorbetur atque seceratur; unde fervens igneaque venus redditur. Contra adolescens, libidinosa juventute & pollutionibus siphyliticis enervis, amissam genituræ vim vix recuperat, &, jugali tandem thalamo junctus, intemperantius assidueque cultæ veneris pœnas dat, liberique ejus miseri pulii fiunt infeli-*

infelicibus nati ovīs. Hanc ob rem haud infrequenter evenit, ut opulentiorum familiis fatale adeo exitium immineat, ut penitus interdum extirpentur. Medici Angli, infantes *Rachiticos*, a parentibus, nimia venere exhaustis nasci, existimant. Id tam verum est, quam quod verissimum, multos morbos, per generationem propagatos hæreditarios fieri: Ut.

*Qui vires in foliis, venit e radicibus humor;
Sic patrum in natos abeunt cum semine morbi.*

Observat quoque Hoffmannus, a *Maniacis*, ipso sub paroxysmo procreatos liberos, maniacos quoque fieri, non vero extra paroxysmum; & pariter *Epilepticorum* filios vel nepotes, mox ab insultu paroxysmi conceptos, horrendo illo morbo immunes nasci, non autem paulo ante eundem. Virum quendam novimus a Colica sæpissime vexatum, cujus paroxysmus cum uxoris consuetudine mitigabatur; dum vero duo ejus liberi, colicis torminibus afflicti, diem obierunt supremum. Alius quidam nobis succurrit, a matre natus diuturno dentium vexata dolore, cujus prognati nepotesque præmatura *Odontalgia* conflictabantur. *Hættica*, *Arthritis*, *Calculus* a parentibus in liberos transmittuntur: nam.

*Multa pater materque valent infundere natis,
Transit & in seri jura nepotis avus.*

Et quum summus rerum Conditor, homines hilares esse voluerit, lætam jucundamque illis venerem indidit, non vero ira ferventem, ut feris quibusdam immanissimis. Verbo: universa natura eo in puncto conspirat, quod illi fœtus, qui maturo & fervente veneris ulu generantur, cum vitæ viribus, tum etiam generositate præcellentes fieri; quare equorum præfecti Equos admissarios includunt, ne nimia venere exhausti reddantur, ut postea admissi, valentiorem edant progeniem. De antiquis Germanis, qui fortitudinis ceteras gentes præminebant, refert Tacitus,

tus, eos *sera & matura usus fuisse venero*. Lex Cere-
monialis, præter nobiliorem, quem habebat finem,
in Natura quoque ipsa fundata erat, ut ex præce-
ptis illis diæteticis, quæ in eo continentur patet, &
ex primogenitorum prærogativis. Itaque prima
stabilimenta vitæ humanæ ipsa in generatione con-
duntur.

§. V.

Secundum roboris fundamentum in **ADOLE-
SGENTIA** ponitur. Primum vitæ humanæ stadi-
um in **UTERO** est, ubi embryones secundum ma-
tris diætam formantur. Si mater *Cibo* utatur sagi-
nante nimium crescit foetus; gravida, quæ lacte ve-
scitur, grandem adeo sæpe infantem gestat, ut ma-
ximo cum vitæ periculo eum eniti possit; quam ob
causam Medici mulieres hortantur, ut sub gravita-
tis statu a nutrimentis ex lacte confectis sese absti-
neant, contra vero si amaris, austeris ac fortibus
deditæ sunt potionibus, vel si morbo quodam sunt
implicitæ, infantes imbecilles atque graciles pari-
unt. Uterum ferens femina, quæ diuturno justo-
que corporis *Motu* utitur, robore longe valentiores
edit gnatos, quam quæ vita delectatur sedentaria;
unde etiam accidit, ut liberi Nobilium debiliores
plerumque sint. Lappones, immanes barbaræque
Americanae Nationes uxoribus suis svadent, ut leni
semper, at crebro tamen labore, futurum partum fa-
ciliorem reddant. Nimius *Matris Somnus* magnos
mollesque, exiguus vero parvos ac macilentos in-
fantes efficit. Embryonem matris sub graviditate
Venero debilitari, plerosque abortus hinc originem
trahere, haud incerto nixi fundamento, credimus.
Eo tempore, quo foetus utero fovent animalia, nun-
quam marem admittunt: Si vero hoc fieret, abor-
tum plerumque faciunt, cujus rei Equæ exemplum
præbent. *Matris Animi commotiones* foetibus multa
damna adferunt, utpote epilepsiam, distortionem,
&

& infantes adhuc non editos necant, qua de re Medicorum observationes multa nobis referunt.

§. VI.

Alterum stadium, in quo adolescit homo; est **LACTANTIA**, seu tempus quo genetricis ubera natus sugit. Valetudo enixi foetus tum quoque a matris diæta pendet. Infans, qui lacte vescitur materno, eodem ex fonte bibit, qui alimentum in utero delitescenti large subministravit. Novercantium nutricum & *Animi* & corporis qualitates cum lacte ipso ita parvulis infunduntur, ut, si hæ hilares & animosæ sint, illi lacti vigoreque præditi evadant: si vero hæ tristiori & in iram proclivo animo sint, illi eandem quoque mentem consequantur. *Iracundarum* nutricum bilis si forte commoveatur, convulsionones non raro sentiunt lactantes. Si *vini combusti* justo plus appetentiores fuerint ubera præbentes, infans aut macie contabescit aut moritur. Si *Salum* comedant cibum, Scorbuto inficitur, qui prius infantis dentes consumit, quam radices egerint. Si mater vitæ *Sedentariæ* dedita sit, acido spontaneo in primis viis cum fæcibus viridibus, torminibus, convulsionibus infestatur recens natus. Cum genetrix intempestivam *Venerem* colit, lac mutationem subit, & infans inde multum capit detrimenti. Ex his omnibus apparet, prolis valetudini maxime conducere, ut mater temperantiam in vivendi ratione accurate servet.

§. VII.

PUERITIA tertium stadium constituit. Tum maxime opus est, ut bene nutriatur puer. Intestina ejus adeo sunt tenera, ut magnam cibi copiam, una vice deglutitam, non queant concoquere; possunt tamen crebra nutrimenta. Homo hac in ætate constitutus, pulli est instar gallinæ, qui postquam

comedit, iterum mox cibum appetit. Hoc tempore si premuntur fame, lente admodum crescunt: acriora ciborum genera illis sunt deneganda, quum fibræ debiles tum maxime sint. Si acris quædam tinctura vulneri oris, tempore sub sanationis, instillatur, tenella fibrarum stamina contrahuntur, quo fit, ut vulnus, magna cicatrice, obducatur. Illi, quibus potus vini combusti intempestive conceditur, pusilli fiunt atque macelenti. Hoc experimento, cum Caniculis instituto, satis probatur, qui si hoc liquore oblinantur, adeo parvi fiunt, ut in feminarum gremiis commode gestari possint. Mauros olim graciles, Galios vero proceros fuisse testantur Historici: jam quum illis Mahometana religio vini usum interdixerit, illic vero sit concessus, Mauri Galios, conspicua statura, multum superant. Porro puerulo, sub dio obambulandi, currendique venia non denegetur; alias enim accidit, ut colli glandulæ intumescant, caput totumque corpus Scabie infestetur; huic si licitum non sit, ut calido frigidoque aëre se advescat, tempestatis vicissitudines haud patitur, & febribus & morbis catarrhalibus facile sit obnoxius. Quum *motus*, teste Avicenna, *membrum* magnificat, haud difficile inveniri potest causa, cur liberi rusticorum valentioribus polleant membris, quam Nobilium opulentiorumque. Hæc a corporis crebra exercitatione tota fere dependet, quapropter ita Hoffmannus: *populi, inquit, septentrionales, qui a teneris annis frigoris & caloris repentinas mutationes sustinere coacti, minus in morbos prolabuntur, & facilius ex iis convalescunt.* Somnus, puerulis ad vires recreandas, sufficiens esse omnino debet, etenim passu acquisita, atque corporis exercitatione digesta, alimenta, machinæ nostræ per somnum applicantur. Quum satis constet foetum in materno utero semper dormientem brevi mirum in modum crescere, infantemque mox post lactationem

sopore

sopore naturaliter capi, puero quoque somnus & quies concedatur, necesse est; si autem aliter fiat, staturæ ejus incrementum impeditur, & macilentus, debilis redditur atque stupidus. Subito admodum animi puerulorum commoventur, quum nervi a fibris adhuc justum non consequuti sunt robur atque fulcimentum; & quemadmodum eorum lætitia haud modica est, dolor quoque & luctus est acerbior. Si acciderit, ut subitaneus illis Terror inveniatur, sæpissime ex vehementi hac animi perturbatione Polypii nascuntur, qui ex eorum demum extispiciis manifesti fiunt. Difficilioribus rebus, quæ eorum nervos justo maturius intendunt, si erucientur, ingenium judiciumque præcox, ac tandem stupidum, evadit. Itaque illis, qui in tenero ætatis flore sunt, debitum a curis gravioribusque sollicitudinibus otium dandum est.

§. VIII.

ADOLESCENTIA est vitæ quartum stadium, in quo homo pueritiæ larvam exuit, telamque corporis sui pertexit. Jam fugienda est præcox *Venus*, quæ & nervosum systema & fibrosum debilitat; inde enim artuum tremor, anorexia, oculi debiles, vertigo, stupiditas. Jam maxime interest in vasis conservare olea, quæ senectutem sanam vegetamque reddunt; *libidinosa enim & intemperans adolescentis effectum corpus tradit senectuti. Cic. de senect. c. 9. Et quamdiu sera Venus veteribus Germanis, tamdiu eorum juvenus fuit inexhausta, teste Tacito.* Et quando eufarcos monachos in summo senio hilariter quasi florentes interrogamus, quibus potissimum remediis factum fuerit, ut sanitatem in seros annos conservarint, servavimus oleum respondent. Adolescentiæ flos semel amissus, nunquam redditur artis ope; formosaque species, animi corporisque vigor, ex quo ingenii judicii que vires pendent, perit.

§. IX.

Est hoc tempus, quo *Helluationes* vecordes & licentiosos homines *omnes* delectant, quo compotationibus in seras usque noctes dediti sunt quam maxime, quo intemperantiæ se aliquando affectum iri poenis vix credunt; erit tamen infaustus dies, quo hæ, in corpus injuriæ atque violentiæ, Naturæ coram tribunal vocabuntur, gravique plectuntur damno. Itaque maxima danda est opera, ut calidioribus spirituosisque potibus, adolescenti imprimis ætate, abstinemus. Non opus est, ut oleum igni addamus. Jam adolescens & labori & otio est assuefaciendus: jam animi corporisque artes exerceat, juxtaque illi concedatur quies. Jam in salubri versetur aëre ac habitaculis non nimium angustis. Jam jucunda, lætis cum amicis, fruatur consuetudine, quo fiet, ut iners cibus, sine arte mensa, tenuis potus, tranquillus somnus, motus interruptus, castitas & familiarium grata conversatio, ætate stabiliendi roboris ultima ponant fundamenta. Et postquam hanc sequens vivendi rationem feliciter adolevit, quid firmatum ejus judicium valet, demum experiatur, ingeniique sui, quantum fieri potest, intendat nervos; & acquisita corporis justa statura, majora nobilioraque animi meditamenta sedulo sectetur noster adolescens, aut tum, aut nunquam.

§. X.

Diæta, sic firmis nixa experimentis, ad duo valetudinis ducit principia, quorum prius nervis, Vitales posterius, solidis cum fluidis, Naturales efficientibus functiones, continetur. Hæ per diætam sustentantur functiones: quarum Vitales ægre corriguntur; facile vero, vita nimia, vigiliis, animi passionibus, lucubrationibus, compotationibus spirituosis, debilitantur. Naturales, ut motu & alimento corroborantur, ita quiete labefactantur & inedia. Hæ ut sartæ, apud nobiliora animalia, servantur atque integræ, duos custodes, odorem nimirum & saporem, præsertim circa ingerenda, Naturæ posuit.

LXXII.

SPECIFICA CANADEN- SIUM,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Proposita a

JOHANN. VON COELLN,

Vestro-Goth.

Upsalæ 1756, Junii 19.

Caput I,

§. I.

Quemadmodum vita est omnium possessionum humanarum longe carissima, omnique opum vi facile major censenda; ita illa quoque scientia, quæ vitæ excubias agit est omnino, saltim esse deberet, reliquis eo potiori jure anteferenda, quo verius olim dixerit insuper Plinius *quod Medicina etjam Imperantibus imperet.*

Hinc divinum Machaonium munus, maximi habitum est inde ab antiquissimis retro seculis, interque gentes sapientissimas summo studio, curaque summa exercitum, immo hoc quoque sollicitius cultum frequentatumque, quo intimius ipsa necessitati mortalium

talium innitatur, & sola duntaxat indigentia, casu-
que sæpius fortuito, patefcatur atque miseriæ nostræ
opitulando sibi constet.

Quamprimum enim homines, pro solenni more
suo, morborum violentia in discrimen vitæ sese ad-
ductos viderunt, certe nihil non moliti, innumera
pro recuperanda salute tentarunt remedia, & licet
per plurimos ceciderint experimentis, saltem aliqua
eorum successu suo non caruere; Quibus cognitis,
rata tenuerunt, illaque aliis, cum iisdem morbis
contingentibus in consilium dederunt; unde Græcis
quondam in religione fuit, præsidia, quibus periculi-
tanti sanitati feliciter opem tulerant, tabulis inscri-
bere, easque in templo *Æsculapii* suspensas servare.
Quid? quod nulli genti insolens, immo vero rusti-
colis usque adeo familiaris fuit ejusmodi medicina,
ut medicamenta isthæc euphoristica, tanquam cime-
lia pretiosissima, inter bona hæreditaria coeperint nu-
merari, & veluti res, a parentibus liberis legandæ,
reputari, auro gemmisque facile æquipollentes. Sic
empirica hæc medendi ratio reliquæ medicinæ viam
stravit.

§. II.

Hi vero, qui talium medicaminum aliquali penu
gaudebant, postmodum Medici salutari sveverunt,
quorum quidem opera primum in eo fuit occupata,
ut pharmaca sua in classes rite dispecerent, artem-
que in formam scientiæ quodammodo redigerent,
quamobrem observationes ex dissectione demortuo-
rum petitas instituendo, *Anatomiam* invexerunt. Tum
corporum vivorum functiones examinando, *Physiolo-
giæ* naves dederunt; animumque ad harum functio-
num vicissitudinem advertentes, earundem signa dia-
gnostica computando, *Semeioticam* prodiderunt; Ad
hæc naturæ vestigia præmentes, rerumque naturali-
um qualitates & vires indagando, *Scientiam Naturæ*
condi-

condiderunt & *Materiam Medicam* digesserunt; denique probando corpora per ignem & menstrua, *Chemicam* itererunt; tandemque illorum mixtura & preparatione *Pharmaciam* exædificarunt; quibus omnibus, multaque alia industria factum est, ut provincia Medicorum, e tenellis initiis orta, diuque arctissimis circumscripta limitibus, mirifice dilatari atque nobilitari cœperit.

§. III.

Postquam Medici tantum studii & indefessi laboris in rem suam contulere, committere noluerunt, ut principia desiderarentur, quibus scientia, quo fieri posset, facillime addisceretur, penitiorque cognitio, veluti per compendia, Podalirii filiis contingeret; itaque fuere, qui & huic negotio navarunt operam, *Dogmaticorum* nomine insigniti. Verum enim vero, quum nimia laterent sensibus humanis, suppetiæ eorum non tam inutiles, quam incertæ dubiisque gravioribus obnoxia, visæ sunt, unde Sectæ per plurimæ propullularunt, quarum quibusdam affectis persualum fuit *Laxum & Strictum*; aliis *Acidum & Alkali*; aliis vero *Bilem & Pituitam*; nonnullis autem *Signaturam externam*; nec aliis alia, prima & decretoria principia fore; nulla vero nec temere laudanda, neque acriter vituperanda.

§. IV.

Fuerunt interea tantum non omnes, qui Medicinam Empiricam amplexantes experti sunt, haud raro evenire, ut idem Medicamentum in uno eodemque morbo non omne punctum ferre valeret, quamobrem, ignoratis adhuc plerisque morborum speciebus, singula illa Medicamenta combinare cœperunt, quæ in parili morborum genere, antea salutaria esse noverant, videlicet rati: ubi unum dato casui non sufficeret, saltim alterum successu non casum

sum esse futurum; sed opinamur, compositionem ejusmodi Medicamentorum tantum inverti, & a natura sua simplici alienari, quantum gustui aut odori discriminis præberet forma eorundem mixta. Fuit hoc tum error popularis, & est etiamnum insignis; quantum eicunque sese demum opposuerint Medici præstantissimi, nec brevi forsân continget, ut radicatus extirpetur.

§. V.

Neque verò defuere Medici, qui a Symptomatibus ad Therapiam morborum concludentes, fere in hunc modum argumentati sunt; ut quemadmodum nullus effectus morbi daretur sine ratione sufficienti vel causa sua, ita fieri nequiret, quin tantum ipsi causæ decederet, quantum symptomati cuique compescendo operæ adferret Medicus; itaque, quo quis majorem Symptomatum exercitum profligare valeret, hoc is quoque callentior existimaretur; & est hæc, qua maximam partem, facies hodiernæ Medicinæ nostræ tantopere florentis. Verum tamen, si rem proprius intueamur, invenerimus facile Medicinam isthanc, sæpius palliativam esse, & non raro neutiquam genuinam. Sic e. g. si quis Febrim intermittentem adoriretur, medicamento adversus hunc morbum specifico plane destitutus, & sub ipso frigore cordialia subministraret ad sublevandas vires vitales; acida verò & refrigerantia sub calore, ad arcendam diathesin phlogisticam; & paragogica denique sub ipso sudore propinaret medicamina, annon ille fideliter peccasse diceretur? Sic is quoque crimine difficulter liberaretur, qui in Dysenteria uteretur opio ad tollendos spasmos, dein obstipantibus remediis ad sistendam evacuationem, vel consolidantibus ad exulcerationes internas resarciendas; & hæc de aliis similibus dicta sunt.

§. VI.

Sed Empirica Medicina, quam Medici prioris seculi, per eruditum fastum, usque adeo contemnebant, ut Empiricum & Agyrtam pari lapillo notarent, simpliciore methodo contenta, in Febri intermittente præscriberet corticem amarissimum Chinæ, utpote totam istam rem certo certius confecturum, ac in Dysenteria Rhabarbarum rotunde ordinaret, licet non nosset rhabarbarum hoc officio fungi aut evacuando causam morbificam; aut etiam Acaros occidendo, uti in Scabie; aut amaritiâ acidum frangendo; aut denique præservando a putredine amaritie sua, similibusque.

§. VII.

Tandem convenit inter Medicos hodiernos, quod, quo propius Medicina accesserit ad nativam simplicitatem, eo altius illa evecta putetur; nam in id consenserunt dudum Viri maximi nominis, ut ars salutaris, haud aliter ac Physicorum scientia crevit, comite experientia, sola rerum magistra, mactetur. Scilicet intellexerunt Medicorum acutissimi, quam parum in usus communes contulerint casus medicinales practici, e libris Doctorum depromti; ne dicam quam abnormes fuerint quorundam magistellorum formæ sesquipedales, ut eorum argumentationes taceam, qui, per indicationes nimis videndo, nova indies excogitarunt medicamenta; hi, inquam, quam moleste seduli extiterint, neminem Medicorum fugere potest, qui ingentem medicaminum molem, Pharmacopoliis nostris illatam, oculo, quod ajunt, fugitivo solummodo introspexerit.

Restat igitur nobis, quos copia inopes fecit, ut rem quasi de novo ordiamur, & medicamenta sæpe a gentibus, alias rudissimis, petamus, quorum tamen intelligentia, quod, nescio an sat custodite dirim, vel in eo totam eruditionem nostram vincit,
quod

quod non solum medicina simplicissima contenti fuerint, sed eas etiam medelas per multas generationes factas rectasque servarint, quas labascenti valetudini admoverunt, usque felici comprobarunt; incertas vero contemnerint, aut etiam oblivioni tradiderint.

§. VIII.

Ceterum, quæ vulgo per Europam frequentari solet simplicior Medicina, diligentia Medicorum fere omnibus dudum innotuit; inprimis autem Botanicis adcurantibus, factum est, ut, dum ad singulas cujusque Provinciæ plantas usus earum apud incolas regionis receptos notarunt, nos jam fere nihil lateat; quamobrem sicubi incrementa hujus medicinae ampliora expectentur, e se omnino erit, extra Europam tendere, immo ferissimas adire gentes, ut, quod illis proficuum vel salutare judicatur, sedulo cognoscamus, nimirum hac ratione medicinam olim summopere locupletatam esse constat. Nam postquam Scientia Naturæ, cum incredibili emolumento suo, in *America septentrionali* adamari cœpit, naturæ mystæ ibidem commorantes, otio suo non indignum judicarunt studium conquirendi vires & usus variarum herbarum, etiam ab Americanis barbaris receptarum; gratulabundi accepimus bene multa; illaque incomparabilia medicamenta, quæ bono publico partim dicarunt Viri Clarissimi *Coldenus & Kalmius*, partimque *Bartramus*.

§. IX.

Est hic **BARTRAMUS** colonus Pennsylvaniae, Philadelphiae accola, Botanicus cultor indefessus, qui varias plantas pulcherrimas non solum detexit, sed eas etiam ad *Coldenum, Collinsonium & Gronovium*, aliosque transmisit, & præterea seminum plantarum Americae septentrionalis annua collectione Angliæ hortos ditavit. Ille nuper nobis dedit observatio-

nes

nes nonnullas circa virtutem quorundam Botanicarum Americae septentrionalis, anglice consignatas sub titulo *Bartram's Appendix containing descriptions, Virtues, and uses, of bundry Plants of these Northern Parts of America; and particulary of the newly discovered Indian Cure for the venereal Disease.* At vero, quum hoc Meletema, paginis tantummodo 7. in 8:vo incisum, cuius Medico forte non obvium sit, & idiomate peregrino conscriptum, inoffense forsitan non legatur, me operam Lectori haud injucundam navasse crediderim, si idem illud Romana veste indutum, publicæ luci dederò, pariterque nonnullarum aliarum vires plantarum, recens in America septentrionali detectarum, adjunxero.

Caput. II.

BARTRAMI APPENDIX.

„Continens descriptiones, vires & usus variarum
 „Americæ septentrionalis plantarum, imprimis autem in-
 „dorum therapiam Lais Venereæ, nuper detectam sistens.

1. ARALIA (*racemosa*), aliis Spikenard, aliis vero Liquiritia pratensis adpellata, racemos baccharum fert grandes, mense septembri maturescentes, esu dulces & persalubres victu. Radix balsamica indole sua commendatur, & ab intolis ad sananda ulcera recentia adplicatur, scilicet, coquunt illam, sensim affundendo aquam fontanam, cujus massa sit Extractum quoddam mucilaginosum, usibus eorum feliciter inserviens. Præterea radice masticata, succus deglutitus dolores lumborum tollere dicitur. *v. d. N. 24.*

2. ARALIA (*nudiculis*) vulgo Sarsaparilla nuncupata, radicem longam habet repentem, hispanicæ haud absimilem, etiamsi planta est ab illa diversa, insignisque usus. Hujus enim decoctum pro

potu ordinario quotidie propinatum, ad depurandum sanguinem, & hydropem medendum, præcipue virtutis est & efficaciam, laudaturque usus ejus externus in curanda Erysipelate, itemque in sanandis ulceribus per plurimos, *vid. N. 23.*

3. ERIGERON a nonnullis contra Morsus serpentium usitata est planta. Efflorescit tempore verno ad instar Bellidis, altitudinem pedis circiter attingens. Radix sub ipsa superficie terræ serpit, tenuibus fibris seu filamentis intertexta, estque gustu calida. Indi radicem hanc incisam, contusam, tumoribus duris frigidis dissolvendis admovent. (*An Erigeron Philadelphicum?*)

4. SAURURUS (*cernuus*), apud Germanos nonnullos nomine Aristolochiæ venit, vel ideo forte, quod figura foliorum utriusque consimilis videatur. Locus ejus natalis est humidus, & spicam longam gerit floris albi. Radix spongiosa, instar junci, in superficie terræ subsistit. Hæc, si in modum cataplasmatis Bubonibus mammarum applicatur, vim suam maturandi & sanandi mirifice probabit. Folia ejus siccata & in infuso assumpta, in doloribus pectoris & dorsi valde proficua erunt. *Radices molliunt, digerunt, maturant, discutunt; paregoricæ sunt. Clays. virg. 153.*

5. COLLINSONIA (*canadensis*), Planta est quinque pedes alta, quæ quum decidere coeperit, aut post messem, odorem spargit a fragrantia lupuli non multum alienum. Semina *Salviæ* (*sagesæd*) perquam similia habet. Adpellatur præterea a quibusdam incolis *Horseweed*, vel ideo forte, quod equi illa avidè vescantur, vel etiam, quod ulcera dorsi excoriati probe medeatur. Radix solida est & nodosa multumque commendatur in secundinis retentis, si incisa coquatur decoctumque bibatur. *vid. N. 22.*

6. SANGVINARIA (*canadensis*) ab Indigenis *Reedroot*, seu *Turmerick* vocatur. Folia contusa succum præbent flavum intar *Chelidonii majoris*. Flores albi primo vere germinant. Radix siccata & in pulverem redacta in Ictero commendatur a Domino Coldeno. Dosis erit ʒj in cerevisia secunda. Alias etjam adversus mortum *Crotalophori* adhibetur.

7. *Virga aurea* seu species illa *virgæ aureæ* (*Golden-Rod*) in moribus Colubri tantopere celebrata, est species elegantissima, habetque caulem tenuem, purpureum, pedem unum altum, spica floribus flavissimis, tertiam circiter plantæ altitudinis partem æquantibus ornatum. Hi flores ex alia foliorum ex crescunt, numero tres vel quatuor, in formam parvarum cristarum abeuntes. Laudatur hæc ipsa tanquam efficacissima in moribus *Crotalophori*; nempe herba infusa ejusque decocto hausto, ipsaque planta calida vulnere admota. Adhibetur quoque cum emolumento in intumescencia colli & cervicis, itemque in doloribus pectoris, ob virtutem suam humores viscidos potenter solvendi. (An SOLIDAGO altissima, seu *Virga aurea americana hirsuta*, radice odorata. *Dill. eltb.* 410. t. 304. f. 391.?)

8. (SERRATULA *spicata*), a nonnullis *Throat-Wort*, ob vires medendi collum exulceratum, appellata. Radix crassitiem habet nucis *Heccory* tenuibus quibusdam filamentis intertexta. Caulis quatuor aut quinque pedes altus est, absque ullis ramis, foliis vero longis, arctis, alternatim ex ipso trunco progerminantibus. Flores versus apicem prominent, longa purpurea spica caulem circumdantes. Radix contusa & infusa decoctum præbet, vi sua calida discutiente cum emolumento in læsionibus colli laudandum, vel forma gargarismatis, vel etiam epithematis collo superinducatur.

9. UVULARIA (*perfoliata*) pro specie quadam Sigilli Salomonis pridem venditata, forte ob planorum foliorum mutuam similitudinem; sed caulibus folia perforat, floresque pauciores flavescentes lilium quadantenus referre videntur. Pedem circiter unum alta est. Radix alba est, seseque in formam pedis corvi explicat, quamobrem etiam eodem nomine apud quosdam venire solet. Prællans est Radix, forma cataplasmatum, ad maturanda aperiendaque apostemata, præscripta. *vide N. 26.*

10. TRIOSTEUM (*perfoliatum*) in coloniis nostris septentrionalibus herba Doctoris Tinkeri; in Pennsylvania vero *Gentiana*, & regionibus australibus, ubi in febribus acutis & intermittentibus usurpatur; *Radix febrilis* vocari solet. Nobis autem in pleuritide commendanda; sed apud incolas novæ Angliæ pro emetico adhibetur, operatur potenter, ideoque robustioribus, uti rusticis fortasse, præscribenda; tametsi nobile medicamen poterit esse, si ab artifice scienter commodatum fuerit etiam aliis. *Radicis pulvis, dosi mediocri exhibitus, adversus febres omnes intermittentes, tutum, certum & minime fallax remedium. Clayt. virg. 142.*

11. ALETRIS (*farinosa*) *Blazing-star* uti ab incolis inferioribus nominatur, ab aliis vero *morsus Diaboli* (*Devil's-bit*) utrinque ficta denominatione. Folia quatuor supra ipsa cæspite expansa surgunt & radice, quælibet tres aut quatuor pollices (inches) longa & circiter unum lata. Mense Junii caulem exserit octo pollices altum cum spica floribus decorata sex pollices longa. Uber est proventus ejus in partibus regionis nostræ inferioribus, e solo pingui & sicciori leatens. Radix alba est, crassitie fere fistulæ fumatoriæ, gustusque amarissimi. Pretiosa hæc radix venenosæ fermentationi mirifice resistit, tormentaque illorum ledat, si pulvis ejus sumatur;

vel etiam si ipsa radix contusa & spiritu vini (Rum) saturata propinatur. Dosis erit cochlear unum, quavis vice, donec dolores remiserint. *Radix antifebrilis & leniter cathartica morsumque Caudisonæ sanat. Clays. virg. 151.*

12. HELONIAS (*bullata*) *Star-grass*, non multum a supra dicta abluere videtur, sed folia gestat arctiora, acutioraque & hieme præcipue magis flavida. Locus natalis est humidus, & inter Vaccinia (*Hurtie berries*), crescitque abundanter in *Jersey*, & in quibusdam *Pensylvaniæ* ac *Marylandiæ* locis depressioribus. Decoctum ex radice paratum alvi tormina levare fertur.

13. LIRIODENDRUM (*Tulipifera*) communiter *Populus* dicitur. Hujus corticis Tinctura s. Essentia interne commendatur in feбри ardenti, itemque in intermittenti. Inter boreales incolas vero celebratur ob usum in podagra & rheumatismo.

14. ASCLEPIAS (*tuberosa*) e radice, quæ altas radices agere solet, exsurgunt varii caules pilosi, circiter duos pedes alti, foliis arctis longis circumdati; In summitate eorum crescunt cristæ latiores, floribus Aurantium colore nitentes, quibus succedunt siliquæ longæ, feminibus planiusculis refertæ; Semina dum maturuerint, tumque siliquæ dehiscere cœperint, Pappo coronata, ventoque afflata, avolant. Est autem hæc planta insignis in sistendis hæmorrhagiis. Radix in pulverem redacta propinetur in cochleari uno spiritus Saccharini; vel potius, uti Indi illa utuntur, Radix incisa contusa coquatur in aqua & hauriatur decoctum. *Petrus Kalmius* illam perutilem in passione hysterica prædicat.

15. ORCHIS radicem habet cepæ magnitudi-
ni æqualem, uno vel binis foliis stipatam, per to-

tam breves virescentibus, sex vel septem pollices longis, quosque latis, lineolis albis ab una ad alteram extremitatem striatis. Hæc radix contusa & auribus admota otalgiam compescit & ad apostemata aperienda mirifice confert. (*An Aretbusa bulbosa?*)

16. SAROTHRA (*Gentionoides*) vulgo Ground-pine, Cupressus sylvestris vocatur. Crescit ut plurimum ad altitudinem palmi. Hujus tenues ramuli undique sparguntur ex unica parvula radice fibrosa prodeuntes, haud aliter ac nostrates (*Penny-Royal*), sed tenues sunt instar fili vel foliorum pini, unde etiam nomen sortita est hæc ipsa planta. Minuti flores ejus flavi sunt, abeuntque in parvas siliquas rubras summis ramulorum inhærentes. Odor eius graveolens est, uti folia pini olere solent. Locus natalis est Solum vetustum argillaceum macrum. Excellenti virtute prædita est hæc herba in unguentum redacta cum *Penny Royal*, *Hemlock* & *Henbane*, vel etiam sola in contusionibus & contracturis, præsertim si adhuc viridis applicatur; Virium enim suarum magnam jacturam facit quamprimum flaccescere coeperit, vel penitus emarcuerit.

17. GNAPHALIUM (*margaritaceum*) item Cotton-Weed aut *Sempevivum*. Frequentatur in balneis & fovendis tumoribus frigidis, contusionibus & contracturis; misceri quoque *Sarothra* assolet.

18. LOBELIA (*siphilitica*) memorabilis hæc planta e radice fibrosa ascendit ad altitudinem trium vel quatuor pedum, cum spica longitudinis fere pedis unius, floribus cæruleis, caulem undiqueque cingentibus, vestita. Crescit in locis pinguibus & umbrosis. Præterea rarior est planta in multis partibus regionis. Doctissimus *Petrus Kalmius* (qui de hac Planta informatus est a Chiliarcha *Jousson*, hic vero ab Indis, larga præmiorum messe, ad revelan-

dum

dum secretum allectis, condocofactus) auctor est, radicem hujus herbæ multo perfectius commodiusque mederi Siphylitidem, quam vel ulla præparata mercurialia. Quamobrem etiam Indiani, in univ-
 sum omnes Canadenses, hac ipsa radice utuntur non solum pro se ipsis, sed etiam pro Gallis, inter eos mercantibus, quantumcunque demum luc fuerint infecti. Recipiunt radicis *Mp. I*, coquunt in aquæ *Mij*, decoctumque bibunt, incipiendo a *Mfs*, si æger tenuioris fuerit constitutionis; hinc dosin augent quotidie, usque quo ægrotus vim decocti laxantem ferre poterit, sique acciderit, ut purgationi succumbat, ab usu decocti desistunt per unum vel alterum diem, tum redintegrant potionem, pro re nata, & prout tempus id poposcerit, donec ægrotus tandem reconvaluerit. Quæ dum aguntur, ipso decocto lavant ulcera, si qua fuerint; sed, si profunda & putrida deprehenduntur, conspergunt eadem pulvere interioris corticis *Ceanothi americani* (Spruce-tree) quo citius exsiccantur; at, si malum fuerit inveteratum, sumunt decoctum *Ranuncii abortivi*. Veteranus quidam *Sachem* certiore fecit *Chiliarcham Johnson* etiam de alio quodam vegetabili, radice rubra, ramis variis tenuibus octo pollices, s. duos pedes longis; spica florum alborum, in siliquas seminum nigras, quadratas abit. Hujus folia nostratum nonnulli, inquit *Sachem*, in infuso bibunt, nonnulli autem tabaco mixta fumant; hujusque radicis decoctum *Lobelie* anteponendum esse contendit idem ille. Interim tamen certum est, *Lobeliam* potissimum frequentari, eamque porro ita felici successu suo probatam esse, quam quæ maxime.

Sequitur specialius quoddam regimen, observandum circa usum Lobelie, in Siphilitide, Chiliarchæ Johnson ab Indis communicatum.

„Decoctum Lobelie ægrotis propinantur circiter
 „ſgills ij) quovis mane, ventre vacuo, ante prandi-
 „um, ut & vespertino tempore cubitum eundi, doſi-
 „munda vel imminuta pro ratione virium ægrotantis.
 „Die tertio balnea instituenda ſunt, bis in die repe-
 „tenda, usque dum ulcera probe depurata fuerint,
 „& quadantenus sanata, tum lotio iſta ſuſcipi poteſt
 „ſemel tantummodo in die, donec ſymptomata pe-
 „nitus exſuient. Præterea victus ſemper debet eſſe
 „tenuis & vegetabilibus, potuſque tenuiſſimus, uti
 „ſere in quovis alio ægrotorum regimine, excepto
 „Ptyaliſmo. Sunt hæc obſervationes ſ. cautelæ mi-
 „hi ab eodem ipſo communicatæ, qui mihi totam
 „hanc reconditam rem adaperuit. *vid. N. 38.*

19. VERONICA (*virginica*) e radice fibroſa
 producit duos vel tres caules, a tribus ad quinque
 pedes altos, foliis tribus vel quatuor in uno articulo
 verticillatim coeuntibus ſtipatos; in apice cujuſque
 caulis ſpica longa florum alborum eminet. Hu-
 juſ radice Mp. I coctus in lactis LB. j (Pinte I.) illa-
 que potata pro valido Emetico ab incolis inferiori-
 bus habetur.

20. EUPATORIUM (*perfoliatum*). Locus
 natalis eſt ſolum humidum. Caulis ipſa folia, quæ
 ſcabra ſunt & acuta, permeat, & altitudinem ſere
 duorum ſ. trium pedum attingit, ſeſeque verſus ſum-
 mitatem in ramos explicat, prolixum falciolum
 florum alborum progignens, quibus ſuccedunt ſe-
 mina pappoſa a ventis diſpergenda. Hæc herba
 cocta in aqua, ejuſque decoctum hauſtum, pro E-
 metico in febribus intermittentibus commendatur,
 uſuque celebris eſt in fovendis membriſ dolore
 correptis.

Caput III.

COLDÉN (*Convallader*) Vir magnæ auctoritatis apud Noveboracenses Americæ septentrionalis, plantas *Coldinghamias* in provincia *Noveboracensi* Americæ sponte crescentes descripsit in *Act. Ups.* 1743, 1744; quarum nonnullæ mihi videntur esse memoratu dignæ respectu earum virtutis therapeuticæ.

21. **VERONICA** (*virginica*) 3. Decocto radicum hujus plantæ frequentius utuntur Americani ad purgandam alvum.

22. **COLLINSONIA** (*canadensis*) 8. Radix ad dolores post partum valere dicitur, quod in antecedentibus apud *Bartramum* confirmatur. *vid. N. 5.*

23. **ARALIA** (*nudicaulis*) 66. Radix odore & gustu balsamico ab incolis frequenter usurpatur pro *Sarsaparilla*, & in omnibus, quibus vulgo *Sarsaparilla* usurpatur, efficacior est (ut sæpius exper-tus sum) morbis. Corticem radicis contusum indigenæ vulneribus adplicant. *vid. N. 2.*

24. **ARALIA** (*racemosa*) 67. Radix tuberosa, crassa succo lacteo, balsamica grato odore; in morbis stomachi & pectoris potissimum a nostratibus usurpatur. *vid. N. 1.*

25. **ARALIA** (*spinosa*) 68. Cortex hujus gustu fervidus est, & decoctum ejus ab Indis ad hydropem & morbos Rheumaticos usu venit, & eorum exemplo ab incolis; Est insigne sudoriferum.

26. **UVULARIA** (*perfoliata*) 74. Radix cum aqua contusa & ad vulnus morsus *Crotalophori* adplicata, in usu est apud nostrates. *vid. N. 9.*

27. **VERATRUM** (*luteum*) 80. Radix in usu est apud nostrates ad colicam.

28. RUMEX (*britannica*) 83. Hæc planta est secretum magnum nostris indigenis, ad ulcera phagedænica, ad quod Christianis revelandum quocunque pretio allici non potuerint; sed felici casu detectum. Eo etiam vidi *ulcus palati phagedænicum*, in quo os palati peresum erat, cum successu inopinato curatum, lavando solummodo ulcus decocto radicis & haustu ejus quotidie exhibito.

29. ACTEA (*racemosa*) 125. Dixit mihi Practicus Medicus se sæpius uti hujus radicibus ad dissolvendos tumores scirrhosos forma cataplasmatum applicatis. Quidam vicinus tincturam radicis hujus (pro radice Araliæ, foliis cordatis errore assumptæ) exhibuit famulo suo, querenti de languore & lassitudine spontanea; agitatus erat præterea ægritudine maxima cum sudoribus frigidis, tamen valetudinem pristinam statim recuperavit.

30. GERANIUM (*noveboracense*) 171. Decoctum radicis hujus plantæ ad dysenteriam nostratibus in usu est.

31. EUPATORIUM (*purpureum*) 180. Audi vi indigenas uti decocto radicum hujus plantæ in curanda lue venerea.

32. ANTHEMIS (*noveboracensis*) (*an Anthemis Cotula?*) 199. Herba hac nostrates feliciter utuntur in cataplasmate vel suffimento ad discutiendas contusiones & suffusiones.

33. LIQVIDAMBAR (*peregrinum*) 224. Indigenas uti radice hujus Plantæ in ore masticata ad sistendum sanguinis fluxum in vulneribus recentibus, mihi narratum est.

Caput IV.

Ex his tantum non omnes in America percelebrari cœperunt, tanquam specificæ adversus varios morbos.

34. SPIGELIA (*anthelmintica*) Auctore Brounio, decantatissimum existit medicamen contra vermes, scilicet infusum herbæ propinatum. Cyathis duobus quavis 3 a hora, & deinde Cyathus unus pro dosi. *Hanc medicinam nuper Holmiæ verminantibus pueris felici cum successu præscripsit experient. D. D. Bergius.*

35. SPIRÆA (*trifoliata*) Radicis in pulverem redacti scrupuli duo blande per vomitum expurgant. *Clayt. virg. 163; & æque tuto operantur ac unquam Ipecacuanha.*

36. PHYTOLACCA (*americana*) cujus vires innotuere inde ab Italia universæ Europæ usque ad nostras terras, tanquam facile unicum adhucdum cognitum medicamentum efficax in cancro, si succus ejus expressus instilletur ulceri cancroso; id, quod crebris experimentis notum est testatumque. Monendum tamen est, quod si succus vernus expressus fuerit, frustra applicatur: mitis enim tum est omnisque acrimoniæ expers, adeo ut teste *Celeb. Kalmio* ab Americanis tum temporis inter olera recipiatur & assumatur; Quod tamen absque discrimine vitæ non ausint incolæ, postquam rite adoleverit; quamobrem etiam providendum est, si succus vernus necesse habebitur, ut potius ab radice, quam ab herba exprimat, *vid. Kalm. relat. 95.*

37. POLYGALA (*Senega*) est illa radix, qua ferè Americani veluti arcano se suosque curant a morfu Crotalophori, si alia bene non succedat. Hanc etjam postmodum *Tennentius* insigni cum emolumento in febribus inflammatoriis applicavit, quapropter lauto præmio a Parlamento Pensylvaniæ mactatus est, quippe, qui vix jactura 3 a 4, centum servavit a pleuritide; dum alias 50 ex 100 decesserint, usum hujus radice negligentes. *Eufus de his actum*

in diff. de Radice Senega, in amœn. Acad. quas
adeas, Vol. 2. p. 126.

Caput V.

KALMIUS (*Petrus*) Celebris Professor Abo-
Eunium, qui A:o 1747 iter fecit in Americam septen-
trion. satis sibi non duxit explorare latebras naturæ
ejusque dotes pandere, floramque Americanam in-
comparabili auctu ditare; sed in eo juxta occupatus
fuit, ut, quoad fieri potuit, exploratis herbarum vi-
ribus, rei Oeconomicæ itemque Medicæ consul-
tum esset.

38. LOBELIA (*sipbilitica*) ejusque efficacia
in lue venerea exstirpanda ab eo graphice descripta
legitur in Act. Acad. Scient. Holmens. in hunc
modum:

*„Lobelia, ut efficax remedium contra luem veneream
„a Petro Kalmio descripta.*

Fera gens americanorum borealium jam diu ex-
perta est luem veneream apud se identidem grassan-
tem, parum certa utrum ab Europæis id mali in se
translatum, an etiam supra eorum adventum inve-
teratum sit. Quicquid interea id rei sit, tamen cer-
tior factus sum a fero quodam & immaniveto horum
hominum viro, Luem hanc, multo ante, civitates
eorum scedasse, quam Europæi adventarant, quippe
qua juvenes eorum bellatum euntes contra America-
nos australiores, utpote qua latius serpserat malum,
hoc morbo infecti rediere. Unde jam hinc multo
ingravescere cœpit.

Interim tamen observare convenit, quod, quem-
admodum incolæ horum locorum subito hac peste
corripiantur, ita illam quoque extemplo profigare
possunt; Immo vero, si usque adeo prævaluisset
morbus,

morbus, ut ægrotus inde velut semiputris fœtorem spargeret, qui alios longe arceret; tamen brevi sanaretur eo successu, ut nunquam in morbum recideret, nisi voluntario ausu eundem sibi denuo contraxerit. Et hanc quidem medendi rationem incunt medicamentorum mercurialium ignari, eundemque hunc morbum facillimum curatu reputant.

Quum superiori anno in Canadam perveneram, fere nemo, qui teros Americanos adierat, non celebrabat eorum solertiam hunc morbum meris herbis propulsandi, sed querebatur curiosissimus quisque, quam difficiles sint incolæ in communicanda sua medendi ratione; quippe quæ arcana studiose servant, dum credunt remedia sua perdere virtutem viresque, si forte Europæis innotuerint, seseque deinceps specadere ulterioris usus.

Fuere Galli haud pauci, qui auro aliisque incitamentis sategerunt feros flectere ad aperiendam sibi hanc medendi rationem, sed irrito conatu; quin immo misera experientia didicerunt hac lue fœdati, demum reconvalescere ope & liberalitate humanissima ferorum horum hominum.

Dum proxima æstate Chiliarcham W. Johnson adire mihi licebat, varios de variis horum hominum & locorum rebus sermones scilcitando ferebam. Habitat idem ille medius inter hos feros, quas nullis non officiis sibi devincire studuit; unde illum quoque veluti patrem suum, ad sustentationem eorum mirifice conferentem, adamant; immo familiæ incolarum perplurimæ, quippe dum norint se benigne ab eo exceptum iri, omnique re necessaria sibi gratis provium, veluti agmine, ad eum duntaxat vitendum, ex distitis terris confluunt, dum ille in lucro ponit usus eorum ultro deservire. Præterea, quod pari cum honore de eo etiam dicendum erit, scion.

scientias maximi facit, eisque amplificandis ornandisque omni nisu invigilat. Hunc itaque, quum jam diu inter feros vixit, mores eorum, si quis alius, perdidicisse, verisimile est. Ergo itaque præter alia asseverabat mihi, feros scire contagium venereum meris herbis facillimo negotio proffigare, ejus rei multa ipse testis mihi narrabat experimenta, in multis adhuc superstitionibus, facta, quorum quosdam usque adeo occupasset lues, ut cadaverum more foetebant aliis super alia ulceribus utrinque depatti. Nigritarum par, marius uxorque, æquato morbo fere ad interuentionem correperunt, intra decem dierum spatium ita vires recuperarunt, ut muneribus suis ambo fungi possent, sensimque extra discrimen positi, sobolem vegetam procrearunt, ut missas faciam alias, hujusmodi narrationes per plurimas:

Jam hinc percontabar, an cuiquam notæ hæc herba antiveneræ essent, cumque nulli affirmarent, rogabam Chiliarcham Johnson, experiretur, annon ipse eas explorare posset, utpote unus, qui apud feros meritorum vi valebat, indeque totum orbem literarium in aere suo fore aiebam; a quo non abnuit, sed omnem operam in expiscanda medicina ista semet locaturum spondit.

Hoc animo, ut incepta prospera essent futura, Chiliarcham submonebam, (enim vero curatio morbi mulieribus præcipue commissa erat) veliet unam post alteram singulatim accerere, unique, nulla alterius conscia, injungere, ut monstraret sibi herbas, quibus aduersus memoratam Luem uti suessent, nec contentus esset, hortabar, inspectione foliorum aut radicis, verum integram herbam panderent.

Ne autem multus sim in prædicanda Illustris hujus viri in extricando arcano indefessa opera, ferosque illiciendi studio, iufficiat dixisse, tres harum mulic-

mulierum tandem protulisse eandem herbam, cum eadem narratione de medendi methodo. Erat præterea vir quoque inter teros, curatione dicti morbi percelebris, qui, quamquam radices ejusdem herbæ producebat commendabatque, aliam tamen radicem magis laudabat, cujus usum ac vires ab avo suo didicerat, eandemque se multo malte, affirmabat.

Interea vero, quænam potissimum erant hæ herbæ paucis expediam:

Sunt in America septentrionali quinque species Lobeliæ, quarum Princeps adversus Luem venericam una est.

Mihi autem, dum densas silvas asperasque vias peragro, sarcinam librorum botanicorum mecum portare non licet, quin oportet ita res meas componere; ut, dum suppetat papyrus ad internendas herbas, tantillumque chartæ, atramenti & instrumentorum scriptiois mihi satis esse patiar, nempe memor molis eundo indies crescentis. Itaque descriptane jam ante hæc herba sit, nec satis scio, nec, si descripta est, quo nomine veniat, facile dixero. En igitur illam descriptam, idque ita jam, ut in bibliotheca botanica appareat, utrum dudum delineata sit, nec ne. Cumque plerosque, Botanices gnaros, Latinis terminis assvesse norim, herbam hanc latiali sermone sistere placuit.

RADIX perennis, fibrosa: fibras plurias albas, lineæ crassitie, duorum digitorum longitudine plus minus, glabras tanquam e centro emittens.

CAULIS simplex (interdum tamen ramos emittens), erectus, diversæ longitudinis, ab 1 ad 4 pedum longitudinem, communiter tamen 1 ad 2 pedum longitudinem, teres, glaberrimus, lævis, subnitidus, pallide viridis aut interdum rubescens, præci-

præcipue versus inferiorem partem, foliatus; folia usque ad spicam florum gerens.

FOLIA duplicis generis: Radicalia scilicet primo anno, Caulina vero anno secundo primum prodeuntia.

Folia Radicalia ovato-lanceolata, subacuta, crenato-plicata, glaberrima, utrinque subnitida, obscure viridia cum tinctura purpurei, in petiolos desinentia.

Folia Caulina per totum caulem sparsa, ovato-lanceolata, subacuminata, inæqualiter dentata, patentia, plura, glaberrima, subnitida, in petiolos desinentia; ad margines puncta albida tantillum elevata sunt; quid, quod ipsi denticuli ejusmodi puncta albida elevata gerant; nervi in inferna folii superficie longitudinaliales elevati,

Rudimentum florum ad alas inferiores.

FLORES superiorem partem caulis occupant; pedunculis 2 vel 2½ linearum longitudine insidentes; quivis flos sedet ad alam folioli lanceolati, acuti, serrati: serraturis subulatis,

Flores fere erecti, magni, cærulei, magnitudine vix floribus Lobeliæ, flos cardinalis alias dictæ, cedentes.

Calycis laciniæ lineares, acutæ, longæ, scilicet 5 ad 8 linearum longitudinæ, marginibus prope basin retrorsum flexis.

Reliqua floris sunt Lobeliæ; vide Characterem in *Linnæi Gen. Plantarum*.

Si fregeris herbam, succus lacteus undique destillat. Nonnulli caulium grandiorum farragine radicem gaudent, instar radicem cæspitis.

Folia caulina majora haud raro 4 seu 5 pollices longa sunt, unumque cum dimidio lata. Inferiora caulina folia lanceolato-ovata sunt ut plurimum.

Folia

Folia inferiora primum e caule decedunt. Interdum plures caules ex una radice enascuntur. Plantæque major caulis sæpe diametri pollicis dimidii est.

Sero autumno folia maculis fuscis plena conspiciuntur.

Efflorescit herba circa d. 21 Julii, seminaque matura ad initium Septembris colliguntur.

Locus natalis humidus submadidus, ad ripas amnium & fluviorum; habetque in vicinis *Eupatorium* species omnis, *Lycopus*, *Bidentem*, *Mimulum*, *Chelidonium acadensem*, *Helxinen caule tetragono aculeato*, *Perficariam urentem* &c.

Gustum radicis parum abhorrentem à Tabaco sensi, quippe qui diutius ori adhæret & vomitum ciet.

Et hæc quidem illa LOBELIA est, qua ferè communiter ac præcipue utuntur adversus Tabem Veneream. Curaque perquam simplex est, uti horum hominum omnis, & peragitur in hunc modum:

Sumunt radices herbarum quatuor, sex vel plurius, prout violentia morbi id exegerit, easque lavant. Alii recentes radices commendabant, alii vero siccitas malebant, scilicet quibus supra tres annos siccatis usi sunt multi cum insigni emolumento suo. Coquuntur deinceps radices in vase quocunque, parum enim refert horum hominum ubi coquantur, quippe quibus, præter cacabas ex orichalco & æneas, suppetant nulli ad elaboranda medicamenta sua.

Matutinis horis propinatur ægroto, decocti quantum unquam placuerit, aut ipse potare possit, eodemque, per reliquum diei pro potu ordinario; utetur; inde dum alvum ad hypercatharsin ciere cœperit, ut sæpe fit, extenuandum est decoctum, donec id recte ferre potuerit; quæ dum aguntur, ab ebrietate omnino abstinendum est. Potissimum autem tenui-

ofii victu vescatur, ac ipso quidem ex regno vegetabili desumpto, tametsi carne quoque ægrotantem interdum ali liceat: Altero die, itemque tertio, pergite æger eadem via decoctum non solum bibens, sed quotidie eodem etiam se totum, & præcipue partes lætas, lavans; continuabit diætam isthanc per quatuordecim dies, ac septimanas tres, ex quibus morbum haud raro superatum experiri contingit.

Si ægrotus ulcerum plenus est, sub curatione ad eadem verrenda adhibetur *Geum* floribus nutantibus fructu oblongo, seminum cauda molli plumosa. *Linn. flor. Svec.* 424. apud eos crescens locis humidis. Hujus radix exsiccata, pulverisata, inspergitur ulceribus depurandis. Et sicubi acciderit, ut, dum morbus altius ægrotum obsederit, parum proficiat usu decocti *Lobeliae*, sumantur radices *Ranunculi* foliis radicalibus reniformibus crenatis, caulinis digitatis petiolatis. *Gronov. fl. virgin. munda-*tas milces *Lobeliae*, coquas, decoctumque ægro propinas. In his tamen cavendum est, ne nimium hujus *Ranunculi* sumatur, quippe quo inflammatio intestinorum facile oriri posset. Decoctum hoc mirifice purgat vomitumque ciet & spem omnem successus æquat. Sin autem fortius fuerit, veneni naturam induit, haud aliter ac *Radix Angelicæ canadensis purpureæ*, quæ acerbum illud toxicum est, quo uxores ferorum, a viris suis rejectæ, se ipsas interneccioni dare solent, ac cui veneno, ne ulla quidem medicina; quin ipsa præsidia adversus *Caudito-*ni morsus, antidotum non est.

Erat insuper alius virorum ferorum, curatione morbi venerei inclitus, ac ejus fidei in revelandis arcanis suis multum tribuebat *Chiliarcha Johnson*, is, inquam, etiamsi *Lobeliae* usum tantundem collaudabat, tamen majoris faciebat *Radices CEANOTHI Linnæi*, seu *CELASTRI inermis*, foliis ovatis serratis,

vatis trinervis. Linn. Hort. Cliff. 73. Gronov. flor. virgin. 25. Decocto hujus, in modum Lobeliae parato, totam peragebat curationem suam. Decoctum isthoc coloris rubri est, instar sanguinis. Sin autem morbus nimis invaluerit, sumantur **RADICES Rubi caule aculeato, foliis tornatis. Linn. flor. Svec. 410.** illæque prioribus misceantur.

Præterea contingebat mihi nosse hominem, qui ante aliquot annos laboraverat hoc morbo haud protul ab discrimine vitæ, at ope feræ cujusdam mulieris perfecte restitutus. Is adhucdum servaverat manipulum radicum, cum foliis radicalibus, sibi tam salutarium, quas, dum inspexeram, omnes memoratæ Lobeliae esse apparebat. Atque his herbis æque insignes stupendæque curationes institutæ sunt, ac unquam Mercurio, saltem cum eo discrimine, ut ferorum medendi ratio nunquam in periculum vitæ ægrotum vocet. Sic enim nullum Americanum ferum hac Lue obiisse unquam audies, nec suppetit ullum exemplum ægroti, quantumlibet hoc morbo depalli, sub curatione vita defuncti, neque ullum incuratum abiisse meminit quisquam. Tandem ex illis, qui dolenda vice, utramque sanandi viam, nempe Mercurio, aut hiscemet herbis reconvalescendi, experti sunt, affirmant curationem per herbas, alteri multo præstare.

Ego vero, quamquam sincere optavero, nunquam nobis Svecis opus esset Mercurio aut his herbis in propulsanda foedissima Lue; tamen mearum partium, quippe historici naturalis esse duxi, has herbas cum usu suo vulgare, qua in re, si quid mitius aut lenius protraxerim, quam hi forte velient, qui pro nefando morbo, ad terrorem aliorum, omne remedium exesse juberept, juvabit tamen & intermedium consuluisse, & si, qui nulla culpa sua pestem hanc sibi contraxerint, vitæ miserorum hominum

adferendæ, tollendoque malo, meliori mitiorive ad-
miniculo providisse.

Porro Medicorum cura erit altius naturam & vires harum herbarum indagandi, emendandique usum earum & alia, quæ inconditos Americanos adhuc forte lateant, utpote quorum theoria Medica nec dum commendari possit, sufficiat autem mihi, ex ratione muneris Historici naturalis, visa auditaque in medium vocasse.

Et sic tandem ulum quarundam herbarum sistere licuit, primum quidem, ut sit, mihi nullius momenti, præter delectationem Botanici curiosi, visum; Dein vero dum in mentem revoco eorum exprobrationem, qui quondam me viderunt herbas colligentem, qua vires & usum, me & alias latentes, quæsi verunt: Cui bono? cumque eorum recordor, qui Naturæ curiosos ludificantes ajebant, satis esse aliis negotiis impari, muscos & mulcas legere; lupuduit mei homines, quippe qui in itineribus meis, auctaque experientia, meliora edoctus, intellexi, eam demum herbam, quam forte ut vilissimam sæpe numero spreui, utilissimam pretiosissimamque fore. Quin didici, illam ut plurimum rem, herbam, puta, insectum &c. vilipendi, flocci naucique primum factam esse, quæ, dum usum & virtutem suam probavit, fere omnem æstimationem longissime superaverit. *Conf. anteced. N. 18.*

39. LONICERA (*Diervilla*) eodem auctore commendatur, ut efficax in Gonorrhæa & suppressione urinæ, frequentaturque in America Boreali *vid. Kalm. Relat. 40.*

40. CHENOPODIUM (*anthelminticum*) semina communiter usurpantur adversus vermes apud Americanos Boreales, qui inde omni alio anthelmintico ultro carent. *Semina lumbricos e corporibus infantum expellunt. Clayt. virg. 145.*

41. AGRIMONIA (*cupatoria*) Radix infusa apud Canadenses in usu est pro febris calidis curandis.

42. GEUM (*rivale*) Radix æque frequentatur in febris intermittibus, apud Americanos septentrionales, ac apud nos *cortex Chinae*, adeo ut parum de China solliciti, voti haud dubie compotes sint. Ceterum D. D. Bergius fidem mihi fecit, radicem hanc pulverisatam in Tertianis, tantundem a se tentatam, successu non caruisse.

43. MONARDA (*mollis*) pari quoque modo subministratur febris intermittibus in America septentrionali, eodem auctore. Adhibetur quoque pro stomachico in morbis epidemicis contagiosis quibuslibet. *vid. Kalm. Relation p. 87.*

44. HAMAMELIS (*virginiana*) Decoctum corticis validum usum præstat in morbis Ophthalmicis. Auctor se vidisse ait, ferum quendam hac medela sanasse virum juvenem, cui lumen per semestre plane ademptum erat. *Kalm. Relat. p. 52.*

45. IRIS (*versicolor*) Radix mirifice valet in ulceribus tibialibus, ut & in vulnibus recentibus. *Kalm. Relat, p. 61.*

46. MYRICA, (*cerifera*) Radix in dolore dentium usum suum probatum apud Americanos boreales. *Kalm. Relat. p. 90.*

Prætereo hujusmodi alia, ne falcem in alienam messem intulisse videar, certo certius confidens, Auctorem nostrum Cel. D. Kalmium nihil omisurum, quo hæc omnia niteant in Itinerario suo, quod fructuosissimis observationibus collustratum, propediem gratulabundi erimus visuri.

§. X.

Hinc jam facile apparere putaverim, quam exi-

his medicamentis America septentrionalis scateat, quantoque cum damno generis humani nos eadem ignoremus; quin incitemur ad eadem in Pharmacopœas nostras invehenda, aut etiam in hortis nostris colenda, ut dum miseria id exegerit, habeamus, quo salvi simus. Quid? Quod condocesimus nihil impedire, quo minus eadem obtineantur in aliis terris exoticis, quæ in America usu venerunt, quippe, dum ibi locorum inquisiverimus, quibus incolæ nitantur remediis, simulque vegetabilia eorum, tantundem frequentata, innotuerint, abundabit genus humanum multo pluribus eximiisque remediis ingenti cum emolumento suo.

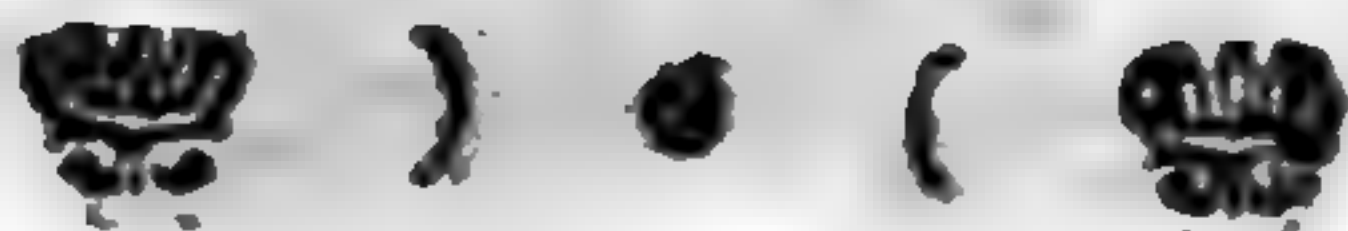
§. XI.

Ex allatis, præcipuæ hæc commendandæ erunt, quæ in hortis nostris facillime coluntur, multoque efficaciores sunt recentes, quam quæ ex peregrino solo diutius exsiccate invehuntur; quarum quidem *ARALIA nudicaulis & racemosa*, utpote succedaneum sarsaparillæ, semet mirifice probat. *COLLISONIA canadensis*, quæ se gustui tam singularis præbet, quæque tantopere commendatur in *Colica loebiali*, aliquando a Medicis nostratibus usu recepta, virium erit procul dubio haud spernandarum. *LOBELIA siphilitica*, quæ tam stupendos edidit effectus in tenacissimo morbo illo, qui alias non nisi mercurialibus, eisque haud sine tormento, cedit, forte non negligetur a Medicis, si modo nomen Medici misericordis mitissime vitare cupiunt. Hæc autem, ubi apud nos coletur, seminanda erit in solo sabuloso minus siccato. *RUMEX britannica* uti fere unica ad sananda ulcera antiqua cachectica scorbuticorum sine periculo vitæ, nunquam satis æstimanda erit, ex cujus affini vidimus effectum memorandum, videlicet *Rumex aquatico*, qui pari modo frequentari debet. *SPIGELIA antihelminthica* eo dignior est quæ
ex

ex Pharmacopœis nostris depromatur, quo plures hi sint, qui vermibus sæpe numero torquentur. Et licet Pharmacopœæ nostræ abundant medicamentis Anthelminticis, spe tamen hucdum in eisdem posita, fere singuli cadimus ut plurimum. **POLYGA-LA senega** tanquam specificum remedium in moribus viperarum itemque in morbis inflammatoriis, haud quaquam omittenda est, dum tantæ myriades hominum, anno quovis, apud nos pleuritide & peripneumonia plectuntur. Anno MDCCLIII dum forte N. D. Præses ex refrigeratione Peripneumoniam sibi cotraxerat, sumebat hujus Radicis ʒj pro dosi, ter in die, qua, intra biduum perfecte liberatus evasit. Singularis hujus radiceis sapor, qui acidus est & simul calidus, monere videtur, huic aliquid inesse, quod frustra in aliis medicamentis simplicibus quæsierimus. **ACTEA racemosa** exhibet nobis medicamentum repellens, unde facile commonefacti sumus *acteam spicatam* nostratam, in lucis nostris ubivis crescentem, defectui hujus substitui posse. **PHYTOLACCA americana** plantanda esset in omni horto Pharmacopolarum, ut ingravescente morbo mortales tantundem vexante, saltem aliquis e miseria eriperetur. **GEUM rivale** nobis tam familiare & domesticum plus ultra tentandum esset, ut inopes emendæ Chinæ impares, haberent aliquid sibi salutare: Ne dicam alia haud temere contemnenda.

LXXIII.

ACETARIA,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Proposita a

HIERON. VON DER BURG.

Ostro-Gotho.

Upsalæ 1756. Junii, 29.

---

*Expedita res est & parata semper, neque
egent igne, qui hortos habent, crudis
enim cibus facile vescuntur & coctu faci-
libus.* Plin. XIX.

S. I.

Machina corporis humani, fibrosis staminibus contexta, Sacris in Litteris vestimenta congruenter satis assimilatur. Ut enim hoc sensim teritur ac veterascit; sic, assiduo suo labore ac motu, cor, sanguinem ceterosque in corpore humores circumvehens, sensim obrigescit: indies quoque, & magna sæpe cum vehementia, motu musculorum voluntario, vitæ consumuntur stamina. Hæc itaque constanter sustineri, quotidie oblini, sollicitèque curari debent, si corpori sano & vegeto firmitatem & robur addant. Inter primaria itaque vitæ feliciter sustentandæ fundamenta, nil

nil potius, præstantius nihil, quam quod ad victum pertinet. Elucescit etiam in eo Summi Numinis clementia, quod in Globo hocce terraqueo, locupletissimum nobis concesserit penum, ex quo omnia usui inservientia depromi possint. Maximo tamen hocce quamquam fruimur beneficio, salutis nostræ minus sufficeret, nisi debito accuratationis modo, selectionem faceremus, secundum propriam cujusvis vivendi rationem, optime institutam & variam. Cibus, partim ex Animalis, partim Vegetabilis ex Regno, sumitur; Lapideum vero Regnum, instar veneni corporibus, nil alimenti præbet, nisi elementa illius a Vegetabili vel Animalis prius sint adornata. Quum itaque Animalia non minus, quam Vegetabilia nobis sint alimento, nullus ideo dubitet, quin hæc inter magna existat discrepantia: Nec semper in summa nutriendi vi, optima virtus latet. Primi in aurea nascentium rerum ætate homines, Vegetabilia pro cibo potissimum & unice adhibuerunt: Adventitius vero ille usus, animalium carnes devorandi, recentior est; ast, suis utrumque alimentorum genus gaudet prærogativis. Meum, B. L. jam ferit propositum, de molliori mitiorique illo corporis nutrimento, quod ex Vegetabilibus tantummodo desumitur, breviter agere, illamque Phytophagiæ partem, quæ mensam, *Acetarius* sic dictis, instruit, levi adumbrare penicillo.

§. II.

Diximus supra, animalia æque ac vegetabilia alimentum corpori adferre; modum tamen & gradum hæc inter maxime esse diversum. Carnes nempe, ventriculi beneficio solutæ & viribus vitæ subtractæ, in gelatinam abeunt; dum porro Vegetabilia, eodem negotio, Emulsionis instar, elaborantur. Illa etiam, pauca ac consistentia dant excrementa; hæc vero, multa ac solutiora: quod optimum est

visu, dum pecora cum feris, e. g. Bovem cum fele, comparamus. Vegetabilia mitiorem generant urinam; carnes vero, acriorem & magis foetentem illam reddunt: est enim urina, falsilago illa a sanguine excreta, monstrans qualia evaserint, quæ massæ sanguineæ sunt admixta. Vegetabilia sanguinem solutiorem, Carnes vero densiorem & rubicundiores reddunt; unde etiam animalia carnivora sunt ferociora; Phytivora autem mitiora. Angli, multum comedentes assatas crassasque carnes, plethorici, rubicundi & ardentes sunt; contra Itali pallidi sunt, atque molliori mitiorique corporis habitu gaudent. Vegetabilia corporis augent molem, idque ponderosius ac ad motum tardius efficiunt; Carnes vero, incrementum minus promovent, leviusque illud reddunt & agilius: conferamus nempe rusticos Scamiae campestris, quorum alimenti partem pulvis constituunt maximam, cum Lapponiae incolis, carnibus plurimum pro cibo utentibus, dum nostræ assertioni quisque statim lubens subscripserit. Cibus, ex Vegetabilibus paratus, Sanguinem refrigerat; ex Carnibus vero assumptis, humores fortius agitantur, & putridi fiunt: unde & australes gentes, æstivante sub sole viventes, plurima ex Vegetabilibus promunt alimenta; dum Septentrionales plerumque omnes Carnium esu magis delectantur, per longiores, quas traducunt, hyemes: En! rationem, cur nos, tempore æstivo, carnium haud bene sufferimus esum, hyemali vero, optime ex his convalescimus. Immo, ipsa etiam Natura, fervente sub Sirio, crebriorem & quotidianum carnis fastidit esum, qui mortalibus incautis febres adferret ardentes. Hac etiam Speciali Naturæ lege, plurima nobis hyeme circumscripta quasi & abscondita sunt Vegetabilia; quippe quæ tunc, corpus nimis refrigerando, vires facile debilitarent: æstate vero, Natura e sinu suo hæc profert, & e novo quasi copia

piæ cornu remittit. Ex frequenti carniū esu, Alkali in sanguine generatur spontaneum, ac juxta hoc, motus si corporis negligatur, pectoris labe infauso augurio erit expectanda. Quare etiam *Hippocrates Epidem Lib. 7.* pulmonis observavit inflammationem, ex nimio carniū esu, nec aliunde, ortam: quod etiam *Sponius* postea confirmavit, de hodiernis Parisiensium incolis: confirmat etiam *Redlinus*, Tusses, a nimio & pertinaci harum esu, ortas fuisse graves: ut taceam, morbum Anglorum Endemium, vere esse Phthisin, quam, superfluo carniū esui, quoad originem & progressum, præcipue imputandam esse, multi hujus temporis Medici firmis comprobarunt argumentis. Huic etiam sententiæ lucem affert notabilis illa observatio, de *Agyrta* quodam Angliæ, qui nihil aliud præscripsit ægrotis, præter carnis esum, iisque omnibus hac ratione Hecticam induxit. Ab antiquis vero temporibus, Medicis non solum ipsis, verum & plebejis, optime innotuit, in principio Hecticæ carniū esum prorsus esse proscriptendum, ægrumque pultibus tantum alendum. Nec unquam illi Medico praxis ex voto succedat, cui non curæ sit, ut Hectica Pulmonali laborans carnibus abstinat. Id vero observationibus stabilitum, in Septentrionalibus Regionibus & hyemali tempore, præsertim si motus corporis frequentior celebretur, minus corpori imminere periculi, si carnibus vescantur incolæ, quam in Australibus & æstiva ætate, cumque quietum fuerit corpus: Hinc *Lappones*, quibus carnes in deliciis sunt, Hectica pulmonali rarissime, *Angli* vero frequentissime, moriuntur. Carnes uberrimum corpori præbent nutrimentum; Vegetabilia non item; ut vero sanitas corporis vigeat, justa erit proportio ingesta inter & egesta. Si enim parce nimis nutritionis perficitur opus, extabescit corpus viresque langvescunt, & immedicabilis sæpe

pe marcor finem impositurus erit vitæ: ubi vero justo uberiora alimenta adhibentur, crudus & indigestus evadit chylus, qui vel naturæ beneficio violenter evacuandus, vel in cellulosis tunicis accumulandus, vel etiam, putridam post corruptionem, graviora corpori illaturus erit mala: quare etiam cibo luxuriantes, obesi corporis gravitate, debilitate, lassitudine, somni inquietudine, immo, ad quæcunque officia peragenda inhabili prorsus indole, afficiantur; quod ad ventriculi statum pertinet, lingua viscida & impura, Anorexia & ciborum fastidium, pessimæ digestionis indicia, cernuntur: quasi natura eo ipso indicare voluisset, plura in corpus non esse ingurgitanda, priusquam ante sumta bene fuerint digesta. Corpus autem sufficienti cibo destitutum, appetitu & pervigilio excitatur, ut victum quærat. Motus, per quem assumpta melius consumuntur & disperguntur, appetitum quoque conciliat; Quies autem & inertia, hunc e contrario sopiunt quasi & sufflaminant. Carnes, quo pingviores, eo plus nutrimenti præbent: ex Vegetabilibus vero Olera, omnium minime corpus nostrum alunt. Qui continuo & forti labore corpus agitant, ut servi operarii & rustici, haud majori difficultate pinguia larda, quam aulici & sedentarii Olera, consumunt atque digerunt. Ambo optime hoc conservantur modo: si vero victum mutamus, & laborioso olera, otioso vero succidia, propinamus, nemini vita persistet salva, sed emacerantur; alter, ex defectu alimenti sufficientis; alter, ex corrupta cibi digestionem.

§. III.

Vegetabilia Diæteticeis duorum sunt generum, *Sicca* nimirum vel *farinosa*, & *Viridia* vel *succulenta*. Ad *Farinosa* referuntur *Cerealia* & *Legumina*; ad *Succulenta* vero, *Radices*, *Bulbi*, *Olera*, *Caulos* & *fructus*

Ætas recentes. Omnia hæc nutriunt, differenti tamen modo, quod in pecoribus optime conspicitur, quæ succulentas æstate plantas, hyeme vero, siccum fœnum consumunt: alvus enim boum hyeme, a sicco fœno, dura; æstate vero, laxa, a gramine recenti. Urina horum, per hyemem, uberioris est sedimenti; æstate vero, fere nullius. Primis diebus dum tenera carpunt gramina, alvus blande ducitur; autumno autem, cum fœno pro pabulo sint usura, in principio plerumque alvi obstructio sequitur. Hiberno tempore, obstructiones in visceribus boum, ex sicco hoc pabulo, generantur; quæ tamen æstivo sole, per Vegetabilium succos solvuntur; diu enim a laniis est observatum, pecorum hyeme cæcorum viscera, paulo ante veris accessum, concretionibus tartareis atque tuberculis hinc inde esse adpersa; cum vero æstate herbis recentibus pasta fuerint, raro hæc inveniuntur vitia: quod olim *Sylvius*, *Ettmüllerus*, *Boerhavius*, & plures observarunt. Hincque Medici chronicos morbos, eosdemque pertinacissimos, succis plantarum, menstruo quasi catholico, solvere didicerunt. Dalekarli, qui omni fere vespere pulte vescuntur farinacea, alvo laborant obstipata, quare etiam quacunque fere septimana, pani butyro illito aquam affundunt, & hoc jusculum deinde sorbent. Pecora, quæ hyeme pilis inconditis & densioribus hispida videntur, æstivo tempore, vegetabilium quasi plastica vi, nitida & quasi reviviscentia evadunt. Sequitur itaque selectionem etiam vegetabilium esse necessariam.

OLERA apud Diæteticos nuncupantur, quæ cruda & viridia comedimus Vegetabilia, quæque radicum, stipitum, foliorum, aliarumve plantæ partium nomine insigniri adsolent: præcipue vero per hæc intelligi volumus, 1.) Folia, ex plantis fragilibus, non tenacibus. 2.) Ex insipidis vel dulcibus,

bus, interdum etiam ex aciescentibus; amaræ vero, acres & stipticæ, omni jure excludantur. 3.) Ex iis, quæ fere sunt odoris expertes, & minime nauseosæ. Hæc denique vegetabilia, vel cruda eduntur, vel cocta; majus, dum cocta sunt, præbent nutrimentum, quam a crudis sit expectandum; hæc vero ventriculum melius reficiunt, atque succo suo naturali & viridi, concretionem tartareas feliciter solvente, salinas quoque & acres, sanguini inhærentes particulas, abstergunt; eoque respectu, Mundificantium nomine indicantur.

§. IV.

OLERA CRUDA, per se plerumque insipida, oleo & aceto parantur; quare a posteriori horum condimento, *Acetaria* vocantur: quamquam sunt, qui ad *Acetaria*, Robos etiam fructusque acidos conditos referant. *Acetaria* itaque nostro sensu dicuntur, quæ a plantis viridibus, aceto utrorumque parantur, accedunt etiam interdum alia, variique generis condimenta, saporis tantum, vel ornamenti gratia. Folia sapore, odore, tenacitate, vel vi medica alterante destituta, huic optime conveniunt scopo; atque ex his præcipue teneriora, quæque adhuc non perfecte evaserint virentia, ne tenacia admodum & digestu sint difficilia. Ad præparationem vero ejusmodi *Acetarii*, requiritur. 1.) Ut plantas huic aptas distincte noscamus, ne ulla, corpori nocituram adferre valens vim, sumatur. 2.) Ut teneræ, non maturæ, colligantur plantæ. 3.) Ut, quoad consistentiam, sint succulentæ, vel saltem non nimis siccæ. 4.) Ut glabræ, non villosæ, sint; hæc enim ingrato plerumque sapore linguam adficiunt. Harum folia sollicitè a se invicem separentur, & deinceps cum diligentia, a radicibus, stipitibus, tor-
dibus, vermibus, præsertim a limacibus, hinc atque illinc foliis qui insident, purificentur: aqua de-
nique

niq̄ue frigida terrestres particulæ abluantur, qua tandem expressa, folia majora incidantur. Postea, quum hæc eadem per se, magna saltem quantitate, consumi nequeant, mos est; oleo copiosiori, atque etiam aliquanto aceti & salis, illa perfundere. Horum nempe beneficio, multo meliora evadunt Acetaria.

ACIDUM artificiale, vel naturale, ut succus Citri, &c. putredini & nauseosæ corruptioni, a pingvibus ortæ, resistit; quod, æstivo tempore, dum carnes in alcalescentiam abeunt spontaneam, optime conspicitur. Acetum, e cerevisia & præcipue e vino, quæ secundam passam fuerunt fermentationem, obtinetur; & quo præstantius fuerit vinum, eo etiam præstantius inde existit acetum. Nervos stimulo adficit acetum, spirituosos suo non privatum, viresque vitæ reficit; quare etiam hoc Synoptico- rum naribus admotum, illos e medio mortis discrimine in meliorem statum reducunt. Acetum & acida vegetabilia, sanguinem resolvunt eumque attenuant: hinc acida, in febribus ardentibus, inflammatoriis, ubi sanguis spissus ad fines arteriarum stagnat, motuque per reliqua vasa aperta eo celeriori agitatus, calorem efficit vix tolerabilem, præclaram subministrant medicinam. Haud dissimili etiam modo, Acetaria æstate comesta, corpus reficiunt ac refrigerant, præsertim post carniem esum, quem ventriculus tandem averfatur; calorem enim, quem hæc efficiunt, illa extinguunt, & concoctionem ciborum sublevando, appetitum quasi renovant. Ut vero acetum per se, sæpius saltem usitatum, primarum viarum acidum & stranguriam gignit, & mucum, qui intestinalem oblinat tubum, abrodit; corrigatur necesse est, oleo, saccharo, vel ejusdem generis alio quodam, vi obtundente vel edulcorante præditto. Qui tenuioris sunt conditionis, & quibus ole-

um

um recens non semper ad manus est, acetum, Saccharo tantum admixtum, dulce quodammodo faciunt: ex baccis etiam, quam maxime acidis, ope sacchari, gratissimi fiunt Syrupi & Robi.

OLEUM ex Drupis Oleæ exprimitur, quæ iis habitant regionibus, ubi nec frigus, nec æstus, sed mitior cœli temperies, regnat; quod clima Olea habebit, si crescere poterit. Estque *oleum*, liquor fluidus, pingvis, inflammabilis, aquæ innatans, ita tamen, ut aquæ per se non misceatur; cuius virtus, fibras emolliendi, alvum lubricam reddendi, expectorationem promovendi, acriæque involvendi, eximia sane est: ut vero oleum per se aceto non miscetur, salia, aliaque corpora, adduntur; etenim vel manna, saccharum, fel, vitellus ovi, &c. mixtionem oleosorum cum aquosis simul adjuvant; quare recentiorum cœtricum inventum est, ex ovo, igne admodum indurato, vitellum eximere, quem in patina conquassant, & subinde acetum infundentes cum pauxillo sale, bene hæc & sæpius agitant, ut oleum spissius evadat, quod denique foliis superfunditur. Præterea nutriendi pollet oleum vi, dum probe aliquoribus corporis humani fuerit solutum, v. g. Amygdalæ, quantum quidem ad oleum, quod satis notum est, optime nutriunt, & si cum aqua diu terantur amygdalæ, emulsio fit, quæ chylo sat congruens, statim vasa lactea intrat, & immutata fere, sincerum & integrum dat sanguinem: si autem prelo submittantur hæc semina, oleum exsudat, quod omnium optime monstrat emulsionem ex oleo, aqua intime mixto & soluto, existere: porro, si emulsionem aliquamdiu in loco quieto constituamus, cremorem induit, qui ad butyri similitudinem crebra agitatione transit; hoc vero, oleum animale de lacte, (iusto dicatur,) & bibulo mixtum pane, salivam absorbet, unde masticatione diu peracta, lactis speciem

speciem præbet, quod chylus ore paratus haud immerito nominatur. Illud vero oleum, quod Acetariis adjiciatur, recens & optimæ indolis erit; verus enim & vitiatum maxime est nocivum, & quoad internam constitutionem ac vim, plane mutatum; adeo ut ab oleo crasso, fiat tenue; a blando, acre; a dulci, amarescens; ab insipido, rancidum; a hyalino, flavescens; ab anodyno erodens; a laxante inflammans.

SAL Acetariis commixtum, Salivam movet & quasi allicit; laporem quoque auget, cum firma stet regula: *nullus sapor sine sale*. Præterea secretionem promovet urinæ, ita ut succus Olerum, faciliori modo, vitiosum a sanguine, per ductus hos excretorios, abluat. Hinc miscentur Acetaria cum oleo, aceto, & sale optime pulverisato; vel etiam cum Encrasicolo (Anjouvis) pilce illo, qui sale bene saturatus, in culinam, ciborum inter condimenta, infertur.

Præter jam allata, elegantiores mensæ interdum etiam addunt vegetabilium quasdam species, quæ grato suo sapore delicias augent; suntque potissimum sequentes: *Artemisise Dracunculi* folia, vel folia *Poterii Sangvisorbæ*, *Cerefolii*, *Fœniculi*, vel flores *Tropæoli*, *Buglossi* & *Primule*; non folia *Tropæoli* adjiciantur, nam palato licet sapore placeant, fallidiosa tamen, ob villositatem suam, lingvæ sunt. Acetariis quoque admiscent quidam *Melissæ* & *Ocymi* folia, quæ, licet fragrantia, minus tamen, nisi parcissime sumta, arrident. Hæc omnia intime miscentur, dum ex his, Acetaria sic dicta parantur, quæ æstivo tempore nos maximopere reficiunt, præsertim, si cum *Sarcophagia* oppletum fuerit corpus. Vegetabilia, pro Acetariis usurpata, varia sunt; & si ad Indorum usus observationes se extenderent, longe plurima essent: hinc illa tantummodo consi-

derare, quæ apud nos & in Europa frequenter obveniunt, e re esse duxi.

I. LACTUCA *fativa*, omnibus aliis præstantior, gratior, atque usitatioꝝ, pro Acetario est; hæc enim inde ab initio temporum maxime est frequentata: quare etiam a Galeno, *Herba veterum sapientum* vocatur. Ex hac Planta, culturaꝝ mangoꝝnium sequentes protulit varietates:

Lactuca intybacea. *Tabern. icon. 423.*

Lactuca maculosa. *Baub. p: r. 123.*

Lactuca romana longa dulcis. *Baub. hist. 2, p. 998.*

Lactuca crispa. *Baub. pin. 193.*

Lactuca capitata præcox rubra. *Boerb. lugdb. 1, p. 82.*

Lactuca capitata e rubro variegata. *Boerb. ibid.*

Lactuca svecica oblonga. *Boerb. lugdb. 1. p. 83.*

Lactuca svecica virescens. *Boerb. ibid.*

Lactuca svecica hypocrateriformis. *Boerb. ibid.*

variasque alias, de quibus evolvatur Boerhavius loco citato. Inter has vero varietates seu species Lactucæ, omnes capitataꝝ pro optimis habentur: interiora enim illarum folia molliora sunt, quum ab aëris vi fuerint lervata. Omnes Lactucæ luccum ferunt lacteum, qui alias suspectam & malignam ut plurimum indicat indolem; si forsan Campanulæ plurimas species excipiamus; est tamen hic succus, nostra in Lactuca, tam iners, ut nullum ex illo metuatur periculum. Non tamen ideo promiscue quis capiat has species; nam *Lactuca viroscæ*, æque ac *Lactuca Serriola*, succo gaudet veneni pleno ac soporifero; & Australibus in regionibus, ubi locus harum natalis est, narcoticam illam & valde noxiam vim exercuerunt, cum ab ignorantibus, olerum manipulis forte fuerunt immistæ. Uſus Lactucæ nostræ sativæ est, ut mundificans, sanguinem abluere; quar

Quare etiam, qui impuram habent massam sangvineam, & mane linguam siccam, viscidam, & immundam observant, per diligentem esum Acetariorum, hæc incommoda evanescere deprehensuri erunt: sublata enim causa, tollatur etiam effectus, necesse est. Purificat etiam pariter ac refrigerat sanguinem, diathesin alcalinam solvendo & abluendo, ac Orem non minus hoc modo excitat; ut enim impura lingua cibum non appetit, sic & ventriculus cruditatibus impletus, cibum averfatur. Nimius autem Lactucæ esus Veneri tantum resistit, quantum alcaliscentia eam excitat. Historia enim Lobelii sat nota est: ad præcellentem summæque dignationis Virum Angliæ, prole carentem, accessit hic ipse, & dum Lactucam omni vespere eum consumere animadvertit, hunc victum prohibuit, si unquam nepotes expectaret: consilium quoque hoc exsecutus postmodo; intra unius anni spatium, uxorem desideratissimo foetu gravidam vidit. Hæc Lactucæ vis, Venerem enervandi, olim etiam Romanis nota fuit; quare tantam in desuetudinem venit, ut a nemine unquam ederetur, & Eubolus Comicus *mortuorum cibum* illam appellitaret. Postquam autem *Cæsar Augustus* desperata Hypochondriasi fuit vexatus, (quem morbum ex obstructione viscerum oriri, sæpius observarunt varii,) & Antonius Musa, Lactuca cum aqua mixta, victu vere tenui, immo tenuissimo, Augustum curavit, eoque ipso statuam sibi Romæ erectam meruit, Lactuca pristinum suum pretium recepit. Hæc vesperi consumpta, tranquillum facit somnum, non tantum ob humectantem & refrigerantem vim, verum etiam ob succum lactescentem, qui, quamquam parum Narcoticus, aliquid tamen ejusmodi est virtutis, quæ in Lactuca virosa adeo est saturata; ut Romanorum experientia constat: & hinc illam vesperi ad cœnæ finem ederunt; de qua Poëta:

Gratia nobilium, requies, Lactuca ciborum.

Et Galenus de semetipso narrat, quod, ingravescente ætate, dum somnus evanesceret, omni vespere Lactucam comederet. Quum vero Lactuca parum nutriat, a sedentariis præsertim, apud nos æstimatur; a rusticis iterum & bajulis, prorsus contemnitur; quare & rusticus, ut historia est, a Domino suo ad cœnam invitatus, dum Acetaria offerebantur, regerebat; gratias Tibi ago, gramina non edo. Et, ut Orem excitat Lactuca; eo, quod tubum intestinale purificet, hæc, quæ Augusti tempore ad finem cœnæ, circa principium hujus, Domitiano regnante, edebatur. Hinc Martialis cecinit: Epig. L. XIII. xi.

Claudere quæ cœnas Lactuca solebat avorum;

Dic mihi, cur nostras inchoat illa dapes?

Germanus etiam rusticus, dum a quopiam invitabatur ad mensam, & patina Lactuca oppleta, ei offerebatur, interrogabat: cui bono hæc essent? Resp. appetitum excitandi gratia; regerebat vero ille: adeoque in re præsentis non opus est, detur postquam appetitum explevi.

2. SCORZONERA *Picroides*. Terracrepola Montipelientibus in Acetariis frequens est teste Clariss. Sauvagesio; nobis non dum usu recepta, cum etiamnum Hortis tantum Botanicorum apud nostrates innotuerit.

§. V.

3. LEONTODON *Taraxacum*. Folia illius primo vere colliguntur, priusquam de terra plane sint exorta, & viridatem acceperint; extirpetur & abjiciatur radix, foliis vero lavatis, oleum, acetum, & pauxillum salis, ut antea dictum, superinfundantur. Hæc, quæ diu in Australibus usurpata sunt regionibus, nuper etiam in nostras culinas sunt introducta; ineunte præsertim vere, & priusquam
Lactucæ

Lactucæ tempus adfuerit. Hoc insipidum fere jusculum, pro Acetario etiam propinari potest; sed guttu & tenacitate magis ingratum, Lactucæ cedit: sanguineam tamen massam optime purificat *Taraxacum*; urinam quoque fortius, quam ulium apud nos usitatum Acetarium, impellit; quare etiam infantes, vesperi hoc consumentes, lectum permingunt: hinc *Lactimixæ* & *Urinariæ* nomen apud Lobelium sortitur, Gallis *Pissentis*, Holland. *Pisse bedde*.

4. CICHORIUM *Endivia*. Folia primo vere germinantia, ad apices filo nectuntur, arena vel terra teguntur, ne violentia aëris lædantur; quo beneficio interiora folia albescunt, mollia & succulenta evadunt, & deinde in Acetariis, similiter ac Lactuca, usurpantur. Hæc folia, longo temporis intervallo, ab Italis sunt adamata; rarius vero adhuc in nobiliorum nostrorum mensis obveniunt, quorum hortulani per Meridionales regiones iter non fecerunt. Hoc Acetarium acres humores per urinam diluit; & præcipue ob vim laxantem, commendatur.

5. VALERIANA *Locusta*, ab hortulanis nostris *Winter-Rapuncul* dicta, in hortis nostris colitur, crescit etiam vulgariter in Scania, juxta Holmiam, & alibi rarius, ubi nostro ævo, ancillæ eam colligere, & cum reliquis ad Acetaria paratis oleribus venditare, cœperunt. Hæc planta annua, sponte feritur autumnò, & foliis suis radicalibus sub nive per totam hyemem virescit; vere autem incipiente colligitur, & modo antea dicto usurpatur; eandem quoque ac Lactuca, pollet virtutem, humores nem, e acres corrigendi & demulcendi.

6. SEDUM *reflexum* & *rupestre* coluntur in Germania & Belgio pro acetariis; sapor nitrosus illi, ideoque miscetur Lactucis, nec per se facile assumitur.

7. **CYNARA** *Cardunculus* nuper apud nos in magnatum hortos, ab Australibus regionibus introducta est; quæ bene etiam hyeme servetur, ne vis frigoris illam adurat. Caules autumnò humentur, ut albi evadant, teneri, & succosi, donec in Acetariis edantur.

8. **ERYNGIUM** *maritimum*, ad littora nostra maritima crescit, idque in arena, sub qua longos; altos & succulentos turiones, vel caules & pedunculos effert; qui etiam non sine voluptate, in Acetariis edi possunt; quamquam nostratibus adhuc in usum haud venerint; virtus illorum, præter communem cum antecedentibus, aphrodisiaca est, Auctoribus omnibus familiarissima.

9. **BRASSICA** *Rapa*: Si radices illius hyeme in arena vel cella collocantur, albos turiones cum foliis flavescens per totam hyemem supra arenam emittunt, quæ folia inter Acetaria usurpantur, cum dulcia sint & gustum satis jucundum præbeant, utque succedanea sumuntur, dum alia olera non inventiantur.

10. **BRASSICA** *oleracea rubra*, hiberno etiam tempore, quamvis in casu necessitatis, pro Acetario inservit, dum exteriora folia extirpantur, & interiora transversim inciduntur, vel etiam subtilissime runcinantur, & cum oleo, aceto, & sale, ut reliqua, parantur.

11. **APIUM** *graveolens dulce* sive *Cellerie* Italorum: Radix per hyemem servatur, superinjecta arena, in cella, quæ in subtiles secatur lamellas, & in mixturam ex oleo, aceto & sale immittitur, atque in mensis lautioribus editur; minus tamen aliis, quam qui gulam habent doctam & ingeniosam, (ut Petronii locutione utar, vel Martialis,) hoc Acetarium est gratum; interim vero probe notandum, quod
omni-

omnibus, morbis nervorum laborantibus, maxime sit noxium.

12. CAUCALIS *major* in Oriente, ut Acetarium, editur; teste *Bellon. Itinerar.* 201.

13. LAPSANA *communis* Constantinopoli fere eodem modo consumitur; etenim antequam floreat, cruda Raphanum sapit, cocta vero amarescit *Bellon. itin.* 303.

14. ERYSIMUM *Barbarea*, (nostratibus Winter-Sallade,) vulgariter apud nos, quemadmodum etiam in hortis, crescit; per totam hyemem viridis, suisque conspicua foliis, quæ communiter ad Acetaria colliguntur; scorbuticis præcipue commendatur, cum sanguinem perpurget, & salinum acre per urinam evacuet.

15. COCHLEARIA *officinalis* viridis etiam omni hyeme in hortis nostris persistit; cujus folia, quamvis aliquantum acria, scorbuticis tamen digna, quæ optime commendantur.

16. CUCUMIS *fativus*, cujus fructus immaturi in mensas hybernas conservantur, & pari modo in Acetariis eduntur, quæ bene ventriculum reficiunt atque diathesin alcalinam prohibent: sed si copiose nimis eduntur, corpus enervant & transpirationem minuunt. Præcipue itaque his abstineant omnes, qui febribus obnoxii sunt intermittentibus: præterquam enim quod plures extant observationes, unam in Secretario quodam Holmiæ habemus, qui cucumeribus optime delectabatur, & supra viginti annos febre intermittente quovis vexabatur anno; nec ab ejusmodi deliciis, quumquam æger, unquam desistens, morbo nominato vitam perdere coactus est.

17. BETA *vulgaris rubra*: cujus radix coquitur & conditur, atque ad hyemale tempus sic conservatur; quæ, rubro suo & refrigerante succo, bonum & sapore gratissimum evadit Acetarium.

18. PORTULACA *oleracea*: cujus stipites etiam conditi, ad hibernas mensas servantur: in Acetariis grati sunt, quum succo uberiori, quam solido, scateant. Est illa *Portulacæ* vis, quod concretiones calcareas solvat, ita ut pavimenta lapidea, in quibus per autumnum adservatur, succo illius conspiciantur quasi erosa.

Acetaria hæc omnia Orem excitant, diathesin alcalinam impediunt, linguam & intestina sordibus liberant atque mundificant, sanguinem refrigerant, concretiones tartareas & obstructions solvunt: Sedentariis, hypochondriacis, scorbuticis, & reliquis morbo quodam chronico afflictis, maxime sunt utilia: præcipue vero illis placent, qui sanguine fervido, inquietudine somni, fastidio ciborum; climate nimis calido, & ingenti calore æstivo, corporis labem contraxerunt.

LXXIV.

PHALÆNA BOMBYX,

PRÆSIDE

D. D. CAR. LINNÆO,

Proposita a

JOHANNE LYMAN, LAUR. FIL.
Fierdhundrenf.

Upsaliæ 1756, Decemb. 4.

VESTES primum ab hominibus usitatæ fuere, ut tegerent corpus, & injurias ab illo repellerent externas, dein ut illud ornarent. Vestimenta, quæ naturæ maxime apta ex *pellibus* Quadrupedum conficiuntur; purissima vero *Lintea* sunt & similia, quæ ex cortice plantarum, inprimis *Lini* parantur. Illa inserviunt præcipue contra frigus, hæc inprimis contra æstum. Ambo hæc vestimentorum genera absolvunt plerorumque gentium indutus. Sed cum luxus non adquiescat in utilissimo, in id totus quantus nititur, ut adquirat id, quod pretiosum est, & ornat; emit itaque æque care pretiosum, ac illud, quod summa utilitate sese commendat. Indi existimarunt se invenisse gratam quandam materiem in fructu *Bombacis* & *Gossypii*, idque eo magis, quum ipsa natura hanc producat absque eorum industria. Hæc etiam materia ceteris adhuc cognitis melior erat.

Aliam iterum vestimentorum materiem, eamque levissimam atque splendidissimam detexerunt incolæ Asiæ borealis, nimirum ex *Serico*.

Hæc de re in præsentî negotio uberius agere constitui, cum cultus hic luxui perdilectus sit, quo honoratiores, cortice quasi nobiliori, a plebejis distinguuntur. Si omnes & singuli in eo conspirarent, utilissima esse quærenda & retinenda, *Serico* quidem carere possemus; Sed quum ritus & consuetudo (*la mode*) nullas ferat demonstrationes, consultius est concedere, quam opinioni suæ, licet veræ, præfractè inhærere.

Oeconomi hujus ævi calculum fecerunt, quantum pro serico asportando in Sveciam quotannis impendatur, inque his b. m. M. Trievald a) demonstravit illud longè lateque superare pretium ferri, quod quovis anno in patria conficitur. Et Clariss. E. G. Lijdbek, Lundens. Prof. Celeberrimus, in oratione coram Acad. Sc. R. S. computavit serici crudi 20000 libr. in Sveciam quotannis inferri, quod ad minimum facit 240000 thal. Jarg. si quævis libra 12 th. arg. æstimetur *).

Hanc itaque rem intactam relinquere diutius, eo minus convenit, cum in Patria artes manuarie & œconomia tanta hodie coli cœperint industria. Haud itaque dubito, me opus suscepisse gratum, licet vires meas tenerrimas superans, si paucis verbis, quod alii diffuso dicendi genere, conatus fuerim adumbrare BOMBYCEM, ejusque culturam in patria etiam possibilem.

Hæc tamen observasse juvabit, me tantum ea expositurum, quæ ad forum Historiæ naturalis pertinent

a) Act. S. R. S. 1745.
Oct. 1755 habis.

*) Vide ejus orat. die XVIII.

tinent, cetera enim relinquo œconomis nostris de patria optime meritis, qui pensum suum hac in re fere absolverunt. Nec me fugit, nominatum Triewald ex professo, ut dici solet, proposuisse Historiam horum insectorum in *Actis Holmens.* pro anno 1745, adeo ut Optimis Auctoribus hac in re jure omniadnumeretur; sed cum omnibus ad manus non sit liber pretiosus plurium voluminum, vulgus vero desideret brevissimam viam hoc in negotio, solum in id operam collocabo, ut ex auctoribus optimis & observatione propria, proponam compendium historiæ hujus insecti perbreve, sed forte sufficiens.

Manebo itaque præcipue in illis, quæ maxime necessaria sunt, nimirum in Bombycis historia ejusque cibo, scilicet Moro.

Anatomiam Bombycis sicco pede prætereò, quum optime delineata sit a *Malpighio* aliisque. Præterea existimamus vulgum æque posse carere hac cognitione, ac agricolæ, ignorant Boum atque Cereæ anatomiam.

CAP. I.

Vero simile est Chineses primum invenisse sericum, cum in hac orbis parte Bombyces solum reperiantur spontanei, & natio hæc, inter gentes, naturam omnium maxime imitari studeat. a) Poëtæ præsci existimarunt gentem quandam, nomine Ser
vel

---

a) In Asia & copiose in China reperitur etiam alia Phalæna larva quæ necit folliculos serici, magnitudine insignes ex quibus fila interdum plurimum orgyarum extricari possunt, hæc firmiora & tenaciora sunt, sed difficile ad finem perducuntur, ideoque etiam communiter carminantur; hæc species quæ nominatur Phalæna Atlas, consumit folia citri, delineata est in *Pet. gaz.* t. 8. f. 7. & *Merian.* *Surin.* t. 52. & forte 65, quæ etiam America est alumna.

vel Seres primum detexisse & coluisse hoc lanuginis genus, unde forte nomen agnosceret. Sed cum dicant sericum latere in fructu arboris cujusdam, fieri potuit ut confuderint Gossypium cum serico; hanc tamen quæstionem nostram non facimus, siquidem nostrum non tangat propositum. Deinde cultura serici e regno Chinesi per varias regiones ad Persas pervenit, hinc vero postea ad Græcos Alexandro Magno bella adversus Persas gerente. Græci tum primum obtinuerunt Bombycis cognitionem, sed non didicerunt artem manuariam atque œconomicam sericum præparandi. Dum vero ceteræ artes atque scientiæ, hinc ad Romanos pervenerunt, hæc etiam, licet imperfecta, accessit. *Justinianus* prudentissimus regni occidentalis Imperator, perspiciens quantum lucri Persæ, per sericum ex ejus regno ceperunt, A. 533 duos misit nuncios, qui apud eos hanc perdiscerent artem & secum domum portarent Phalænas Bombyces, sed cum hæc in itinere perierint, opera hac vice irrita fuit. Propterea iterum alii profecti sunt, qui ova earum adportarent, & tum primum limites occuparunt Europæ. Initio tamen institutum impedièbatur, adeo ut cultura serici non prius, quam Anno 1130 ad Siciliam, sub Rege *Rugero*, pervenit, qui postea hanc artem propagandam curavit in nuperrime adepto regno Neapolitano, unde postea in Italiam, Hispaniam, Galliam & Borussiam migravit.

CAP. II.

MORUS Bombycis proprius, sapidissimus & saluberrimus est cibus, & ubi illa crescit ibi etiam coli potest sericum. Satis superque nobis constat Bombycem velci posse foliis Lætuæ, Cichorii, Leontodontis, Ulmi & Urticæ, teste quoque *Belonia* in Æthiopia, foliis Ficus. At vero ex hoc victu
magis

magis fragile Bombyx net sericum, ipse languidus, minus nitidus evadit, sæpeque emoritur. Qui itaque sericum obtinere vult nobilius, necessario sibi adquirat Moros, quibus Bombyces suos alat.

Morus est arbor affinitate quadam conjuncta cum Urtica, floribus masculinis distinctis a femininis, quatuor staminibus atque duobus pistillis a). Quædam Mori species marem & feminam in una eademque gerunt arbore, quædam in diversis. Arborea veræ feminæ baccas ferunt, masculis licet destitutæ, quo in casu calyx evadit succulentus, baccamque mentitur, non vero producit pericarpium pulposum. In *Spec. Plantar.* enumerantur variæ quidem Mori species, ut *Alba, Nigra, Rubra, Tartarica, Indica, Papyrifera, Tinctoria*, an vero duarum postremarum folia arrideant Bombyci, adhuc nos fugit.

Morus alba in China sponte crescit, quæ habetur pro solo natali Bombycis. Hinc credere fas est, hanc Bombycum naturæ maxime convenire. Apud nos vero in Hybernacula per hiemem introducitur, at in Scania sub dio crescit non infrequens in hortis; sed quamdiu nostrates in Bombycum cultura operam minus collocarunt, hæc species susque deque habitata fuit, propterea quod baccæ ejus fatui sint saporis. Ex Observationibus meteorologicis constat: hyemes apud Chinensis juxta Peekin, ubi etiam hæc sponte provenit, æque gelidas esse ac apud nos; unde etiam facile concludimus, illam etiam nostrum ferre clima. Idem testatur N. D. PRÆS. in Itin. Scanico, b) observans, Mori hanc speciem, ne quidem sub dio, in Scaniae hortis periisse per intensissimum gelu Anno 1739 & 1740. Folia Mori Albæ tene-
riora

a) Cfr. N. D. PRÆS. *Gen. Plant. edit. Vita* N:º 936.

b) Cfr. *Ejisd. It. Scan. pag 83.*

riora sunt ceteris, facilius itaque Bombycum recens natorum dentibus conteruntur. Ex allatis negari nequit hanc arborem ferre posse clima Scaniae meridionalis, Blekingiae & Hallandiae, quae regiones utique sufficerent ad sustentandos tot Bombyces, quot serico producendo opus est in Svecia.

Morus nigra, quae esculentas lapidissimasque fert baccas, etiam Bombyci est victui, licet paululum duriora & crassiora sint ejus folia. Frequens est haec in hybernaculis Sveciae superioris, sed praecipue hortulani arbores feminas eligunt, cum inares bacis careant. In Scaniae hortis sub dio modicam fert hyemem. Sed cum saepius in Svecia intra quindecim aut novendecim annos atroces insurgant hyemes, gelu aduruntur, quemadmodum intra Annos 1739 & 1741 accidebat. Tunc omnes fere arbores Scaniae, praeter unam in foro Ystadeniensi consitam, ita laedebantur, ut subsequente aestate nulla promerent folia. Hinc maxima pars incolarum, Moros suas ut deperditas amputarunt. Alii hoc negligentes cum fructu reperibant, has subsequente aestate 1742 regermine & foliis vestiri e). Sic etiam haec Mori species cum lucro serri potest in meridionalibus Sveciae provinciis; sed observasse juvabit, hanc magis succulenta delectari terra quam ceteras, littoraque amare ventis exposita.

Morus rubra Americam septentrionalem, ut solum natale, agnoscit. Haec majora quam praecedentes exhibet folia, molliora vero quam *Morus nigra*, sed duriora quam *Morus alba*. Unde etiam quando haturum trium Mororum folia Bombycibus apponuntur, primum devorant folia Mori albae, dein eligunt rubrae, ultimo nigrae. Ex Botanicis constat Morum rubram ad Quebecum usque sponte crescere, ubi hyemes

e) N. D. PRÆS. It. Scan. p. 261.

hyemes æque gelidæ sunt ac in Svecia. Hoc impulit N. D. PRÆSIDEM una cum L. B. S. C. BJELKE præter CÆTEROS ex Ac. Scient. Holmenf. ad proponendum, ut aliquis rerum naturalium cognitione imbutus, ad Americam Septentrionalem mitteretur, qui inter alia detegeret, num hæc in Svecia cum fructu feri possit, & quale inde sericum neat Bombyx. Hoc iter periculi & laboris plenum in se suscepit Cl. D. KALM, hodie Aboënsium Professor Celeberrimus, & ita absolvit, ut jam, sub dio, in variis nostris hortis egregie adolescat Morus hæc. Sed cum ab eo tempore intensa adhuc nulla apud nos exstiterit hyems, certi quid hoc in negotio statuere non valemus. Interim nobis constat, hanc exhibere Bombyci svavissimum cibum, nobisque sericum haud vilis pretii.

Moritartarica specimem siccum ad N. D. PRÆSIDEM missum fuit ab expeditionis Asiaticæ Adfessore Heinzelman, quod juxta Emporium Tanais (Azow) in silvis crescens observavit. Ex Geographicis & observationibus Meteorologicis scimus, ibidem rigidiores esse hyemes quam apud nos; Quamdiu vero non intraverit Europæorum hortos, nec affirmare, neque negare possumus, num hoc in negotio nobis nostroque ului satisfaciat.

Morus indica, descripta est in horto Malabarico & nuper in Actuario Rumphii p. 8. t. 5. Illa eo minus nobis prodest, quum imperfectas quasi habeat gemmas, adeo ut hyemes nostras ferre nequeat. Sic licet Bombyx hisce duabus postremis velci possit, eas tamen ut superfluas seponimus.

CAP. III.

Ova Bombycum per literas & commercia facile in regionibus Europæ meridionalibus obtinere possumus

sumus illæsa, gravissima licet hyeme. Servari tamen debent in loco frigidiori, ne calore excludantur cito nimis, vel quando nulla inveniuntur folia Mori. Hinc inclusa lagenis vitreis in cella deponi debent ne mucorem contrahant, vel ab insectis devorentur. Et cum sero vernet Morus, exclusioni ova non sunt tradenda prius, quam vernavit Morus. Tum ponenda sunt in loco tepido, & ibi intra quatuor vel octo dies excluduntur. Larvis parvis, atris, nuper editis folia Lactucæ porrigi solent, usque dum firmiores evadant dentes, præsertim si folia Mori sint adultiora. Postea foliis Mori aluntur; circa quod probe cavendum, ne sicca & arida, neque rore aut imbre humida sint folia; ex his enim hydropem contrahunt. Recentia illis dantur folia, quando arefiunt proposita, vel illa devorantur. Quando sicca evadunt folia, una cum excrementis ejicienda sunt, ne Larvæ quotidie ex illorum foetore inquinatæ, morbis graventur & emoriantur; adeoque methodus Chinensium egregia est capsulas scilicet subtus tegere rete, ut consumtis in priori foliis, ex ea sponte se recipiant in novum super impositum vas, recentibus foliis impletum, quum facile percipiant nova folia, neque hoc pacto manibus aut instrumentis transponenda lædantur. Ab ovo usque dum pupæ evadunt Bombyces & nere incipiunt quinque fere præterfluunt hebdomades, quo tempore in domibus asservandi sunt, ne percant rigore aëris, rore, noctibus trigidis, nec a Passeribus aliisque devorentur avibus; nec ab Ichneumonibus lædantur. Cavere etiam debemus ne vapore pereant.

Sub ipsa Bombycum scena quinque occurrunt Itadia, quæ quatuor distinguuntur SOMNIS, qui nihil aliud important, quam tempus illud quadripartitum, quod vitam eorum demetitur, antequam Phalænæ evadunt. Ex horum temporum cognitione dignoscere licet eorum ætatem & morbos infestantes.

Primum

Primum stadium ab ovo, durat per septem dies ad depositionem vestis fuscae, quo primus somnus *Niger* esse dicitur, tunc duobus postremis diebus vix edit.

Secundum, numeratur spatium temporis abhinc octo dierum, dum vestimenta induens alba, iterum edere desinit, sub somno secundo sc. *Albo*.

Pro *Tertio* habentur octo illi dies a præcedentibus, dum iterum tertia vice nova ornatur cute, quod tertio somno *Desquamationes* comprehenditur.

Quartum absolvunt dies octo sequentes, quibus exactis ultimum corium deponunt, sub somno dicto quarto *Excoriationis*.

Quinto stadio iterum edere continuant per septiduum, abstinent dein ab omni cibo & nere incipiunt.

Hæc quinque stadia inter quatuor somnos, iis, qui Bombyces colunt, regulæ instar erunt, secundum quam pabulum illis porrigant. *Primo* stadio aliquoties de die illis tradenda sunt folia. *Secundo* semper bis, mane & vesperi. *Tertio* ad minimum ter de die appetunt recentia folia. *Quarto* pluries de die nova expectant, tam enim avide edunt, ut dentium crepitus audiatur. *Quinto* stadio minime esurire debent, quoniam inde minus nent. Sub somno nulla folia afferantur, sed in quiete relinquuntur, ideoque necesse est ut Larvæ sint ætate æquales, nec aliæ teneriores, aliæ adultiores simul mixtæ, sed in distinctis vasculis asservatæ; minime autem oportet mutare vasa sub somno earum, quum sub hoc actu in quiete degant necesse sit; ceterum observandum ut sufficiens semper illis locus concedatur, plures enim si arcte coacerventur, sæpius ægrotant & morbis contagiosis inficiuntur, quibus facile plurimi pereunt.

Sub primo stadio cavendum a frigore, ne lædantur, adeoque si frigidior insurgat tempestas calore foci mitiganda est. Adultiores facti facilius ferunt tempestatem, ideoque in quacunq; domo facile conservantur, modo non fenestræ æstui meridiano nimis expositæ sunt. Observandum etiam ne ex calore fornacum ædis, vel tætere loci molestiam patiantur. Cavendum semper a Muribus, Avibus, Ichneumonibus similibusque hospitibus. Solet autem domus instat Bibliothecæ instrui, quibus vasa imponuntur, Larvis apta. Inprimis prospiciendum est, ut cibus e recentibus foliis non deficiat; ut locus a sordibus purus; ut aër siccus, non suffocans aut foetidus; ut calor non nimius adsit; ut ægri justo tempore removeantur, qui facile tristi colore dignoscuntur. Postea dum per duos dies cibo abstinerint, glabritie nitentes pellucidique nere incipiunt, & ad subeundam aliam mutationem apti evadunt. Tunc instrumento quodam sub ore, duobus poris instructo, præditi sunt, quo secernunt liquorem quendam viscidum & in aëre indurescentem ad formam duorum filorum. Huic fundamento innititur folliculus Bombycis, constans sæpe filo 100 orgyiarum, juxta magnitudinem ultimi articuli pollicis. *)

Hoc opus uno vel duobus perficit diebus, quo absoluto, intra folliculum, in pupam transformatur. Hic jacet fere immobilis, sine ore pedibusque quatuordecim circiter dies. Dein pupæ exiit vestem, dum evomit liquorem, menstruum verum serici, quod aperit folliculum, & inde exit vibrans alas, ut sicceatur.

In

---

*) Color serici albus & flavus differt tantam varietate.

In Scenam itaque prodit jam PHALÆNA (Bombyx) *pectinicornis elingvis*, *alis reversis albidis: fasciis obsolete fuscis; macula lunari.*

Aldrov. inf. 280-282. 246 f. 2. 3.

Jonst. inf. t. 22. Papilio Bombyx.

Mouff. lat. 181. Bombyx.

Mer. eur. 1. p. t. 1.

Gæd. belg. 1. p. 93. t. 42.

List. Gæd. 84. f. 32.

Blank. belg. 60. t. 9. f. D. E. F.

Charl. onom. 40. Papilio Bombyx.

Alb. angl. t. 12. f. 16.

Bradt. nat. t. 27. f. 1. E. 1.

Trievald. AÆ. Stockh. R. S. 1745.

En. Sw. 258. 833.

Vulgo Bombyx. Svet. Silkesmask.

Gall. ver a soye.

PHALÆNA est mediæ magnitudinis, pallida, albicans. Oculi nigri. Antennæ albæ, pectinatae radiis nigris. *Ale superiores* albidae: fasciis obsolete, fuscescentibus, angustioribus, longioribus posticis, juxta apicem excavatae, macula lunari in medio disci. *Ale inferiores* latiores, postice versus anum et jamnum latiores, margine exteriori prominentes ante superiorem alam, macula obscuriori ad marginem teneriorem versus abdomen.

Postquam Phalænæ evadunt, nihil nisi venere spirant, -vertunt sese undiquaque, usque dum abdomine feminas tangant, tunc coeuntes retrorsum, canum instar hamo penis cohærent. Jam immobilis fere est mas, nisi aliquoties tremerec alis. Separatus vero postea exsuccus & torpescens, post

duos dies moritur. Femina vero hisce peractis nuptiis evacuat materiam quandam fluidam, fusco-luteam, inquinantem locum cui immittitur, ibidemque ova sua deponit. Ova hæc primo sunt flava, dein grisea & opaca, præ ceteris rotunda & compressa. Postea etiam femina, ut mas, langvida e vita decedit.

Sic ætas Bombycum octo circumseribitur hebdomadibus. Cum apud nos æstas duos per menses æque jucunda sit ac alibi, licet non tam calida, ad colendos tamen Bombyces sufficit, & Morus alba nostrum ferat clima, per legitimam consequentiam sequitur, Bombyces in patria coli & posse & debere.

Rapim.

LXXV.

MIGRATIONES AVIUM,

SUB PRÆSIDIO

D. D. CAR. LINNÆI,

Propositæ a

CAROL. DAN. EKMARCK,

Ostro-Gotho.

Upsaliæ 1757. Martii 2.

Internuncii Deorum Aves.

PRÆFATIO.

Ex omnibus illis bonis, quæ in globo nostro Terraqueo, hominum tam utilitatis, quam jucunditatis, promovendæ gratia, a Creatore omnipotente condita sunt, *Aves* animum meum cum maxima demulcerunt delectatione, quarum tanta formæ species est, ut, me quidem iudice, in voluptatem humani generis nihil sit excellentius. Quid enim cum Trochili splendida pulchritudine æquari potest? quid caudam pictam Pavonis vincit? Hæc tamen Naturæ artificia sola non sunt, quæ nostram merentur attentionem: unamquamque Avium si debita accuratatione intueri placuerit, admirationis nostræ materiem facillime reperire licebit am-

plissimam; tantis enim omnes colorum varietatibus fulgere videmus, qui aptissima gaudentes proportionem, se invicem affabre excipiunt, ut pictorem, etiam artificiosissimum, colores ita permiscere nosse, ut naturam hac in re perfecte imitari queat, vix crediderim.

Avium Pennas earumque structuram singularem inspicientes, omnium earum nullam omnino esse, quæ tanta Artificis supremi non prodat se compositam sapientia, ut ad mechanismum illius exquirendum & rite explanandum, quemadmodum etiam ipsam satis contemplandam, exiguum non sufficiat vitæ curriculum, luculenter invenimus; quæ, tanta licet arte fabricatæ, singulis tamen annis deciduæ, plantarum instar percuntes, quotannis quoque recrescunt.

Uti pisces, in aquis degentes, mare immane & rapaces innatant fluvios, ita Avibus alarum quasi remigio uti, & aërem volando findere, concessum est. Levitatem itaque, quo legi huic naturæ eo facilius morem gerere possint, pernecessariam habent. Quare etiam quam compendiosissimas, ne quid, quo carere quidem possint, gravitatem illis addendo, cursum ipsarum celerem impediret, Aves videmus creatas. Hanc eandem ob causam *Cauda*, *Scroto*, *Vesica urinaria*, *Utero*, *Labiis*, *Manibus*; *Corpore calloso*, *Fornice*, *Epiglottide* &c. orbatas eas invenimus. *Maxillas* in rostrum nudas protraxit Magister Naturæ: brachiis *Remiges* loco infixit digitorum, quibus, ad iter per aërem agendum, eodem modo, quo nos remis cymbam propellimus, utuntur: uropygium *Rectricibus* intruxit, quibus, gubernaculi instar, quemadmodum pisces cauda sua, viam flectere norunt: *auriculas*, animalibus, illis donatis, auditum promovendo inservientes, eis necessarias non duxit, quare etiam illis privatæ, utpote in altis ut plurimum

mum degentes, hostem appropinquantem visu facile observare possunt. *Uterus*, quod attulimus, Avibus intra corpus non est; cum vero ad generationem necessarius requiratur, hac singulari gaudent prærogativa, quod scilicet artificiale sibi construere possint, quo ova earum, æque ac naturali, excluduntur: *nidi* sunt, quos indigitasse volo. Tantas, nidos hos fingendi modus, ova incubandi, nuptias celebrandi & pullos denique pascendi, reliqua ut taceam, agnoscit varietates, quantas fere Avium novimus species, tantamque manifestat excellentiam, ut, hæc omnia si quis rite describere conaretur, idem esset, ac æquori procelloso vastissimo lembo se conderet remis orbatum, testante Reaumurio.

Hæc & alia curiositatem allexere meam, flagrantique me affecere desiderio in Aves, quarum contemplatio, quoad *structuram, vestimenta, mores, oeconomiam, nomina, & denique notas*, quibus una ab altera dignoscitur, omnium, quæ hominum in commodum Natura protulit fœcunda, jucundissima mihi visa est, ulterius inquirendi.

Cum vero, ut pulcherrimæ, ita etiam animalium omnium apprehensu, & quarum nobis familiaritatem conciliemus, difficillimæ sint; cautissimæ enim, utrinque circumspectantes, hominemque ut hostem timentes, cum eo consuetudinem jungere non sustinent. Hinc sequitur, ut eos, qui, huic Zoologiæ parti operam navantes, in ea progressus facere cupiunt, quomodo sclopeto recte utantur, quo e longinquo eos prostertere queant, scire oporteat. Ejusmodi ipse Avibus innocuis, ad dies laboris vacuas, summo cum oblectamine me præbui inimicum, dum silvas intrans lucosque quietos, ubi animalia hæcce plumigera refugium potissimum habent, ea sagaciter exquisivi, & exquisita fixi. Quo denique eo perveni, ut Aves nostras indigenas,

digenas, quo ad plurimam partem, videre & examinare licuerit. Observationes itaque qualescunque heic Tibi B. L. communicare constitui, quarum benigniorem ut agas interpretem, est, quod abs Te expeto.

§. II.

MIGRATIONES.

Multas & varias illas, quæ contemplatione Avium se delectantibus, earum perpendendæ obviam veniunt, proprietates mittens, in unius solummodo, quam Aves plurimæ præ animalibus cæteris peculiaritatem fere habent, adumbratione, *Migrationem* scilicet earum, occupari, in animo mihi proposui.

Oeconomia, ita dicta, Divina, quam Naturam perlustrando a Conditorum summo ita institutam, in levissimis etiam invenimus, ut cuique rei naturali, ad certos fines producendos, certas præscripserit leges, inter res certe maximi momenti est, ad quas mortalis unquam attendere queat. In illa enim, speculo quasi maxime limpido, excellentiam perspiciamus omniscientiæ Divinæ, quæ, quo omnia, usui interventia publico, eo majori peragantur dexteritate, ita sancitum voluit, ut cum lucro & utilitate semper conjuncta sint agentis: *Pisces*, maria innantes vastissima, littorum aquas tepidas, ova exponendi gratia, ibi postea ut excludantur, instinctu naturæ quotannis petere coguntur; qua vero occasione in prædam tam piscatorum, quam animalium, quales sunt *Accipitres*, *Anseres* & alia, multi cedunt: *Scarabeus* terram sub limo forat, eum in finem, ut ovum profunde, quod desiderat, ponere possit, ibique excluso, *Scarabeo* recenti esca non desit; hinc vero, in fœnus ruricolæ, terra stercoretur macra: *Lumbricus* vermis ille subterraneus, cui & domicilio & nutrimento humo uti jucundum est, venerem per

noctes

noctes supra terram exerciturus, superficiem vel crustam ejus perforat; quo eodem aquam per eam meabilem reddit, ut scilicet a terra, illa ne putrefiat, absorbeatur: *Gordius* argillam vario meatu perterebrans, venas, per quas humores ad rivos & fontes se penetrare possunt, eo efficit: *Picus* vermibus intra arbores decisas & putredine correptas degentibus victitans, eos quærendo in festucas truncos hos demortuos conscindit minimas, ne diu inutiles & tristia existant spectacula. Et sic, ad certos usus producendos, singula a Creatore summo disposita sunt, & ita quidem, ut ex labore, salutem promovente publicam, quid lucrifaciat eum perficiens. Huc etiam Avium, ita dictæ, Migrationes pertinent: per quas hanc earum intelligimus proprietatem plurimis competentem, quod *terras sibi familiares quotannis linquentes, in alias, quædam magis, quædam minus remotas migrent.*

Singulis annis, summa cum admiratione, integros quasi exercitus Avium in phalanges aut aciem instructos, hibernis desertis, regiones intelligo calidiores, ubi hiemem, magnum terrarum nostrarum borealium frigus ad evitandum egerunt, nos iterum tempore verno invisuros videmus; quorum quibusdam hic servatur ordo, ut, latera sua invicem regentes, recta linea volando incedant; aliæ angulum constituunt, ita ut media ætherem prima perfringat, postea ei proxima, & sic porro; aliæ in cuneum more pugnantium structæ aërem perfrumpunt ^{a)}; aliæ, una alteram insequente, longo procedunt agmine. Quis vero omnes his a natura præscriptas recitare valet leges?

N n 5

Autumno

a) Hanc Grues migranteo efficere figuram, observavit Cicero, ideo etiam dicens: Grues cum loca calidiora petentes in aria transmittunt, Trianguli efficiunt formam, Nat. Deor. 2: 49.

Autumno autem, ut, contabescentibus herbis, frigore accrescente, quo ad plurimam partem evanescent Insecta, sic etiam Aves, his absconditis, calidiores ad provincias, nos relinquentes, iter pergunt veloces.

N. D. Præses in Itinere Lapponico mss. commemorat, quod A. 1732. totum Calicem fluvium, qui omnium e Lapponia in fretum currentium maximus quidem non est, Anatibus, numero exercitum superantibus Artaxerxis, per octiduum fere, dies noctesque contactum videret, ut tantam Avium copiam unquam existere, vix sibi persuadere potuisset, quæ omnes mare primum petebant, iter dein meridiem versus continuantes. Si vero omnia Lapponiæ addamus flumina, tanta, sine dubio, singula Avium multitudine abundantia, quantus non inde resurgit numerus, e Lapponia tamen sola, migrantium?

Ubi vero hæ & reliquæ omnes migratoriæ, itinere versentur confecto, quaque abeuntes ingradientur via, plerumque adhuc latet, & arcanum est, quod ad explorandum requiritur, ut multum laboris, industriæ & temporis impendant posteris; & implicatissimus hic, si penitus solvendus sit nodus, ut multis terræ locis, huic rei attendant variæ gentes, & orbi postea erudito observata communicent, necessum est. Certe si aliquis Naturæ consultus in maxime australi *Hispania* aut *Italia* in Aves observaret, quando accedant aut recedant austrum & septentrionem versus, notatis scilicet *diebus mensis & Speciebus avium*, res hæc adeo obscura brevi maxime illustraretur; nec minus si alius ad idem attenderet *Constantinopoli*.

§. III.

AUCTORES.

Has Avium Migrationes, aut ignorarunt, aut non

non tanti habuerunt antiqui naturæ curiosi plurimi, ut eas annotatu dignas judicaverint, quare non nisi dispersa quædam hujus rei in scriptis eorum invenimus vestigia; recentiores vero paulo majori industria hocce excolere argumentum auspicati sunt. Quatuor imprimis reperi, qui hæc Avium fugas debita sua dignati sunt attentione: *Petrus Bellonius* in *Observationibus* suis, multis commemorat paginis, se, in itinere suo Orientali, ante jam annos ducentos, Aves Migratorias, vel versus meridiem, vel retro, aquilonem versus has suas accelerantes peregrinationes, vidisse, plurimas ultra Europam progredi putans: *Marcus Catesbæus* Migrationes hæc Avium, regiones vel australes, vel boreales petentium, in America septentrionali perspexit, quas etiam *Tom. I. Hist. Nat. Carol.* attigit: *J. T. Kleinius* in *Prodromo Hist. Avium* hanc proprietatem solide & masculè tractandam aggressus est, & annotata *M. Catesbæi* scrutatus, quæ ipse, hanc rem ad illustrandam, quæ pulcherrima sunt, invenit, nobis reliquit. *Frid. Hasselquist* in itinerrario suo plurima de Avibus Ægyptum hieme petentibus annotavit. Lubens ego fateor, quod, quamvis omni animi impetu in id incubucri, ut naturam & indolem Avium indagarem, non nisi exiguam tamen earum in migrationes mihi conciliare valuerim notitiam, cum illis anni temporibus, quibus ad eas attendi & potest & debet, aliis negotiis vacuus ruri versari vix unquam licuerit, quam tamen, quoniam multorum observationes requirantur & industria, publico proponere non dubitavi: quo ipso, si non plus secumferat utilitatis, Populares tamen meos ad huic Ornithologiæ parti operam navandam instigare voluerim; hæc cum Avium fugæ necubi æque dilucide, ac in regionibus nostris hyperboreis, perspicui possint.

§. IV.

CAUSSÆ.

Causæ Migrationum harum variæ quidem sunt, potissimas vero Frigus existimo & Calorem. Avolantium omnium Aves *aquaticæ* maximatè constituunt cohortem, partim ANSERES, utpote qui in aquis versantur, & hieme, fluviis & lacubus nostris glacie obductis, hocce vivendi genere uti vetantur; nos itaque, antequam congelantur aquæ, deserere coguntur. Partim GRALLÆ, quæ, in paludibus vadantes, ex illis alimenta sumunt. Ab hoc autem ipso eorum penu, rigore hiemis, omnia loca palustria glacie conducentis, exclusæ, æstiva sua, urgente penuria, relinquunt. Migrantium quoque turbam PASSERES augent *tenuirostres*, qui, insectis, quibus victitant, instante hieme, quo ad plurimam partem abditis, inter nos vitam ulterius tenere non valentes, ut aliter sibi consulant, necessum habent.

Videmus itaque, causarum emigrationum infimam non esse eorum, quæ ad usum vitæ pertinent, alimenti scilicet, in quibusdam locis inopiam, quæ deserunt, in aliis vero copiam, quæ petunt aves.

Hujus etiam in æstiva eligendo rationem habent. *Ciconiæ*, quæ serpentibus potissimum vescuntur, nos, earum multitudine liberatos, vix unquam visitant, sed in Scania plerumque æstivant, ubi *Columber Natrix*, in provinciis Sveciæ borealibus sat rarus, frequentissimus invenitur. Calamitas Laponiæ maxima in multitudine *Culicum pipientium* Fn. 1116. infinita consistit, qui tantis circumquaque volitant catervis, ut vix evitare possint incolæ, quin, dum loquuntur, respirant, vel, quocunque modo, ad minimum os aperiunt, eorum integra in buccam irruant examina. Hi omnes antequam exclusi fuerint, in multis illis, quibus inundatur Lapponia, aquis

quis larvæ jacent, & *Anatibus* esui sunt. Hanc itaque regionem *Anates* plurimas, & numerum provincias australiores inhabitantium longe superantes, ibi ut nidulentur, elegisse invenimus, idque eam ob causam, quod facile, & sine longa inquisitione, dum ova fovent, ea ne frigore lædantur, ex larvis dictis esculenta sibi procurare possint: inter illas enim obtinet polygamia, ubi in feminas solas omnem curam conjiciunt mares; tam ovis incubandi, quam foetus exclusos nutriendi. *Larus parasiticus*, pisces ipse capere non valens, sed Laros alios, maxime edaces, prosequendo victum sibi procurans, lusus Clupearum, in sinu Bothnico frequentissimos, invisit, ibique copiosissimus cum aliorum lucratur damno.

RALLÆ plurimæ Lumbricis victitant; hinc æstate coguntur ob calorem intensum aridamque inde terram quam non ferunt lumbrici, deserere australes regiones, uti etiam hyeme boreales, dum gelu ad lumbricos aditum ipsis denegat.

Hæ emigrationes, vel fugæ, in quam autumno, eminente frigore, se conferunt Aves, causæ sunt præcipuæ: possunt etiam plures esse, nobis ignotæ, ut structura ipsa corporis ratione transpirationis & alia. Reditus vero earum in regiones nostras hyperboreas, quem vere primo, incunte æstate videmus, rationem reddere, opus majoris est difficultatis. *Paludes* & fluvios plurimos, quos, quæ terris nostris borealibus, alpibus præsertim Lapponiæ altissimis, tempore brumali cadit, & vere, admisto calore solis, liquefcit, procreat nivium copia magna, culicum, quibus victitant plurimæ, multitudine abundantes, reditus causam non habeo minimam. *Dies longiores* & noctes lucidæ, de quibus tempore æstivo lætamur, tam sibi metipsis, quam pullis suis gulosis, penum commode comparandi, occasionem præbent.

Silva nostræ vastæ denseque Avibus, homines strepitumque omnem timentibus, refugia & domicilia sunt aptissima. *Color* regnorum Europæ australium magnus, plumis ad minimum pellitas, quales sunt Anseres, ad plagam sibi frigidiorē quærendam compellit. *Patria* præterea & *Consuetudo* nec minima conferunt; ad loca enim, quibus, tam in victum sibi pullisque suis acquirendo facili, quam aliis prærogativis gaudente, vita antea fructi sunt, iisdem iterum ut utantur commodis, revertuntur. Unam eandemque itaque *Ciconiam* eodem quotannis nidulari camino, quem per antea plures inhabitaverit, haud raro observamus. Per octennium integrum una eandemque Alno cavernosa *Sturnum* claudum, hieme licet semper abesset, unaquaque æstate, nidificasse vidi. Anni præterfluxere, ad minimum sex, per quos *Tinnunculum* uno eodemque foramine turris cujusdam pullos exclusisse, observavi. In Lauris Horti Academici Upsaliensis per sexennium, quovis vere, *Motacilla* duæ *albæ* nidulos construxerunt, quæ jam manivetæ, Gallinarum instar, homines non fugiunt, & eo ipso ab aliis sui generis timidis evidenter distinctæ.

§. V.

EXOTICÆ.

* * * * *

* **CATESBÆUS** qui Aves *Americæ septentrionalis* earumque migrationes sedulo observavit, sequentes præcipue commemorat migratorias.

1. **FALCO** *forficatus* pag. 4. autumno decedit, nec unquam per hiemem in Carolina conspicitur.

2. **PSITTACUS** *carolinensis* p. 11. circa initium hiemis e Carolina austrum versus aufugit.

3. **CUCULUS** *americanus* p. 9. hieme non apparet, sed autumno, quemadmodum *caneris* noster, abit.

4. TROCHILUS *Colubris* p. 63. in Carolina nidificat, instante vero hieme in Americam meridionalem migrat.

5. ANAS *canadensis* p. 92. &

6. ANAS *bucephala* p. 95. e regionibus Americæ septentrionalis in Carolinam, vel ultra, hieme fugiunt.

7. ARDEA *cærulea* p. 76. tempore vernali in Carolina copiosissima conspicitur, ceterum infrequens. Quo indicatur, septentrionem versus eam reverti, oris australioribus, in quas eam frigora hiberna fugaverant, relictis.

8. ARDEA *alba* p. 77. in Carolina nidulatur, autumno discedens.

9. ARDEA *virescens* p. 80. in Carolina nidificat, & hieme nunquam repertam, meridiem autumno petere, putat Cl. Catesbæus.

10. TANTALUS *Loculator* p. 81. exeunte æstate Carolinam turmatim frequentissimus advolat; mense autem Novembri omnes decedunt. Ex quo concluditur, in plagis magis borealibus eos nidos suos æstate fixisse, & Carolinam, in austrum tendentes, præmittere.

SCOLOPAX *alba* p. 82. æstate præcipite Carolinam, dum ingens ibi semper pluvia cadit, frequens adit, in locis humidis degens.

12. TRINGA *fusca* p. 83. medio Septembri Carolinam quotannis adveniens, ad paludes & prata uliginosa versatur, ultra vero hebdomadas sex non commoratur, sed in Americam meridionalem descendit, & ante idem tempus anni sequentis non videnda est b).

COLUM-

---

b) Illam ob rationem Americam meridionalem has petere, existimat D:n Catesby, ut ibi nidificent & ova exclu-

13. *COLUMBA macroura* p. 23. Tempore brumali, præsertim dum frigora intensissima sunt, e Canada in Carolinam & Virginiam copiosissimæ descendunt hæ, nec ibi subsistentes, aultrum versus ulterius procedunt. Hiemes Americæ dum leniores sunt, earum paucissimæ conspiciuntur. Notandum est, quod redeuntes nunquam Carolinam pervolent: nec, qua ingrediantur via, novit quis. De peregrinationibus *PALUMBI* *hujus migratorii* vide plura apud Auct. p. 23.

ALAUDA alpestris, p. 32. Americæ Septentrionalis avis, in Virginia & Carolina hibernat, mature, sub finem hiemis, decedens.

15. *FRINGILLA biemalis* p. 36. hiemem in Carolina & Virginia consumit, æstate vero nunquam reperitur, sed vere discedit, regiones, exinde quod sequitur, adiens septentrionales, ubi nidulos suos construit.

16. *FRINGILLA Oryzivora*, p. 14. Initio mensis Septembris, *Oryza* in Virginia & Carolina adhuc molli, eadem in Cuba & adjacentibus insulis, ubi prius maturescit, horreis reposita, harum turmæ, ex *feminis* solis compositæ, quod peculiare & probandum est, adveniunt maximæ: hebdomadas circiter tres, usque dum exdurescat *Oryza*, commorantur, & circa finem mensis discedunt: quo autem tendunt, non novimus. Maribus postea conveniunt, quibus conjunctæ, initio veris per Carolinam regressum habent.

17. *FRINGILLA purpurea* p. 41. per hiemem abest.

18. MO-

---

dant, Carolinam enim valde frigidam habet. Analogie vero magis conveniens videtur, quod in regionibus borealibus multiplicatæ, autumnæ, ad frigora vitanda, meridiem petant.

18. MOTACILLA *Stalis* p. 47. æstivo tempore in Carolina reperitur.

19. LANIUS *tyrannus* p. 55.

20. MOTACILLA *rubra* p. 56.

21. MOTACILLA - - p. 66. &

22. MOTACILLA - - p. 53. instante hieme, in Americam Meridionalem avolant, & vere novo redeunt.

23. HIRUNDO *purpurea* p. 51. &

24. CAPRIMULGUS *europæus*; absconditis insectis, disparent.

Cæteræ; quarum attingit migrationes; quod autumno abeant; verbo denunciat.

* * * * *

* KLEINIUS, qui Gedani ex professo & indefessa diligentia in Migrationes Avium inquisivit; sequentia præsertim adfert.

25. ANATES, *Anseres* in specie; verno tempore quotannis trans Mare Balthicum tendunt; idem iter autumno repetunt. pag. 194.

26. COLYMBUS *arcticus* ex Lapponia; sive verno sive autumnali tempore hospes.

27. LARI partim in Chersoneso Helensi nidulantur, ubi fruticeta sunt interjectis lapidibus & gurgitibus; partim in altis littoribus intulæ Nehringæ;

28. STERNA *Hirundo* autem in arundinetis Casubiæ nidulatur: ingruente hieme omnes revertuntur, unde venerint, Sundam Maris Balthici versus. p. 195.

29. ARDEA ad Boristhenem & plus ultra in imperio Ottomannico portiones Europææ commode stabulare possunt. p. 193.

30. GRUES per integrum annum ad paludes Lithuanicas, in Podolia, ad Boristhenem & Hellespontum usque reperiuntur, quo & nostrates commode pervolant, in itinere spicas legetesque novas legentes. p. 92.

31. RALLUS *Crex* Angliam hieme petit, ut statuit Schvenckfeldius.

32. TETRAO *Coturnix* forte Sendomiriam, Ukrainam vel Podoliam & Valachiam petit. p. 190.

33. TRINGÆ - incredibilibus multitudinibus verno tempore in Polonia & Borussia nidulantur, appropinquante autumno turmatim avolant; in Anglia autem per totam æstatem non conspiciuntur, sed autumno frequentissimæ adveniunt, tota hieme permanentes, demum versus ver decedunt. p. 187.

34. TRINGA *Arquata* quotannis ad Hypocæcia medio Aprili ad primos dies Maji accedit, quam plagam iterum exeunte autumno abiens sequitur. p. 187.

35. CERTHIA *familiaris* paria fata subit. p. 187.

36. EMBERIZA *nivalis* hieme advenit e Lapponia gregatim, per majorem Podoliam tandem ad alpes usque Carpaticas pergens; mensibus Februario & Martio redux. p. 186.

37. CAPRIMULGUS *europæus* hieme non amplius apparet, Scarabæis similibusque insectis conditis. p. 185.

38. LUSCINIA & CURRUCA evanescent. p. 283.

39. TURDI *musci, iliaci, pitares* per Livoniam, Curlandiam & Borussiam ex Sibiria aut Lapponia per quatuordecim dies post Michaëlem incredibili copia abeunt in alpes usque; exinde Turci *minores* vineta Italorum permeant. p. 179.

40. STUR-

40. STURNI in majorem Poloniam abeunt, inde juxta montes Carpaticos semicirculum Crimatenus describunt, seque in Ukrainam conferunt, sive eadem via sive per Lithuaniam quasi mendicantes loco alio in alium, tandem redeunt, p. 177. at Willugbæus Ornith. 145. per totam hiemem in Angliam permanere observat.

41. TRINGA *Vanellus*, CHARADRIUS *Pluvialis & Hiaticula* in paludibus Lithuanicis hibernant. p. 175.

HIRUNDINES & CICONIAS inter aquam se demergere per hiemem, pulcherrimis observationibus demonstrat. p. 193 & seq.

* * * * *

* HASSELQUIST p. m. in itinere suo Orientali pulcherrima observavit, e quibus excerpta nonnulla, hanc ipsam tangentia rem, pagellas ad illustrandas has, adferre haud ineptum existimaverim, quæ sequentia sunt.

43. TRINGA *Charadrius* & SCOLOPACES variæ mensibus Decembri & Januario Natoliam ingrediuntur, ad *Ægyptum* vero, ubi hiberna sumunt, ex Græcia & Turcia, quemadmodum ex Europa *Natoliam* proficiscuntur, initio Octobris accedunt.

44. STURNUS e Gallia, Italia & Europa australi *Ægyptum* mensibus hiemalibus adit.

45. EMBEDIZA *Hortulanus*, sive *Ficedula* mense Septembri *Ægyptum* advenit.

46. CHARADRIUS *Pluvialis* mense Novembri ad *Ægyptum* accedit, ibique per totam hiemem & maximam veris partem commoratur. Numne itaque, inter nos æstivantes Pluviales, quietiam inter ultimas vere reduces sunt, tam longum expedisse iter credamus?

47. TRINGA *Vanellus* mense Septembri ad *Ægyptum* pervenit, ubi per totum hiemale tempus manet. Verum quidem est, quod nostrates mature abeant, an vero *Ægyptum* petant, non facile dixerim.

48. ANAS *Boschas & Penelope* mense Novembri ad *Ægyptum*, post inundationem Nili, frequentissimæ veniunt. Nostrates vero hucusque procedere, non crediderim.

49. TETRAO *Coturnix* ineunte Martio agros *Ægyptiorum* invisit, messe autem peracta evanescent omnes.

50. ARDEA *Grus*, de Turcia profecta, mense Octobri *Ægyptum* copiola adit.

51. PELECANI *Onocratali*, medio Septembri, in phalanges ad angulum obtusum, Anatum Anserum instar, instructi, *Ægyptum* adveniunt, æstate vero ad mare Nigrum & littora Græciæ commorantur.

52. MONEDULA *Pyrrhocorax* exeunte Septembri, vel initio Novembris, sub finem inundationis, multitudine incredibili ad *Ægyptum* accedit, Ranas & amphibia alia, quæ tum totam illam obtegunt terram, cum *Ciconiis & Falconibus* legens. In Gallia & Anglia æstivans, nunquam in Svecia nostra reperta est.

§. VI.

INDIGENÆ.

Ut vero *Aves* paulillum attingam *indigenas*, eas solummodo enumerando occupabor, quæ tempore autumnali, instante hieme emigrantes, per æstatem solam inter nos habitant; quo dum regiones australiores harum quasdam advenire, observaverint exteri, unde venerint conjicere possint; me enim, ubi,
limiti-

limitibus patriæ transgressis, versentur, monstrare non valere, ut confiteatur, necessum habeo. Eas quoque, quas per integrum brumale tempus manentes, frigora nostra sustinere invenerim, percensendas e re duxi.

* ACCIPITRUM ex Ordine plurimæ permanent, utpote quæ, venatione victum procurantes, per hiemem vitam inter nos sustinere possunt.

53. FALCONES quo ad plurimam partem perennes nobis sunt, ut *Aquila*, *Æruginosus*, *Moschetus* & alii, qui hieme c) haud raro, Gallinarum & Columbarum maximam in consternationem, pagos visitant. Qui vero emigrant, ut *Haliætus*, Fn. Svcc. 57. *Lanarius*, Fn. 61. *Milvus*, Fn. 59. d) *Buteo*, Fn.

O o 3

Fn.

c) Opinio est vulgo familiaris, nullum rusticis Accipitres a Feriis Purificationis Mariæ ad festum usque Michaelis, aves eorum domesticas eripiendo, damnum dare: quod etiam ita sese plerumque habere, observatum est. Ex quo luculenter patet providentia & bonitas summi Moderatoris, qui avium harum, contra impetus hostis hujus truculentissimi nihil valentium, tantam gerit curam, ut immunitatem illis tempore, quo ova ponendo, eaque fovendo, ut & pullos nutriendo occupatae sunt, invasionis inimici hujus dare placuerit; eodem modo, quo gallinas silvestres, humo aperta nidulantes, odore orbavit tempore, quo ovis incubant, ne sagacitate *Valpum* ferarumque aliarum investigata, perirent

d) Milvi nidulantur Cauri eo tempore, quo a nobis absunt, ætate autem in Europam avolant, ut immensum solis ardorem fugiant. Bell. Obs. II. XXXVI. cfr. II. XXVIII. Cui addit *Clusius*, vix majorem in Cairo Milvorum frequentiam conspici, quam Londini, ubi eos interficere vetitum est, ut spurcitiem in plateas, vel etiam ipsum *Thamesin* flumen, quod urbem alluit, ejectam legant & devorent. Maxima quantitate eo confluunt.

Fn. 64. *Tinnunculus*, Fn. 67. *Amphibiis*, *Insectis* & aliis ejusmodi, quæ abdidit hiems, vescuntur e).

52. *Falco Albeilla* Fn. 58. asperrima tantum hyeme visitur in Austria. *Kramer*.

53. *Falco Tinnunculus* eodem fere die cum *Motacilla alba* redit, dum primi prodeunt flores, qui sunt *Tussilago Farfara*, *Crocus sativus*, *Leucojum vernale*, *Gaianthus nivalis* &c. Migrantem quoque fine mensis exsoiationis concomitatur *Motacillam*.

Falcones reliqui migratorii primo redeunt vere, autumno autem, ad destructionem æstatis, catervatim decedunt.

STRIGES omnes per integrum hiemale tempus inter nos versari, crediderim: frequenter enim *Bubonem*, Fn. 45. *Utulam*, Fn. 48. & *Strigem albidam* Fn. 54. hieme conspexi.

54. LANIOS, tam *Excubitozem*, Fn. 181. quam *Collurionem*, Fn. 180. non nisi æstate quidem unquam vidi; an vero inter aves migratorias sint, nec ne, dijudicare nescio.

* PICARUM ex Ordine aliæ permanent, emigrant aliæ.

55. CORVI per hiemem totam apud nos habitantes sunt.

56. *Corvus Corax*; Fn. 69. &

57. *Corvus Pica*, Fn. 76. quæ omnibus anni temporibus, æque hieme, ac æstate, ad pagos deambulat;

58. *Corvus infaustus*, Fn. 187. per totum annum silvas Norlandiæ inhabitans;

59. *Corvus glandarius* Fn. 74. f) & quem medio hiemis inveni sæpe & confixi.

60. Cor-

e) Hinc concluditur, Accipitres hos migratorios non, nisi casu, quid nobis offerre damni; cum præterea per totam hiemem absint.

f) Hæc cum pagos tempore hiemali advolat, maximi & insoliti frigoris indicium rusticis est.

60. *Corvus Caryocatactes* Fn. 75. ex Helvetia, Stiria, Austria superiore initiante autumno volitat in Austriam inferiorem teste *Kramero*.

Emigrant vero sequentes.

61. *Corvus frugilegus*. Fn. 70. vergente mense *regelationis* g) ad nidos suos in salicibus, quæ medio fluvii *Norcopiae*, ubi in *Ostrogothia* unice habitantes vidi, brevius crescunt, constructos redeunt, ibique in autumnum, usque dum a frigoribus fugantur, frequentissimæ æstivant.

Corvus Cornix Fn. 71. *Uplandia*, ut & *Tornoe*, quod narravit, beatæ memoriæ, Dn. Arch. *Rudbeck*, totum brumale tempus terunt *Cornices*: in *Ostrogothia* vero quo ad plurimam partem degunt, & *Smolandia* aliisque provinciis australioribus initio hiemis emigrant, ineunte mense *regelationis* redeunt. Tempore, quo absunt, ad littora maris, ubi hieme, quisquillas legentes, visæ sunt, versantur: interdum etiam in viis stercore equina, nutrimenti gratia, rimari videntur.

63. *Corvus Monedula* Fn. 72. eo modo, ac *Cornix*, *Smolandiam* & *Ostrogothiam* sat cito, & quidem vix peracta messe, relinquit, & *Sturni* vere allecla redit, circa *Upsaliam* vero totam per hiemem cætervis magnis, in turribus altis, e. g. *Upsaliae antiquæ*, residere videtur.

64. *Coracias Garrulus* Fn. 73. peracta messe, maturæ abit, ad adventum *Cuculi* rediens.

65. *CUCULUS canorus*, Fn. 77. a cantu circa medium mensis *grossificationis* cessans h), in autumnum

O o 4

usque

g) Ex adventu hujus in *Norcopiam*, appropinquantem præsagiant incolæ æstatem.

h) Narravit mihi quidam, cui fidem habere non dubito, se autumno adulto, & quidem exante mense defolia-

usque nihilominus commoratur, dum in septis oleum & lupuli larvas legendo occupatus sæpissime reperitur. Hieme nunquam conspicitur, sed, adveniente vere, primis diebus *frondescentiæ* rediens, cantu se facile prodit.

66. JYNX *Torquilla* Fn. 78. hieme non apparet, vere autem remigrans, *Cuculi*, post quatuordecim dies, adventum ruricolis annunciat.

PICI omnes apud nos hibernant; larvis enim illis vescuntur insectorum, quæ totam per hiemem arboribus absconduntur demortuis. Hanc eandem ob causam.

67. SITTA *europæa* nos neque deserit, larvis illis *Dermestidum*, quæ lignum intra corticem sculptunt, plerumque victitans.

68. CERTHIAM *familiarem* Fn. 213. omnium avium nostrarum sylvaticarum minime meticulosam, hieme etiam, in truncis arborum reptantem, inveni.

69. UPUPA *Epops* Fn. 185. Hanc esse, quam hieme media, palude quadam aperta aliquando videbam, opinor. Æstate & autumno in Ostrogothia interdum apparet, hieme vero nunquam; ut, si *Upupa* erat avis, quam videbam, casu retardatam existimem.

* AN-

---

tionis, ad pagum pertica, qua sulcitur lupulus, insidentem, & quidem cantantem, vidisse Cuculum. Sed singulare hoc, & quod ab adventu ad autumnum usque continuo non cantet, unusquisque novit. De proprietate vero illa, quam in quibusdam observavi avibus, quod scilicet gestus & sonum autumno recipiant vernalem, derivandum existimo: sic Tetraonem Urogallum & Tetricem autumno massitantes audivi; Picas quoque eodem modo, ac dum vere matrimonio junguntur, garrientes ac se mutuo prosequentes autumno sæpius vidi.

* ANSERES plurimi migratorii sunt; hieme enim, dum congelantur aquæ, ex illis ulterius nutrimentum plurimum, ut antea, sibi quærendis eis adimitur potestas. Regiones itaque omnes petunt calidiores, exceptis non nullis, qui littora solummodo marina, ubi occupationibus suis a glacie non impediuntur, advolant.

ANATES autumno evanescent omnes.

70. *Anas Cygnus* Fn. 88. non procul hibernat, sed in littora Scaniæ, præcipue Malmogiam prope, avolat,

71. *Anas Anser* Fn. 90. Sub finem mensis exsolationis catervatim emigrantibus, nullibi in Sveciæ maritimis hiberna sumere placet, quos vel sinus Belgicos, vel magis longinquos, hieme frequentari existimo. Vere novo, & quidem vergente mense *regelationis* altum scindentes aërem, in phalanges regulares ad angulum plerumque obtusum instructi, remigrant, & nos prætervolantes, in Lapponiam usque, immo ulterius quidam, antequam æstiva attingant, properant.

72. *Anas Bernicla*. Fn. 91. In Belgio frequentissimæ hiemant, tantaque ibi copia capiuntur hæ, ut tabernæ, quibus Amstelodami aves venduntur, illis impletæ omnino sint. Versus plagam borealem omnes vere migrantes nos prætervolant, exceptis paucissimis, in Lapponiæ finitimis æstivantibus; reliquæ septentrionem pro meta habent ulteriorem.

73. *Anas biemalis* Fn. 95. rarissime, & quidem dum durissima afflictamur hieme, ad nos descendit, & fontibus, quæ frigore non constringuntur, reperitur. Quo indicatur, Mare glaciale, inter Lapponiam & polum arcticum, ipsi patriam esse, & quod ad nos rigor eam compellat acerrimus.

74. *Anas acuta* Fn. 96. oras nostras maritimas, vere migrans, advenit; profectioem tamen suam ultra quatuordecim dies non tardans, utpote quæ nunquam apud nos nidulatur, iter septentrionem versus, & dubito an non ad mare album usque, accelerat. Ineunte autumno nos iterum præterit, regiones petens australiores.

75. *Anas Boschas* Fn. 9. una est Anatum, quæ brevissimum expediendum instituunt iter: in maritimis Scaniæ per totum sæpe brumale tempus manet, leniore in primis hieme; vehementiore autem, ad ripas Daniæ & Germaniæ se confert, & primas subsequitur remigrantes.

76. *Anas Clangula* Fn. 100. totam interdum hiemem fluviis & cataractis non conglaciantibus, assidue se mergendo, terere conspicitur. Earum tamen plurimæ emigrant, omnium vero primæ reduces; & dum mense regelationis franguntur glacies, hiatibus primis, in magnas collectæ innatant catervas. *Conchiliis* enim victitant & affinibus, quas profundo investigatas devorant, omnibusque anni temporibus, dum, glacie non impeditæ, se mergere solummodo possunt, eis obviis.

77. *Anas fusca*, Fn. 106. eodem modo cum *Clangula* vitam sustinens, in omnibus comes ejus est; iisdem cum ipsa temporibus & abit & redit.

78. *Anas Querquedula* Fn. 109. & reliquæ omnes eminentia aufugiunt frigora, & hieme redeunt finita.

79. MERGI omnes autumno abeunt præcipiti vere redituri i).

PELECANUS *Carbo* Fn. 116. Sinum Bothnicum, antequam a glacie ad sedem mutandam coactus

---

i) Quod ægypto hiemes, ut apud nos æstates, ova ponendo & excludendo agant, urget Bellonius.

actus fuerit, non relinquit. Dum hieme media Sveciam, Oceanum magnum petens, transmigerat, arboribus tectisque requiei gratia insidentem comperire licet.

81. *ALCA Torda* Fn. 120. in rupes insularum maris præcipites ad d. 12. Maji immigrat. Unicum nido suo ovum parit, cum primis, ineunte Septembri, avolans.

82. *COLYMBUS arcticus*, Fn. 121. in lacubus ubique Sveciæ, provinciarum vero borealium frequentior, æstiva agens, autumno nos deserit, & provincias Germaniæ, proxime nobis adjacentes, quos vix transgreditur, adit. Ovorum pullorumque cura immunis, lacus intervolat duos, rationem tempestatis habens, ut rusticis nostratibus volatus hujus pro eminentium pluviarum adstantisque æstus prognostico valeat.

83. *Colymbus auritus*, Fn. 123. in aquis nostris haud frequenter conspectus, in regionibus deget septentrionalibus, lacubus præsertim Laponiæ, ubi nidulum suum, super aquas natantem ex scirpo Arundineque conficit. Singulare illud, eum, volandi potestate non gaudentem, autumno, hirundinum instar, aquis se submergere, D. D. Montin narratum ^{k)}, aliter sese habere, quod scilicet volare possit, a Dn. Solandro in Lapponia postea observatum est. Eum itaque æque, ac omnes aliæ generis hujus, revera emigrare, cum hieme semper absit, & hac sua fuga mare continuo incedere, terras enim continentes transmigrantem nunquam vidimus, probabiliter concludi potest.

84. *PROCELLARIA pelagica* Fn. 149. Mare Balthicum nostrum non, nisi casu quodam pulsa, advc-

k) *Aman. acad. T. 2. p. 265.*

advenit *l*), sed Oceani incola vastissimi, in eo semper maens, procellas stridentes, fluctus rapidos, qui parvulam hancce omnino operire viderentur, tempestatesque horridissimas, navigiis grandibus, illisque quos vehunt, præsentem interitum minantes, magnopere, quod mirandum, superba spernit.

85. LARI & STERNÆ omnes appropinquantes aufugiunt hiemem; utrum vero oras solummodo maritimas adeant, an regiones petant calidiores, mihi non patet.

* GRALLÆ tanquam conjuratæ unanimiter in fugam se conjiciunt, ne earum unicam quidem, inter nos habitantem, invenire possimus; ut enim æstate in australibus degere nequeunt ob defectum lumbricorum terramque siccam; ita nec in frigidis ob eandem causam.

ARDEÆ omnes autumno disparent, vere autem redeunt.

86. Ardeæ Grues, Fn. 131. in turmas congregatæ, tempore vernali nos revisuræ veniunt, peractisque inter eas sponsaliis, per omnia sparguntur, loca plerumque adeuntes eadem, quibus antea per annos plures nidificare consuetæ fuerint *m*).

87. Ardea Ciconia Fn. 136. ultra Scaniam, vere prodiens, vix progreditur, ut provinciis superioribus

l) In maritimis tamen Lapponia, quemadmodum etiam prope Hedemora, rarissima inventa est.

m) Grues in Ægypto hibernare, & in Europam vere remigrantes Hellespontum, Podoliam & Lithuaniam præmittere, existimant antiqui. Hinc Plinius: X:23. Certum est, Pontum transvolaturas primo omnium angustias petere inter duo promontoria Crici Metopon & Carambin.

Hieme ingruente avolant Grues. & in Ægyptum ac Æthiopiā tendunt. *Sperl. Zool. Phys. p. 319.*

bus æstate visa quædam; futuri cujusdam præfagium habeatur. Circa finem Augusti abeunt, & redeunt incunte Aprili. An vero hæ, ut conjicit Cl. Kleinius, autumnò se mergant, non equidem novi; quod vero, secundum sententiam Bellonii, in regiones immigrarent australiores n), analogiæ magis congruum videtur.

88. *Ardea nigra*. Fn. 135. In catervas magnas confociatæ, ex austro septentrionem versus tendentes, vere revolant, & nos omnino prætervolantes, ut, dum quasdam heic nidificasse invenimus, singulare habeatur; in plagam borealem ultro properant. Altissime volant, ut magnitudinem Passeris superantes non appareant: ad paludes per noctes sæpe quiescunt, nec tota æstate, donec, nos iterum autumnò prætermittentes, abeant. videndæ sunt.

89. OTIS *Tetrax* inter aves, æstate quæ apparent, nostratibus rarissimas est; utrum vero in septentrionem hucusque non procedat, an totam transmigret Sveciam, dicere nescio.

90. RALLUS *Crex* Fn. 162. mense florescentiæ æstate venit, in carectis, & agris inter segetes degens, ubi gemino sono stridulo continuo auditur, noctibus præcipue, dum e terra prorepunt Lumbrici, quibus victitat. A cantu eo fere tempore, quo *Cuculus*, abstinet; in autumnum usque nihilominus inter nos versari, inde colligitur, quod pulli ejus adhuc

---

n) *Ciconia* Ægyptum tanta accedunt in copia, ut agri & prata inde albescant; has tamen amant ægyptii, cum Rana illic tanta abundantia generentur, ut nisi Ciconia eas vorarent, nihil illis esset frequentius, tum etiam quod serpentes capiant & devorent. Bell. Obs. p. 102. & *Ciconia* aliquot millium d. 28. Augusti prætervolabant Constantinopolin, quæ ex Russia vel Tartariâ advenire credebantur. Idem.

adhuc non adulti inter pisa eo tempore, quo illa metuntur, inventi sint.

91. *Rallus aquaticus* æstate interdum, rarissime licet, invenitur.

92. *Rallus Lariformis* loca maritima æstate adit in continente autem nunquam conspicitur.

TRINGÆ omnes migratoriæ sunt.

93. *Tringa pugnax* Fn. 145. in Scania plerumque consistit, ubi totam consumit æstatem, ut non, nisi rarissime, in superioribus reperiat provinciis.

94. *Tringa Vanellus*, Fn. 148. pratis nostris depressis & paludibus æstate vulgatissima, primo vere, glacie vix dum dilapsa, redit, pullisque tempore messis adultis, nos aufugiens deserit. Sub iudice est, an in ægyptum abeat. (47.)

95. *Tringa Interpres* Fn. 154. Insulas Maris Baltici vere occupat, ibi in autumnum habitans.

96. *Tringa lobata* e regionibus australibus alpes Lapponicas & Norvegicas vere advolat, nidos vero nullibi Sveciæ fingit.

97. *Tringa littorea* Fn. 151. hieme Angliam petit.

98. *CHARADRIUS apricarius* Fn. 157. inter ultimas vere revenit, & tempore exiguo, quo inter nos degit, in locis uliginosis & Campis Oelandiæ nidificat; cum primis autumno avolat.

99. *Charadrius Pluvialis* Fn. 157. earum in numero est, quæ; terris peregrinis diutissime moratæ, turmas constituunt nos prætervolantes ultimas, & in regiones properant magis boreales. Consistit hicce in Oelandia interdum; plurimi vero in Dalekarliam avolant, ubi juxta alpes in campestribus habitant, & multiplicati mature abeunt.

100. *Charadrius Hiaticula*, Fn. 159. mense Majo redux, paludes creberrima adit, exclusis vero pullis, prata frequentat, & autumnno decedit.

101. RECURVIROSTRO *Avosetta*, Fn. 137. maritima nostra vere, maxime infrequens, advenit, & littoribus *Oelandiæ*, apicis inprimis ad meridiem vergentis, invenienda est o). Hiemem in Italiam usque eam fugare, existimant auctores.

102. SCOLOPAX *rusticola* Fn. 141. pullis in silvis nostris exclusis, mare transmigrans, in Angliam avolat; ut ex Austria in Italiam. Vere autem novo, dum blatire incipit *Tetrao Tetrix*, illinc discedunt, matrimonio junctæ ad nos revertentes.

103. HÆMATOPUS *ostralegus*, Fn. 161. ad littora marina æstate habitans, ab illis autumnno semigrat.

104. FULICA *atra* Fn. 130. earum paucissimæ loca nostra maritima vere adveniunt; singulare itaque & apprime insolitum habemus, si ad paludes & lacus aliquando videantur.

* GALLINÆ plurimæ per totam apud nos manent hiemem.

105. TETRAO *Urogallus* 166. &

106. *Tetrix*, Fn. 168. in silvis nostris acerosis habitantes, autumnno *Vacciniis*, hieme *baccis Juniperi* & *amentis Betulæ* victitant, pullos suos *Culicibus*, quibus abundant silvæ, præsertim *Norlandiæ*, alunt: quas *Tetraonum* præcipuam esse patriam novimus. Totum tempus hibernum in provinciis nostris frigidis consumunt, & copiosæ dum labuntur nives, humi prostrati quiescunt, adeoque nive omnino obruuntur. Hoc sub operculo in ambulacris, quæ sibi efformant, per dies sæpe quaterdenas vivere possunt.

107. Te-

o) *St. Oeland. p. 189.*

107. Tetrao *Bonasia* Fn. 170. in silvis nostris, Norlandiæ vero frequentior, per totum tempus brumale conspicitur.

108. Tetrao *Perdix* Fn. 172. in agris nostris autumno *secale*, cujus foliis vescitur, consertis, semper hieme versatur. Nivem interdum suffodiens cuniculos, foraminibus duobus, eo facilioris respirationis gratia instructos agit, quibus tota semper familia latet.

109. Tetrao *Coturnix* Fn. 173. vere adulta, & quidem initio *mensis Frondescentiæ* prata nostra fertilissima advenit, ubi inter gramina per noctes cursitans, sibilo suo tergemino *mas*, unica vero *fæmina*, e longinquo auditur. Autumno & hieme earum ullam nec vidi nec audivi unquam; utrum itaque, quæ æstate apud nos fuerunt, in Scaniam emigrent, ibique consistant, an multis illis, in Scania habitantibus, consociatæ ulterius procedant, dijudicare nescio: neque novi an *Coturnices*, quas Cl. Kleinius Sendomiriam, Ukraniam, Podoliam & Valachiam petere dicit *p*), eadem sint, quæ in Svecia nostra æstivaverint.

* PASSERES quidam evanescunt, manent vero alii.

110. COLUMBA *Palumbus* Fn. 175. rigorem climatis nostri sustinet quidem, utpote quæ per hiemes plures, & quidem maxime acerbas, sub cælo aperto, cavea Horti Academici inclusa vixit, autumno tamen silvas nostras relinquit, nutrimenti sine dubio defectu compulsæ: quo vero in hibernæ eam mittant frigora, me omnino fugit; quod tamen longe non aufugiat, credibile est, cum inter primas vere appareat redux. Dum nives altæ, illa jam dudum

p) *Prod. hist. av. p. 190.*

dum reversa lapsæ, hiemsque inopinata, quod interdum accidit, nutrimentum adimunt, pagos, timidissima licet, victum quæsitâ invisere cogitur.

111. Columba Oenas Fn. 174. vergente mense *Defoliationis*, ad *destructionem æstatis*, vel paulo prius evanescunt, & primis diebus *Germinationis*, cum *Motacilla alba* vere redeunt. De hibernis harum multas diversasque fovet vulgus opiniones, quas narrationibus variis de *Columbis*, quas hieme invenerunt, confirmare conatur; narratum a quodam mihi est, quod dum quercum hieme aliquando cæderat, Columbam Oenatem ibi invenisset, quæ rigida, domum perula asportata, calore admissio vires & motum recuperaverat, quamque deinde per annos plures domo ejus sat mansuetam vixisse dicebat. Quod vero *Oenates* omnes talia sibi eligant hiberna, nec novi, nec contendo.

112. ALAUDÆ plurimæ ut *pratensis*, Fn. 191. *arborea* Fn. 192. & *campestris* Fn. 193. per hiemem adultam, vel dum acerrima est, inter nos desiderantur, mense vero Februario, frigora si tempestate excipiantur mitiori, iterum apparent.

113. *Alauda arvensis* Fn. 190. avium migrantium omnium prima redux, cantu suo tremulo appropinquans ruricolis prima quoque annunciat ver. Primas, quas vere offendimus, non alte a terra se tollere, sed valde humiles turmatim volare videmus q). Autumno, diebus ultimis *exfoliationis*, in agris undique congregari, & vespertis quasi austrum versus migrare videmus. De hibernis earum, utrum sub radices arborum absconditæ hiemem agant, an in Scaniam migrent, quod quidem ob infinitam earum multitudinem, quæ hieme ibi reperitur, credibile est;

Tomus Quartus.

Pp

quid

q) *Alaudam*, ante festum purgationis *Mariæ* quæ prodit, non aliam a terra unquam volare, existimant rustici, quam boves jugam sibi impositam portant.

quid certum contendere non adeo: id autem verum est, quod autumno abeuntes, & vere dum redeunt, in catervas semper congelatæ sint.

114. STURNUS *vulgaris*, Fn. 183. comes *Monedule*, tempore *messis* plerumque abit, Uplandiæ vero paulo diutius moratur. In campis Scaniæ & adjacentibus ut plurimum avolans, frequentissimus ibi hibernat. Si autem acerrima hiemis sint frigora, in Daniam, interdum etiam Holsatiam transmigrat.

115. TURDI in silvis nostris per totam hiemem habitant, baccis Juniperi potissimum vescentes, & neminem eorum nos deserere crediderim; cum per autumnum totum, ad solstitium usque hybernium tendiculis promiscue capiantur.

116. Turdus *roseus* limites Lapponiæ nunquam transgreditur.

117. Turdus *iliacus* transmigrat Austriam vere & fine autumnus, nec ibi nidiñcat.

118. Sturnus *Ciclus* Fn. 216. omnibus anni temporibus ad Aquas & lævissima hyeme ad cataractas & fontes non congelatos Insecta aquatica, ut *Oniscos* & alia, aquis se immergendo legens invenitur.

119. Lanius *Garrulus* Fn. 179. Autumno catervatim accedunt, & per totam hiemem manentes, Sorbis avide vescuntur, vere autem appropinquante disparent, & æstate nunquam conspiciuntur; septentrionem itaque versus eos migrare & æstivare credibile est.

120. LOXIA *Pyrrhula* Fn. 178. in silvis æstivat, hieme autem pagos frequentat, semina *Soptie*, *Jaceæ*, *Artemisiæ* &c. quærens.

121. Loxia *Chloris* Fn. 202. per totum annum, sine emigratione, in silvis habitat; autumno autem, *Cannabe* maturata, quo semina ejus, quibus delectatur, edat, pagos invisit.

122. Loxia *Coccybraustes* It. Scan. 332. nuper Scaniam temporibus recentioribus vere immigrare, ibique

ibique nidos fingere advena incepit; hiemes in Germania & Europa australi terit.

123. *Loxia Eucleator*, Fn. 176. Westrobotniæ & Lapponiæ avis, silvas nostras ineunte Octobri advenit, & aliquot dies commorata in austrum ulterius procedit.

124. *EMBERIZA nivalis*. Fn. 194. Nidos suos in alpibus Lapponiæ fingunt, ibique æstivant; hieme autem adulta ad nos descendunt, frigoribus patri suæ fugatæ; in viis & agris nostris, Scaniam usque, sparitæ volitant. Harum ex adventu frigora augurantur ruricolæ intentissima.

125. *Emberiza Citrinella* Fn. 205. in silvis per totam æstatem habitat, hieme autem pagos advolans, horreas nostras proterve frequentat.

126. *Emberiza Hortulana* Fn. 208. mense Martio rarissime Sveciam nostram, ibi ut nidum construat, aggreditur, regnorum Europæ magis australium incolæ. Autumno regiones Europæ maxime in meridiem vergentes petit, & putant Auctores plurimi in Africam hiemem eam fugare.

127. *FRINGILLA celebs*. Fn. 199. *Mares* inter primas sunt aviculas, quæ sonum suum hieme usitatum in cantum vertunt jucundissimum: vere primo, sub initium *mensis regelationis*, arboribus ad pagos insidentes garruli, *fæminis* adhuc *absentibus*, ver indicant adstans. Redeuntibus denique turmis maximis, quæ cœlum fere abîcondunt, *fæminis*, omnes conjuges requirunt, quibus conjuncti silvas petunt, ibi ut nidulos construant & multiplicentur. Initio *mensis defoliationis* mares suos, apud nos remanentes, *fæminæ* deserunt mutabiles, solæ regiones petentes peregrinas. In hanc dum se conjiciunt fugam, comites se invicem præbentes, & undique convenientes innumeræ, in turmas denique coalescunt maximas: quæ omnes Scaniam, Daniam, Holstatiam & Belgium prætervolantes, in Europam emi-

grant australem. Dies circiter post Festum Michaëlis quatuordecim Belgium adveniunt, ubi in eas capiendo oblectamentum habent Nobiliores: quem itaque in finem ædiculam ruris & prædiis eorum prope arbores quasdam constructam, reticulis in perniciem harum tensis, frumentisque, vel *seminibus Cannabis* circa arbores sparsis, primo diluculo intrant: & peregrinantium harum multa millia arboribus dum irruunt, quo ex frumentis esurientes jentaculum capiant, in terram audaces deliliunt, & sibi cavere nescientes, ab infulum *Theæ* intus bibentibus circumretiuntur. Has inter aviculas captas vix centena *mas* invenitur, amore sexus *feminas* paulullum profecutus. Hæc quæ evitant insidia, in Flandriam, Galliam & Italiam usque iter continuantes, avolant; hinc Italus Alcati Embl. 10.

Advenisse hiemen Fringilla renunciat ales:

Ad nos vere novo garrula Hirundo venit:

Indicat æstatem sese expectare Cuculus:

Autumnum adstantem cernere Ficedulas.

Hieme præterlapsa, dum mense regelationis glacies solvi incipiunt, domum catervatim revertuntur.

124. Fringilla *Montifringilla*, Fn. 198. in silvis Norlandiæ æstate nidificans, ad nos interdum hieme sævissima accedit.

129. Fringilla *Carduelis* Fn. 195. semper inter nos versatur, æstate in silvis habitans, hieme autem ad pagos adit, semina *Arctii* & *Cardui* legens.

130. Fringilla *Spinus*, Fn. 203. in silvis, & juniperitis præsertim per æstatem habitans, hieme alneta, *Linariæ* associata advolat, amentisque Alni victitat: rarissime pagos advenit.

131. Fringilla *cannabina*, Fn. 209. æstate in septis *Cannabis* frequentissima, hieme vix conspicitur; utrum itaque migret, nec ne, non facile dixerim.

132. Fringilla *Linaria* Fn. 210. in Alnetis per æstatem, quemadmodum etiam hiemen plerumque degit,

degit, tempore hiberno pagos, tecta imprimis haud raro frequentat, seminae *Sopbiae*, *Centaureae* & *Bromi* potissimum legens.

133. *Fringilla domestica* Fn. 212, per totum annum ad pagos habitat, æstâte avis hortis invisâ, hieme horreas visitat.

MOTACILLÆ pleræque autumno evanescent, excepto *Paro*.

134. *Motacilla Luscinia* Fn. 221. nemora nostra in medio *frondescentiæ* advenit, cantu suo nocturno se facile prodens: recedit sub fœnescium.

135. *Motacilla alba* Fn. 214. & *flava* Fn. 215. initio *mensis germinationis*, iisdem diebus cum *Falcone Tinnunculo* & *Flore* primo redeunt: vergente *mensis Diffeminationis* cum *Hirundine* abeunt.

136. *Motacilla Oenanthe* Fn. 217. serius paulo, & quidem florescente *Anemone nemorosa*, circa finem *mensis germinationis* prodit, ut ex illo prognosticum sumant ruricolæ, ejus post adventum frigoribus nocturnis se liberandos sperantes r), tempore *messis* discedit.

137. *Motacilla Phœnicurus* Fn. 224. redit tempore *frondescentiæ*, decessit vero cum *Oenanthe* *mensis messis*.

138. *Motacilla suecica* Fn. 220. in *Lapponiæ* finitimis habitat, & quod emigraret veritabile non est, cum apud nos *Upsaliæ* nunquam reperta sit.

139. *Motacilla Rubecula* Fn. 226. initio *mensis congelationis* silvis quidem inveni, per totam vero hiemem reliquam non videtur.

140. *Motacilla Regulus* Fn. 236. & reliquæ omnes *Motacillæ*, quantum mihi notum est, autumno evanescent, ubi vero hiberna habent, utrum revera emigrent, an sub lapidibus, radicibus arborum & aliis ejusmodi, intra limites patriæ, sese per hiemem abscondant, aliis exquirendum relinquo. PARI

r) *Calend. Flor. III.*

PARI omnes per annum totum remanent, &

141. *Parus major* Fn. 238. autumno, frigore instante, pagos adit, quos per totum plerumque tempus hibernum frequentat. Villas dum advenit, rusticis eminentis hiemis indicium est.

HIRUNDINES, utpote quæ insectis vescuntur, non nisi ætate præsentia sua nos delectant.

142. *Hirundo rustica* Fn. 244, &

143. *urbica* Fn. 245. aquis submersæ hibernant. Sub finem mensis *exsolationis* ad ripas amnium lacuumque turmatim, continue cantilantes, volitant: arundine vel scirpo uno primo insidet, involat alia, advenit tertia, & sic numerus continuo augeatur, usque dum gravitatem non sustinens flectitur arundo, & cum insidentibus aquæ immergitur *Hirundinibus*. Primis diebus *Frondefcentiæ*, jucundissimæ anni partis adventum nunciantes, mira naturæ dispositione iterum emergunt s).

144. *Hirundo Apus* Fn. 236 in cavis arborum & fornicibus Templorum, ut vulgo narratur, hibernat.

145. *Caprimulgus europæus* Fn. 247. cum *Hirundinibus* & abit & redit, ubi vero hiemem agit, adhuc latet.

§. VII.

CONCLUSIO.

Avium nostratum e regionibus nostris frigidis emigrare plurimas, ex præcedentibus colligitur.

Nos quæ non deserunt, partim cadaveribus vitantes, quales sunt *Accipitres* & *Pica* plurimæ, partim Seminibus, frumentis, baccis *Jamperi* vel conis *Abietis*, ut *Gallinæ* & *Passerum* pars magna *conirostrorum*, per hiemem vitam inter nos, difficulter licet, sustinere possunt. Reli-

---

s) *Venit Hirundo albo ventre & nigro dorso, pulchra semper adducens & pulchros annos. Hesychius. Cui adstipulatur Ovidius:*

*Fallimur, an veris præsentia venit Hirundo. Et alibi:
Tum blandi Soles ignotaque prodit Hirundo.*

Reliquæ nutrimenti præsertim defectu coactæ, alia in loca ad vitam illis sustinendam necessaria, quæ præbent, & quibus potiri licet, aufugiunt: *Anseres*, quibus in aquis degere, & ex illis penum suam colligere plurimum injunxit natura, dum lacus & amnes nostri, Mare ipsum Balticum glacie concresecunt, ut patriam relinquunt, necessum habent: *Scolopaces*, quæ ex paludibus vescuntur lectis, glacie etiam præpediuntur: *Passeres tenuirostres* sive *Insectivori*, absconditis Insectis, ipsi absconduntur.

§. VIII.

FINIS.

Quæ vero per emigrationes hæc avium in amplissima Oeconomia Divina efficiuntur res, quas magnas existimo, investigare difficilius est. Sub hac sua peregrinatione ipsæ variis gentibus exteris, quemadmodum etiam sine dubio animalibus quibusdam, in prædam cedunt. Quomodo *Anseres*, dum sub hac sua fuga piscium vere vescuntur ovis, eorum multa diglutiunt integra, eademque post diem, vel ultra, in aliis emittunt aquis æque indemnâ ac ea devoraverant, *Piscium* ita sementim facientes, temporibus recentioribus pulcherrime demonstravit *Gmelinus* 1). Plantarum imprimis semina legunt & deglutiunt *Passeres*, copiosius assumpta reddunt integra, quæ projecta germinant in remotissimo sæpe loco. Sic Ager purissimus ab *Alaudis* aliisque sæpe contaminatur copiosissimis plantis aliis: *Medicagine* *lupulina* &c. quarum semina ponderosiora non venti aut alia adminicula, quam solæ aves transtulerunt. Quomodo herbarum *alpinæ*, in alpibus, a *Lapponicis* nostris longissime remotis, habitantes, illis tamen communicentur, adhuc latet: numne cum tabulariis hisce semina transportentur earum?

Cico-

1) Fl. Sib. p. 25.

Ciconiæ Ægyptum a *Ranis* & *Amphibiis* u), quæ post inundationem Nili totam illam terram obte-
gunt, quemadmodum etiam Falcones Palaestinam a
muribus x), liberant.

§. IX.

V I A.

Quod præterea, in terras valde longinquas iter
facientes, nunquam a *via*, qua semper incedunt bre-
vissima, aberrant, & præterlapso *certo temporis in-*
tervallo loca revisant consveta, tempus accessus &
recessus omnes exacte observantes, summa videmus
cum admiratione. Qua vero, finibus transgressis
patriæ, iter continuant *via* emigrantes nostrates, ple-
rumque ignoramus: *Passeres* & aviculas minores e
Scania in Daniam vel Germaniam transmigrare, &
sic porro *continente* semper proficisci, opinor; *Anse-*
res vero plurimos in Poloniam & Lithuaniam abire,
& illinc *per lacus & flumina* plura in Turciam usque
pergere. Hanc vero rem posteris, dum variæ gen-
tes in emigrationes avium diversis locis factas obser-
vationes cum orbe erudito communicaverint,
fufius clariusque exposituri sunt.

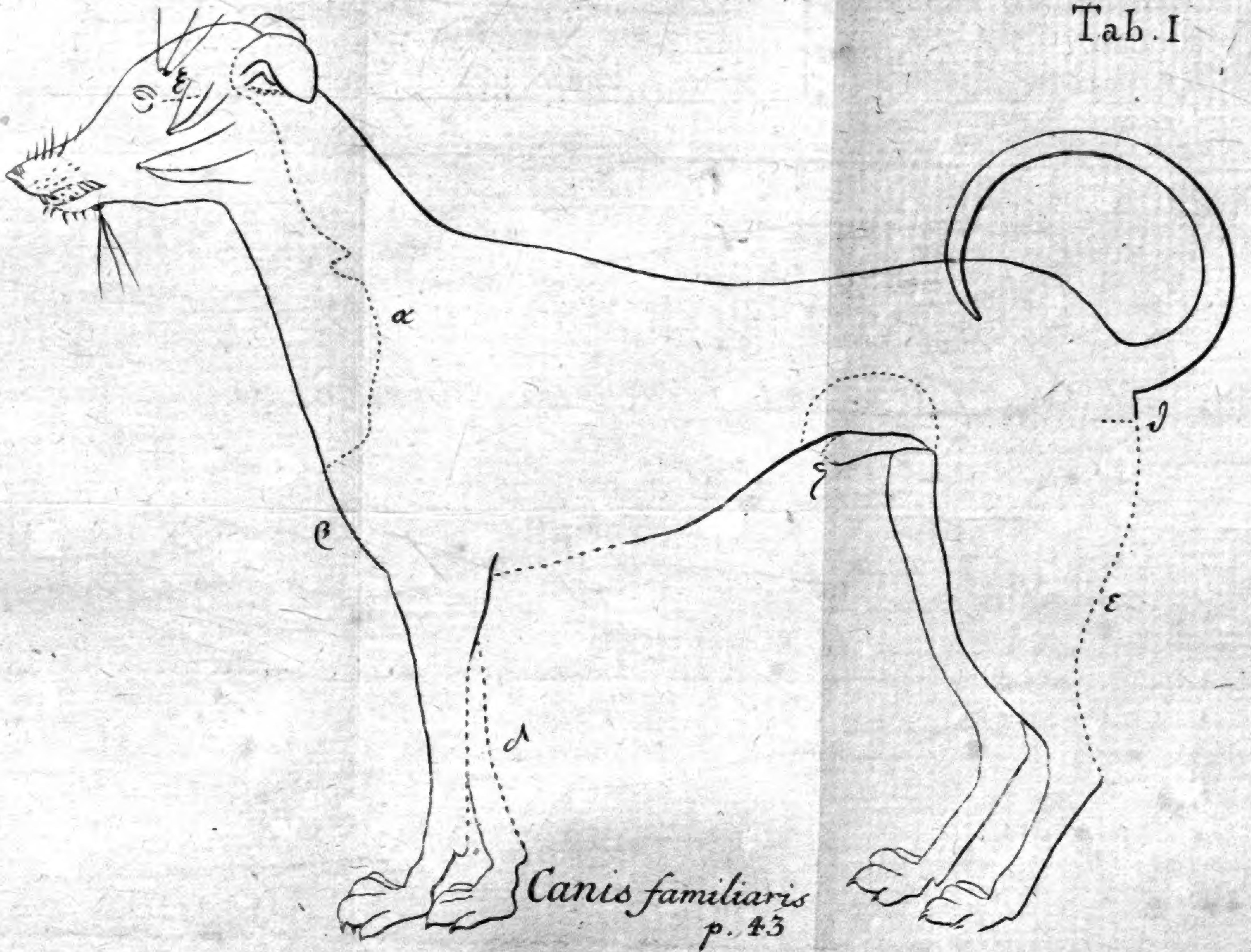
---

u) Bell. Obs. p. 102. vid. §. VI. de Cicon. alb.

x) Hanc in rem ita Bellonius: *Inter Belbam & Gazam*
Palaestinae agri saepe deseruntur ob marium copiam &
Soricam abundantiam, quas nisi devorarent Perenopte-
ri, natura instinctu huc advolantes, nullam sementiam
possent incolæ facere. Obs. 2. 78.

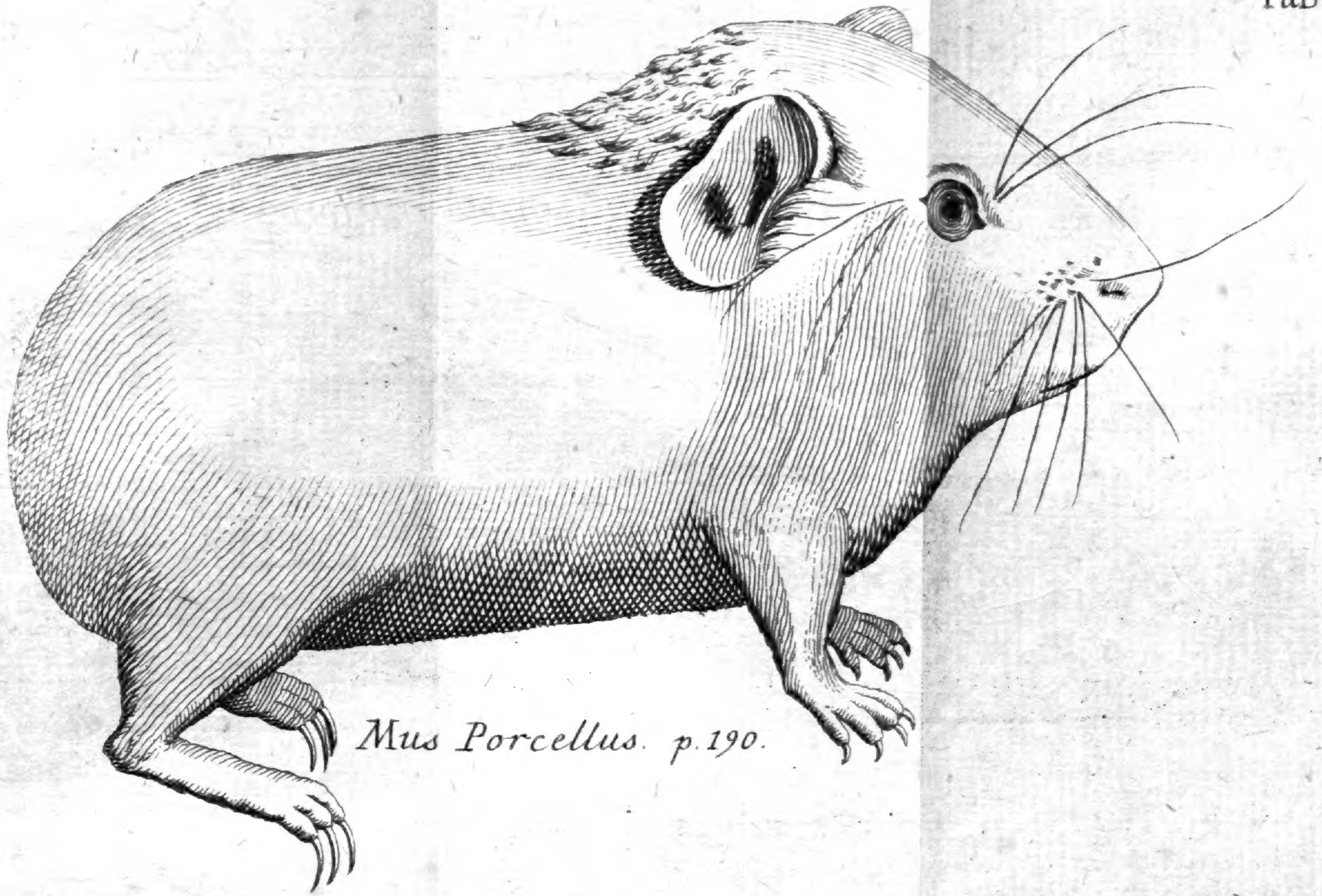

Canis familiaris
p. 43

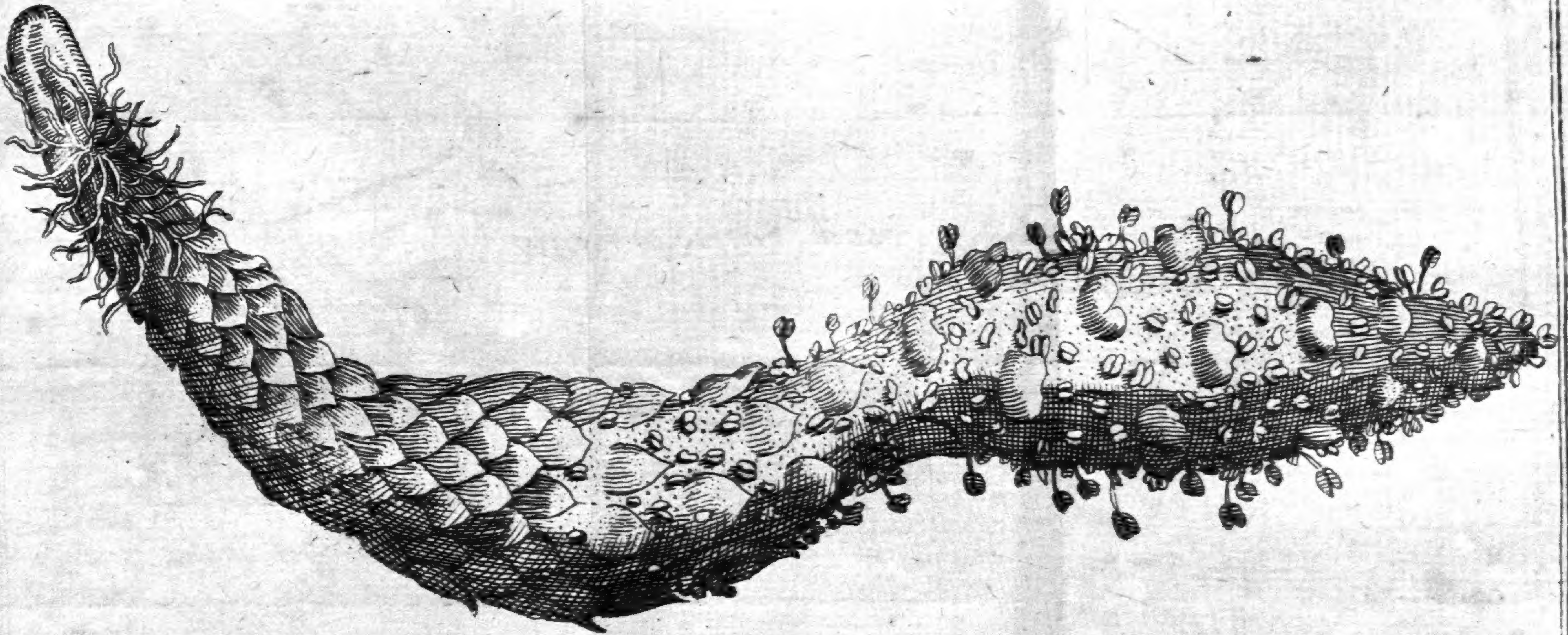

Cervus Tarandus. p. 144

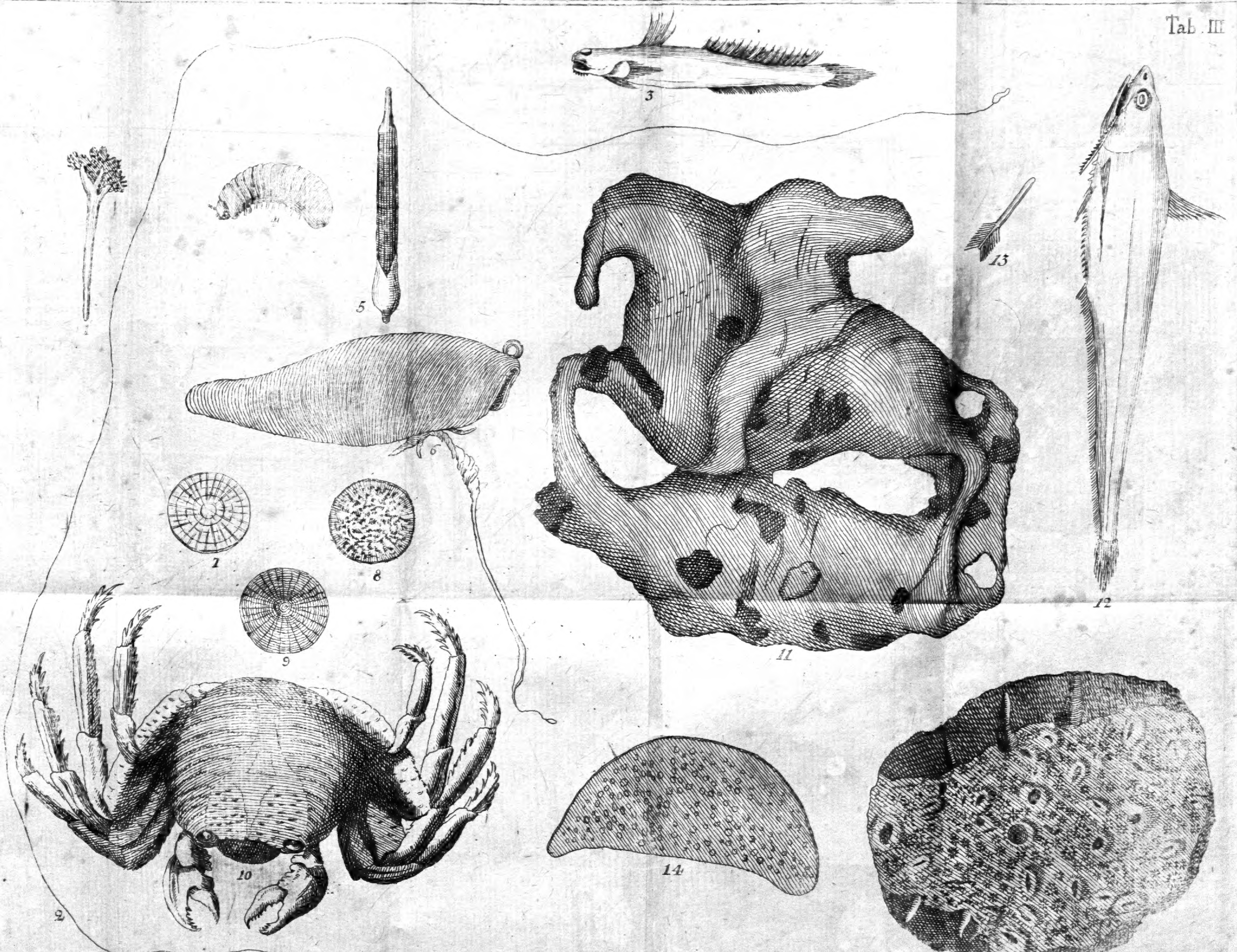

Mus Porcellus. p.190.

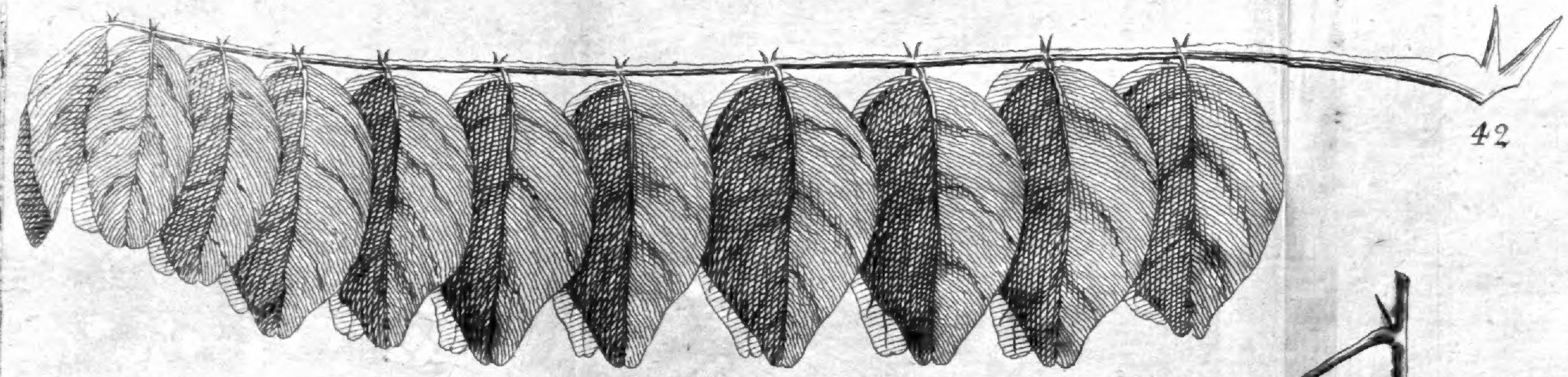
Fungus melitensis pag. 351.

Chinensia Lagerströmiana p. 260.

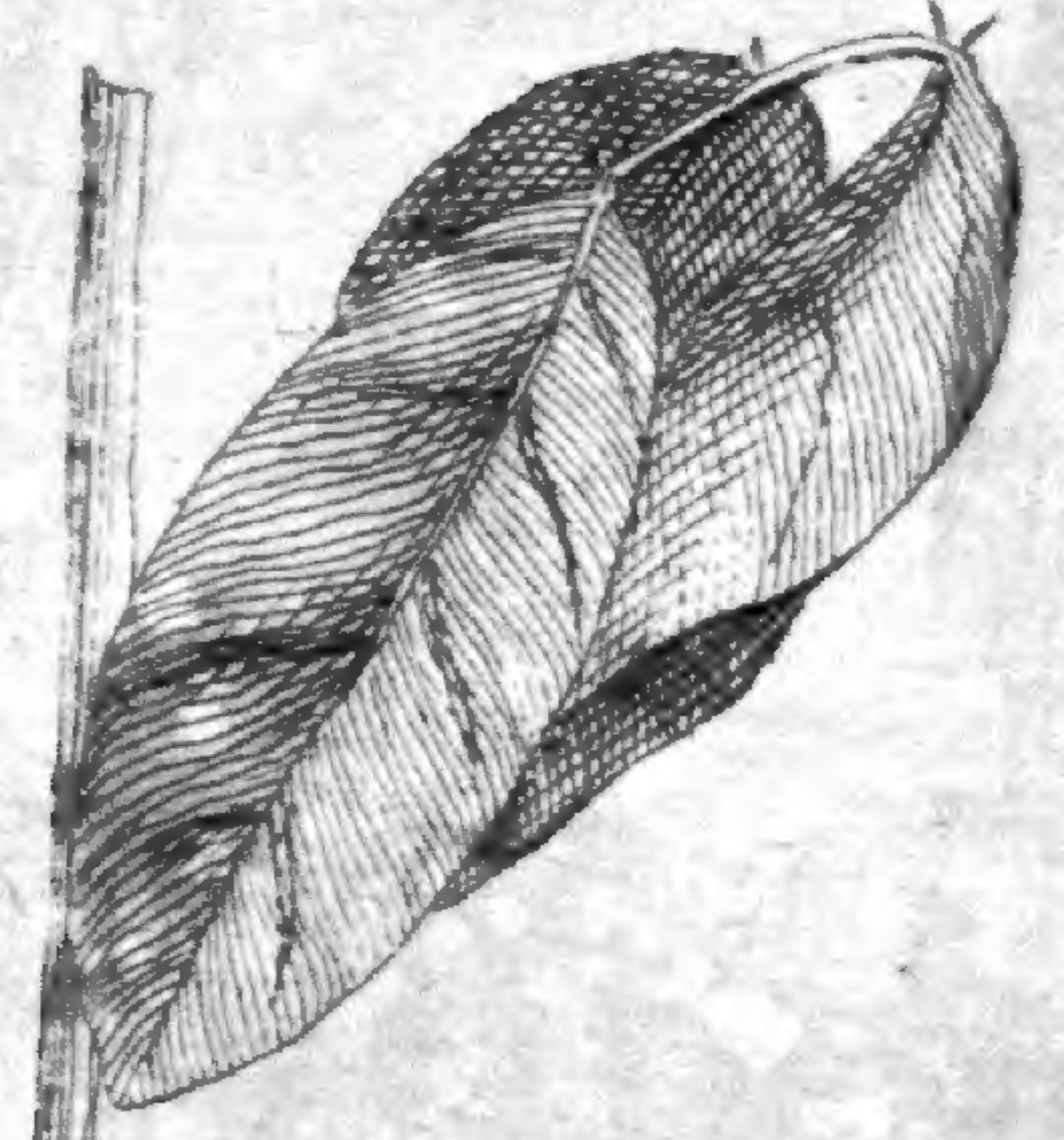

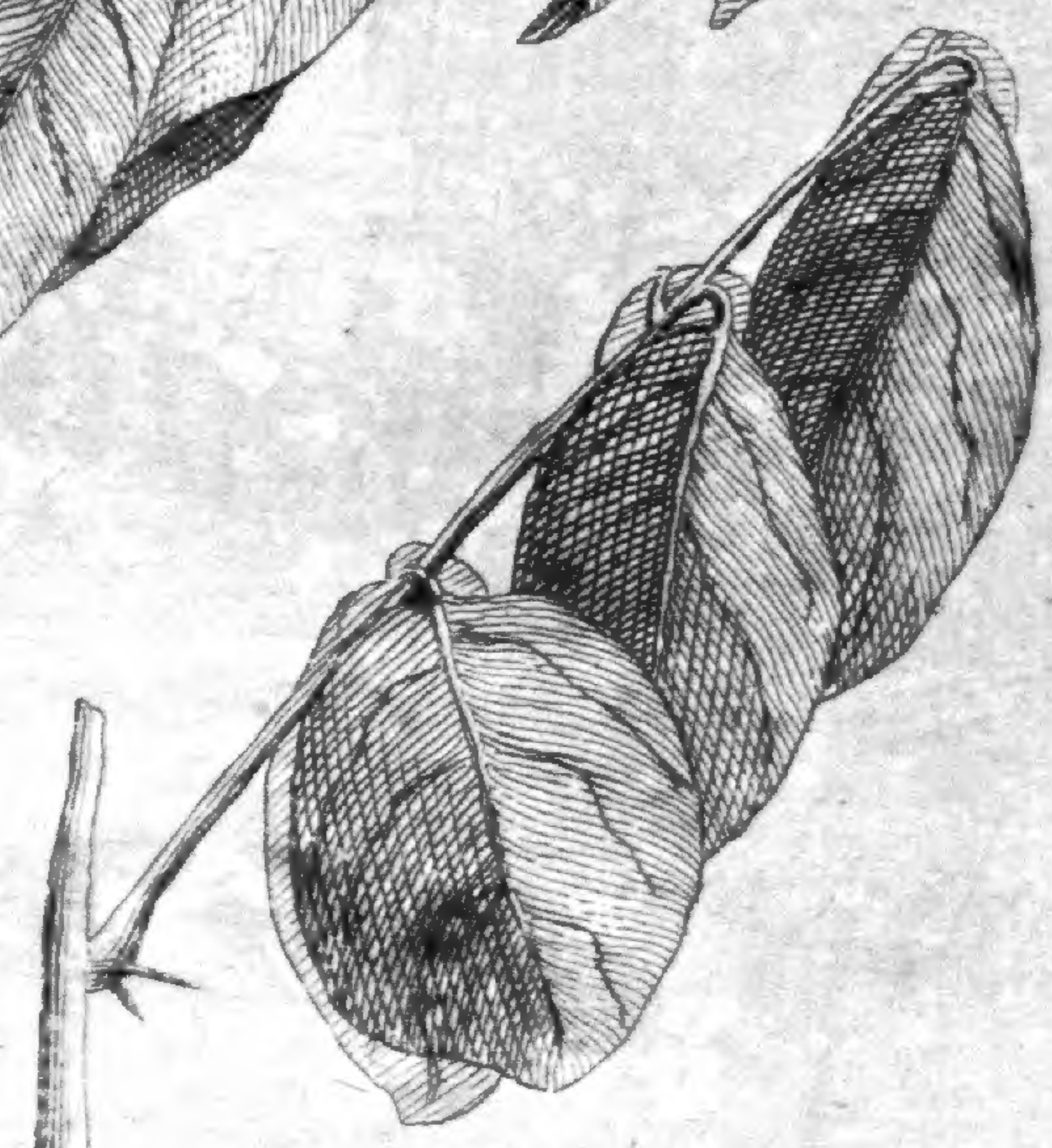
42

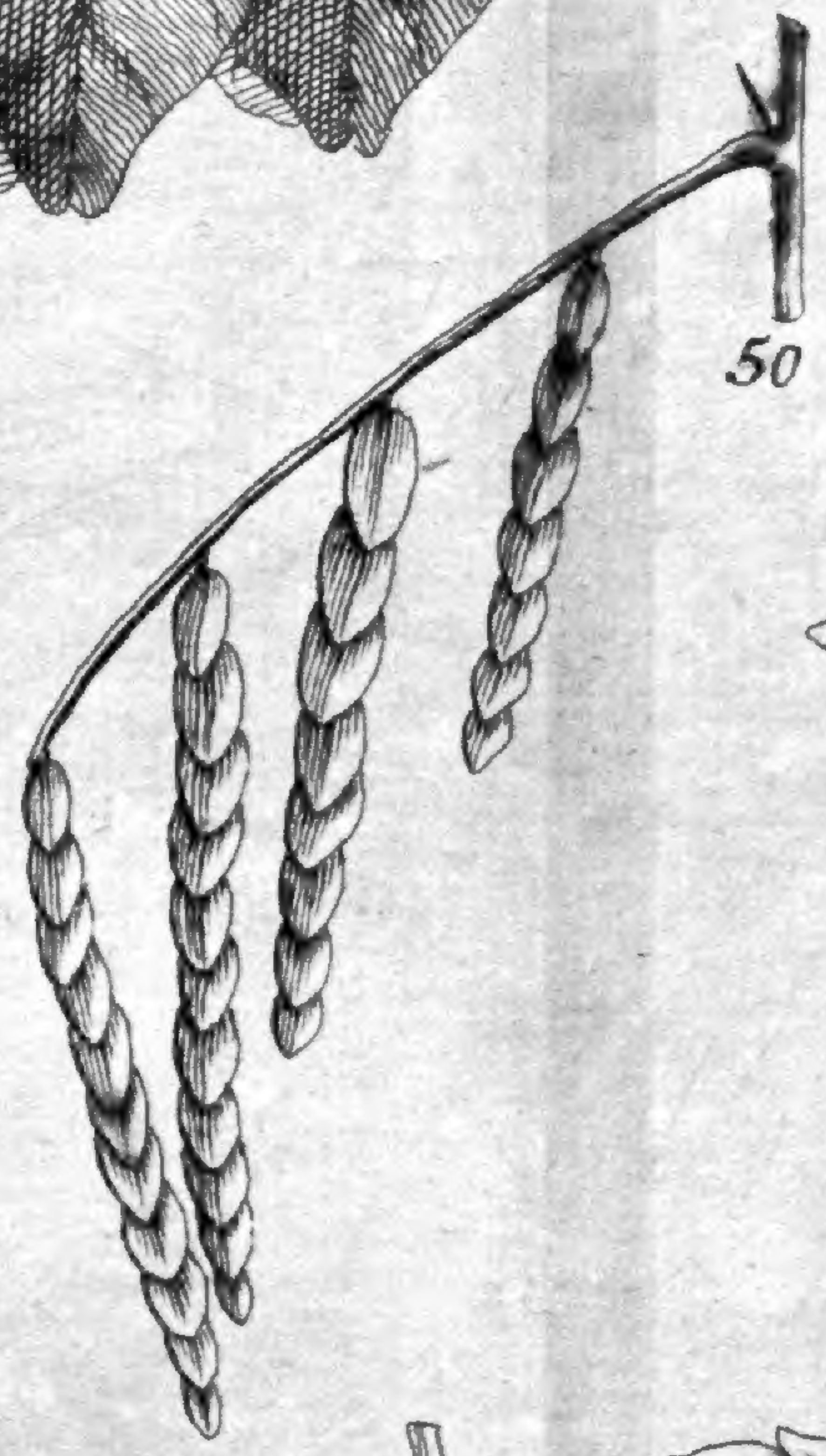
46

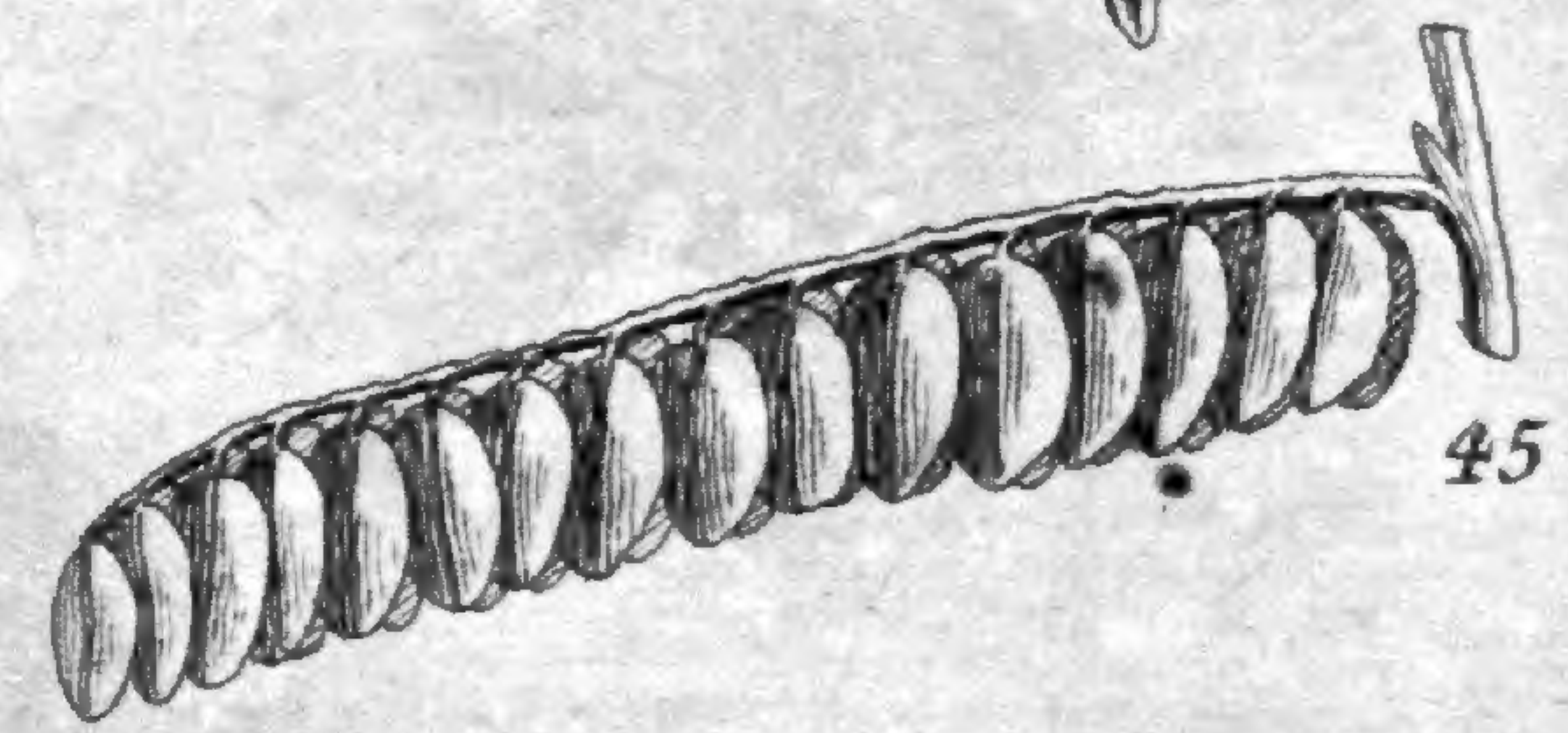
40

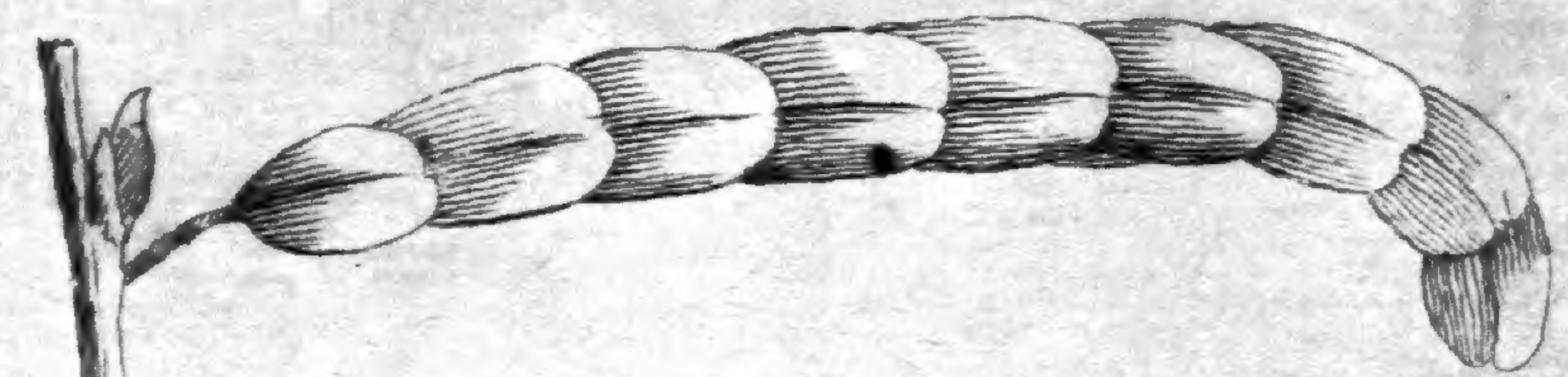
46

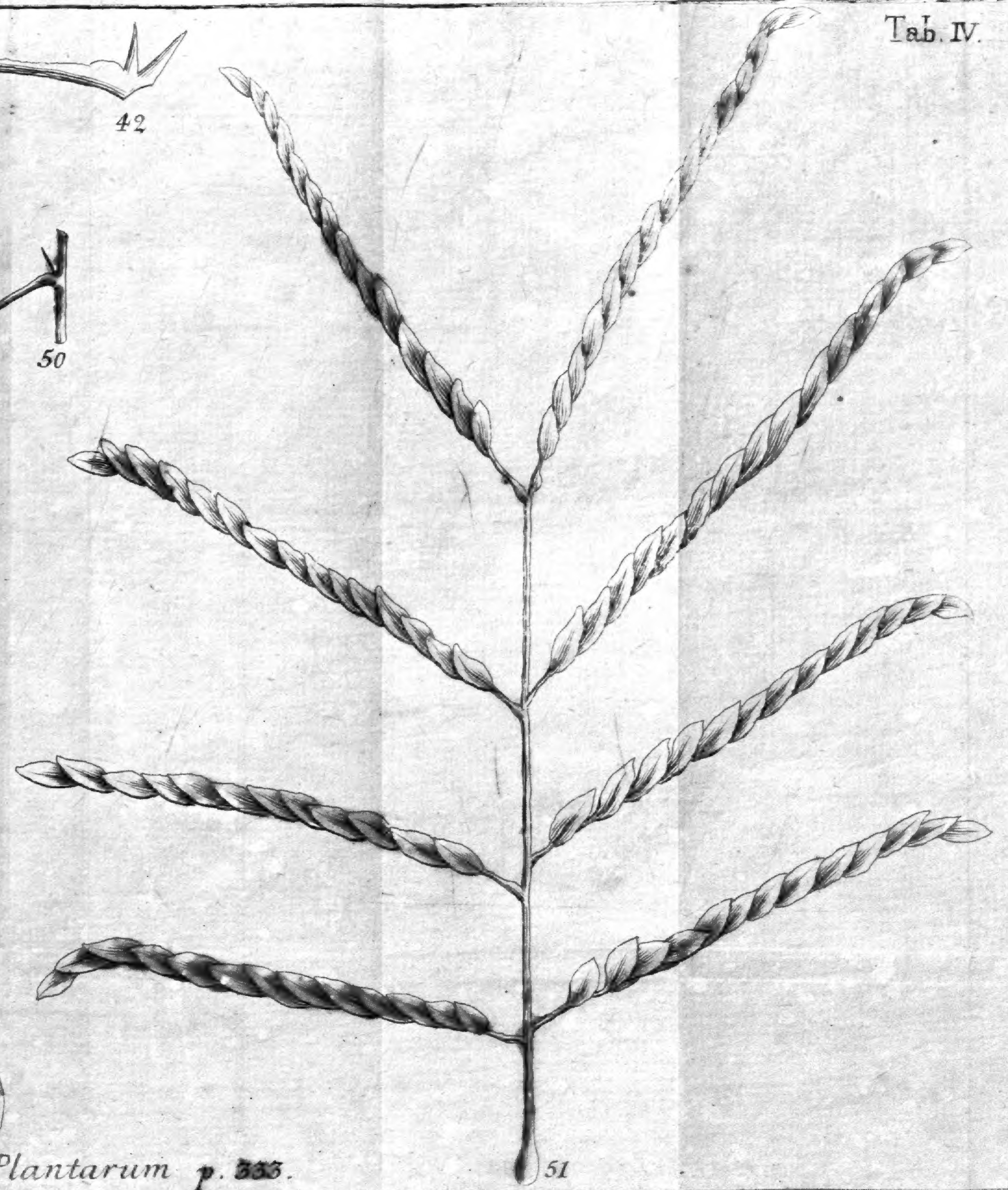
50

45

47

51